

De Apocalyps Ontvouwd

Band iv

De
Apocalyps

Ontvouwd

Volgens
den geestelijken zin,

waar

onthuld worden de verborgenheden, die daar voorzgd zijn,
en tot nu toe verscholen hebben gelegen.

TWEEDE DEEL
BAND IV

Vertaling (1967) in opdracht van het Swedenborg Genootschap.

Colofon

Swedenborg Bibliotheek ©2017

De Apocalyps

Tiende Hoofdstuk

1. En ik zag een anderen sterken Engel nederdalen vanuit den Hemel, omgeven met een wolk, en een regenboog boven het hoofd, en zijn aangezicht zoals de zon, en zijn voeten zoals kolommen van vuur.
2. En hij had in zijn hand een geopend boekje, en hij zette zijn rechtervoet op de zee, en den linker op de aarde.
3. En hij riep met een grote stem, zoals een leeuw brult; en toen hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hun stemmen.
4. En toen de zeven donderslagen hun stemmen hadden gesproken, zou ik gaan schrijven; en ik hoorde een stem vanuit den Hemel, zeggende tot mij: Verzegel de dingen die de zeven donderslagen hebben gesproken, en schrijf die niet.
5. En de Engel dien ik zag staan op de zee en op de aarde, hief zijn hand op tot den Hemel.
6. En hij zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, Die heeft geschapen den Hemel en de dingen die daarin zijn, en de aarde en de dingen die daarin zijn, en de zee en de dingen die daarin zijn, dat er geen tijd meer zal zijn.
7. Maar in de dagen der stem des zevenden Engels, wanneer hij zal gaan bazuinen, en het mysterie Gods zal worden voleindigd, zoals Hij heeft geëvangéliseerd Zijn knechten den profeten.
8. En de stem die ik had gehoord vanuit den Hemel, was wederom sprekende met mij, en zeggende: Ga heen, neem het boekje geopend in de hand des Engels staande op de zee en op de aarde.
9. En ik ging heen tot den Engel, zeggende tot hem: Geef mij het boekje; en hij zeide tot mij: Neem en verslind het, en het zal bitter maken uw buik, maar in uw mond zal het zijn zoet zoals honing.
10. En ik nam het boekje vanuit de hand des Engels, en ik verslond het; en het was in mijn mond als honing zo zoet; en toen ik het verslonden had, werd mijn buik bitter.
11. En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteren over volken en natiën en tongen en vele koningen.

De Ontvouwing.

592. Vers 1. *En ik zag een anderen sterken Engel nederdalen vanuit den Hemel, omgeven met een wolk, en een regenboog boven het hoofd, en zijn aangezicht zoals de zon, en zijn voeten zoals kolommen van vuur.* En ik zag een anderen sterken Engel nederdalen vanuit den Hemel, betekent den Heer ten aanzien van het Woord, hier ten aanzien van den laatsten zin ervan, welke de zin der letter wordt genoemd: omgeven met een wolk, betekent het laatste des Woords: en een regenboog boven het hoofd, betekent de innerlijke dingen des Woords: en zijn aangezicht zoals de zon, betekent de Goddelijke Liefde des Heren vanuit welke al het Goddelijk Ware is, hetwelk in den Hemel en in de Kerk het Woord is: en zijn voeten zoals kolommen van vuur, betekent het Goddelijk Ware of het Woord in laatsten, ondersteunende de innerlijke dingen daar, ook vol van het goede der liefde.

593. En ik zag een anderen sterken Engel nederdalen vanuit den Hemel; dat dit betekent den Heer ten aanzien van het Woord, hier ten aanzien van den laatsten zin ervan, welke de zin der letter wordt genoemd, staat vast uit de betekenis van den sterken Engel, zijnde de Heer ten aanzien van het Woord, waarover aanstonds; dat het is ten aanzien van het Woord in den laatsten zin ervan, welke de zin der letter wordt genoemd, is omdat de Heer krachtens dien zin sterk wordt geheten, want alle sterkte en alle macht van het Goddelijk Ware ontstaat en bestaat in deszelfs laatste, bijgevolg in den zin der letter des Woords, over welke zaak ook aanstonds. Omdat wordt verstaan de zin der letter des Woords, wordt derhalve van den Engel gezegd dat hij werd gezien nederdalende vanuit den Hemel; iets eenders wordt gezegd van het Woord, zijnde het Goddelijk Ware; dit daalt uit den Heer door de Hemelen in de wereld neder; deswege is het aangepast aan de wijsheid der Engelen die in de drie Hemelen zijn, en eveneens aangepast aan de mensen, die in de natuurlijke Wereld zijn; vandaar is het, dat het Woord in zijn allereersten oorsprong geheel en al Goddelijk is, daarop hemels, voorts geestelijk, en ten slotte natuurlijk; hemels voor de Engelen van den binnensten of derden Hemel, welke Engelen de hemelse worden genoemd; geestelijk voor de Engelen van den tweeden of middelsten Hemel, welke Engelen de geestelijke worden genoemd; en hemels- en geestelijk-natuurlijk voor de Engelen van den laatsten of eersten Hemel, welke Engelen de hemel- sen geestelijk-natuurlijke worden genoemd; en natuurlijk voor de mensen in de Wereld; want zolang de mensen in het stoffelijk lichaam leven, denken en spreken zij natuurlijk; vandaar nu is het, dat het Woord er is bij de Engelen van iederen Hemel, maar met een verschil

volgens de graden van hun wijsheid, inzicht en wetenschap; en hoewel het Woord ten aanzien van den zin in de afzonderlijke Hemelen verschilt, is het nochtans het zelfde Woord, aangezien het Goddelijke zelf hetwelk uit den Heer aan het Woord inis, wanneer het nederdaalt tot den binnensten of derden Hemel, het Goddelijk hemelse wordt; wanneer het daaruit nederdaalt tot den middelsten of tweeden Hemel, het Goddelijk geestelijke wordt; en wanneer het uit dezen Hemel nederdaalt tot den laatsten of eersten Hemel, het Goddelijke hemels- of geestelijknatuurlijke wordt; en wanneer het van daaruit nederdaalt in de Wereld, wordt het Woord Goddelijk natuurlijk, zodanig als het is bij ons in de letter: deze opeenvolgende afleidingen van het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer zelf, ontstaan vanuit de van de schepping zelf af gevestigde overeenstemmingen tussen de hogere en de lagere dingen, over welke zaak elders meer, indien de Heer het wil ¹). Dat alle sterkte en alle macht gelegen is in de laatsten van het Goddelijk Ware, aldus in den natuurlijken zin des Woords, zijnde de zin der letter, is omdat deze zin de samenhouder is van alle innerlijke zinnen, namelijk van de geestelijke en de hemelse zinnen, waarover boven; en omdat hij de samenhouder is, is hij ook de basis, en in de basis is de sterkte zelf; want indien de hogere dingen niet steunen op hun basis, zo vallen zij ineen en vergaan; eender indien de geestelijke en de hemelse zinnen niet zouden steunen op den natuurlijken of letterlijken zin des Woords; deze immers ondersteunt niet slechts de innerlijke zinnen, maar houdt die ook samen; deswege is het Woord of het Goddelijk Ware in dezen zin niet alleen in zijn macht, maar ook in zijn volle: doch meer over deze zaak zie men boven, namelijk: Dat de sterkte is in het laatste, omdat het Goddelijke daar is in zijn volle, boven n. 346, 567. Dat de innerlijke dingen opeenvolgend invloeden in de uiterlijke dingen, tot in het uiterste of laatste, en dat zij daar samenbestaan, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 634, 6239, 6465, 9215, 9216. Dat zij niet slechts opeenvolgend invloeden, maar ook in hun laatste het gelijktijdige vormen; in welke orde, n. 5897, 6451, 8603, 10099. Dat vandaar in de laatsten de sterkte en de macht is, n. 9836. Dat vandaar in de laatsten antwoorden en onthulde dingen zijn, n. 9905, 10548. Dat vandaar het laatste meer dan de innerlijke dingen heilig is, n. 9824. Uit deze dingen volgt ook, dat het al van de leer der Kerk moet worden geformeerd en bevestigd vanuit den letterlijken zin des Woords, en dat daaruit ook de leer macht heeft, over welke zaak men zie boven n. 356: ter oorzaak hiervan is het, dat de Engel

1 In het Handschrift was *volo* (wil ik) doorgehaald, en daarvoor in de plaats gesteld *VOLENTE DOMINO*

nederdalende vanuit den Hemel, sterk wordt geheten. Dat onder den Engel in het Woord in den hoogsten zin de Heer wordt verstaan, in den betrekkelijken zin elke recipient van het Goddelijk Ware uit den Heer, en in den abstracten zin het Goddelijk Ware zelf, zie men boven, n. 130, 302; hier wordt dus onder den Engel de Heer verstaan ten aanzien van het Woord, omdat het Woord het Goddelijk Ware zelf is. Dat de Heer Zelf hier onder den Engel wordt verstaan, kan vaststaan uit de eendere uitbeelding van den Heer Zelf ten aanzien van het aangezicht en van de voeten in het Eerste Hoofdstuk van dit Boek, waar aangaande de Zoon des mensen, zijnde de Heer, aldus wordt gezegd: *dat Zijn aangezicht flitste zoals de zon in haar macht, en dat Zijn voeten gelijk waren aan blinkend koper, in een oven geblaakt*, Vers 15, 16.

594. Omgeven met een wolk; dat dit het laatste des Woords betekent, staat vast uit de betekenis van omgeven, zijnde van buiten dat zijn; want dat wat rondom is, dit is eveneens van buiten; het is immers verder in den omtrek, hier dus het laatste; en uit de betekenis van de wolk, zijnde het Goddelijk Ware in laatsten, bijgevolg het Woord in den zin der letter: dat de wolk dit betekent, blijkt uit de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld; voorts vanuit het Woord waar wolk wordt gezegd. Vanuit de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld: de algehele Engellijke Hemel bestaat enig en alleen vanuit het Goddelijk Ware dat voortgaat uit den Heer; de opneming ervan maakt de Engelen; hetzelfde in den hoogsten Hemel verschijnt zoals een zuivere aura, welke de aether wordt genoemd; in den lageren Hemel als het ware minder zuiver, bijna zoals de atmosfeer, welke de lucht wordt genoemd; in den laagsten Hemel verschijnt hetzelfde zoals een teer waterige, waarover een damp zoals een wolk; zodanig is de schijn van het Goddelijk Ware volgens de graden in de afklimming: iets eenders verschijnt wanneer Engelen van de hogere Hemelen spreken over de Goddelijke ware dingen; dan vertoont zich hun spraak bij hen die in den laagsten Hemel zijn, onder de gedaante van een wolk, die heen en weer drijft; de meer inzichtsvolle Engelen daar weten aan den val, de blankheid en den vorm, wat de Engelen der hogere Hemelen onder elkander spreken; daaruit kan vaststaan vanwaar het is dat de wolk het Goddelijk Ware in laatsten betekent. Aangezien de meeste dingen in het Woord aan de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld zijn ontleend, en vandaar eendere dingen als die daar zijn betekenen, is het derhalve ook zo gesteld met de wolk. Dat de wolk in het Woord betekent den zin der letter, zijnde het Goddelijk Ware in laatsten, kan vaststaan uit de volgende dingen; bij de Evangelisten: *“Jesus nam Petrus, Jakobus en Johannes op een hogen berg, en Hij werd vóór hen veranderd van gedaante; Zijn aangezicht blonk zoals de*

zon, *Zijn bekleedselen werden zoals het licht, en zie, Mozes en Elias werden gezien, met Hem sprekende; terwijl Petrus nog sprak, zie, een lichtende wolk heeft hen overschaduwd; en zie, een stem vanuit de wolk, zeggende: Deze is Mijn beminde Zoon; hoort Hem*”, Matth. xvii: 1 tot 10; Markus ix: 1 tot 11. En bij Lukas: *“Terwijl Petrus deze dingen sprak, ontstond een wolk, en overschaduwde hen; deswege werden zij verschrikt als zij in de wolk ingingen; maar er geschiedde een stem vanuit de wolk, zeggende: Deze is Mijn beminde Zoon, hoort Deze”*, ix: 34, 35. De Heer beeldde in deze gedaanteverandering ook het Goddelijk Ware uit, zijnde het Woord; want de Heer maakte Zijn Menselijke, toen Hij in de wereld was, het Goddelijk Ware, en toen Hij uit de wereld heenging, maakte Hij Zijn Menselijke het Goddelijk Goede door de vereniging met het Goddelijke zelf, dat in Hem was vanuit de ontvangenis; dat de Heer Zijn Menselijke het Goddelijk Ware heeft gemaakt toen Hij in de wereld was, en daarna het Goddelijk Goede, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 303, 304, 305, 306: en dat de Heer het Woord is, n. 263; vandaar is het, dat de afzonderlijke dingen die gezien werden toen Hij van gedaante werd veranderd, betekenen het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede des Heren: het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, dat in Hem was, uit hetwelk Hij in het Menselijke het Goddelijk Ware had, werd daarmede uitgebeeld dat Zijn aangezicht blonk zoals de zon; het aangezicht immers beeldt de innerlijke dingen uit, en daarom blinken deze door het aangezicht op; en de zon betekent de Goddelijke Liefde; men zie boven n. 401, 412; het Goddelijk Ware werd uitgebeeld door de bekleedselen, namelijk dat zij werden zoals het licht; de bekleedselen in het Woord betekenen de ware dingen, en de bekleedselen des Heren het Goddelijk Ware; men zie ook boven, n. 64, 271, 395; deswege ook verschenen zij zoals het licht; want het Goddelijk Ware maakt het licht in den engelligen Hemel, en vandaar betekent het licht in het Woord hetzelfde; over welke zaak in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 126 tot 140. Aangezien het Woord, zijnde het Goddelijk Ware, werd uitgebeeld, werden derhalve gezien Mozes en Elias met Hem sprekende; met Mozes en met Elias wordt het Woord aangeduid, met Mozes het Historische Woord, en met Elias het Profetische Woord. Het Woord echter in de letter werd uitgebeeld door de wolk die de discipelen overschaduwde, en waarin de discipelen ingingen; met de discipelen immers in het Woord werd de Kerk uitgebeeld, welke te dien tijde en daarna alleen in de ware dingen vanuit den zin der letter was; en omdat onthullingen en antwoorden geschieden door het Goddelijk Ware in laatsten, zoals in bovenstaand Artikel is gezegd, en dit ware zodanig is als het ware van den zin

der letter des Woords is, is het derhalve geschied dat een stem vanuit de wolk werd gehoord, zeggende: Deze is Mijn beminde Zoon, hoort Hem; dit wil zeggen, dat Hijzelf het Goddelijk Ware of het Woord is. Wie niet weet dat met de wolk in den geestelijken zin des Woords het Woord in de letter wordt verstaan, kan niet de verborgenheid weten welke het behelst *dat zij in de voleinding der eeuw zullen zien den Zoon des mensen komende in de wolken des Hemels met kracht en heerlijkheid*, Matth. xxiv: 30; Markus xii: 26; Hfdst. xiv: 61, 62; Lukas xxi: 27; voorts in de Apocalyps: “*Zie, Jezus Christus komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien*”, i: 7; en elders: “*Ik zag, en zie, een witte wolk, en op de wolk zittende Een den Zoon des mensen gelijk*”, xiv: 14; en bij Daniël: “*Ik was ziende in de gezichten des nachts, en zie, met de wolken der Hemelen was Een zoals de Zoon des mensen komende*”, vii: 13; wien het onbekend is dat de wolken des hemels de ware dingen des Woords in den zin der letter beteken, kan niet anders weten dan dat de Heer in de voleinding der eeuw, dat is, aan het einde der Kerk, zal komen in de wolken des hemels en Zich aan de wereld zal openbaren; doch het is bekend, dat nadat het Woord is gegeven, de Heer door dit alleen Zich openbaart; want het Woord, zijnde het Goddelijk Ware, is de Heer Zelf in den Hemel en de Kerk; vanuit dit kan voor het eerst vaststaan, dat de daar voorzegde openbaring de openbaring van Hemzelf in het Woord betekent; en de openbaring van Hemzelf in het Woord is geschied daardoor dat Hij den inwendigen of geestelijken zin des Woords heeft geopend en onthuld; in dezen zin immers is het Goddelijk Ware zelf zodanig als het is in den Hemel, en het Goddelijk Ware in den Hemel is de Heer Zelf daar; vandaar nu blijkt, dat met de Komst des Heren in de wolken des Hemels met heerlijkheid wordt aangeduid de onthulling van Hemzelf in den zin der letter des Woords vanuit den geestelijken zin ervan; de wolken des Hemels beteken de dingen die zijn van den zin der letter, en de heerlijkheid de dingen die zijn van den geestelijken zin; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. i; en de onthulling zelf van den geestelijken zin, in het Werkje OVER HET WITTE PAARD; de Zoon des mensen betekent ook den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, zoals boven n. 63, 151. Dat de wolk betekent het Goddelijk Ware in laatsten, bijgevolg het Woord in den zin der letter, kan nog uit de volgende plaatsen vaststaan; bij Jesaja: “*Zie, Jehovah rijdende op een lichte wolk, en Hij komt in Egypte; deswege worden de afgoden van Egypte vóór Hem bewogen, en het hart des Egyptenaars smelt in het midden van hem*”, xix: 1; onder Egypte wordt daar niet Egypte verstaan, maar de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken; en deze is dan in valse en boze dingen, en door dezelve

verdraait hij alle ware en goede dingen der Kerk; dat die valse en boze dingen hem vernietigen, wanneer het ware vanuit het goede uit den Heer invloeit, wordt met die woorden van den Profeet beschreven, in den inwendigen zin verstaan; dat van Jehovah wordt gezegd dat Hij rijdt op een lichte wolk, betekent wanneer de Heer het verstand verlicht met ware dingen; rijden betekent, wanneer het Jehovah of den Heer betreft, het verstand verlichten; en de lichte wolk betekent het ware; dat dan de afgoden van Egypte worden bewogen, en het hart des Egyptenaars smelt, betekent dat hem dan de valse en de boze dingen vernietigen die zijn van den natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken; de afgoden zijn de valse dingen, het hart zijn de boze dingen, en Egypte is de natuurlijke mens. Bij Mozes: *“Geen zoals de God van Jeschurun, rijdende in den Hemel, en in Zijn grootsheid op de wolken, habitakel van den God der oudheid, en van onder de armen der wereld”*, Deut. xxxiii: 26, 27; hier wordt eveneens met rijden in den Hemel op de wolken aangeduid het verstand verlichten door den invloed van het geestelijk ware in het natuurlijk ware, hetwelk het ware van den zin der letter des Woords is; omdat het Goddelijk Ware in de Hemelen geestelijk is, en het Goddelijk Ware op aarde natuurlijk is, en het laatstgenoemde door het eerstgenoemde wordt verlicht, wordt derhalve gezegd: In Zijn grootsheid op de wolken; habitakel van den God der oudheid, is het Goddelijk Ware waar de Engelen zijn; en de armen der wereld zijn de Goddelijke ware dingen waar de mensen zijn; de ware dingen van den zin der letter des Woords zijn die welke worden verstaan onder de armen der wereld; die zin immers is de sterkte zelf van het Goddelijk Ware; de armen betekenen de sterkte; dat in den zin der letter de sterkte van het Goddelijk Ware is, zie men in het vlak hierboven staande Artikel. Bij David: *“God reed op een Cherub, en Hij vloog; en Hij werd gedragen op de vleugelen des winds; Hij stelde de duisternis tot Zijn verbergings, haar omtrekken Zijn tent, duisternis der wateren, wolken der Hemelen; van den glans vóór Hem gingen de wolken voorbij”*, Psalm xviii: 11, 12, 13; hier eveneens wordt de verlichting van het Woord en zo van de Kerk beschreven; de verlichting door den invloed van het Goddelijk Ware vanuit de Hemelen, wordt aangeduid daarmede dat God reed op een Cherub en vloog; het Goddelijk Ware in laatsten, hetwelk wordt verlicht, wordt aangeduid met de vleugelen des winds, de duisternis der wateren, de wolken der Hemelen; de verschillende graden van het verlichting opnemende verstand, worden met die dingen aangeduid; dat de duistere dingen van dien zin vandaar worden verstrooid, wordt verstaan onder: Van den glans vóór Hem gingen de wolken voorbij. Bij denzelfde: *“Zingt Gode, looft Zijn Naam, verbeft den Rijdende op de wolken”*,

Psalm LXVIII: 5; onder den Rijdende op de wolken wordt ook hier verstaan de Heer ten aanzien van de verlichting; de wolken zijn de ware dingen in laatsten, welke worden verlicht, en deze worden verlicht door den invloed des lichts, zijnde het Goddelijk Ware, vanuit de geestelijke wereld of den Hemel. Bij Nahum: “*Voor Jehovah in wervelwinden en storm de weg, en de wolken zijn het stof Zijner voeten*”, 1: 3; het ware in laatsten, zijnde het ware van den zin der letter des Woords, wordt genoemd “de wolken, het stof der voeten van Jehovah”, omdat het is het natuurlijke en het laagste, waarin stil houdt en waarop blijft staan het Goddelijk Ware in den Hemel, hetwelk geestelijk is; het Goddelijk Ware in laatsten wordt, omdat het slechts weinig wordt verstaan indien het niet vanuit den Hemel wordt verlicht, en derhalve daarover wordt gedebatteerd en geredetwist, verstaan onder wervelwind en storm waarin voor Jehovah de weg is; de geestelijke wervelwind en storm is de redetwist over den echten zin, dien de Heer verlicht door invloed bij hen die het ware verlangen. Bij David: “*Zijn Zaad zal tot in het eeuwige zijn, en Zijn troon zoals de zon vóór U, zoals de maan zal Hij vast zijn tot in het eeuwige, en de getuige in de wolken is getrouw*”, Psalm LXXXIX: 37, 38; deze dingen betreffen den Heer; en met het zaad dat tot in het eeuwige zal zijn, wordt aangeduid het Goddelijk Ware dat uit Hem is; met den troon die zoals de zon en zoals de maan zal zijn, wordt aangeduid de Hemel en de Kerk ten aanzien van het goede der liefde en ten aanzien van het ware des geloofs; met den troon de Hemel en de Kerk; met zoals de zon, ten aanzien van het goede der liefde, en met zoals de maan, ten aanzien van het ware des geloofs; de getuige in de wolken is getrouw, betekent dat Hijzelf het Goddelijk Ware is; de getuige immers, wanneer het den Heer betreft, betekent dat wat uit Hemzelf voortgaat; en dit, omdat het van Hemzelf is, getuigt van Hemzelf. Bij denzelfde: “*Jehovah beschiet met wateren Zijn opperzalen, Hij stelt de wolken tot Zijn wagen, Hij wandelt op de vleugelen des winds*”, Psalm CIV: 3; met deze weinige woorden wordt de Hemel en de Kerk beschreven, en tegelijk de leer vanuit het Woord; Hij beschiet met wateren de opperzalen, betekent dat de Heer de Hemelen en de Kerk formeert vanuit de Goddelijk ware dingen; de wateren betekenen de Goddelijk ware dingen; de opperzalen van Jehovah betekenen de Hemelen en de Kerk; en beschieten betekent formeren; Hij stelt de wolken tot Zijn wagen, betekent de leer vanuit de laatste Goddelijke ware dingen; de wolken zijn de laatste Goddelijke Ware dingen, zodanig als zij zijn in den zin der letter des Woords, en de wagen is de leer; dit wordt gezegd omdat het al van de leer der Kerk moet worden geformeerd en bevestigd vanuit den zin der letter des Woords; Hij wandelt op de vleugelen des winds,

betekent het leven voor haar vanuit den geestelijken invloed; wandelen betekent leven, en wanneer het den Heer betreft, het leven zelf; de vleugelen des winds zijn de geestelijke dingen des Woords; dat de wateren de ware dingen betekenen, zie men boven in n. 71, 483, 518, 537, 538. Bij Jesaja: *“Ik zal Mijn wijngaard tot verlatting stellen; ja, Ik zal den wolken gebieden, dat zij niet regen daarop doen regenen”*, v: 6; onder deze dingen wordt verstaan, dat de Kerk niet enig verstand van het Goddelijk Ware of van het Woord zal hebben; met den wijngaard wordt de Kerk aangeduid, met de wolken het Woord in de letter; en met niet regen regenen: niet vanuit het Woord enig verstand van het Goddelijk Ware. Bij David: *“Jehovah, Die de Hemelen met wolken bedekt, Die voor de aarde regen bereidt, Die de bergen gras doet uitspruiten”*, Psalm CXLVII: 8; de Hemelen met wolken bedekken, betekent de geestelijke dingen des Woords, die in de Hemelen zijn, beschermen en in stand houden door de natuurlijke ware dingen zodanig als zij in den zin der letter des Woords zijn; Die voor de aarde regen bereidt, betekent onderricht daaruit voor de Kerk; Die de bergen gras doet uitspruiten, betekent de voeding zo voor hen die in het goede der liefde zijn. Iets eenders wordt met deze dingen aangeduid bij Jesaja: *“Drupt, gij Hemelen van boven, en dat de wolken overvloeien van gerechtigheid; de aarde opene zich, en dat zij het heil bevruchten”*, XLV: 8. In het Boek der Richteren: *“Jehovah, toen Gij uitgingt van Seïr, toen Gij uitschreedt van het veld van Edom, beefde de aarde; ook dropen de Hemelen, ook dropen de wolken wateren”*, v: 4; met uitgaan van Seïr, en uitschrijden van het veld van Edom wordt, wanneer het Jehovah betreft, aangeduid de beschijning [*illuminatio*] van de natiën door den Heer, toen Hij het Menselijke aannam; met het beven der aarde wordt de toen veranderde staat der Kerk aangeduid; daarmee dat de Hemelen dropen, en daarmee dat de wolken wateren dropen, wordt het onderricht, de invloed en de doorvatting van het Goddelijk Ware aangeduid; druipen betekent het onderricht en den invloed, de wateren de ware dingen, de Hemelen de innerlijke dingen ervan, en de wolken de uiterlijke dingen ervan, zodanig als zij zijn in den zin der letter des Woords. Bij David: *“De wolken dropen wateren, de aethers gaven stem, en Uw pijlen gingen”*, Psalm LXXVII: 18; de wolken dropen wateren, betekent dat vanuit den zin der letter des Woords de echte ware dingen zijn; de aethers gaven stem, betekent den invloed vanuit de Hemelen; Uw pijlen gingen, betekent de Goddelijke ware dingen daaruit. Bij Job: *“God bindt de wateren in Zijn wolken, en niet scheurt de wolk onder dezelve; Hij breidt over den zetel Zijn wolk”*, xxvi: 8, 9; ook hier staan de wolken voor de laatste ware dingen in de orde; en omdat deze de geestelijke ware dingen in zich samenhouden en

insluiten, opdat zij niet wegglijden, wordt het gezegd en aangeduid daarmee dat God de wateren bindt in Zijn wolken, en niet scheurt de wolk; aangezien de uiterlijke ware dingen, welke de natuurlijke worden genoemd, ook de innerlijke ware dingen, welke de geestelijke worden genoemd, en aan de Engelen der Hemelen eigen zijn, omgeven en omsluiten, wordt het gezegd en aangeduid daarmee dat Hij over den zetel Zijn wolk uitbreidt. Bij Jesaja: *“Jehovah zeide: Ik zal rusten en schouwen in Mijn Habitakel, zoals de serene hitte op het licht, en zoals een wolk des dauws wanneer de oogst warm wordt”*, xviii: 4; de wolk des dauws betekent het bevruchtende ware vanuit het goede. Bij denzelfde: *“Jehovah zal scheppen over alle Habitakel van den berg Zions, en over de samenroepingen ervan, een wolk overdag, en een rook en den glans van het vuur der vlam des nachts; want over alle heerlijkheid een overdekking [obtegmentum]”*, iv: 5; met het habitakel van den berg Zions wordt het goede der hemelse Kerk aangeduid, en met de samenroepingen ervan worden de ware dingen van dat goede aangeduid; de bescherming opdat zij niet worde gedeerd door al te veel licht en door al te veel schaduw, wordt aangeduid met de wolk overdag en met den rook en den glans van het vuur der vlam des nachts; en omdat al het geestelijk goede en ware om niet gedeerd te worden, wordt beveiligd door het natuurlijk goede en ware, wordt er gezegd: Over alle heerlijkheid een deksel [tegmentum]; de heerlijkheid is het geestelijk goede en ware. Iets eenders wordt daarmee aangeduid *dat een wolk over den Tabernakel was overdag, en een vuur des nachts*, Exod. xl: 36, 37, 38; Num. ix: 15, 16, 17, tot het einde; Hfdst. x: 11, 12, 34; Hfdst. xiv: 14; Deut. i: 33; *dat Jehovah vóórging overdag in een wolkkolom, en des nachts in een vuurkolom*, Exod. xiii: 21; *dat de wolkkolom stond tussen het kamp der zonen Israëls en het kamp der Egyptenaren*, Exod. xiv: 19, 20, 21. Bij David: *“God leidde hen in een wolk overdag, en den gansen nacht in een licht des vuurs”*, Psalm lxxviii: 14; en elders bij denzelfde: *“Egypte was verblijd toen zij uitgingen, omdat hun verschrikking op hen was gevallen; Hij breidde een wolk uit tot een deksel, en vuur om den nacht te beschijnen”*, Psalm cv: 38, 39; dat over den Tabernakel een wolk was overdag, en vuur des nachts, was omdat door de Tabernakel de Hemel en de Kerk werd uitgebeeld, en door de wolk de tegenwoordigheid des Heren door het Goddelijk Ware, en door het vuur Zijn tegenwoordigheid door het Goddelijk Goede, hetwelk het goede des geloofs wordt genoemd, het ene en het andere het laatste in de orde; derhalve waren zij evenals deksels over den Tabernakel; en daarom wordt in de boven aangevoerde plaatsen bij Jesaja en David gezegd: *Over alle heerlijkheid een deksel: en Hij breidde een wolk uit tot een deksel*. Iets eenders wordt aangeduid met *de wolk die den berg*

Choreb bedekte, in welke wolk Mozes binnenging, Exod. xxiv: 15, 16, 17, 18. Iets eenders ook met *de wolk waarin Jehovah nederdaalde op den berg Sinai*, Exod. xix: 16, 18; Hfdst. xxxiv: 5. Iets eenders ook met *de wolkkolom die stond aan den ingang der tent van Mozes*, Exod. xxxiii: 9, 10. Voorts eveneens met de wolk bij Ezechiël: “*Ik zag, toen zie, een wind van wervelstorm kwam uit het noorden, een grote wolk en een vuur in zichzelf zich vervangende, hetwelk glans rondom had*”, i: 4. En bij denzelfde: “*Cherubim staande aan de rechterzijde van het huis toen de man binnenging, en een wolk vervulde den innerlijken voorhof; en de heerlijkheid van Jehovah verhief zich van boven den cherub, op den drempel van het huis; en het huis werd vervuld met een wolk, en de voorhof was vol van den glans der heerlijkheid van Jehovah*”, x: 3, 4; met de Cherubim wordt aangeduid de Heer ten aanzien van de bescherming opdat niet worde toegegaan tenzij door het goede der liefde; vandaar eveneens worden met de Cherubim de Hemelen aangeduid, in het bijzonder den binnensten of derden Hemel, omdat de Engelen die daar zijn, het Goddelijk Ware opnemen in het goede der liefde; het is dus het Goddelijk Ware hetwelk in zijn wezen het goede der liefde is, dat beschermd wordt; dit Goddelijk Ware wordt, naarmate het vanuit den binnensten Hemel nederdaalt in de lagere Hemelen, en ten slotte in de wereld waar de mensen zijn, aldus bij graden, van zuiver dichter; vandaar is het, dat het in den laagsten graad verschijnt zoals een wolk; en met deze wolk wordt derhalve aangeduid het Goddelijk Ware aangepast aan de bevassing der Engelen die in den laagsten Hemel zijn, die geestelijk-natuurlijk zijn, en ten slotte aan de bevassing der mensen in de natuurlijke wereld; en omdat het Goddelijk Ware in dezen graad eender is aan het Goddelijk Ware zodanig als het is in den zin der letter des Woords, wordt derhalve met de wolk het Woord ten aanzien van den zin der letter aangeduid: dit Goddelijk Ware is het, hetwelk zoals een wolk den voorhof vervulde, en tenslotte het huis, aan welks rechterzijde de Cherubim stonden: en omdat dit Goddelijk Ware innerlijk geestelijk is, hetwelk blinkt door het hemelse licht, wordt het derhalve een heerlijkheid genoemd, en gezegd dat de voorhof vol was van den glans der heerlijkheid van Jehovah; en bij Job: “*Wanneer God het licht Zijner wolk doet glanzen*”, xxxvii: 15. Aangezien de hogere Hemelen voor de ogen aan hen die in de lagere Hemelen zijn, verschijnen als omdekt met een tere en blinkend witte wolk, ter oorzaak hiervan dat de lagere Engelen het hogere of innerlijk Goddelijke niet anders kunnen beschouwen dan volgens hun hoedanige, wordt derhalve ook het Goddelijk Ware in enige hogere Hemelen in plaatsen in het Woord verstaan onder de wolk, of, wat hetzelfde is, worden de hogere Hemelen onder de wolk verstaan; of ge immers zegt het Goddelijk

Ware dan wel zegt de Hemelen, het is hetzelfde, want de Hemelen zijn Hemelen krachtens het Goddelijk Ware en de Engelen daar zijn Engelen krachtens de opneming ervan; in dezen zin wordt wolk gezegd bij Jesaja: “*Lucifer, gij zeidet in uw hart: Ik zal opklimmen op de hoogten der wolk, Ik zal den Allerhoogste gelijk worden*”, XIV: 14. Bij Jeremia: “*Verlaat Babel, en laat ons een ieder tot zijn land gaan, omdat haar oordeel doorzette tot aan de Hemelen, en zich verhief tot aan de wolken*”, LI: 9; en bij David: “*Geeft Gode sterkte, over Israël Zijn verhoging, en de sterkte van Hemzelf op de wolken*”, Psalm LXVIII: 35; iets eenders wordt daar met de wolk aangeduid als met *de wateren over het uitspansel*, Gen. I: 7, en met *de wateren boven de Hemelen*, Psalm CXLVIII: 4, want vanuit de wateren zijn de wolken; dat de wateren de Goddelijke ware dingen beteken, zie men boven in n. 71, 483, 518. Aangezien er teerdere en blankere wolken bestaan, voorts grovere en zwartere wolken, en omdat de teerdere en blankere wolken beneden de Hemelen verschijnen, doch de grove en zwarte wolken rondom verscheidene hellen worden waargenomen, zo blijkt daaruit dat ook met de wolken in den tegengestelden zin de valse dingen van het boze worden aangeduid, in strijd met de ware dingen vanuit het goede, zoals in de volgende plaatsen; bij Ezechiël: “*Egypte zal een wolk bedekken, en haar dochters zullen in gevangenschap heengaan*”, XXX: 18; bij denzelfde: “*Hij zal opklimmen zoals een wolk om het land te bedekken*”, XXXVIII: 9; bij denzelfde: “*De schapen verstrooid ten dage der wolk en der donkerheid*”, XXXIV: 12; vandaar wordt het Laatste Gericht, wanneer diegenen zullen vergaan die in de valse dingen van het boze zijn, genoemd *een dag der wolk en der duisternis*, Joël II: 2; Zef. I: 15; iets eenders wordt ook aangeduid met *de wolk en de donkerheid* die aan de zonen Israëls verschenen toen vanuit den berg Sinai de Wet werd verkondigd, Deut. IV: II, 12, 15; Hfdst. V: 19 tot 23; want hoewel Jehovah, dat is, de Heer, op dien berg nederdaalde in een blanke wolk, verscheen die toch voor de ogen van het volk, dat in de valse dingen van het boze was, als een donkerachtige wolk; men zie DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1861, 6832, 8814, 8819, 9434, 10551. **595.** En een regenboog boven het hoofd; dat dit de innerlijke dingen des Woords betekent, staat vast uit de betekenis van de regenboog, zijnde het Goddelijk Ware zodanig als het Woord is in den geestelijken zin, waarover aanstonds; en uit de betekenis van boven het hoofd, zijnde innerlijk; want boven en hoger betekent binnen en innerlijk; hetgeen hieruit kan vaststaan, dat wanneer innerlijk wordt gezegd, in den Hemel wordt verstaan hoger; de Hemelen immers waar de innerlijke of de innerlijk wijze Engelen zijn, verschijnen eveneens boven de Hemelen waar de uiterlijke of uiterlijk wijze

Engelen zijn; vandaar is het, dat de drie Hemelen onderling ten aanzien van de hoogten zijn onderscheiden; de binnenste of derde Hemel verschijnt boven den middelsten of tweeden, en deze boven den laatsten of eersten Hemel; dat hoger betekent innerlijk, is omdat als de hogere en de lagere dingen tezamen zijn, dat is, het gelijktijdige vormen, zoals in het hoofd van den mens, zij dan in die orde samenbestaan dat de dingen die boven in de opeenvolgende orde ontstonden, innerlijk zijn nedergelegd, en de dingen die beneden in de opeenvolgende orde ontstonden, uiterlijk zijn nedergelegd; vandaar is het, dat de hogere dingen de innerlijke betekenen, en de lagere de uiterlijke. Dit kan bevattelijk worden toegelicht door de idee van een oppervlakte in welker middelpunten de zuiverdere dingen zijn, en in de omtrekken de grovere; zulke oppervlakten vormen de hogere en de lagere dingen wanneer zij zich tot een ene nederlaten, en het gelijktijdige maken: uit deze dingen kan eveneens vaststaan, wat het betekent dat vlak boven van den Engel werd gezegd, dat hij omgeven was met een wolk; omgeven immers betekent vanwege deze zelfde verhouding en de idee daaruit van buiten en beneden zijn. Dat de Regenboog het innerlijk Goddelijk Ware betekent, zodanig als het Woord is in den geestelijken zin, is omdat het licht des Hemels, eender als het licht der wereld, volgens den inval in de objecten, en de modificatie daarin, schakeringen van kleuren vertoont, en eveneens regenbogen, en het is mij ook in den Engellijken Hemel ettelijke malen gegeven deze te zien, welke men ook beschreven zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1623, 1624, 1625; maar de regenbogen die verschijnen in den Engellijken Hemel verschillen hierin van de regenbogen die verschijnen in de wereld, dat de regenbogen des Hemels zijn vanuit hemelsen oorsprong, doch de regenbogen der wereld vanuit natuurlijke oorsprong; de regenbogen des Hemels immers zijn vanuit het licht afkomstig uit den Heer als Zon; en omdat die Zon in haar wezen de Goddelijke Liefde des Heren is, en het Licht daaruit het Goddelijk Ware is, zijn vandaar de schakeringen des lichts welke zich als regenbogen vertonen, de schakeringen van het inzicht en van de wijsheid bij de Engelen; daarvandaan is het, dat de regenbogen daar den vorm en de schoonheid van het geestelijk Goddelijk Ware betekenen; doch de regenbogen der wereld zijn vanuit natuurlijke oorsprong, namelijk uit de zon der wereld en haar licht; en vandaar zijn zij alleen de modificaties en daaruit de schakeringen van het licht vanuit de wateren die neervloeien uit de wolk; en omdat het eendere gekleurde verschijningen zijn in de geestelijke wereld als in de natuurlijke wereld, en omdat zij overeenstemmen, worden vandaar met de regenbogen der wereld eendere dingen aangeduid als met de regenbogen des Hemels, namelijk de

geestelijke Goddelijke ware dingen in hun vorm en schoonheid; deze ware dingen zijn zodanig als de ware dingen des Woords in den geestelijken zin. Eendere dingen worden met de regenbogen aangeduid bij Ezechiël: *“Boven het uitspansel, hetwelk was boven het hoofd der Cherubim, als het ware het aanzien van een saffiersteen, de gelijkenis eens troons; en op de gelijkenis des troons de gelijkenis als het ware het aanzien van een Mens daarboven op zijnde; ik zag als het ware de gedaante van een vurige kool naar de gedaante van vuur daarbinnen rondom, van het aanzien Zijner lenden en opwaarts: maar van het aanzien Zijner lenden en nederwaarts zag ik als het ware het aanzien van vuur, welks glans rondom was; zoals het aanzien van een regenboog welke is in de wolken dage des regens, zoals het aanzien der heerlijkheid rondom; dit was het aanzien der gelijkenis der heerlijkheid van Jehovah”*, 1: 26, 27, 28; aangezien met de Cherubim wordt aangeduid de voorzienigheid en de bescherming dat de Heer niet worde toegegaan tenzij door het goede der liefde, verscheen derhalve een troon, en op den troon het aanzien eens Mensen; en met den troon wordt de algehele Hemel aangeduid, en met den Mens op den troon de Heer Zelf; met het aanzien van een vurigen kool gelijk als van vuur, van het aanzien Zijner lenden opwaarts, wordt de hemelse Goddelijke Liefde aangeduid, welke in de hogere Hemelen regeert; want de hogere Hemelen worden uitgebeeld door het hogere deel des lichaams, van de lenden opwaarts, waarmede zij overeenstemmen; want zij maken dat deel uit in den Grootsten Mens, die de Hemel is; het vuur gelijk als een vurige kool, betekent die liefde, eender de lenden, want de lenden stemmen overeen met het huwelijk van het goede en het ware, hetwelk diegenen hebben die in de hogere Hemelen zijn; vandaar is het, dat de Hemel een huwelijk wordt geheten, en dat de Heer wordt geheten Bruidegom en Echtgenoot, en de Hemel en de Kerk Bruid en Echtgenote: dat van de lenden nederwaarts als het ware de glans van vuur verscheen, welke was zoals een regenboog, betekent de geestelijke Goddelijke Liefde, welke regeert in de lagere Hemelen; want het gebied van het lichaam van de lenden tot aan de voetzolen stemt met die liefde overeen; en omdat deze liefde voortgaat vanuit de hemelse Goddelijke Liefde, wordt gezegd het vuur en zijn glans; het is het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede der Liefde dat blinkt en de gedaante van een regenboog vertoont; daaruit blijkt eveneens dat het doorschijnen van het geestelijk Goddelijk Ware door het natuurlijk Goddelijk Ware heen dien schijn in de Hemelen vertoont, en bijgevolg dat het dat betekent, zoals boven is gezegd; maar deze dingen kan men klaarder verstaan vanuit de dingen die in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL zijn gezegd over den Hemel, namelijk dat deze vanuit het

Goddelijk Menselijke des Heren één Mens weergeeft, n. 59 tot 86: over de overeenstemming van alle dingen des Hemels met alle dingen van den mens, n. 87 tot 102: en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN over de overeenstemming van de lenden, n. 3021, 4280, 4462, 5050 tot 5062. Iets eenders ook wordt met den boog in de wolk of met den regenboog aangeduid in het Boek Genesis: *“God zeide tot Noach: Dit is het teken des verbonds dat Ik geef tussen Mij en tussen u, en tussen alle levende ziel die met u is in de geslachten der eeuw: Mijn boog heb Ik gegeven in de wolk, en hij zal zijn tot een teken des verbonds tussen Mij en tussen de aarde; en het zal zijn als Ik Mij omwolk met een wolk over de aarde, en de boog zal worden gezien in de wolk; en Ik zal gedenken aan Mijn verbond hetwelk is tussen Mij en tussen u, en tussen alle levende ziel in alle vlees, en niet zal er zijn langer wateren tot een vloed om alle vlees te verderven; en de boog zal zijn in de wolk, en Ik zie hem om te gedenken aan het eeuwig verbond tussen God en tussen alle levende ziel in alle vlees, dat op de aarde is”*, IX: 12 tot 17; wie niet weet, dat in de afzonderlijke dingen des Woords ook een geestelijken zin is, kan menen dat de boog in de wolk, welke een regenboog wordt genoemd, verschijnt ten teken dat de aarde niet langer moet worden verdorven door een vloed, terwijl toch die boog ontstaat uit oorzaken in de natuur en middellijk wordt voortgebracht wanneer de stralen des lichts vanuit de zon de waterdelen van den regen uit de wolk doorschieten, waarvandaan blijkt dat eendere bogen of regenbogen ook vóór den vloed ontstonden; deswege worden onder de door de mensen van den aardbol uit geziene regenbogen vanwege de overeenstemming van de geestelijke en de natuurlijke dingen de regenbogen verstaan gezien door de Engelen in de geestelijke Wereld, welke alle ontstaan vanuit het licht des Hemels en deszelfs modificatie in de geestelijk-natuurlijke sfeer daar, bijgevolg vanuit het geestelijk Goddelijk Ware en deszelfs doorschijnen in het natuurlijk Goddelijk Ware, want alle licht in den Hemel is geestelijk, en is in zijn wezen het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; daaruit kan vaststaan, dat met den boog in de wolk of den regenboog het geestelijk Goddelijk Ware wordt aangeduid heenlichtend door het natuurlijk Goddelijk Ware, welke doorschijnendheid geschiedt aan hen die door het Goddelijk Ware en door het leven volgens dat worden hervormd en wederverwekt uit den Heer; de doorschijnendheid zelf verschijnt ook in de Hemelen als een regenboog; met het teken des verbonds wordt de tegenwoordigheid en de verbinding van den Heer met hen aangeduid; want het verbond betekent dezelve. Dit teken werd gegeven, omdat met den vloed, waardoor het menselijk geslacht toen was te gronde gegaan, de afgrijselijke valse dingen van het boze worden aangeduid, ten

gevolge waarvan het nageslacht der Oudste Kerk was vergaan; het herstel en de instauratie van een nieuwe Kerk, welke de Oude Kerk wordt genoemd, door het Goddelijk Ware verbonden met het geestelijk goede, hetwelk in zijn wezen de naastenliefde is, vertoont zich op uitbeeldende wijze door regenbogen in den Hemel, en wordt vandaar aangeduid door regenbogen in de wereld. Maar omdat die woorden meerdere verborgenheden behelzen welke niet in het kort kunnen worden uiteengezet, zie men dezelve afzonderlijk ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1031 tot 1059.

596. En Zijn ²⁾ aangezicht zoals de zon; dat dit betekent de Goddelijke Liefde des Heren vanuit welke al het Goddelijk Ware is, hetwelk in den Hemel en in de Kerk het Woord is, staat vast uit de betekenis van het aangezicht, wanneer het den Heer betreft, zijnde de Goddelijke Liefde, de Goddelijke Barmhartigheid en al het Goede, waarover boven n. 74, 412; en uit de betekenis van de zon, wanneer het den Heer betreft, zijnde ook de Goddelijke Liefde, waarover ook boven: n. 401, 525, 527; en omdat vanuit den Heer als Zon in den Engellijken Hemel alle licht voortgaat dat daar is, en het licht daar het Goddelijk Ware is, wordt vandaar ook verstaan vanuit welke al het Goddelijk Ware is; en omdat het Woord al het Goddelijk Ware in zich sluit, en het zelfde Woord dat in de Wereld is, ook in den Hemel is, en omdat onder den sterken Engel nederdalende vanuit den Hemel, de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Woord (men zie boven n. 593), wordt derhalve gezegd het Goddelijk Ware hetwelk in den Hemel en in de Kerk het Woord is. Dat hetzelfde Woord dat in de Wereld is, ook in den Hemel is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 259, 261, 303 tot 310.

597. En zijn voeten zoals kolommen van vuur; dat dit betekent het Goddelijk Ware of het Woord in laatsten, dat natuurlijk is, ondersteunende de innerlijke dingen daar, ook vol van het goede der liefde, staat vast uit de betekenis van de voeten, wanneer het den Heer betreft, zijnde het Goddelijk Goede der Natuurlijke Goddelijke Liefde, zijnde het laatste in de Goddelijke orde, waarover boven n. 65, 69; uit de betekenis van de kolommen, zijnde de lagere ware dingen die de hogere ondersteunen, waarover boven n. 219; en uit de betekenis van het vuur, wanneer het den Heer betreft, zijnde de Goddelijke Liefde, waarover ook boven, n. 68, 496, 504; uit deze dingen kan vaststaan, dat met de voeten des Engels gezien zoals kolommen van vuur, wordt aangeduid het Goddelijk Ware of het Woord in laatsten, dat natuurlijk is, ondersteunende de innerlijke dingen, vol van het goede der liefde: onder het

2 In het Manuscript hier met een hoofdletter.

Goddelijk Ware in laatsten wordt verstaan het Woord in den zin der letter; en omdat deze zin natuurlijk is, en het natuurlijke het laatste der Goddelijke orde is, ondersteunt derhalve dit het geestelijk en hemels Goddelijk Ware, geheel en al zoals de kolommen het huis, en zoals de voeten het lichaam; want zonder den natuurlijken zin des Woords zouden de innerlijke dingen, zijnde de geestelijke en de hemelse dingen, uiteenvloeien, zoals een huis zou ineenzakken wanneer de kolommen daaronder werden weggenomen: en daarom zijn alle en de afzonderlijke dingen die in den natuurlijken of laatsten zin des Woords zijn, voortdurende overeenstemmingen, dat is, zij stemmen overeen met de geestelijke en de hemelse dingen die in de Hemelen zijn, en vandaar eveneens betekenen zij die: uit welke dingen enigermate kan blijken, hoe het natuurlijk Goddelijk Ware, zijnde het Woord in de Wereld, het geestelijk en hemels Goddelijk Ware, zijnde het Goddelijk Ware in den Hemel, ondersteunt zoals de kolommen het huis: vandaar kan het vaststaan, vanwaar het is dat de voeten des Engels werden gezien zoals kolommen van vuur. Dat het Woord ook in den laatsten of natuurlijken zin vol van het goede der liefde is, kan vaststaan uit deze woorden des Heren: *“Gij zult liefhebben den Heer uw God vanuit uw ganse hart, en in uw ganse ziel, en in uw ganse gemoed; dit is het eerste [primarium] en grote gebod. Het tweede eender aan dat is: Gij zult liefhebben uw naaste zoals uzelf: aan deze twee geboden hangen de Wet en de Profeten”*, Matth. xxii: 37, 38, 39; onder de Wet en de Profeten wordt het Woord verstaan in alle en de afzonderlijke dingen; bijgevolg wordt onder die woorden verstaan dat alle en de afzonderlijke dingen des Woords afhangen van het goede der liefde tot den Heer, en van het goede der liefde jegens den naaste.

598. Vers 2, 3, 4. *En hij had in zijn hand een geopend boekje, en hij zette zijn rechtervoet op de zee en den linker op de aarde. En hij riep met een grote stem, zoals een leeuw brult; en toen hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hun stemmen. En toen de zeven donderslagen hun stemmen hadden gesproken, zou ik gaan schrijven; en ik hoorde een stem vanuit den Hemel, zeggende tot mij; Verzegel de dingen die de zeven donderslagen hebben gesproken, en schrijf die niet.* En hij had in zijn hand een geopend boekje, betekent het Woord geopenbaard: en hij zette zijn rechtervoet op de zee en den linker op de aarde, betekent den zin der letter, welke natuurlijk is, waarin alle dingen des Hemels en der Kerk zijn: en hij riep met een grote stem, zoals een leeuw brult, betekent de betuiging van diepe smart vanwege de verlating van het Goddelijk Ware in de Kerk: en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hun stemmen, betekent het onderricht vanuit den Hemel en de doorvatting

aangaande den laatsten staat der Kerk: en toen de zeven donderslagen hun stemmen hadden gesproken, zou ik gaan schrijven, betekent dat hij dien staat wilde openbaren: en ik hoorde een stem vanuit den Hemel, zeggende tot mij: Verzegel de dingen die de zeven donderslagen hebben gesproken, en schrijf die niet, betekent het bevel uit den Heer, opdat die dingen worden bewaard en nog niet geopenbaard.

599. En hij had in zijn hand een geopend boekje; dat dit betekent het Woord geopenbaard, staat vast uit het geopende boekje, zijnde het Woord geopenbaard; dat het geopende boekje dit is, kan hieruit vaststaan, dat door den sterken Engel nederdalende vanuit de Hemelen, die in de hand een boekje had, wordt uitgebeeld de Heer ten aanzien van het Woord, en wel ten aanzien van den laatsten zin ervan, welke de zin der letter wordt genoemd; men zie boven n. 593; en omdat het Woord werd geopenbaard zowel aan de Engelen als aan de mensen, wordt derhalve gezegd een geopend boekje.

600. En hij zette zijn rechtersoet op de zee en den linker op de aarde; dat dit betekent den zin der letter, welke natuurlijk is, waarin alle dingen des Hemels en der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de voeten, wanneer het den Engel betreft onder wien de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Woord, zijnde het Goddelijk Ware in laatsten, of het Woord in den natuurlijke zin, welke de zin der letter is, waarover boven n. 65, 69; met de voeten worden in den gemenen zin de natuurlijke dingen aangeduid ter oorzaak hiervan dat de mens van hoofd tot voetzolen overeenstemt met den Hemel, welke in de ganse samenvatting één Mens weergeeft; het Hoofd stemt overeen met den binnensten of derden Hemel, welks Engelen de hemelse zijn; de borst tot aan de lenden stemt overeen met den middelsten of tweeden Hemel, welks Engelen de geestelijke worden genoemd; en de voeten stemmen overeen met den laatsten of eersten Hemel, welks Engelen hemels-natuurlijk en geestelijk-natuurlijk zijn; doch de voetzolen zelf stemmen overeen met de wereld, waarin alles natuurlijk is: uit welke dingen blijkt, vanwaar het is dat de voeten de natuurlijke dingen betekenen; over welke overeenstemming men meer dingen zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 59 tot 86, en 87 en 102: vandaar nu blijkt het, vanwaar het is dat met de voeten van den Engel door wien hier de Heer ten aanzien van het Woord werd uitgebeeld, de natuurlijke zin des Woords wordt aangeduid, welke de zin der letter ervan is; en uit de betekenis van den rechtersoet op de zee en den linker op de aarde, zijnde alle dingen des Hemels en der Kerk; met het rechtse immers worden aangeduid alle dingen van het goede vanuit hetwelk het ware is, en met het linkse alle dingen van het ware vanuit het goede; en met de zee en de aarde

worden alle dingen des Hemels en der Kerk, de uiterlijke en de innerlijke, aangeduid; met de zee de uiterlijke, en met de aarde de innerlijke; en omdat alle dingen des Hemels en der Kerk betrekking hebben op het goede en op het ware, voorts op de uiterlijke en de innerlijke dingen, worden derhalve met die woorden in het gemeen alle dingen des Hemels en der Kerk aangeduid. Dat hij gezien werd te staan op de zee en op de aarde, is omdat er een eender aangezicht der dingen verschijnt in de geestelijke Wereld als in de natuurlijke Wereld, namelijk dat er zoals in deze ook in gene zeeën zijn en eveneens landen, zeeën rondom, en landen tussen dezelve; men zie boven n. 275, 342, 538; waaruit kan vaststaan dat met de zee en de aarde alle dingen des Hemels en eveneens der Kerk worden aangeduid. Aangezien in het Woord hier en daar wordt gezegd rechts en links, en in enige plaatsen alleen rechts of alleen links, zo zou ik in het kort willen uiteenzetten, wat met het ene en het andere, en wat met beide tegelijk wordt aangeduid; dit kan men leren kennen aan de windstreken in de geestelijke Wereld; ter rechterzijde daar is het zuiden, en ter linkerzijde het noorden, en vóór is het oosten, en achter is het westen; de Engel immers is voortdurend gekeerd tot den Heer als Zon, en daarom is vóór hem de Heer als het oosten, en achter hem is de Heer als het westen; en aan de rechterzijde is het zuiden, en aan de linkerzijde het noorden; vanwege deze toekering is het, dat rechts het ware in het licht betekent, en links het ware in de schaduw; of, wat hetzelfde is, dat rechts betekent het geestelijk goede, zijnde het ware in het licht, en links het geestelijk ware, zijnde het ware in de schaduw; aldus betekent rechts eveneens het goede vanuit hetwelk het ware is, en links het ware vanuit het goede; zulke dingen worden aangeduid met alle delen van het lichaam en eveneens van het hoofd, rechts en links, zoals met het rechter en linker oog, met de rechter en linker hand, met den rechter en linker voet, en zo voort, terwijl nochtans de eigen betekenis van het lid en deel aanblijft. Uit deze weinige dingen kan men weten, wat in het Woord zowel van het Nieuwe als van het Oude Testament in het algemeen en in het bijzonder wordt aangeduid met rechts en links, zoals in deze volgende plaatsen; bij Mattheus: *“Indien gij aalmoes zult gedaan hebben, zo laat uw linkerhand niet weten wat uw rechterhand gedaan heeft, opdat uw aalmoes in het verborgene zij”*, vi: 3, 4; hiermede wordt aangeduid dat het goede moet worden gedaan vanuit het goede, en terwille van het goede, en niet terwille van zichzelf en van de wereld om een schijn te geven; onder de aalmoes wordt elk goed werk verstaan; en met *“Laat uw linkerhand niet weten [ne cognoscat] wat uw rechterhand gedaan heeft”* wordt aangeduid dat het goede moet worden gedaan vanuit het goede zelf, en niet zonder het

goede, aangezien dit niet het goede is; met de rechterhand wordt aangeduid het goede waarvanuit [*ex quo*], en met de linkerhand het ware vanuit het goede, zoals boven is gezegd; dit handelt één bij hen die in het goede der liefde en der naastenliefde zijn, doch niet één bij hen die zichzelf en de wereld beogen in de goede dingen die zij doen; en daarom wordt hier onder de linkerhand verstaan weten en handelen zonder het goede; opdat uw aalmoes in het verborgene zij, betekent opdat zij niet terwille van den schijn zij. Bij denzelfde: *“En de Koning zal de schapen aan Zijn rechterzijden stellen, de bokken echter aan de linkerzijden; en Hij zal zeggen tot hen die aan de rechterzijden zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, bezit als een erfenis het Koninkrijk dat u bereid is van de grondlegging der Wereld aan; en Hij zal zeggen tot hen die aan de linkerzijden zijn: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, tot het eeuwige vuur dat voor den duivel en zijn engelen bereid is”*, xxv: 33, 34, 41; wie niet weet, wat in den eigenlijken zin wordt aangeduid met de schapen, en wat met de bokken, kan van mening zijn, dat onder de schapen alle goeden worden verstaan, en onder de bokken alle bozen; maar in den eigenlijken zin worden onder de schapen diegenen verstaan die in het goede der liefde jegens den naaste zijn en daaruit in het geloof, en onder de bokken worden diegenen verstaan die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, aldus allen over wie het Gericht in den laatsten tijd der Kerk zal geschieden; want allen die in het goede der liefde tot den Heer en daaruit in het goede der naastenliefde en des geloofs waren geweest, werden vóór het Laatste Gericht tot den Hemel verheven; en allen die in geen goede der naastenliefde en daaruit in geen geloof, bijgevolg allen die innerlijk en tevens uiterlijk boos waren geweest, werden in de hel vóór het Laatste Gericht geworpen; doch zij die innerlijk goed waren geweest en niet evangelijsch uiterlijk, en zij die innerlijk boos waren geweest doch uiterlijk in het goede, al dezen werden overgelaten aan het Laatste Gericht; toen werden zij die innerlijk goed waren geweest, verheven tot den Hemel, en zij die innerlijk boos waren geweest, geworpen in de hel; over welke zaak men de dingen zie die aan de hand van de geziene en gehoorde dingen zijn gezegd in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT: uit die dingen kan vaststaan, dat onder de bokken diegenen worden verstaan die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn geweest; gelijkerwijs ook onder den bok bij Daniël, Hfdst. VIII: 5 tot 25, en bij Ezechiël Hfdst. XXXIV: 17: daaruit kan vaststaan, dat onder de rechterhand, waar de schapen waren, wordt verstaan het goede der naastenliefde en daaruit dat des geloofs; en dat onder de linkerhand, waar de bokken waren, wordt verstaan het van de naastenliefde gescheiden geloof: dat tot de schapen werd gezegd dat zij als

erfenis zouden bezitten het Koninkrijk dat hun bereid is van de grondlegging der Wereld aan, is omdat in de Hemelen aan de rechterzijden het zuiden is, waar allen zijn die in de ware dingen vanuit het goede zijn; in het zuidelijke deel zelf immers is het voortgaande Goddelijke zelf zodanig, hetgeen wordt verstaan onder het Koninkrijk bereid van de grondlegging der Wereld aan; derhalve eveneens worden zij gezegenden Mijns Vaders genoemd; onder den Vader wordt het Goddelijk Goede verstaan, vanuit hetwelk alle dingen des Hemels zijn; doch aangaande de bokken, die aan de linkerzijden zijn, wordt niet gezegd “bereid van de grondlegging der Wereld aan”, maar “het eeuwige vuur, voor den duivel en zijn engelen bereid”, omdat de bozen voor zichzelf de hel bereiden; vervloekten worden zij genoemd, omdat onder de vervloekten in het Woord al diegenen worden verstaan die zich van den Heer afkeren, want zij verwerpen de naastenliefde en het geloof der Kerk: wat met het eeuwige vuur wordt aangeduid, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 566 tot 575. Onder *de beide rovers, van wie de een aan de rechterzijden en de ander aan de linkerzijden des Heren werden gekruisigd*, Matth. xxvii: 38; Markus xv: 27; Lukas xxiii: 39 tot 43, worden eenderen verstaan als die onder de schapen en als die onder de bokken worden verstaan, en daarom werd tot den een, die den Heer erkende, gezegd dat hij met Hem zou zijn in het Paradijs. Bij Johannes: *“Jezus zeide tot de discipelen-vissers: Werpt het net aan de rechterdelen van het schip, dan zult gij vinden. Zij wierpen het dan, en konden hetzelfde niet meer trekken vanwege de menigte der vissen”*, xxi: 6; aangezien met het visvangen in het Woord wordt aangeduid het onderricht en de bekering van de mensen die in het uitwendig of natuurlijk goede zijn, in welk goede verscheidenen te dien tijde uit de natiën waren — met de vissen immers worden de dingen aangeduid die van den natuurlijken mens zijn, en met het schip wordt de leer vanuit het Woord aangeduid — daarom wordt met de rechterdelen van het schip het goede des levens aangeduid; daaruit kan vaststaan wat daarmede wordt aangeduid dat de Heer zeide dat zij het net zouden werpen aan de rechterdelen van het schip, namelijk dat zij het goede des levens zouden leren; dat zij zo de natiën tot de Kerk zouden bekeren, wordt daarmede aangeduid dat zij een voorraad [*copia*] vonden, zodat zij vanwege de menigte der vissen het net niet vermochten te trekken; een ieder kan zien dat de Heer niet zeide dat zij het net aan de rechterdelen zouden werpen, indien niet het rechterdeel aanduidend was. Bij Mattheus: *“Indien het rechteroog u zal geërgerd hebben, ruk het uit en werp het van u; en indien uw rechterhand u zal geërgerd hebben, hakt haar af en werp haar van u”*, v: 29, 30; dat de Heer onder rechteroog en rechterhand niet het

rechteroog en de rechterhand heeft verstaan, kan een ieder hieruit zien, dat er wordt gezegd dat het oog moet worden uitgerukt en dat de hand moet worden afgehakt, indien zij zullen geërgerd hebben; maar omdat met het oog in den geestelijken zin wordt aangeduid al datgene wat des verstands en daaruit der denking is, en met de rechterhand al datgene wat des wils en daaruit der aandoening is, kan het vaststaan dat met “Indien het rechteroog zal geërgerd hebben, zo moet het worden uitgerukt” wordt aangeduid: indien men het boze heeft gedacht, dat dit vanuit de denking moet worden verworpen; en dat met: “Indien de rechterhand zal geërgerd hebben, zij moet worden afgehakt” wordt aangeduid: indien men het boze heeft gewild, dat dit des wils moet worden uitgestoten; het oog zelf immers kan niet ergeren, noch de rechterhand, maar de denking des verstands en de aandoening des wils, welke overeenstemmen, kunnen het: dat gezegd wordt rechteroog en rechterhand, en niet linkeroog en linkerhand, is omdat met het rechtse het goede en in den tegengestelden zin het boze wordt aangeduid, doch met het linkse het ware en in den tegengestelden zin het valse wordt aangeduid; en alle ergernis geschiedt vanuit het boze, niet echter vanuit het valse tenzij het valse is het valse van het boze: dat deze dingen zijn gezegd aangaande den inwendigen mens, van wien het denken en het willen is, en niet aangaande den uitwendigen, van wien het zien en het handelen is, staat eveneens vast uit de dingen die vlak daaraan voorafgaan aangaande de vreemde [*aliena*] vrouw, namelijk dat alleen al haar aan te zien vanuit begerigheid is overspel bedrijven. Bij de Evangelisten: “*De moeder der zonen van Zebedeus vroeg aan Jezus dat een van haar zonen mocht zitten aan de rechterhand, de ander aan de linkerhand in Zijn koninkrijk; Jezus zeide: Gij weet niet wat gij vraagt; het zitten aan Mijn rechterhand en aan Mijn linkerhand staat bij Mij niet te geven, tenzij aan hen wien het gegeven is uit den Vader*”, Matth. xx: 20, 21, 22, 23; Markus x: 35 tot 40; dat de moeder der zonen van Zebedeüs, Jacobus en Johannes, die dingen vroeg, was omdat onder de moeder de Kerk wordt verstaan, onder Jacobus de naastenliefde, en onder Johannes het goede der naastenliefde met de daad; deze twee, of zij die in dezelve zijn, zijn in den Hemel aan de rechter- en aan de linkerhand des Heren; aan de rechterhand daar is het zuiden, en aan de linkerhand het noorden; en in het zuiden zijn zij die in het klare licht van het ware vanuit het goede zijn, en in het noorden zij die in het duistere licht van het ware vanuit het goede zijn; het Goddelijke zelf voortgaande uit den Heer als Zon brengt zulk een Goddelijke sfeer voort in die windstreken; deswege kunnen niet anderen daar zijn dan zij die in die ware dingen vanuit het goede zijn; dit wordt daarmede aangeduid dat het zitten tot de rechter- en tot de

linkerhand des Heren niet is dan alleen voor hen wien het gegeven of bereid is uit den Vader; onder den Vader wordt verstaan het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde vanuit hetwelk de Hemel en het al des Hemels is; en daarom wordt onder die woorden des Heren verstaan, dat de Heer het aan diegenen geeft aan Zijn rechter- en linkerhand in de Hemelen te zitten, voor wien het van de grondlegging der Wereld af bereid is in het zuiden en in het noorden een erfenis te bekomen. Dat onder de rechterhand het Zuiden in de Hemelen wordt verstaan, blijkt duidelijk bij David: *“Uwe zijn de Hemelen, en Uwe de aarde; het wereldrond en de volheid ervan hebt Gij gegrond, het noorden en de rechterhand hebt Gij geschapen”*, Psalm LXXXIX: 12, 13; onder den Hemel en de aarde worden de hogere en de lagere Hemelen verstaan, eender de inwendige en de uitwendige Kerk; onder het wereldrond en de volheid ervan worden de Hemelen en de Kerk in het algemeen verstaan ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware, onder het wereldrond de Hemel en de Kerk ten aanzien van het goede, en onder de volheid ervan de Hemel en de Kerk ten aanzien van het ware; en omdat dezelve of zij die in dezelve zijn, in het noorden en in het zuiden zijn, en omdat het zuiden is aan de rechterhand des Heren, wordt er derhalve gezegd het noorden en de rechterhand; en omdat het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede zodanig is in die windstreken van de grondlegging der wereld aan, zoals boven is gezegd, wordt derhalve gezegd: Gij hebt gegrond, en Gij hebt geschapen. Bij Jesaja: *“De Heer heeft u gegeven brood der benauwdheid, en wateren der verdrukking, maar uw leeraars zullen niet meer dwingen heen te vliegen, en uw ogen mogen zijn opziende tot uw leeraars, en uw oren zullen het woord horen, al zeggende: Dit is de weg, gaat in denzelve, wanneer gij ter rechterhand zult zijn heengegaan, en wanneer ter linkerhand”*, xxx: 20, 21; daar wordt gehandeld over hen die in verzoeken zijn, en die door dezelve, en na dezelve, onderricht in de ware dingen der leer, toelaten en opnemen; de verzoeken zelf worden aangeduid met het brood der benauwdheid en met de wateren der verdrukking; met het brood der benauwdheid worden aangeduid de verzoeken ten aanzien van het goede der liefde, en met de wateren der verdrukking de verzoeken ten aanzien van de ware dingen des geloofs; de verzoeken immers zijn van tweeërlei geslacht, namelijk ten aanzien van het goede, hetwelk der liefde is, en ten aanzien van het ware, hetwelk des geloofs is; het brood betekent het goede der liefde, en de wateren betekenen de ware dingen des geloofs; de benauwdheid en de verdrukking betekenen den staat der verzoeken; het onderricht in de ware dingen der leer wordt daarmee aangeduid dat de ogen opzien tot de leeraars; de ogen betekenen het verstand en het geloof, de

leeraars betekenen de leer: het goede des levens volgens de ware dingen der leer wordt daarmee aangeduid dat de oren het woord zullen horen; met de oren wordt de gehoorzaamheid aangeduid; en omdat de gehoorzaamheid des levens is, wordt vandaar met het woord horen aangeduid het leven volgens de ware dingen der leer: het onderricht en de gehoorzaamheid wordt verder beschreven met: Al zeggende: Dit is de weg, gaat in denzelve, wanneer gij ter rechterhand zult zijn heengegaan, en wanneer ter linkerhand; met den weg wordt het leidende ware aangeduid; het ware leidende tot het zuiden in den Hemel wordt verstaan onder heengaan ter rechterhand, en het ware leidende tot het noorden daar, onder heengaan ter linkerhand. Bij denzelfde: “*Verruim de plaats uwer tent, en dat zij de gordijnen uwer habitakels uitbreiden; verhinder het niet; maak lang uw koorden, en steek uw pinnen vast in; omdat gij ter rechterhand en ter linkerhand zult uitbreken, en uw zaad de natiën zal erven, en de verlaten steden zullen zij doen bewonen*”, LIV: 2, 3; daar wordt gehandeld over de instauratie van de Kerk bij de natiën, en met de plaats der tent verruimen worden aangeduid de aanwassing der Kerk ten aanzien van den eredienst vanuit het goede; met de gordijnen der habitakels uitbreiden, worden aangeduid de aanwassing der Kerk ten aanzien van de ware dingen der leer; met de koorden lang maken, wordt de uitbreiding ervan aangeduid; met de pinnen vast insteken, wordt de bevestiging vanuit het Woord aangeduid; met uitbreken ter rechterhand en ter linkerhand, wordt de verruiming aangeduid ten aanzien van het goede der naastenliefde en ten aanzien van het ware des geloofs, ter rechterhand ten aanzien van het goede der naastenliefde, en ter linkerhand ten aanzien van het ware des geloofs vanuit dat goede; met het zaad dat de natiën zal erven, wordt aangeduid het ware door hetwelk de goede dingen zijn; het zaad is het ware, en de natiën zijn de goede dingen; en met de verlaten steden die de natiën zullen doen bewonen, worden de ware dingen vanuit de goede dingen des levens aangeduid; de verlaten steden zijn de ware dingen der leer, waar tevoren de ware dingen niet waren; de natiën zijn de goede dingen des levens vanuit welke de ware dingen zijn, en bewonen is leven. Bij denzelfde: “*In de ontsteking van Jehovah Zebaoth is het land verduisterd, en het volk is geworden als een spijs des vuurs; zij zullen, de man zijn broeder, niet verschonen; en indien hij zal aangetroffen hebben ter rechterhand, zal hij toch hongeren, en indien hij zal gegeten hebben ter linkerhand, zo zullen zij niet verzadigd worden; zij zullen, de man, het vlees huns arms eten*”, IX: 18, 19, 20; met deze dingen wordt beschreven de uitblussing van het goede door het valse, en van het ware door het boze; de uitblussing van elk goede en ware, hoezeer daarnaar ook gezocht wordt, wordt aangeduid

met “Indien hij zal aangetroffen hebben ter rechterhand, zal hij toch hongeren, en indien hij zal gegeten hebben ter linkerhand, zo zullen zij niet verzadigd worden”; de rechterhand is het goede vanuit hetwelk het ware is, en de linkerhand is het ware vanuit het goede; afhouden en eten tot dezelve, is onderzoek doen; hongeren en niet verzadigd worden is niet gevonden worden, en indien het wordt gevonden, nochtans niet opgenomen worden; de overige dingen zie men boven in n. 386 ontvouwd. Bij Ezechiël: *“De gelijkenis van de aangezichten der Cherubim, het aangezicht eens mensen en het aangezicht eens leeuws ter rechterhand hadden die vier, en het aangezicht van een os ter linkerhand en het aangezicht eens arends hadden die vier”*, I: 10; wat er wordt aangeduid met de Cherubim, en wat met de aangezichten ervan, zijnde zoals het aangezicht van een mens, een leeuw, een os, en een arend, zie men boven, n. 277 tot 281; dat de aangezichten van een mens en van een leeuw ter rechterhand werden gezien, is omdat met den mens het Goddelijk Ware in het licht en het inzicht wordt aangeduid, en met den leeuw het Goddelijk Ware in de macht daaruit, zodanig als het is in den Hemel in het zuiden; en dat het aangezicht van een os ter linkerhand werd gezien, betekent het goede van het ware in het duister; met den os immers wordt aangeduid het goede van den natuurlijke mens, hetwelk in het duister is voor hen die in den Hemel aan het noorden wonen. Bij Zacharia: *“Te diep dage zal Ik de aanvoerders van Jehudah stellen als een haard des vuurs in het brandhout, en zoals een fakkel des vuurs in een schoof, opdat zij eten ter rechterhand en ter linkerhand alle volken rondom, opdat Hierosolyma voortaan wone onder zich in Hierosolyma”*, XII: 6; daar wordt gehandeld over de instauratie van de hemelse Kerk, of van de Kerk die in het goede der liefde tot den Heer zal zijn; die Kerk wordt verstaan onder het huis van Jehudah; onder de aanvoerders [*duces*] ervan worden de goede met de ware dingen dier Kerk verstaan; de verstrooiing van de boze en de valse dingen door dezelve, wordt daarmede aangeduid dat zij zullen worden gesteld zoals een haard des vuurs in het brandhout, en zoals een fakkel des vuurs in een schoof; en daarmede dat zij zullen eten ter rechterhand en ter linkerhand alle volken rondom; de boze dingen die door die Kerk zullen worden verstrooid, worden aangeduid met: Zoals een haard des vuurs in het brandhout en zoals een fakkel in een schoof; en de valse dingen die ook zullen worden verstrooid, worden aangeduid met de volken rondom die zij zullen eten of verteren; dat die Kerk beschermd zal zijn tegen de bestoking van de boze en de valse dingen, en zal leven in het goede des levens volgens de ware dingen der leer, wordt daarmede aangeduid dat Hierosolyma voortaan onder zich zal wonen in Hierosolyma; van wonen

wordt gesproken met betrekking tot het goede des levens, en Hierosolyma betekent de Kerk ten aanzien van de ware dingen der leer. Bij Ezechiël: *“Tegen al hun poorten zal Ik de punt des zwaards geven, en het is gemaakt tot een bliksem, aangescherpt ter slachting; verenig u, keer ter rechterhand; schik u, keer ter linkerhand; waarheen uw aangezichten nikken”*, XXI: 15, 16; met deze dingen wordt de vernietiging van het ware door afgrijpselijke valse dingen beschreven; met het zwaard wordt aangeduid zulk een valse vernietigende het ware; de afgrijpselijkheid en de buitensporigheid van dat valse wordt daarmede beschreven dat het zwaard is gemaakt tot een bliksem en aangescherpt ter slachting; dat zij die in dit valse zijn, niet enig goede noch ware hebben, met hoeveel inspanning zij het ook zoeken, wordt aangeduid met: *Verenig u, keer ter rechterhand; schik u, keer ter linkerhand, waarheen uw aangezichten nikken*. Bij Zacharia: *“Wee den herder van niets, verlatende de kudde; het zwaard zal zijn over zijn arm, en over zijn rechteroog; zijn arm zal al verdorrende verdorren, en zijn rechteroog zal al verdonkerende verdonkeren”*, XI: 17; onder den herder van niets, verlatende de kudde, worden degenen verstaan die niet het ware leren en door hetzelfde leiden tot het goede des levens, en voor dezen is het van geen zorg of het waar is dan wel vals wat zij leren; met het zwaard over zijn arm, wordt aangeduid het valse vernietigende elk goede des wils; en met het zwaard over het rechteroog, wordt aangeduid het valse vernietigende elk ware des verstands; dat zij moeten worden beroofd van elk goede en ware, wordt daarmede aangeduid dat de arm al verdorrende zal verdorren, en het rechteroog al verdonkerende zal verdonkeren; men zie ook deze dingen ontvouwd boven, n. 131, 152. Aangezien de rechterstreek van het lichaam en de leden van de rechterstreek het goede betekenen door hetwelk het ware is, werd er derhalve bevolen toen Aharon en zijn zonen zouden worden ingewijd in het priesterschap *dat het bloed zou genomen worden van een ram, en gegeven op het rechterooralpje van hen, op den duim hunner rechterhand, en op den groten teen huns rechervoets”*, Exod. XXIX: 20; dit werd bevolen, omdat het bloed betekende het Goddelijk Ware door hetwelk het goede der liefde is; dit immers werd uitgebeeld door Aharon, en het eerstgenoemde door zijn zonen; en omdat alle inwijding om het Goddelijk Goede der Liefde uit te beelden geschiedt door het Goddelijk Ware, werd derhalve bloed gegeven op het rechterooralpje, op den duim der rechterhand, en op den groten teen des rechervoets; met het rechterooralpje wordt de gehoorzaamheid vanuit de doorvatting aangeduid; met den duim der rechterhand wordt het goede met den wil aangeduid, en met den groten teen des rechervoets wordt het goede met de daad aangeduid. Aangezien met de melaatsheid het door valse dingen

verteerde goede wordt aangeduid, wordt dit boze hoe het door de Goddelijke middelen moet worden hersteld, beschreven met het proces van de reiniging van de melaatsheid, in den geestelijken zin verstaan; waaruit ik alleen dit zou willen aanvoeren: *“Dat de priester zou nemen van het bloed des schuldoffers, en geven op het rechteroorlapje van hem die te reinigen is, en op den duim van diens rechterhand, en op den groten teen van diens rechtervoet; en de priester zou nemen uit den log de olie, en uitgieten op zijn linkerhandpalm, en de priester zijn rechtervinger indopen in de olie die op zijn linkerhandpalm is, en sprengen van de olie aan zijn vinger zevenmaal voor Jehovah”*, Levit. XIV: 14, 15, 16, 17, 24 tot 28; hier worden eendere dingen met het rechteroorlapje, den rechterduim, en den rechter groten teen aangeduid als boven; iets eenders ook met het bloed, namelijk het Goddelijk Ware; dit immers zuivert den mens van de valse dingen die de goede dingen hebben verteerd bij hem; en wanner hij van deze is gezuiverd, kan het goede worden voortgebracht door de ware dingen, en zo de mens van de melaatsheid worden genezen. Uit deze en gene dingen kan vaststaan, dat met het rechtse en het linkse wordt aangeduid het goede vanuit hetwelk het ware is, en het ware vanuit het goede, zoals boven is gezegd; wat zou het anders in hebben, dat bloed zou worden gegeven op het rechterdeel van die leden, en dat olie zou worden genomen voor de linkerhandpalm, en gesprengd met den rechtervinger. Eender *dat den Profeet Ezechiël werd bevolen op de linkerzijde te liggen, en dat daarop werden gelegd de ongerechtigheden van het huis Israëls*, Ezech. IV: 4; met den Profeet immers wordt de lerende aangeduid, en in den abstracten zin de leer der Kerk; met de linkerzijde wordt de leer van het ware vanuit het goede aangeduid, en door de ware dingen vanuit het goede wordt de mens van de ongerechtigheden gezuiverd. *Dat Salomo wasvaten stelde, vijf aan den schouder van het huis ter rechterzijde, en vijf aan den schouder van het huis ter linkerzijde ervan; de bronzen zee echter aan den rechterschouder van het huis naar het oosten vanuit de streek van het zuiden*, 1 Kon. VII: 39; de oorzaak hiervan was deze, dat het Huis of de Tempel den Hemel en de Kerk uitbeeldde, de wasvaten de zuiveringen van de valse en boze dingen, en zo de voorbereidingen om binnen te treden in den Hemel en in de Kerk; de rechterschouder van het huis betekende het zuiden in de Hemelen, waar het Goddelijk Ware is in zijn licht; en de linkerschouder ervan betekende het noorden, waar het Goddelijk Ware is in zijn schaduw; aldus werden met die tien wasvaten aangeduid alle dingen der zuivering en allen die gezuiverd worden, en met vijf aan dezen schouder en aan den anderen werden aangeduid degenen of dat geslacht van mensen bij wie het Goddelijk Ware is in het licht en bij wie het is in de schaduw; want tien betekent alle

dingen en allen, en vijf één deel, of één geslacht; de bronzen Zee beeldde het gemene der zuiveraars [*purificatorium*] uit; dat deze was gesteld aan den rechterschouder van het huis naar het oosten vanuit de streek van het zuiden, was omdat het reinigend Goddelijk Ware voortgaat vanuit de Goddelijke Liefde des Heren; het oosten immers is waar de Heer als Zon verschijnt; het Goddelijk Ware, zijnde het licht des Hemels vanuit die Zon, is in het zuiden in zijn klaarte en zonnige; dit was de oorzaak dat het gemene der zuiveraars was gesteld naar het oosten vanuit de streek van het zuiden. Deze verborgenheden des Woords kan men niet weten in de Wereld tenzij vanuit de gekende Windstreken in den Hemel, welke zich anders verhouden dan in de Wereld; maar over de Windstreken in den Hemel zie men de dingen die aan de hand van de gezien en gehoorde dingen in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 141 tot 153, zijn gezegd. Aangezien in de geestelijke Wereld een ieder de wegen intreedt en bewandelt die leiden tot hen die in een eendere regerende liefde zijn, en een ieder het vrije heeft om den weg te gaan dien hij wil, en in welken en door welken zijn liefde hem leidt, en die wegen ter rechter- en ter linkerzijde strekken tot de ene ofwel tot de andere liefde, aldus tot die liefde welke is ingeënt, wordt derhalve eveneens met het rechtse en het linkse aangeduid het believen, het vrije, en het gewenste, zoals in het Boek van Genesis: *“Abraham zeide tot Loth: Scheid u, indien de linkerhand, ik zal de rechterhand kiezen; indien de rechterhand, ik zal de linkerhand gaan”*, XIII: 9. *“En de knecht van Abraham zeide tot Laban toen hij Rebekka tot echtgenote voor Izak vroeg: Geef mij te kennen opdat ik beenzie ter rechterhand of ter linkerhand”*, XXIV: 49. Met niet terugtreden en afbuigen ter rechter of ter linkerhand, wordt ook aangeduid niet een anderen weg gaan dan dien welken de Heer Zelf en welken het goede en het ware des Hemels en der Kerk aangeven, aldus niet afdwalen; zoals *dat zij niet zouden terugtreden van het woord van den priester Leviet en den rechter, noch van de geboden in het Woord, ter rechter- of ter linkerhand*, Deut. XVII: 11, 20; Hfdst. XXVIII: 14; Jos. I: 7; II Sam. XIV: 19; en *dat de zonen Israëls niet zouden afbuigen ter rechter- of ter linkerhand, maar dat zij den weg des konings gingen toen zij het land van Edom doorgingen*, Num. XX: 17; en *toen zij het land van den Koning van Sichon doorgingen*, Deut. II :27. Bovendien, dat de Rechterhand de voile macht betekent, en wanneer het den Heer betreft, de Goddelijke Almacht, dit zie men boven, n. 298.

601. En hij riep met een grote stem, zoals een leeuw brult; dat dit betekent de betuiging van diepe smart vanwege de verlating van het Goddelijk Ware in de Kerk, staat vast uit de betekenis van roepen [*clamare*, letterlijk schreeuwen]

met een grote stem, zijnde de betuiging van diepe smart, waarover aanstonds; en uit de betekenis van zoals een leeuw brult, zijnde vanwege de verlating van het Goddelijk Ware in de Kerk; met den leeuw immers wordt het Goddelijk Ware in zijn macht aangeduid; men zie boven n. 278; en met brullen wordt aangeduid de uitwerking van de smart vanwege de verlating ervan; dat deze dingen met “roepen met een grote stem zoals een leeuw brult”, worden aangeduid, staat vast uit de volgende dingen van dit Hoofdstuk, waar gehandeld wordt over de verlating van het Goddelijk Ware in de Kerk; want onder den sterken Engel nederdalende vanuit den Hemel wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Woord, zijnde het Goddelijk Ware; waarover daarna wordt gezegd *dat de Engel zijn hand ophief tot den Hemel, en zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, dat er geen tijd meer zal zijn*, waarmede wordt aangeduid, dat er niet langer verstand van het Goddelijk Ware is, en vandaar niet enige staat der Kerk: en daarna wordt gezegd *dat in die dagen der stem des zevenden Engels het mysterie Gods zal worden voleindigd*, waarmede wordt aangeduid het Laatste Gericht, hetwelk zal komen wanneer er niet enig geloof van het Goddelijk Ware is, omdat er niet het goede der naastenliefde is; uit deze dingen kan vaststaan, dat met “hij riep met een grote stem zoals een leeuw brult”, wordt aangeduid de betuiging van diepe smart vanwege de verlating van het Goddelijk Ware in de Kerk. Bovendien wordt in het Woord meermalen melding gemaakt van een leeuw, en met den Leeuw wordt in den hoogsten zin de Heer aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Ware, en eender de Hemel en de Kerk ten aanzien van hetzelfde uit den Heer; en vandaar wordt met de Leeuw aangeduid het Goddelijk Ware ten aanzien van de macht, over welke betekenis van den leeuw men zie boven in n. 278; daaruit kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met brullen of leeuwengebrul, namelijk de brandende aandoening van den Hemel en de Kerk te beschermen, en zo de Engelen des Hemels en de mensen der Kerk te zaligen, hetgeen geschiedt door de valse dingen van het boze te vernietigen door het Goddelijk Ware en deszelfs macht; en in den tegengestelden zin wordt met brullen en leeuwengebrul aangeduid de brandende begeerte van de Kerk te verderven en te verwoesten, hetgeen geschiedt door het Goddelijk Ware te vernietigen door de valse dingen van het boze; deze betekenissen zijn het leeuwengebrul, omdat de leeuw als hij in den honger is en naar buit haakt, en eveneens als hij in toorn ontsteekt tegen vijanden, pleegt te brullen. Dat brullen en gebrul zulke dingen in het Woord betekenen, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zo zeide Jehovah tot mij: Gelijkerwijs een leeuw en een jonge leeuw over zijn roof brult wanneer tegen hem de volheid der*

herderen in den weg komt, door wier stem hij niet wordt verbijsterd, en van hun tumult niet verslagen wordt, zo zal Jehovah Zebaoth nederdalen om krijg te voeren op den berg Zions en op den heuvel ervan", xxxi: 4; Jehovah wordt vergeleken met een brullenden leeuw, aangezien met den leeuw wordt aangeduid de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware en de macht ervan, en met brullen de gloed van de Kerk te beschermen tegen de boze en de valse dingen; en daarom wordt gezegd: Zo zal Jehovah nederdalen om krijg te voeren op den berg Zions en op den heuvel ervan; de berg Zions is de hemelse Kerk; en de heuvel ervan of Hierosolyma is de geestelijke Kerk; de roef waarover de leeuw brult, betekent de bevrijding uit de hel. Bij Joël: *"Jehovah zal vanuit Zion brullen, en vanuit Hierosolyma zal Hij Zijn stem geven, en de Hemelen en de aarde zullen beven; maar Jehovah zal zijn de toevlucht voor Zijn volk, en de versterking voor de zonen Israëls"*, iii: 16; de bescherming van de gelovigen uit den Heer door het Goddelijk Ware wordt daarmee beschreven, dat Jehovah vanuit Zion zal brullen, en vanuit Hierosolyma Zijn stem zal geven; de hevige macht van het Goddelijk Ware en de verschrikking dientengevolge wordt daarmee beschreven dat de Hemelen en de aarde zullen beven; en de zaliging en de bescherming daarmee dat Jehovah zal zijn de toevlucht voor Zijn volk, en de versterking voor de zonen Israëls; het volk van Jehovah en de zonen Israëls zijn de gelovigen die van de Kerk zijn. Bij Hoschea: *"Niet zal Ik wederkeren om Efraïm te verderven; achter Jehovah zullen zij gaan; zoals een leeuw zal Hij brullen, omdat die zal brullen, en met eer zullen de zonen toetreden van de zee af; met eer zullen zij aankomen zoals een vogel uit Egypte, en zoals een duif vanuit het land van Assyrië; en Ik zal hen doen wonen op hun huizen"*, xi: 9, 10, 11; met Efraïm wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het verstand van het ware; over haar dus worden de volgende dingen gezegd; achter Jehovah gaan, betekent den Heer vereren en leven uit Hem; zoals een leeuw zal Hij brullen, omdat die zal brullen, betekent de bescherming van hen door het Goddelijk Ware: met eer zullen de zonen toetreden van de zee af, betekent dat tot de Kerk zullen toetreden zij die in het natuurlijk goede zijn; met eer zullen zij aankomen zoals een vogel uit Egypte, betekent hun natuurlijke denking vanuit de wetenschappelijke ware dingen; de vogel is de denking, en Egypte is het wetenschappelijke, hetwelk het natuurlijk ware is; en zoals een duif vanuit het land van Assyrië, betekent dat zij het redelijk goede en ware hebben; de duif is het redelijk goede, en het land van Assyrië is de Kerk ten aanzien van het redelijk ware; er is immers bij den mens het natuurlijk alsmede het redelijk goede en ware; het natuurlijke is lager of uiterlijk, beschouwende de wereld; het redelijke is hoger of innerlijk,

verbindende het natuurlijke met het geestelijke; het natuurlijke is Egypte, het redelijke is Aschur, en het geestelijke is Israël; en Ik zal hen doen wonen op hun huizen, betekent het leven vanuit den wil van het goede en vanuit het verstand van het ware; het menselijk gemoed hetwelk vanuit die bestaat, wordt verstaan onder het huis, en leven wordt aangeduid met wonen. Bij Amos: *“Niet zal de Heer Jehovih het woord doen, tenzij Hij Zijn verborgenheid zal hebben onthuld aan Zijn knechten de Profeten; de leeuw heeft gebruld, wie zou niet vrezen; de Heer Jehovih heeft gesproken, wie zou niet profeteren”*, III: 7, 8; niet zal de Heer Jehovih het woord doen tenzij Hij Zijn verborgenheid zal hebben onthuld aan Zijn knechten de Profeten, betekent dat de Heer de innerlijke dingen des Woords en der leer opent voor hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; met de verborgenheid onthullen wordt aangeduid de innerlijke dingen des Woords verlichten en openen; met de knechten de Profeten worden degenen aangeduid die in de ware dingen der leer zijn en opnemen; de leeuw brult, wie zou niet vrezen, betekent de machtige onthulling en openbaring van het Goddelijk Ware; de Heer Jehovih heeft gesproken, wie zou niet profeteren, betekent de opneming ervan en de openbaring; de Heer wordt de Heer Jehovih genoemd, wanneer er wordt gehandeld over het goede. Bij Zacharia: *“Een stem des gehuils der herders, omdat hun grootsheid verwoest is; een stem des gebruls der jonge leeuwen, omdat de verheffing van den Jordaan verwoest is”*, XI: 3; een stem des gehuils der herders, omdat hun grootsheid verwoest is, betekent de smart van hen die leren, dat het goede der Kerk is vergaan; herders worden degenen geheten die het ware leren en door hetzelfde leiden tot het goede des levens; en de grootsheid is het goede der Kerk; een stem des gebruls der jonge leeuwen omdat de verheffing van den Jordaan verwoest is, betekent de smart vanwege de verlating van het Goddelijk Ware in de Kerk; leeuwen worden degenen geheten die in de Goddelijke ware dingen zijn; het gebrul betekent de smart; de verheffing van den Jordaan, verwoest zijnde, betekent de Kerk ten aanzien van het binnenleidende Goddelijk Ware. Bij Job: *“God brult met Zijn stem, Hij dondert met de stem Zijner majesteit; toch werpt Hij niet omver wanneer Zijn stem wordt gehoord; God dondert met Zijn stem wonderbaarlijk”*, XXXVII: 4, 5; met brullen en donderen met de stem, wordt de macht en de krachtadigheid van het Goddelijk Ware of van het Woord aangeduid. In de aangevoerde plaatsen werd in den breiden zin met brullen aangeduid de brandende aandoening van den Hemel en de Kerk te beschermen, of de Engelen des Hemels en de mensen der Kerk, hetgeen geschiedt door de valse dingen van het boze te vernietigen door het Goddelijk Ware en deszelfs macht: doch met brullen in den

tegengesteld zinnen wordt aangeduid de brandende begeerte van de Kerk te verderven en te vernietigen, hetgeen geschiedt door het Goddelijk Ware te vernietigen door de valse dingen van het boze; in dezen zin wordt brullen gezegd in de volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Babel zal zijn tot puinhopen, tot een habitakel der draken, een ontzetting en aanfluiting; tezamen zoals leeuwen zullen zij brullen, gebrul uitend zoals leeuwenwelpen; wanneer zij verhit zijn zal Ik hun gastmalen opzetten, en Ik zal hen dronken maken opdat zij opspringen, en slapen den slaap der eeuw, en niet opwaken”*, LI: 37, 38, 39; de ondergang van Babel opdat daar niet enig ware noch enig goede zij, wordt aangeduid met: Babel zal zijn tot puinhopen, een habitakel der draken, een ontzetting en aanfluiting; Babel betekent hen die de heilige dingen misbruiken om te heersen; hun brandende begeerte van het Goddelijk Ware te vernietigen door de valse dingen van het boze, wordt aangeduid met: Tezamen zoals leeuwen zullen zij brullen, gebrul uitend zoals leeuwenwelpen; de gloed der samenrottenden tot deze euveldaad wordt aangeduid met: Wanneer zij verhit zijn, zal Ik hun gastmalen opzetten; dat zij waanzinnig zullen te keer gaan vanwege de valse dingen van het boze, wordt aangeduid met: Ik zal hen dronken maken opdat zij opspringen; dat zij nooit enig ware zullen verstaan, en dat zij vandaar het leven niet zullen zien, wordt daarmee aangeduid dat zij den slaap der eeuw zullen slapen en niet opwaken. Bij denzelfde: *“Is dan Israël een knecht; is hij een ingeborene des huizes; waarom is hij ten roof geworden; tegen hem brullen de jonge leeuwen, zij uitend hun stem; zij stellen zijn land tot woestheid, zijn steden worden verbrand, dermate dat er geen inwoner is”*, II: 14, 15; is dan Israël een knecht, is hij een ingeborene des huizes, betekent de Kerk die in de ware en de goede dingen was geweest, en dat zij het tot dusver niet is; Israël betekent de Kerk; de knecht betekent hen die in de ware dingen zijn, en de ingeborene des huizes hen die in de goede dingen zijn; waarom is hij ten roof geworden, betekent de verwoesting ervan; tegen hem brullen de jonge leeuwen, zij uitend hun stem, betekent in haar de verlatenheid van het Goddelijk Ware vanwege de valse dingen van het boze; zij stellen zijn land tot woestheid, betekent de vernietiging van de Kerk zelf door de boze dingen; zijn steden worden verbrand, dermate dat er geen inwoner is, betekent de vernietiging van haar leerstellige dingen, ook door de boze dingen, totdat er niet enig goede der Kerk over is. Bij Ezechiël: *“Een van de welpen der leeuwin stond op; het werd een jonge leeuw, maar hij leerde roof te roven, hij verslond mensen; hij schond weduwen, en de steden verwoestte hij; en verwoest is het land en deszelfs volheid van de stem zijns gebruls”*, XIX: 3, 7; deze dingen betreffen de Joodse Kerk, welke daar wordt verstaan onder de moeder der leeuwen; met den

jongen leeuw wordt aangeduid het valse van het boze in den gloed van het ware der Kerk te vernietigen; met een roef roven wordt aangeduid de vernietiging van het ware en het goede der Kerk; hij verslond mensen, schond weduwen, en verwoestte de steden, betekent de vernietiging van het gehele verstand van het ware, en van het goede dat het ware verlangt, voorts van de leerstellige dingen; de mensen betekenen het verstand van het ware, de weduwen het goede dat het ware verlangt, en de steden de leerstellige dingen; verwoest is het land en deszelfs volheid van de stem zijns gebruls, betekent de verwoesting van de Kerk, en de uitblussing van elk ware vanuit het Woord door het valse van het boze; het land is de Kerk, de volheid zijn haar ware dingen vanuit het Woord; en de stem des gebruls is het vernietigende valse van het boze. Bij Jeremia: *“Ik, Ik roep het zwaard over alle inwoners der aarde; en daarom zult gij tot hen zeggen: Jehovah zal vanuit de hoogte brullen, en vanuit het habitakel Zijner heiligheid Zijn stem uiten; door te brullen zal Hij brullen tegen Zijn habitakels; het tumult komt tot aan het einde der aarde, omdat Jehovah een twist heeft tegen de natiën; Hij zal het gericht ingaan met alle vlees, de goddelozen zal Hij overgeven aan het zwaard”*, xxv: 29, 30, 31; hier wordt aan Jehovah de verwoesting van de Kerk toegeschreven, hoewel de mensen daaraan schuld hebben; Ik, Ik roep het zwaard over alle inwoners der aarde, betekent het valse vernietigende al het ware in de algehele Kerk; Jehovah zal vanuit de hoogte brullen, en vanuit het habitakel Zijner heiligheid Zijn stem uiten, betekent de betuiging van smart in den Hemel vanwege de verwoesting van het Goddelijk Ware; door te brullen zal Hij brullen tegen Zijn habitakels, betekent de diepe smart en de zware weeklacht over alle dingen der Kerk; het tumult komt tot aan het einde der aarde, betekent de versterking van alle dingen, van de eersten der Kerk tot aan de laatsten ervan; omdat Jehovah een twist heeft tegen de natiën; Hij zal het gericht ingaan met alle vlees, betekent de bezoeking en het gericht over allen die in de boze dingen zijn; de goddelozen zal Hij overgeven aan het zwaard, betekent den ondergang van hen vanwege de valse dingen. Bij Amos: *“Jehovah zal vanuit Zion brullen, en vanuit Hierosolyma zal Hij Zijn stem geven, opdat rouwen de habitakels der herders, en verdorre de kruin van Karmel”*, 1: 2; het gebrul vanuit Zion betekent de diepe smart, en de stem vanuit Hierosolyma betekent de weeklacht; de rouw van de habitakels der herders en de verdorring der kruin van Karmel, betekent vanwege de verwoesting van alle goede en ware dingen der Kerk; de habitakels der herders betekenen alle goede dingen der Kerk; de kruin van Karmel betekent alle ware dingen ervan; en de rouw en de verdorring de verwoesting; dat de kruin van Karmel de ware dingen der Kerk betekent, is omdat in

Karmel wijngaarden waren, en de wijn betekent het ware der Kerk. Bij Jesaja: *“De toorn van Jehovah is ontstoken tegen Zijn volk; Hij heeft de banier opgeheven voor de natiën van verre, en Hij heeft hen gefloten van het uiteinde der aarde; Hij heeft het gebrul zoals van een leeuw, Hij brult zoals jonge leeuwen, en Hij briest, en grijpt den roof aan, en Hij zal wegrukken zodat er geen ontrukker is, en Hij briest tegen hetzelfde, als het ware met het gebruik der zee; weswege Hij zal neerschouwen tot de aarde, en deze, zie, is duisternis, benauwdheid, en het licht verduistert in de puinhopen ervan”*, v: 25 tot 30; ook hier betekent het gebrul zoals van een leeuw en zoals van jonge leeuwen de smart en de weklacht over de verwoesting van het Goddelijk Ware in de Kerk door de valse dingen van het boze; dat Hij den roof aangrijpt, en geen ontrukker, betekent de bevrijding en de zaliging van hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; de verwoesting zelf wordt beschreven met: *Zie, duisternis, benauwdheid, en het licht verduistert in de puinhopen ervan*; de duisternis zijn de valse dingen, de benauwdheid is het boze; de verduistering van het licht is de verdwijning van het Goddelijk Ware, en de puinhopen betekenen de totale omkering. Bij David: *“Alle dingen heeft de vijand verdorven in het heiligdom; de vijanden hebben gebruld in het midden van uw feest”*, Psalm LXXIV: 3, 4; de vijand betekent het boze uit de hel, het heiligdom de Kerk, en het feest den eredienst; daaruit blijkt, wat met die woorden in een reeks wordt aangeduid. Dat het gebrul de zware weklacht betekent vanwege de smart des harten, staat vast uit deze plaatsen; bij David: *“Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd, door mijn gebrul den gehelen dag”*, Psalm XXXII: 3; bij denzelfde: *“Ik ben verzwakt en uitermate zeer verbrijzeld; ik heb gebruld van het gebrul mens harten”*, Psalm XXXVIII: 9; en bij Job: *“Vóór mijn brood mijn zuchting, en mijn brullingen warden uitgestort zoals wateren”*, III: 24.

602. En als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hun stemmen; dat dit betekent het onderricht vanuit den Hemel en de doorvatting aangaande den laatsten staat der Kerk, staat vast uit de betekenis van het spreken der stemmen, zijnde onderrichten, hier vanuit den Hemel, omdat gezegd wordt dat de zeven donderslagen spraken; en uit de betekenis van de zeven donderslagen, zijnde het Goddelijk Ware ten aanzien van het verstand en de doorvatting, waarover boven n. 273: gezegd wordt zeven donderslagen, omdat met zeven alle dingen en het volle worden aangeduid, en daarvan wordt gesproken wanneer er wordt gehandeld over de heilige dingen; men zie boven n. 20, 24, 257, 300; dat het is aangaande den laatsten staat der Kerk waarover Johannes vanuit den Hemel door stemmen zoals van donderslagen werd onderricht, is omdat over dien staat in dit Hoofdstuk wordt gehandeld,

zoals vaststaat uit deze dingen in hetgeen volgt: *“In de dagen der stem des zevenden Engels, wanneer hij zal gaan bazuinen, en het mysterie Gods zal worden voleindigd, zoals Hij heeft geëvangeliiseerd Zijn knechten den Profeten”*, Vers 7: en dat nochtans zal worden geleerd in de Kerk voordat die staat, welke het einde is, zal komen, wordt verstaan onder de laatste woorden van dit Hoofdstuk: *“Gij moet wederom profeterer over vele volken en natiën en tongen en koningen*, Vers 11. Uit deze dingen kan vaststaan, dat met “de zeven donderslagen spraken hun stemmen” wordt aangeduid het onderricht vanuit den Hemel en de doorvatting aangaande den laatsten staat der Kerk.

603. En toen de zeven donderslagen hun stemmen hadden gesproken, zou ik gaan schrijven; dat dit betekent dat hij dien staat wilde openbaren, staat vast uit de betekenis van toen de zeven donderslagen hun stemmen hadden gesproken, zijnde het onderricht vanuit den Hemel en de doorvatting aangaande den laatsten staat der Kerk, waarover vlak boven n. 602; en uit de betekenis van zou ik gaan schrijven, zijnde willen openbaren; dat schrijven is openbaren, is duidelijk.

604. En ik hoorde een stem vanuit den Hemel, zeggende tot mij: Verzegel de dingen die de zeven donderslagen hebben gesproken, en schrijf die niet; dat dit betekent het bevel uit den Heer opdat die dingen worden bewaard en nog niet geopenbaard, staat vast uit de betekenis van een stem horen vanuit den Hemel, zijnde het bevel uit den Heer, en dit is: Schrijf die niet; uit de betekenis van de dingen verzegelen die de zeven donderslagen hebben gesproken, zijnde dat de dingen moeten worden verzwegen en bewaard over dewelke hij werd onderricht, en die hij doorvatte aangaande den laatsten staat der Kerk; en uit de betekenis van Schrijf die niet, zijnde dat zij nog niet moeten worden geopenbaard, waarover vlak boven n. 603. Dat verzegelen is verzwijgen en bewaren tot een anderen tijd, kan vaststaan uit hetgeen volgt in dit Boek; er wordt immers in hetgeen volgt gehandeld over den middelsten staat der Kerk, welke optreedt tussen het gebazuin van den zesden en den zevenden Engel, dat is, tussen den voorlaatsten staat der Kerk en haar laatsten; en daarom zijn het de toekomstige dingen in den laatsten staat die moeten worden bewaard en nog niet moeten worden geopenbaard.

605. Vers 5, 6, 7. *En de Engel dien ik zag staan op de zee en op de aarde, hief zijn hand op tot den Hemel; en hij zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, Die heeft geschapen den Hemel en de dingen die daarin zijn, en de aarde en de dingen die daarin zijn, en de zee en de dingen die daarin zijn, dat er geen tijd meer zal zijn: maar in de dagen der stem des zevenden Engels, wanneer hij zal gaan bazuinen, en het mysterie Gods zal worden voleindigd, zoals Hij heeft*

geëvangelizeerd Zijn knechten den profeten. En de Engel dien ik zag staan op de zee en op de aarde, betekent den Heer, aan Wien alle dingen des Hemels en der Kerk zijn onderworpen: hief zijn hand op tot den Hemel, betekent de betuiging vóór de Engelen aangaande den staat der Kerk: en hij zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, betekent de waarheid vanuit Zijn Goddelijke: Die den Hemel heeft geschapen en de dingen die daarin zijn, en de aarde en de dingen die daarin zijn, en de zee en de dingen die daarin zijn, betekent den Heer ten aanzien van alle dingen des Hemels en der Kerk, de innerlijke en de uiterlijke: dat er geen tijd meer zal zijn, betekent dat er verder geen verstand van het Goddelijk Ware is, en vandaar niet enige staat der Kerk: maar in de dagen der stem des zevenden Engels, wanneer hij zal gaan bazuinen, betekent den laatsten staat der Kerk, en dan de onthulling van het Goddelijk Ware: en het mysterie Gods zal worden voleindigd, zoals Hij heeft geëvangelizeerd Zijn knechten den profeten, betekent de voorzegging in het Woord aangaande de Komst des Heren, welke moet worden vervuld wanneer het einde der Kerk aanstaande is.

606. En de Engel dien ik zag staan op de zee en op de aarde; dat dit betekent den Heer aan Wien alle dingen des Hemels en der Kerk zijn onderworpen, staat vast uit de betekenis van den Engel nederdalende vanuit den Hemel, zijnde de Heer, waarover boven n. 593; en uit de betekenis van staande op de zee en op de aarde, zijnde aan Wien alle dingen des Hemels en der Kerk zijn onderworpen, waarover ook boven, n. 600; vandaar wordt met op die staan aangeduid dat die aan Hem onderworpen zijn; zoals eveneens bij David: “*Gij hebt Hem doen heersen over de werken Uwer handen; alle dingen hebt Gij onder Zijn voeten gesteld*”, Psalm VIII: 7; dit aangaande den Heer; de heerschappij van Hemzelf over alle dingen des Hemels en der Kerk, wordt daaronder verstaan dat alle dingen zijn gesteld onder Zijn voeten; en bij Jesaja: “*De plaats Mijner voeten zal Ik eerwaardig maken*”, LX: 13; onder de plaats der voeten des Heren worden in den gemenen zin alle dingen des Hemels en der Kerk verstaan, aangezien de Heer als Zon boven de Hemelen is; doch in den bijzonderen zin wordt met de plaats der voeten de Kerk aangeduid, want de Kerk des Heren is bij de mensen in de natuurlijke Wereld, en het natuurlijke is het laatste waarin het Goddelijke stil houdt, en waarop het als het ware blijft staan; vandaar is het, dat de Kerk op aarde ook de voetbank van des Heren voeten wordt geheten, bij denzelfde: “*De aarde is de voetbank Mijner voeten*”, LXVI: 1; Matth. v: 35; voorts in de Klaagliederen: “*Hij heeft het sieraad Israëls vanuit de Hemelen ter aarde nedergeworpen; ook gedenkt Hij niet aan de voetbank Zijner voeten*”, II: 1; en bij David: “*Wij zullen binnengaan in Zijn Habitakels,*

wij zullen ons inkrommen voor de voetbank Zijner voeten”, Psalm CXXXII: 7; deze dingen betreffen den Heer, en onder de voetbank Zijner voeten wordt de Kerk op aarde verstaan. Uit deze dingen kan vaststaan, dat met staan op de zee en op de aarde, wanneer het den Heer betreft, wordt aangeduid dat alle dingen des Hemels en der aarde aan Hem zijn onderworpen; in het bijzonder echter wordt met de zee en de aarde waarop hij zijn voeten zette, de laatste Hemel en de Kerk op aarde aangeduid, zoals nu is gezegd; want met de hogere lichaamsdelen die de Engel had, worden de hogere Hemelen aangeduid, omdat zij daarmede overeenstemmen; de binnenste Hemel immers stemt overeen met het Hoofd, de middelste Hemel met de Borst tot aan de lenden, en de laatste Hemel met de Voeten, de Kerk echter op aarde met de Voetzolen; vandaar is het, dat deze wordt verstaan onder de voetbank der voeten: vanuit deze overeenstemming kan men opmaken, wat er in het algemeen en in het bijzonder werd uitgebeeld door den Engel, onder wien de Heer wordt verstaan, staande op de zee en op de aarde, namelijk dat de algehele Hemel werd uitgebeeld; de Heer immers is de Hemel, en Zijn Goddelijk Menselijke vormt dien tot Zijn beeld; vandaar is het, dat de ganse Hemel in den aanblik des Heren is zoals een mens, en dat dezelve overeenstemt met alle dingen des mensen; en daarom ook wordt de Hemel de Grootste Mens genoemd; maar over deze zaak zie men de dingen die in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 59 tot 102, zijn aangevoerd.

607. Hief zijn hand op tot den Hemel; dat dit de betuiging vóór de Engelen aangaande den staat der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van de hand tot den Hemel opheffen, zijnde de betuiging vóór de Engelen; dat het is over den staat der Kerk, blijkt uit hetgeen volgt; dat het is de betuiging vóór de Engelen, welke hier wordt aangeduid met de hand tot den Hemel opheffen, kan men hieruit opmaken, dat de betuigingen geschieden door de opheffingen van de banden tot den Hemel; voorts hieruit dat hij zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, dat er geen tijd meer zal zijn, zoals terstond volgt; en zweren is een woord van betuiging, en de tijd, dat die er niet meer zal zijn, betekent den staat der Kerk.

608. En hij zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen; dat dit de Waarheid vanuit Zijn Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zweren, zijnde de plechtige verzekering en bevestiging, en wanneer het den Heer betreft, zijnde de waarheid, waarover aanstonds; en uit de betekenis van Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, zijnde het Goddelijke uit het eeuwige, hetwelk alleen leeft, en vanuit hetwelk allen in het heelal, zowel de Engelen als de mensen, het leven hebben; dat dit wordt aangeduid met Hem

Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, zie men boven in n. 289, 291, 349. Dat zweren de plechtige verzekering en bevestiging betekent, hier echter de waarheid, omdat het geschiedde door den Engel, onder wien de Heer wordt verstaan, kan hieruit vaststaan dat zweren is plechtig verzekeren en bevestigen dat het zo is, en wanneer het den Heer betreft, dat het de Goddelijke Waarheid is; eden immers geschieden alleen door hen die niet innerlijk in de waarheid zelf zijn, dat is, door hen. die niet innerlijke, maar alleen uiterlijke mensen zijn; vandaar ook geschieden zij nooit door de Engelen, te minder dus door den Heer; maar dat in het Woord gezegd wordt dat men zweert, en dat het den zonen Israëls was toegestaan te zweren bij God, is omdat zij alleen uiterlijke mensen zijn geweest, en omdat de verzekering en de bevestiging van den inwendigen mens, als deze in den uitwendigen valt, in zweren valt; en in de Israëlitische Kerk waren alle dingen uitwendig, en deze beeldden de inwendige dingen uit en duidden ze aan; iets eenders ook is het Woord in den zin der letter; daaruit kan vaststaan, dat daaronder dat de Engel zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, niet moet worden verstaan dat hij aldus zwoer, maar dat hij in zich zeide dat het de waarheid is, en dat dit nedergeleden in de natuurlijke sfeer volgens de overeenstemmingen werd verkeerd in zweren. Omdat nu zweren alleen een uitwendige is overeenstemmend met de bevestiging, welke is van het gemoed van den inwendigen mens, en die vandaar betekent, wordt het derhalve in het Woord van het Oude Testament gezegd dat het geoorloofd is te zweren bij God, ja zelfs dat God Zelf heeft gezworen: dat dit de bevestiging, de verzekering, en eenvoudig de waarheid betekent, of dat het waar is, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Jehovah heeft gezworen bij de rechterhand, en bij den arm der sterkte”*, LXII: 8; bij Jeremia: *“Jehovah Zebaoth heeft gezworen bij Zijn ziel”*, LI: 14; Amos VI: 8. Bij Amos: *“De Heer Jehovih heeft gezworen bij Zijn heiligheid”*, IV: 2; bij denzelfde: *“Jehovah heeft gezworen bij de voortreffelijkheid Jakobs”*, VIII: 7; bij Jeremia: *“Zie, Ik heb gezworen bij mijn groten Naam”*, XLIV: 26; dat van Jehovah wordt gezegd, dat Hij heeft gezworen bij Zijn rechterhand, bij Zijn ziel, bij Zijn heiligheid, en bij Zijn Naam, betekent: bij de Goddelijke Waarheid; want onder de rechterhand van Jehovah, onder den arm Zijner sterkte, onder de heiligheid, onder den Naam, en onder de ziel van Hemzelf, wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, aldus het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; eender wordt het onder de voortreffelijkheid Jakobs verstaan, want onder den Sterke Jakobs wordt ook de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware. Dat zweren, wanneer het door den Heer geschiedt, de bevestiging uit Hem of

vanuit Zijn Goddelijke betekent, blijkt bij Jesaja: *“Bij Mij heb Ik gezworen, vanuit mijn mond is het Woord uitgegaan hetwelk niet zal worden herroepen”*, XLV: 23; en bij Jeremia: *“Bij Mij heb Ik gezworen, dat dit huis tot verlatting zal zijn”*, XXII: 5. Omdat met zweren, wanneer het door Jehovah geschiedt, de Goddelijke Waarheid wordt aangeduid, wordt derhalve gezegd bij David: *“Jehovah heeft David de waarheid gezworen, waaraan Zich niet onttrekt”*, Psalm CXXXII: II. Jehovah God of de Heer zweert nooit; zweren immers komt niet overeen met God Zelf of met de Goddelijke Waarheid; doch wanneer God of de Goddelijke Waarheid iets vóór de mensen bevestigd wil hebben, dan valt die bevestiging, in de natuurlijke sfeer nedergeleden zijnde, in een eed of in de formule van een eed zoals in de Wereld gebruikelijk is; daaruit blijkt dat hoewel God nooit zweert, nochtans in den zin der letter des Woords, welke zin natuurlijk is, gezegd wordt dat Hij zweert; dit dus wordt aangeduid met zweren, wanneer het Jehovah of den Heer betreft, in de voorafgaande plaatsen, en eveneens in deze volgende; bij Jesaja: *“Jehovah Zebaoth heeft gezworen, door te zeggen: Indien niet, gelijkerwijs Ik heb gedacht, aldus zal geschieden”*, XIV: 24; bij David: *“Ik heb een verbond gesloten met mijn uitverkorene, Ik heb gezworen David Mijn knecht: Heer, Gij hebt aan David gezworen in Waarheid”*, Psalm LXXXIX: 4, 36, 50; bij denzelfde: *“Jehovah heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen”*, Psalm CX: 4; bij Ezechiël: *“Ik zwoer u, en Ik ging een verbond in dat Gij Mijne zoudt zijn”*, XVI: 8; bij David: *“Wien Ik heb gezworen in mijn toorn”*, Psalm XCV: II; bij Jesaja: *“Ik heb gezworen dat de wateren van Noach niet langer zouden doorgaan over de aarde”*, LIV: 9; bij Lukas: *“Om te gedenken aan Zijn heilig verbond, aan den eed dien Hij Abraham, onzen vader, heeft gezworen”*, I: 72, 73; bij David: *“Gedachtenis geschiedde Zijns verbonds dat IN heeft uitgehouwen met Abraham, en Zijns eeds met Izak”*, Psalm CV: 8, 9. Bij Jeremia: *“Opdat Ik bevestig de eed dien Ik uw vaderen gezworen heb”*, XI: 5; Hfdst. XXXII: 22. Bij Mozes: *“Het land dat Ik gezworen heb uw vaderen te zullen geven”*, Deut. I: 35; Hfdst. X: II; Hfdst. XI: 9, 21; Hfdst. XXVI: 3, 15; Hfdst. XXXI: 20; Hfdst. XXXIV: 4; uit deze dingen kan vaststaan, wat daaronder wordt verstaan dat de Engel zijn hand ophief tot den Hemel, en zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen; eender als bij Daniël: *“Ik hoorde den Man bekleed met finnen, dat Hij Zijn rechterhand en Zijn linkerhand ophief tot de Hemelen, en zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen”*, XII: 7; namelijk dat het de betuiging is vóór de Engelen aangaande den staat der Kerk, dat het de Goddelijke Waarheid was welke volgt. Aangezien de Kerk bij de zonen Israëls als een Uitbeeldende Kerk was ingesteld, waarin alle dingen die bevolen waren, natuurlijke dingen waren die

de geestelijke dingen uitbeeldden en betekenden, was het derhalve den zonen Israëls, bij wie die Kerk was, toegestaan te zweren bij Jehovah en bij Zijn Naam, voorts bij de heilige dingen der Kerk; door hetwelk de inwendige bevestiging en eveneens de waarheid werd uitgebeeld en vandaar aangeduid, zoals kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Wie zich zegent op aarde, zegene zich in den God der waarheid; en wie zweert op aarde, zweren in den God der waarheid”*, LXV: 16; bij Jeremia: *“Zweer bij den levenden Jehovah in de waarheid, in het gericht en in de gerechtigheid”*, IV: 2; bij Mozes: *“Jehovah uw God zult gij vrezen, Hem dienen, en in Zijn Naam zweren”*, Deut. VI: 13; Hfdst. X: 20; bij Jesaja: *“Te dien dage zullen vijf steden in het land van Egypte zien, zwerende Jehovah Zebaoth”*, XIX: 18; bij Jeremia: *“Indien zij al lerende de wegen Mijns volks zullen leren, om te zweren bij mijn Naam, de Levende Jehovah”*, XII: 16; bij David: *“Beroemen zal zich een elk die zweert bij God, en gestopt zal worden de mond van hem die de leugen spreekt”*, Psalm LXIII: 12; zweren bij God hier betekent de waarheid spreken; want er volgt: Gestopt zal worden de mond van hem die de leugen spreekt; Dat zij zwoeren bij God, zie men ook in Gen. XXI: 23, 24, 31; Jos. II: 12; Hfdst. IX: 20; Richt. XXI: 7; I Kon. I: 17. Aangezien het den Ouden was toegestaan om te zweren bij Jehovah God, volgt derhalve, dat het een ontzaglijk boze was valselijk of in leugen te zweren, zoals blijkt uit deze plaatsen; bij Malachia: *“Ik zal een Getuige zijn tegen de tovenaars, en tegen de echtbrekers, en tegen hen die valselijk zweren”*, III: 5; bij Mozes: *“Niet zult gij bij mijn Naam in leugen zweren, zodat gij den Naam uws Gods ontwijdt”*; en: *“Gij zult den Naam uws Gods niet in het ijdele nemen[sumas]”*, Levit. XIX: 12; Deut. V: 11; Exod. XX: 7; Zach. V: 4; Bij Jeremia: *“Doorloopt de straten van Hierosolyma en ziet of er zen die bij den Levenden Jehovah hebben gezegd, en toch bij een leugen zweren; uw zonen hebben Mij vernietigd, en zij hebben gezworen bij hetgeen niet God is”*, V: 1, 2, 7; bij Hoschea: *zweert niet: Jehovah Leeft”*, IV: 15; bij Zefanja: *“Ik zal uithouwen hen die zweren bij Jehovah, en die zweren bij Zijn Koning, en die terugtreden van achter Jehovah”*, I: 4, 5, 6; bij Zacharia: *“Hebt niet den eed der leugen lief”*, VIII: 17; bij Jesaja: *“Hoor, huis van Jakob, zij die zweren bij den naam van Jehovah, niet in de waarheid, noch in de gerechtigheid”*, XLVIII: 1; bij David: *“De refne van handen en de zuivere van hart heft niet tot Adelheid zijn ziel op, en hij zweert niet met arglist”*, Psalm XXIV: 4. Uit deze dingen kan vaststaan dat het den ouden, die in de uitbeeldende en aanduidende dingen der Kerk waren, was toegestaan om te zweren bij Jehovah God, om de waarheid te getuigen, en dat zo met dien eed werd aangeduid dat zij het ware denken en het goede willen; vooral was dit toegestaan aan de zonen van Jakob, aangezien die volslagen

uitwendige en natuurlijke mensen waren, en niet inwendige en geestelijke; en de louter uitwendige of natuurlijke mensen willen de waarheid bevestigd en betuigd hebben door eden; de inwendige of geestelijke mensen echter willen dit niet, ja zelfs zijn zij afkerig van eden en hebben een afgrijzen ervoor, voornamelijk voor die eden die gezworen worden bij God, en bij de heilige dingen des Hemels en der Kerk, tevreden daarmede zijnde dat zij zeggen en dat gezegd wordt dat dit waar is of aldus is. Aangezien zweren niet is van den inwendigen of geestelijken mens, en de Heer toen Hij in de Wereld kwam, leerde inwendige of geestelijke mensen te zijn, en te dien einde nadat Hij de uitwendige dingen der Kerk had afgeschaft, en de inwendige dingen ervan opende, heeft Hij het derhalve verboden om te zweren bij God en bij de heilige dingen des Hemels en der Kerk, zoals kan vaststaan uit deze woorden des Heren, bij Mattheus: *“Gij hebt gehoord dat er gezegd is: Gij zult niet zweren, gij zult echter den Heer uw eed inlossen; Ik echter zeg u: Gij zult geenszins zweren, noch bij den Hemel, omdat hij de troon Gods is, noch bij de aarde, omdat zij de voetbank Zijner voeten is, noch Hierosolyma, omdat zij de stad des groten Konings is; noch zult gij zweren uw hoofd, omdat gij niet een haar kunt wit of zwart maken”*, v: 33 tot 37; daar worden de heilige dingen vermeld waarbij niet moet worden gezworen, namelijk de Hemel, de Aarde, Hierosolyma, en het Hoofd; en onder den Hemel wordt de Engellijke Hemel verstaan, welke de Troon Gods wordt genoemd; dat onder den troon Gods die Hemel wordt verstaan, zie men boven, n. 253, 462, 477; onder de Aarde wordt de Kerk verstaan; men zie boven n. 29, 304, 413, 417; en daarom wordt zij de voetbank der voeten Gods genoemd; dat de voetbank der voeten Gods ook de Kerk is, boven n. 606; onder Hierosolyma wordt de leer der Kerk verstaan, en daarom wordt zij de stad des groten Konings geheten; dat de stad de leer is, boven n. 223; en onder het Hoofd wordt het inzicht daaruit verstaan; boven n. 553, 577; en daarom wordt gezegd: Gij kunt niet &n haar wit of zwart maken; waarmede wordt aangeduid dat de mens vanuit zich niets kan verstaan. Verder bij denzelfde: *“Wee u, gij blinde leidslieden, omdat gij zegt: Zo wie gezworen zal hebben bij den Tempel, dat is niets; zo wie echter gezworen zal hebben bij het goud des Tempels, die is schuldig; gij dwazen en blinden; wat immers is meerder, het goud, of de Tempel welke het goud heiligt; verder: zo wie gezworen zal hebben bij het Altaar, dat is niets; zo wie echter gezworen zal hebben bij de gave die daarop is, die is schuldig; gij dwazen en blinden; wat is meerder, de gave, of het Altaar hetwelk de gave heiligt; wie echter gezworen zal hebben bij het Altaar, die zweert bij hetzelve en bij al datgene wat daarop is; en wie gezworen zal hebben bij den Tempel, die zweert bij denzelven en bij Hem Die daarin woont; en wie*

zweert bij den Hemel, die zweert bij den troon Gods, en bij Hem Die daarop zit”, xxiii: 16 tot 22; dat men niet moet zweren bij den Tempel en bij het Altaar, is omdat bij dezelve zweren, zweren was bij den Heer, bij den Hemel, en bij de Kerk, want onder den Tempel wordt in den hoogsten zin verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, en in den betrekkelijken zin de Hemel en de Kerk ten aanzien van hetzelfde, voorts van allen eredienst vanuit het Goddelijk Ware; men zie boven n. 220; en met het Altaar wordt aangeduid de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, en in den betrekkelijken zin de Hemel en de Kerk ten aanzien van hetzelfde, voorts van allen eredienst vanuit het Goddelijk Goede; ook boven n. 391; en omdat onder den Heer worden verstaan alle Goddelijke dingen die uit Hem voortgaan, Hij is immers in dezelve, en dezelve zijn van Hem, zweert derhalve hij die bij Hem zweert, bij alle dingen van Hem; eender zweert hij die zweert bij den Hemel en de Kerk, bij alle heilige dingen die des Hemels en der Kerk zijn, want de Hemel is de samenvatting en de samenhouder van die dingen; eender de Kerk; derhalve wordt gezegd dat de Tempel meerder is dan het goud des Tempels, omdat de Tempel hetzelfde heiligt; en dat het Altaar meerder is dan de gave die daarop is, omdat het Altaar dezelve heiligt.

609. Die heeft geschapen den Hemel en de dingen die daarin zijn, en de aarde en de dingen die daarin zijn, en de zee en de dingen die daarin zijn; dat dit betekent den Heer ten aanzien van alle dingen des Hemels en der Kerk, de innerlijke en de uiterlijke, staat vast uit de betekenis van scheppen, zijnde niet alleen maken dat het zij, maar ook dat het voortdurend zij, al samenhoudende en ondersteunende door het Goddelijke, voortgaande; want de Hemelen ontstonden en zij ontstaan voortdurend, dat is, zij blijven bestaan, door het Goddelijke des Heren hetwelk wordt genoemd het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede; dit opgenomen zijnde door de Engelen maakt den Hemel; vandaar is het, dat wanneer Hemel wordt gezegd, de Heer wordt verstaan, omdat de Hemel, waar de Engelen zijn, de Hemel is vanuit den Heer, dat is, vanuit het uit Hem voortgaande Goddelijke; dit dus wordt hier aangeduid met scheppen; dat scheppen, wanneer het de Kerk en de mensen der Kerk betreft, is opnieuw scheppen, dat is, wederverwekken, zie men boven, n. 294; en uit de betekenis van den Hemel, de aarde en de zee, en van de dingen die daarin zijn, zijnde alle dingen des Hemels en der Kerk, de innerlijke en de uiterlijke; met den Hemel, de aarde en de zee, worden in het bijzonder hier de hogere en de lagere Hemelen aangeduid; aangezien in de geestelijke Wereld een eender aangezicht der dingen is als in de natuurlijke wereld, namelijk bergen, landen en zeeën; de bergen daar zijn de hogere

Hemelen, omdat de Engelen hier Hemelen op bergen wonen; en het land en de zee daar zijn de lagere Hemelen, want de Engelen dezer Hemelen wonen beneden de bergen op landen en als het ware in zeeën; over welke zaak men zie boven n. 594; vandaar is het, dat de Engel die deze dingen sprak, werd gezien te staan op de aarde en de zee. Dat met de aarde en de zee en de dingen die daarin zijn, ook alle dingen der Kerk worden aangeduid, zowel de innerlijke als de uiterlijke, is omdat in de Kerk innerlijke en uiterlijke dingen zijn, zoals er in de Hemelen hogere en lagere dingen zijn, en met deze gene overeenstemmen; dat met de zee en de aarde de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de uiterlijke en de innerlijke dingen ervan, zie men boven in n. 600. Volgens den zin der letter worden onder den Hemel, de aarde en de zee de zichtbare hemel, de bewoonbare aarde en de bevaarbare zee verstaan; en onder de dingen die daarin zijn, de vogels, de beesten en de vissen; maar dat deze niet onder die woorden worden verstaan, kan hieruit blijken, dat de Engel door Johannes toen hij in den geest was, werd gezien te staan op de zee en op de aarde; en wat wordt gezien in den geest, dat wordt niet gezien in de natuurlijke Wereld, maar in de geestelijke Wereld, alwaar ook, zoals vlak boven is gezegd, landen en zeeën zijn, en daar zijn Engelen en geesten; maar over de verschijningen van zeen in die Wereld en over hen die daarin zijn, zie men boven n. 342.

610. Dat er geen tijd meer zal zijn; dat dit betekent dat er verder geen verstand van het Goddelijk Ware is, en vandaar niet enige staat der Kerk, staat vast uit de betekenis van den tijd, zijnde hier de staat des mensen ten aanzien van het verstand van het Woord, en vandaar de staat der Kerk, omdat over dezen staat en dat verstand in dit Hoofdstuk wordt gehandeld; dat de tijd den staat betekent, is omdat de tijden in de geestelijke Wereld niet anders worden bepaald en onderscheiden dan door de bijzondere en gemene staten des levens; de oorzaak hiervan is deze dat de Zon in die Wereld, zijnde de Heer, bestendig en vastgesteld is in dezelfde plaats des Hemels, welke plaats daar het oosten is; ook wordt zij niet rondgevoerd zoals de zon in de natuurlijke Wereld het schijnt te worden; door de schijnbare rondvoering van deze zon worden de tijden in het gemeen en in het bijzonder bepaald en ontstaan zij zo; in het gemeen het jaar en de vier tijden ervan, welke lente, zomer, herfst en winter worden genoemd; deze vier tijden van het jaar zijn ook de vier natuurlijke staten ervan, welke ook overeenstemmen met even zovele staten in de geestelijke Wereld, welke de gemene geestelijke staten ervan zijn; in het bijzonder, binnen die gemene, zijn in de natuurlijke wereld bepaalde en vastgestelde tijden, welke maanden en weken worden genoemd, vooral echter

de dagen, die worden onderscheiden in vier natuurlijke staten, welke worden genoemd morgen, middag, avond en nacht; en met deze stemmen ook vier staten in de geestelijke wereld overeen; in deze Wereld zijn er derhalve, omdat, zoals gezegd is, de Zon niet wordt rondgevoerd maar bestendig en vastgesteld in haar oosten blijft, geen jaren, noch maanden en weken, noch dagen en uren; bijgevolg ook niet enige bepalingen door tijden, maar alleen bepalingen door gemene en bijzondere staten des levens; vandaar is het, dat het daar onbekend is wat tijd is, maar bekend is wat staat is; de bepaling immers van een zaak geeft het begrip [*notio*] ervan, en aan de zaak wordt volgens het begrip een naam gegeven; dit nu is de oorzaak, dat van de tijden, hoewel zij in de geestelijke wereld evenzeer opeenvolgen als in de natuurlijke wereld, nochtans niet wordt geweten wat zij zijn, maar dat in de plaats ervan staten zijn en de veranderingen ervan; vandaar ook is het, dat de tijden waar zij in het Woord worden genoemd, staten betekenen; maar over den tijd en over de tijden in de geestelijke Wereld zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 162 tot 169; en over de veranderingen van den staat der Engelen n. 154 tot 161³). Aangezien onder den tijd de dingen worden verstaan die van den tijd zijn in de natuurlijke Wereld, zoals die welke van het jaar en die welke van den dag zijn - die welke van het jaar zijn, zijn de zaaïing en de oogst, en die welke van den dag zijn, zijn de morgen en de avond - worden met deze dingen die van den tijd zijn, ook de staten der Kerk in het Woord beschreven; met de zaaïing wordt de instauratie der Kerk beschreven en aangeduid, met den oogst de vruchtmaking ervan, met den morgen haar eerste tijd, en met den middag tot den avond haar voortschrijdende; deze natuurlijke staten stemmen ook overeen met de geestelijke, zijnde de staten des Hemels en der Kerk; wat de Kerk aangaat, deze ondergaat die staten in het gemeen, en ieder mens der Kerk in het bijzonder; ieder mens der Kerk wordt ook van zijn eersten leeftijd aan in die staten ingewijd; doch wanneer het einde der Kerk daar is, dan kan hij niet langer worden ingewijd; hij neemt immers het Goddelijk Ware niet op, maar òf hij verwerpt het, òf hij verdraait het; vandaar is er voor hem niet zaaïing en oogst, dat is, instauratie en vruchtmaking; noch is er morgen en avond, dat is, er is voor hem niet het begin en het voortschrijdende; deze staten worden verstaan en aangeduid met de tijden in het Woord; en omdat aan het einde der Kerk die staten bij de mensen der Kerk ophouden, wordt hier derhalve gezegd dat er geen tijd meer zal zijn,

3 In het Manuscript staat een kanttekening: “zie waar gezegd wordt dat het zal zijn wanneer *niet dag noch nacht*” [Jerem. xxxviii: 20; Zach. xiv:00207].

waarmede dus wordt aangeduid, dat er verder geen verstand van het Goddelijk Ware of van het Woord is, bijgevolg niet enige staat der Kerk. Iets eenders wordt met den tijd aangeduid bij Ezechiël: *“Het boze, één boze, zie, het komt: het einde komt, gekomen is het einde; het is opgewaakt over u, zie, de morgen is gekomen over u, o bewoner des lands, de tijd is gekomen”*, VII: 5, 6, 7; deze dingen zijn eveneens gezegd over den staat der Kerk; het einde der vorige Kerk wordt eerst beschreven, en de instauratie van de nieuwe Kerk daarna; het einde der vorige Kerk met deze dingen: Een boze, het boze, zie, het komt; het einde komt, gekomen is het einde; de instauratie van de nieuwe Kerk wordt beschreven met deze dingen: Zie, de morgen is gekomen over u, o bewoner des lands, de tijd is gekomen; de morgen betekent den staat van de nieuwe of inzettende Kerk, en de tijd betekent den voortschrijdenden staat ervan, deswege iets anders als wordt aangeduid met zaaiing en oogst, voorts met middag en avond, zoals boven; bijgevolg betekent het den staat der Kerk ten aanzien van het verstand van het ware en den wil van het goede. Bij *“Het vierde beest zal woorden spreken tegen den Allerhoogste, en het zal de heiligen der allerhoogste dingen verzwakken, omdat het zal denken de tijden en het recht te veranderen; en zij zullen worden gegeven in de hand van Hem tot een tijd, en tijden, en het deel eens tijds”*, VII: 25; onder het vierde beest wordt verstaan het boze dat de Kerk ten voile zal verwoesten; de valse dingen verwoestende de ware dingen der Kerk worden verstaan onder de woorden die het tegen den Allerhoogste zal spreken, en onder de heiligen der allerhoogste dingen die hij zal verzwakken; de heiligen der Allerhoogste dingen betekenen in den abstracten zin de Goddelijke ware dingen; dat dan de ware dingen des Woords en de goede dingen ervan zullen worden verkeerd in valse en boze dingen, wordt daarmede aangeduid dat het de tijden en het recht zal veranderen; de tijden zijn de staten der Kerk ten aanzien van het verstand van het ware; de duur van dien staat ten aanzien van het einde der Kerk wordt aangeduid met: *“Tot een tijd, en tijden, en het deel eens tijds”*; waaronder wordt verstaan den volledigen staat der verwoesting; eender onder deze dingen bij Daniël: *“Ik hoorde den Man bekleed met linnen, dat Hij Zijn rechterhand en Zijn linkerhand ophief tot de Hemelen, en zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, dat tot den bestemden tijd der bestemde tijden en een helft, wanneer zij voleindigd zullen zijn het volk der heiligheid te verstrooien, al deze dingen moeten worden voleindigd”*, XII: 7; met den tijd wordt hier de staat aangeduid, en met den tijd, tijden en een helft, wordt de volledige staat der verwoesting aangeduid; en daarom wordt gezegd: Wanneer zij voleindigd zullen zijn het volk der heiligheid te verstrooien; het volk der heiligheid zijn zij die van de Kerk zijn

in de Goddelijke ware dingen, en abstract genomen zijn het de Goddelijke ware dingen. Eender met dezelfde dingen in de Apocalyps *dat de vrouw in de woestijn zou worden gevoed tot een tijd, en tijden en een halven tijd*, XII: 14. Aangezien de tijd de dingen betekent die van den tijd zijn, zoals Lente, Zomer, Herfst, en Winter, waarmede worden aangeduid de staten van hem die moet worden wederverwekt en van hem die is wederverwekt, — voorts de dingen die van die tijden zijn, namelijk zaaïing en oogst, waarmede worden aangeduid de staten der Kerk ten aanzien van de inplanting van het ware en ten aanzien van de vruchtmaking van het goede daaruit — worden eendere dingen ook aangeduid met de tijden der dagen, zijnde morgen, middag, avond, nacht; derhalve worden ook eendere dingen door dezelve aangeduid in de volgende plaatsen; in Genesis: *“Voortaan alle dagen der aarde zullen zaaïing en oogst, en koude en hitte, en zomer en winter, en dag en nacht niet ophouden”*, VIII: 22; welke dingen men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 930 tot 937 zie ontvouwd. Bij David: *“Uwe is de dag, en Uwe de nacht, Gij hebt bereid het licht en de zon; Gij hebt beslist alle grenzen der aarde, zomer en winter hebt Gij geformeerd”*, Psalm LXXIV: 16, 17; bij Jeremia: *“Jehovah gevende de zon tot een licht des daags, de inzettingen der maan en der sterren tot een licht des nachts; indien deze inzettingen vóór Mij woken, zo zullen zij ook ophouden, het zaad Israëls, dat zij niet zijn een natie vóór Mij al de dagen”*, XXXI: 35, 36; en bij denzelfde: *“Jehovah zeide: Indien mijn verbond niet is van den dag en van den nacht, indien Ik niet de inzettingen des Hemels en der aarde zal gesteld hebben, zo zal Ik ook het zaad van Jakob en van David Mijn knecht verstoten”*, XXXIII: 25, 26; met de inzettingen van zon, maan en sterren, voorts met het verbond van den dag en den nacht, en met de inzettingen van Hemel en aarde, worden eendere dingen aangeduid als met de tijden, aangezien vanuit die inzettingen de tijden ontstaan: dat met de zaaïing en den oogst, den zomer en den winter, voorts met den dag en den nacht eendere dingen worden aangeduid als met de tijden, is boven gezegd. Daaruit volgt dat dezelfde dingen met de tijden worden aangeduid door deze dingen in Genesis: *“God zeide: Er zij Luchters [luminaria] in het uitspansel der Hemelen, om onderscheid te maken tussen den dag en tussen den nacht; en zij zullen zijn tot tekenen, en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren”*, I: 14 tot 19; met de twee luchters, Zon en Maan, worden de liefde en het geloof aangeduid; in dat Hoofdstuk immers wordt in den geestelijken zin gehandeld over de nieuwe schepping of over de wederverwekking van den mens der Kerk; en met de dingen die van de zon en de maan worden gezegd, worden aangeduid de dingen die voornamelijk den mens wederverwekken, en de Kerk maken; en daarom wordt met die

woorden en de volgende daar beschreven het proces waarin de wederverwekking is geschied, en daarna wordt hun staat beschreven. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat er geen tijd meer zal zijn.

611. Maar in de dagen der stem des zevenden Engels, wanneer hij zal gaan bazuinen; dat dit den laatsten staat der Kerk betekent, en dan de onthulling van het Goddelijk Ware, staat vast uit de betekenis van de dagen der stem des zevenden Engels, zijnde de laatste staat der Kerk; de voortschrijdende veranderingen immers van den staat der Kerk zijn daarmede beschreven dat de zeven Engelen bazuinden; deswege wordt met de stem des zevenden Engels de laatste staat aangeduid; en uit de betekenis van wanneer hij zal gaan bazuinen, zijnde alsdan de onthulling van het Goddelijk Ware; dat met de bazuin of de trompet schallen de invloed wordt aangeduid van het Goddelijk Ware, en de onthulling ervan, zie men boven, n. 502; dat hier de onthulling ervan wordt aangeduid, blijkt uit de volgende dingen van dit Vers, waar wordt gezegd “En het mysterie Gods zal worden voleindigd, zoals Hij heeft geëvangeliiseerd Zijn knechten den profeten”, waarmede wordt aangeduid dat dan de voorzegging aangaande de Komst des Heren zal worden vervuld; met de Komst des Heren is eveneens de onthulling van het Goddelijk Ware.

612. En het mysterie Gods zal worden voleindigd, zoals Hij heeft geëvangeliiseerd Zijn knechten den profeten; dat dit betekent de voorzegging in het Woord aangaande de Komst des Heren, welke moet worden vervuld wanneer het einde der Kerk aanstaande is, staat vast uit de betekenis van voleindigd worden, zijnde vervuld worden; uit de betekenis van het mysterie Gods, zoals Hij heeft geëvangeliiseerd, zijnde de Komst des Heren, waarover aanstonds; en uit de betekenis van Zijn knechten de profeten, zijnde de ware dingen der leer, hier het Woord; dat knechten des Heren diegenen worden geheten die in de ware dingen vanuit het goede zijn, zie men boven, n. 6, 409; en profeten diegenen worden geheten die de leer leren, en in den abstracten zin zijn zij de leren, over welke zaak men beneden zal zien; dat zij ook het Woord zijn, is omdat het Woord de leer van het Goddelijk Ware is, en omdat het Woord door de profeten is geschreven, voorts omdat het al der leer zal zijn vanuit het Woord; uit deze dingen nu volgt, dat met “het mysterie Gods zal voleindigd worden, zoals Hij heeft geëvangeliiseerd Zijn knechten de profeten”, de voorzegging in het Woord wordt aangeduid aangaande de Komst des Heren, welke worden vervuld, wanneer het einde der Kerk aanstaande is; dat dit met die woorden wordt aangeduid, blijkt uit de vlak voorafgaande dingen, alsmede uit de volgende; *in de vlak voorafgaande dingen* wordt gezegd dat dit

zal geschieden in de dagen der stem des zevenden Engels, waaronder wordt verstaan dat dit zal geschieden wanneer het einde der Kerk aanstaande is: *in de volgende dingen* dat er nadat de zevende Engel heeft gebazuind, werd gezegd dat de koninkrijken der wereld zijn geworden des Heren en van Zijn Christus; en daarna dat geopend werd den Tempel Gods in den Hemel, en gezien werd de ark Zijns verbonds in Zijn Tempel; men zie Hfdst. XI: 15 tot 19; hetzelfde blijkt ook hieruit, dat als het einde der Kerk aanstaande is, het Woord wordt geopend en de nieuwe Kerk wordt geïnstaureerd ⁴⁾; dit wordt eveneens verstaan onder de Komst des Heren, want de Heer is het Woord; en daarom, wanneer dit wordt geopend, verschijnt de Heer; dat het Woord geopend is geweest toen Hij in de wereld kwam, is bekend; dat het ook nu geopend is daardoor dat de geestelijke zin des Woords is onthuld, kan vaststaan uit het Werkje OVER HET WITTE PAARD: en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 1; en dat nu het einde der Kerk daar is, in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 33 tot 39, en 45 tot 52, e.v.; het einde der Kerk wordt ook verstaan onder den Avond, en de Komst des Heren onder den Morgen bij Daniël: “*Tot aan den avond en den morgen, twee duizend drie honderd*”, VIII: 14, 26; de avond betekent het einde der vorige Kerk, en de morgen de Komst des Heren en het begin der nieuwe Kerk. Iets eenders wordt met den morgen aangeduid bij Ezechiël: “*Het boze, zie, is gekomen; het einde komt, gekomen is het einde, het is opgewaakt over u; zie, het komt, gekomen is de morgen over u, o bewoner des lands, de tijd is gekomen*”, VII: 5, 6, 7; met het einde wordt ook hier het einde der Kerk aangeduid, en met den morgen de Komst des Heren, en het begin der nieuwe Kerk. Desgelijks bij Zacharia: “*Het zal een enige dag zijn, welke aan Jehovah bekend zal zijn, niet dag, noch nacht, omdat omstreeks den tijd des avonds het licht zal zijn*”, XIV: 7; onder een enigen dag, welke aan Jehovah bekend zal zijn, wordt de Komst des Heren verstaan; onder den tijd des avonds wordt het einde der Kerk verstaan; wanneer al het Goddelijk Ware verduisterd en vervalst is; en met het licht wordt het geopenbaarde Goddelijk Ware aangeduid: dit nieuwe licht of die morgen, welke aan het einde der Kerk zal verschijnen, wordt ook hier verstaan onder het mysterie Gods hetwelk voleindigd zal worden zoals Hij heeft geëvangélisierd Zijn knechten den profeten. In het Woord wordt meermalen gezegd Evangeliseren en Evangelie, en daarmee wordt de Komst des Heren aangeduid, zoals uit de volgende plaatsen kan vaststaan; bij Jesaja: “*Op een hogen berg klim op voor u, gij Evangeliseerster Zion; verhef met kracht uw stem,*

4 In het Manuscript is boven *Nova Ecclesia instauetur* geschreven: Zach. XIV: 6, 7.

gij Evangeliseerster Hierosolyma; zeg tot de steden van Jehudah: Zie, uw God, zie, de Heer Jehovih komt in den Sterke, en Diens arm zal voor Hem heersen; zoals een Herder zal Hij Zijn kudde weiden", xl: 9, 10, 11; dat deze dingen zijn gezegd aangaande de Komst des Heren, blijkt duidelijk; vandaar is het, dat Zion en Hierosolyma evangeliseersters worden geheten; onder Zion worden allen verstaan die van de hemelse Kerk zijn, zijnde zij die in de liefde tot den Heer zijn; en daarom wordt gezegd: Klim op tot een hogen berg; met den hogen berg wordt die liefde aangeduid; men zie boven n. 405; onder Hierosolyma worden allen verstaan die van de geestelijke Kerk zijn, zijnde zij die in de leer van het echte ware zijn; en daarom wordt gezegd: Verhef met kracht uw stem; waarmede de belijdenis vanuit de echte ware dingen wordt aangeduid; met de steden van Jehudah, tot dewelke wordt gezegd dat uw God, de Heer Jehovih in den Sterke komt, worden de leerstellige dingen vanuit het Woord aangeduid, met de steden de leerstellige dingen, en met Jehudah het Woord; dat Zion en Hierosolyma evangeliseersters worden geheten deswege dat het Evangelie de Komst des Heren betekent, is duidelijk, want gezegd wordt: Zie, uw God, zie, de Heer Jehovih komt in den Sterke; dat het Gericht zal geschieden, en degenen zal beschermen die Hem erkennen, wordt daarmede aangeduid dat Diens arm voor Hem zal heersen, en Hij zoals een Herder Zijn kudde zal weiden. Bij denzelfde: *"Hoe verkwikkelijk zijn op de bergen de voeten van hem die Evangeliseert, die den vrede doet horen, die het goede evangeliseert, die het heil doet horen, die tot Zion zegt: Uw Koning zal regeren, wanneer hij van oog tot oog zal hebben gezien dat Jehovah tot Zion wederkeert"*, lII: 7, 8; deze dingen zijn eveneens gezegd aangaande de Komst des Heren, Die wordt verstaan onder: Uw Koning zal regeren, wanneer hij van oog tot oog zal hebben gezien dat Jehovah tot Zion wederkeert; eender in de volgende dingen van dat Hoofdstuk; vandaar is het, dat er evangeliseren wordt gezegd: de overige dingen van dat Vers zie men boven in n. 365 ontvouwd. Bij Nahum: *"Zie, op de bergen de voeten van hem die evangeliseert, uitroepende den vrede; vier, Jehudah, uw feesten"*, 1: 15. Bij Jesaja: *"De geest van den Heer Jehovih is op Mij; derhalve heeft Jehovah Mij gezalfd om den armen te evangeliseren; Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van harte, om den gevangenen vrijheid te prediken, den gebondenen, den bevangene van ogen, om uit te roepen het jaar van het welbehagen van Jehovah, en den dag der wrake voor onzen God, om alle rouwenden te troosten"*, lXI: 1, 2; dat deze dingen aangaande den Heer en Zijn Komst zijn gezegd, blijkt bij Mattheus, Hfdst. v: 3 e.v., en bij Lukas, Hfdst. iv: 16 tot 22; de Komst zelf wordt verstaan onder het jaar van het welbehagen van Jehovah, en onder den dag der wrake

voor onzen God; onder de armen aan wie de Heer zal evangeliseren, voorts onder de gevangenen, de gebondenen, en de bevangen van ogen [*oculis captos*], worden verstaan de natiën die zodanig worden geheten omdat zij in de onwetendheid omtrent het ware waren uit hoofde hiervan dat zij het Woord niet hadden: de natiën worden eveneens verstaan bij Mattheus onder *de armen die het Evangelie horen*, xi: 5. Bij David: “*Zingt Jehovah, zegent Zijn Naam, Evangeliseert van dag tot dag Zijn heil; Jehovah, omdat Hij komt, omdat Hij komt om de aarde te richten; Hij zal het wereldrond richten in gerechtigheid, en de volken in Zijn waarheid*”, Psalm xcvi: 2, 13; de erkenning en de viering van den Heer, met de vreugde des harten vanwege Zijn Komst, wordt aangeduid met: *Zingt Jehovah, zegent Zijn Naam, evangeliseert van dag tot dag Zijn heil*; de Komst zelf wordt beschreven met: *Jehovah komt; aangezien Zijn Komst daar is wanneer het Laatste Gericht aanstaande is, wordt derhalve gezegd: Hij komt om de aarde te richten; Hij zal het wereldrond richten in gerechtigheid, en de volken in waarheid; onder de aarde wordt de Kerk verstaan; onder het wereldrond worden degenen in de Kerk verstaan die in het goede der naastenliefde zijn, en onder de volken zij die in de ware dingen daaruit zijn; dat de Komst des Heren daar is wanneer het Laatste Gericht aanstaande is, werd boven gezegd; dan immers worden de bozen gescheiden van de goeden, of de bokken van de schapen, en de bozen worden geoordeeld tot de hel, en de goeden tot den Hemel; dit wordt eveneens aangeduid met de woorden van Jesaja vlak boven: Om uit te roepen den dag der wrake voor onzen God, en om te troosten alle rouwenden; dit is de oorzaak dat daar waar over het Laatste Gericht wordt gehandeld, ook wordt gezegd Evangeliseren, zoals eveneens in de volgende dingen in de Apocalyps: “*Ik zag een anderen Engel vliegende in het midden des Hemels, hebbende het eeuwige Evangelie, om te evangeliseren hun die op de aarde wonen, en elke natie en stam en tong, en volk, zeggende met een grote stern: Vreest God, en geeft Hem heerlijkheid, omdat het uur Zijns Gerichts is gekomen*”, xiv: 6, 7. Dat wanneer het einde der Kerk aanstaande is, de Komst des Heren zal worden geëvangeliiseerd, wordt ook door den Heer Zelfvoorzegd bij de Evangelisten: “*Dit Evangelie des Koninkrijks zal in het ganse wereldrond worden gepredikt, tot een getuigenis voor alle natiën, en dan zal het einde komen*”, Matth. xxiv: 14; Markus xiii: 8, 9, 10. Dat de Komst des Heren wordt verstaan onder de Evangelisatie en het Evangelie, kan ook vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Lukas: “*De Engel zeide tot Zacharias: Ik ben Gabriël, staande vóór God, en ik ben gezonden om tot u te spreken, en om u dit te evangeliseren*”, i: 19; bij denzelfde: “*De Engel zeide tot de herders: Vreest niet, zie, ik Evangeliseer u een grote vreugde die al den volke zal**

geschieden, omdat u heden geboren is de Zaligmaker, zijnde Christus de Heer, in de stad Davids”, II: 10, II: bij denzelfde: “Dat Johannes het volk Evangeliseerde aangaande Jezus”, III: 16, 17, 18. “Jezus zeide: De Wet en de Profeten worden tot Johannes Geëvangeliiseerd”, XVI: 16. Dat de Heer Zelf heeft geëvangeliiseerd, en eveneens Zijn discipelen, het Koninkrijk Gods, Matth. IV: 23; Hfdst. IX: 35; Markus I: 15; Lukas VII: 22; Hfdst. VIII: 1; Hfdst. IX: 1, 2, 6; onder het Koninkrijk Gods wordt verstaan de nieuwe Hemel en de nieuwe Kerk uit den Heer. Aangezien met Evangeliseren de Komst des Heren aankondigen wordt aangeduid, wordt vandaar met het Evangelie in den hoogsten zin de Heer Zelf aangeduid ten aanzien van Zijn Komst, ten aanzien van het Gericht, en ten aanzien van de zaliging der gelovigen, in deze plaatsen bij Markus: “Jezus zeide: Wie zen ziel zal hebben willen behouden, die zal dezelve verliezen; wie echter zijn ziel zal hebben verloren terwille van Mij en terwille van het Evangelie, die zal dezelve behouden”, VIII: 35; Hfdst. X: 29, 30. “Jezus zeide tot de discipelen: Gaande in de algehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creatuur”, XVI: 15.

613. Vers 8, 9, 10. En de stem die ik had gehoord vanuit den Hemel, was wederom sprekende met mij, en zeggende: Ga heen, neem het boekje geopend in de hand des Engels staande op de zee en op de aarde: en ik ging heen tot den Engel, zeggende tot hem: Geef mij het boekje; en hij zeide tot mij: Neem en verslind het, en het zal bitter maken uw buik, maar in uw mond zal het zen zoet zoals honing. En ik nam het boekje vanuit de hand des Engels, en ik verslond het; en het was in mijn mond als honing zo zoet; en toen ik het verslonden had, werd mijn buik bitter. En de stem die ik had gehoord vanuit den Hemel, was wederom sprekende met mij, en zeggende, betekent de uitvorsing van de mensen der Kerk, hoedanig verstand van het Woord nog bij hen over was: ga heen, neem het boekje geopend in de hand des Engels staande op de zee en op de aarde, betekent het Woord uit den Heer geopenbaard aan den Hemel en de Kerk: en ik ging heen tot den Engel, zeggende tot hem: Geef mij het boekje, betekent het vermogen van te doorvatten uit den Heer hoedanig het Woord is: en hij zeide tot mij: Neem en verslind het, betekent opdat hij het Woord zou lezen, doorvatten, en uitvorsen, hoedanig het is van binnen en hoedanig het is van buiten: en het zal bitter maken uw buik, betekent dat het onverkwikkelijk zou zijn innerlijk, omdat het verechtbreukt was: maar in uw mond zal het zoet zijn zoals honing, betekent dat het verkwikkelijk is uiterlijk: en ik nam het boekje vanuit de hand des Engels en ik verslond het, betekent de uitvorsing: en het was in mijn mond als honing zo zoet, betekent dat het Woord nog ten aanzien van het uitwendige of ten aanzien van den zin der letter ervan werd doorvat als verkwikkelijk, maar slechts uit hoofde hiervan dat het diende om

te bevestigen de beginselen van het valse, opkomende vanuit de liefde van zich en van de wereld: en als ik het verslonden had, werd mijn buik bitter, betekent dat het werd doorvat en uitgevorst, dat het Woord innerlijk onverkwikkelijk was vanwege het verechtreukte ware van den zin der letter ervan.

614. En de stem die ik had gehoord vanuit den Hemel, was wederom sprekende met mij en zeggende; dat dit betekent de uitvorsing van de mensen der Kerk, hoedanig verstand van het Woord nog bij hen over was, staat vast uit de dingen die voorafgaan en uit de dingen die volgen in dit Hoofdstuk, want de stem vanuit den Hemel die met hem sprak en zeide, behelst die dingen; in de dingen die voorafgaan, wordt gehandeld over het verstand van het Goddelijk Ware of van het Woord, zoals kan vaststaan uit de Verzen 2, 3, 4, waar met de stem waarmede riep de sterke Engel nederdalende vanuit den Hemel, en met de stemmen der zeven donderslagen, wordt aangeduid de openbaring hoedanig de staat der Kerk is ten aanzien van het verstand van het Woord; men zie boven n. 601, 602, 603, 604: in de dingen die volgen, wordt gehandeld over het verstand van het Woord nog over zijnde bij de mensen der Kerk: met het boekje immers dat de Engel in zijn hand had, wordt het Woord aangeduid, en met het verslinden ervan wordt de uitvorsing aangeduid, en daarmede dat het zoet was in den mond en bitter in den buik, wordt aangeduid dat het Woord in den zin der letter verkwikkelijk was, doch in den inwendigen zin, waarin de ware dingen zelf zijn, onverkwikkelijk; hetgeen verder uit de volgende dingen zal blijken. Omdat het deze dingen zijn waarover werd gehandeld, en waarover nog wordt gehandeld, kan het vaststaan dat met de stem die hij gehoord had vanuit den Hemel, wederom sprekende en zeggende, wordt aangeduid de uitvorsing van de mensen der Kerk hoedanig verstand van het Woord nog bij hen over was. Men moet weten, dat het verstand van het Woord in de Kerk bij graden vergaat, naarmate de mens der Kerk van inwendig uitwendig wordt; en hij wordt van inwendig uitwendig, naarmate hij terugtreedt van de naastenliefde, bijgevolg naarmate hij terugtreedt van het leven des geloofs; wanneer de mens der Kerk zodanig is, kan hij weliswaar verlustigd worden door de lezing van het Woord, maar nochtans wordt hij niet verlustigd door het ware zelf, hetwelk is van den innerlijken zin ervan; want het leven zelf des geloofs, zijnde de naastenliefde, brengt de aandoening van het innerlijk ware voort, en vandaar de verlustiging ervan; en daarom kan het Woord ten aanzien van den zin der letter weliswaar worden liefgehad, maar deswege omdat het getrokken kan worden om de valse dingen te bevestigen, opkomende vanuit de liefde van zich en van de wereld; het Woord immers in de letter is zodanig: daaruit vloeit voort, dat

aan het einde der Kerk nauwelijks iemand verstand van het ware heeft; zij spreken de ware dingen vanuit het Woord weliswaar dan met den mond, maar zij hebben nochtans niet enige idee van het ware; dat het zo is, werd met verscheidenen in de geestelijke wereld te ondervinden gegeven, en het werd bevonden, dat zij, hoewel zij de ware dingen voor zover die uit het Woord waren, hadden gesproken, nochtans geen verstand ervan hebben gehad; aldus dat zij zoals lege vaten waren geweest, en zoals klokjes klinkende alleen vanuit zulke dingen die zij uit het geheugen tevoorschijn hadden gehaald, en volstrekt niets vanuit de doorvatting des verstands; wanneer de mens zodanig is, dan bezit hij van binnen niet enig hemelse en geestelijke, maar slechts het natuurlijke vanuit het lichaam en de wereld, en dit, gescheiden van het hemelse en het geestelijke, is hels. Uit deze dingen kan eveneens vaststaan, wat in hetgeen volgt daaronder wordt verstaan, dat het aan Johannes gegeven boekje om op te eten [*ad comedendum*] in den mond zoet was zoals honing, maar dientengevolge de buik bitter werd gemaakt.

615. Ga heen, neem het boekje geopend in de hand des Engels staande op de zee en op de aarde; dat dit betekent het Woord uit den Heer geopenbaard aan den Hemel en aan de Kerk, staat vast uit de betekenis van het geopende boekje, zijnde het Woord geopenbaard, waarover boven n. 599; uit de betekenis van den Engel die in de hand het boekje had, zijnde de Heer ten aanzien van het Woord, waarover boven n. 593; uit de betekenis van de zee en de aarde, zijnde de Hemel en de Kerk, waarover ook boven, n. 600; en uit de betekenis van staan op dezelve, zijnde aan Wien alle dingen zijn onderworpen die in dezelve zijn, waarover ook boven, n. 606. Uit deze dingen kan vaststaan, dat met het boekje geopend in de hand des Engels staande op de zee en op de aarde, wordt aangeduid het Woord uit den Heer geopenbaard aan den Hemel en de Kerk; wat met hetzelfde nemen en verslinden wordt aangeduid, zal blijken uit hetgeen volgt.

616. En ik ging heen tot den Engel, zeggende tot hem: Geef mij het boekje; dat dit betekent het vermogen van te doorvatten uit den Heer hoedanig het Woord is, staat vast uit de betekenis van heengaan tot den Engel en zeggen: Geef mij het boekje, zijnde in den naasten zin het bevel gehoorzamen, omdat het hem was gezegd dat hij zou heengaan en hetzelfde aannemen; in een meer verwijderden zin echter, die ook de innerlijke zin is, wordt onder die woorden verstaan het vermogen van te doorvatten uit den Heer hoedanig het Woord is: de Heer geeft het aan ieder mens om dit te doorvatten; maar nochtans doorvat niemand het tenzij hij het als het ware vanuit zich wil doorvatten; dit wederkerige zal er zijn van de zijde des mensen opdat hij opneme het vermogen

van het Woord te doorvatten; indien de mens niet wil en doet als vanuit zich, wordt hem niet enig vermogen toegeëigend; er zal immers het actieve en het reactieve zijn, opdat er toeëigening geschiede; het actieve is uit den Heer, ook het reactieve, maar dit verschijnt alsof het uit den mens was; want de Heer Zelf geeft dit reactieve, en vandaar is het uit den Heer, en niet uit den mens; maar omdat de mens niet anders weet dan dat hij leeft vanuit zich, bijgevolg dat hij denkt en wil vanuit zich, moet hij vandaar als vanuit het eigene zijns levens dit reactieve handelen; en wanneer hij dit handelt, dan wordt hem dit voor het eerst ingegeven, met hem verbonden, en hem toegeëigend. Wie gelooft dat de Goddelijke waarheden en goedheden invloeden zonder zulk een reactieve of wederkerige, dwaalt schromelijk; dit zou immers gelijk staan met de handen te laten zakken, en een onmiddellijken invloed afwachten, zoals diegenen menen die het geloof geheel en al scheiden van de naastenliefde, en zeggen dat de goede dingen der naastenliefde, zijnde de goede dingen des levens, zonder enige medewerking van den wil des mensen invloeden, terwijl toch de Heer leert, dat Hij bij voortduur aan de deur [*ostium*] staat en klopt, en dat de mens zal opendoen, en dat de Heer tot hem die opendoet binnentreedt, Apoc. III: 20: kortom, de actie en de reactie maakt alle verbinding, en een actie en louter een lijdelijkheid maakt er geen; het agerende immers of het actieve, als het invloeit in een louter lijdelijke of passieve, gaat voorbij en wordt verstrooid, want het passieve wijkt en vliedt; doch wanneer het agerende of actieve invloeit in zulk een passieve dat ook reactief is, dan worden zij aangeplooid, en blijven het ene en het andere verbonden; aldus is het gesteld met den invloed van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware in den wil of in de liefde des mensen; weswege het Goddelijke, wanneer het invloeit in het verstand alleen, dan voorbijgaat en verstrooid wordt; doch wanneer het invloeit in den wil, waar des mensen eigene is, dan blijft het verbonden. Uit deze dingen kan vaststaan, wat het behelst dat hier eerst wordt gezegd: “Ga heen, neem het boekje geopend in de hand des Engels staande op de zee en de aarde”, en dan dat hij heenging tot den Engel, zeggende: Geef mij het boekje; en dat toen de Engel zeide: Neem en verslind het; aldus wordt het reactieve of het wederkerige beschreven; vandaar nu is het, dat met die woorden wordt aangeduid het vermogen van op te nemen en te doorvatten uit den Heer hoedanig het Woord is. De opneming van den Goddelijken invloed wordt ook elders in het Woord eender beschreven.

617. En hij zeide tot mij: Neem en verslind het; dat dit betekent opdat hij het Woord zou lezen, doorvatten en uitvorsen, hoedanig het is van binnen en hoedanig het is van buiten, staat vast uit de betekenis van “hij zeide tot

mij: Neem het boekje”, zijnde het gegeven vermogen van te doorvatten hoedanig het Woord is, dat is, hoedanig het verstand van het Woord nu in de Kerk is, waarover in het vlak voorafgaande Artikel n. 616; en uit de betekenis van verslinden of opeten, zijnde verbinden en zich toeëigenen; en omdat het Woord wordt verbonden met den mens door de lezing en de doorvatting, wordt hier derhalve met verslinden of opeten aangeduid lezen en doorvatten; dat ook verslinden hier betekent uitvorsen, is omdat volgt dat het boekje den buik van hem bitter maakte, en dat het in den mond zo zoet als honing werd geproefd, waardoor het werd uitgevorst hoedanig het Woord is ten aanzien van het verstand van binnen, en hoedanig het is van buiten; van binnen wordt aangeduid met den buik en de bitterwording ervan; en van buiten met den mond, waarin het zo zoet als honing werd geproefd; uit deze dingen kan vaststaan, dat met “hij zeide tot mij: Neem het boekje en verslind het”, wordt aangeduid dat hij het Woord zou lezen, doorvatten en uitvorsen, hoedanig het is van binnen en hoedanig het is van buiten. Meermalen wordt in het Woord gezegd eten en drinken, en wie niet iets aangaande den geestelijken zin kent, kan niet anders weten, dan dat daarmede natuurlijk eten en drinken wordt aangeduid, terwijl toch daarmede wordt aangeduid zich geestelijk voeden, bijgevolg zich het goede en het ware toeëigenen, met eten zich het goede toeëigenen, en met drinken zich het ware toeëigenen: Een ieder die gelooft dat het Woord ook geestelijk is, kan weten dat de geestelijke voeding onder eten en drinken, zoals onder brood, spijs, wijn en drank wordt verstaan; en als deze dingen niet werden verstaan, zo zou het Woord louter natuurlijk, en niet tevens geestelijk zijn, aldus alleen voor den natuurlijke mens, en niet voor den geestelijken, en te minder voor de Engelen; dat onder brood, spijs, wijn en drank, de voeding van het gemoed in den geestelijken zin wordt verstaan, is boven hier en daar getoond; en eveneens dat het Woord overal geestelijk is, hoewel in den zin der letter natuurlijk; geestelijk gevoed worden is onderricht en doordrenkt worden, aldus weten, verstaan en wijs zijn; indien de mens deze voeding niet tegelijk met de voeding van het lichaam geniet, is hij niet een mens maar is hij een beest; hetgeen de oorzaak is dat zij die al het verkwikkelijke stellen in samenetingen en feestmalen [*commessiones et epula*], en dagelijks de keel verwennen, ten aanzien van de geestelijke dingen zwaarlijvig zijn, hoezeer zij ook kunnen redeneren over de dingen van de wereld en het lichaam; vandaar leiden zij na het overlijden veeleer een wilddierlijk dan een menselijk leven, want in de plaats van inzicht en wijsheid hebben zij waanzin en dwaasheid: deze dingen zijn gezegd, opdat men wete, dat hier onder het boekje verslinden of eten, wordt aangeduid het Woord

lezen, doorvatten en uitvorsen; want onder het boekje dat was in de hand van den Engel nederdalende vanuit den Hemel, wordt het Woord verstaan, zoals boven is gezegd: bovendien kan niemand enig boekje natuurlijk eten of verslinden, zomin als het Woord; waaruit ook klaarblijkend kan vaststaan, dat met eten hier wordt aangeduid geestelijk gevoed worden. Dat met eten en drinken in het Woord ook geestelijk eten en drinken wordt aangeduid, zijnde onderricht worden en door het onderricht en het leven zich van het goede en het ware, bijgevolg van het inzicht en de wijsheid doordrenken en dezelve zich toeëigenen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Uw woorden zullen gevonden worden aldus dat ik dezelve ete, en Uw Woord zij mij tot vreugde en tot blijdschap mijns harten”*, xv: 16; hier staat eten klaarblijkend voor geestelijk eten, zijnde weten, doorvatten en zich toeëigenen; want gezegd wordt: *Opdat ik Uw woorden ete, en Uw Woord zij mij tot vreugde en blijdschap des harten; de woorden Gods betekenen de geboden of de Goddelijke ware dingen. Dit is iets eenders als de dingen die de Heer zeide tot den verzoeker, dat de mens niet leeft bij brood alleen, maar bij alle woord dat uitgaat van den mond Gods*, Matth. iv: 3, 4; Lukas iv: 4; Deut. viii: 3; voorts: *“Werkt niet de spijs die vergaat, maar de spijs die blijft tot in het eeuwige leven”*, Joh. vi: 27; iets eenders ook als de woorden des Heren tot de discipelen: *“De discipelen zeiden: Rabbi, eet. Hij echter zeide: Ik heb een spijs die Ik eet, welke gij niet weet. De discipelen zeiden tot elkander: Heeft Hem iemand te eten gebracht. Jezus zeide tot hen: Mijn spijs is dat Ik doe den wil van Hem Die Mij gezonden heeft, en Ik Zijn werk vervolmake”*, Joh. iv: 31 tot 34; uit deze dingen blijkt ook, dat eten in den geestelijken zin betekent opnemen met den wil en doen, waarvandaan de verbinding is; want de Heer heeft daardoor dat Hij den Goddelijken Wil heeft gedaan, het Goddelijke dat in Hem was, met Zijn Menselijke verbonden, aldus dat Hij het Goddelijke heeft toegeëigend aan Zijn Menselijke. Tot dit kan ook worden teruggebracht *dat de Heer 5000 mannen behalve de vrouwen en de knapen spijsde met vijf broden en twee vissen, en dat zij, nadat zij gegeten hadden en verzadigd waren, 12 korven brokken opnamen*, Matth. xiv: 15 tot 22; Joh. vi: 5, 13, 23; en *dat Hij 4000 mensen spijsde uit zeven broden en weinige vissen*, Matth. xv: 32 e.v.; dit wonder is geschied omdat de Heer hen tevoren had geleerd, en omdat die Zijn leer hadden opgenomen en zich toegeëigend: dit was, dat zij geestelijk aten; vandaar volgde het natuurlijke eten, namelijk vanuit den Hemel vloeide het bij hen in zoals het manna bij de zonen Israëls; zonder dat zij het wisten; want wanneer de Heer het wil, wordt de geestelijke spijs, die ook werkelijke spijs is, maar slechts voor de geesten en de Engelen, verkeerd in natuurlijke spijs, eender als

in het manna elken morgen. Iets eenders wordt aangeduid met brood eten in het Koninkrijk Gods, bij Lukas: *“Ik beschik u het Koninkrijk, opdat gij eet en drinkt aan mijn tafel in Mijn Koninkrijk”*, xxii: 27, 29, 30; hier wordt eveneens met eten en drinken geestelijk eten en drinken aangeduid; en daarom wordt met eten daar aangeduid uit den Heer het goede des Hemels opnemen, doorvatten en zich toeëigenen; en met drinken wordt aangeduid het ware van dat goede opnemen, doorvatten en zich toeëigenen; want eten wordt gezegd van het goede, omdat het brood het goede der liefde betekent; en drinken wordt gezegd van het ware, omdat water en wijn het ware van dat goede betekent. Iets eenders wordt ook elders aangeduid bij Lukas: *“Gezegend is hij die brood eet in het Koninkrijk Gods”*, xiv: 15; vandaar is het, dat de Heer daar het Koninkrijk Gods heeft vergeleken *bij een groot avondmaal tot hetwelk de genoden niet kwamen, maar alleen zij die uit de straten waren binnengeleid*, Vers 16 tot 24. Het geestelijke eten, vanuit hetwelk de ziel wordt gevoed, wordt ook aangeduid met eten in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Indien gij gewild zult hebben en geluisterd zult hebben, zult gij het goede eten”*, i: 19; met het goede eten wordt hier het geestelijk goede aangeduid; en daarom wordt gezegd *“indien gij gewild en geluisterd zult hebben”*, dat is, indien gij gedaan zult hebben; het geestelijk goede immers wordt gegeven aan, verbonden met, en toegeëigend aan den mens door zijn willen en door daaruit zijn doen. Bij David: *“Gezegend is een elk die Jehovah vreest, die wandelt in Zijn wegen; den arbeid uwer handen zult gij eten, gezegend gij en het goede zal u geworden”*, Psalm cxxviii: 1, 2; met den arbeid hunner handen eten, wordt aangeduid het hemels goede hetwelk de mens door het leven volgens de Goddelijke ware dingen uit den Heer opneemt, en als het ware met zijn arbeid en inspanning zich verwerft; en daarom wordt gezegd dat hij zal eten die Jehovah vreest en wandelt in Zijn wegen; en daarna: *Gezegend gij en het goede zal u geworden*. Bij Jesaja: *“Zegt den rechtvaardige dat het goede er is, omdat zij de vrucht hunner werken zullen eten”*, iii: 10; met de vrucht der werken eten wordt iets eenders aangeduid als met den arbeid hunner handen eten, waarover nu boven. Bij Ezechiël *“Meelbloem, honing en olie hebt gij gegeten, weswege gij zeer schoon zijt geworden, en gij waart voorspoedig tot aan het koninkrijk toe”*, xvi: 13; deze dingen betreffen Hierosolyma, waarmede de Kerk wordt aangeduid, hier de Oude Kerk, welke in de ware dingen en in het geestelijk en tevens natuurlijk goede is geweest; met de meelbloem wordt het ware aangeduid, met de honing het natuurlijk goede of dat van den uitwendigen mens, en met de olie het geestelijk goede of dat van den inwendigen mens; derzelve opneming, doorvatting en toeëigening wordt aangeduid met meelbloem, honing en olie

eten; dat zij tengevolge van die dingen inzichtsvol is geworden, wordt aangeduid met “weswege gij uitermate zeer schoon zijt geworden”; de schoonheid betekent het inzicht; dat zij vandaar vanuit die dingen een Kerk is geworden, wordt aangeduid met “Gij waart voorspoedig tot aan het Koninkrijk toe; het koninkrijk betekent de Kerk. Bij Jesaja: *“Zie, een maagd zal ontvangen en een Zoon baren, en zal Zijn Naam noemen God met ons; boter en honing zal Hij eten, opdat Hij het boze weet te verwerpen en het goede te verkiezen; want voordat de Knaap het boze weet te verwerpen en het goede te verkiezen, zal het land verlaten worden waarvan gij walgt van vóór zen twee koningen”*, VII: 14, 15, 16; dat de Zoon Dien de maagd zal ontvangen en baren, en Wiens Naam zal worden genoemd God met ons, de Heer is ten aanzien van Zijn Menselijke, staat vast; de toeëigening van het geestelijk en natuurlijk Goddelijk Goede ten aanzien van het Menselijke, wordt verstaan onder “boter en honing zal Hij eten”; het geestelijk Goddelijk Goede onder de boter, en het natuurlijk Goddelijk Goede onder de honing, en de toeëigening onder eten; omdat voor zoveel als wordt geweten het boze te verwerpen en het goede te verkiezen, voor evenzoveel het geestelijk en het natuurlijk Goddelijk Goede wordt toegeëigend, wordt derhalve gezegd: Opdat Hij het boze weet te verwerpen en het goede te verkiezen; dat de Kerk verlaten en verwoest was ten aanzien van elk goede en ware door vals toegepaste wetenschappelijke dingen en door de redeneringen daaruit, wordt daarmee aangeduid dat dan het land verlaten zal worden waarvan gij walgt van vóór zijn twee koningen; het land betekent de Kerk; de verlating en de verwoesting ervan wordt daaronder verstaan dat het verlaten en daarvan gewalgd zal worden; en de twee koningen, zijnde de koning van Egypte en de koning van Assyrië; betekenen de wetenschappelijke dingen vals toegepast en de redeneringen daaruit, de koning van Egypte die wetenschappelijke dingen, en de koning van Assyrië de redeneringen daaruit; dat die koningen worden verstaan, blijkt uit de vlak daarop volgende dingen in Vers 17 en 18, waar Egypte en Assyrië worden genoemd; het zijn eveneens deze dingen die voornamelijk de Kerk verwoesten: dat de Heer in de wereld is gekomen toen in de Kerk niet langer het ware en het goede was, aldus toen niet iets van de Kerk over was, is boven ettelijke malen gezegd. Bij denzelfde: *“Het zal geschieden, vanwege de veelheid van melk te maken zal een leder boter eten, want boter en honing zal elk overgeblevene in het land eten”*, VII: 22; deze dingen betreffen de nieuwe door den Heer te instaureren Kerk; en met de boter en de honing wordt het geestelijk goede en het natuurlijk goede aangeduid, en met die eten wordt aangeduid zich toeëigenen, zoals boven; met de melk wordt aangeduid het

geestelijke uit het hemelse, vanuit hetwelk die goeden zijn. Bij denzelfde: “*O, alle dorstige, gaat tot de wateren; en die geen zilver heeft, gaat, koopt en eet; en gaat en koopt zonder zilver en zonder prijs wijn en melk; waarom weegt gij zilver uit voor dat wat niet brood is, en uw arbeid voor dat wat niet tot verzadiging strekt; let al lettende op Mij, en eet het goede, opdat in vettigheid uw ziel verlustigd worde*”, LV: 1, 2; dat eten hier betekent zich toeëigenen uit den Heer, blijkt duidelijk; want gezegd wordt: “Alle dorstige, gaat tot de wateren; en die geen zilver heeft, gaat, koopt en eet”, waarmede wordt aangeduid dat een elk die het ware verlangt en die het ware tevoren niet had, het zich uit den Heer verwerft en toeëigent; de dorstige betekent de verlangende; water het ware, zilver het ware van het goede, aldaar wie het ware van het goede niet heeft; gaan is tot den Heer; kopen betekent zich verwerven, en eten zich toeëigenen; gaat, koopt zonder zilver en zonder prijs wijn en melk, betekent dat zonder eigen inzicht het geestelijk Goddelijk Ware en het natuurlijk Goddelijk Ware wordt verworven; de wijn betekent het geestelijk Goddelijk Ware, en de melk het geestelijk-natuurlijk Goddelijk Ware; waarom weegt gij zilver uit voor dat wat niet brood is, en uw arbeid voor dat wat niet tot verzadiging strekt, betekent dat het tevergeefs is zich vanuit het eigene het goede der liefde te verwerven, en vanuit het eigene dat wat de ziel voedt; met het zilver wordt hier aangeduid het ware vanuit het eigene of het eigen inzicht; eender met den arbeid; met het brood het goede der liefde, met de verzadiging dat wat de ziel voedt, hier dat wat niet voedt; let al lettende op Mij, betekent dat die dingen alleen uit den Heer zijn; en eet het goede, opdat in vettigheid uw ziel verlustigd worde, betekent opdat zij zich het hemels goede toeëigenen, vanuit hetwelk alle verkwikkelijke des levens is; verlustigd worden in vettigheid, betekent verkwikt worden vanuit het goede, en de ziel betekent het leven. Bij denzelfde: “*Zij die wonen vóór Jehovah, zullen den koophandel van Tyrus hebben, om te eten tot verzadiging, en om zich te dekken met het oude*”, XXIII: 18; met den koophandel van Tyrus worden de erkentissen van het goede en ware van elk geslacht aangeduid; wonen vóór Jehovah, betekent leven uit den Heer; eten tot verzadiging, betekent de erkentissen van het goede opnemen, doorvatten en zich toeëigenen voor zoveel als genoeg is tot de voeding der ziel; zich dekken met het oude, betekent zich doordrenken met de erkentissen van het echte ware; van dekken immers wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, omdat de klederen de ware dingen betekenen die het goede bekleden; en het oude wordt gezegd van het echte, aangezien de echte ware dingen waren bij de Ouden. Iets eenders wordt aangeduid bij Mozes, *dat zij aten tot verzadiging, en dat zij aten het oude der oude dingen*, Levit. XXVI: 5, 10.

Bij denzelfde: “*Gij zult eten en verzadigd worden in een goed land*”, Deut. xi: 15. Voorts *dat zij zouden eten en niet verzadigd worden*, Levit. xxvi: 26. Bij Jesaja: “*Zij zullen huizen bouwen en bewonen, en zij zullen wijngaarden planten en derzelve vrucht eten; zij zullen niet bouwen opdat een ander het bewone, zij zullen niet planten opdat een ander ete*”, LXV: 21, 22; een ieder weet, wat in den zin der letter met die woorden wordt aangeduid; maar omdat het Woord in zijn schoot geestelijk is, worden daaronder ook geestelijke dingen verstaan, namelijk zulke dingen die des Hemels en der Kerk zijn, want deze zijn geestelijk; met huizen bouwen en bewonen, wordt aangeduid de innerlijke dingen des gemoeds vullen met de goede dingen des Hemels en der Kerk; en daardoor het hemels leven genieten; de huizen betekenen de innerlijke dingen des gemoeds, en bewonen betekent het hemelse leven daaruit; met wijngaarden planten en de vrucht ervan eten, wordt aangeduid zich verrijken met geestelijke ware dingen, en zich de goede dingen daaruit toeëigenen; de wijngaarden zijn de geestelijke ware dingen, de vruchten zijn de goede dingen daaruit, en eten is opnemen, doorvatten en zich toeëigenen; want elk goede wordt den mens toegëigend door de ware dingen, namelijk door het leven volgens die: uit de gezegde dingen nu blijkt wat er wordt aangeduid met “*zij zullen niet bouwen opdat een ander bewone, zij zullen niet planten opdat een ander ete*”; een ander betekent het valse en het boze vernietigende het ware en het goede, want wanneer de ware en de goede dingen vergaan bij den mens, treden de valse en de boze dingen binnen. Bij Jeremia: “*Bouwt huizen en bewoont, en plant tuinen en eet de vrucht ervan*”, xxix: 5, 28; deze dingen moeten eender worden verstaan als de dingen die nu zijn ontvouwd. Bij Mozes: “*Gegeven zullen worden in het land grote en goede steden, welke zij niet hebben gebouwd, huizen vol van elk goede welke zij niet hebben gevuld, uitgegraven regenbakken welke zij niet hebben uitgegraven, wijngaarden en olijfgaarden welke zij niet hebben Beplant; zij zullen eten tot verzadiging*”, Deut. vi: 10, 11; deze dingen verstaat de natuurlijke mens niet anders dan volgens den zin der letter; maar indien de afzonderlijke dingen niet een geestelijken zin inhadden, zo zou het Woord louter natuurlijk en niet geestelijk zijn, en zo zou men geloven dat het slechts een wereldlijke welgesteldheid en overvloed was die beloofd werd aan hen die volgens de Goddelijke geboden leven; maar wat baat het den mens indien hij de algehele wereld zou gewinnen, en het verlies van de ziel bewerken? te weten, wat zou het den mens baten indien hem huizen werden gegeven vol van elk goede, eender regenbakken, en indien hem wijngaarden en olijfgaarden geverden, en hij daarvan zou eten tot verzadiging? maar deze opgesomde schatten zijn wereldlijke schatten

waaronder geestelijke schatten worden verstaan, vanuit welke de mens het eeuwige leven heeft; met de grote en goede steden die zullen worden gegeven, worden aangeduid de leerstellige dingen vanuit de echte goede en ware dingen; met de huizen vol van elk goede, worden aangeduid de innerlijke dingen des gemoeds vol van liefde en wijsheid; met de uitgegraven regenbakken worden de innerlijke dingen van het natuurlijk gemoed aangeduid vol van erkentissen van het goede en het ware; met de wijngaarden en de olijfgaarden worden aangeduid alle dingen der Kerk, zowel de ware als de goede dingen ervan; de wijngaard is de Kerk ten aanzien van het ware, en de olijfgaard de Kerk ten aanzien van het goede, want de wijn betekent het ware, en de olie het goede; eten tot verzadiging, betekent de volledige opneming, doorvatting en toeëigening. Bij Jesaja: *“Hij zal verlustigd worden in Jehovah, en k zal u doen rijden op de hoogten der aarde, en Ik zal u spijzigen met de erfenis Jakobs”*, LVIII: 14; met doen rijden op de hoogten der aarde wordt aangeduid het verstand geven van de hogere of innerlijke waarheden aangaande de dingen der Kerk en des Hemels; en met spijzigen met de erfenis Jakobs wordt aangeduid begiftigen met alle dingen des Hemels en der Kerk; onder de erfenis Jakobs wordt het land Kanaän verstaan, en met dat land wordt de Kerk aangeduid, en in den hogeren zin de Hemel. Aangezien eten betekent zich toeëigenen, kan vaststaan wat er wordt aangeduid met *eten van den boom des levens die in het midden van het Paradijs is*, Apoc. II: 7, namelijk dat het is zich het hemels leven toeëigenen: voorts wat wordt aangeduid met eten van den boom der wetenschap, in Genesis: *“Jehovah God gebood den mens, door te zeggen: Van allen boom des tuins zult gij door te eten eten, doch van den boom der wetenschap van het goede en het boze, van dezen zult gij niet eten, omdat ten dage als gij daarvan zult gegeten hebben, door te sterven zult gij sterven”*, II: 16, 17; met den boom der wetenschap van het goede en het boze wordt de wetenschap van de natuurlijke dingen aangeduid, en het is niet geoorloofd om door deze binnen te treden in de hemelse en de geestelijke dingen die des Hemels en der Kerk zijn, bijgevolg uit den natuurlijken mens in den geestelijken, welke weg de omgekeerde is en zo niet leidt tot de wijsheid, maar haar vernietigt; onder Adam en zijn echtgenote wordt de Oudste Kerk verstaan, welke een hemelse Kerk was; de mensen dier Kerk hadden, omdat zij in de liefde tot den Heer waren, de Goddelijke Ware dingen aan zich ingegrift, en vandaar kenden zij vanuit den invloed de overeenstemmingen in den natuurlijken mens, welke de wetenschappelijke dingen worden genoemd; in één woord, er was bij hen een geestelijke invloed, aldus uit het geestelijk gemoed in het natuurlijk gemoed, en zo in de dingen die daar zijn, en zij

zagen deze zodanig als zij waren zoals in een spiegel, vanwege de overeenstemming; de geestelijke dingen bij hen waren volstrekt onderscheiden van de natuurlijke dingen; de geestelijke dingen zetelden in hun geestelijk gemoed, en de natuurlijke dingen in hun natuurlijk gemoed, en vandaar dompelden zij niet enig geestelijke onder in het natuurlijk gemoed, zoals de geestelijk-natuurlijke mensen plegen te doen; deswege zou, indien zij de geestelijke dingen hadden overgegeven aan het natuurlijk geheugen, en zij op deze wijze die dingen zich hadden toegeëigend, het ingeënte dat bij hen was, zijn vergaan, en zouden zij hebben aangevangen vanuit den natuurlijke mens te redeneren over de geestelijke dingen, en vandaar daarover gevolgtrekkingen te maken, hetgeen zij nooit doen; dit zou ook gelijk staan met vanuit het eigen inzicht wijs willen zijn, en niet vanuit de Goddelijke dingen, zoals tevoren; en daardoor zouden zij geheel hun hemels leven hebben uitgeblust, en natuurlijke ideeën hebben opgevat ook over de geestelijke dingen; dit dus wordt daarmede aangeduid dat zij niet zouden eten van den boom der wetenschap van het goede en het boze, en dat zij, indien zij aten, door te sterven zouden sterven; een eender geval als het was met die Oudsten, die onder Adam worden verstaan, is het met hen die in het hemelse Rijk des Heren zijn; indien dezen den natuurlijke mens en zijn geheugen doordrenken met de erkentissen van het geestelijk goede en ware, en vanuit dezelve wijs willen zijn, zo worden zij stompzinnig, terwijl zij toch de allerwijsten in den Hemel zijn; maar over dezen zie men meer in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 20 tot 28, waar gehandeld is over de beide Rijken, het hemelse en het geestelijke, waarin de Hemel in het gemeen is onderscheiden. Bij David: *“Die mijn brood eet, heeft over Mij zijn hiel opgeheven”*, Psalm XLI: 10; deze dingen zijn gezegd aangaande de Joden, bij wie de Goddelijke ware dingen waren, omdat zij het Woord hadden, zoals kan vaststaan bij Johannes, Hfdst. XIII: 18, waar die woorden op de Joden zijn toegepast, en daarom wordt met het brood des Heren eten de toeëigening van het Goddelijk Ware aangeduid, daar de vergemeenschapping ervan, omdat het aan hen niet kon worden toegeëigend; het brood betekent het Woord, vanuit hetwelk de geestelijke voeding is: den hiel opheffen over Hem, betekent den zin der letter des Woords verdraaien tot aan de ontkenning van den Heer toe, en tot de vervalsing van elk ware toe; want het Goddelijk Ware vertoont zich in een beeld zoals een Mens; deswege wordt de Hemel in de ganse samenvatting de Grootste Mens genoemd, en stemt hij overeen met alle dingen van den mens; de Hemel immers is geformeerd volgens het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; en omdat het Woord het Goddelijk Ware is, is derhalve dit voor den Heer in een beeld

zoals de Goddelijke mens ⁵⁾; derhalve stemt de laatste zin ervan, zijnde louter de zin der letter, overeen met den hiel; de verdraaiing van het Woord of van het Goddelijk Ware door de aanplooiing van den zin der letter aan valsheden, zodanig als de overleveringen der Joden waren, wordt aangeduid met over den Heer den hiel opheffen. Dat de algehele Hemel in een beeld zoals een Mens is, en dat hij vandaar overeenstemt met alle dingen des mensen, en dat de Hemel zodanig is, omdat hij is geschapen en geformeerd uit den Heer door het Goddelijk Ware voortgaande uit Hem, zijnde het Woord vanuit hetwelk alle dingen zijn gemaakt, Joh. 1: 1, 2, 3, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 59 tot 102, voorts n. 200 tot 212. Bij Lukas: *“Zij zullen aanvangen te zeggen: Wij hebben gegeten vóór U, en gedronken vóór U, en in onze straten hebt Gij geleerd; maar Hij zal zeggen: Ik ken u niet vanwaar gij zijt; wijkt, gij werkers der ongerechtigheid”*, XIII: 26, 27; dat zij, wanneer zij voor het Gericht worden gedaagd, zullen zeggen dat zij gegeten en dat zij gedronken hebben vóór den Heer, betekent dat zij het Woord hebben gelezen en erkentnissen van het goede en het ware daaruit hebben geput, menende dat zij deswege zullen worden gezaligd; en daarom volgt *“in onze straten hebt Gij geleerd”*, waarmede wordt aangeduid dat zij onderricht zijn geweest in de ware dingen vanuit het Woord, aldus uit den Heer; maar dat het Woord lezen, en vanuit hetzelfde onderricht worden, niets doet tot het heil, indien men niet tevens leeft volgens hetzelfde, wordt aangeduid met het antwoord, namelijk dat Hij zal zeggen: *Ik ken u niet vanwaar gij zijt; wijkt van Mij, gij werkers der ongerechtigheid; niets immers draagt het tot het heil bij of men al het geheugen verrijkt vanuit het Woord en vanuit de leerstellige dingen der Kerk, indien die dingen niet aan het leven worden opgedragen. Bij Mattheus: “De Koning zeide tot hen aan de rechterzijden: Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij te eten gegeven, Ik ben dorstig geweest, en gij hebt Mij te drinken gegeven. En tot hen aan de linkerzijden: Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij niet te eten gegeven, Ik ben dorstig geweest, en gij hebt Mij niet te drinken gegeven”*, XXV: 35, 42; met deze dingen wordt eveneens geestelijke honger en dorst aangeduid, voorts geestelijk eten en geestelijke drank; geestelijke honger en dorst is de aandoening van en het verlangen tot het goede en ware; en geestelijk eten en geestelijke drank is onderricht, opneming en toeigening; van den Heer wordt daar gezegd, dat Hij hongert en dorst, omdat Hij vanuit de Goddelijke Liefde aller heil verlangt; en van den mens wordt gezegd dat zij Hem te eten en te drinken gaven, hetgeen geschiedt wanneer zij vanuit de

5 In manuscript *homo* zonder hoofdletter.

aandoening uit den Heer het goede en het ware opnemen en doorvatten, en dezelve zich door het leven toeëigenen; eender zal gezegd worden van den mens die het vanuit het hart liefheeft om den mens te onderrichten, en diens zaliging wil; het is dus de naastenliefde of de geestelijke aandoening van het ware, welke met die woorden en de overige dingen ook wordt beschreven. Uit de gezegde dingen nu kan vaststaan wat er in den geestelijken zin wordt aangeduid met brood eten en wijn drinken in het Gewijde Avondmaal [*Sacra Caena*], Matth. xxvi: 26; Markus xiv: 22, alwaar ook wordt gezegd dat het brood Zijn lichaam is, en de wijn [Zijn] bloed; dat met het brood daar het goede der liefde wordt aangeduid, en met den wijn het ware vanuit dat goede, hetwelk ook het goede des geloofs is, en iets eenders met vlees en bloed, voorts dat met het kauwen [*manducatio*] wordt aangeduid de toeëigening en de verbinding met den Heer, kan vaststaan uit de dingen die in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 210 tot 222, zijn gezegd en getoond. Dat zulke dingen worden aangeduid met brood en wijn, en met vlees en bloed, voorts met het kauwen, kan nog duidelijker vaststaan uit des Heren woorden bij Johannes: *“Uw vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, en zij zijn gestorven: Dit is het Brood dat vanuit den Hemel nederdaalt; Indien iemand zal gegeten hebben van dit Brood, die zal leven tot in de eeuw; het Brood echter dat Ik zal geven, is mijn vlees, hetwelk Ik zal geven voor het leven der wereld. Voorwaar zeg Ik u. Tenzij gij zult gegeten hebben het vlees des Zoons des mensen, en zult gedronken hebben Zijn bloed, zo zult gij niet het leven hebben in ulieden; die mijn vlees kauwt, en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven, en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage: die mijn vlees kauwt, en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem. Dit is het Brood dat vanuit den Hemel is nedergedaald; die dit Brood kauwt, zal tot in het eeuwige leven”*, vi: 49 tot 58; dat niet vlees noch bloed, voorts niet brood noch wijn, hier wordt verstaan, maar het Goddelijke voortgaande uit den Heer, kan iedereen die zich verheugt in het vermogen van innerlijk te denken, zien; het is immers het Goddelijke voortgaande, hetwelk is het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, welke den mens het eeuwige leven geven, en maken dat de Heer in den mens, en de mens in den Heer blijft, aangezien de Heer in den mens is in Zijn Goddelijke, en niet in het eigene des mensen; dit immers is niets dan het boze; en de Heer is in den mens, en de mens in den Heer, wanneer het Goddelijke voortgaande door een juiste opneming den mens wordt toegeëigend; de toeëigening zelf wordt aangeduid met het kauwen, het Goddelijke Goede voortgaande met het Vlees en met het Brood, en het Goddelijk Ware voortgaande met het bloed en met den wijn, eender als in de slachtoffers, waarin het vlees en het spijsoffer,

hetwelk brood was, het goede der liefde betekenden; en het bloed en de wijn, welke het drankoffer was, betekenden het ware vanuit dat goede, het ene en het andere uit den Heer. Aangezien met het vlees en het brood het Goddelijk Goede voortgaande wordt aangeduid, en met het bloed en den wijn het Goddelijk Ware voortgaande, wordt derhalve onder het vlees en het brood verstaan de Heer Zelf ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder het bloed en den wijn de Heer Zelf ten aanzien van het Goddelijk Ware; dat de Heer Zelf onder dezelve wordt verstaan, is omdat het Goddelijke voortgaande de Heer Zelf in den Hemel en in de Kerk is; en daarom zegt de Heer van Zichzelf: “Dit is het Brood dat vanuit den Hemel is nedergedaald”; voorts: “Die dezelve eet, en drinkt, blijft in Mij, en Ik in hem”. Aangezien het Brood den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Goede, en hetzelfde eten de toeëigening en de verbinding betekent, werden derhalve *toen de Heer Zich vóór de discipelen na den dood openbaarde, toen Hij het brood brak en aan hen gaf, hun ogen geopend, en bekenden zij Hem*, Lukas xxiv: 30, 31; hieruit blijkt ook dat het door den Heer gegeven brood eten de verbinding met Hem betekent; vanuit deze verbinding verlicht zijnde bekenden zij Hem; want de ogen stemmen in het Woord overeen met het verstand, en betekenen hetzelfde vandaar, en dit verstand is het dat wordt verlicht, en vandaar worden de ogen geopend; met het brood breken wordt in het Woord aangeduid zijn goede met den ander vergemeenschappen. *Dat de Heer at met de tollenaren en de zondaars, waarover de Joden murmureerden en waaraan zij geërgerd werden*, Markus ii: 15, 16; Lukas v: 29, 30; Hfdst. vii: 33, 34, 35, is omdat de natiën, welke worden verstaan onder de tollenaren en de zondaars, den Heer opnamen, Zijn geboden in zich opnamen en volgens dezelve leefden; en door deze eigende de Heer aan hen de goede dingen des Hemels toe, hetgeen in den geestelijken zin wordt aangeduid met “eten met hen”. Aangezien met eten werd aangeduid toegeëigend worden, was het derhalve den zonen Israëls toegestaan te eten van de geheiligde dingen, of van de slachtoffers; want met de slachtoffers werden de Goddelijke hemelse en geestelijke dingen aangeduid, en vandaar werd met het sameneten ervan de toeëigening van dezelve aangeduid; en omdat de toeëigening van de heilige dingen werd aangeduid met dat sameneten, waren derhalve verscheidene wetten gegeven dienaangaande wie zouden eten en waar, en van welke slachtoffers: *zo wat Aharon en zijn zonen zouden nemen en eten van de slachtoffers*, Exod. xxix: 31, 32, 33; Levit. vi: 16, 17, 18; Hfdst. vii: 6, 7; Hfdst. viii: 31, 32, 33; Hfdst. x: 13, 14, 15; *dat zij de toonbroden zouden eten in de heilige plaats*, Levit. xxiv: 5 tot 9; *dat de dochter des priesters gehuwd met een vreemdeling, niet zou eten van de*

slachtoffers, maar de dochter eens priesters die weduwe of een verstotene is, en die geen kroost heeft, teruggekeerd zijnde tot het huis des vaders, zou eten”, Levit. xxii: 12, 13; *wie van het volk zouden eten*, Num. xviii: 10, 11, 13, 19; *dat de vreemde, de bijwoner, de dagloner des priesters, niet zouden eten van die dingen, maar dat de met zilver gekochte zou eten*, Levit. xxii: 10, 11, 12; *dat de onreine niet zou eten*, Levit. vii: 19, 20, 21; Hfdst. xxi: 16 tot het einde; Hfdst. xxii: 2 tot 8; *dat zij niets zouden eten van de brandoffers, maar dat zij zouden eten van de dankoffers en verblijd zouden zijn vóór Jehovah*, Deut. xii: 27; Hfdst. xxvii: 7. In deze en in verscheidene andere inzettingen en wetten over het sameneten van de slachtoffers, zijn verborgenheden bevat van de toeëigening van het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware, en vandaar van de verbinding met den Heer; maar die dingen elk afzonderlijk ontwikkelen, is hier niet ter plaatse; men wete slechts vanuit de aangevoerde dingen, dat eten betekent toegeëigend en verbonden worden; en daarom ook wordt er, *toen de zonen Israëls verbonden waren met den Heer door het bloed des verbonds, en nadat Mozes het Boek der Wet vóór hen had gelezen en zij vlak daarop den God Israëls zagen, gezegd dat zij aten en dronken*, Exod. xxiv: 6 tot 11. Dat vlees eten en bloed drinken de toeëigening van het geestelijk goede en ware betekent, kan vaststaan bij Ezechiël: *“Zo zeide de Heer Jehovih: Vergadert u van rondom over Mijn slachtoffer, dat Ik voor u slachtoffer, een groot slachtoffer op de bergen opdat gij vlees eet en bloed drinkt, het vlees der sterken zult gij eten, en het bloed van de vorsten der aarde zult gij drinken; en gij zult het vette eten tot verzadiging, en gij zult bloed drinken tot dronkenschap, van Mijn slachtoffer dat Ik u slachtoffer; gij zult verzadigd worden aan Mijn tafel met paard en wagen, met den sterke en allen man des krijgs: zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën”*, xxxix: 17 tot 21; daar wordt gehandeld over de samenroeping van allen tot het Rijk des Heren, en in het bijzonder over de instauratie van de Kerk bij de natiën; want gezegd wordt: Zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën; onder vlees eten en bloed drinken wordt verstaan dat zij zich het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware zouden toeëigenen; het vlees betekent het goede der liefde, en het bloed het ware van dat goede; met de sterken of de ossen worden de aandoeningen van het goede aangeduid, met de vorsten der aarde de aandoeningen van het ware; de volledige genieting ervan wordt aangeduid met het vette eten tot verzadiging, en het bloed drinken tot dronkenschap: met het vette worden de innerlijke goede dingen aangeduid, en met het bloed de innerlijke ware dingen; en deze zijn geopenbaard uit den Heer toen Hij in de Wereld kwam, en aan hen werden zij toegeëigend die Hem opnamen; vóór Zijn Komst in de Wereld was het verboden geweest om vet te eten en bloed te

drinken, ter oorzaak hiervan dat de zonen Israëls alleen in de uitwendige dingen waren; zij waren natuurlijkzinlijke mensen, en in het geheel niet in de inwendige of de geestelijke dingen; en daarom zouden zij, indien het hun geoorloofd was geweest vet en bloed te eten, door welke werd aangeduid zich de innerlijke goede en ware dingen toeëigenen, dezelve hebben ontwijd; derhalve werd met dezelve eten de ontwijding aangeduid: eendere dingen worden aangeduid met verzadigd worden aan de tafel des Heren met paard, wagen, sterke, en allen man des krijgs; met het paard wordt het verstand van het Woord aangeduid, met den wagen de leer vanuit het Woord; met den sterke en den man des krijgs het goede en het ware strijdende met het boze en het valse en dezelve vernietigende; met de bergen Israëls waarop zij zouden eten, wordt de geestelijke Kerk aangeduid, waarin het goede der naastenliefde het wezenlijke is. Uit deze dingen blijkt duidelijk dat met eten wordt aangeduid zich toeëigenen, en dat met vlees, bloed, den sterke, de vorsten der aarde, paard, wagen, man des krijgs, de geestelijke dingen worden aangeduid die moeten worden toegeëigend, en geenszins de natuurlijke dingen, want dezelve natuurlijk eten zou misdadig en duivels zijn. Eendere dingen worden aangeduid met *eten de vlezten der kovingen, der oversten over duizend, der paarden, en der daarop zittenden, der vrijen en der dienstknechten*, Apoc. XIX: 18. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, hebben die aldus eveneens eten en drinken; en in dezen zin betekenen zij zich het boze en het valse toeëigenen, en vandaar verbonden worden met de hel; zoals kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De Heer Jehovih zal te dien dage roepen tot gewezen en tot rouwklage, en tot kaalheid en tot het aantrekken van een zak; zie, blijdschap en vreugde om den os te doden, en vee te slachten, vlees te eten en wijn te drinken; er moet gegeten en gedronken worden, morgen immers zullen wij sterven”*, XXII: 12, 13; de verwoesting van de Kerk, en de weeklacht daarover, wordt beschreven met geroepen worden te dien dage tot gewezen, rouwklage, kaalheid en het aantrekken van den zak; de weeklacht daarover het het ware is teloorgegaan, wordt aangeduid met het gewezen, dat het goede is teloorgegaan, met de rouwklage; dat elke aandoening van het goede het is, met de kaalheid, dat de aandoening van het ware het is, met den zak; met den os doden en het vee slachten, wordt aangeduid het natuurlijk goede en het geestelijk goede uitblussen; met vlees eten en wijn drinken wordt aangeduid zich het boze en het valse toeëigenen; het vlees hier betekent het boze, de wijn het valse van het boze, en eten en drinken zich die toeëigenen. Bij Ezechiël: *“Den Profet werd gezegd, dat hij spijs zou eten met gewicht en met kommer, en dat hij water zou drinken tot een maat en met*

verbijstering; en dat hij zou eten een gerstekoeke gemaakt met drek: dat zo de zonen Israëls hun onreine brood zullen eten onder de natiën waarheen zij zullen worden verdreven, en zij zullen des broods en des waters gebrek hebben, en zij zullen worden verlaten, de man en zijn broeder, en zij zullen uitteren vanwege de ongerechtigheid”, 1v: 10 tot 17; door deze dingen bij den Profeet werd de echtbreking van het Goddelijk Ware of van het Woord bij de Joodse natie uitgebeeld; de gerstekoeke gemaakt met drek betekent die echtbreking, de gerstekoeke het natuurlijk goede en ware, zodanig als het Woord is in den zin der letter; de drek betekent het helse boze; en daarom wordt gezegd dat de zonen Israëls hun onrein brood zullen eten; het onreine brood betekent het goede bezoedeld of verechtbreukt door het boze; dat zij des broods en des waters gebrek zullen hebben onder de natiën waarheen zij zullen worden verdreven, betekent dat zij niet langer het goede en het ware zullen hebben, omdat zij in de boze en de valse dingen zijn; de natiën betekenen de boze en de valse dingen; daarheen verdreven worden, is daaraan worden overgegeven; met den man en den broeder, die verlaten zullen worden, wordt het geloof en de naastenliefde aangeduid; de man betekent het ware des geloofs, en de broeder het goede der naastenliefde; en verlaten worden betekent de volledige uitblussing van het ene en het andere; aangezien die dingen worden aangeduid met brood eten en water drinken, wordt derhalve gezegd dat zij zullen uitteren vanwege de ongerechtigheid; uitteren wordt gezegd van het geestelijk leven wanneer het vergaat. Omdat de beesten de aandoeningen betekenen, sommige de goede aandoeningen, en sommige de boze aandoeningen, waren derhalve wetten gegeven voor de zonen Israëls, bij wie de uitbeeldende Kerk was, welke beesten zouden worden gegeten en welke niet zouden worden gegeten, Levit. xi: 1 tot einde: waarmede werd aangeduid welke beesten de goede aandoeningen uitbeeldden, die zouden worden toegeëigend, welke de boze, die niet zouden worden toegeëigend, aangezien de goede aandoeningen den mens rein maken, doch de boze aandoeningen onrein: alle dingen die in dat Hoofdstuk zijn, ten aanzien van de afzonderlijke beesten en vogels, en ten aanzien van hun nagels (hoeven), voeten en keelgat [*rumen*, in verband met herkauwen], waardoor de reine van de onreine worden onderscheiden, zijn aanduidend. Bij Jesaja: “*Indien hij zal hebben gehouwen ter rechterhand, zal hij toch hongeren; en indien hij zal gegeten hebben ter linkerhand, zullen zij niet verzadigd worden; zij zullen, de man, het vlees huns arms eten, Menascheh Efraïm, en Efraïm Menascheh*”, 1x: 19, 20; met deze dingen wordt de uitblussing van het goede door het valse, en van het ware door het boze beschreven; de uitblussing van elk goede en ware, hoezeer zij ook worden nagevorst, wordt

aangeduid met: Indien hij zal hebben gehouwen ter rechterhand, zal hij toch hongeren; en indien hij zal gegeten hebben ter linkerhand, zij zullen niet verzadigd worden; houwen en eten ter rechter- en linkerhand, is navorsen; hongeren en niet verzadigd worden, is niet gevonden worden; en indien het gevonden wordt, nochtans niet kunnen opgenomen worden; zij eten, de man, het vlees huns arms, betekent dat het valse het goede zal verteren, en het boze het ware in den natuurlijken mens; Menascheh Efraïm en Efraïm Menascheh, betekent dat de wil van het boze het verstand van het ware zal verteren, en dat het verstand van het valse den wil van het goede zal verteren; maar deze dingen zie men ook boven, n. 386 en 600, ontvouwd. De vertering van elk ware en goede wordt ook daarmee aangeduid *dat zij het vlees der zonen en der dochteren zouden eten*, Levit. xxvi: 29; voorts daarmee dat de vaders de zonen zullen eten, en de zonen de vaders zullen eten, Ezech. v: 10; de vaders betekenen de goede dingen der Kerk, en in den tegengestelden zin de boze dingen ervan; de zonen de ware dingen der Kerk, en in den tegengestelden zin de valse dingen ervan; en de dochters de aandoeningen van het ware en het goede, en in den tegengestelden zin de begeerten van het valse en het boze; de wederzijdse vertering en uitblussing ervan wordt aangeduid met die eten; daaruit blijkt dat deze dingen anders dan volgens de letter moeten worden verstaan. Bij Mattheus: *“In de voleinding der eeuw zal het zijn zoals vóór den vloed, etenden en drinkenden, echtverbintenis aangaanden en ten huwelijk gevenden”*, xxiv: 38; Lukas xvii: 26, 27, 28; onder eten en drinken, en onder echtverbintenis aangaan en ten huwelijk geven, wordt hier niet verstaan eten en drinken, noch echtverbintenis aangaan en ten huwelijk geven; maar met eten wordt aangeduid zich het boze toeëigenen, met drinken zich het valse toeëigenen; met echtverbintenis aangaan en ten huwelijk geven wordt aangeduid het valse met het boze en het boze met het valse verbinden; want daar wordt gehandeld over den staat der Kerk wanneer het Laatste Gericht aanstaande is; dit immers wordt aangeduid met de voleinding der eeuw; dat dan zowel de goeden als de bozen zullen eten en drinken, omdat in eten en drinken niets van het boze is gelegen, is duidelijk; en eveneens dat zij eender deden vóór den vloed, en dat zij niet deswege vergingen, maar dat zij zich het boze en het valse toeëigenden, en dat zij die bij zich verbonden; deze dingen dus zijn het die daar worden aangeduid met eten en drinken, en met echtverbintenis aangaan en ten huwelijk geven. Bij Lukas: *“De rijke zeide tot zijn ziel: Ziel, gij hebt vele goederen opgelegd tot vele jaren; rust, eet, drink”*, xii: 19; bij denzelfde: *“Indien de dienstknecht in zijn hart zal hebben gezegd: De Heer vertoeft te komen; en hij zal begonnen zijn de knechten te slaan, te eten, te*

drinken, dronken te worden”, XII: 45; voorts met het sameneten en de dronkenschap bij denzelfde: “*Jezus zeide: Wacht u dat niet uw harten bezwaard worden met sameneten en dronkenschap*”, XXI: 34; het schijnt alsof onder eten en drinken, en onder sameneten, in die plaatsen weelderigheid en onmaligheid wordt verstaan, zodanig als diegenen hebben die er alleen maar op uit zijn zich te goed te doen; echter is deze zin de natuurlijk-letterlijke zin dier woorden, doch de geestelijke zin ervan is zich het boze en het valse toeëigenen, zoals kan vaststaan uit de boven aangevoerde plaatsen, waar eten en drinken zulke dingen betekenen; en hieruit, dat het Woord in de letter natuurlijk is, en innerlijk geestelijk, dit Woord zijnde voor de Engelen, en dat voor de mensen. Behalve deze plaatsen uit het Woord kunnen ook zeer vele andere worden aangevoerd, betuigende en bevestigende dat eten betekent zulke dingen opnemen, doorvatten en zich toeëigenen waarmede de ziel wordt gevoed; geestelijk eten immers is niet iets anders dan het gemoed met zijn voedsel vervullen, zijnde zulke dingen willen weten, verstaan en wijs zijn die van het eeuwige leven zijn: dat eten die dingen betekent, kan ook vaststaan uit de betekenis van brood en spijs, voorts uit de betekenis van honger en hongertijden, alsmede van wijn en water, waarover boven te hunner plaatse is gehandeld. Aangezien eten betekent doorvatten hoedanig iets is, en dit wordt doorvat door den smaak, is het vandaar vanwege de overeenstemming dat in de menselijke Talen van *sapor* (smaak) en *sapere* (smaken, alsmede wijs zijn) ook wordt gesproken met betrekking tot de doorvatting van een zaak, weswege eveneens wordt gezegd *sapientia* (wijsheid).

618. En het zal bitter maken uw buik; dat dit betekent dat het onverkwikkelijk zou zijn innerlijk, omdat het uiterlijk verechtreukt was, staat vast uit de betekenis van bitter gemaakt worden of van de bitterheid, zijnde het onverkwikkelijke vanwege het verechtreukte ware, waarover beneden; en uit de betekenis van den buik, zijnde innerlijk; dat buik is innerlijk, is omdat hierna volgt dat het in den mond als honing zo zoet zou zijn; en onder den mend wordt het uiterlijke verstaan, want wat met den mond wordt genomen, gekauwd, en tot den buik neder gelaten, dat gaat van het uiterlijke tot het innerlijke; het gaat immers in de ingewanden van den mens binnen; maar over de betekenis van den buik zal in hetgeen volgt worden gesproken. Dat bitter en bitterheid betekent het onverkwikkelijke vanwege het verechtreukte ware, en dat vandaar bitter maken betekent onverkwikkelijk maken, is omdat het zoete bitter wordt en vandaar onverkwikkelijk door de toemenging van iets walgelijks; vandaar de bitterheid van alsem, gal, mirrhe; omdat nu het zoete betekent het verkwikkelijke vanwege het goede van het ware en het

ware van het goede, betekent vandaar het bittere het onverkwikkelijke vanwege het verechtreukte ware: het onverkwikkelijke dientengevolge wordt niet door enig mens in de natuurlijke Wereld doorvat en geproefd als bitter, maar door den geest en door den Engel in de geestelijke Wereld; elk verechtreukt goede van het ware immers wordt, als het bij hen in smaak wordt verkeerd, duidelijk als iets bitter geproefd; de geesten en de Engelen hebben immers evenzeer smaak als de mensen; maar de smaak der geesten en der Engelen vloeit vanuit geestelijken oorsprong voort, de smaak der mensen echter vanuit natuurlijken oorsprong; den smaak van het bittere hebben de geesten vanwege het verechtreukte ware van het goede, doch den smaak van het bittere hebben de mensen vanwege de vermenging van het zoete en het walgelijke. Johannes had den zin van het bittere ook vanuit geestelijken oorsprong, want hij was in den geest; anders zou hij het boekje ook niet hebben kunnen eten. Met het verechtreukte ware wordt aangeduid het ware van het goede aangeplooid aan het boze en vermengd met het valse ervan, hetgeen geschiedt wanneer de ware dingen van den zin der letter des Woords worden aangeplooid aan vuile liefden, en zo vermengd met boze dingen. Het is dit onverkwikkelijke, hetwelk hier met het bitter gemaakt worden van den buik wordt aangeduid. Het zal ook in het kort worden gezegd, wat met innerlijk in het Woord, dat is, met de innerlijke dingen des Woords, wordt aangeduid; de innerlijke dingen des Woords zijn de dingen welke de inwendige of de geestelijke zin ervan bevat; deze ware dingen zijn de echte ware dingen; met deze stemmen de uiterlijke ware dingen des Woords overeen, zijnde die welke zijn in den uitwendigen of natuurlijken zin ervan, welke zin de zin der letter en de letterlijke zin wordt genoemd; wanneer de uiterlijke dingen des Woords of de ware dingen des Woords in den zin der letter of den letterlijken zin worden vervalst en verechtreukt, dan zijn de innerlijke ware dingen des Woords vervalst en verechtreukt; deswege wordt, wanneer de mens het Woord in den zin der letter aanplooit aan de boze dingen van aardse liefden, alsdan hetzelfde voor de Engelen, die in den inwendigen of geestelijken zin des Woords zijn, onverkwikkelijk; en dit onverkwikkelijke is zoals het onverkwikkelijke van het bittere: uit deze dingen kan vaststaan dat daarmede dat het boekje bitter zal maken en den buik bitter maakte, wordt aangeduid dat het Woord innerlijk onverkwikkelijk was; maar het onverkwikkelijke waarover nu gehandeld is, is een geestelijk onverkwikkelijke; doch het geestelijk-natuurlijk onverkwikkelijke, hetwelk ook hier onder die bitterwording wordt verstaan, is dat het ware der leer, hetwelk innerlijk wordt verzameld vanuit den zin der letter des Woords, en de letterlijke zin ervan

wordt genoemd, onverkwikkelijk is voor hen die in de valse dingen zijn; er wordt immers gehandeld over het verstand van het Woord van de zijde van de mensen der Kerk aan haar einde, wanneer de meesten in de valse dingen vanuit het boze zijn; en dan zijn de valse dingen van het boze bevestigd vanuit den zin der letter des Woords voor hen verkwikkelijk, doch de ware dingen bevestigd vanuit den letterlijken zin des Woords voor hen onverkwikkelijk: dit wordt eveneens daarmede aangeduid dat het boekje den buik bitter maakte, en dat het in den mond zo zoet als honing was. Dat het bittere het verechtreukte ware van het goede betekent, kan ook vaststaan uit het Woord, waar bitter wordt gezegd; zoals uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: “*Wee hun die van het boze zeggen het goede, en van het goede het boze, die de duisternis tot licht stellen, en het licht tot duisternis; die het bittere stellen tot het zoete, en het zoete tot het bittere; wee hun die helden zijn om wijn te zwelgen, en mannen der sterkte om sterken drank te mengen*”, v: 20, 22; dat het verechtreukte goede en ware hier met het bittere wordt aangeduid, is duidelijk; want gezegd wordt: Wee hun die van het boze zeggen het goede, en van het goede het boze; die de duisternis tot licht stellen, en het licht tot duisternis, waarmede de echtbreking van het goede en de vervalsing van het ware wordt aangeduid; het goede immers wordt verechtreukt, wanneer het goede het boze wordt geheten, en wanneer het boze het goede wordt geheten; en het ware wordt vervalst, wanneer de duisternis tot licht wordt gesteld, en het licht tot duisternis; de duisternis zijn de valse dingen, en het licht zijn de ware dingen; uit die dingen blijkt, dat eendere dingen worden aangeduid met het bittere stellen tot het zoete, en het zoete tot het bittere; iets eenders ook wordt aangeduid met: Wee hun die helden zijn om wijn te zwelgen, en mannen der sterkte om sterken drank te mengen; met de helden om wijn te zwelgen, worden degenen aangeduid die het ware des Woords echtbreken; en met de mannen der sterkte om sterken drank te mengen, worden degenen aangeduid die hetzelfde vervalsen. Wijn en sterke drank zijn de ware dingen des Woords; en met de helden en de mannen der sterkte worden degenen aangeduid die beschikken over vernuft en bedrevenheid om die dingen te echtbreken. Bij denzelfde: “*De most zal treuren, de wijnstok zal kwijnen, alle blijden van hart zullen zuchten; met gezang zullen zij niet wijn drinken, bitter zal zijn de sterke drank voor hen die hem drinken*”, xxiv: 7, 9; met den most die zal treuren, en met den wijnstok die zal kwijnen, wordt het ware des Woords en der Kerk aangeduid, dat het teloor is gegaan; de most betekent het ware des Woords, en de wijnstok het ware van de leer der Kerk; met “alle blij den van hart zullen zuchten, en met gezang niet wijn drinken” wordt aangeduid dat de inwendige

gezegendheid des gemoeds en de gelukzaligheid des harten is vergaan vanwege het teloorgegangene ware van het geestelijk goede; bitter zal zijn de sterke drank voor hen die hem drinken, betekent het ware van het goede onverkwikkelijk vanwege de vervalsing en de echtbreking ervan. Bij Mozes: *“Dat de wateren in Marah, welke niet konden worden gedronken vanwege de bitterheid, werden genezen door een daarin geworpen hout”*, Exod. xv: 23, 24, 25; de wateren in Marah, welke niet konden worden gedronken vanwege de bitterheid, beeldden de verechtreukte ware dingen uit, want de wateren betekenen de ware dingen, en de bitterheid de echtbreking; de genezing ervan door een ingeworpen hout, beeldde uit het goede der liefde en des levens, het valse uiteenslaande, en het ware openende, en zo herstellende; want elk ware wordt vanuit het boze des levens en der liefde verechtreukt, en daarom wordt het door het goede der liefde en des levens geopend en hersteld, ter oorzaak hiervan dat elk ware is van het goede, en het goede der liefde is gelijk als een vuur vanuit hetwelk het ware verschijnt in het licht. Iets eenders wordt aangeduid met *het moes waarin de zonen der profeten kolokwinten of bittere wilde druiven wierpen, hetwelk Elisa genas door de inwerping van meel*, II Kon. iv: 38 tot 41; met het moes waarin zij bittere kolokwinten deden, wordt het vervalste Woord aangeduid; en met het daarin gedane meel, tengevolge waarvan het werd genezen, wordt het ware vanuit het goede aangeduid; het ware immers dat vanuit het goede is, verstroot de valse dingen vanuit welke de vervalsing is. Aangezien de zonen van Jakob alle ware dingen des Woords verdraaiden, en door aanplooiing aan zich en aan de aardse liefden, dezelve vervalsten en verechtreukten, wordt derhalve van hen gezegd in het Lied van Mozes *“dat van den wijnstok van Sodom hun wijnstok is, en van de velden van Gomorrha, en dat de druiven ervan druiven van gal zijn, en trossen der bitterheden voor hen”*, Deut. xxxii: 32; met den wijnstok wordt de Kerk ten aanzien van het ware aangeduid, bijgevolg ook het ware der Kerk; en met de druiven worden de goede dingen daaruit verstaan, zijnde de goede dingen der naastenliefde; en met de trossen de goede dingen des geloofs; daaruit blijkt, dat met de trossen der bitterheden worden aangeduid de verechtreukte goede dingen des geloofs. Bij denzelfde: *“Dat vervloekte wateren door den echtgenoot zouden worden gegeven aan de echtgenote beschuldigd van echtbreuk, en indien zij schuldig was, zo zouden die wateren in haar worden tot bitterheden; en haar buik zou opzwellen en haar dij vervallen”*, Num. v: 12 tot 29; met het huwelijk van den man met de echtgenote wordt het huwelijk van het ware en het goede aangeduid, aangezien de waarlijk echtelijke liefde vanuit dat geestelijke huwelijk nederdaalt; vandaar wordt met de echtbreuk de verbinding

van het valse en het boze aangeduid; uit hoofde hiervan was het, dat de wateren, indien zij schuldig was, tot bitterheden zouden worden, waarmede de echtbreking van het goede wordt aangeduid; en omdat de buik de echtelijke liefde betekende, iets eenders als de baarmoeder, en eveneens de dij, was het vandaar dat de buik zou opzwellen en de dij vervallen; waarmede in den geestelijken zin wordt aangeduid dat het echtelijke was vergaan, of de geestelijke en de natuurlijke echtelijke liefde zelf; de baarmoeder of de buik betekent deze liefde geestelijk, en de dij de zelfde natuurlijk. Uit deze dingen kan vaststaan, dat met bitter en de bitterheid in het algemeen wordt aangeduid de vervalsing en de echtbreking van het ware en het goede; en dat de verschillende soorten ervan worden aangeduid met gal, alsem, myrrhe, wilde druiven, kolokwinten, en meer dingen.

619. Maar in uw mond zal het zoet zijn zoals honing; dat dit betekent dat het verkwikkelijk is uiterlijk, staat vast uit de betekenis van den mond, zijnde uiterlijk; want er wordt gehandeld over het boekje en het verslinden ervan; en met het boekje wordt het Woord aangeduid, en met het verslinden de doorvatting en de navorsing; vandaar wordt onder den mond, welke het eerst opneemt, het uitwendige des Woords aangeduid; en uit de betekenis van zoet zoals honing, zijnde het verkwikkelijke van het natuurlijk goede; dat het uitwendige des Woords zoet zoals honing was, dat is, aldus verkwikkelijk, was omdat het zodanig is dat het kon worden aangeplooid aan onverschillig welke liefde, en aan onverschillig welk daaruit opgevat beginsel, en deze door hetzelfde kon worden bevestigd; dat het uitwendige des Woords, zijnde de zin der letter ervan, zodanig is, is omdat vele dingen daar volgens de schijnbaarheden vóór den natuurlijken mens geschreven zijn; en vele schijnbaarheden zijn, indien zij niet innerlijk worden verstaan, begoochelingen, zodanig als de begoochelingen der zinnen zijn; derhalve wordt hetzelfde door hen die het liefhebben om voor het lichaam en de wereld te loven, door die schijnbaarheden daarheen getrokken om de boze dingen des levens en de valse dingen des geloofs te bevestigen; hetgeen vooral is geschied door de zonen Jakobs, die alle dingen des Woords op zich toepasten, en vanuit den zin der letter dat geloof vasthielden, en eveneens heden ten dage vasthouden, dat zij boven de anderen uitverkoren waren, en vandaar dat zij een heilige natie waren; dat hun Hierosolyma, en daar de Tempel, de Ark, het Altaar, de slachtoffers, behalve talloze andere dingen, heilig waren vanuit zich, niet wetende en niet willens te weten dat de heiligheid van al die dingen enig en alleen daarvanuit voortvloeide dat zij de Goddelijke dingen voortgaande uit den Heer uitbeeldden, welke de hemelse en de geestelijke dingen worden

genoemd, zijnde de heilige dingen des Hemels en der Kerk, en dat over die als heilig vanuit zich denken, en niet vanuit de Goddelijke dingen welke zij uitbeeldden, zou gelijk staan met het Woord vervalsen en echtbreken door aanplooiingen aan zichzelf en aan hun eigen liefden; eender als geschiedt bij hen met het geloof aangaande den Messias, namelijk dat Hij de Koning der wereld zal zijn, en hen zal verheffen boven alle natiën en volken in het algehele aardrijk; om nog te zwijgen van de overige dingen die zij verzamelen louter uit den zin der letter des Woords, welke voor hen zoet zijn zoals in den mond honing; vandaar is het, dat de dingen die in den geestelijken zin des Woords zijn, onverkwikkelijk zijn, want in dezen zin zijn de ware dingen zelf, welke niet volgens de schijnbaarheden zijn; zoals dat die natie niet heilig was, maar erger dan elke andere natie, bijgevolg niet uitverkoren; dat Hierosolyma de stad slechts de Kerk des Heren en de leer aangaande Hem, en aangaande de heilige dingen des Hemels en der Kerk betekent, en dat de Tempel, de Ark, het Altaar, en de slachtoffers den Heer hebben uitgebeeld en de uit Hem voortgaande heilige dingen, en dat zij daarvandaan en niet ergens anders vandaan heilig waren; deze ware dingen zijn het, die in den zin der letter des Woords innerlijk verborgen zijn, dat is, in den geestelijken inwendigen zin ervan; en deze dingen loochenen zijn, omdat zij het Woord in den zin der letter hebben vervalst en verechtbreukt, zoals is gezegd; en daarom zijn deze dingen onverkwikkelijk voor hen zoals bittere spijzen in den buik. Dat gezegd wordt dat het boekje in den mond zoet zoals honing was, is omdat de honing het verkwikkelijke van het natuurlijk goede betekent; dat de honing dat verkwikkelijke betekent, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Ezechiël: *“Er werd tot den Profeet gezegd: Open uw mond, en eet wat Ik u geef; en ik zag, dat zie, een hand was uitgestoken tot mij, en zie, in dezelve de rol eens boeks; en toen Hij die had ontvouwd vóór mij, was die beschreven voor en achter, en wat daarop was geschreven, waren weeklagen, gezucht en rouwklage; toen zeide Hij tot mij: zoon des mensen, eet deze rol, en ga heen, spreek tot het huis Israëls: daarna zeide Hij tot mij: Spijzig uw buik, en vul uw ingewanden met deze rol die Ik u geef; en toen ik at, was zij in mijn mond zoals honing naar de zoetheid: en toen zeide Hij: Ga heen tot het huis Israëls, en spreek Mijn woorden tot hen”*, II: 8, 9, 10; Hfdst. III: 1, 2, 3, 4; deze dingen bevatten volstrekt eendere dingen als die in de Apocalyps; dat het den Profeet Ezechiël was bevolen de rol eens boeks te eten, behelst iets eenders als het bevel aan Johannes om het boekje te eten, namelijk dat hij zou navorsen hoe het Goddelijk Ware, hetwelk in het Woord is, nog wordt opgenomen, doorvat en toegeëigend door hen die van de Kerk zijn; want door den Profeet Ezechiël en Johannes wordt de leer van het

ware en het Woord uitgebeeld; vandaar is de navorsing bij die geschied: dat zij is geschied door het boek te eten, is omdat eten betekent doorvatten en zo zich toeëigenen, zoals boven is getoond; en wanneer dit is nagevorst, namelijk hoedanig het Woord nog wordt doorvat, dan wordt er tot den Profeet Ezechiël gezegd heen te gaan tot het huis Israëls, en de woorden Gods tot hen te spreken; ook tot den Profeet Johannes, dat hij moest profeteren, dat is, nog het Woord leren in de Kerk; en dit omdat het boek in diens mond werd geproefd als honing zo zoet, dat is, omdat het Woord ten aanzien van den zin der letter nog verkwikkelijk is, maar ter oorzaak hiervan dat die zin kan worden aangeplooid aan onverschillig welke beginselen van het valse, en aan onverschillig welke liefden van het boze, en zo hun dienen tot de te bevestigen verkwikkelijke dingen van het natuurlijke leven, gescheiden van de verkwikkelijke dingen van het geestelijke leven; en wanneer deze gescheiden zijn, zo zijn het louter verkwikkelijke dingen der liefden des lichaams en der wereld, waarvandaan de beginselen van het valse vanuit de begoochelingen zijn. Bij Jesaja: *“Een maagd zal ontvangen en een Zoon baren, en zij zal Zijn Naam noemen God met ons; boter en honing zal Hij eten, opdat Hij het boze weet te verwerpen en het goede te verkiezen”*, VII: 14, 15; dat deze dingen aangaande den Heer werden gezegd, zie men bevestigd bij Mattheus, Hfdst. 1: 23; een ieder kan zien, dat onder boter en honing daar niet wordt verstaan boter en honing, maar enig overeenstemmend Goddelijke; want er volgt *“opdat Hij het boze weet te verwerpen en het goede te verkiezen”*, hetgeen niet wordt geweten door boter en honing te eten; maar met boter wordt het verkwikkelijke van het geestelijk goede aangeduid, en met honing het verkwikkelijke van het natuurlijk goede; bijgevolg wordt met dezelve aangeduid het Goddelijk Geestelijke en het Goddelijk Natuurlijke, aldus Zijn Menselijke innerlijk en uiterlijk; dat het het Menselijke des Heren is dat wordt verstaan, staat hieruit vast dat gezegd wordt dat een maagd zal ontvangen en een Zoon baren; en dat het het Goddelijke is, hieruit dat gezegd wordt: En zij zal Zijn Naam noemen God met ons; de naam noemen betekent het hoedanige, hier het Goddelijk hoedanige, want Hij zal genoemd worden God met ons. Met boter en honing wordt ook het verkwikkelijke van het geestelijk en het natuurlijk goede aangeduid in hetzelfde Hoofdstuk door deze dingen: *“Boter en honing zal elk overgeblevene in het land eten”*, Vers 22; onder de overgeblevenen worden degenen verstaan die innerlijk en eveneens uiterlijk goed uit den Heer zijn, bijgevolg die opnemen het goede voortgaande uit den Heer in de ware dingen; de gezegendheid daaruit van den Inwendigen of geestelijken mens, voorts eveneens van den uitwendigen of natuurlijken

mens, wordt aangeduid met boter en honing. Bij Job: “*Het vergift der adderen zal hij zuigen, doden zal hem de tong der slang; opdat hij niet zie de beken, de stromen der bergstromen van honing en boter*”, xx: 16, 17; deze dingen zijn gezegd aangaande de huichelaars, die goed en vleierend spreken over God, over den naaste, en over den Hemel en de Kerk, terwijl zij toch geheel anders denken; en omdat zij daarmede arglisten vlechten om de animi te vangen, hoewel zij het helse bij zich dragen in het hart, wordt gezegd: Het vergift der adderen zal hij zuigen, doden zal hem de tong der slang; dat zij niet enig verkwikkelijke van het natuurlijk goede, noch van het geestelijk goede hebben, wordt verstaan onder: Opdat hij niet zie de beken, de stromen der bergstromen van honing van boter; onder de beken worden de dingen verstaan die van het inzicht zijn; onder de stromen der bergstromen van honing en boter de dingen die daaruit der aandoening en der liefde zijn, welke de verkwikkelijke dingen zelf van het hemelse leven zijn; elk verkwikkelijke des levens blijvende tot in het eeuwige, is het verkwikkelijke van het geestelijk goede en ware, en daaruit het verkwikkelijke van het natuurlijk goede en ware; doch het huichelachtig verkwikkelijke is het natuurlijk verkwikkelijke gescheiden van het geestelijk verkwikkelijke; maar dit verkwikkelijke wordt in het andere leven verkeerd in een afgrijselijk helse; dat onder boter en honing hier ook niet boter en honing wordt verstaan, staat vast; waar immers in de Wereld bestaan er stromen der bergstromen van boter en honing? Iets eenders als met boter en honing, wordt ook aangeduid met melk en honing; en aangezien met de melk het verkwikkelijke van het geestelijk goede wordt aangeduid, en met den honing het verkwikkelijke van het natuurlijk goede, en zij die van de Kerk des Heren zijn, deze verkwikkelijkheden hebben, werd derhalve het land Kanaän, waarmede de Kerk wordt aangeduid, geheten *een land vloeiende van melk en honing*, Exod. III: 8, 17; Levit. xx: 24; Num. XIII: 27; Hfdst. XIV: 3; Deut. VI: 3; Hfdst. XI: 9; Hfdst. XXVI: 9, 15; Hfdst. XXVII: 3; Hfdst. XXXI: 20; Jos. V: 6; Jerem. XI: 5; Hfdst. XXXII: 22; Ezech. XX: 6. Dat onder het land Kanaän in het Woord de Kerk wordt verstaan, is boven in n. 29, 304, 431 getoond; en de Kerk is alleen bij hen die in het geestelijk goede en tegelijk in het natuurlijk goede zijn; in dezen wordt uit den Heer de Kerk gevormd; de Kerk immers is in den mens en niet buiten hem, bijgevolg niet bij hen bij wie die goeden niet zijn; deze goeden met de verkwikkelijkheden ervan worden aangeduid met melk en honing. Dat in het land Kanaän ook veel honing te dien tijde is geweest, ter oorzaak hiervan dat daar toen de Kerk des Heren was, staat vast uit het Eerste Boek van Samuël, waar gezegd wordt *dat zij kwamen in een*

woud waar honing was op de aangezichten der aarde, en daar een beek van honing, en dat Jonathan de ogen werden geopend vanwege het proeven van honing, XIV: 25, 26, 27, 29; dat Jonathan de ogen werden geopend vanwege het proeven van honing, was omdat de honing overeenstemt met het natuurlijk goede en het verkwikkelijke ervan, en dit goede geeft inzicht en verlicht; deswege had hij de erkenning, dat hij het boze had gedaan, zoals men leest bij Jesaja, dat Hij boter en honing zal eten opdat Hij wete het boze te verwerpen en het goede te verkiezen; de overeenstemmingen immers te dien tijde vertoonden haar uitwerking, aangezien alle dingen der Israëlietische Kerk bestonden uit overeenstemmingen, door welke de hemelse en de geestelijke dingen werden uitgebeeld en aangeduid. Iets eenders als met boter en honing wordt ook aangeduid met olie en honing in de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Hij deed hem rijden op de hoogten der aarde, en Hij spijzigde hem met de opbrengst der velden: Hij deed hem honing zuigen vanuit de steenrots, en olie vanuit den kei der rots”*, Deut. xxxii: 13; deze dingen staan in het Lied van Mozes, waarin wordt gehandeld over de Kerk in haar aanvang, en daarna over haar in de voortschrijding, en ten slotte aan haar einde; zij die de Oude Kerk uitmaakten, worden beschreven met die woorden, niet echter zij die de Israëlietische Kerk uitmaakten; dezen immers waren van den aanvang tot het einde boos, zoals kan vaststaan uit hun vaders in Egypte, en daarna in de woestijn; maar het was de Oude Kerk, welker mensen worden verstaan onder hun vaders, welke de Heer deed rijden op de hoogten der aarde, en spijzigde met de opbrengst der velden; dat aan hen het goede der natuurlijke liefde en het goede der geestelijke liefde met de verkwikkelijke dingen ervan waren gegeven door de ware dingen, vanuit welke hun inzicht was, en volgens welke hun leven was, wordt aangeduid met: Hij deed hem honing zuigen vanuit de steenrots, en olie vanuit den kei der rots; met den honing wordt het verkwikkelijke der natuurlijke liefde aangeduid, met de olie het verkwikkelijke der geestelijke liefde, en met de steenrots en den kei der rots het ware uit den Heer; dat de olie het goede der liefde en der naastenliefde betekent, zie men boven, n. 375; en dat de steenrots en de rots het ware uit den Heer betekenen, n. 443. Bij David: *“Ik heb hen gespijzigd vanuit het vette der tarwe, en vanuit de rots heb Ik hen met honing verzadigd”*, Psalm lxxxi: 17; met het vette der tarwe wordt ook het verkwikkelijke van het geestelijk goede aangeduid, en met den honing vanuit de rots het verkwikkelijke van het natuurlijk goede door de ware dingen uit den Heer, zoals boven: men moet weten, dat het natuurlijk goede niet het goede is tenzij er ook het geestelijk goede is; want al het goede vloeit in door den geestelijken mens of het geestelijk gemoed in den

natuurlijken mens of het natuurlijk gemoed, en voor zoveel als de natuurlijke mens of het natuurlijk gemoed opneemt het goede van den geestelijken mens of het geestelijk gemoed, voor zoveel neemt hij het goede op; het ene en het andere of het vanweerszij den zal er zijn, opdat er het goede zij; deswege is het natuurlijk goede gescheiden van het geestelijk goede in zich boos, hetwelk evenwel wordt doorvat door den mens als het goede: omdat het ene en het andere er zal zijn, wordt derhalve in de aangevoerde en nog aan te voeren plaatsen gezegd boter en honing, melk en honing, vet en honing, voorts olie en honing; en met boter, melk, vet en olie wordt het goede der geestelijke liefde aangeduid, en met honing het goede der natuurlijke liefde, tezamen met derzelve verkwikkelijke dingen. Bij Ezechiël: *“Zo waart gij versierd met goud en zilver, en uw klederen waren fijn linnen en zijde en gestikt werk; meelbloem, honing en olie hebt gij gegeten; deswege zit gij uitermate zeer schoon geworden, en waart gij voorspoedig tot aan het koninkrijk. Doch mijn brood hetwelk Ik u gaf, en het meelbloem, de olie, den honing waarmede Ik u spijsde, hebt gij gegeven vóór de afgoden tot een reuk der rust”*, xvi: 13, 19; deze dingen betreffen Hierosolyma, waarmede de Kerk wordt aangeduid, eerst de Oude Kerk, en daarna de Israëlietische Kerk; van de Oude Kerk wordt gezegd, dat zij versierd is geweest met goud en zilver, waarmede de liefde van het goede en het ware wordt aangeduid, welke de mensen dier Kerk hadden; dat haar klederen fijn linnen, zijde en gestikt werk waren, betekent de erkenningen van het hemels, geestelijk en natuurlijk ware; fijn linnen betekent het ware vanuit hemelsen oorsprong, zijde het ware vanuit geestelijken oorsprong, en gestikt werk het ware vanuit natuurlijken oorsprong, hetwelk het wetenschappelijke wordt genoemd; dat zij meelbloem, honing en olie heeft gegeten, betekent de doorvatting van het natuurlijk en geestelijk ware en goede, en de toeëigening ervan; eten betekent toegeëigend worden, het meelbloem het ware, de honing het natuurlijk goede, en olie het geestelijk goede, welke hun werden toegeëigend door het leven volgens de bovenvermelde waren; dat zij uitermate zeer schoon is geworden, en voorspoedig was tot aan het koninkrijk, betekent dat zij inzichtsvol en wijs is geworden, dermate totdat uit hen de Kerk was; de schoonheid betekent het inzicht en de wijsheid, en het koninkrijk betekent de Kerk. Doch van de Israëlietische Kerk, welke alleen in de uitwendige dingen was geweest, zonder de inwendige dingen, en welker mensen vandaar afgodendienaren waren geweest, wordt gezegd dat zij het meelbloem, den honing, en de olie hebben gegeven vóór de mansbeelden of de afgoden, tot een reuk der rust; dat is, dat zij de ware en de goede dingen der Kerk hebben verkeerd in valse en boze dingen, en zo dezelve hebben

ontwijd. Bij denzelfde: *“Jehudah en het land Israëls waren uw kooplieden in tarwe van minnith en pannag, en honing en olie en balsem, gaven zij uw koophandel”*, xxvii: 17; deze dingen betreffen Tyrus, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware en het goede; en vandaar worden eveneens met Tyrus de erkentissen van het ware en het goede aangeduid welke der Kerk zijn; en met den honing en de olie worden eendere dingen als boven aangeduid: wat onder Jehudah en het land Israëls, voorts wat onder tarwe van minnith en pannag, en onder balsem, voorts onder den koophandel van Tyrus daar in den geestelijken zin wordt verstaan, is boven in n. 433 ontvouwd. Bij Mozes: *“Een land van rivieren des waters, van bronnen en van afgronden uitgaande van het dal en van den berg, een land van tarwe en gerst, en van den wijnstok, en den vijgeboom, en den granaatappelboom, een land van olijf van olie en van honing”*, Deut. viii: 7, 8; deze dingen betreffen het land Kanaän, waaronder de Kerk wordt verstaan die in het hemels, geestelijk en natuurlijk goede is, en daaruit in de ware dingen; maar de dingen die in dit Vers zijn bevat, zijn boven in n. 374 en 403 ontvouwd, en dat met de olie en den honing daar het goede der liefde in den inwendigen of geestelijken mens en in den uitwendigen of natuurlijke mens wordt aangeduid. Bij David: *“De gerichten van Jehovah waarheid, gerecht zijn zij tezamen, verlangenswaardiger dan goud en dan veel gedegen goud, en zoeter dan honing en de druiping der honingraten”*, Psalm xix: 10, 11; en bij denzelfde: *“Van Uw gerichten ben ik niet teruggetreden, omdat Gij mij hebt geleerd; hoe zoet zijn voor mijn gehemelte Uw woorden, meer dan honing voor mijn mond”*, Psalm cxix: 102, 103; met de gerichten vorden de ware en de goede dingen van den eredienst aangeduid; en daarom wordt gezegd dat de gerichten van Jehovah waarheid zijn, en gerecht tezamen; gerecht betekent het goede des levens en daaruit den eredienst; en omdat het goede ook wordt aangeduid met goud en gedegen goud [obryzum], wordt derhalve gezegd dat zij verlangenswaardiger zijn dan goud en dan gedegen goud; het goud is het hemels goede, het gedegen goud is het geestelijk goede; verlangenswaardig is dat wat der aandoening en der liefde is; aangezien de goede dingen waardoor de mens wordt aangedaan ook verkwikkelijk zijn, wordt derhalve gezegd dat zij zoeter zijn dan honing en dan de druiping der honingraten, en dat de woorden van Jehovah zoet zijn voor het gehemelte, en meer dan honing voor den mond; zoet betekent het verkwikkelijke, honing het natuurlijk goede, de druiping der honingraten het natuurlijk ware; en omdat de honing het natuurlijk goede is, en de mond het uitwendige betekent, wordt derhalve gezegd “dan honing voor mijn mond”, zoals in de Apocalyps dat het boekje zo zoet was als honing in den mond. Bij

Lukas: “Jezus zeide tot de discipelen die geloofden een geest te zien: Ziet Mijn handen en Mijn voeten, dat Ik het Zelf ben; betast Mij en ziet, want een geest heeft geen vlees en beenderen zoals gij Mij ziet hebben. Daarna zeide Hij: Hebt gij niet iets om te eten? Zij echter gaven Hem een stuk van een gebraden vis, en van een honingraat, welke Hij aannemende vóór hen at”, xxiv: 39, 41, 42, 43; uit de reeks dezer woorden, in den geestelijken zin beschouwd, staat klaarblijkend vast, dat met de honingraat en met den honing het natuurlijk goede wordt aangeduid; de Heer immers opende het voor de discipelen dat Hij Zijn ganse Menselijke had verheerlijkt of Goddelijk gemaakt tot aan deszelfs natuurlijke en zinlijke toe; dit wordt aangeduid met de handen en de voeten, en met het vlees en de beenderen, welke zij zouden zien en betasten, met de handen en de voeten het laatste van den mens, hetwelk het natuurlijke wordt genoemd, met het vlees het goede ervan, en met de beenderen de ware dingen ervan; alle dingen immers die in het menselijk lichaam zijn, stemmen overeen met de geestelijke dingen, het vlees met het goede van den natuurlijken mens, en de beenderen met de ware dingen ervan, over welke overeenstemming men zie in het Werkje OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 87 tot 102: hetzelfde bevestigde de Heer ook daarmede, dat Hij vóór de discipelen at van een gebraden vis en eveneens van een honingraat; de gebraden vis betekent het ware van het goede van den natuurlijken en zinlijken mens, en de honingraat het goede van het ware van denzelfden mens; en daarom toonde en bevestigde de Heer door de betasting dat Zijn ganse Menselijke tot aan de laatsten ervan toe was verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt; en door het eten daarmede dat Hij vóór hen at een stuk van een gebraden vis en van een honingraat. Aangezien de honing het goede van den natuurlijken mens betekent, had derhalve ook *Johannes de Doper een bekleedsel van kemelshaar, en een lederen gordel om de lende, en was het voedsel voor hem sprinkhanen en wilde honing*, Matth. iii: 4; Markus i: 6; Johannes de Doper immers beeldde iets eenders uit als Elias, en daarom wordt ook gezegd dat Elias was gekomen, onder wien Johannes wordt verstaan; Elias beeldde den Heer uit ten aanzien van het Woord, of het Woord hetwelk uit den Heer is; eender Johannes; en omdat het Woord leert dat de Messias of de Heer zou gaan komen, werd derhalve Johannes vooruitgezonden, die aangaande de Komst des Heren volgens de voorzeggingen in het Woord zou prediken: en omdat Johannes het Woord uitbeeldde, derhalve de laatsten des Woords, zijnde de natuurlijke dingen, werden zij door Johannes uitgebeeld met zijn bekleedsels, en eveneens met zijn voedsels, namelijk met het bekleedsel van kemelshaar, en met den lederen gordel om de lenden; de kemelsharen betekenen de laatsten van den

natuurlijken mens, zodanig als de uiterlijke dingen des Woords zijn; en de lederen gordel om de lenden betekent den uitwendigen band en de aaneenschakeling ervan met de innerlijke dingen des Woords, zijnde de geestelijke dingen; eendere dingen worden aangeduid met de sprinkhaan en met den wilden honing [*mel agreste*]; met den sprinkhaan het ware van den natuurlijken mens, en met den wilden honing het goede ervan; het is hetzelfde of gij zegt het ware en het goede van den natuurlijken mens, dan wel het natuurlijk ware en goede, zodanig als het Woord is in zijn laatsten zin, welke de zin der letter of de letterlijke zin wordt genoemd; want Johannes beeldde dien uit door zijn bekleedsels en zijn voedsels. Dat *geen zuurdesem noch enige honing gebruikt zou worden in dat wat zij als vuuroffer voor Jehovah zouden aansteken*, Levit. II: 11, was ter oorzaak hiervan, dat het zuurdesem het valse van den natuurlijken mens betekent, en de honing het verkwikkelijke van het goede van hem, en in den tegengestelden zin het verkwikkelijke van het boze van hem; hetgeen ook gelijk als een zuurdesem is wanneer het wordt toegemengd aan zulke dingen die de heilige innerlijke dingen betekenen; want het natuurlijk verkwikkelijke ontleent het zijne aan de verkwikkelijke dingen der liefden van zich en van de wereld; en omdat de Israëlitische natie in die verkwikkelijke dingen was meer dan de andere natiën, wat het hun derhalve verboden honing te gebruiken in de slachtoffers. Over de betekenis van den honing, zijnde het verkwikkelijke van het goede van den natuurlijken mens, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5620, 6857, 8056, 10137, 10530. *Dat Schimson na een jongen leeuw verscheurd te hebben in deszelfs lijk een zwerm bijen en honing vond, toen hg een echtgenote trouwde uit de Filistijnse natie*, Richt. XIV: 8, betekende de verstrooiing van het geloof dat gescheiden is van de naastenliefde, welk geloof de Filistijnse natie uitbeeldde; en daarom ook werden de Filistijnen de met de voorhuid behepten [*praeputiati*] genoemd, met welken naam wordt aangeduid dat zij zonder geestelijke liefde en naastenliefde waren, en alleen in de natuurlijke liefde, zijnde de liefde van zich en van de wereld; dat geloof werd, omdat dit het goede der naastenliefde vernietigt, uitgebeeld door den jongen leeuw die Simson aanviel, van zins zijnde om hem te verscheuren; maar omdat Simson een Nazireër was, en door het Nazireaat den Heer uitbeeldde ten aanzien van Zijn laatste natuurlijke, verscheurde hij den leeuw, en vond daarna in deszelfs lijk een zwerm bijen en honing, waarmede werd aangeduid dat nadat dit geloof is verstrooid, het goede der naastenliefde in de plaats ervan opvolgt. Eendere dingen zijn uitgebeeld en aangeduid door de overige dingen die aangaande Simson in het Boek der Richteren worden vermeld; want niets hoegenaamd is in het Woord

geschreven, wat niet zulke dingen uitbeeldt en aanduidt die des Hemels en der Kerk zijn, welke men slechts alleen vanuit de wetenschap der overeenstemmingen, en vandaar vanuit den geestelijken zin des Woords kan weten.

620. En ik nam het boekje vanuit de hand des Engels, en ik verslond het; dat dit de uitvorsing betekent, staat vast uit de dingen die voorafgaan, namelijk dat onder het boekje het Woord wordt verstaan, onder den Engel de Heer ten aanzien van het Woord, en onder hetzelfde verslinden of opeten, opnemen, doorvatten en zich toeëigenen, bijgevolg ook uitvorsen, hier hoedanig nog in de Kerk het verstand van het Woord is; de uitvorsing geschiedt daardoor dat het wordt doorvat, en hoe het wordt doorvat; dit is geschied bij den Profeet Johannes, omdat met den Profeet de leer der Kerk wordt aangeduid, en in den universelen zin het Woord.

621. En het was in mijn mond als honing zo zoet; dat dit betekent dat het Woord nog ten aanzien van het uitwendige of ten aanzien van den zin der letter ervan werd doorvat als het verkwikkelijke van het goede, maar slechts verkwikkelijk uit hoofde hiervan, dat het diende om te bevestigen de beginselen van het valse en de liefden van het boze, of de beginselen opkomende vanuit de liefde van zich en van de wereld, welke beginselen alle vals zijn; dat vandaar het Woord, hetwelk wordt verstaan onder het boekje, werd doorvat als honing zo zoet, zie men in de bovenstaande dingen getoond.

622. En als ik het verslonden had, werd mijn buik bitter; dat dit betekent dat het werd doorvat en uitgevorst, dat het Woord innerlijk onverkwikkelijk was vanwege het verechtbreukte ware van den zin der letter ervan, staat vast uit de dingen die boven in n. 617 en 618 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan. Dat de buik hier de innerlijke dingen des Woords betekent, welke de geestelijke dingen worden genoemd, is omdat de uitvorsing is uitgebeeld door het verslinden of het opeten van het boekje, waaronder het Woord wordt verstaan, en door den smaak ervan, waaronder de doorvatting wordt verstaan; vandaar wordt de eerste doorvatting aangeduid met den smaak in den mond, waar het boekje zo zoet als honing was; de eerste doorvatting is zodanig als de doorvatting is van den zin der letter ervan, aldus zodanig als het Woord uiterlijk is; de tweede doorvatting echter wordt aangeduid met den smaak ervan als het in den buik komt, welke bitter gemaakt wordt geheten; deze tweede doorvatting van het Woord is zodanig als de doorvatting is van den geestelijken zin ervan, of zodanig als het Woord innerlijk is; vandaar is het, dat omdat met den mond wordt aangeduid uiterlijk, derhalve met den buik hier wordt aangeduid innerlijk, omdat het innerlijk werd opgenomen en

uitgevorst. Dat de buik de innerlijke dingen betekent, is omdat de buik innerlijk de spijs verbergt, en met de spijs wordt al datgene aangeduid wat de ziel voedt, en omdat de buik evenals de overige ingewanden van binnen of in het midden van het lichaam is; vandaar is het, dat met den buik en eveneens met de ingewanden in het Woord de innerlijke dingen worden aangeduid; dat met den buik en met de ingewanden de innerlijke dingen worden aangeduid, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij “*Zoon des mensen, spijzig uw buik, en vul de ingewanden met deze rol*”, III: 1, 3; met welke woorden eendere dingen worden aangeduid als in de Apocalyps, welke nu worden ontvouwd, namelijk dat hij het boekje nam en opat; met de rol immers wordt iets eenders aangeduid als met het boekje, namelijk het Woord; en met den buik spijzigen en de ingewanden met een rol vullen, wordt aangeduid uitvorsen hoe het Woord wordt verstaan in de Kerk, hetgeen geschiedt door de lezing en de doorvatting ervan. Bij David: “*Vervul met Uw schat hun buik; de zonen worden verzadigd, en zij laten hun overschot achter voor hun kleine kinderen*”, Psalm XVII: 14; met den schat wordt het ware des Woords aangeduid, met den buik het innerlijk verstand; vandaar wordt met hun buik vullen met den schat, aangeduid het innerlijk verstand bij hen onderrichten met de ware dingen des Woords; dat vandaar zij die door de ware dingen worden aangedaan, ten voile worden onderricht, wordt aangeduid met “de zonen worden verzadigd”; de zonen betekenen hen die in de aandoening van het ware zijn; en de kleine kinderen der zonen betekenen de geboren wordende ware dingen; van hen wordt gezegd dat zij hun overschot achterlaten voor hun kleine kinderen: gezegd wordt het innerlijk verstand, want bij den mens is een uiterlijk verstand en een innerlijk verstand; het uiterlijk verstand is van het natuurlijk gemoed, en het innerlijk verstand is van het geestelijk gemoed; het innerlijk verstand wordt aangeduid met den buik. Bij Johannes: “*Jezus zeide: Indien iemand zal hebben gedorst, die kome tot Mij, en drinke; een ieder die gelooft in Mij zoals de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen vanuit Zijn ⁶) buik vloeien: dit zeide Hij van den geest dien zij die in Hem geloven, zullen ontvangen*”, VII: 37, 38, 39; aldus beschrijft de Heer het Goddelijk Ware innerlijk doorvat door hen die in de geestelijke aandoening van het ware zijn; dezen worden verstaan onder hen die dorsten en tot den Heer komen en drinken; dat zij het verstand van het Goddelijk Ware hebben, wordt daarmede

6 In het Manuscript staat *Ipsius* (eigenlijk van *Hemzelf*) met een hoofdletter op beide plaatsen; daarentegen elders *illius* (n. 183 en 815) en *ejus* (n. 518) met een kleine letter, evenals in de Onthulde Apocalyps *illius* nr. 50, en *ejus* n. 409, 932, 956.

aangeduid dat stromen des levenden waters vanuit Zijn ⁶⁾ buik zullen vloeien; de stromen vanuit den buik zijn het innerlijk verstand of inzicht, en het levende water is het Goddelijk Ware uit den Heer; en omdat onder den Heiligen Geest wordt verstaan het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, wordt gezegd dat Hij dit zeide van den geest dien zij die in Hem geloven, zullen ontvangen. Bij Markus: *“Al wat van den buitenkant in den mens ingaat, kan hem niet onrein maken, aangezien het niet ingaat in diens hart, maar in den buik, en in de heerlijkheid wordt uitgeworpen, reinigend alle spijzen: wat echter vanuit den mens uitgaat, dit maakt den mens onrein; het gaat immers uit van den binnenkant vanuit het hart des mensen”*, VII: 18, 19, 20, 21; Matth. XV: 17, 18, 19, 20; deze dingen moeten aldus worden verstaan dat alle dingen, zowel de valse als de boze dingen, die òf vanuit de geziene dingen òf vanuit de gehoorde dingen invloeien in de denking des verstands, en niet in de aandoening van des mensen wil, hem niet aandoen en besmetten, aangezien de denking van des mensen verstand, voor zover zij niet voortgaat vanuit de aandoening van diens wil, niet is in den mens maar buiten hem; en daarom wordt het hem niet toegeëigend; eender geschiedt met het ware en goede: deze dingen leert de Heer door overeenstemmingen door te zeggen dat wat door den mond binnengaat in den buik den mens niet onrein maakt, aangezien het niet binnengaat in het hart; dat immers wat binnengaat in den buik, wordt in de heerlijkheid uitgeworpen; waaronder wordt verstaan dat datgene wat van buiten of van den buitenkant [*ab extra seu extrinsecus*], hetzij het is vanuit de objecten van het gezicht, of vanuit de objecten der spraak, of vanuit de objecten van het geheugen, binnentreedt in de denking van des mensen verstand, hem niet onrein maakt; maar dit wordt, voor zover als het niet is van diens aandoening of wil, afgescheiden en uitgeworpen, zoals het met den buik opgenomene in de heerlijkheid: deze geestelijke dingen zette de Heer uiteen door natuurlijke dingen, aangezien de spijzen die met den mond worden opgenomen, en nedergelaten in den buik, zulke dingen betekenen die de mens geestelijk put en waarmede hij de ziel voedt; vandaar is het, dat de buik overeenstemt met de denking des verstands, en eveneens haar betekent; dat het hart de aandoening van des mensen wil betekent, is boven getoond; voorts dat alleen datgene den mens wordt toegeëigend, wat wordt van zijn aandoening of wil: dat geestelijke dingen worden verstaan, en niet natuurlijke, is duidelijk; want de Heer zegt, dat vanuit het hart uitgaan boze denkingen, doodslagen, echtbreuken, schofferingen, diefstallen, valse getuigenissen, lasteringen. Aangezien de valse en de boze dingen die van den buitenkant in de denkingen binnentreden, vanuit de hellen binnentreden, en

indien zij niet worden opgenomen met de aandoening des wils door den mens, worden teruggeworpen tot de hellen, wordt er daarom gezegd dat zij in de heimelijkheid worden uitgeworpen, want met de latrine wordt de hel aangeduid, ter oorzake hiervan dat in de hellen alle dingen onrein zijn, en zij die daar zijn uitgeworpen zijn vanuit den Hemel, welke in den vorm is zoals een mens, en vandaar de Grootste Mens wordt genoemd, en eveneens overeenstemt met alle dingen van den mens; doch de hellen stemmen vandaar overeen met de uitwerpselen vanuit den buik van den Grootsten Mens of van den Hemel; uit hoofde daarvan is het, dat de hel onder de latrine in den geestelijken zin wordt verstaan. Dat van den buik wordt gezegd dat hij alle spijzen reinigt, is omdat met den buik de denking des verstands wordt aangeduid, zoals boven is gezegd; en met de spijzen worden alle geestelijke voedingen aangeduid, en het is de denking des verstands die de onreine dingen van de reïne afscheidt, en zo uitzuivert. Bij Jeremia: *“Jehovah God zeide: Nebuchadnezar, de koning van Babel, heeft Mij verstoord; hij heeft Mij gesteld tot een ledig vat; hij heeft Mij verzwolgen zoals een walvis, hij heeft zijn buik gevuld vanuit Mijn lekkernijen, hij heeft Mij verdreven”*, LI: 34; met Nebuchadnezar, den koning van Babel, wordt de ontwijding van het Goddelijk Ware aangeduid; en omdat zij die dat ontwijden, meer dan de overigen dat in zich opnemen en het aanplooiën aan vuile liefden, vooral aan de liefde van heersen, totdat zij alle Goddelijke mogendheid op zichzelf hebben overgedragen, wordt dit aangeduid daarmede dat hij Mij heeft verzwolgen zoals een walvis, en dat hij zijn buik heeft gevuld met Mijn lekkernijen; de walvis betekent het laatst natuurlijke, waarin dezulken zijn die in de liefde van zich zijn; de lekkernijen zijn de erkentnissen van het ware en het goede vanuit het Woord; en den buik ermede vullen, betekent die dingen putten en ontwijden. Bij David: *“Erbarm U miner, Jehovah, omdat ik angst heb; vanwege de onwaardigheid is weggeteerd mijn oog, mijn ziel en mijn buik”*, Psalm xxxi: 10; met het oog, de ziel en den buik wordt hier aangeduid het verstand, en daaruit de uiterlijke en de innerlijke denking van het ware; aldus worden met den buik de innerlijke dingen des verstands aangeduid, en van deze wordt gezegd dat zij wegteren vanwege de onwaardigheid, wanneer zij vergaan door de valse dingen. Bij denzelfden: *“Ingekromd tot het stof is onze ziel, aan de aarde kleeft onze buik”*, Psalm xliV: 26; met de ziel en met den buik wordt in den geestelijken zin ook hier de denking des verstands aangeduid; en met “is ingekromd tot het stof en kleeft aan de aarde” wordt aangeduid dat zij is doordrenkt van valse dingen; met het stof immers en met de aarde wordt het helse en het verdoemde aangeduid; het helse en het

verdoemde wordt ook aangeduid met op den buik wandelen, en met het stof eten, zoals werd gezegd tot de slang: *“Wees vervloekt boven alle beesten, en boven alle wilde dieren des velds; op uw buik zult gij wandelen, en stof eten al de dagen uws levens”*, Gen. III: 14; vandaar eveneens was het, dat het volstrekt verboden is geweest *te eten al het wandelende op den buik, omdat het een gruwel is*, Levit. XI: 42; dat met het stof en met de aankleving van den buik aan de aarde het helse en verdoemde valse wordt aangeduid, is omdat onder de landen in de geestelijke Wereld de hellen zijn, en door de landen daar heen uit de hellen de valse dingen van het boze worden uitgewasemd; en omdat de buik vanwege de overeenstemming de innerlijke dingen des verstands en der denking betekent, welke door de valse dingen van het boze worden besmet en daarvan worden doordrenkt, indien zij aan die landen aankleven; en daarom ligt ook in de geestelijke Wereld niemand met den buik op de aarde; daarentegen is daar wandelen op de aarde met de voeten, de uitgewasemde dingen uit de hellen aanraken en opvangen met het lichamenlijk-natuurlijke, hetwelk overeenstemt met de voetzolen; en dit natuurlijke heeft geen vergemeenschapping met de denkingen des verstands dan alleen bij hen die in de boze dingen zijn ten aanzien van het leven, en in de valse dingen ten aanzien van de leer. Bij Job: *“Dat de buik arglist zal baren”*, xv: 35; en elders: *“Ik ben gevuld niet woorden, de geest mijns bulks maakt mij angst; en mijn buik, zoals de win, wordt niet geopend”*, xxxii: 18, 19, waaronder wordt verstaan dat hij de denkingen zijns verstands niet kan openen. Bij Jeremia: *“Spoel van de boosheid af uw hart, o Hierosolyma, opdat gij behouden wordt, hoe lang zullen in uw buik verblijven de denkingen der ongerechtigheid”*, iv: 14; hier worden de denkingen klaarblijkend toegeschreven aan den buik, want gezegd wordt: Hoe lang zullen in uw buik verblijven de denkingen der ongerechtigheid; en de boosheid wordt toegeschreven aan het hart, omdat het hart overeenstemt met den wil, waarin de boosheid zetelt. Bij David: *“Niet in den mond van een ieder het zekere, hun buik verdervingen, een geopend graf hun keel, met hun tong vleien zij”*, Psalm v: 10; hier eveneens worden aan den buik verdervingen toegeschreven, dat is, boze denkingen. Bij denzelfde: *“De buik des mans en het diepe hart”*, Psalm LXIV: 7; met den buik des mans worden de denkingen van het valse aangeduid, en met het hart worden de aandoeningen van het boze aangeduid; deze zijn des wils, en gene des verstands. Bij Habakuk: *“Beroerd is mijn buik, tot de stem hebben mijn lippen gerinkeld”*, III: 16; beroerd is mijn buik, betekent de smart der denking; en daarom ook wordt gezegd: Tot de stem hebben mijn lippen gerinkeld; waarmede wordt aangeduid dat de spraak vandaar onvast was. *Met de ingewanden van den walvis waarin Jonas was drie*

dagen en drie nachten, Jonas 1: 17, worden de hellen aangeduid, waar de afgrijselijkste valse dingen zijn, waardoor hij was omstuwd, bijgevolg de wrede verzoeken, zoals kan vaststaan uit de profetische uitspraak van Jonas in dat Hoofdstuk, waar ook wordt gezegd: “*Vanuit den buik der Hel heb ik geschreeuwd, en Gij hebt mijn stem verhoord*”, II: 2. Eendere dingen als met den buik worden ook met de ingewanden aangeduid, zoals kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: „*Mijn ingewanden worden vanwege Moab zoals een citer bewogen, en mijn Darm vanwege Kir Cheres*”, XVI: II: bij David: “*Zegen, o mijn ziel, Jehovah, en al mijn Ingewanden den Naam Zijner heiligheid*”, Psalm CIII: 1: bij denzelfde: “*Doen Uw wil, o mijn God, heb ik verlangd, en Uw wet in mijn Ingewanden*”, Psalm XL: 9: bij Ezechiël: “*Hun zilver en hun goud zal hen niet kunnen uithelpen in den dag des toorns van Jehovah; hun ziel zullen zij niet verzadigen, en hun ingewanden zullen zij niet vullen*”, VII: 19; met hun zilver en goud worden aangeduid de valse en de boze dingen van den godsdienst die zijn vanuit het eigen inzicht en vanuit den eigen wil; dat vanuit die dingen niet enige geestelijke voeding of niet enig inzicht en niet enige aandoening van het goede is, wordt daarmee aangeduid dat zij hun ziel niet zullen verzadigen, en hun ingewanden niet zullen vullen. Aangezien met de ingewanden de innerlijke dingen der denking worden aangeduid, en deze het zijn die met smart worden aangedaan, wordt derhalve die smart in het Woord aangeduid met het beroerd (of bewogen) worden der ingewanden, zoals in Jes. LXIII: 15; Jerem. XXXI: 20; Klaagl. I: 20; Matth. IX: 36; Markus VI: 34; Hfdst. VIII: 2; Lukas I: 78; Hfdst. VII: 12, 13; Hfdst. X: 33, 34; Hfdst. XV: 20. Aangezien met den buik de innerlijke dingen der denking of des verstands worden aangeduid, worden derhalve met de vrucht des buiks in den geestelijken zin de goede dingen des verstands aangeduid, en met de zonen de ware dingen ervan; zoals bij David: “*Zie, een erfenis van Jehovah de zonen, een beloning de vrucht des buiks*”, Psalm CXXVII: 3: bij Jesaja: “*Over de vrucht des buiks zullen zij zich niet ontfermen, hun oog zal de zonen niet verschonen*”, XIII: 18; bij Job: “*Ontfermende rouw ik over de zonen mijns buiks*”, XIX: 17: bij Mozes: “*Gezegend zal worden de vrucht des buiks, en de vrucht des lands*”, Deut. VII: 13: bij Hoschea: “*Ook wanneer zij zullen hebben verwekt, zal Ik de verlangens huns buiks doden*”, IX: II, 16; de vruchten des buiks en de verlangens des buiks betekenen in den zin der letter het natuurlijk kroost, maar in den geestelijken zin het geestelijk kroost, zijnde de wetenschap, het inzicht, en de wijsheid; in deze immers wordt de mens wedergeboren wanneer hij wordt wederverwekt; vandaar is het, dat met de baring, met de zonen en de dochters, en met de overige namen die der geboorte zijn, de dingen worden

aangeduid die der geestelijke geboorte zijn, dat is, der wederverwekking zijn; de Engelen immers, die het Woord geestelijk doorvatten, kennen geen andere baringen en vruchten des buiks: vandaar ook is het, dat met de baarmoeder en den buik eendere dingen worden aangeduid in deze volgende dingen; bij Jesaja: *“Ach, dat gij geluisterd had naar Mijn geboden; uw zaad zou geweest zijn zoals het zand, en de boorlingen uwer ingewanden zoals deszelfs steentjes”*, XLVIII: 18, 19; bij David: *“Op U ben ik voortgeworpen, van den buik mijner moeder af, God Gij”*, Psalm XXII: 11; bij denzelfde: *“Gij bezit mijn nieren, bedekt hebt Gij mij in den buik mijner moeder”*, Psalm CXXXIX: 13; bij denzelfde: *“Vervreemd zijn de goddelozen van de baarmoeder aan, van den buik aan dwalen af zij die de leugen spreken”*, Psalm LVIII: 4; en elders. Dat de Buik of de Ingewanden de innerlijke dingen der denking of des verstands beteken, is omdat er twee levens bij den mens zijn, namelijk het leven des verstands en het leven des wils; met die beide bronnen des levens stemmen alle dingen des lichaams overeen; en daarom ook worden zij op elken wenk van dezelve gedreven en handelen zij, en wel dermate dat een deel van het lichaam dat zich niet door dezelve laat drijven, niet levend is; vandaar is het, dat het algehele lichaam is onderworpen aan de heerschappijen dier beide levens; alle dingen immers in het lichaam die worden bewogen en voorzover zij worden bewogen door de ademhaling der longen, dezelve zijn onderworpen aan de heerschappij van het leven des verstands; en alle dingen in het lichaam die worden gedreven en voorzover zij worden gedreven door den pols van het hart, dezelve zijn onderworpen aan de heerschappij van het leven des wils; vandaar is het, dat in het Woord meermalen wordt gezegd ziel en hart, en dat de ziel betekent het leven des verstands, voorts het leven des geloofs, want van ziel wordt gesproken met betrekking tot de ademhaling; en dat het hart betekent het leven des wils, voorts het leven der liefde: vanuit deze dingen ook is het dat buik en ingewanden wordt gezegd van de denking, welke des verstands is, en dat hart wordt gezegd van de aandoening, welke des wils is.

623. Vers II. *En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteren over volken en natiën en tongen en vele koningen.* En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteren, betekent het Goddelijk bevel opdat nog het Woord worde geleerd: over volken en natiën en tongen en vele koningen, betekent bij allen die in de ware en de goede dingen ten aanzien van het leven zijn, en tevens in de goede en de ware dingen ten aanzien van de leer, bijgevolg opdat het Woord worde geleerd ten aanzien van de goede dingen des levens en ten aanzien van de ware dingen der leer.

624. En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteren; dat dit betekent het Goddelijk bevel opdat nog het Woord worde geleerd, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door den Engel wordt gedaan, door wien in dit Hoofdstuk de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van het Woord, zijnde het bevel; want hetgeen de Heer zegt, dat is een bevel; en uit de betekenis van profeteren, zijnde het Woord leren, waarover aanstonds: dat hij nog het Woord moest leren, was ter oorzaak hiervan dat er was uitgevorst, hoedanig verstand van het Woord nog in de Kerk over was; en het was bevonden, dat het Woord verkwikkelijk was ten aanzien van den zin der letter; dit immers wordt daarmede aangeduid dat het boekje in den mond zo zoet als honing was; want met het boekje wordt het Woord aangeduid. Dat het bevelen was om nog het Woord in de Kerk te leren, was ter oorzaak hiervan dat haar einde er nog niet was; haar einde wordt beschreven met het gebazuin van den zevenden Engel; hier echter de staat der Kerk vlak vóór het einde met het gebazuin van den zesden Engel, over welken staat der Kerk nu wordt gehandeld; en voordat het einde er is, is het Woord wanneer het wordt geleerd, voor sommigen nog verkwikkelijk, niet echter in den laatsten staat der Kerk of in dien van haar einde; want dan opent de Heer de innerlijke dingen des Woords, welke onverkwikkelijk zijn, zoals boven is gezegd, waar is gehandeld over den bittergemaakten buik en het versfonden boekje. Dat het Woord nog moet worden geleerd, hoewel de innerlijke ware dingen onverkwikkelijk zijn, en dat het Laatste Gericht niet komt voordat de voleinding daar is, dat is, wanneer er niet langer enig goede en ware over is bij de mensen der Kerk, heeft een oorzaak die in de Wereld volslagen onbekend is, maar in den Hemel bekend; namelijk, er zijn twee geslachten van mensen over wie het Gericht geschiedt; het ene geslacht bestaat uit de rechtschapenen, het andere uit de onrechtschapenen; de rechtschapenen zijn Engelen in den laatsten Hemel, van wie de meesten eenvoudigen zijn, ter oorzaak hiervan dat zij het verstand niet hebben opgekwekt met innerlijke ware dingen, maar alleen met uiterlijke vanuit den zin der letter des Woords, volgens welke zij hebben geleefd; vandaar is het dat hun geestelijk gemoed, hetwelk het innerlijk gemoed is, weliswaar niet gesloten is geweest, maar ook niet geopend zoals bij hen die de innerlijke ware dingen hebben opgenomen met de leer en het leven; vandaar is het, dat zij ten aanzien van de geestelijke dingen eenvoudigen zijn geworden [*facti*], en dat zij rechtschapenen worden geheten: de onrechtschapenen echter zijn zij die uiterlijk hebben geleefd zoals Christenen, maar innerlijk in de denking en in den wil boze dingen van elk geslacht hebben toegelaten, zo opdat zij in den uitwendigen vorm als engelen

verschenen, hoewel zij in den inwendigen vorm duivelen waren; dezen worden, wanneer zij in het andere leven komen, voor het merendeel vergezelschap met de rechtschapenen, dat is, met de eenvoudig-goeden, die in den laatsten Hemel zijn; de uiterlijke dingen immers vergezelschappen, en de eenvoudig-goeden zijn zodanig dat zij geloven dat goed is wat in den uitwendigen vorm goed schijnt; verder dringen zij met de denking niet door: dezen, namelijk de onrechtschapenen, moeten van genen, namelijk de rechtschapenen, worden gescheiden voordat het Laatste Gericht komt, en eveneens na hetzelfde, en zij worden niet dan geleidelijk gescheiden; dit is de oorzaak, dat vóór den tijd van het Laatste Gericht nochtans het Woord moet worden geleerd, hoewel het innerlijk, dat is, ten aanzien van de innerlijke dingen ervan, onverkwikkelijk is; en deze dingen, namelijk de innerlijke, nemen zij, omdat dezelve onverkwikkelijk zijn, niet op, maar alleen zulke dingen vanuit den zin der letter des Woords, die hun liefden en de daaruit opgevatte beginselen begunstigen, weswege voor hen het Woord ten aanzien van den zin der letter verkwikkelijk is: door deze dingen dus worden de rechtschapenen gescheiden van de onrechtschapenen. Dat terwille van deze oorzaak de tijd wordt gerekt, voordat na het Laatste Gericht de nieuwe Kerk ten voile wordt geïnstauréerd, is een verborgenheid vanuit den Hemel, welke heden ten dage niet in het verstand kan vallen dan alleen bij weinigen; dit nochtans is het, wat de Heer leert bij Mattheus: *“Toetredende zeiden de dienstknechten van den heer des huizes [Patrisfamilias] tot hem: Hebt gij niet goed zaad gezaaid in uw akker; vanwaar dan is het onkruid. En zij zeiden: Wilt gij dan dat wij heengaan en hetzelfde verzamelen. Doch hij zeide: Neen, opdat gij, het onkruid verzamelende, niet tegelijk met hetzelfde de tarwe uittrekt; laat dus het ene en het andere tezamen opgroeien tot aan den oogst; en in den tijd des oogstes zal ik zeggen tot de maaiers: Verzamelt eerst het onkruid, en bindt het in busselen om te verbranden; de tarwe echter verzamelt in de schuren. Die het goede zaad zaait, is de Zoon des mensen; de akker is de wereld; het goede zaad zijn de zonen des Koninkrijks; de oogst is de voleinding der eeuw; zoals dan het onkruid wordt verzameld en met vuur verbrand, zo zal het zijn in de voleinding dezer eeuw”*, XIII: 27 tot 30, 37 tot 43; de voleinding der eeuw betekent den laatsten tijd der Kerk; dat niet eerder de rechtschapenen van de onrechtschapenen moeten worden gescheiden, omdat zij door de uiterlijke dingen vergezelschap zijn, wordt verstaan onder: Opdat gij, het onkruid verzamelende, niet tegelijk met hetzelfde de tarwe uittrekt: over deze zaak zie men ook in het Werkje OVER RET LAATSTE GERICHT, n. 70. Dat profeteren betekent het Woord leren, is omdat onder den Profeet in den hoogsten zin de

Heer ten aanzien van het Woord wordt verstaan, en in den betrekkelijken zin hij die het Woord leert, doch in den abstracten zin het Woord zelf en eveneens de leer vanuit het Woord; deze dingen worden met den Profeet aangeduid; vandaar wordt met profeteren aangeduid het Woord leren, en eveneens de leer vanuit het Woord; dat profeteren en Profeet zulke dingen betekenen, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord, ten aanzien van den geestelijken zin verstaan zijnde, waar zij worden vermeld, zoals in de volgende; bij Mattheus: *“Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heer, Heer, hebben wij niet door Uw Naam geprofeteerd, en door Uw Naam demonische dingen [daemonia, niet daemones] uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan. Maar dan zal Ik hun belijden: Ik ken u niet; gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt”*, VII: 22, 23; daar wordt gehandeld over de zaliging, namelijk dat niemand wordt gezaligd daardoor dat hij het Woord weet en hetzelfde leert, maar daardoor dat hij hetzelfde doet; in het voorafgaande immers wordt gezegd, dat diegenen alleen het Koninkrijk der Hemelen zullen binnengaan, die den wil Gods doen, Vers 21: en in hetgeen volgt, namelijk dat wie de woorden des Heren hoort en dezelve doet, een voorzichtig man is, maar dat wie hoort en niet doet, een dwaas man is, Vers 24 tot 27; daaruit blijkt wat onder die woorden wordt verstaan, namelijk, de eredienst des Heren door de gebeden en door de woorden van den mond alleen, wordt verstaan onder: Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heer, Heer; het Woord en de leerstellige dingen vanuit het Woord leren, wordt verstaan onder: Hebben wij niet door Uw Naam geprofeteerd; met den naam wordt aangeduid volgens de leer vanuit het Woord, en met profeteren wordt aangeduid leren; met de demonische dingen uitwerpen wordt aangeduid bevrijden uit de valse dingen van den godsdienst; de demonische dingen zijn de valse dingen van den godsdienst; met de vele krachten [*virtutes*] doen, wordt aangeduid er verscheidenen bekeren; maar omdat zij deze dingen hebben gedaan niet terwille van den Heer, noch terwille van het ware en het goede, en terwille van het heil der zielen, maar terwille van zich en van de wereld, aldus slechts in den uitwendigen vorm opdat zij mochten opvallen, hebben zij derhalve ten opzichte van zichzelf niet het goede maar het boze gedaan; dit wordt daaronder verstaan dat de Heer zal zeggen: Ik ken u niet, gij werkers der ongerechtigheid: het heeft den schijn alsof zij niet de ongerechtigheid hadden gewerkt toen zij zulke dingen deden; maar nochtans is al datgene ongerechtigheid, wat de mens alleen doet terwille van zich en van de wereld, aangezien er niet enige liefde van den Heer, noch van den naaste, maar slechts de liefde van zich en van de wereld in dezelve is; en een ieder blijft na den

dood zijn liefde bij. Bij denzelfde: *“In de voleinding der eeuw zullen vele pseudo-profeten opstaan, en zij zullen er velen verleiden; er zullen valse christussen en valse profeten opstaan, en zij zullen grote tekenen en wonderen geven, om, Indien het mogelijk ware, de uitverkorenen in dwaling te brengen”*, xxiv: 11, 24; Markus xiii: 22; onder de pseudo-profeten, en onder de valse christussen en de valse profeten, worden geen profeten verstaan volgens het gemene begrip aangaande profeten, maar al diegenen die het Woord verdraaien en valse dingen leren; dezen ook zijn valse christussen, want Christus betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, weswege valse christussen betekenen de Goddelijke Ware dingen vervalst; grote tekenen en wonderen geven, betekent de werkzaamheid en de macht der valsheden door bevestigingen vanuit den zin der letter des Woords; door dezen zin ook geschieden tekenen en wonderen in de geestelijke Wereld, want de zin der letter des Woords heeft, hoezeer ook vervalst, macht; over welke zaak wonderbaarlijke dingen kunnen worden vermeld; met de uitverkorenen worden diegenen aangeduid die in het geestelijk goede, dat is, die in het goede der naastenliefde zijn. Bij denzelfde: *“Al wie een profeet opneemt in den naam eens profeten, zal het loon eens profeten ontvangen; en al wie een gerechte opneemt in den naam eens gerechten, zal het loon eens gerechten ontvangen; ja zelfs al wie een van deze kleinen zal te drinken hebben gegeven een dronk van het koude alleenlijk in den naam eens discipels, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon niet verliezen”*, x: 41, 42; deze dingen zal niemand verstaan tenzij men weet wat er wordt aangeduid met den profeet, met den gerechte, met den discipel en met de kleinen, voorts wat onder hen opnemen in hun naam; met den profeet wordt in den abstracten zin aangeduid het ware der leer, met den discipel het goede der leer, met den gerechte het goede des levens, en met die opnemen in hun naam wordt aangeduid die dingen opnemen vanuit de liefde van dezelve; aldus wordt met een profeet opnemen in den naam eens profeten, aangeduid het ware der leer liefhebben omdat het het ware is, of het ware opnemen terwille van hetzelve; met een gerechte opnemen in den naam eens gerechten, wordt aangeduid het goede liefhebben en hetzelve doen omdat het het goede is, aldus hetzelve uit den Heer opnemen vanuit de liefde of de aandoening des harten; wie immers die dingen liefheeft terwille van dezelve, die heeft die dingen lief vanuit dezelve, aldus uit den Heer, uit Wien zij voortgaan; omdat deze die dingen niet liefheeft terwille van zich en van de wereld, heeft hij dezelve geestelijk lief, en alle geestelijke liefde blijft den mens bij na den dood, en geeft het eeuwige leven; loon ontvangen, betekent die liefde met zich dragen, en vandaar het gezegende des Hemels opnemen; een van de kleinen te drinken geven een

dronk van het koude alleenlijk in den naam eens discipels, betekent de onschuld vanuit de onschuld, en vanuit dezelve het goede en het ware vanuit het Woord liefhebben, en dezelve leren; te drinken geven een dronk van het koude, betekent liefhebben en leren vanuit een weinig onschuld; de kleinen betekenen de onschuldigen en abstract genomen de onschuld; te drinken geven een dronk van het koude, betekent [liefhebben en] leren vanuit een weinig onschuld; en de discipel betekent het goede der leer uit den Heer; den kleinen water te drinken geven, betekent het ware leren vanuit geestelijke onschuld, en eveneens den onschuldigen de ware dingen leren. Dit is de geestelijke uitlegging dier woorden; en indien men deze dingen niet weet, wie zal dan weten wat er wordt verstaan onder een profeet en een gerechte opnemen in den naam van een profeet en een gerechte, en dat zij het loon eens profeten en eens gerechten zullen ontvangen? Het loon betekent de tot in het eeuwige aanblijvende liefde met de verkwikkelijke dingen ervan. Bij denzelfde: *“Vele gerechten en profeten hebben verlangd de dingen te zien die gij ziet, maar zij hebben niet gezien; en de dingen te horen die gij hebt gehoord, maar zij hebben niet gehoord”*, XIII: 17; onder de profeten en de gerechten worden in den geestelijken zin al degenen verstaan die in de ware dingen der leer en in het goede des levens volgens dezelve zijn; en met zien en horen wordt aangeduid verstaan en doorvatten; hier de innerlijke ware dingen voortgaande uit den Heer, want deze verstaan en doorvatten hervormen den mens, wanneer ook de mens dezelve doet: dat de innerlijke ware dingen voortgaande uit den Heer worden verstaan, is omdat de Heer toen Hij in de Wereld was, dezelve heeft geopend; in den zin der letter wordt verstaan den Heer zien en horen; maar omdat de Heer het Goddelijk Ware Zelf in den Hemel en in de Kerk is, bijgevolg omdat alle Goddelijke ware dingen uit den Heer zijn, en Hijzelf die heeft geleerd, en aanhoudend door het Woord leert, wordt met den Heer zien en horen aangeduid die dingen verstaan en doorvatten. Bij Joël: *“Ik zal Mijn Geest uitgieten over alle vlees, aldus opdat zullen profeteren uw zonen en uw dochteren; uw ouden zullen dromen dromen, uw jonglingen zullen gezichten zien”*, II: 28; deze dingen betreffen de Komst des Heren en de doorvatting van het Goddelijk Ware door hen die den Heer opnemen en in Hem geloven; met den Geest die zal worden uitgegoten over alle vlees, wordt aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, want dit wordt onder den Heiligen Geest in het Woord verstaan; met profeteren wordt aangeduid de Ware dingen der leer verstaan en leren; met dromen dromen wordt aangeduid de onthulling ontvangen, en met gezichten zien wordt aangeduid de onthulling doorvatten; met de zonen en de dochteren

worden degenen aangeduid die in de geestelijke aandoening van het ware en goede zijn; met de ouden worden degenen aangeduid die in de wijsheid zijn, en met de jongelingen zij die in het inzicht zijn. Bij Amos: *“De Heer Jehovih doet niet het woord, tenzij Hij Zijn verborgenheid zal hebben onthuld aan Zijn knechten de profeten: de Leeuw brult, wie zou niet vrezen; de Heer Jehovih heeft gesproken, wie zou niet profeteren”*, III: 7, 8; met profeteren wordt hier eveneens aangeduid het Goddelijk Ware opnemen en hetzelfde leren; maar deze dingen zie men boven in n. 601 ontvouwd. Eendere dingen worden met profeteren en met de profeten aangeduid in de volgende dingen in de Apocalyps *“Ik zal aan Mijn twee Profeten geven opdat zij profeteren 1250 dagen, bekleed met zakken”*, XI: 3; elders: *“De tijd der doden om te richten, en om het loon te geven aan Zijn profeten”*, XI: 18; elders: *“De getuigenis van Jezus is de geest der profetie”*, XIX: 10; elders: *“Springt op, gij Hemel, gij heilige apostelen en Profeten, omdat God hun gericht heeft gericht”*, XVIII: 20; dat daar onder de profeten diegenen worden verstaan die in de ware dingen der leer zijn, en in den abstracten zin de ware dingen der leer, en dat onder profeteren wordt verstaan dezelve opnemen en leren, vooral den Heer Zelf leren, zal men zien in hetgeen volgt. Bij Amos: *“Amos zeide tot Amazia: Jehovah nam mij aan achter de kudde, en Hij zeide: Ga heen, profeteer tegen Mijn volk Israël, en gij zegt: Profeteer niet tegen Israël, noch druip tegen het huis van Jischak; uw echtgenote zal in de stad hoereren, uw zonen en uw dochteren zullen door het zwaard vallen, en uw land zal met het snoer verdeeld worden”*, VII: 15, 16, 17; met profeteren tegen Israël, en druipen tegen het huis van Jischak, wordt aangeduid diegenen berispen die van de Kerk in de valse dingen van het boze zijn; profeteren betekent leren en berispen; en Israël en het huis van Jischak betekenen de Kerk; aangezien het de valse dingen van het boze zijn waarover zij zullen worden berispt, wordt het gezegd tot Amazia, door wien de verdraaide Kerk werd uitgebeeld; dat zijn echtgenote zal hoereren, betekent de vervalsing en de echtbreking van het Woord; dat de zonen en de dochteren zullen vallen door het zwaard, betekent dat de ware en de goede dingen der Kerk zullen vergaan door de valse dingen van het boze; en dat het land met een snoer zal worden verdeeld, betekent dat de Kerk en het al van haar zal worden verstrooid. Bij Hoschea: *“Door een profeet deed Jehovah Israël opklimmen vanuit Egypte, en door een profeet werd hij gehoed; tot boom getergd heeft Eefraïm met bitterheden; derhalve zal Hij diens bloeden op hem achterlaten”*, XII: 14, 15; onder den profeet hier wordt in den naasten zin Mozes verstaan, door wien Israël uit Egypte werd uitgeleid en daarna behoed; maar in den geestelijken zin wordt onder den Profeet de Heer verstaan ten aanzien van het Woord, en onder Israël worden allen verstaan die van de Kerk

in de ware dingen vanuit het goede zijn; en onder Egypte wordt de natuurlijke mens verstaan, die, gescheiden van den geestelijken mens, verdoemd is; vandaar betekent “Door den profeet deed Jehovah Israël opklimmen vanuit Egypte” dat de Heer hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, uitleidt vanuit de verdoemenis door het Goddelijk Ware, hetwelk het Woord is, voorts dat Hij door hetzelfde behoedt; tot toorn getergd heeft Efraïm met bitterheden, betekent dat zij het Woord hebben verdraaid ten aanzien van het verstand ervan; met Efraïm wordt het verstand van het Woord aangeduid, en met de bitterheden worden aangeduid de verdraaiingen en daaruit de valsheden, vanuit welke de onverkwikkelijke dingen zijn; derhalve zal Hij diens bloeden op hem achterlaten, betekent de verdoemenis vanwege de echtbreking van het ware dat in het Woord is. Bij denzelfde: *“Gekomen zijn de dagen der bezoeking, gekomen zijn de dagen der vergelding; zij, Israël zullen bekennen; dwaas is de profeet, en waanzinnig de man des geestes; hier vanwege de veelheid der ongerechtigheid, en grote haat: de wachter Efraïm met Mijn God; de profeet een vogelvangersstrik in al zijn wegen, een haat in het huis zijns Gods”*, ix: 7, 8; met de dagen der bezoeking en der vergelding worden de dagen van het Laatste Gericht aangeduid, wanneer de boze stralfen ondergaan, zijnde de vergelding, waaraan de bezoeking steeds voorafgaat; onder Israël, den Profeet, en den man des geestes, wordt niet verstaan Israël, een profeet, en een man des geestes, maar al degenen die van de Kerk in de valse dingen van het boze en in de boze dingen van het valse zijn, en dezelve leren, en vanuit den zin der letter des Woords bevestigen; de valse dingen van het boze worden aangeduid met de veelheid der ongerechtigheid, en de boze dingen van het valse met den groten haat; met Efraïm, die de wachter [*speculator*] met God is, wordt het verstand van het Woord aangeduid; vandaar wordt hij genoemd de wachter met God; maar omdat diegenen het verstand van het Woord verdraaien die in de valse dingen van het boze en in de boze dingen van het valse zijn, en zo met geslepenheid verleiden, wordt derhalve gezegd: De profeet een vogelvangersstrik en een haat in het huis Gods. Bij Ezechiël: *“Profeteer tegen de profeterende profeten Israëls, en zeg tot de profeten vanuit hun eigen hart: Hoort het Woord van Jehovah; zo zegt de Heer Jehovih: Wee den dwazen profeten die heengaan achter hun geest, en naar hetgeen zij niet gezien hebben; Mijn hand zal zijn tegen de profeten, ziende Adelheid en voorspellende leugen”*, xiii: 2, 3, 9; onder de profeten worden hier en elders in het Woord in den naasten zin de profeten verstaan zodanig als zij zijn geweest in het Oude Testament, door wie de Heer heeft gesproken; maar in den geestelijken zin worden niet die profeten verstaan, maar allen die de Heer leidt; bij dezen ook vloeit de Heer

in en aan hen onthult Hij de verborgenheden des Woords, hetzij zij dezelve leren, hetzij zij dezelve niet leren; en daarom worden dezen met de profeten in den geestelijken zin aangeduid: doch onder de profeten die profeteren vanuit hun eigen hart, en heengaan achter hun geest, en die ijdelheid zien en leugen voorspellen, worden al degenen verstaan die niet geleerd en geleid worden door den Heer, maar door zichzelf; deswege hebben zij waanzin in plaats van inzicht, en dwaasheid in plaats van wijsheid; want zij hebben de liefde van zich in plaats van de liefde tot God, en de liefde van de wereld in plaats van de liefde jegens den naaste; en vanuit deze liefden wellen aanhoudend valse dingen op: vanuit deze dingen kan men zien, wat met die woorden in een reeks wordt aangeduid. Bij Micha: *“Nacht zal u zijn voor gezicht, en duisternis zal u opgaan voor voorspelling, en de zon zal ondergaan over de profeten, en zwart zal over hen de dag worden”*, III: 6; nacht zal u zijn voor gezicht, betekent dat het verstand van het valse zal zijn voor verstand van het ware; duisternis voor voorspelling, betekent dat valse dingen zullen zijn voor onthulde ware dingen; de zon zal ondergaan over de profeten, en zwart zal over hen de dag worden, betekent dat niet langer enig licht uit den Heer en vanuit den Hemel zal invloeden dat zal verlichten, maar donkerheid vanuit de hellen, die het verstand zal zwart maken. Aangezien in vele plaatsen Profeten worden vermeld, en een ieder geen ander idee aangaande hen opvatte dan zoals aangaande de Profeten van het Oude Testament, door wie de Heer sprak tot het volk en door wie de Heer het Woord heeft gedictieerd, en omdat het Woord in alle en de afzonderlijke dingen ook een geestelijken zin heeft, worden derhalve in dien zin onder de profeten al degenen verstaan die de Heer leert, aldus allen die in de geestelijke aandoening van het ware zijn, dat is, die het ware liefhebben omdat het het ware is; dezen immers leert de Heer, Hij vloeit in hun verstand in en verlicht; en dit meer dan bij de Profeten van het Oude Testament; dezen immers werden niet verlicht ten aanzien van het verstand, maar zij namen slechts met het gehoor de woorden op die gezegd of die geschreven moesten worden; ja zelfs verstonden zij ook niet den innerlijken zin ervan, te minder den geestelijken zin: uit deze dingen kan vaststaan, dat onder de Profeten in den geestelijken zin al degenen worden verstaan die uit den Heer wijs zijn, hetzij zij ook leren, hetzij zij niet leren; en omdat elke waarlijk geestelijke zin abstract is van de idee van personen, plaatsen en tijden, wordt derhalve met den Profeet eveneens in den hoogsten zin de Heer aangeduid ten aanzien van het Woord en ten aanzien van de leer vanuit het Woord, en eveneens het het Woord en de leer; en in den tegengestelden zin worden met de Profeten de verdraaiingen en de vervalsingen van het Woord

en de valse dingen der leer aangeduid; omdat deze dingen met de profeten in den enen en den anderen zin worden aangeduid, zou ik alleen enige plaatsen willen aanvoeren waarin de profeten worden genoemd, onder wie al degenen worden verstaan die het Woord en de leer opnemen en leren, en waarin in den van personen afgescheiden zin het Woord en de leer worden verstaan, en in den tegengestelden zin zij die het Woord verdraaien en de valse dingen der leer leren, en abstract genomen de verdraaiing van het Woord en het valse der leer; bij Jesaja: *“Jehovah zal uit Israël uithouwen den kop en den staart; de oude en de geëerde van aangezichten is het hoofd, de profet echter, de leeraar der leugen, is de staart”*, ix: 13, 14; bij denzelfde: *“Jehovah heeft over u uitgegoten een geest der slaperigheid, en Hij heeft toegesloten uw ogen, de profeten en uw hoofden, de zienden heeft Hij bedekt”*, xxix: 10; bij Jeremia: *“Zij verloochenen Jehovah toen zij zeiden: Hij is het niet; en over ons zal niet het boze komen, en het zwaard en de honger zullen wij niet zien; maar de profeten zullen zijn tot wind; ook is het woord niet in hen”*, v: 12, 13; bij denzelfde: *“Gezonden heb Ik tot hen al Mijn knechten de profeten, dagelijks door vroeg op te zijn en te zenden”*, vii: 25; bij denzelfde: *“Zo zeide Jehovah Zebaoth tegen de profeten: Zie, Ik spijzigde hen met alsem, en Ik zal hen drenken met wateren van gal, omdat van de profeten van Hierosolyma huichelarij is uitgegaan in het algehele land: let niet op de woorden der profeten die u profeteren; ijdel maken zij u, het gezicht huns harten spreken zij, niet vanuit den mond van Jehovah”*, xxiii: 15, 16; bij denzelfde: *“De profeten die geweest zijn vóór mij en vóór u van de eeuw aan, die hebben geprofeteerd over vele landen, en over grote koninkrijken, aangaande den oorlog, en aangaande het boze en aangaande de pest; de profet die profeteert over den vrede, wanneer het woord van den profet zal gekomen zijn, zal gekend worden de profet te zijn, dat God hem gezonden heeft”*, xxviii: 8, 9; bij Mattheus: *“Wee u, gij geveinsden en farizeën, omdat gij de graven der profeten bouwt, en de graftekenen der gerechten versiert, en zegt: Indien wij waren geweest in de dagen onzer vaderen, zo zouden wij hun deelgenoten niet geweest zijn in het bloed der profeten; aldus getuigt gij tegen uzelf, dat gij de zonen zijt dergenen die de profeten hebben gedood. Ik zend tot u profeten, wijzen en schriftgeleerden; gij nu zult er van doden en kruisigen, opdat over u kome al het gerechte bloed vergoten over de aarde, van het bloed van Abel den gerechte af tot op het bloed van Zacharia, den zoon van Barachia, dien gij hebt gedood tussen den Tempel en het Altaar; Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt, en stenigt de tot u gezondenen”*, xxiii: 29 tot 37; Lukas xi: 47 tot 51; in deze plaatsen schijnt het alsof onder de profeten slechts profeten worden verstaan, door wie Jehovah, dat is, de Heer, gesproken heeft, bijgevolg dat de Heer onder de profeten doden slechts de vermoording van hen verstond;

maar tevens verstond Hij de doding en de uitblussing van het Goddelijk Ware, opgekomen vanuit de vervalsing en de echtbreking van het Woord; want onder den persoon en diens functie wordt in den geestelijken zin de zaak zelf verstaan waarvan de persoon zich kwijt, en welke hij spreekt, aldus onder den profeet het Goddelijk Ware of het Woord, en de leer daaruit; omdat de functie van den persoon één ding handelt met den persoon, wordt derhalve de zaak zelf die de profeet leert, onder hem verstaan: onder bloed vergieten wordt ook verstaan de ware dingen des Woords echtbreken; en omdat de Joodse natie zodanig was, wordt derhalve gezegd: Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt, en stenigt de tot u gezondenen; onder welke woorden in den geestelijken zin wordt verstaan dat zij uitblussen al het Goddelijk Ware dat vanuit het Woord bij hen is. Omdat onder den Profeet wordt verstaan het Goddelijk Ware hetwelk het Woord is en vanuit het Woord in de Kerk, en dit niet kan worden uitgeblust dan alleen door hen bij wie het Goddelijk Ware of het Woord is, zeide de Heer derhalve *dat het niet gepast is dat een profeet omkomt buiten Hierosolyma*, Lukas XIII: 33; onder Hierosolyma wordt de Kerk verstaan ten aanzien van de leer van het ware. In het Woord wordt ook meermalen gezegd priester en profeet; en onder den priester wordt daar verstaan hij die daartoe leidt om te leven volgens het Goddelijk Ware, en onder den profeet hij die hetzelfde leert; in dezen zin worden priester en profeet genoemd in de volgende plaatsen; bij Jeremia, *“Niet zal vergaan de wet uit den priester, of den raad uit de wijze, of het Woord uit den profeet”*, XVIII: 18; bij denzelfde: *“Te dien dage zal vergaan het hart des konings en het hart der vorsten, en verbazen zullen zich de priesters, en de profeten zullen zich verwonderen”*, IV: 9; *“Zij zullen het gezicht zoeken uit den profeet, maar de wet zal vergaan uit den priester, en de raad uit de ouderen; de koning zal rouwen, en de vorst met verbijstering bekleed worden”*, VII: 26, 27; onder het gezicht uit den profeet wordt het verstand van het Woord verstaan; onder de wet uit den priester worden de geboden des levens verstaan; onder den raad uit de ouderen wordt de wijsheid daaruit verstaan; onder den koning en de vorsten wordt verstaan het inzicht door de ware dingen vanuit het goede: dit is het geestelijke dezer woorden. Bij Jesaja: *“De priester en de profeet dwalen door den sterken drank; zij zijn opgeslorpt door den wijn, zij dwalen af door den sterken drank, zij dwalen tussen de zienden, zij waggelen in het gericht”*, XXVIII: 7; bij Jeremia: *“Een verbijsterend en huiveringwekkend ding is geschied in het land; de profeten hebben leugen geprofeteerd, en de priesters heersen door hun handen, en Mijn volk, zij hebben het aldus lief”*, V: 30, 31. Bij denzelfde: *“Van den Profeet aan tot den Priester toe doet een ieder de leugen”*, VIII: 10; bij

denzelfde: “Wanneer zij u zullen gevraagd hebben, of een profeet of een priester, door te zeggen: Wat is het profetisch gezegde van Jehovah? zo zegt tot hen: Ik heb u verlaten, en den profeet, en den priester”, xxiii: 33, 34; bij Zefanja: “De profeten lichtvaardigst, mannen der trouweloosheden, hun priesters ontwijden het heilige, gewelddadig verwingen zij de Wet”, iii: 4; Bij Jeremia: “De priesters zeiden niet: Waar is Jehovah; en zij die de Wet houden, erkenden Mij niet; en de profeten profeteerden door Baäl; achter hen echter gingen zij die van geen nut zijn. Beschaamd zijn zij, het huis Israëls, zijzelf, hun koningen, hun vorsten, en hun priesters, en hun profeten”, ii: 8, 26; om nog meerdere plaatsen voorbij te gaan, waar de profeten en tegelijk de priesters worden genoemd; en daar worden onder de priesters degenen verstaan die het leven leren en die tot het goede leiden; en onder de profeten worden degenen verstaan die de ware dingen leren, door welke zij moeten worden geleid; in den abstracten zin echter wordt onder de priesters en onder het priesterschap het goede der liefde verstaan, bijgevolg ook het goede des levens; en onder de profeten wordt het ware der leer verstaan, bijgevolg het ware dat leidt tot het goede des levens; in één woord, de profeten zullen leren, en de priesters zullen leiden. Bij Zacharia: “Te dien dage zal Ik uitroeien de namen der afgoden uit het land, opdat zij niet meer gedacht zullen worden, en ook de profeten en den onreinen geest zal Ik doen doorgaan uit het land; en het zal geschieden, wanneer zij, de man, meer zullen hebben geprofeteerd, zo zullen tot hem zeggen zijn vader en zijn moeder, die hem hebben gegeneerd: Gij zult niet leven; of hem zullen doorsteken zijn vader en zijn moeder die hem hebben gegeneerd. Het zal te dien dage geschieden, de profeten zullen beschaamd worden, de man vanwege zijn gezicht, wanneer zij zullen geprofeteerd hebben, en zij zullen geen rok van haar aandoen om te liegen; en hij zal zeggen: Niet een profeet ik, een man bebouwende het land ik, omdat een mens mij heeft verkocht van de knapen jaren aan”, xiii: 2, 3, 4, 5; dit betreft de Komst des Heren in de wereld, en de afschaffing van den uitbeeldenden eredienst, voorts van de valsheden waarvan de leer der Kerk toen wemelde; want de Joodse natie bij welke die Kerk was, stelde den gehelen eredienst in de uitwendige dingen, en niets in de inwendige; dat is, in de slachtoffers en zulke dingen die uitwendige dingen waren, en niets in de naastenliefde en het geloof, welke inwendige dingen zijn; vandaar bestonden de eredienst en de leer uit louter valsheden, en de natie in zichzelf beschouwd was afgodisch: de afschaffing van zulke dingen door den Heer wordt met die woorden van den profeet beschreven; en daarom wordt met “Ik zal de namen der afgoden uit het land uitroeien, opdat zij niet meer gedacht zullen worden” aangeduid de afschaffing van den afgodischen eredienst, dat is, van den louter uitwendigen

eredienst zonder inwendigen; met “Ik zal doen doorgaan de profeten en den onreinen geest uit het land” wordt aangeduid de afschaffing van de valsheden der leer; daarmede dat tot hem zullen zeggen zijn vader en zijn moeder die hem hebben gegeneerd, wanneer zij meer zullen hebben geprofeteerd: Gij zult niet leven, wordt aangeduid dat de door den Heer in te stellen Kerk, welke een inwendige Kerk zal zijn, geheel en al de valse dingen der leer zal uitblussen, indien iemand die zou leren; met profeteren wordt aangeduid de valse dingen der leer leren; met vader en moeder wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware, met den vader de Kerk ten aanzien van het goede, en met de moeder de Kerk ten aanzien van het ware; met “gij zult niet leven” wordt uitblussen aangeduid; dit wordt ook daaronder verstaan dat zijn vader en zijn moeder die hem gegeneerd hebben, hem zullen doorboren; de afschaffing van de valsheden der leer wordt ook verstaan onder: “Beschaamd zullen worden de profeten, de man vanwege zijn gezicht, en zij zullen geen rok van haar aandoen om te liegen”; onder de profeteu en hun gezicht worden ook hier de valse dingen der leer verstaan, en met een rok van haar aandoen om te liegen, wordt aangeduid de uitwendige dingen des Woords verdraaien zodanig als zij zijn in den zin der letter; de rok van haar bij de profeten beeldde den laatsten zin der letter des Woords uit, eender als het bekleedsel van Johannes den Doper uit kamelenhaar; daarmede dat hij zal gezegd hebben: Een man bebouwende het land ik, omdat een mens mij heeft verkocht van de knapen jaren aan, wordt aangeduid dat zij dit hebben van de Joodse Kerk, welke alleen uitwendig en niet inwendig is geweest, omdat hij in haar is geboren en derhalve aan haar is toegewezen. Bij Daniël: *“Zeventig weken zijn besloten over uw volk en over de stad uwer heiligheid, om te voleinden de overtreding, en om te verzegelen de zonden, en om te verzoenen de ongerechtigheid, en om aan te brengen de gerechtigheid der eeuwen, en om te verzegelen het gezicht en den profet, en om te zalven het heilige der heiligen”*, ix: 24; deze dingen betreffen de Komst des Heren, wanneer de ongerechtigheid voleindigd is, dat is, wanneer er niet langer enig goede en ware in de Kerk over is; over het volk en over de stad der heiligheid, betekent over de Kerk en haar leer, welke dan geheel en al verwoest en uitgeblust is; om te voleinden de overtreding en om te verzegelen de zonden, betekent wanneer allen in de Kerk in valse dingen der leer en in de boze dingen ten aanzien van het leven zijn; want, zoals in de aan dit Artikel voorafgezonden dingen is getoond: de Komst des Heren en met Hem het Laatste Gericht, is niet eerder daar, dan wanneer er niet langer enig ware der leer en enig goede des levens in de Kerk over is; en dit ter oorzaak hiervan, waarover boven, dat de rechtschapenen

mogen worden gescheiden van de onrechtchapenen; de gerechtigheid der eeuwen aanbrengen, betekent het Laatste Gericht, wanneer een ieder vergelding geschiedt volgens zijn daden; het gezicht en den profeet verzegelen, betekent het einde der vorige Kerk, en den aanvang der nieuwe, of het einde der uitwendige Kerk, welke uitbeeldend was voor de geestelijke dingen, en den aanvang der inwendige, welke geestelijk is; onder het gezicht en den profeet worden ook de valse dingen der leer verstaan; en eveneens wordt met de zelfde woorden aangeduid dat de Heer alle dingen zal vervullen die in het Woord aangaande Hem zijn voorzegd; het heilige der heiligen zalven, betekent de verheerlijking van het Menselijke des Heren door het één-zijn [*unio*] met het Goddelijke Zelf, en eveneens betekent het daarna allen erediens vanuit de liefde tot Hem. Bij Mozes: “*Jehovah zeide tot Mozes: Ik heb u gesteld tot een god voor Farao, en Aharon uw broeder zal u een profeet zijn*”, Exod. VII: 1: dat de Heer tot Mozes zeide dat Hij hem had gesteld tot een god voor Farao, was omdat Mozes de Wet uitbeeldde, waaronder het Goddelijk Ware wordt verstaan, hetwelk ook in den geestelijken zin met god wordt aangeduid; Mozes immers nam vanuit den mond des Heren de woorden op die hij zou gaan zeggen aan Farao; en hij die dezelve opneemt, wordt een god⁷⁾ geheten; vandaar eveneens is het dat de Engelen goden worden geheten, en vandaar eveneens betekenen zij de Goddelijke ware dingen; dat Aharon diens profeet zou zijn, betekent dat hij het door Mozes opgenomen ware zou leren en aan Farao zeggen, want met den profeet wordt, zoals boven is gezegd, aangeduid hij die het ware leert, en abstract genomen de leer van het ware: maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 7268, 7269. Uit hoofde hiervan is het, dat de Profeten van het Oude Testament den Heer hebben uitgebeeld ten aanzien van de leer van het Goddelijk Ware, en dat de voornaamsten van hen den Heer hebben uitgebeeld ten aanzien van het Woord zelf, vanuit hetwelk de leer van het Goddelijk Ware is, zoals Mozes, Elias, Elisah en Johannes de Doper; en omdat de Heer het Woord is, dat is, het Goddelijk Ware, werd derhalve Hijzelf in den hoogsten zin de Profeet geheten. Aangezien Mozes, Elias en Johannes de Doper den Heer hebben uitgebeeld ten aanzien van het Woord, *verschenen derhalve Mozes en Elias sprekende met den Heer toen Hij van gedaante was veranderd*, Matth. XVII: 3, 4; Markus IX: 4, 5; Lukas IX: 30; en daar wordt onder Mozes en Elias verstaan het Woord, zowel het Historische

7 In het Manuscript is *Deus* met een hoofdletter doorgeschraapt, en daarna *deus* met een kleine letter geschreven.

als het Profetische, onder Mozes het Historische Woord, en onder Elias het Profetische Woord; en dit ter oorzaak hiervan, dat de Heer, van gedaante veranderd zijnde, Zich vertoonde in den vorm waarin het Goddelijk Ware in den Hemel is. Dat Elias den Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van het Woord, staat vast uit de wonderen die door hem zijn gedaan, en met al deze wonderen worden zulke dingen aangeduid die van het Goddelijk Ware of van het Woord zijn; en omdat Johannes de Doper eender den Heer uitbeeldde ten aanzien van het Woord, werd hij derhalve Elias geheten, zoals vaststaat bij Malachia: *“Zie, Ik zend u Elias den profeet, voordat de grote en verschrikkelijke dag van Jehovah komt; en hij zal het hart der vaderen bekeren tot de zonen, en het hart der zonen tot de vaderen; opdat Ik niet kome en de aarde sla met den ban”*, iv: 5, 6: eveneens wordt het openlijk gezegd, *dat Johannes Elias was*, Matth. xi: 14; Hfdst. xvii: 10, 11, 12; Markus ix: 11, 12, 13; niet dat hij Elias was, maar dat hij iets eenders heeft uitgebeeld als Elias, namelijk het Woord; en omdat het Woord leert, dat de Heer in de wereld zal komen, en het eveneens in alle en de afzonderlijke dingen in den binnensten zin over den Heer handelt, werd derhalve Johannes vooruitgezonden om hen te leren dat de Heer zal komen; men zie Matth. xi: 9, 10; Lukas i: 76; Hfdst. vii: 26. Uit deze dingen nu kan vaststaan, vanwaar het is, dat de Heer Profeet wordt geheten, namelijk omdat Hijzelf het Woord was, dat is, het Goddelijk Ware zelf, zoals kan vaststaan uit Johannes, Hfdst. i Vers 1, 2, 14. Dat de Heer Profeet wordt geheten, omdat Hij het Woord was, staat vast bij Mozes, *“Een Profeet vanuit uw midden, vanuit uw broederen, zoals mij, zal u Jehovah uw God opwekken; Dezen zult gij gehoorzamen; Ik zal Mijn woorden in Zijn mond geven, opdat Hij tot u spreke alles wat Ik Hem zal hebben geboden; de man die niet Mijn woorden zal hebben gehoorzaamd, die Hij zal spreken in Mijn Naam, Ik, zoeken zal Ik het van met hem”*, Deut. xviii: 15 tot 19; dat er wordt gezegd dat Jehovah een Profeet zal opwekken zoals Mozes, was omdat Mozes den Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van de Wet, dat is, ten aanzien van het Woord, zoals boven is gezegd; en daarom ook wordt er van Mozes gezegd *dat Jehovah met hem sprak van mond tot mond, en niet zoals met andere profeten door gezichten, dromen en raadsels*, Num. xii: 1 tot 8, waarmede ook het uitbeeldende van den Heer bij Mozes wordt beschreven; de Heer immers heeft vanuit Jehovah, dat is, vanuit het Goddelijke Zelf dat in Hem vanuit de ontvangenis was, met Zichzelf gesproken; dit wordt verstaan onder: Ik zal Mijn woorden in Zijn mond geven, opdat Hij tot u spreke alles wat Ik Hem zal hebben geboden; en dit werd eveneens uitgebeeld bij Mozes, namelijk dat Jehovah van mond tot mond met hem sprak, en niet zoals met de andere

profeten. Vandaar nu is het, dat de Heer Profeet wordt geheten, ook bij Mattheus Hfdst. XXI: 11; bij Lukas Hfdst. VII: 16; bij Johannes Hfdst. VII: 40, 41; Hfdst. IX: 17.

625. Over volken en natiën, en tongen, en vele koningen; dat dit betekent bij allen die in de ware en in de goede dingen ten aanzien van het leven zijn, en tevens in de goede en in de ware dingen ten aanzien van de leer, volgens den godsdienst van een ieder, bijgevolg opdat het Woord worde geleerd ten aanzien van de goede dingen des levens en ten aanzien van de ware dingen der leer, staat vast uit de betekenis van de volken en de natiën, zijnde zij die van de geestelijke Kerk en van de hemelse Kerk zijn; zij die van de geestelijke Kerk zijn, worden in het Woord Volken genoemd, doch zij die van de hemelse Kerk zijn, worden Natien genoemd; zij die van de geestelijke Kerk zijn, die Volken worden genoemd, zijn zij die in de ware dingen ten aanzien van de leer en ten aanzien van het leven zijn; en zij die van de hemelse Kerk zijn, die natiën worden genoemd, zijn zij die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en daaruit in het goede ten aanzien van het leven; maar over de betekenis van de volken en de natiën in het Woord, zie men boven n. 175, 331: en uit de betekenis van tongen en van vele koningen, zijnde zij die in de goede en de ware dingen ten aanzien van het leven en ten aanzien van de leer zijn, maar volgens den godsdienst van een ieder; de tongen immers betekenen de goede dingen van het ware, en de belijdenis ervan volgens den godsdienst van een ieder; men zie boven n. 330, 455; en de koningen betekenen de ware dingen die vanuit het goede zijn, en vele koningen de verschillende ware dingen die vanuit het goede zijn, maar volgens den godsdienst van een ieder; dat de koningen de ware dingen vanuit het goede betekenen, zie men boven, n. 31, 553. Dat vele koningen betekenen verschillende ware dingen die vanuit het goede zijn, is omdat de volken en de natiën buiten de Kerk, voor het merendeel in valse dingen ten aanzien van de leer waren; maar nochtans werden, omdat zij het leven der liefde tot God, en der naastenliefde jegens den naaste hebben geleefd, de valse dingen van hun godsdienst door den Heer aanvaard als ware dingen, ter oorzake hiervan dat van binnen in hun valse dingen het goede der liefde was, en het goede der liefde qualificeert elk ware; en dan maakt het valse waarvan dezulken geloven dat het het ware is, ook het van binnen schuilende goede, zodat zij als zij in het andere leven komen, de echte ware doorvatten en dezelve opnemen: bovendien zijn het ware dingen die alleen schijnbaarheden van het ware zijn, zoals die ware dingen zijn die in den zin der letter des Woords zijn; die schijnbaarheden van het ware worden ook door den Heer als echte ware dingen aanvaard, wanneer in dezelve is

het goede der liefde tot den Heer en het goede der naastenliefde jegens den naaste; ook verstroot het bij hen van binnen schuilende goede in het andere leven de schijnbaarheden, en ontbloot het de geestelijke ware dingen, welke de echte ware dingen zijn: uit deze dingen kan vaststaan, wat hier wordt verstaan onder vele koningen: maar over de valse dingen waarin het goede is, welke bij de natiën zijn, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 21. Uit deze dingen die in dit Artikel, en uit de dingen die in het voorafgaande Artikel zijn gezegd en getoond, kan vaststaan dat daarmede dat hij wederom moet profeteren over volken, tongen en vele koningen, wordt aangeduid dat het Woord nog moet worden geleerd aan hen die in de goede en de ware dingen ten aanzien van de leer en van het leven daaruit zijn; maar omdat gezegd wordt “over volken, natiën, tongen en koningen”, wordt met die woorden ook aangeduid, dat het Woord moet worden geleerd ten aanzien van de goede dingen des levens en ten aanzien van de ware dingen der leer, want deze twee zijn het, welke het Woord in zijn ganse samenvatting bevat: deze zin is de zin dier woorden los van personen, welke de waarlijk geestelijke zin is; de zin der letter in de meeste plaatsen heeft personen op het oog, en zij noemt die ook; maar de waarlijk geestelijke zin is volstrekt zonder aanzien der personen; de Engelen immers, die in den geestelijken zin des Woords zijn, hebben in de afzonderlijke dingen die zij denken en spreken, niet enige idee van persoon, noch van plaats, aangezien de idee van persoon en plaats de denkingen begrenst en eindig maakt, en daardoor maakt zij dezelve natuurlijk; anders is het gesteld met de idee los van personen en plaatsen; vandaar is het, dat zij inzicht en wijsheid hebben, en vandaar is het, dat het engellijk inzicht en de engellijke wijsheid onuitsprekelijk is; de mens immers is, als hij in de wereld leeft, in de natuurlijke denking; en de natuurlijke denking heeft de ideeën vanuit personen, plaatsen, tijden, en vanuit stoffelijke dingen, en indien deze den mens werden afgenomen, zou voor hem de denking vergaan die tot de doorvatting komt, want zonder die dingen begrijpt hij niets hoegenaamd; doch de engellijke denking is zonder ideeën vanuit personen, plaatsen, tijden, en stoffelijke dingen; vandaar is het, dat de engellijke denking en de spraak daaruit onuitsprekelijk, en eveneens voor den mens onbegrijpelijk is: doch nochtans komt de mens die in de wereld het leven der liefde tot den Heer en het leven der naastenliefde jegens den naaste leeft, na het heengaan uit de wereld in dat onuitsprekelijk inzicht en die onuitsprekelijke wijsheid; want zijn innerlijk gemoed, hetwelk het gemoed zelf van zijn geest is, wordt dan geopend, en dan denkt en spreekt de mens, wanneer hij een Engel wordt, vanuit dat gemoed, bijgevolg zulke dingen die hij in de wereld niet heeft

kunnen uitspreken, noch begrijpen; een zodanig geestelijk gemoed, hetwelk eender is aan het engellijk gemoed, heeft ieder mens in; maar in de wereld, omdat het door het stoffelijk lichaam daar spreekt, ziet, hoort en voelt, schuilt het binnen het natuurlijk gemoed, of leeft het boven dit, en van hetgeen het daarin denkt, is de mens dan volslagen onwetend; want de denking van dat gemoed vloeit dan in het natuurlijk gemoed in, en begrenst zich daar, maakt zich eindig, en vertoont zich zichtbaar en doorvattelijk. De mens weet niet, als hij in het lichaam in de wereld is, dat hij innerlijk dat gemoed, en daarin engellijk inzicht en engellijke wijsheid bezit, ter oorzake hiervan dat alle dingen die daar worden gewikt en gewogen, in het natuurlijk gemoed invloeiën, zoals gezegd is, en zo volgens de overeenstemmingen natuurlijk worden. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete, hoedanig het Woord is in den geestelijken zin, wanneer deze zin volstrekt los is van personen en van plaatsen, dat is, van zulke dingen die aan de stoffelijke dingen des lichaams en der wereld hun hoedanige ontlennen.

De Apocalyps

Elfde Hoofdstuk

1. En gegeven werd mij een riet, een stok gelijk, en de Engel stond daarbij, zeggende: Sta op en meet den Tempel Gods, en het Altaar, en de aanbiddenden daarin.
2. En den Voorhof, welke buiten den Tempel is, werp dien naar buiten uit, en meet dien niet, omdat hij den natiën is gegeven, en zij zullen de heilige stad vertreden twee en veertig maanden.
3. En Ik zal geven Mijn twee Getuigen, en zij zullen profeteren duizend twee honderd zestig dagen, omkleed met zakken.
4. Dezen zijn de twee olijfbomen, en de twee kandelaren, welke vóór den God der aarde staande zijn.
5. En indien iemand hen zal hebben willen schaden, een vuur zal uitgaan vanuit hun mond, en het zal hun onvrienden verslinden; en indien iemand hen zal hebben willen schaden, die moet aldus worden gedood.
6. Dezen hebben mogendheid den hemel te sluiten, opdat de regen niet regene in de dagen hunner profetie; en zij hebben mogendheid over de wateren om die te verkeren in bloed, en de aarde te slaan met elke plaag, zo menigmaal als zij zullen hebben gewild.
7. En wanneer zij zullen hebben beëindigd hun getuigenis, zo zal het beest opklimmende vanuit den afgrond oorlog voeren met hen, en het zal hen overwinnen, en het zal hen doden.
8. En hun lichamen op de straat der grote stad, welke geestelijk wordt genoemd Sodom en Egypte, waar ook onze Heer gekruisigd is.
9. En zien zullen zij vanuit de volken en stammen en tongen en natiën hun lichamen drie dagen en een halven; en zij zullen niet toelaten dat hun lichamen in graven worden gelegd.
10. En zij die op de aarde wonen, zullen zich verheugen over hen en zij zullen zich verblijden, en zij zullen elkander geschenken zenden, aangezien die twee profeten hen die op de aarde wonen hebben gepijnigd.
11. En na drie dagen en een halven is de geest des levens vanuit God in hen binnengegaan, en zij stonden op hun voeten; en een grote vrees is gevallen op degenen die hen zagen.

12. En zij hoorden een grote stem vanuit den Hemel, zeggende tot hen: Klimt herwaarts op; en zij klommen op tot den Hemel in de wolk; en hun vijanden zagen hen.
13. En in die ure geschiedde een grote aardbeving, en het tiende deel der stad is gevallen, en gedood zijn in de aardbeving zeven duizend namen van mensen; en de overigen zijn verschrikt geworden, en hebben den God des Hemels heerlijkheid gegeven.
14. Het tweede wee is voorbijgegaan; zie, het derde wee komt snel.
15. En de zevende Engel heeft gebazuind, en er geschiedden grote stemmen in den Hemel, zeggende: De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heren en van Zijn Christus, en Hij zal regeren tot in de eeuwen der eeuwen.
16. En de vier en twintig ouderen, die vóór God zitten op hun tronen, vielen op hun aangezichten, en aanbaden God.
17. Zeggende: Wij danken U, Heer God Almachtig, Die Zijt en Die Waart en Die Komen Zult, dat Gij hebt aangenomen Uw grote macht, en het koninkrijk zijt ingegaan.
18. En de natiën waren vertoornd, en Uw toorn is gekomen, en de tijd der doden om gericht te worden, en om het loon te geven Uw knechten den profeten en den heiligen, en dengenen die Uw Naam vrezen, den kleinen en den groten; en om te verderven degenen die de aarde verderven.
19. En geopend werd de Tempel Gods in den Hemel, en gezien werd de Ark Zijns Verbonds in Zijn Tempel, en er werden bliksemen, en stemmen en donderslagen, en aardbeving, en grote hagel.

De Ontvouwing.

626. *Vers 1, 2. En gegeven werd mij een riet, een stok gelijk, en de Engel stond daarbij, zeggende: Sta op en meet den Tempel Gods en het Altaar, en de aanbiddenden daarin. En den Voofhof welke buiten den Tempel is, werp dien naar buiten uit, en meet dien niet, omdat hij den natiën is gegeven, en zij zullen de heilige stad vertreden twee en veertig maanden.* En gegeven werd mij een riet, een stok gelijk, betekent de wijze der bezoeking, dat is, der uitvorsing hoedanig de Kerk is ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede: en de Engel stond daarbij, zeggende, betekent den wil des Heren en het bevel: Sta op en meet den Tempel Gods en het Altaar, en de aanbiddenden daarin, betekent opdat hij de Kerk zou uitvorsen, hoedanig zij is ten aanzien van de opneming van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede, en vandaar ten aanzien van den eredienst des Heren: en den voorhof welke buiten den Tempel is, werp dien naar buiten uit, en meet dien niet, betekent dat het uitwendige des Woords, en vandaar van de Kerk en den eredienst, niet moet worden uitgevorst: omdat hij den natiën is gegeven, betekent aangezien dat is verdraaid door de boze dingen des levens en de valse dingen der leer: en zij zullen de heilige stad vertreden, betekent dat zij de gehele leer van het ware en van het goede vanuit het Woord zullen vernietigen: twee en veertig maanden, betekent tot aan het einde van de oude Kerk en den aanvang van de nieuwe.

627. En gegeven werd mij een riet, een stok gelijk; dat dit betekent de wijze der bezoeking, dat is, der uitvorsing hoedanig de Kerk is ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede, staat vast uit de betekenis van het riet, zijnde dat waardoor de hoedanigheid wordt uitgevorst; met meten immers wordt aangeduid uitvorsen, en met de maat de hoedanigheid der zaak; vandaar wordt met het riet waarmede hij den Tempel en het Altaar zou meten, zoals volgt, of met het meetriet, aangeduid de wijze van de hoedanigheid uitvorsen; dat het is de wijze van uitvorsen hoedanig de Kerk is ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede, is omdat volgt dat hij den Tempel en het Altaar zou meten, en de aanbiddenden daarin, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede, en vandaar ten aanzien van den eredienst. Dat het riet ook de bezoeking betekent, is omdat de bezoeking de uitvorsing is van de mensen der Kerk hoedanig zij zijn, en omdat de bezoeking aan het Laatste Gericht voorafgaat, waarover daarna wordt gehandeld: hoedanig die bezoeking of uitvorsing is, kan vaststaan uit de bezoeking in Sodom, namelijk dat eerst daarheen Engelen waren gezonden, en door hen bezoeking of uitvorsing werd

gedaan hoedanig zij zouden zijn ten aanzien van de opneming van hen, dat is, hoedanig zij zouden zijn ten aanzien van de opneming van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede, want die Engelen beeldden den Heer uit ten aanzien van het Goddelijke, voortgaande; en daarna werd uitgevorst dat allen in Sodom, uitgezonderd Loth, hen niet wilden opnemen, maar hun nadeel toebrengen; toen kwam hun ondergang, waaronder het Laatste Gericht van hen wordt verstaan. Dat het een riet is geweest, waarmede de meting geschiedde, is omdat met het riet of het rotan [*calamus seu canna*] het Goddelijk Ware in het laatste der orde wordt aangeduid; en met den stok waaraan het riet gelijk was, wordt de macht aangeduid; en door het ware in het laatste der orde en de macht ervan geschiedt alle bezoeking of uitvorsing, want alle ware dingen tot aan eersten toe, vormen het gelijktijdige of hebben een medebestaan in het laatste; weswege alle dingen die uit het Goddelijke geschieden, vanuit eersten door laatsten geschieden; hier dus de bezoeking of de uitvorsing, welk ware wordt aangeduid met het riet of rotan: eender in deze dingen in de Apocalyps, *dat een van de zeven Engelen een gouden riet had, waarmede hij mat de stad Hierosolyma en haar poorten en haar muur; en dat hij de stad met het riet mat tot twaalf duizend stadiën; XXI: 15, 16: en bij Ezechiël dat in de hand des Engels was een linnen snoer en een meetriet, en het riet was van zes ellen, en dat hij mat de lengte, de breedte en de hoogte van het gebouw, de poort, het voorhuis, den voorhof, den Tempel, en andere dingen meer, Hfdst. XL: 3, 5, 6, 8, II, 13, 17, e.v.; Hfdst. XLI: I tot 5, 13, 14, 22; Hfdst. XLII: I tot einde; dat onder het meetriet hier eveneens wordt verstaan de wijze van uit te vorsen de Kerk ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede, kan hieruit vaststaan, dat de Engel de afzonderlijke dingen van den Tempel mat ten aanzien van de lengte, de breedte en de hoogte; en met de lengte wordt het goede aangeduid, met de breedte het ware, en met de hoogte de graden van het goede en het ware van hoogsten of binnensten tot laagsten of laatsten; dat de lengte en de breedte dezelve betekenen, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 197. Dat het riet het ware in laatsten betekent, door hetwelk de uitvorsingen geschieden, blijkt eveneens hieruit, dat in de hand des Engels ook een linnen snoer was, en met het linnen snoer wordt het ware aangeduid: voorts hieruit, dat het een riet was van zes ellen, en met zes worden eendere dingen aangeduid als met drie, namelijk de ware dingen in de ganse samenvatting; men zie boven n. 384, 532. Dat meten betekent het hoedanige der zaak uitvorsen, zal men zien in het volgende Artikel. Onder het laatste ware, of het ware in het laatste der orde, wordt verstaan het zinlijk ware, zodanig als het ware is in den zin der letter des Woords voor hen die*

louter zinlijk zijn; het Goddelijk Ware gaat in de nederdaling voort volgens graden, van het hoogste of het binnenste tot het laagste of het laatste; het Goddelijk Ware in den hoogsten graad is zodanig als het Goddelijke is dat het naast uit den Heer voortgaat, aldus zodanig als het Goddelijk Ware boven de Hemelen is; omdat dit oneindig is, kan het niet tot de doorvatting van enig Engel komen; het Goddelijk Ware echter van den eersten graad is dat wat tot de doorvatting der Engelen van den binnensten of derden Hemel reikt, en het hemels Goddelijk Ware wordt genoemd; vanuit dit is de wijsheid der Engelen; het Goddelijk Ware van den tweeden graad is dat wat tot de doorvatting der Engelen van den middelsten of tweeden Hemel reikt, en hun wijsheid en inzicht maakt, en het geestelijk Goddelijk Ware wordt genoemd; het Goddelijk Ware van den derden graad is dat wat tot de doorvatting der Engelen van den laatsten of eersten Hemel reikt, en hun inzicht en wetenschap maakt, en het wordt genoemd het hemels- en het geestelijk-natuurlijk Goddelijk Ware: het Goddelijk Ware echter van den vierden graad is dat wat tot de doorvatting van de mensen der Kerk, levende in de Wereld, reikt, en hun inzicht en wetenschap maakt; dit wordt het natuurlijk Goddelijk Ware genoemd; het laatste van dit wordt het zinlijk Goddelijk Ware genoemd: deze Goddelijke Waren volgens hun graden in volgorde zijn in het Woord; en het Goddelijk Ware in den laatsten graad, of in het laatste der orde, is zodanig als het Goddelijk Ware in den zin der letter des Woords is voor de kleine kinderen en voor de meest eenvoudigen, die zinlijk zijn: het is dit Goddelijk Ware dat met den riethalm of rietstengel wordt aangeduid; en omdat de uitvorsingen bij allen geschieden door dit laatste Goddelijk Ware, als boven gezegd, geschieden derhalve de metingen en de wegingen in de uitbeeldende Kerken door rieten of rotans, waarmede dat Goddelijk Ware wordt aangeduid: dat de metingen geschieden door rieten, is nu boven getoond; dat ook de wegingen het werden, staat vast bij Jesaja: *“Het zilver wegen zij met het riet”*, XLVI: 6. Aangezien het riet het ware in laatsten betekent, zodanig als het is voor de eenvoudigen en de kleine kinderen, die niet geestelijk maar natuurlijk-zinlijk zijn, wordt er derhalve ook gezegd bij Jesaja: *“Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen, en de waarheid zal Hij voortdragen tot het gericht”*, XLII: 3; daar betreft het den Heer, en met *“het gekrookte riet zal Hij niet verbreken”* wordt aangeduid, dat Hij het zinlijk Goddelijk Ware bij de eenvoudigen en de kleine kinderen niet zal beschadigen; met *“de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen”* wordt aangeduid, dat Hij het Goddelijk Ware hetwelk bij de eenvoudigen en de kleine kinderen vanuit een gering goede der liefde aanvangt te leven, niet zal verderven; de vlaswiek (het

linnen) immers betekent het ware, en rokende betekent levende vanuit ietwat liefde; en omdat het ene en het andere, namelijk het riet en het linnen het ware betekent, wordt er derhalve ook aangaande den Heer gezegd, dat Hij de waarheid zal voortdragen tot het gericht, waaronder wordt verstaan, dat Hij bij hen het inzicht zal voortbrengen; het gericht (oordeel) betekent het inzicht. Het riet betekent ook het zinlijke ware, zijnde het laatste, zodanig als het is bij de natuurlijke mensen, ook de bozen; bij denzelfde: “*De droge plaats zal tot een poel zijn, gras voor riet en bieze*”, xxxv: 7; deze dingen betreffen de instauratie van de Kerk uit den Heer; en dat dan diegenen inzicht zullen hebben door het geestelijk Goddelijk Ware bij wie tevoren niet enig inzicht was, wordt aangeduid met “de droge plaats zal tot een poel zijn”; en dat dan diegenen wetenschap zullen hebben door het natuurlijk Goddelijk Ware bij wie tevoren slechts het zinlijk ware was geweest, wordt aangeduid met “gras voor riet en bieze”; het gras betekent de wetenschap vanuit geestelijken oorsprong of door welke het geestelijk ware wordt bevestigd; het riet en de bieze echter betekenen de wetenschap vanuit zinlijken oorsprong, of door welke de begoochelingen der zinnen worden bevestigd; deze wetenschap is in zich beschouwd slechts de laagste natuurlijke wetenschap, welke stoffelijk en lichamelijk is te heten, waarin slechts weinig of niets van leven is. Bij denzelfde: “*De stromen zullen terugwijken, de rivieren van Egypte zullen verminderd en uitgedroogd worden, het riet en het schilf zullen verwelken*”, xix: 6; onder deze dingen wordt in den geestelijken zin verstaan, dat alle inzicht van het Goddelijk Ware zal vergaan; de stromen zullen terugwijken, betekent dat alle dingen van het geestelijk inzicht zullen heengaan; de rivieren van Egypte zullen verminderd en uitgedroogd worden, betekent dat alle dingen van het natuurlijk inzicht zullen vergaan; het riet en het schilf zullen verwelken, betekent dat het laatste ware, hetwelk het zinlijk ware wordt genoemd, zijnde slechts het wetenschappelijke, zal verdwijnen; de stromen en de rivieren betekenen de dingen die van het inzicht zijn; Egypte betekent het natuurlijke, en het riet en het schilf het zinlijk ware of wetenschappelijke: terugwijken, verminderd worden, uitgedroogd worden, en verwelken, betekent vergaan en verdwijnen. Bij denzelfde: “*Gij hebt vertrouwd op den stok van dit verbrijzelde riet, op Egypte, en wanneer een man op dezen leunt, zo gaat hij in diens hand binnen en doorboort die; zo is Farao, de koning van Egypte, al dengenen die op hem vertrouwen*”, xxxvi: 6; met Egypte wordt aangeduid de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, en diens wetenschappelijke; en wanneer dit is gescheiden van het inzicht van den geestelijken mens, zo is het dwaas, en wordt het aangewend om boze dingen van elk geslacht te bevestigen; en

daarom is het een vals wetenschappelijke: dit dus is het, wat wordt genoemd de stok van het verbrijzelde riet; het riet is, zoals is gezegd, het ware in het laatste der orde, zijnde het zinlijk wetenschappelijke; verbrijzeld betekent gebroken en niet samenhangend met enig innerlijk ware dat bestand geeft; de stok is de macht daaruit van te doorvatten, en eveneens van over de ware dingen te redeneren; dit dus is het, wat wordt verstaan onder: Wanneer een man daarop leunt, zo gaat hij in diens hand binnen en doorboort die; steunen op dien stok, betekent vertrouwen op zijn eigen macht van de ware dingen te doorvatten en daarover vanuit het eigene te redeneren; binnengaan in de hand en die doorboren, betekent alle verstandelijke macht verderven, en louter valse dingen als ware dingen zien en aangrijpen; zo is Farao, de koning van Egypte, al dengenen die op hem vertrouwen, betekent dat zodanig is de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken ten aanzien van zijn wetenschappelijke dingen en het inzicht daaruit, en vanuit dit de redekaveling. Bij Job: *“Mijn schouderblad valle van den schouder, en mijn arm worde vandaar door een riet gebroken, omdat de vrees over mij is van het verderf Gods en vanwege Zijn majesteit zou ik niets kunnen; heb ik goud gesteld tot mijn hoop, en heb ik tot het zuivere goud gezegd: Mijn vertrouwen”*, xxxi: 22, 23, 24; ook daar wordt gehandeld over het vertrouwen van het eigen inzicht; en met die woorden wordt in den geestelijken zin beschreven dat vanuit hetzelfde niets van het ware wordt gezien, maar louter het valse, hetwelk niet samenhangt met enig ware; het niet samenhangen wordt aangeduid met: Mijn schouderblad valle van den schouder, en mijn arm worde vandaar door een riet verbroken; het schouderblad, de schouder en de arm betekenen de macht, daar de macht van het ware te verstaan en te doorvatten; van den schouder vallen, en door een riet verbroken worden, betekent gescheiden worden van de geestelijke macht van het ware te doorvatten, en vandaar door den zinlijk-lichamelijken mens bedrogen worden en door het valse vergaan; het riet is het ware in het laatste der orde, hetwelk het zinlijk-wetenschappelijke wordt genoemd, en dit wordt louter het valse wanneer het is van den natuurlijken mens alleen, gescheiden van den geestelijken; de vrees van het verderf Gods, betekent het verlies van het verstand van elk ware; vanwege Zijn majesteit niets kunnen, betekent dat niets van het verstand en van de doorvatting van het ware is uit het eigene des mensen, maar alles vanuit God; het goud stellen tot hoop, en tot het zuivere goud zeggen mijn vertrouwen, betekent dat hij in zichzelf geen vertrouwen had gesteld, door te geloven dat niet iets van het goede uit hemzelf was. Bij Ezechiël: *“Opdat alle bewoners van Egypte bekennen dat Ik Jehovah, deswege dat zij een rietstok zijn geweest voor het huis Israëls; als zij u bij de hand hielden,*

werd gij gebroken, gij doorboordet hun den gehele schouder; en als zij op u leunden, werd gij gebroken, en gij deedt hun alle lenden staan", xxix: 6, 7; eendere dingen worden hier van Egypte gezegd als boven, en met Egypte wordt hier eveneens aangeduid de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, en het wetenschappelijke van hem, hetwelk, aangeplooid zijnde aan de boze dingen, louter vals is; deze dingen zijn gezegd aangaande degenen in de Kerk die op het eigen inzicht vertrouwen; de zonen Israëls betekenen hen die van de Kerk zijn; hun vertrouwen wordt aangeduid met den rietstok; dat hun vandaar alle vermogen van het ware te verstaan is vergaan, wordt aangeduid met: Als zij u bij de hand hielden, werd gij gebroken, en gij doorboordet hun den gehele schouder; de schouder betekent de macht of het vermogen van het ware te verstaan; het verlies ervan wordt aangeduid met: Als zij op u leunden, werd gij gebroken; dat vandaar al het goede der liefde en der naastenliefde is teloorgegaan en verstrooid, wordt aangeduid met: Gij deedt hun alle lenden staan; de lenden betekenen het huwelijk van het ware en het goede, hier dus dat niet het ware verbonden is met het goede; het ware verbonden met het goede maakt het goede der liefde en der naastenliefde, aangezien al het goede der liefde en der naastenliefde wordt gevormd door de ware dingen. Bij David: "*Scheld het wilde dier des riets* (of van het rotan), *de vergadering der sterken onder de kalveren der volken, vertredende platen van zilver; het heeft de volken verbrokkeld, het verlangt oorlogen: de vetten zullen komen vanuit Egypte, Ethiopië zal zijn handen versnellen tot God*", Psalm LXVIII: 31,32; daar wordt gehandeld over het Rijk des Heren: dat men zich moet wachten voor het vals wetenschappelijke, dat is, voor het vals toegepaste wetenschappelijke vanuit den natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, wordt verstaan onder: "*Scheld het wilde dier des riets*", van het rotan, of van den lange sterken rietstengel; omdat die wetenschappelijke dingen, aangezien zij vanuit de begoochelingen der zinnen zijn, sterk overreden, worden zij de vergadering der sterken genoemd; de kalveren der volken zijn de goede dingen der Kerk die in den natuurlijke mens zijn; de platen van zilver zijn de ware dingen der Kerk; vertreden en verbrokkelen is verderven en verstrooien, hetgeen geschiedt door hen die natuurlijk en zinlijk zijn, en natuurlijk en zinlijk, en niet tevens geestelijk denken, aldus die denken vanuit den natuurlijke en zinlijken mens gescheiden van den geestelijken; die mens wordt verstaan onder het wilde dier des riets of van het lange en sterke riet; oorlogen verlangen betekent de redekavelingen tegen de ware dingen; de vetten vanuit Egypte, en Ethiopië, zijn zij die in de wetenschap der geestelijke zaken zijn, en die in de erkenningen van het ware en het goede

zijn; en dezen zullen toetreden tot het Rijk des Heren, omdat zij in het licht vanuit den geestelijken mens zijn. In het Eerste Boek der Koningen: “*Jehovah zal Israël slaan zoals het riet in de wateren nikt, en Hij zal Israël afrukken van op het goede land*”, xiv: 15; de verwoesting van de Kerk bij de zonen Israëls wordt vergeleken met het nikken van het riet of den langen sterken rietstengel in de wateren, omdat met het riet of den langen sterken rietstengel het ware van den natuurlijken mens wordt aangeduid, zijnde het laatste; en dat ware is het valse wanneer het wordt gescheiden van het licht van den geestelijken mens; want de zinlijke mens put al zijn dingen vanuit de schijnbaarheden in de wereld; vandaar zijn de redekavelingen vanuit dezelve over de geestelijke dingen louter begoochelingen, en vanwege de begoochelingen zijn het valse dingen; wat de begoochelingen der zinnen in de geestelijke dingen zijn, en dat daaruit de valse dingen zijn, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 53; voorts boven in DE ONTVOUWING OVER DE APOCALYPS, n. 575; en dat de zinlijk-wetenschappelijke dingen louter begoochelingen zijn, wanneer de zinlijke mens vanuit dezelve redeneert, boven n. 569, 581; voorts wat het zinlijke is, en hoedanig de zinlijke mens, in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 50. Bij de Evangelisten: “*dat zij een riet stelden in de rechterhand des Heren, en dat zij daarna het riet namen en daarmede Zijn hoofd sloegen*”, Matth. xxvii: 29, 30; Markus xv: 19; Voorts “*dat zij een spons op een riet stelden en Hem azijn te drinken gaven*”, Matth. xxvii: 48; Markus xv: 36; wie niet den geestelijken zin des Woords weet, kan geloven dat deze en meer dingen die over het lijden des Heren worden vermeld, niet meer behelzen dan vulgaire wijzen van bespotting, zoals dat zij een doornenkroon op Zijn hoofd zetten, en zij Zijn klederen verdeelden, en niet den rok, dat zij de knieën voor Hem bogen ter bespotting; en eveneens dit dat zij een riet gaven in Zijn rechterhand en daarmede daarna Zijn hoofd sloegen; voorts dat zij een spons vulden met azijn of gemirrhden wijn, en die stelden op een riet, en Hem daarmede te drinken gaven: doch men moet weten dat alle dingen die over het lijden des Heren worden vermeld, de bespotting van het Goddelijk Ware beteken, bijgevolg de vervalsing en de echtbreking van het Woord, aangezien de Heer, toen Hij in de wereld was, het Goddelijk Ware Zelf was, hetwelk in de Kerk het Woord is; en omdat de Heer hetzelfde was in de wereld, stond Hij het den Joden toe Hemzelf geheel en al zo te behandelen als zij het Goddelijk Ware of het Woord behandelden door de vervalsing en de echtbreking ervan; zij plooiden immers alle dingen des Woords aan hun liefden aan, en lachten om al het ware dat niet met hun liefden strookte, zoals om den Messias Zelf, omdat Hij niet volgens hun ontvouwing en godsdienst Koning zou worden

over de algehele wereld, en hen zou verheffen in heerlijkheid over alle volken en natiën: dat alle dingen die over het Lijden des Heren worden vermeld, zulke dingen betekenen, zie men boven in n. 64, 83, 195 einde. Dat zij echter een riet gaven in de hand des Heren, en daarna daarmede Zijn hoofd sloegen, betekende dat zij het Goddelijk Ware of het Woord hebben vervalst, en dat zij het verstand van het ware en de Goddelijke Wijsheid geheel en al hebben bespot; met het riet wordt het valse in uitersten aangeduid, zoals boven; en met het hoofd daarmede slaan wordt aangeduid het verstand van het ware en de Goddelijke Wijsheid — het hoofd des Heren betekent die — verwerpen en bespotten; en omdat zij den Heer azijn te drinken gaven, waarmede het vervalste wordt aangeduid, stelden zij derhalve de daarmede gevulde spons op een riet, waarmede wordt aangeduid het valse in uitersten, hetwelk het ondersteunende valse is.

628. En de Engel stond daarbij, zeggende; dat dit den wil des Heren en het bevel betekent, staat vast uit de betekenis van daarbij staan, zijnde hier de wil, waarover aanstonds; uit de betekenis van den Engel, zijnde de Heer ten aanzien van het Woord, waarover boven n. 593; en uit de betekenis van zeggen wanneer het door den Heer geschiedt, zijnde het bevel; want wat de Heer zegt opdat iets geschiede, of opdat iemand iets doe, is een bevel. Dat “de Engel stond daarbij” hier is de wil des Heren, is omdat in de geestelijke Wereld de denking met de bedoeling en den wil om een ander te zien, met hem te spreken, en van hem een bevel te geven, maakt dat hij aanwezig is, dat is, dat hij daarbij staat; in die Wereld immers zijn geen afstanden die bestendig en vandaar meetbaar zijn zoals in de natuurlijke wereld, maar de eenderheid van de aandoening en van de denking daaruit maakt de aanwezigheid, en de oneenderheid van dezelve maakt de afwezigheid; vanuit dien oorsprong zijn alle afstanden in die Wereld: dit komt vanuit dit universele dat de Heer bij allen aanwezig is volgens hun liefde tot Hem en volgens de liefde jegens den naaste, en de denkingen daaruit; vanuit dit universele beginsel ontstaan alle afstanden, dat is, aanwezigheden en afwezigheden, tussen de Engelen en de geesten; en daarom wordt, wanneer iemand verlangt met een ander te spreken, dat is, denkt over hem vanuit de bedoeling of den wil om met hem te spreken, deze terstond aanwezig is, of hijzelf aanwezig bij deze; dat het zo is, kan men ook zien in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 191 tot 199, waar gehandeld is over de ruimte in den Hemel. Uit deze dingen nu kan vaststaan vanwaar het is, dat “de Engel stond daarbij” den wil des Heren betekent; daarbij staan immers is aanwezig zijn.

629. Sta op, meet den Tempel Gods en het Altaar, en de aanbidders daarin; dat dit betekent opdat hij de Kerk zou uitvorsen hoedanig zij is ten aanzien van de opneming van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede, en vandaar ten aanzien van den eredienst des Heren, staat vast uit de betekenis van meten, zijnde een zaak uitvorsen hoedanig zij is, waarover aanstonds; uit de betekenis van den Tempel, zijnde in den hoogsten zin het Goddelijk Menselijke des Heren ten aanzien van het Goddelijk Ware, en in den betrekkelijken zin de Hemel en de Kerk ten aanzien van het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, waarover boven n. 220; uit de betekenis van het Altaar, zijnde in den hoogsten zin het Goddelijk Menselijke des Heren ten aanzien van het Goddelijk Goede, en in den betrekkelijken zin de Hemel en de Kerk ten aanzien van het Goddelijk Goede voortgaande uit den Heer, waarover ook boven, n. 391, 490, 496; en uit de betekenis van de aanbidders, zijnde de eredienst; dat de aanbidders den eredienst des Heren betekenen, is omdat de eredienst in de aanbedding van den Heer bestaat, en omdat in den geestelijken zin niet iets van een persoon wordt verstaan, maar slechts dingen los van personen, over welke zaak men zie boven n. 99, 100, 270, 325, 625; vandaar is het, dat met de aanbidders de aanbedding en de eredienst wordt aangeduid: uit deze dingen kan vaststaan, dat met “Sta op, meet den Tempel Gods en het Altaar, en de aanbidders daarin” wordt aangeduid, dat hij de Kerk zou uitvorsen hoedanig zij is ten aanzien van de opneming van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede voortgaande uit den Heer, en vandaar ten aanzien van den eredienst. Dat meten in den geestelijken zin niet meten betekent, kan hieruit vaststaan dat bevolen werd dat hij niet alleen zou meten den Tempel en het Altaar, maar ook hen aanbeddende daarin; voorts dat meten den Tempel en het Altaar iets behelst, dat wordt aangeduid met de maten ervan, aldus dat wordt aangeduid met de lengte, de breedte, en de hoogte; want de in den Tempel aanbeddenden meten, kan niet worden gezegd tenzij meten betekent uitvorsen het hoedanige van hen of het hoedanige der zaak. Dat meten betekent het hoedanige der zaak uitvorsen, voorts hetzelfde aangeven, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord, waar van meten en maten wordt gesproken, zoals uit deze volgende; bij Ezechiël: *“De man, die een snoer van linnen in zijn hand had en een meetriet, mat het gebouw, voorts den drempel der poort, het voorhuis der poort in het huis, het voorhuis der poort aan het huis, de deur der poort, de poort van het dak van de kamer af, en meer dingen, welke hij mat ten aanzien van de breedte, de lengte en de hoogte”*, xl: 3, 5, 6, 8, 11, 13, 17 e.v.; en daarna *mat hij den Tempel, den bovendorpel van den ingang, den wand des huizes, en het huis zelf, ten aanzien van de breedte en de*

lengte, XLI: I tot 5, I3, I4, 22; daarop *den innerlijken Voorhof en de dingen die van dien Voorhof waren*, XLII; tenslotte *mat hij het Altaar en de dingen die van het Altaar waren*, XLIII: I3 e.v.: de maten werden aangegeven in getallen, namelijk zoveel rieten, zoveel ellen, en zoveel palmen; waaruit kan vaststaan, dat onder die dingen meten niet meten wordt verstaan, maar aangeven het hoedanige van de zaak die met de afzonderlijke gemeten dingen wordt aangeduid, namelijk met het gebouw, de poort, het voorhuis, den tempel, den bovendorpel, den wand, den voorhof en het altaar; met het gebouw, het huis en den tempel wordt de Kerk aangeduid; met de deur en de poort het binnenleidende ware; met het voorhuis en den voorhof worden aangeduid alle dingen die buiten de Kerk zijn, maar die nochtans haar beogen, zijnde alle dingen die bij den mens der Kerk in zijn natuurlijken mens zijn; want de Kerk zelf bij den mens is in den inwendigen of geestelijken mens, of in het inwendig of geestelijk gemoed, aldus innerlijk bij hem; doch de dingen die in den uitwendigen of natuurlijken mens, of in het uitwendig of natuurlijk gemoed zijn, aldus die uiterlijk zetelen, stemmen alle overeen met de dingen die van de Kerk zelf zijn, welke, als gezegd is, in den inwendigen of geestelijken mens, of in het inwendig of geestelijk gemoed zijn; deze uiterlijke dingen zijn het die met het voorhuis buiten het huis en met den voorhof worden aangeduid; hoedanig die dingen zullen zijn, werd daar aangegeven met maten en met getallen; want in die Hoofdstukken wordt gehandeld over de toekomstige Kerk des Heren, welke de inwendige Kerk wordt genoemd, en deze wordt aldus beschreven; een ieder kan zien, dat zulke metingen van geen belang zouden zijn, indien niet iedere meting iets betekende; wat zij echter betekent, kan vaststaan uit de betekenis van het gemetene, en het hoedanige ervan uit de betekenis der maat in het getal. Er zijn slechts drie dingen die worden gemeten, namelijk de breedte, de lengte en de hoogte; en met de breedte wordt het ware der Kerk aangeduid, met de lengte het goede der Kerk, en met de hoogte het ene en het andere ten aanzien van de graden; de graden van het ware en het goede zijn hoedanig het ware en het goede is innerlijk of hoger, en hoedanig uiterlijk of lager; dat deze dingen met die drie afmetingen worden aangeduid, is omdat de Hemel breed wordt geheten van het zuiden tot het noorden, en lang wordt geheten van het oosten tot het westen, en hoog wordt geheten van den hoogsten Hemel, welke in de hoogste dingen is, tot den eersten Hemel, welke in de laagste dingen is; en omdat zij die in den Hemel wonen van het zuiden tot het noorden, in de ware dingen der leer zijn, wordt derhalve met de breedte het ware des Hemels of der Kerk aangeduid; en omdat in den Hemel van het oosten tot het westen degenen wonen die in

de goede dingen der liefde zijn, wordt derhalve met de lengte het goede des Hemels of der Kerk aangeduid; en omdat in de hoogste dingen degenen wonen die in den derden Hemel zijn, die de allerwijsten zijn, en in de laagste dingen zij die in den eersten Hemel zijn, die naar verhouding eenvoudigen zijn, wordt derhalve met de hoogte de wijsheid en het inzicht aangeduid ten aanzien van de graden; deze dingen dus zijn het die in het algemeen met de metingen worden aangegeven. Bij denzelfde: *“Zoon des mensen, toon den huize Israëls het huis, opdat zij beschaamd worden vanwege hun ongerechtigheden, en laten zij den vorm meten, wanneer zij beschaamd zijn geworden vanwege alle dingen die zij hebben gedaan; den vorm van het huis en zijn indeling, en zijn uitgangen, en zijn ingangen, en al zijn vormen; evenzo al zijn inzettingen en zijn indelingen alle, en al zijn wetten, onderricht hen daarin, en schrijf het in hun ogen [in oculis eorum], opdat zij zijn gehelen vorm en al zijn inzettingen bewaren, en dezelve doen”*, XLIII: 10, 11; dat meten den Tempel of het Huis betekent naspeuren en uitvorsen hoedanig de Kerk is ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede, kan hieruit vaststaan, dat gezegd wordt: Laten zij meten den vorm van het huis, zijn uitgangen en ingangen; voorts: Opdat zij den gehelen vorm ervan bewaren, waaronder niet de vorm van den Tempel kan worden verstaan slechts ten aanzien van den vorm, maar ten aanzien van de dingen die met den Tempel worden aangeduid; want er wordt aan toegevoegd: Opdat zij beschaamd worden vanwege hun ongerechtigheden die zij hebben gedaan; waarmede wordt aangeduid de schaamte dat zij zijn teruggetreden van de wetten en van de inzettingen der Kerk; en daarom wordt er ook gezegd dat hij hen onderrichte in al zijn inzettingen, alle beschrijvingen en al zijn wetten; daaruit blijkt, dat met den Tempel wordt aangeduid de Kerk met al haar ware en goede dingen, want deze zijn het, die moeten worden bewaard, en zij worden aangeduid met: Opdat zij bewaren den gehelen vorm van het huis, of van den Tempel; met den tempel wordt in het Woord aangeduid de Kerk ten aanzien van het ware, en met het huis Gods de Kerk ten aanzien van het goede; want de Tempel was uit stenen, het huis Gods echter in de oude tijden was uit houten geweest; en stenen betekenen de ware dingen, en houten de goede dingen. Bij Zacharia: *“Ik hief mijn ogen op en ik zag, en zie, een man, in wiens hand een meetsnoer was; en ik zeide: Waarheen gaat; en hij zeide tot mij: Om te meten Hierosolyma; opdat ik zie hoe groot haar breedte, en hoe groot haar lengte; en hij zeide: Voorsteden zal Hierosolyma bewonen, vanwege de veelheid der mensen en der beesten in het midden ervan”*, II: 1, 2, 4. deze dingen zijn gezegd over de Komst des Heren en over de instauratie van de nieuwe Kerk uit Hem, zoals kan vaststaan uit de

Verzen 10 en 11 van dat Hoofdstuk; Hierosolyma betekent die nieuwe Kerk; en haar meten betekent uitvorsen en vandaar weten hoedanig en hoe groot zij zal zijn; de breedte betekent het ware van haar leer, en de lengte het goede van haar liefde, zoals vlak boven; en daarom wordt gezegd: Om Hierosolyma te meten, opdat ik zie hoe groot haar breedte en hoe groot haar lengte; dat de Kerk daar onder Hierosolyma, en niet de stad [*urbs*] Hierosolyma wordt verstaan, is duidelijk; want omstreeks de Komst des Heren was Hierosolyma niet zo groot en zodanig als daar wordt beschreven, namelijk dat voorsteden zal bewonen Hierosolyma vanwege de veelheid der mensen en der beesten in het midden ervan; hieronder wordt verstaan de veelheid der natiën die tot de Kerk zullen toetreden; met Hierosolyma, in het midden ervan, wordt aangeduid de Kerk vanuit hen die innerlijk zullen opnemen het Goddelijke uit den Heer voortgaande; en met de voorsteden de Kerk vanuit hen die uiterlijk het zullen opnemen; de Kerk des Heren immers is inwendig en zij is uitwendig; in de inwendige Kerk zijn zij die in het inzicht en de wijsheid zijn, en vandaar in de hogere Hemelen zijn; in de uitwendige Kerk echter zijn zij die in de wetenschappen en in de erkenissen van het ware en het goede vanuit het Woord zijn, en niet in enig innerlijk inzicht en enige innerlijke wijsheid, en vandaar in de lagere Hemelen zijn; dezen worden geestelijk-natuurlijken genoemd, genen echter geestelijken; de geestelijken worden verstaan onder hen die in het midden van Hierosolyma zijn, en de geestelijk-natuurlijken onder hen die in de voorsteden zijn; onder de mensen en de beesten worden degenen verstaan die in het inzicht en daaruit in het goede des levens zijn; onder de mensen zij die in het inzicht zijn, en onder de beesten zij die in de aandoening van het natuurlijk goede en daaruit in het goede des levens zijn. Eendere dingen worden aangeduid met deze dingen in de Apocalyps: *„De Engel die met mij sprak, had een gouden riet, opdat hij zou meten de stad [civitas] van Nova Hierosolyma, haar poorten en haar muur; en hij mat den muur, 144 ellen, zijnde de maat eens mensen, dat is, eens Engels”,* xxi: 15, 17; onder Nova Hierosolyma wordt ook hier de nieuwe Kerk verstaan, en onder de stad haar leer; met haar muur wordt het beschermende Goddelijk Ware aangeduid; met het getal 144 worden alle ware en goede dingen in de samenvatting aangeduid; van dit getal wordt gezegd dat het is de maat eens mensen, welke is eens Engels, hetgeen niet zou kunnen worden gezegd indien niet met de maat het hoedanige werd aangeduid; maar over deze dingen ter plaatse zelf in hetgeen volgt⁸. Bij Ezechiël: *„Toen die man uitging naar den*

8 Zie intussen de voetnoot op pagina 651.

opgang, in wiens hand een linnen draad, mat hij duizend met de el; daarna deed hij mij doorgaan door de wateren; wateren der enkels; hij mat terstond daarop duizend, en hij deed mij doorgaan door de wateren; wateren der knieën; en hij mat duizend, en hij deed mij doorgaan door de wateren; wateren der lenden; hij mat wederom duizend; een rivier welke ik niet kon doorgaan, omdat de wateren hoog waren, wateren der zwemming, een rivier die niet zal worden doorgegaan: en zie, op den oever der rivier veel geboomte van deze en van gene zijde; en alle levende ziel die kruipt, en overal waarheen de rivier mocht komen, zal leven; waarvandaan veel vis wordt”, XLVII: 3, 4, 5, 7, 9; met deze dingen wordt beschreven hoe het inzicht dat degenen hebben die van de Kerk zijn, groeit door de opneming van het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer wordt aangeduid met de wateren uitgaande van onder den dorpel van het huis naar het oosten, en nederdalende van de rechterzijde van het huis uit het zuiden des altaars, als gezegd wordt in het eerste Vers van dat Hoofdstuk; met het oosten wordt de liefde tot den Heer aangeduid, aangezien het oosten in den Hemel daar is waar de Heer als Zon verschijnt; en de rechterzijde van daar is waar het Goddelijk Ware in het grootste licht wordt opgenomen, en die zijde wordt het zuiden genoemd; en daarom wordt ook gezegd “uit het zuiden des altaars”; hoe het inzicht groeit door de opneming van het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, wordt beschreven met de wateren die hij doorging, welke eerst reikten tot de enkels, daarna tot de knieën, voorts tot de lenden, en die ten slotte zo hoog waren dat men ze niet kon doorgaan; met de wateren tot de enkels wordt het inzicht aangeduid zodanig als de zinlijke en natuurlijke mens het heeft, want de enkels betekenen het zinlijke en het natuurlijke; met de wateren tot de knieën wordt het inzicht aangeduid zodanig als de geestelijk-natuurlijke mens het heeft, want de knieën betekenen het geestelijk-natuurlijke; met de wateren tot de lenden wordt het inzicht aangeduid zodanig als de geestelijke mens het heeft, want de lenden betekenen het huwelijk van het ware en het goede, zijnde het geestelijke; met de wateren die niet konden worden doorgaan, wordt het hemels inzicht aangeduid, hetwelk de wijsheid wordt genoemd, zodanig als de hemelse mens het heeft, of de Engel van den derden Hemel; en omdat deze onuitsprekelijk is, wordt gezegd dat het een rivier was die niet kon worden doorgaan; en eveneens worden die wateren geheten wateren der zwemming, uit hoofde hiervan dat het ver boven den natuurlijken mens is; de rivier die vanuit die wateren is, betekent het inzicht en de wijsheid; de erkentissen van het ware en het goede, voorts de doorvattingen, worden daarmede aangeduid dat aan den oever der rivier veel geboomte was van deze

en van gene zijde; de boom betekent de erkentnissen en de doorvattingen; het leven daaruit voor alle dingen die in den natuurlijken mens zijn, zowel voor de erkentnissen als voor de wetenschappen, wordt daarmee aangeduid dat alle levende ziel die kruipt, zal leven; voorts daarmee, dat er veel vis zal zijn; de kruipende ziel en de vis betekent de dingen die in den natuurlijken mens zijn, welke de erkentnissen vanuit het Woord worden genoemd, en eveneens de natuurlijke wetenschappen door welke de geestelijke dingen worden bevestigd; en leven betekent den invloed des Heren door den geestelijken mens en diens inzicht in die erkentnissen en wetenschappen; dat de wateren de ware dingen der leer vanuit het Woord betekenen, waardoor het inzicht is, zie men boven in n. 71, 483, 518. Bij Habakuk: *“Hij stond en Hij mat het land; Hij zag en Hij verstrooide de natiën, omdat de bergen der eeuwigheid zijn verbrokken; de heuvelen der eeuw hebben zich verlaagd, de gangen der eeuw zijn Zijne”*, III: 6; deze dingen betreffen de bezoeking en het Laatste Gericht uit den Heer wanneer Hij in de wereld zal komen; met *“Hij stond en Hij mat het land”* wordt aangeduid de uitvorsing alsdan hoedanig de Kerk is; meten betekent uitvorsen, en het land de Kerk; met *“Hij zag en Hij verstrooide de natiën”* wordt aangeduid de nederwerping van allen in de hel die in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn; verstrooien betekent nederwerpen in de hel, en de natiën betekenen hen die in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn; met *“Verbrokken zijn de bergen der eeuwigheid”* wordt aangeduid dat de hemelse Kerk is vergaan zodanig als zij was geweest bij de Oudsten, die in de liefde tot den Heer waren geweest; de bergen der eeuwigheid betekenen die Kerk en die liefde; met *“De heuvelen der eeuw hebben zich verlaagd”* wordt aangeduid dat de geestelijke Kerk is vergaan, zodanig als zij was geweest bij de Ouden na den vloed, die in de liefde jegens den naaste waren geweest; de heuvelen der eeuw betekenen die Kerk en die liefde; met *“De gangen der eeuw zijn Zijne”* wordt aangeduid volgens den staat der Kerk die er toen was, die verdraaid was. Bij Jesaja: *“Zie, de Heer Jehovih komt in den Sterke, en Zijn arm zal voor Hem heersen; wie heeft met Zijn vulst de wateren gemeten, en de Hemelen met de span gelijk gemaakt, en heeft met een drieling het stof der aarde samengevat, en in een waag de bergen gewogen, en de heuvelen in een weegschaal”*, XL: 10, 12; deze dingen betreffen eveneens den Heer, en het Goddelijk Ware vanuit hetwelk de Hemel en de Kerk is, en vanuit hetwelk de wijsheid is; de Komst des Heren en dan de ordening van alle dingen in de Hemelen uit Hem vanuit de eigen macht, wordt aangeduid met: *Zie, de Heer Jehovih komt in den Sterke, en Zijn arm zal voor Hem heersen; Zijn arm die zal heersen, betekent de eigen macht; de*

ordening van alle dingen in de Hemelen vanuit de eigen macht door het Goddelijk Ware, wordt aangeduid met: Wie heeft met Zijn vuist de wateren gemeten ,en de Hemelen met de span gelijk gemaakt, en heeft met een drieling het stof der aarde samengevat, en met een waag de bergen gewogen, en de heuvelen in een weegschaal; met de wateren meten wordt aangeduid de Goddelijke ware dingen aangeven; met de Hemelen gelijk maken met een span, wordt aangeduid daaruit de Hemelen ordenen; met het stof der aarde samenvatten met een drieling, wordt aangeduid de lagere dingen ordenen; met de vuist, de span en de drieling wordt iets eenders aangeduid als met de maten, voorts als met de hand, namelijk het hoedanige der zaak, en de eigen macht; met de bergen wegen in een waag, en de heuvelen in een weegschaal, wordt aangeduid alle dingen onderordenen en in evenwicht brengen; met de waag en de weegschaal wordt de juiste uitweging aangeduid; en met de bergen en de heuvelen worden de hogere Hemelen aangeduid, met de bergen die Hemelen die in de liefde tot den Heer zijn, en met de heuvelen die welke in de naastenliefde jegens den naaste zijn, zoals boven. Bij Job: *“Waar waart gij toen Ik de aarde grondde; wijs het aan indien gij inzicht kent; wie heeft haar maten gezet, indien gij het weet; en wie heeft over haar het richtsnoer uitgestrekt; op wat zijn haar grondvesten nedergezonden; wie heeft haar Steen des hoeks geworpen”*, xxxviii: 4, 5, 6; onder de aarde wordt hier de Kerk verstaan; met die gronden, en haar maten zetten, wordt aangeduid haar instaureren en haar hoedanige aangeven; de maat is het hoedanige der zaak; met over haar het richtsnoer uitstrekken, wordt aangeduid haar samenhouden in haar hoedanige; met *“op wat zijn haar grondvesten nedergezonden, en wie heeft haar steen des hoeks geworpen”*, wordt aangeduid haar grondvesting op de dingen die in den natuurlijken mens zijn; de steen des hoeks is het ware van den natuurlijken mens, hetwelk het wetenschappelijk ware wordt genoemd, waarop het ware van den geestelijken mens of het geestelijk ware wordt gegrond. Bij Jeremia: *“Indien deze inzettingen van vóór Mij zullen zijn teruggetreden, zo zullen zij ook ophouden, het zaad Israëls, zodat zij niet zijn een natie vóór Mij al de dagen: indien de Hemelen omhoog zullen worden gemeten, en de fundamenten omlaag zullen ;vorden doorspeurd; Ik ook, Ik zal al het zaad Israëls verwerpen vanwege alles wat zij hebben gedaan”*, xxxi: 36, 37; met de inzettingen [*statuta*] daar worden alle dingen der Kerk aangeduid welke den zonen Israëls bevolen waren, aldus alle dingen van den erediens; en dat er, indien deze niet werden onderhouden, geen Kerk bij hen zou zijn, wordt aangeduid met: Indien de inzettingen van vóór Mij zullen zijn teruggetreden, en zij zullen ophouden, het zaad Israëls, zodat zij niet zijn een natie vóór Mij

al de dagen; met Israël wordt de Kerk aangeduid, en met zijn zaad het ware der Kerk; en dat, hoewel de nieuwe Hemel en de nieuwe Kerk zullen ontstaan, nochtans niets van den Hemel en van de Kerk bij die natie zal zijn, wordt aangeduid met: Indien de Hemelen omhoog zullen worden gemeten, en de fundamenten omlaag zullen worden doorspeurd, Ik ook, Ik zal al het zaad Israëls verwerpen vanwege alles wat zij hebben gedaan. Dat met meten en de maat nemen, wordt aangeduid het hoedanige der zaak aangeven en bepalen; voorts ook hetzelfde uitvorsen, is omdat met de maat het hoedanige der zaak of de hoedanigheid wordt aangeduid: dat met de maat dit wordt aangeduid, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; in de Apocalyps: *“De Engel mat den muur der stad Nova Hierosolyma, 144 ellen, zijnde de maat eens mensen, dat is, eens Engels”*, XXI: 17; dat hier met de maat wordt aangeduid het hoedanige van de zaak die wordt verstaan onder den muur der stad Hierosolyma, blijkt duidelijk; want wat zou er anders onder worden verstaan dat de maat van den muur, 144 ellen, was de maat eens mensen, dat is, eens Engels? Bij Mattheus: *“Oordeelt niet, opdat gij niet veroordeeld worde; want met wat oordeel oordeelt, zult gij geoordeeld worden, en met wat maat gij meet, zal u gemeten worden”*, VII: 1, 2. Bij Lukas: *“Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld worde, veroordeelt niet opdat gij niet veroordeeld worde, vergeeft opdat u verge ven worde, geeft en u zal gegeven worden; een goede, gedrukte, geschudde en overvloeiende maat zullen zij in uw schoot geven; met welke maat immers gij meet, zal u wedergemeten worden”*, VI: 37, 38; deze dingen zie men ontvouwd in het Werk OVER DEN HEEMEL EN DE HEL, n. 349: en bij Markus: *“Met wat maat gij meet, met die zal u wedergemeten worden, en voor u die hoort zal daaraan worden toegevoegd; een ieder die heeft, dien zal zal gegeven worden, maar een ieder die niet heeft, van dien zal ook wat hij heeft, worden afgenomen”*, IV: 24, 25; aldus wordt de naastenliefde jegens den naaste beschreven, of de geestelijke aandoening van het ware en het goede, namelijk: voor zoveel en hoedanig iemand in die naastenliefde of in die aandoening is in de wereld, voor evenzoveel komt hij in die na den dood; dat men niet boos moet denken over het goede en het ware, wordt verstaan onder: Oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld worde, en veroordeelt niet opdat gij niet veroordeeld worde; boos denken over het boze en over het valse is een ieder geoorloofd, maar niet over het goede en het ware, want deze zijn in den geestelijken zin de naaste; omdat het de naastenliefde jegens den naaste is die wordt verstaan, wordt derhalve ook gezegd: Vergeeft en u zal vergeven worden, geeft en u zal gegeven worden; dat de geestelijke aandoening, welke de naastenliefde wordt genoemd, zal aanblijven na den dood volgens het hoevele en het hoedanige ervan, wordt verstaan onder: Met

welke maat gij meet, zal u wedergemeten worden; en dat dit hoevele en hoedanige tot in het eeuwige zal worden gevuld, wordt daaronder verstaan dat de maat zal worden toegevoegd aan u die hoort, en dat in den schoot zal worden gegeven een goede, gedrukte, geschudde en overvloeiende maat; de maat daar is het hoevele en het hoedanige der aandoening of der naastenliefde, hetwelk tot in het eeuwige binnen of volgens den graad ervan in de wereld zal worden vermeerderd; men zie in de bovenaangehaalde plaats in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 349; dat dit dengenen gewordt die de naastenliefde betrachten, wordt daaronder verstaan dat daaraan wordt toegevoegd voor u die hoort; zij die horen, betekenen zij die gehoorzamen en doen; dat den naaste liefhebben is het ware en het goede liefhebben, voorts het oprechte en het gerechte, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 84 tot 106; dat geen andere denking noch een ander oordeel wordt verstaan dan aangaande het geestelijk leven van een ander, kan hieruit vaststaan, dat het een ieder is geoorloofd over het zedelijk en burgerlijk leven van een ander te denken, en eveneens daarover te oordelen; zonder zulk een oordeel en denking over de anderen kan geenszins enig burgerlijk gezelschap (of maatschappij) blijven bestaan; en daarom wordt met niet oordelen en veroordelen aangeduid niet boos denken over den naaste geestelijk verstaan, namelijk over diens geloof en liefde, welke van het geestelijk leven des mensen zijn, want die schuilen verborgen in zijn innerlijke dingen, en zijn vandaar aan niemand anders bekend dan aan den Allenen Heer. Bij Johannes: *“Dien de Vader gezonden heeft, spreekt de woorden Gods; niet immers met mate heeft Hem God den geest gegeven”*, III: 34; met den geest dien God geeft, wordt het Goddelijk Ware aangeduid, en daaruit het inzicht en de wijsheid; met “niet met mate” wordt aangeduid boven elk hoevele en hoedanige der mensen, bijgevolg het oneindige; want het oneindige dat de Heer had, heeft niet een hoevele en een hoedanige, want het hoevele en het hoedanige zijn eindige eigenschappen; het hoevele immers en het hoedanige bepalen het eindige en begrenzen dat; doch dat wat zonder begrenzing is, is oneindig; waaruit volgt, dat de maat ook hier het hoedanige betekent, want “niet met mate” betekent zonder praedicaat van het hoedanige of van de hoedanigheid. Bij David: *“Maak mij bekend, Jehovah, mijn einde; en welke de maat mijner dagen zij; ik erken hoe binnenkort ophoudende ik ben; zie, handpalmen hebt Gij tot mijn dagen gegeven, en mijn tijd is zoals niets vóór. U”*, Psalm xxxix: 5, 6; het heeft den schijn, alsof onder die woorden alleen tijden des levens worden verstaan, welker einde hij wil weten, en dat die snel voorbijgaan; maar in den geestelijken zin worden niet tijden verstaan, doch voor die in de plaats staten des levens;

en daarom wordt met: “Maak mij bekend, Jehovah, mijn einde, welke de maat mijner dagen zij” aangeduid, dat hij den staat zijns levens moge weten en het hoedanige ervan, aldus hoedanig leven voor hem zal blijven voortduren; met “Zie, handpalmen hebt Gij tot mijn dagen gegeven” wordt aangeduid, dat het hoedanige van den staat zijns levens van maar heel weinig belang is; en met “Mijn tijd is zoals niets voor U” wordt aangeduid, dat de staat zijns levens niets waard is; de tijd immers en de dagen betekenen den staat des levens ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede, en vandaar ten aanzien van het inzicht en de wijsheid; bijgevolg dat deze en gene dingen, voor zover zij vanuit hemzelf zijn, niets van waarde zijn: dat die woorden dezen zin inhebben, kan niet worden gezien door hen die alleen natuurlijk denken, omdat de natuurlijke denking niet kan worden gescheiden van de idea van tijd; doch de geestelijke denking, zodanig als de engellijke is, heeft niets gemeen met tijd, noch met ruimte, noch met persoon. Aangezien de maten het hoedanige der zaak betekenen, is het duidelijk wat wordt aangeduid met *het huis der maten*, Jerem. XXII: 14; met *het deel der maten*, Jerem. XIII: 25; voorts met *de mannen der maten*, Jes. XLV: 14; met de maten daar wordt het hoedanige in de gehele samenvatting aangeduid. Bij Mozes: “*Niet zult gij verdraaidheid doen in het gericht, in de maat, in het gewicht, en in de afmeting; weegschalen der gerechtigheid, stenen der gerechtigheid, een efa der gerechtigheid, en een hin der gerechtigheid zult gij hebben*”, Levit. XIX: 35, 36. Bij denzelfde: “*Niet zullen in uw kistje zijn verschillende stenen, een groten en een kleinen; niet zullen in uw huis zen verschillende efa's, grote en kleine; een steen volmaakt en der gerechtigheid zult gij hebben, een efa volmaakt en der gerechtigheid zult gij hebben*”, Deut. XXV: 13, 14, 15; En bij Ezechiël: “*Weegschalen der gerechtigheid, en een efa der gerechtigheid, en een bath der gerechtigheid zult gij hebben*”, XLV: 10; dat met deze maten en met deze gewichten de waardering van een zaak volgens het hoedanige van het ware en het goede wordt aangeduid, zie men boven, n. 373.

630. En den voorhof, welke buiten den Tempel is, werp dien naar buiten uit, en meet dien niet; dat dit betekent dat het uitwendige des Woords, en vandaar van de Kerk en den eredienst, niet moet worden uitgevorst, staat vast uit de betekenis van den voorhof, zijnde het uitwendige des Woords en vandaar van de Kerk en den eredienst; dat de voorhof deze dingen betekent, is omdat de Tempel den Hemel en de Kerk betekent ten aanzien van het Goddelijk Ware, zoals in bovenstaand Artikel is gezegd; vandaar betekent de voorhof, welke buiten den Tempel of vóór het aangezicht des Tempels is, den eersten of laatsten Hemel; want de Tempel in zich beschouwd betekent de hogere

Hemelen; namelijk, het ontoegankelijk heiligste [*adytum*], waar de ark des verbonds was, betekende den binnensten of derden Hemel, de Tempel buiten het ontoegankelijk heiligste ,betekende den middelsten of tweeden Hemel; vandaar betekende de voorhof den laatsten of eersten Hemel; en dat wat den Hemel betekent, dit betekent eveneens de Kerk, want de Kerk is de Hemel des Heren op aarde; en dat wat de Kerk betekent, dit betekent eveneens het Woord en eveneens den eredienst, want het Woord is het Goddelijk Ware vanuit hetwelk de Hemel en de Kerk is, en de eredienst is volgens het Goddelijk Ware hetwelk het Woord is; vandaar is het, dat de voorhof het uitwendige of het laatste des Hemels en der Kerk betekent, en eveneens het uitwendige of het laatste van het Woord en van den eredienst; het Woord en de eredienst zijn geheel en al zoals de Hemel en de Kerk is, want in het Woord zijn drie onderscheiden zinnen zoals er drie Hemelen zijn; de binnenste zin, welke de hemelse zin wordt genoemd, is voor den binnensten of derden Hemel; de middelste zin, welke de geestelijke zin wordt genoemd, is voor den middelsten of tweeden Hemel; en de laatste zin, die de hemels- en geestelijk-natuurlijke zin wordt genoemd, is voor den laatsten of eersten Hemel; Deze drie zinnen, behalve den natuurlijken, welke voor de wereld is, zijn in het Woord en in de afzonderlijke dingen ervan; en omdat de drie Hemelen het Woord hebben, en iedere Hemel in zijn zin des Woords is, en daaruit de Hemel van hen, en eveneens de eredienst is, zo volgt daaruit, dat dat wat den Hemel betekent, ook het Woord en den eredienst betekent; uit hoofde hiervan nu is het ,dat de voorhof het uitwendige des Woords betekent, en vandaar het uitwendige van de Kerk en van den eredienst. Bovendien moet men weten dat de Tempel twee voorhoven had, het ene buiten den Tempel, en het andere binnen den Tempel; en met den Voorhof buiten den Tempel wordt de ingang zelf tot den Hemel en tot de Kerk aangeduid, waarin degenen zijn die in den Hemel worden binnengeleid; en door den Voorhof binnen den Tempel wordt de laatste Hemel uitgebeeld; iets eenders is het geval met de Kerk, alsmede met het Woord, en met den eredienst; want met den voorhof buiten den Tempel wordt het uitwendige des Woords aangeduid, dat is, het Woord zodanig als het is in den natuurlijken zin, welke voor de wereld is, door welken zin de mens wordt binnengeleid in deszelfs geestelijken zin, waarin de Engelen des Hemels zijn: wat echter eigenlijk met den enen en den anderen voorhof, den innerlijken en den uiterlijken, wordt aangeduid, zal worden gezegd in hetgeen volgt: en waarom hier gezegd wordt dat de voorhof buiten den Tempel naar buiten moet worden uitgeworpen, en niet moet worden gemeten, zal worden gezegd in het volgende Artikel, waar het wordt ontfouwd

wat daarmede wordt aangeduid dat het aan de natiën is gegeven. Uit deze dingen nu kan men enigermate zien, wat er wordt aangeduid met den Voorhof en met de Voorhoven in het Woord in de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Maken zult gij den Voorhof des Habitakels aan den zuidhoek zuidwaarts, behangselen voor den Voorhof; twintig kolommen, twintig voetstukken, de haken der kolommen en de banden uit zilver, de poort des voorhofs met een voorhang, de lengte ervan honderd ellen van het zuiden tot het noorden, en de breedte ervan 50 van het oosten tot het westen”*, Exod. xxvii: 9 tot 18; deze Voorhof was de Voorhof van de Tent der samenkomst, waarmede eender de laatste of eerste Hemel werd uitgebeeld en aangeduid; want door de Tent der samenkomst werd de Hemel uitgebeeld; door het binnenste ervan, waar de ark was en daarop het verzoendeksel, werd de binnenste of derde Hemel uitgebeeld; en door de Wet in de Ark de Heer Zelf ten aanzien van het Goddelijk Ware of het Woord; en door de Tent buiten den voorhang, waar de tafel was voor de broden, het reukaltaar, en de kandelaar, werd de middelste of tweede Hemel uitgebeeld; en door den Voorhof werd de laatste of eerste Hemel uitgebeeld; dat de drie Hemelen waren uitgebeeld door die Tent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3478, 9457, 9481, 9485; wat echter in het bijzonder met den voorhof, en met alle dingen ervan, n. 9741 tot 9775. Omdat de Voorhof den laatsten Hemel uitbeelde, en vandaar eveneens het uitwendige der Kerk, des Woords, en van den eredienst, werden derhalve de *overschotten van de spijsoffers, en van de schuldoffers, door Aharon en diens zonen in den Voorhof gegeten*, Levit. vi: 16, 26; met die geheiligde dingen eten in den Voorhof werd aangeduid zich toeëigenen de goede dingen der Kerk welke werden aangeduid met die spijsoffers en met die slachtoffers; en alle toeëigening van de heilige dingen geschiedt door laatsten, want de heilige innerlijke dingen kunnen niet worden toegeëigend tenzij door laatsten. Aangaande de Voorhoven van den Tempel echter wordt aldus melding gemaakt in het Eerste Boek der Koningen: *“Salomo maakte een Voorhof vóór de aangezichten van den Tempel des huizes; en daarna bouwde hij den innerlijken Voorhof, drie rijen van gehouwen stenen, en een rij van gehouwen ceder”*, vi: 3, 36; door den Tempel werd eender de Hemel en de Kerk uitgebeeld; door het ontoegankelijk heiligste, waar de Ark was, werd de binnenste of derde Hemel uitgebeeld, voorts de Kerk bij hen die in de binnenste dingen zijn, welke Kerk de hemelse Kerk wordt geheten; door den Tempel daarbuiten werd de middelste of tweede Hemel uitgebeeld, voorts de Kerk bij hen die in het midden zijn, welke Kerk de inwendig-geestelijke Kerk wordt genoemd; door den innerlijken voorhof werd de laatste of eerste Hemel uitgebeeld, voorts de Kerk bij hen die in de laatsten zijn,

welke Kerk de inwendig-natuurlijke Kerk wordt genoemd; door den uiterlijken voorhof echter wordt de ingang tot den Hemel uitgebeeld; en omdat met den Tempel in den hoogsten zin de Heer wordt aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, voorts ten aanzien van het Goddelijk Ware, wordt vandaar ook met den Tempel aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, bijgevolg het Woord, want dit is het Goddelijk Ware in de Kerk: dat het Goddelijk Menselijke des Heren met den Tempel wordt aangeduid, staat vast uit des Heren woorden waar Hij zegt: *“Breekt den Tempel af; in drie dagen echter zal Ik dien opwekken; en Hij sprak over den Tempel Zijns lichaams”*, Joh. II: 18 tot 23; dat met den Tempel de Kerk wordt aangeduid, staat vast uit deze woorden des Heren, *dat niet een steen op den steen zal worden gelaten van den Tempel die niet zal worden afgebroken*, Matth. XXIV: 1, 2; Lukas XXI: 5, 6, 7; onder welke woorden wordt verstaan, dat al het Goddelijk Ware, bijgevolg het al der Kerk, zal vergaan; daar wordt immers gehandeld over het einde der Kerk, hetwelk de voleinding der eeuw wordt genoemd. Dat de beide voorhoven, de innerlijke en de uiterlijke, waren gebouwd, en daar kamers, voorhuizen of wandelgangen, en meer dingen, kan vaststaan uit de beschrijving ervan bij Ezechiël: *“De Engel leidde mij heen tot den uiterlijken voorhof, waar, ziet, kameren waren, en een plaveisel gemaakt voor den voorhof, rondom, 30 kameren op het plaveisel; welke hij mat ten aanzien van de lengte en de breedte, en eveneens mat hij de binnenkamers, de voorhuizen, de poort, de afzonderlijke dingen ten aanzien van de lengte en de breedte”*, XL: 17 tot 22, 31, 34, e.v.; Hfdst. XLII: 1 tot 14. En aangaande den innerlijken Voorhof bij denzelfde: *“Hij mat den innerlijken Voorhof, zijn poorten naar het noorden, het oosten, en het zuiden, de voorhuizen, de trappen met de opgangen, de binnenkamers, de kamers der zangers, de posten”*, XL: 23 tot 31, 44, e.v.; en bij Jeremia: *“In de kamer van Gemarja, den schrijver, in den hogeren Voorhof, tot de deur der nieuwe poort van het huis”*, XXXVI: 10; bij den profeet Ezechiël wordt van Hfdst. XL tot XLVIII gehandeld over de nieuwe stad, over den nieuwen Tempel, en over de nieuwe Aarde, waarmede wordt aangeduid de nieuwe Kerk die door den Heer moest worden geïnstalleerd; en met de kamers, de binnenkamers, de voorhuizen, en de overige dingen, worden zulke dingen aangeduid die van de Kerk, van haar leer, en van den eredienst zijn; en met de afmetingen ervan wordt hun hoedanige aangeduid, zoals in bovenstaand Artikel is gezegd en getoond; Wat echter met de afzonderlijke dingen wordt aangeduid, is niet te dezer plaatse om te worden uiteengezet; alleen dit, dat de Voorhoven de uitwendige dingen des Hemels en der Kerk betekenen, en vandaar de uitwendige dingen van het Woord en van den

Eredienst; dat de uitwendige dingen ervan worden aangeduid met de Voorhoven, kan hieruit alleen al vaststaan dat de Tempel in het algemeen den Hemel en de Kerk betekent; en daarom betekenen de drie verdelingen van den Tempel, namelijk de Voorhoven, de Tempel zelf, en het ontoegankelijk heiligste [*Adytum*] de drie Hemelen volgens hun graden; hoedanig de drie Hemelen ten aanzien van hun graden zijn, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 29 tot 40. Dat de Hemel en de Kerk wordt aangeduid met den Tempel en de Voorhoven, kan vollediger vaststaan uit deze dingen bij Ezechiël: *“De geest hief mij op, en leidde mij binnen in den innerlijken voorhof des Tempels; toen, zie, de heerlijkheid van Jehovah vulde het huis; en ik hoorde Een tot mij spreken vanuit het huis, zeggende: Zoon des mensen, het is de plaats Mijns Troons, en de plaats der zolen Miner voeten, waar Ik zal wonen in het midden der zonen Israëls tot in het eeuwige”*, XLIII: 4 tot 7; dat met deze voorhoven den laatsten Hemel of het uitwendige der Kerk wordt aangeduid, kan hieruit vaststaan, dat gezegd wordt dat hij was binnengeleid in den Voorhof, en van daar het huis vervuld zag met de heerlijkheid van Jehovah; met de heerlijkheid van Jehovah wordt aangeduid het Goddelijk Ware, dat den Hemel en de Kerk maakt; en daarna dat dat Huis was de plaats van den Troon van Jehovah, en de plaats der zolen Zijner voeten, waar Hij zal wonen in het midden der zonen Israëls tot in het eeuwige; dat onder den Troon van Jehovah de Hemel wordt verstaan, zie men boven, n. 253, 297, 343, 460, 462, 477, 482; en dat onder de plaats der voetzolen van Jehovah de Kerk wordt verstaan, ook boven, n. 606: onder de zonen Israëls worden al degenen verstaan die van de Kerk des Heren zijn; bijgevolg betekent “bij die wonen tot in het eeuwige” de voortdurende aanwezigheid des Heren bij hen. Bij denzelfde: *“De heerlijkheid van Jehovah verhief zich van boven den Cherub op den drempel van het Huis, en het Huis werd vervuld met een wolk; en de wolk vervulde den innerlijken Voorhof; en de Voorhof was vol van den glans der heerlijkheid van Jehovah; en de stem van de vleugelen der Cherubim werd gehoord tot aan den uiterlijken Voorhof toe”*, x: 3, 4, 5; door de Cherubim die door den profeet werden gezien, werd uitgebeeld de Heer ten aanzien van de Voorzienigheid en de bescherming opdat Hij niet worde toegegaan tenzij door het goede der liefde; bijgevolg werden met de Cherubim de hogere Hemelen aangeduid, in het bijzonder de binnenste Hemel, want daar is de bescherming; men zie boven n. 277, 313, 322, 362, 370, 462; en daarom wordt met het Huis hetwelk vervuld werd met een wolk, de Hemel en de Kerk aangeduid; met den innerlijken Voorhof, dien de wolk ook vervulde, wordt de laatste Hemel aangeduid; en met den uiterlijken Voorhof, tot waar de stem

van de vleugelen der Cherubim werd gehoord, wordt aangeduid de ingang tot den Hemel, welke in het bijzonder is in de natuurlijke Wereld, en daarna in de Wereld der geesten; want door de Kerk in de Wereld, en daarna door de Wereld der geesten, treedt de mens in den Hemel binnen; wat de Wereld der geesten is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 42I tot 43I, e.v.: met de wolk echter en met den glans der heerlijkheid van Jehovah wordt aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat er met de Voorhoven wordt aangeduid in de volgende plaatsen; bij David: *“Gezegend is hij dien Gij verkiest, en doet naderen; hij zal wonen in Uw Voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goede van Uw Huis, met het hellige van Uw Tempel”*, Psalm LXV: 5; met deze dingen wordt aangeduid dat zij die in de naastenliefde of in de geestelijke aandoening zijn, in den Hemel zullen leven, en daar in het inzicht en de wijsheid vanuit het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede; met den uitverkorene, of niet hem dien Gij verkiest, worden degenen aangeduid die in de liefde jegens den naaste of in de naastenliefde zijn; met *“Gij doet naderen”* wordt de aandoening of de geestelijke liefde aangeduid; want voor zoveel als de mens in die liefde of in die aandoening is, is hij bij den Heer; een ieder immers nadert volgens die liefde; met in de Voorhoven wonen wordt aangeduid leven in den Hemel; met *“wonen in”* [*inhabitare*] leven, en met de Voorhoven de Hemel; met verzadigd worden met het goede van het huis wordt aangeduid uit het Goddelijk Goede in de wijsheid zijn; en met verzadigd worden met het heilige des Tempels, wordt aangeduid vanuit het Goddelijk Ware zijn in het inzicht, en vanuit het ene en het andere de hemelse vreugde genieten; het huis Gods betekent den Hemel en de Kerk ten aanzien van het Goddelijk Goede, en de Tempel den Hemel en de Kerk ten aanzien van het Goddelijk Ware; van het hellige wordt gesproken met betrekking tot het geestelijk Goede, zijnde het Ware. Bij denzelfde: *“Een dag in Uw Voorhoven is beter dan duizenden; ik verkoos aan de deur te staan in het Huis mijns Gods”*, Psalm LXXXIV: II; met de Voorhoven wordt daar aangeduid de eerste of laatste Hemel, door welchen de toegang geschiedt in de hogere Hemelen; en daarom wordt daaraan nog toegevoegd: *verkoos aan de deur te staan in het Huis mijns Gods*. Bij denzelfde: *“Geeft Jehovah de heerlijkheid Zijns Naams, brengt gave, en komt in Zijn Voorhoven”*, Psalm xcvi: 8. Bij denzelfde: *“Looft den Naam van Jehovah, looft, gij knechten van Jehovah, die staande zit in her Huis van Jehovah, in de Voorhoven van het Huis onzes Gods”*, Psalm cxxxv: 1, 2. Bij denzelfde: *“Hoe liefelijk zijn Uw Habitakels, o Jehovah Zebaoth; mijn ziel heeft verlangd, ja zelfs verteerd is mijn ziel naar de Voorhoven van Jehovah”*, Psalm LXXXIV: 2. 3. Bij

denzelfde: “*Gaat Zijn poorten binnen in belijdenis, Zijn Voorhoven in lof; belijdt Hem, zegent Zijn Naam*”, Psalm c: 4. Bij denzelfde: “*Mijn beloften zal ik Jehovah inlossen, vóór al Zijn volk; in de Voorhoven van het Huis van Jehovah, in het midden van u, o Hierosolyma*”, Psalm CXVI: 14, 18, 19. Bij denzelfde: “*De gerechte zal zoals een palmboom bloeien, zoals een ceder in den Libanon zal hij groeien; geplant in het Huis van Jehovah, in de Voorhoven onzes Gods zullen zij uitspruiten*”, Psalm CXII: 13, 14; dat onder de voorhoven in die plaatsen de Hemel wordt verstaan, in het bijzonder de laatste Hemel en de Kerk, kan zonder ontvouwing vaststaan; eender in de volgende plaatsen; bij Jesaja: “*Zij zullen koren en most verzamelen, zij zullen eten en Jehovah loven; en zij die zullen vergaderen, zullen dien drinken in de Voorhoven Mijner heiligheid*”, LXII: 9; niet “zij zullen koren en most verzamelen” wordt het onderricht aangeduid in de goede en de ware dingen der leer en der Kerk; met “zij zullen eten en Jehovah loven” wordt de toeëigening en de eredienst des Heren aangeduid; met “zij die zullen vergaderen, zullen dien drinken in de Voorhoven Mijner heiligheid” wordt de genieting van het Goddelijk Ware aangeduid, en van de gelukzaligheid daaruit in de Hemelen. Bij Joël: “*Tussen den Voorhof en het Altaar wenen de priesters, de bedienaars van Jehovah, en laat hen zeggen: Spaar, Jehovah, Uw valk*”, II: 17; met wenen tussen den Voorhof en het Altaar wordt aangeduid de weeklaging over de verwoesting van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede in de Kerk; met den Voorhof immers wordt iets eenders aangeduid als met den Tempel, namelijk de Kerk ten aanzien van het Goddelijk Ware, en met het Altaar de Kerk ten aanzien van het Goddelijk Goede; vandaar wordt met tussen den Voorhof en het Altaar aangeduid het huwelijk van het ware en het goede, hetwelk den Hemel en de Kerk maakt; en met wenen wordt aangeduid de weeklaging over haar verwoesting. Met de Voorhoven worden de laatsten des Hemels aangeduid, voorts de uitwendige dingen van de Kerk, van het Woord, en van den Eredienst, ook elders in het Woord, als in Jes. I: 12; Zach. III: 7.

631. Omdat hij den natiën is gegeven; dat dit betekent aangezien dat is verdraaid door de boze dingen des levens en de valse dingen der leer, staat vast uit de betekenis van de natiën, zijnde zij die in de boze dingen zijn ten aanzien van het leven, en daaruit in de valse dingen ten aanzien van de leer, en in den abstracten zin de boze dingen des levens en de valse dingen der leer; dat de boze en de valse dingen met de natiën worden aangeduid, zie men boven in n. 175, 331, 625. Dat het uitwendige des Woords, en vandaar van de Kerk en van den eredienst, is verdraaid door de boze dingen des levens en de valse dingen van leer, is omdat het uitwendige des Woords, hetwelk

de zin der letter ervan wordt genoemd, is volgens de schijnbaarheden in de Wereld, omdat het is voor de kleine kinderen en de eenvoudigen, die niet iets opnemen dat tegen de schijnbaarheden is; en daarom worden dezen door den zin der letter, waar de schijnbaarheden van het ware zijn, binnengeleid in de innerlijke ware dingen naarmate zij in leeftijd opgroeien; en zo worden de schijnbaarheden bij graden uitgetrokken, en in de plaats ervan de innerlijke ware dingen ingeplant: deze zaak kan met ontelbare voorbeelden worden toegelicht; zoals dat wij bidden dat God ons niet in verzoeking leide; dit wordt aldus gezegd omdat het schijnt alsof God daarin leidt, terwijl Hij toch niemand in verzoeking leidt: eender dat de Heer toorn, straft, in de hel werpt, den goddelozen het boze doet, en eendere dingen meer; terwijl toch God nooit toorn, straft, en in de hel werpt, en in het geheel niet iemand het boze doet; maar de goddeloze doet het zichzelf aan door de boze dingen, want aan de boze dingen zelf zijn de boze dingen der straf in; nochtans wordt het aldus in zeer vele plaatsen in het Woord gezegd, omdat het zo schijnt; diene eveneens tot voorbeeld *dat niemand zijn vader vader zal noemen, noch zijn meester meester*, Matth. xxiii: 8, 9, 10; terwijl zij toch zo genoemd moeten worden; maar het wordt zo gezegd, omdat onder den Vader de Heer wordt verstaan, Die ons opnieuw scheidt en verwekt, en omdat enig en alleen Hij leert en onderricht; en daarom zal de mens wanneer hij in de geestelijke idee is, dan over den Heer alleen als Vader en Meester denken, anders echter wanneer hij in de natuurlijke idee is; bovendien kent in de geestelijke Wereld of in den Hemel niemand een anderen Vader, Leeraar, of Meester, dan de Heer, omdat uit Hem het geestelijk leven is: zo in de overige dingen. Uit deze dingen kan vaststaan, dat het uitwendige des Woords, en vandaar het uitwendige van de Kerk en van den eredienst, bestaat uit ware schijnbaarheden; en daarom plooiën zij die in de boze dingen ten aanzien van het leven zijn, dit uitwendige aan ten gunste van hun liefden, en van de daaruit opgevatte beginselen; deswege wordt gezegd dat de Voorhof, waarmede ook het uitwendige des Woords wordt aangeduid, den natiën is gegeven, en daarna: En zij zullen de heilige stad [*civitas*] vertreden". Dit geschiedt aan het einde der Kerk, wanneer zij dermate wereldlijk, natuurlijk en lichamelijk zijn, dat zij de innerlijke ware dingen, welke de geestelijke ware dingen worden genoemd, in het geheel niet kunnen zien; daaruit volgt dat zij dan het uitwendige des Woords, hetwelk de zin der letter ervan is, volledig hebben verdraaid zulk een verdraaiing van den zin der letter des Woords is ook geschied bij de Joden aan het einde der Kerk bij hen, hetgeen in den geestelijken zin daaronder wordt verstaan dat de soldaten de klederen des Heren hebben verdeeld, niet echter den rok,

waarmede wordt aangeduid dat zij die van de Kerk waren, alle dingen des Woords ten aanzien van den zin der letter ervan hebben verdraaid, niet echter het Woord ten aanzien van den geestelijken zin, omdat zij dezen niet kenden; dat dit in den geestelijken zin wordt verstaan onder die dingen, zie men boven in n. 64. Iets eenders geschiedt ook heden ten dage in de Kerk, omdat haar einde daar is; heden ten dage immers wordt het Woord ontvouwd niet volgens de geestelijke ware dingen, maar volgens de schijnbaarheden van den zin der letter, welke niet slechts worden aangeplooid om de boze dingen des levens te bevestigen, maar ook de valse dingen van leer; en omdat de innerlijke ware dingen, zijnde de geestelijke ware dingen, niet worden geweten, noch worden opgenomen, zo volgt dat de zin der letter des Woords door de boze dingen des wils en door de valse dingen der denking daaruit is verdraaid; dit dus is het wat daaronder wordt verstaan dat de Voorhof den natiën is gegeven.

632. En zij zullen de heilige stad vertreden; dat dit betekent dat zij de gehele leer van het goede en het ware vanuit het Woord zullen vernietigen, staat vast uit de betekenis van de heilige stad, zijnde de leer van het ware en goede vanuit het Woord; onder de heilige stad wordt in den zin der letter Hierosolyma verstaan, welke in het Woord hier en daar de heilige gemeente en stad [*civitas et urbs*] wordt genoemd; maar onder Hierosolyma wordt de Kerk verstaan, en onder de stad de leer der Kerk; dat de gemeente of de stad de leer betekent, zie men boven in n. 223; vandaar betekent de heilige stad de leer van het Goddelijk Ware, want het Goddelijk Ware is dat wat in het Woord het heilige wordt genoemd, n. 204; en uit de betekenis van vertreden, zijnde geheel en al vernietigen, in het bijzonder door de zinlijke en de natuurlijke dingen, bijgevolg door de begoochelingen, welke de begoochelingen der zinnen worden genoemd, vanuit welke, wanneer zij niet zijn losgewikkeld, louter valsheden ontstaan: dat met vertreden die dingen worden aangeduid, is omdat de vertreding geschiedt door de voetzolen, en met de voetzolen worden de zinlijk-uitwendige dingen van den mens aangeduid, en met de voeten zijn natuurlijke dingen; dat die betekenis van de zolen en de voeten is vanwege de overeenstemming, zie men boven, n. 65, 606; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 96. Gezegd wordt dat de natiën de heilige stad zullen vertreden, omdat het volgt na deze woorden: Den Voorhof welke buiten den Tempel is, werp dien naar buiten uit, omdat hij den natiën is gegeven; en met den Voorhof wordt aangeduid het uitwendige van het Woord, van de Kerk en van den eredienst; en het is het uitwendige des Woords hetwelk door de natiën, dat is, door hen die in de boze en de valse dingen zijn, wordt verdraaid, bijgevolg verechtbreukt en vervalst; want, zoals in het voorafgaande Artikel is

gezegd, het uitwendige des Woords, hetwelk de zin der letter ervan wordt genoemd, is voor de kleine kinderen en de eenvoudigen, en derhalve volgens de schijnbaarheden, aldus voor hen die zinlijk en natuurlijk zijn; de kleine kinderen immers zijn eerst zinlijk, daarna natuurlijk, en wanneer zij in leeftijd opgroeien worden zij geestelijk; de mens echter die niet geestelijk wordt, zoals een elk die boos leeft, verstaat het Woord niet geestelijk, maar louter natuurlijk en zinlijk; en wie aldus het Woord verstaat, die verdraait hetzelve, en ontvouwt het volgens de valse dingen van zijn godsdienst, en volgens de boze dingen van zijn leven; vandaar is het, dat gezegd wordt dat zij het zullen vertreden; in de geestelijke Wereld schijnen ook zij die de ware dingen des Hemels en der Kerk ontkennen en verachten, dezelve met de voetzolen te vertreden; en zulks omdat, zoals vlak te voren is gezegd, het zinlijk-uitwendige van den mens overeenstemt met de voetzolen, door welke de vertreding geschiedt; gezegd wordt dat het uitwendig-zinlijke van den mens dit doet, maar alleen het zinlijke bij hen die louter zinlijk zijn, zijnde zij die de ware dingen des Hemels en der Kerk ontkennen, voorts die niet iets geloven dan alleen dat wat zij met de ogen zien en met de handen aanraken; dezen zijn het over wie van vertreden wordt gesproken, en eveneens in de volgende plaatsen; bij Lukas: *“Zij zullen vallen door den mond des zwaards, en zij zullen gevangen worden genomen onder alle natiën, en tenslotte zal Hierosolyma vertreden zijn door de natiën, totdat de tijden der natiën zullen worden vervuld”*, XXI: 24; deze dingen betekenen eendere dingen als die welke hier in de Apocalyps worden ontvouwd, namelijk dat de voorhof den heidenen is gegeven, en dat zij de heilige stad zullen vertreden twee en veertig maanden; want daarmede dat zij zullen vallen door den mond des zwaards, wordt aangeduid dat zij zullen vergaan door de valse dingen; dat zij zullen worden gevangen genomen onder alle natiën, betekent dat de boze dingen de goede en de ware dingen der Kerk zullen uitplunderen; dat Hierosolyma vertreden zal zijn, betekent dat de Kerk ten aanzien van de leer vernietigd zal worden; Hierosolyma immers betekent de Kerk ten aanzien van de leer; dat zij vertreden zal zijn door de natiën, betekent haar totale vernietiging door de boze dingen des levens en door de valse dingen der leer; totdat de tijden der natiën zullen worden vervuld, betekent als het boze voleindigd is, waarover boven n. 624; deze voleinding wordt ook aangeduid met twee en veertig maanden: die dingen zijn eveneens door den Heer gezegd aangaande den tijd vlak voor het Laatste Gericht, zoals deze in de Apocalyps. Bij Ezechiël: *“Is het u slechts weinig; de goede weide weidt gij af, en het overige uwer weiden vertreedt gij met uw voeten; het bezinksel der wateren drinkt gij, de overgelatene vertroebelt gij met uw voeten: en zo weiden zij*

af, *Mijn kudde, het vertredene uwer voeten, en drinken zij het vertroebelde uwer voeten*”, xxxiv: 18, 19; met de goede weide wordt al datgene aangeduid wat geestelijk voedt, vooral het Woord, en daaruit de erkentissen van het ware en het goede; dezelve afweiden en het overige met de voeten vertreden, betekent verderven opdat het niet verschijnt, en vernietigen opdat het er niet is, hetgeen geschiedt door redeneringen vanuit het zinlijklichamelijke, en vanuit den natuurlijken mens, gescheiden van den geestelijken; dit dus is met de voeten vertreden; met het bezinsel der wateren worden de door valse dingen bezoedelde ware dingen aangeduid; de wateren immers zijn de ware dingen; hetzelfde drinken betekent aanleren en opnemen; met de voeten de overige wateren vertroebelen, betekent de niet door valse dingen bezoedelde ware dingen nochtans door redeneringen vanuit den natuurlijken mens verwarren; de voeten betekenen de natuurlijke dingen bij den mens: daaruit kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat zij drinken, *Mijn kudde, het vertredene der voeten, en het vertroebelde der voeten*. Bij Daniël: *“De geitebok wierp den ram ter aarde, en hij vertrad hem, en er was geen die den ram aan zijn hand ontrukte; daarna groeide een hoorn van kleins aan tot aan het heir der Hemelen toe, en hij wierp ter aarde neder van het heir, en van de sterren, en hij vertrad ze”*, viii: 7, 9, 10; met den geitebok wordt daar het van de naastenliefde gescheiden geloof aangeduid, en met den ram wordt het met de naastenliefde verbonden geloof aangeduid, aldus de naastenliefde, eendere dingen als met de bokken en met de schapen bij Mattheus, Hfdst. xxv: 31 tot 46; met den enen hoorn die van kleins aan onmetelijk groeide, wordt de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen aangeduid; met het heir der Hemelen worden alle ware en goede dingen des Hemels en der Kerk aangeduid, en met de sterren worden de erkentissen van het goede en het ware aangeduid; en daarom wordt met den ram vertreden en eveneens het heir der Hemelen, aangeduid de naastenliefde geheel en al vernietigen, en met haar alle ware en goede dingen des Hemels en der Kerk, en dit door het zinlijk-lichamelijke; want zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, dat is, die geloven dat zij worden gezaligd door het geloof-alleen, onverschillig hoedanig het leven is, worden zinlijk-lichamelijk, en vandaar zijn zij in valse dingen ten aanzien van alle dingen des Woords en der Kerk; zij doorvatten immers het Woord niet anders dan volgens den laatsten zin der letter ervan, en zij zien daar ook niet iets innerlijk; ja zelfs, indien zij ware dingen vanuit het Woord spreken, doorvatten zij nochtans dezelve vals; dit dus is het, wat daarmede wordt aangeduid dat de geitebok ter aarde nederwierp van het heir der Hemelen, en van de sterren, en ze vertrad; dat zij de

naastenliefde jegens den naaste, dat is, het goede des levens, eender vernietigen, wordt daaronder verstaan dat de geitebok den ram ter aarde wierp, en hem vertrad; want zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, die onder den geitebok worden verstaan, maken het geloof wezenlijk, en de naastenliefde niet-wezenlijk; en daarom leven zij voor het lichaam en de wereld, en zijn alleen op zichzelf bedacht, en niet het minst op den naaste; en zij die dit doen, werpen de naastenliefde, welke onder den ram wordt verstaan, ter aarde en vertreden haar. Bij Lukas: *“Een ander zaad viel op den weg, hetwelk werd vertreden, of de vliegende dingen des hemels aten hetzelfde”*, VIII: 5; met het zaad wordt aangeduid het Goddelijk Ware, of het Ware des Woords; met op den weg vallen en vertreden worden, wordt aangeduid opgenomen worden alleen door het zinlijk-lichamelijke, en niet innerlijk; dat immers wat wordt opgenomen met den geest en het hart, wordt verstaan onder het zaad dat in de goede aarde viel; met de vliegende dingen [*volatilia*] des hemels die hetzelfde aten, worden de valse dingen aangeduid; want alle boze dingen en de valse dingen daaruit zetelen in zijn zinlijk-lichamelijke; en daarom denkt de mens, indien hij niet geestelijk wordt en vanuit dien geestelijken mens denkt, geheel en al valse dingen vanuit het boze; wat het zinlijk-lichamelijke is, en hoedanige mensen zinlijk zijn, zie men in DE LEER VAN NOVA HIJEROSOLYMA, n. 50: alsmede boven n. 342, 543, 550, 552, 554, 556, 559, 563, 569, 570, 580. Bij Jesaja: *“Ik zal u bekend maken wat Ik Mijn Wijngaard zal doen; door zijn tuin weg te nemen opdat hij zij tot afweiding, en door zijn metselwerk weg te breken opdat zij tot vertreding”*, v: 5; met den Wijngaard daar wordt de Kerk des Heren aangeduid, welke de geestelijke Kerk wordt genoemd; met den tuin wegnemen, en het metselwerk wegbreken, wordt aangeduid vervalsen, en zo al de beschermende ware dingen de Kerk verderven; met den tuin en het metselwerk rondom den wijngaard wordt iets eenders aangeduid als met den muur en den voormuur rondom Hierosolyma; met den wijngaard afweiden en vertreden, wordt aangeduid de Kerk verwoesten, zodat er niet enig ware en goede is dat geboren wordt, en zo die Kerk vernietigen. Bij Jeremia, *“Vele herders hebben Mijn wijngaard verdorven; zij hebben Mijn akker vertreden; zij hebben den akker des verlangens gesteld tot een woestijn der verlatenheid”*, XII: 10; met den wijngaard wordt ook hier de Kerk des Heren aangeduid, eender met den akker; verderven, vertreden, en tot een woestijn der verlatenheid stellen, betekent aldus vernietigen dat niet iets van het goede en het ware der Kerk over is. Bij Jesaja: *“Onze vijanden hebben Uw heiligdom vertreden”*, LXIII: 18; met de vijanden worden de boze dingen des levens aangeduid; met het heiligdom vertreden wordt aangeduid de ware dingen der leer vanuit het

Woord vernietigen, en dit eveneens door het zinlijk-lichamelijke; zij die in de boze dingen des levens zijn, zijn allen zinlijk-lichamelijk. Bij David: *“De vijand achtervolgt mijn ziel, en hij achterhaalt, en hij vertreedt ter aarde mijn leven, en mijn heerlijkheid doet hij in het stof wonen”*, Psalm VII: 6; met de vijand wordt ook hier het boze aangeduid, in het algemeen de duivel, dat is, de hel, vanuit welke het boze is; en met het leven ter aarde vertreden, en de heerlijkheid in het stof doen wonen, wordt aangeduid door het zinlijklichamelijke alle ware dingen des Hemels en der Kerk vernietigen; deze dingen immers maken het geestelijk leven, en eveneens worden zij aangeduid met de heerlijkheid; van het stof wordt ook gesproken met betrekking tot het zinlijk-lichamelijke; dit wordt ook verstaan onder wandelen op den buik en stof eten, zoals hier en daar wordt gezegd van de slang. Eendere dingen worden met vertreden aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Ik zal de huichelachtige natie stellen ter vertreding, zoals het slijk der straten”*, x: 6; bij Micha: *“De vijandin [inimica, letterlijk onvriendin] van Jehovah zal zijn tot vertreding, zoals het drek der straten”*, VII: 10; bij Zacharia: *“Zij zullen zijn zoals machtigen, vertredende den drek der straten in den oorlog, en zij zullen slag leveren, omdat Jehovah met hen is, en zij zullen de op paarden rodenden beschamen”*, x: 5; bij Malachia: *“Dan zult gij de goddelozen vertreden, en zij zullen as zijn onder uw voetzolen, te dien dage dien Ik makende ben”*, IV: 3; bij Jesaja: *“Met de voeten zullen zij vertreden worden, de kroon der hovaardigheid, de dronkenen van Efraïm”*, XXVIII: 3; bij denzelfde: *“Ik heb de volken vertreden in Mijn toorn, en Ik heb hen dronken gemaakt in Mtn ontsteking, en Ik heb hun overwinning ter aarde doen nederdalen”*, LXIII: 6; bij David: *“Door U zullen wij onze vijanden [hostes] met hoornen stoten, in Uw naam zullen wij de tegen ons opstaanden vertreden”*, Psalm XLIV: 6; bij denzelfde: *“God zal onze vijanden vertreden”*, Psalm LX: 14; Psalm CVIII: 14; met vertreden wordt in deze plaatsen ook aangeduid vernietigen, hetgeen geschiedt door hen die zinlijk-lichamelijk zijn; want zij die zodanig zijn, vertreden alle dingen des Hemels en der Kerk; want zij zijn in de laagste dingen, en hun denkingen kunnen niet omhoog worden geheven door den Heer, want zijzelf laten die ter aarde neder, en likken daar het stof; zodanig zijn allen die het Goddelijke ontkennen; de boze dingen immers, die de mens vanuit geboorte heeft, zetelen alle in zijn natuurlijke en zinlijk-lichamelijke; deswege blijft de mens, indien hij zich niet uit die laat verheffen door den Heer, hetgeen geschiedt door de Goddelijke middelen, zijnde de ware en de goede dingen des geloofs en der liefde, of door de ware en de goede dingen der leer en des levens, in zijn boze dingen, die aan het natuurlijke en zinlijklichamelijke zijn ingent, en dan vertreedt hij de

hemelse en de geestelijke dingen, welke des Hemels en der Kerk zijn. Onder treden op een leeuw, een adder, slangen en scorpioenen, wordt niet slechts verstaan de boze en de valse dingen vernietigen, die met dezelve worden aangeduid, maar ook niet door die geschaad worden: dit wordt verstaan bij David: “*Op den leeuw en de adder zult gij treden, vertreden zult gij den jongen leeuw en den draak*”, Psalm xci: 13; en bij Lukas: “*Zie, Ik geef u mogendheid om te treden op slangen en scorpioenen, en over alle mogendheid des onvriend[s] [inimicus], zodat niets hoegenaamd u schaadt*”, x: 19; dat het aldus wordt gezegd in het Woord, is omdat zij die in de hellen zijn, voor de ogen der goede geesten en der Engelen somtijds verschijnen in de vormen van verschillende beesten en slangen, volgens de soorten van het boze en het valse daaruit, waarin zij zijn; hun denkingen zelf, voortgaande vanuit de bedoeling van hun wil, vertonen die schijnbaarheden; de uitwasemingen vanuit hun boze en valse dingen dampen aanhoudend door de landen heen die boven die hellen zijn, of met welke de hellen zijn gedekt; en daarom is over die plaatsen wandelen gevaarlijk voor hen die slechts natuurlijk zijn, en te meer voor hen die zinlijk-lichamelijk zijn; er rijst immers een uitwaseming daaruit op, en wanneer zij die over die landen wandelen daarmee in aanraking komen, worden zij besmet: doch zij die de Heer leidt, kunnen, beschermd zijnde, dat land betreden zonder besmetting en bestoking; de oorzaak hiervan is deze, dat de innerlijke dingen die van hun gemoed zijn, of die der denking en der aandoening zijn, door den Heer zijn uitgeheven boven hun zinlijk-lichamelijke, hetwelk overeenstemt met hun voetzolen. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er in den eigenlijken zin wordt verstaan onder treden op een leeuw, een adder, slangen en scorpioenen, en toch niets hoegenaamd schaadt; en eveneens kan vaststaan, vanwaar het is, dat het aldus in het Woord wordt gezegd: wat echter met den leeuw, en met de slangen en de scorpioenen wordt aangeduid, is elders gezegd en getoond.

633. Twee en veertig maanden; dat dit betekent tot aan het einde van de oude Kerk, en tot den aanvang [*principium*] van de nieuwe, staat vast uit de betekenis van de maanden, zijnde staten, hier de staat der Kerk; want met de tijden, hetzij het uren zijn, hetzij dagen, hetzij maanden, hetzij jaren, hetzij eeuwen, worden staten aangeduid; en die staten worden aangegeven met getallen door welke die tijden worden bepaald, zoals hier door het getal 42; dat het aldus is, zie men boven, n. 571, 610; en uit de betekenis van twee en veertig, zijnde het einde der vorige Kerk en de aanvang der nieuwe; dat dit met dat getal wordt aangeduid, is omdat daaronder worden verstaan zes weken, en met zes weken wordt iets eenders aangeduid als met zes dagen van

één week, namelijk de staat van strijd en arbeid, bijgevolg het einde wanneer de Kerk volslagen verwoest is, of wanneer het boze voleindigd is; en met de zevende week die dan volgt, wordt de aanvang der nieuwe Kerk aangeduid; het getal 42 immers verrijst uit de vermenigvuldiging van 6 met 7, want 6 maal 7 is 42; vandaar is het, dat het iets eenders betekent als zes weken, en zes weken iets eenders als zes dagen van een week, namelijk den staat van strijd en arbeid, zoals is gezegd: en eveneens het volledige, daar de volledige voleinding van het goede en ware, dat is, de volledige verwoesting der Kerk. In het Woord wordt ettelijke malen gesproken van twee en veertig, nu eens dagen, dan maanden, dan jaren; en met dat getal wordt daar aangeduid of de volledige verwoesting der Kerk, of eveneens de volledige verzoeking; dat deze staat met het getal 40 en 42 wordt aangeduid, kan vaststaan uit de volgende dingen; bij Ezechiël: *“Egypte zal niet worden bewoond 40 jaren; Ik zal Egypte stellen tot een verlatenheid in het midden der verlaten landen, en zijn steden in het midden der verwoeste steden, zullen een verlatenheid zijn 40 jaren; en Ik zal Egypte verstrooien onder de natiën, en Ik zal hen nederwerpen in de landen: aan het einde van 40 jaren zal Ik Egypte vergaderen vanuit de volken waarheen zij verstrooid zijn geweest, en Ik zal de gevangenschap van Egypte terugleiden”*, xxix: II, 12, 13, 14; met Egypte wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van de wetenschappelijke ware dingen, waarop de leer wordt gegrond; de wetenschappelijke ware dingen te dien tijde waren de wetenschappen van de overeenstemmingen en de uitbeeldingen, waarop de leer hunner Kerk werd gegrond; maar omdat de Egyptenaren die wetenschappen verkeerden in magieën, en zo de Kerk verdraaiden, wordt derhalve de verwoesting ervan beschreven, welke wordt verstaan onder 40 jaren; dit dus wordt daarmede aangeduid dat Egypte niet zal worden bewoond 40 jaren, en zijn steden zullen een verlatenheid zijn 40 jaren; dat Egypte moest worden verstrooid onder de natiën en nedergeworpen in de landen, betekent dat de boze en de valse dingen die Kerk geheel en al in beslag zullen nemen, en al haar wetenschappelijke dingen zullen verdraaien; daaruit blijkt dat met 40 jaren wordt aangeduid haar staat van volledige verwoesting, of tot aan het einde toe, als er niet langer enig ware en goede over zal zijn; het begin [*initium*] echter van de nieuwe Kerk, hetwelk wordt aangeduid met het einde van veertig jaren, wordt verstaan onder deze woorden: Aan het einde van veertig jaren zal Ik Egypte vergaderen vanuit de volken, waarheen zij verstrooid zijn geweest, en Ik zal de gevangenschap van Egypte terugleiden. Iets eenders wordt bij denzelfden Pro-feet aangeduid daarmede *dat hij zou liggen op de rechterzijde 40 dagen, en Hierosolyma zou belegeren; en deze zal gebrek hebben*

aan brood en water, en de man en de broeder zal verlaten worden, en zij zullen uitteren vanwege de ongerechtigheid: IV: 6, 7,17; de volledige verwoesting van de Kerk wordt ook met dat getal aangeduid; met Hierosolyma wordt de Kerk aangeduid; met haar belegeren wordt aangeduid benauwen door boze en valse dingen; met gebrek hebben aan brood en water, wordt aangeduid verwoest worden ten aanzien van het goede der liefde en ten aanzien van het ware der leer; met verlaten worden man en broeder, en uitteren vanwege de ongerechtigheid, worden eendere dingen aangeduid; want de man en de broeder is de waarheid en de naastenliefde, en uitteren is afsterven. Iets eenders wordt met de 40 dagen van den vloed aangeduid in Genesis: “Over nog zeven dagen zal Ik doen regenen op de aarde 40 dagen en 40 nachten, en Ik zal verderven alle substantie die Ik gemaakt heb, van op de aangezichten der aarde: en er was een regen op de aarde 40 dagen en 40 nachten; toen, na zeven dagen, Tiet hij een duif uit, welke niet wederkeerde tot hem”, VII: 4, 12; Hfdst. VIII: 6, 12; met den vloed wordt aangeduid de verwoesting van de oude Kerk of van de Oudste Kerk, toen het Laatste Gericht was gekomen over hen die van die Kerk waren geweest; met den regen van 40 dagen wordt haar ondergang aangeduid door de valse dingen van het boze: doch de aanvang van de nieuwe Kerk wordt aangeduid met de opdroging der aarde na die veertig dagen, en met de uitspruiting opnieuw; de duif die hij uitzond, betekent het goede der naastenliefde, welke het wezenlijke dier Kerk was. Maar over deze dingen zie men DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, waar die dingen zijn ontvouwd. Aan de betekenis van het getal veertig ontleent deze wet de oorzaak bij Mozes dat de goddeloze met veertig slagen zal worden geslagen, en niet meer, opdat niet verachtelijk worde gehouden uw broeder in uw ogen, Deut. xxv: 3; de volledige bestraffing wordt met 40 evenzeer beschreven als de verzoeking, want de bestraffing is evenzeer een voleinding van het boze; en omdat na de bestraffing de hervorming opvolgt, wordt derhalve gezegd dat hij niet met meer slagen zou worden geslagen, opdat niet verachtelijk zou worden gehouden de broeder in uw ogen; want met 40 wordt het einde van het boze aangeduid, en eveneens de aanvang van het goede; en daarom zou, indien hij met meer slagen dan 40 werd geslagen, niet de aanvang van het goede of de hervorming worden aangeduid. De verwoesting van de Kerk bij de zonen Jakobs door de dienstbaarheid van veertig jaren in Egypte, wordt aangeduid met de woorden van Jehovah tot Abraham: “Weet dat vreemd zal zijn uw wad in een land niet van hen⁹⁾), waar zij hen tot dienstbaarheid

9 In het Manuscript *non illorum*, in Arcana Coelestia n. 1844 *non illis*.

zullen onderwerpen vier honderd jaren”, Gen. xv: 13; met vierhonderd wordt iets eenders aangeduid als met veertig, zoals iets eenders met duizend als met honderd, en iets eenders niet honderd als met tien. De Verwoesting van de Kerk en eveneens de volledige Verzoeking wordt ook beschreven met het verblijven van de zonen Israëls 40 jaren in de woestijn, waarover aldus in de volgende plaatsen: “*Uw zonen zullen weidende zijn in de woestijn 40 jaren, en zij zullen uw hoererijen dragen, totdat uw lichamen verteerd worden in de woestijn*”, Num. xiv: 33, 34. “*Hij deed hen omzwerven in de woestijn 40 jaren, totdat verteerd was het gehele geslacht dat het boze had gedaan in de ogen van Jehovah*”, Num. xxxii: 13. “*Jehovah bekende uw wandelen door de grote woestijn deze 40 jaren, Jehovah uw God met u, zodat gij van niet enig ding verstoken zit geweest*”, Deut. ii: 7. “*Gij moge gedenken al den weg, diep Jehovah uw God u geleid heeft deze 40 jaren in de woestijn, opdat Hij u verslagen zou maken, en u verzoeken; spijsde u met manna, om u verslagen te maken, om u te verzoeken, en om u wel te doen ten laatste*”, Deut. viii: 2, 3, 15, 16. “*Uw vaders hebben Mij verzocht, zij hebben Mij beproefd; veertig jaren heb Ik gewalgd van dit geslacht; en Ik heb gezegd: Een volk, dwalenden van hart zijn zij, en deze zelfden hebben Mijn wegen niet bekend*”, Psalm xcvi: 9, 10. “*Ik heb u doen opklimmen vanuit het land van Egypte, en Ik heb u geleid in de woestijn 40 jaren om te bezitten het land van den Emorriet*”, Amos ii: 10; uit de aangevoerde dingen staat vast, dat met 40 jaren niet alleen wordt aangeduid de verwoesting van de Kerk bij de zonen Israëls, maar ook de volledige verzoeking; voorts met het einde hunner jaren de aanvang van de nieuwe Kerk. *De verwoesting der Kerk* wordt beschreven met deze dingen: dat zij zouden weiden in de woestijn 40 jaren, en de hoererijen zouden dragen totdat hun lichamen worden verteerd; voorts met deze dingen: Totdag dit gehele geslacht verteerd was, dat het boze had gedaan in de ogen van Jehovah; voorts met deze dingen: Ik heb gewalgd van dat geslacht, en Ik heb gezegd: Een volk, dwalenden van hart zijn zij, en deze zelfden hebben Mijn wegen niet bekend. *De verzoeking* echter, welke ook wordt aangeduid met 40 jaren, wordt beschreven met deze dingen: Jehovah uw God was met u 40 jaren lang, zodat gij van niet enig ding verstoken zijt geweest; voorts met deze dingen: Jehovah heeft u 40 jaren in de woestijn geleid, opdat Hij u verslagen zou maken, en u verzoeken, en Hij heeft u gespijzigd met manna; voorts met deze dingen: Hij heeft u geleid in de woestijn om U te verzoeken, en om u wel te doen ten laatste. *De aanvang van de nieuwe Kerk na het einde der 40 jaren* wordt beschreven met het binnenleiden van hen in het land Kanaän, hetwelk is geschied na die 40 jaren; en eveneens wordt het verstaan onder deze dingen: Om u wel te doen ten laatste; voorts

met deze dingen: Ik heb u geleid in de woestijn 40 jaren, om te bezitten het land van den Emorriet. De volledige Verzoeking wordt ook daarmede aangeduid *dat Mozes op den berg Sinai is geweest 40 dagen en 40 nachten, en toen brood niet heeft gegeten en water niet gedronken*, Exodus xxiv: 18; Hfdst. xxxiv: 28; Deut. ix: 9, 11, 18, 25. Eender, *dat Jezus in de woestijn verzocht is geweest van den duivel, en dat Hij heeft gevast 40 dagen*, Matth. iv: 1, 2; Markus i: 13; Lukas iv: 1. Uit deze dingen kan vaststaan, dat met het getal veertig in het Woord de volledige verwoesting en voleinding wordt aangeduid, dat is, wanneer al het goede der Kerk is verwoest, en het boze is voleindigd; voorts dat met hetzelfde getal de volledige Verzoeking wordt aangeduid, alsmede de instauratie van de Kerk opnieuw of de hervorming: uit deze dingen kan men weten, wat er wordt aangeduid met de twee en veertig maanden, in welke de natiën de heilige stad zullen vertreden: eender in de volgende dingen in de Apocalyps, *dat aan het beest opklimmende vanuit de zee werd gegeven een mond sprekende grote dingen en lasteringen, en aan hetzelfde mogendheid werd gegeven twee en veertig maanden*, xiii: 1, 5. Laat dus niemand geloven, dat onder “twee en veertig maanden” maanden worden verstaan, of enige volgens de getallen aangegeven tijd, hier, noch ook in de volgende dingen.

634. Vers 3, 4. *En Ik zal geven Mijn twee getuigen, en zij zullen profeteren duizend twee honderd zestig dagen, omkleed met zakken. Dezen zijn de twee olijfbomen, en de twee kandelaren, welke vóór den God der aarde staande zijn.* En Ik zal geven Mijn twee getuigen, betekent het goede der liefde en der naastenliefde, en het ware der leer en des geloofs, het ene en het andere uit den Heer: en zij zullen profeteren duizend twee honderd zestig dagen, betekent dat zij zullen leren en de dingen die zullen worden geleerd tot aan het einde der oude Kerk en den aanvang der nieuwe: omkleed met zakken, betekent in den rouw vanwege de niet-opneming van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware: dezen zijn de twee olijfbomen ¹⁰⁾ en de twee kandelaren, betekent het hemels goede en het geestelijk goede, of het goede der liefde en het ware van dat goede: welke vóór den God der aarde staande zijn, betekent welke zijn de Goddelijke dingen, uit den Heer voortgaande, en zijn van Hem in den Hemel en in de Kerk.

635. En Ik zal geven Mijn twee getuigen; dat dit betekent het goede der liefde en der naastenliefde, en het ware der leer en des geloofs, het ene en het andere uit den Heer, staat vast uit de betekenis van de getuigen, zijnde zij die met het hart en het geloof erkennen en belijden den Heer, Zijn Goddelijke in Zijn

¹⁰ In het Manuscript *oleae*, olijfbomen; in Apoc. Revelata *olivae*, olijven.

Menselijke, en het Goddelijke voortgaande; dit immers getuigt wezenlijk van den Heer, dat is, erkent en vanuit erkenning belijdt Hem; over welke betekenis van den Getuige en de Betuiging men boven zie n. 10, 27, 228, 392. Dat de twee getuigen hier het goede der liefde en der naastenliefde betekenen, en het ware der leer en des geloofs, is omdat volgt dat de twee getuigen zijn de twee olijfbomen en de twee kandelaren; en met de twee olijfbomen wordt het goede der liefde tot God en het goede der naastenliefde jegens den naaste aangeduid, en met de twee kandelaren wordt het ware der leer en het ware des geloofs aangeduid, over welke betekenis van dezelve men zal zien in hetgeen volgt. Dat die goeden en die waren worden verstaan onder de getuigen, is omdat die, dat is, allen die in dezelve zijn, den Heer erkennen en belijden; het is immers het Goddelijke, voortgaande, hetwelk het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware wordt genoemd, waarvandaan het goede der liefde tot den Heer en het goede der naastenliefde jegens den naaste is, en daaruit het ware der leer en het ware des geloofs, welke van Hem getuigen; waaruit volgt, dat zij die daarin zijn, eender van den Heer getuigen, dat is, Hem erkennen en belijden; het is immers het Goddelijke dat getuigt van het Goddelijke, en niet de mens vanuit zich; bijgevolg is het de Heer in het goede der liefde en in het ware der leer daaruit, welke bij den mens zijn, welke dat maken. Aangezien alle erkenning en belijdenis van den Heer, en voornamelijk de erkenning en de belijdenis van het Goddelijke in Zijn Menselijke, is uit den Heer Zelf, en omdat getuigen betekent hetzelfde erkennen en belijden, wordt derhalve "getuigen" voor erkennen en belijden door den Heer Zelf gezegd aangaande Zichzelf in de volgende plaatsen; bij Johannes: *"Onderzoekt de Schriften, omdat die het zijn welke getuigen van Mij"*, v: 39; de gewijde Schrift of het Woord is het Goddelijke Ware voortgaande uit den Heer, en het Goddelijke voortgaande is de Heer Zelf in den Hemel en in de Kerk; en daarom wordt, wanneer gezegd wordt dat de Schriften getuigen van Hem, verstaan dat de Heer Zelf van Zich getuigt. Bij denzelfde: *"Ik ben het Die getuig van Mijzelf, en van Mij getuigt Hij Die Mij gezonden heeft, de Vader"*, viii: 18; hier wordt openlijk gezegd dat de Heer Zelf of het Goddelijke in Hem van Hemzelf getuigt. Bij denzelfde *"Jezus zeide: Wanneer de parakleet zal gekomen zijn, de geest der waarheid, die zal van Mij getuigen"*, xv: 26, 27; onder den parakleet, de geest der waarheid, wordt verstaan het Goddelijke voortgaande uit den Heer, zijnde het Goddelijk Ware. Bij denzelfde: *"Jezus tot Pilatus: Gij zegt het, want Koning Ik ben; hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis zou geven"*, xviii: 37; der waarheid getuigenis geven, betekent maken dat het vanuit Hem voortgaande Goddelijk Ware zou getuigen van Hemzelf;

dit Goddelijk Ware wordt ook in het Woord aangeduid met Koning. Deze dingen zijn aangevoerd, opdat men wete dat getuigen is den Heer erkennen en belijden, en dat dit is uit Hemzelf, bijgevolg het goede der liefde en der naastenliefde, en het ware der leer en des geloofs, omdat deze uit den Heer zijn, en van Hemzelf zijn in den mens.

636. En zij zullen profeteren duizend twee honderd zestig dagen; dat dit betekent dat zij zullen leren en de dingen die zullen worden geleerd tot aan het einde der oude Kerk en den aanvang der nieuwe, staat vast uit de betekenis van profeteren, zijnde leren, waarover boven n. 624; hier zowel leren als geleerd worden; want het wordt gezegd van de twee getuigen, met wie worden aangeduid het goede der liefde en der naastenliefde, en het ware der leer en des geloofs; deze immers zijn het bij den mens die leren en die ook geleerd worden; want zij die in de goede dingen der liefde en in de ware dingen der leer zijn, leren; en de dingen die door hen worden geleerd, zijn de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer; en uit de betekenis van duizend twee honderd zestig dagen, zijnde tot aan het einde der oude Kerk en den aanvang der nieuwe Kerk; met 1260 dagen immers wordt iets eenders aangeduid als met $31/2$, aangezien 1260 dagen drie en een half jaar maken, als een jaar wordt genomen voor 360 dagen; en met drie en een half wordt het einde van een vorigen staat en de aanvang van een nieuwen aangeduid, hier het einde van de vorige Kerk, en de aanvang der nieuwe, want hier wordt gehandeld over den laatsten tijd der Kerk; en omdat zulks met dat getal wordt aangeduid, wordt derhalve in Vers 9 van dit Hoofdstuk gezegd: *“Zij zullen hun lichamen zien drie dagen en een halven, en zij zullen niet toelaten dat die in graven worden gelegd”*; en daarna in Vers 11: *“En na drie dagen en een halven is een geest des levens uit [a] God in hen binnengegaan”*; in welke plaatsen met drie dagen en een halven het einde der oude Kerk wordt aangeduid, wanneer in het geheel niet enig goede der liefde en ware des geloofs zal worden opgenomen, en eveneens de aanvang der nieuwe Kerk, wanneer het zal worden opgenomen; het einde der vorige Kerk wordt daarmee aangeduid, dat het beest opklimmende vanuit den afgrond die getuigen zal doden, en de aanvang der nieuwe Kerk wordt daarmee aangeduid, dat een geest des levens vanuit [ex] God in hen is binnengegaan. Dat het getal 1260 iets eenders betekent als het getal $31/2$, is omdat in het Woord eeuwen, jaren, maanden, weken, dagen, en uren, eendere dingen betekenen; want onder dezelve worden slechts tijden verstaan, en met de tijden in het gemeen en in het bijzonder, of met de grotere of kleinere tijden om het even worden staten aangeduid; want een grotere en kleinere tijd, door getallen aangegeven, verandert de betekenis der zaak

niet, zoals boven in n. 571, 633 is getoond. Iets eenders wordt met hetzelfde dagengetal aangeduid in het volgende Hoofdstuk der Apocalyps: “*En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij een plaats had, door God bereid, opdat zij haar daar zouden voeden duizend twee honderd zestig dagen*”, XII: 6; onder de Vrouw daar wordt de Kerk verstaan; met de woestijn waar zij zou worden gevoed, wordt aangeduid de niet-opneming van het goede en het ware; en met na die verstreken dagen wordt de nieuwe staat der Kerk aangeduid.

637. Omkleed met zakken; dat dit betekent in den rouw vanwege de niet-opneming van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, staat vast uit de betekenis van bekleed worden met zakken, zijnde de rouw vanwege de verwoesting en de verlating van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, hier vanwege de niet-opneming ervan, want de getuigen werden gezien bekleed met zakken, en met hen wordt aangeduid het Goddelijk Goede, vanuit hetwelk al het goede der liefde en der naastenliefde is, en het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk al het ware der leer en des geloofs is; deze verschijnen in den rouw wanneer zij niet worden opgenomen, doch in de vreugde wanneer zij worden opgenomen; zoals ook wordt gezegd van de zon en van de maan, waarmede ook het goede der liefde en het ware des geloofs wordt aangeduid, *dat de zon zwart werd zoals een haren zak, en dat de maan werd zoals bloed*, Apoc. VI: 12; waarmede wordt aangeduid, dat al het goede der liefde is verstrooid, en al het ware des geloofs is vervalst; men zie boven n. 401; niet dat de Zon in den engellijken Hemel, welke de Heer is, ooit zwart wordt, maar dat zij aldus verschijnt voor hen die niet enig licht daaruit opnemen. In de oude tijden, toen de uitwendige dingen der Kerk uit louter overeenstemmingen en vandaar uit uitbeeldende dingen voor geestelijke dingen bestonden, werd de rouw uitgebeeld door verschillende dingen die aanduidden; zoals daardoor dat zij nederzaten en nederlagen op den grond, dat zij zich wentelden in het stof, dat zij as strooiden op het hoofd, dat zij de klederen verscheurden, en dat zij zakken aantrokken; dat zij de klederen verscheurden en zakken aantrokken, betekende den rouw vanwege de verlating van het ware en het goede in de Kerk, en vanwege de niet-opneming ervan; de klederen immers betekenden in het algemeen de ware dingen der Kerk; men zie boven n. 64, 65, 195, 271, 395, 475, 476; vandaar betekende de verscheuring der klederen de smart vanwege de ware dingen der Kerk gekwetst zijnde en door de valse dingen als het ware uiteengereten; en de aantrekking van een zak betekende den rouw vanwege de beroving van het goede en het ware, en dientengevolge de verwoesting der Kerk; weswege *Koning Hizkia, toen hij de woorden hoorde van Thartan, den overste van den koning van Assyrië, zijn klederen verscheurde, en*

zich bedekte met een zak, en kwam in het huis van Jehovah; en Eliakim die over het huis was, en Schebna den schrijver en de ouderen der priesters, met zakken bedekt zond tot Jesaja, II Kon. XIX: 1, 2; Jes. XXXVII: 1, 2; dit is geschied omdat met den koning van Assyrië daar wordt aangeduid het verdraaide redelijke, of het redelijke dat de ware en de goede dingen der Kerk verdraait en ze vernietigt door valse dingen; alle woorden van Thartan, den overste van den koning van Assyrië, behelzen zulke dingen; en omdat het werd gezien dat zo de verlating en de verwoesting van de Kerk dreigde, verscheurden zij derhalve, om den rouw en de smart deswege te betuigen, de klederen en bedekten zij zich met een zak. Eender verscheurde, toen Benhadadus, de koning van Syrië, Samaria belegerde en een ontzaglijke honger kwam, de Koning zijn klederen; en toen hij op den muur voorbijging, zag het volk, dat, zie, een zak over zijn vlees van binnen, II Kon. VI: 30; ook hier wordt iets eenders aangeduid als boven, namelijk de dreigende verlating en verwoesting van de Kerk, weswege de Koning de klederen vaneenreet en op het vlees een zak had, welke de uitbeeldende tekenen van den rouw en de smart waren. De rouw om eendere dingen werd ook daarr ede aangeduid dat Jakob toen hij geloofde dat Jozef verscheurd was, zijn klederen scheurde, en een zak legde op zijn lenden, en vele dagen rouwde over zijn zoon, Gen. XXXVII: 34. Voorts dat Ahab, nadat hij op raad van Isabel, de echtgenote, den wijngaard wegnam van Naboth, en de harde woorden van den profeet over die zaak hoorde, zijn klederen vaneenreet, en een zak legde op zijn vlees, en vastte; ja zelfs in een zak nederlag, en langzaam liep, I Kon. XXI: 27. Alsmede dat de Koning van Ninive, nadat hij de woorden van Jona had gehoord, van zijn troon opstond, en zijn koningsmantel van over zich aflegde, en zich met een zak bedekte, en nederzat op de as, en een vasten uitriep, en dat mens en beest zich met zakken zouden bedekken, Jona III: 5, 6, 8. Voorts dat Daniël zijn aangezichten stelde tot den Heer God om te zoeken gebed en smekingen in vasten, zak en as, Dan. IX: 3. Dat nadat Abner was gedood, David tot Joab en tot al het volk dat met hem was, zeide dat zij de klederen zouden scheuren, en zakken aangorden, en weeklagen voor Abner henen, en dat David zelf achter de baar ging, II Sam. III: 31; uit deze dingen blijkt, dat in de Joodse en Israëlietische Kerk de rouw uitbeeldend is geweest door het verscheuren van de klederen en het aantrekken van een zak; en zulks omdat de smart des gemoeds en de rouw des harten, welke innerlijk waren, te dien tijde werden uitgebeeld door uitwendige dingen, welke vanwege de overeenstemming met de geestelijke dingen aanduidend waren. Dat het uitbeeldende van den rouw door zakken vooral heeft aangeduid den rouw vanwege de verlating van het ware en de verwoesting van het goede in de Kerk, en eveneens in het bijzonder

de boetedoening, en dan den rouw des harten vanwege de boze dingen, kan nog vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De Heer Jehovih Zebaoth zal te dien dage roepen tot geweën, en tot rouwklage en tot kaalheid, en tot zak aantrekken”*, xxii: 12; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over de verwoesting der Kerk ten aanzien van het Goddelijk Ware; de rouw ervan wordt beschreven met de kaalheid en het zak aantrekken. Bij Jeremia: *“De leeuw is opgeklommen uit den doornstruik, en de verderver der natiën is opgetrokken; hij is uitgegaan van zijn plaats om het land te stellen tot woestheid; uw steden zullen vernietigd worden zodat er geen bewoner zij; hierom, gordt zakken aan, rouwklaagt, huilt”*, iv: 7, 8; met den leeuw uit den doornstruik wordt het valse van het boze aangeduid, vernietigende de ware dingen der Kerk; en met den verderver der natiën wordt het boze van het valse aangeduid, vernietigende het goede der Kerk; met het land dat zij tot woestheid zullen stellen, wordt de Kerk aangeduid; en met de steden die vernietigd zullen worden, worden de ware dingen der leer aangeduid; met zakken aangorden wordt de rouw deswege aangeduid: en daarom wordt daaraan ook nog toegevoegd: Rouwklaagt en huilt. Bij denzelfde: *“O dochter Mijns volks, gord u met een zak, en wentel u in de as, maak u rouw eens enigverwekten, een rouwklacht der bitterheid; omdat de verwoester snel over ons zal komen”*, vi: 26; onder de dochter des volks wordt de Kerk verstaan; met zich gorden met een zak en zich wentelen in de as, wordt de rouw aangeduid vanwege het teloorgegane goede en ware der Kerk; het teloorgegane ervan of de verwoesting der Kerk wordt daaronder verstaan dat de verwoester snel zal komen; dat de zware rouw en smart vanwege het teloorgegane goede en ware der Kerk, met zich gorden met een zak en zich wentelen in de as wordt aangeduid, is duidelijk, want toegevoegd wordt eraan: Maak u rouw eens enigverwekten, een rouwklacht der bitterheid. Bij denzelfde: *“Hull, o Chesbon, omdat Ai verwoest is; schreeuwt, gij dochteren van Rabba, gordt zakken aan, rouwklaagt, en zwerft tussen de lemen muren; omdat hun koning in verbanning is heengegaan, zijn priesters en vorsten tegelijk”*, xlix: 3; deze dingen betreffen de zonen van Ammon, met wit degenen worden aangeduid die in het natuurlijk goede zijn, en de ware dingen der Kerk vervalsen; zij die zodanig zijn in de Kerk, worden verstaan onder de dochteren van Rabba; de rouw vanwege het ware teloorgegaan door de vervalsingen, wordt aangeduid met: Gordt zakken aan, rouwklaagt, zwerft tussen de lemen muren; de lemen muren betekenen de vervalste ware dingen; dat het ware der Kerk vandaar verging, wordt aangeduid met: Hun koning is in verbanning heengegaan; de koning betekent het ware der Kerk; en in verbanning heengaan betekent verdorven worden; dat ook de goede dingen der Kerk en

daaruit alle ware dingen verdorven zijn, wordt aangeduid met: De priesters en de vorsten tegelijk; de priesters betekenen de goede dingen der Kerk, en de vorsten de ware dingen daaruit. In de Klaagliederen: *“Zij zitten op de aarde, zij zwijgen stil, de ouderen der dochter Zions; zij deden stof opkomen op hun hoofd, zij gordden zich met zakken, zij deden het hoofd ter aarde nederdalen, de maagden van Hierosolyma”*, II: 10; zitten op de aarde, stilzwijgen, stof op het hoofd doen opkomen, en het hoofd op de aarde doen nederdalen, waren alle de uitbeeldende tekenen van den rouw en de smarten vanwege de door boze en valse dingen verwoeste Kerk; de ouderen der dochter Zions betekenen de wijzen en de inzichtsvollen in de Kerk, en abstract genomen de wijsheid en het inzicht; de dochteren Zions en de maagden van Hierosolyma betekenen degenen in de Kerk die in de aandoening van het goede en het ware zijn, en abstract genomen de aandoeningen zelf. Bij Ezechiël: *“De schippers zullen over u kaalheid brengen, en zakken aangorden, en zij zullen over u wenen met bitterheid der ziel, met bittere rouwklage”*, XXVII: 31; deze dingen betreffen Tyrus, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentnissen van het ware en het goede; bijgevolg worden ook aangeduid de erkentnissen van het ware en het goede, welke der Kerk zijn; hier wordt de rouw beschreven om het teloorgaan van dezelve; de schippers betekenen allen die dezelve aandragen en vergemeenschappen; kaalheid aanbrengen betekent den rouw vanwege alle teloorgegangene dingen van het inzicht; zakken aangorden, betekent den rouw vanwege het erkennende [*cognitivum*] van het ware, ook teloorgegaan zijnde; omdat het de rouw is die wordt beschreven, wordt derhalve daaraan toegevoegd: *Zij zullen over u wenen met bitterheid der ziel, met bittere rouwklage*. Bij de Evangelisten: *“Wee u, Chorazin; wee u, Bethsaida; deswege dat indien in Tyrus en Sidon de krachten waren geschied die in u geschied zijn, zij eertijds in zak en as boete zouden hebben gedaan”*, Matth. XI: 21; Lukas X: 13; in zak en as boete doen, is smart hebben en rouwen vanwege de nietopneming van het Goddelijk Ware, en vanwege de valse en de boze dingen die in den weg stonden. Bij Jod: *“Huilt, zoals een maagd, met een zak omgord, over den bruidegom harer jeugd; wordt omgord en rouwklaagt, gij priesters; huilt, gij bedienaren des altaars, vernacht in zakken, gij bedienaren mens Gods; omdat van het huis uws Gods spijsoffer en drankoffer is geweerd”*, I: 8, 13; hier betekent omgord worden met een zak en vernachten in zakken den rouw vanwege het teloorgegangene goede en ware der Kerk, want met het spijsoffer wordt het goede der Kerk aangeduid, en met het drankoffer het ware ervan. Bij Amos: *“Ik zal op alle lenden een zak doen nederdalen, en op alle hoofd kaalheid, en Ik zal haar stellen zoals den rouw eens enigerverwekten, en de achterste dingen ervan zoals een*

bitteren dag”, VIII: 10; een zak op de lenden betekent den rouw om het teloorgegane goede der liefde; dit immers wordt met de lenden aangeduid; en kaalheid op het hoofd, betekent den rouw om het teloorgegane verstand van het ware. Bij Jesaja: “*Op alle hoofden van Moab kaalheid, alle baard geschoren, in zijn straten hebben zij een zak aangegord, op zijn daken en in zijn straten zal hij huilen, nederdalende in eween*”, xv: 2, 3. Bij Jeremia: “*Alle hoofd kaalheid, en alle baard geschoren, op alle handen insnijdingen, en op de lenden een zak, op alle daken van Moab en in al zijn straten een ganse rouw*”, XLVIII :37, 38; met Moab worden degenen aangeduid die in het natuurlijk goede zijn, en de goede dingen der Kerk echtbreken; dat zij geen verstand van het ware hebben, noch wetenschap van het ware, wordt daarmede aangeduid dat op alle hoofden van Moab kaalheid is, en alle baard geschoren; voorts daarmede dat hij op zijn daken en in zijn straten zal huilen, en er rouw zal zijn; de insnijdingen op alle handen betekenen de vervalste dingen; de rouw deswege wordt aangeduid met een zak aangorden, voorts met huilen en nederdalen in gewezen. Bij Jesaja: “*Het zal geschieden, in de plaats van specerij zal er verrotting zijn, en in de plaats van een gordel uiteenvalling, en in de plaats van gevlochten werk kaalheid, en in de plaats van een toga de omgording van een zak, verbranding in de plaats van schoonheid; uw mensen zullen door het zwaard vallen, en uw sterkte in den oorlog*”, III: 24, 25; deze dingen betreffen de dochteren Zions, door wie de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de aandoeningen van het hemels goede; derhalve worden met de dochteren Zions de aandoeningen van het goede aangeduid die van de hemelse Kerk zijn; het verlies en de verstrooiing ervan door den trots van het eigen inzicht wordt daar beschreven met de verschillende dingen waarmede die dochteren zich tooien; de verandering van die aandoeningen in tegengestelde en onschone, wordt daarmede aangeduid dat in de plaats van specerij verrotting zal zijn, in de plaats van een gordel uiteenvalling, in de plaats van gevlochten werk kaalheid, in de plaats van een toga de omgording van een zak, en in de plaats van schoonheid verbranding; met de verrotting wordt het vergaande levenskrachtige aangeduid; met de uiteenvalling in de plaats van een gordel wordt aangeduid de verstrooiing van de doorvattingen van het ware in de plaats van de aaneenschakeling ervan; met de kaalheid in de plaats van het gevlochten werk wordt aangeduid de onnozelheid in de plaats van de wetenschap; met de verbranding in de plaats van de schoonheid wordt aangeduid de dwaasheid in de plaats van het inzicht; de verbranding betekent den waanzin vanuit den trots van het eigen inzicht, hetwelk dwaasheid is, en de schoonheid betekent het inzicht; dat de ware dingen des verstands zullen vergaan door de valse dingen, totdat er geen

weerstand is tegen de boze dingen, wordt daarmee aangeduid dat uw mensen zullen vallen door het zwaard, en uw sterkte in den oorlog; het zwaard is het valse vernietigende het ware. Eendere dingen worden met den zak aangeduid in deze volgende dingen; bij Ezechiël *“Alle handen zijn afgezakt, alle kniëen gaan heen in de wateren; deswege zullen zij zakken aangorden, en verschrikking zal hen verzamelen, en op alle aangezichten schaamte, en op alle hoofden kaalheid”*, VII: 17, 18. Bij David: *“Mij aangaande [Ego] als zij krank waren, was mijn kleed een zak, ik kwelde met honger mijn ziel”*, Psalm xxxv: 13; bij den zelfde: *“Wanneer ik weende in het vasten mijner ziel, zo is het mij tot smaad geworden; wanneer ik tot mijn kleed een zak heb gesteld, zo ben ik hun tot een spreekwoord geworden”*, Psalm lxi: 11, 12. Bij Job: *“Ik heb een zak over mijn hoofd genaaid, en ik heb met stof mijn hoorn gemaakt; mijn aangezichten zijn verstoord van gewezen”*, xvi: 15, 16. Bij Jesaja: *“Ik bekleed de hemelen met zwartheid, en een zak maak ik tot hun hulsel”*, I: 3; en bij David: *“Gij hebt mijn rouw mij in een rei verkeerd, Gij hebt mijn zak geopend, en gij hebt mij aangegord met vreugde”*, Psalm xxx: 12; in deze plaatsen betekent de zak ook den rouw, en een zak omgorden over het lichaam in de plaats van een kleed, betekent den rouw vanwege het teloorgegane ware der Kerk, en een zak aangorden over de lenden en over het vlees betekent den rouw vanwege het teloorgegane ware der Kerk, en een zak aangorden over de lenden en over het vlees betekent den rouw vanwege het teloorgegane goede der Kerk; want het kleed betekent het ware der Kerk, en de lenden en het vlees betekenen het goede der Kerk. Dat een zak aangorden slechts een uitbeeldende en vandaar een aanduidende van den rouw en de boetedoening is geweest, doch in zich niet rouw en boetedoening, staat vast bij Jesaja: *“Zal zoals dit het vasten zijn dat Ik zal verkiezen, een dag waarop de mens zijn ziel kwelt, opdat hij zijn hoofd inkromme zoals een bieve, en in zak en as nederligge; zult gij dit een vasten noemen en een dag Jehovah welbehagelijk. Is niet dit het vasten dat Ik verkies, de banden der boosheid openen, den hongrige uw brood breken, en dat gij de verdrukte bannelingen in huis brengt; wanneer gij een naakte zult gezien hebben en hem zult bedekt hebben*, LVIII: 5, 6, 7; en bij Joël *“Bekeert u tot Mij met uw ganse hart, en in vasten, en in gewezen, en in rouwklage; en scheurt uw hart, en niet uw klederen”*, II: 12, 13.

638. Dezen zijn de twee olijfbomen en de twee kandelaren; dat dit betekent het goede der liefde tot den Heer en der naastenliefde jegens den naaste, en het ware der leer en des geloofs, vanuit welke de Hemel en de Kerk is, staat vast uit de betekenis van den olijfgaard, den olijfboom, en de olijf, zijnde in den breiden zin het hemels Rijk des Heren, en daaruit de hemelse Kerk, welke

van de andere Kerken hierin wordt onderscheiden, dat zij uit wie die Kerk ontstaat, in de liefde tot den Heer en in de liefde jegens den naaste zijn; vandaar is het, dat met den olijfboom en de olijf die ene en die andere liefde wordt aangeduid, of het goede van die ene en die andere liefde; dat de olijfboom en de olijf die Kerk of die goede dingen der Kerk betekent, zal vaststaan uit hetgeen volgt; en uit de betekenis van den kandelaar, zijnde in den breiden zin het geestelijk Rijk des Heren, en daaruit de geestelijke Kerk; en omdat het principale van die Kerk het ware der leer en het ware des geloofs is, worden derhalve ook deze met de kandelaren aangeduid; dat die dingen onder den kandelaar in den geestelijken zin worden verstaan, zie men boven n. 62. Dat gezegd wordt dat de twee getuigen de twee olijfbomen en de twee kandelaren zijn, die er toch vier zijn, is omdat twee de verbinding en daaruit een ene betekent; het zijn immers twee dingen die een ene maken, namelijk het goede en het ware; het goede is het goede niet tenzij vanuit het ware, en het ware is het ware niet tenzij vanuit het goede; en daarom, wanneer die twee een ene maken, dan eerst zijn zij en bestaan zij; deze verbinding tot een wordt het hemels huwelijk genoemd, en vanuit dat huwelijk is de Hemel en de Kerk: iets eenders is het geval met het hemels goede, hetwelk met de twee olijfbomen wordt aangeduid, en met het geestelijk goede, hetwelk met de twee kandelaren wordt aangeduid; want het Goede in het hemels Rijk des Heren is het goede der liefde tot den Heer, en het ware van dat goede wordt het goede der liefde jegens den broeder en den genoot genoemd; en het Goede in het geestelijke Rijk des Heren is het goede der naastenliefde jegens den naaste, en het ware van dat goede wordt het goede des geloofs genoemd; maar aangaande deze dingen kan men bezwaarlijk een juist idee hebben, tenzij men weet het hoedanige van het hemels goede en het hoedanige van het geestelijk goede, en welk verschil daartussen optreedt; uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is dat de twee getuigen de twee olijfbomen en de twee kandelaren worden genoemd: dat twee de verbinding tot een betekent, of het hemels huwelijk, zie men boven in n. 532 einde. Dat de olijfboom de hemelse Kerk betekent, is omdat met de bomen in het algemeen de doorvattingen en de erkentissen worden aangeduid, en elke kerk is Kerk vanuit de erkentissen van het ware en het goede, en volgens de doorvatting van dezelve; en omdat de olie het goede der liefde betekent, men zie boven n. 375, betekent derhalve de olijfgaard en de olijfboom de Kerk waarin dat goede regeert. Er zijn drie bomen die voornamelijk de Kerk betekenen, namelijk de olijfboom, de wijnstok en de vijgeboom, de Olijfbom de hemelse Kerk, de Wijnstok de geestelijke Kerk, en de Vijgeboom de uitwendige hemelse en geestelijke Kerk. Dat zulke dingen

als beschreven zijn, met de twee olijfbomen en met de twee kandelaren worden aangeduid, kan een ieder hieruit zien en opmaken, dat zij getuigen worden geheten, bijgevolg de dingen die aangaande den Heer getuigen, dat is, Hem erkennen en belijden; voorts dat in hetgeen volgt aangaande hen wordt gezegd, dat het beest hen doodde en dat daarna een geest des levens uit God in hen is binnengegaan; dit kan niet worden gezegd van de olijfbomen en de kandelaren, tenzij de olijfbomen en de kandelaren zulke dingen beteken en die bij de Engelen des Hemels en bij de mensen der Kerk zijn uit den Heer, welke van den Heer getuigen, of maken dat de Engelen en de mensen van Hem getuigen; want de Engelen en de mensen kunnen niet vanuit zich getuigen van den Heer, maar het goede en ware die bij hen zijn vanuit den Heer, dat is, de Heer Zelf vanuit Zijn goede en ware die bij hen zijn. In het Woord worden in vele plaatsen tuinen en wouden genoemd, voorts olijfgaarden, en wijngaarden, alsmede bomen van verscheidene geslachten, zoals de olijfboom, de wijnstok, de vijgeboom, de ceder, de populier, de eik; maar niemand tot dusver weet dat die dingen elk afzonderlijk iets geestelijks beteken en dat des Hemels en der Kerk is, behalve dat de Wijngaard de Kerk betekent; maar nochtans betekent niet slechts de wijngaard de Kerk, maar ook de olijfgaard, voorts het cederwoud of de Libanon, ja zelfs ook de bomen zoals de olijfboom, de wijnstok, de vijgeboom, de ceder; en omdat zij de Kerk beteken en de geestelijke dingen welke der Kerk zijn, worden zij derhalve zo vaak in het Woord genoemd: wat de tuinen en de wouden aangaat: de tuinen of de paradijzen in het bijzonder beteken en het inzicht en de wijsheid welke de mensen der Kerk hebben; en de wouden of de bossen beteken en het inzicht van den natuurlijken mens, hetwelk in zich beschouwd de wetenschap is, het inzicht van den geestelijken mens van dienst zijnde; de olijfgaard echter en de wijngaard beteken en de Kerk, de olijfgaard de hemelse Kerk of de Kerk die in het goede der liefde tot den Heer is, en de wijngaard de geestelijke Kerk of de Kerk die in het goede der naastenliefde jegens den naaste is, en daaruit in de ware dingen des geloofs; de olijfboom en de wijnstok beteken en ook eendere dingen, en dit ter oorzake hiervan dat de olie het goede der liefde tot den Heer betekent, en de wijn het goede der naastenliefde jegens den naaste en het goede des geloofs; de vijgeboom echter betekent de ene en de andere Kerk, zowel de hemelse als de geestelijke, maar de uitwendige. Dat zulke dingen met die dingen worden aangeduid, is vanwege de uitbeeldende dingen in de geestelijke Wereld, bijgevolg vanwege de overeenstemming; want in den binnensten Hemel, waar het hemels Rijk des Heren is, en de liefde tot Hem regeert, maken olijfgaarden en vijgebomen hun paradijzen en wouden; doch

in den tweeden Hemel maken het de wijngaarden en verscheidene geslachten van vruchtbomen; eender in den laatsten Hemel, maar met dit verschil dat in dezen Hemel de bomen niet zo edel zijn. Dat in de Hemelen zulke dingen bestaan, is omdat zij overeenstemmen met de wijsheid, het inzicht, de liefde, de naastenliefde en het geloof der Engelen die in die Hemelen zijn. Hieruit nu kan vaststaan, vanwaar het is dat de getuigen olijfbomen worden geheten, namelijk omdat onder de olijfbomen al degenen worden verstaan die de hemelse Kerk des Heren samenstellen, dat is, die in het goede der liefde tot den Heer zijn en in het goede der liefde jegens den broeder en den genoot. Dat zulke dingen met olijfgaarden, olijfbomen en olijven in het Woord worden aangeduid, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Zacharia: *“Twee olijfbomen naast den kandelaar, een ter rechterzijde van het kruikje, en de ander ter linkerzijde ervan; en twee bessen der olijven; deze zijn de twee zonen van den olijffboom staande naast den Heer der ganse aarde”*, IV: 3, II, 12, 14; daar wordt gehandeld over de grondvesting van het Huis of den Tempel door Zerubbabel, en met het Huis of de Tempel wordt de Kerk aangeduid; en daarom verscheen aan den profeet een kandelaar, en naast dien twee olijfbomen, bijna eender zoals hier aan Johannes in de Apocalyps; en met de twee olijfbomen en de olijfbessen worden de hemelse goede dingen aangeduid, zijnde der liefde tot den Heer en der liefde jegens den broeder en den genoot; dit goede wordt aangeduid met den geziene olijffboom naast het linker kruikje, en dat goede niet den olijffboom aan de rechterzijde ervan; de ware dingen van dit goede worden verstaan onder de zonen van den olijffboom staande naast den Heer der ganse aarde; naast Hem staan betekent zijn en bestaan uit Hem. Aangezien de olijfbomen die goede dingen betekenden, *werden derhalve de Cherubim in het midden van het Huis of van den Tempel gemaakt uit olie-hout, eender de deuren tot het ontoegankelijk heiligste, en de posten*, I Kon. VI: 23 tot 33; de Cherubim immers, alsmede de deuren en de posten tot het ontoegankelijk heiligste des Tempels, betekenden de bewaking dat de Heer niet worde toegegaan dan alleen door het goede der liefde; en het ontoegankelijk heiligste betekende waar de Heer is; en het olie-hout het goede der liefde, omdat de olijfgaard, de olijffboom en de olijf, de hemelse dingen betekenden, welke der liefde zijn. Omdat de olijfgaard en de olijffboom de Kerk betekenden die in de liefde tot den Heer is, *werd derhalve de olie der heiligheid waarmede alle heilige dingen der Kerk werden gezalfd, gemaakt uit olijfolie, en daaraan toegemengde specerijen*, Exod. XXX: 23, 24; want alle dingen der Kerk zijn voor zoveel als zij aan de liefde tot den Heer ontleen, Goddelijke heilige dingen; vandaar werd door die olie het uitbeeldende van

den Heer, en van den Hemel en de Kerk over dezelve gebracht; de ontvouwing over die dingen zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN. Desgelijks *de zuivere gestoten opfolie voor den Luchter in de Tent der samenkomst die elken avond werd aangestoken*, Exod. XXVII: 20; Levit. XXIV: 2; met dien Luchter of met den Kandelaar daar werd de geestelijke Kerk des Heren aangeduid, en met het ontstoken vuur in de lampen werd de geestelijke liefde aangeduid, zijnde de liefde jegens den naaste; eender met de zuivere gestoten olijfolie waaruit het vuur was; over welke zaak men ook DE HEMELSE VERBORGENHEDEN zie te dier plaatse. Dat de olijfboom en de olijf het goede der liefde betekent, staat ook vast uit de volgende plaatsen; bij Hoschea: *“Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie, en zijn wortelen uitslaan, als de Libanon; zijn takken zullen gaan, en zijn eer zal zijn zoals die der olijf en hij zal een reuk hebben als de Libanon”*, XIV: 6, 7; deze dingen betreffen de geestelijke Kerk, welke wordt aangeduid met Israël; hem zijn als de dauw, betekent haar ontstaan en geestelijke wedergeboorte; de eerste staat der wedergeboorte of der wederverwekking van haar wordt daarmede aangeduid dat hij zal bloeien als de lelie; de lelie betekent de bloeseming welke de vrucht voorafgaat; de tweede staat der wederverwekking wordt daarmede aangeduid dat hij zijn wortelen zal uitslaan, welke de staat is van haar ontstaan in het natuurlijke, want daar worden de wortelen vastgehecht; de derde staat wordt daarmede aangeduid dat zijn takken zullen gaan, met welke de vermenigvuldiging wordt aangeduid van het wetenschappelijk ware en van de erkennissen; de vijfde staat, zijnde de staat der vruchtmaking, wordt daarmede aangeduid dat zijn eer zal zijn zoals die der olijf; de olijf betekent het goede der liefde, en van eer wordt gesproken met betrekking tot hetzelfde; dat van eer wordt gesproken met betrekking tot het goede der liefde, zie men boven, n. 288, 345; en de zesde staat, zijnde de staat van het inzicht en van de wijsheid, wordt daarmede aangeduid dat hij een reuk zal hebben als de Libanon; de reuk betekent de doorvatting, en de Libanon de redelijkheid, en vanuit deze beide is het inzicht en de wijsheid. Bij David: *“Ik zoals een groenende olijfboom in het huis Gods; ik vertrouw op de barmhartigheid Gods tot in de eeuw en het eeuwige”*, Psalm LII: 10; gezegd wordt zoals een groenende olijfboom in het huis Gods, omdat met de groenende olijfboom het goede der liefde wordt aangeduid, geboren wordende door het ware des Woords; en met het huis Gods wordt de Kerk aangeduid. Bij denzelfde: *“Uw echtgenote zal zijn als een vruchtbare wijnstok aan de zijden van uw huis, uw zonen als olijflantzen rondom uw tafels; zo zal de man worden gezegend die Jehovah vreest”*, Psalm CXXVIII: 3, 4; onder deze dingen wordt in den natuurlijken zin,

zijnde de zin der letter, een echtgenote en zonen verstaan, en de verkwikkelijkheden vanuit het huwelijk en de kroostmaking [*prolificatio*]; maar in den inwendigen zin, zijnde de zin van den geest des Woords, wordt met de echtgenote de aandoening van het ware aangeduid, en met de zonen worden de daaruit geboren wordende ware dingen zelf aangeduid; want elk ware dat leven inheeft, wordt geboren vanuit de aandoening van het ware; en omdat met de echtgenote die aandoening wordt aangeduid, wordt zij vergeleken met een vruchtbaren wijnstok, omdat met den wijnstok de Kerk wordt aangeduid, en met den vruchtbaren wijnstok de Kerk ten aanzien van de aandoening van het ware; met het huis wordt het geestelijk gemoed aangeduid, en met de zijden ervan worden alle dingen aangeduid die in den natuurlijken mens zijn; met de zonen worden de ware dingen aangeduid die vanuit die geestelijke aandoening worden geboren; deze worden met olijfplanten vergeleken, omdat door de ware dingen de goede dingen der liefde en der naastenliefde worden voortgebracht, zijnde de olijen; met rondom de tafels worden de verkwikkelijkheden aangeduid vanuit de geestelijke toeigening en voeding. Bij Mozes, *“Het zal geschieden, wanneer Jehovah uw God u in het land zal hebben binnengeleid, zo zal Hij u geven grote en goede steden, welke gij niet hebt gebouwd, en huizen vol van elk goede, welke gij niet hebt gevuld, en uitgehouwen regenbakken welke gij niet hebt uitgehouwen, wijngaarden en olijfgaarden welke gij niet hebt geplant”*, Deut. vi: 10, 11; onder deze woorden wordt iets geheel anders verstaan in den geestelijken zin dan in den historischen zin; want in den geestelijken zin wordt met het land Kanaän waarin zij moesten worden binnengeleid, de Kerk aangeduid; en daarom worden met de steden, huizen, regen-bakken, wijn- en olijfgaarden zulke dingen aangeduid die der Kerk zijn; met de grote en goede steden worden de leerstellige dingen aangeduid die de goede dingen der liefde en der naastenliefde leren; met de huizen vol van elk goede worden aangeduid alle dingen die der wijsheid zijn; met de uitgehouwen regenbakken worden alle dingen van het inzicht in den natuurlijken mens aangeduid, zijnde de erkentissen en de wetenschappen; met de wijn- en olijfgaarden worden alle dingen der Kerk ten aanzien van de ware en de goede dingen aangeduid. Van Noach wordt verteld, *dat hij uit de ark een duif uitliet die tot hem terugkeerde tegen den tijd van den avond, een afgerukt olivenblad in den mond dragende, en dat hij daaraan bekende dat de wateren waren verminderd*, Gen. viii: 10, 11; met deze dingen wordt in den geestelijken zin de wederverwekking van den mens der Kerk beschreven, welke met Noach en diens zonen wordt aangeduid; hier met de opnieuw uitgelaten duif de volgende tweede staat, welke er is

wanneer het geestelijk goede door de ware dingen, na verwijdering van de valse dingen, aanvangt te ontstaan; met het blad immers wordt het ware aangeduid, en met de olijf het daaruit geboren wordende goede, en met de wateren worden de valse dingen aangeduid: maar deze dingen zie men vollediger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 870 tot 892. Bij Zacharias *“Zijn voeten zullen te dien dage staan op den Olijfberg, welke voor de aangezichten van Hierosolyma uit het oosten is; en de Olijfberg zal worden gespleten, en een deel ervan naar den opgang en naar de zee, een zeer grote vallei; en een deel des bergs zal wijken naar het noorden, en een deel ervan naar het zuiden”*, XIV: 4; wat deze dingen betekenen, werd boven in n. 405 ontvouwd, en het is getoond dat met den Olijfberg de Goddelijke Liefde wordt aangeduid; de Olijfberg immers was aan het oosten van Hierosolyma, en Hierosolyma betekende de Kerk ten aanzien van de leer; en elke Kerk, en al het ware der leer, wordt verlicht en neemt het licht op uit den Heer in het Oosten; en het Oosten in den Hemel is waar de Heer verschijnt als Zon; en omdat de zon de Goddelijke Liefde betekent, betekent derhalve het Oosten en de Olijfberg, welke aan het oosten van Hierosolyma was, die zelfde Liefde. Aangezien die berg, zoals gezegd is, des Heden Goddelijke Liefde betekende, verbleef derhalve de Heer gewoonlijk op dien berg, volgens de Evangelisten, *dat Jezus in de dagen lerende was in den Tempel, in de nachten echter uitschrijdende overnachtte op den berg die der olijven wordt geheten*, Lukas XXI: 37; Hfdst. XXII: 39; Joh. VIII: 1. *Dat Hij op denzelve met de discipelen sprak over het Laatste Gericht*, Matth. XXIV: 3, e.v.; Markus XIII: 3 e.v.; *en dat Hij vandaar ging tot Hierosolyma, en leed*; behalve meer plaatsen, Matth. XXI: 1; Hfdst. XXVI: 30; Markus XI: 1; Hfdst. XIV: 26; Lukas XIX: 29, 37; Hfdst. XXI: 37; Hfdst. XXII: 39; Joh. VIII: 1; al deze dingen waren ter oorzaak hiervan, dat de Olijfberg de Goddelijke Liefde betekende, en zij waren aanduidend, omdat zij de uitbeeldende dingen waren van den Hemel en de Kerk, welke te dien tijde den Heer met den Hemel en de wereld verbonden: ook wonen de Engelen van den binnensten of derden Hemel in het oosten op bergen, waar olijfgaarden meer dan de overige bomen bloeien. Bij Jeremia: *Een groenenden olijfboom, schoon van vorm als vrucht, noemde Jehovah uw naam; tot een stem van groot tumult heeft Hij een vuur aangestoken over denzelve, en zen scheuten heeft Hij verbroken; want Jehovah Zebaoth, Die u heeft geplant, heeft het boze tegen u gesproken, vanwege de boosheid van het huis Israëls en van het huis van Jehudah*”, XI: 16, 17; hier wordt het huis van Jehudah en Israël een groenende olijfboom genoemd, schoon van vorm als vrucht, omdat met den olijfboom en de vrucht ervan het goede der liefde wordt aangeduid, en met groenend en

schoon van vorm wordt het ware van dat goede aangeduid, vanuit hetwelk het inzicht is; want met het huis van Jehudah wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het goede der liefde, en met het huis Israëls de Kerk ten aanzien van het ware van dat goede; met den naam noemen wordt het hoedanige ervan aangeduid; de ondergang en de verwoesting dier Kerk door de liefde van het boze wordt daarmee beschreven dat Jehovah een vuur daarover ontstak, en zijn scheuten verbrak; met het vuur wordt de liefde van het boze aangeduid, en met de scheuten worden de ware dingen aangeduid, welke verbroken worden geheten wanneer zij vanwege die liefde vergaan; dit wordt aan Jehovah toegekend vanwege den schijn dat al het boze der straf schijnt alsof het vanuit God is, omdat Hij almachtig is en niet afwendt, niet wetende dat het boze der straf afwenden tegen de orde is; want indien zij werd afgewend, zo zou het boze groeien totdat er niet langer enig goede over was. Bij Jesaja *“Zo zal het zijn in het midden des lands, in het midden der volken, als de afschudding van den olijfboom, als de nalezingen wanneer de wijnoogst voleindigd is”*, xxiv: 13; deze dingen ook betreffen de verwoesting der Kerk ten aanzien van het hemels goede en ten aanzien van het geestelijk goede; het hemels goede is het goede der liefde tot den Heer, en het geestelijk goede is in zijn wezen het ware vanuit dat goede; het hemels goede wordt aangeduid met den olijfboom, en het geestelijk goede, zijnde het ware vanuit het hemels goede, wordt aangeduid met den wijnoogst; de verwoesting wordt aangeduid met de afschudding en de nalezingen na de voleinding. Bij Mozes: *“Wijngaarden zult gij planten en bouwen, maar wijn zult gij niet drinken, omdat de worm het zal afeten: olijfbomen zult gij hebben in uw gehele grens, maar met olie zult gij u niet zalven, omdat uw olijfboom zal worden uitgestoten”*, Deut. xxviii: 39, 40; met den wijngaard wordt de geestelijke Kerk aangeduid, en niet den olijfboom de hemelse Kerk; vandaar wordt met den wijngaard ook het ware der Kerk aangeduid, en met den olijfboom het goede ervan; en daarom wordt met een wijngaard planten en bouwen en niet wijn drinken, aangeduid dat hoewel de Kerk wordt geïnstalleerd en de ware dingen der leer worden geleerd, nochtans de ware dingen niet zullen aandoen en vervolmaken; de wijn betekent het ware der leer; omdat de worm het zal afeten, betekent dat de valse dingen zullen vernietigen; gij zult olijfbomen hebben in uw gehele grens, betekent dat de goede dingen der liefde uit den Heer door het Woord en door de predikingen vanuit het Woord zullen zijn in de algehele Kerk; met olie niet worden gezalfd, betekent nochtans niet enig goede en de vreugde daaruit genieten; uw olijfboom zal worden uitgestoten, betekent dat dat goede zal vergaan; deze dingen betreffen de vervloeking, indien andere goden

zullen worden vereerd, en indien de inzettingen en de gerichtten niet worden gehouden. Bij Micha: *“Gij zult de olijftreden, maar u met olie niet zalven; en most, maar niet win drinken”*, vi: 15; Bij Amos: *“Ik heb geslagen met brandkoren en honingdauw de meeste uwer tuinen, en uw wijngaarden, en uw vijgebomen; en uw olijfbomen at de rups; en toch zijt gij niet teruggekeerd tot Mij”*, iv: 9; met de tuinen worden de dingen aangeduid die van het geestelijk inzicht zijn; met brandkoren en honingdauw wordt aangeduid het boze en het valse in uitersten, of vanuit het zinlijklichamelijke; met de wijngaarden worden aangeduid de geestelijke ware dingen of de innerlijke dingen der Kerk; met de vijgebomen de uiterlijke goede en ware dingen, welke ook de zedelijke dingen worden genoemd, met de olijfbomen echter de goede dingen der Kerk; en met de rups wordt aangeduid het valse dat het goede vernietigt. Bij Habakuk: *“De vijgeboom zal niet bloeien, noch zal opbrengst in de wijnstokken zijn; het werk van den olijfgaard zal liegen, en het veld zal geen spijs maken”*, iii: 17; met den vijgeboom worden ook hier de uitwendige dingen der Kerk aangeduid, met de wijnstokken de inwendige dingen ervan, met den olijfgaard de goede dingen ervan, en met het veld de Kerk zelf bij den mens. In het Eerste Boek van Samuël: *“De koning zal uw akkers, en uw wijngaarden, en uw olijfgaarden nemen en aan zijn knechten geven”*, viii: 14; ook hier worden met de akkers, de wijngaarden en de olijfgaarden eendere dingen aangeduid; daar wordt gehandeld over het Koningsrecht, waaronder daar de heerschappij van den natuurlijken mens over den geestelijken wordt vertaan en daarmede beschreven, namelijk dat het alle ware en goede dingen der Kerk zal vernietigen, en dezelve zal doen dienen aan den natuurlijken mens, bijgevolg aan de boze en de valse dingen. In het Boek der Richteren: *“Jotham zeide tot de burgers van Schechem, die Abimelech tot koning hadden gemaakt: De bomen gingen om een Koning over zich te zalven, en zij zeiden tot den Olijfboom: Regeer gij over ons, maar de Olijfboom zeide tot hen: Zal ik doen ophouden mijn vettigheid die God en de mensen in mij eren, en zal ik gaan om mij te bewegen over de bomen? En de bomen zeiden tot den Vijgeboom: Ga gij, regeer over ons. Maar tot hen zeide de Vijgeboom: Zal ik doen opkouden mijn zoetigheid, en mijn goede opbrengst, en zal ik gaan om mij te bewegen over de bomen? Toen zeiden de bomen tot den Wijnstok: Ga regeer over ons. Maar tot hen zeide de Wijnstok: Zal ik doen ophouden mijn most, verblijdende God en de mensen, en zal ik gaan om mij te bewegen over de bomen? En alle bomen zeiden tot het Doornenbos: Ga gij, regeer over ons. En het Doornenbos zeide tot de bomen: Indien in waarheid gij mij zalvende zit tot koning over u, komt en vertrouwt mij in mijn schaduw; indien echter niet, zo ga toorn uit van het doornenbos, en vertere de cederen van*

den Libanon”, ix: 7 tot 16; met deze woorden van Jotham wordt aangeduid, dat de burgers van Schechem niet wilden dat het hemels goede, zijnde de olijfboom, niet het ware van dat goede, zijnde de wijnstok, noch het zedelijk goede, hetwelk is het uitwendig hemels en geestelijk goede, zijnde de vijgeboom, over hen zouden regeren, maar het boze van het valse, hun toeschijnende als het goede, zijnde het doornbos [*Rhamnus*: sleedoorn, wegedoorn]; het vuur vanuit dit is het boze der begerigheid; de cederen van den Libanon zijn de redelijke dingen welke vanuit de ware dingen zijn. Uit de boven aangevoerde plaatsen kan men zien, dat de olijfboom en de wijngaard in de meeste gevallen samen worden genoemd, hetgeen is geschied terwille van het huwelijk van het goede en het ware in de afzonderlijke dingen des Woords; want met den Olijfboom en de Olie wordt het goede der Kerk aangeduid, en met den Wijngaard en den Wijn het ware van dat goede. Dat de olie het goede der liefde betekent, en het verkwikkelijke des Hemels daaruit, zie men boven, n. 375; en de wijn het goede der naastenliefde en het ware des geloofs, n. 376.

639. Welke vóór den God der aarde staande zijn; dat dit betekent welke zijn de Goddelijke dingen, uit den Heer voortgaande, en zijn van Hem in den Hemel en in de Kerk, staat vast uit de betekenis van den God der aarde, zijnde de Heer, Die de God des Hemels en der aarde is; in het bijzonder de God der Kerk in den Hemel en in de Wereld, want met de aarde in het Woord wordt de Kerk aangeduid, en de Kerk is zowel in den Hemel als in de wereld: dat de Hemel en de Kerk daar ook wordt verstaan onder de aarde, is omdat er in de geestelijke Wereld evenzeer landen zijn als in de natuurlijke Wereld, en dat er naar den uitwendigen schijn in die wereld volstrekt eendere dingen zijn als in deze wereld; vandaar is het, dat onder den God der aarde de God des Hemels en der aarde wordt verstaan, en in het bijzonder de God der Kerk in den Hemel en in de Wereld; dat de Heer de God des Hemels en der aarde is, leert Hijzelf bij Mattheus: “*Jezus zeide: Mij is gegeven alle mogendheid in den hemel en op de aarde*”, xxviii: 18; en uit de betekenis van staan vóór Hem, zijnde Zijn uit Hem, en vandaar zijnde van Hemzelf in den Hemel en in de Kerk. In het Woord wordt hier en daar van de Engelen en van de mensen der Kerk gezegd, dat zij staan vóór God, voorts ook dat zij wandelen vóór Hem; en daar wordt in den geestelijken zin met staan vóór God aangeduid Zijn uit Hem, en met wandelen vóór God wordt aangeduid leven volgens het Zijn uit Hem; alle Zijn immers des Hemels en der wereld gaat voort uit den Heer; het is immers het Goddelijke, voortgaande, hetwelk alle dingen des Hemels en der wereld heeft geschapen en geformeerd; dit Goddelijke,

voortgaande, wordt het Woord genoemd bij Johannes, Hfdst. I: 1, 2, 3; en het Woord daar is het Goddelijke, voortgaande, hetwelk het Goddelijk Ware wordt genoemd, vanuit hetwelk alle dingen zijn gemaakt en geschapen; zulks omdat hetgeen rondom den Heer als Zon naar alle kanten heen zich uitstrekt, dat is wat eigenlijk staan vóór God wordt geheten, want dit beschouwt uit elke windstreek en uit elke grens den Heer als zijn gemene middelpunt; en dit is in zijn wezen de Heer in den Hemel, omdat het is het Goddelijke, voortgaande; en dat wat voortgaat, is van Hemzelf vanuit Wien het voorgaat; ja zelfs is het Hijzelf, geheel zoals de warmte en het licht voortgaande uit de zon, van de zon is: alle Engelen dus, die de ontvangers zijn van dit Goddelijke, voortgaande, hetwelk het Goddelijk Ware wordt genoemd, keren zich tot den Heer, en vandaar zijn zij aanhoudend in Zijn aanwezigheid; want, zoals gezegd is, het Goddelijke, voorgaande, beschouwt den Heer als zijn middelpunt uit hetwelk en tot hetwelk het is; bijgevolg ook de Engelen, die de ontvangers zijn van het Goddelijk Ware, en als het ware de Goddelijke Ware dingen in vorm: daarvandaan is het, dat van de Engelen wordt gezegd dat zij staan vóór den Heer, want van het Goddelijk Ware wordt eigenlijk staan gezegd, omdat het om den Heer als Zon heen staat. Staan vóór God betekent zijn in het Goddelijk Ware, bijgevolg bij den Heer, ook in deze volgende plaatsen; bij Lukas: *“De Engel zeide: Ik ben Gabriël, staande voor God”*, I: 19. In het Eerste Boek der Koningen: *“Ik zag Jehovah, zittende op Zijn troon, en het algehele heir der Hemelen staande naast Hem aan Zijn rechterhand en aan Zijn linkerhand, xxii: 19.* Bij Jeremia: *“Niet zal worden afgesneden een man aan Jonadab, staande vóór Mij alle dagen”*, xxxv: 19. Bij David: *“De koningin staat aan Uw rechterhand in het beste goud van Ofir”*, Psalm xlv: 10. Bij Lukas: *“Waakt te aller tijde opdat gij moogt waardig geacht worden om te staan vóór den Zoon des mensen”*, xxi: 36. In de Apocalyps: *“De grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan staan”*, vi: 17: *“Alle Engelen stonden rondom den troon, en de ouderen, en de vier dieren”*, vii: 11: *“Ik zag zeven Engelen die vóór God stonden”*, viii: 2. Bij Zacharias: *“Twee olijfbomen en twee bessen der olijven, welke zijn de twee zonen van den olijfboom, staande naast den Heer der ganse aarde”*, iv: 11, 12, 14; en elders. Van den Heer Zelf wordt ook gezegd, dat Hij stond om te richten, omdat het wordt gezegd van het Goddelijke voortgaande uit den Heer, hetwelk het Goddelijk Ware wordt genoemd, omdat vanuit hetzelfde het Gericht is; alsus wordt het gezegd bij Jesaja: *“Jehovah stelde Zich om te twisten, en is staande om te richten”*, iii: 13; en bij David: *“God stond in de vergadering Gods ,in het midden der goden zal Hij richten”*, Psalm lxxxii: 1; onder de vergadering Gods en onder de goden, in wier midden Jehovah stond, worden

de Engelen verstaan, met wie in den geestelijken zin de Goddelijke Ware dingen worden aangeduid; en omdat de Heer in den Hemel het Goddelijk Ware is, wordt derhalve van Hem daar “staan” gezegd. Uit deze dingen nu kan vaststaan, dat met vóór den God der aarde staan, wordt aangeduid het Goddelijke uit den Heer voortgaande, hetwelk van Hemzelf is in den Hemel en in de Kerk; dat dit en zij die in hetzelfde zijn, worden verstaan, kan ook hieruit vaststaan, dat staan vóór den God der aarde wordt gezegd van de twee olijfbomen en van de twee kandelaren, waarmede het goede en het ware wordt aangeduid, bijgevolg het Goddelijke, voortgaande; men zie ook het voorafgaande Artikel, n. 638.

640. *Vers 5, 6. En indien iemand hen zal hebben willen schaden, een vuur zal uitgaan vanuit hun mond, en het zal hun onvrienden verslinden; en indien iemand hen zal hebben willen schaden, die moet aldus worden gedood. Dezen hebben mogendheid om den hemel te sluiten, opdat de regen niet regene in de dagen hunner profeteie; en zij hebben mogendheid over de wateren om die te verkeren in bloed, en de aarde te slaan met elke plaag, zo menigmaal als zij zullen hebben gewild.* En indien iemand hen zal hebben willen schaden, betekent de bescherming van dezelve uit den Heer, opdat zij niet op enige wijze worden gekwetst: een vuur zal uitgaan vanuit hun mond, en het zal hun onvrienden verslinden, betekent dat zij die hun nadeel zullen berokkenen, in boze en valse dingen vallen, welke uit de hel zijn, en deze verderven hen: en indien iemand hen zal hebben willen schaden, die moet aldus worden gedood, betekent dat zij volgens het streven van het boze te berokkenen, vergaan: dezen hebben mogendheid den hemel te sluiten, opdat de regen niet regene in de dagen hunner profeteie, betekent dat zij die de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk, welke uit den Heer voortgaan, verwerpen, niet enigen invloed vanuit den Hemel opnemen: en zij hebben mogendheid over de wateren om die te verkeren in bloed, betekent dat de ware dingen bij hen worden verkeerd in de valse dingen vanuit het boze: en de aarde te slaan met elke plaag, betekent dat de Kerk bij hen door de begerigheden van het boze vergaat: zo menigmaal als zij zullen hebben gewild, betekent zo vaak de mens aanvalt de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer, welke van den Heer getuigen, en vanuit welke de mens den Heer erkent en belijdt, om die het boze te berokkenen.

641. En indien iemand hen zal hebben willen schaden; dat dit de bescherming van dezelve uit den Heer betekent, opdat zij niet op enige wijze worden gekwetst, staat vast uit de volgende dingen; want er volgt: “Indien iemand hen zal hebben willen schaden, een vuur zal uitgaan vanuit hun mond, en

het zal hun onvrienden verslinden”; voorts: “Indien iemand hen zal hebben willen schaden, die moet aldus worden gedood”; uit welke woorden en de daarop nog volgende blijkt, dat met: Indien iemand hen zal hebben willen schaden, de bescherming uit den Heer wordt aangeduid, opdat zij niet op enige wijze worden gekwetst; dit wordt gezegd van de twee getuigen, met wie wordt aangeduid de leer van het goede der liefde tot den Heer en van het goede der naastenliefde jegens den naaste, zijnde de leer des levens, waaraan de leer des geloofs van dienst zal hebben te zijn; en deze leren zullen omstreeks het einde der Kerk worden gepredikt. Wat de volgende dingen in de beide Verzen behelzen, is boven weliswaar gezegd, maar omdat zij tot de onbekende dingen behoren, zal het wederom worden gezegd: wanneer het einde der Kerk voor de deur staat, worden de innerlijke dingen van het Woord, van de Kerk en van den eredienst onthuld en geleerd; de oorzaak is, opdat de goeden worden gescheiden van de bozen; want de innerlijke dingen van het Woord, van de Kerk, en van den eredienst, zijnde de hemelse en de geestelijke dingen, worden opgenomen door de goeden, maar verworpen door de bozen; vandaar de scheiding; bovendien ook zijn de innerlijke dingen des Woords, die aan het einde der Kerk worden onthuld, van dienst voor de nieuwe Kerk, die dan ook wordt geïnstalureerd, voor leer en voor het leven: dat het zo is, kan hieruit vaststaan dat de Heer Zelf, toen het einde der Joodse Kerk voor de deur stond, de innerlijke dingen des Woords heeft geopend en geleerd, en Hij vooral die dingen heeft onthuld welke in het Woord aangaande Hemzelf waren voorzegd; nadat die waren geopend en onthuld, werden de uitwendige dingen der Kerk afgeschafte, welke vooral bestonden in de slachtoffers, en in de riten en inzetten, welke Hem voorafschaduwden, en de innerlijke dingen der Kerk welke door Hem werden onthuld, uitbeeldden, en vandaar aanduiden; dat het aldus zou geschieden, is in verschillende plaatsen bij de Profeten voorzegd. Eender is heden ten dage geschied; het heeft immers nu den Heer behaagd, verscheidene verborgenheden des Hemels te onthullen, vooral den inwendigen of geestelijken zin des Woords, welke tot dusver volslagen onbekend is geweest; en toen Hij dien zin onthulde, leerde Hij de echte ware dingen der leer; welke onthulling wordt verstaan onder de Komst des Heren bij Mattheus, Hfdst. xxiv: 3, 30; 37: de oorzaak der onthulling aan het einde der Kerk is die welke is gezegd, namelijk opdat daardoor een scheiding geschiede tussen de goeden en de bozen, voorts de instauratie van de nieuwe Kerk, en dit niet slechts in de natuurlijke Wereld, waar de mensen zijn, maar ook in de geestelijke Wereld, waar de geesten en de Engelen zijn; want in de ene en de andere Wereld is de Kerk, en aan beide zijden geschiedt

onthulling, en door dezelve scheiding, alsmede instauratie van de nieuwe Kerk: uit deze dingen kan vaststaan, dat met die woorden de bescherming uit den Heer wordt aangeduid, opdat zij niet worden gekwetst. Indien de opeenvolgende staten der Kerken op onzen Aardbol worden beschouwd, zo blijkt dat zij zijn geweest zoals de opeenvolgende staten van den mens die wordt hervormd en wederverwekt, namelijk dat hij, opdat hij een geestelijk mens worde, eerst wordt ontvangen, daarop geboren, voorts opgroeit, en daarna verder en verder in het inzicht en de wijsheid wordt voortgeleid; de Kerk groeide van de oudste tijden tot aan het einde der Joodse Kerk, aan zoals een mens die wordt ontvangen, geboren en opgroeit, en dan wordt onderricht en geleerd; doch de opeenvolgende staten der Kerk na het einde der Joodse Kerk, of van den tijd des Heren tot op den huidigen dag toe, zijn geweest zoals de mens groeit in inzicht en wijsheid, of wordt wederverwekt; te dien einde zijn de innerlijke dingen des Woords, van de Kerk en van den eredienst, door den Heer toen Hij in de Wereld was, onthuld; en nu opnieuw de nog innerlijker dingen; en voorzoveel als de innerlijke dingen worden onthuld, voorzoveel kan de mens wijzer worden, want innerlijker worden is wijzer worden, en wijzer worden is innerlijker worden.

642. Een vuur zal uitgaan vanuit hun mond, en het zal hun onvrienden verslinden; dat dit betekent dat zij die hun nadeel zullen berokkenen, in boze en valse dingen vallen, welke uit de hel zijn, en deze verderven hen, staat vast uit de betekenis van het vuur, zijnde de liefde in den enen en den anderen zin, hier de liefde van zich en van de wereld, en vandaar de liefde van het boze en het valse van elk geslacht, waarover boven n. 68, 504, 539; daaruit volgt, dat met “Een vuur zal uitgaan vanuit hun mond”, wordt aangeduid, dat zij vallen in boze en valse dingen van elk geslacht, welke uit de hel zijn, namelijk zij die hen willen schaden of nadeel toebrengen; en uit de betekenis van hun onvrienden verslinden, zijnde dat zij zullen vergaan door de valse dingen van het boze; in het Woord immers worden met de onvrienden [*inimici*] de valse dingen van het boze aangeduid, en met de vijanden [*hostes*] de boze dingen; en de liefde van het boze en het valse is het die verderft. Gezegd wordt dat een vuur zal uitgaan vanuit hun mond, maar dit is gezegd volgens den schijn; en volgens dezen wordt ook gezegd dat een vuur en een vlam uitgaat vanuit den mond Gods, en toorn en ontsteking vanuit Zijn neus, terwijl toch vanuit Hem niets van vuur des toorns en der ontsteking uitgaat; Hij is immers het Goede Zelf, de Liefde Zelf, en de Barmhartigheid Zelf, vanuit dewelke niets van vuur, van toorn en van ontsteking kan uitgaan; maar nochtans wordt het aldus gezegd, omdat het aldus verschijnt; dat het aldus verschijnt, is omdat

wanneer de boze en de helse geest enig Goddelijke aanvalt om het te schaden, zoals wanneer hij den Heer of het Woord lastert, of enig goede en ware der leet, of enigen goeden geest of Engel, dien de Heer beschermt, die boze geest zich dan terstond zich berooft van de bescherming uit den Heer; elke geest immers, zowel de boze als de goede, is in de bescherming des Heren; en wanneer hij van deze is beroofd, valt hij in de boze en de valse dingen van elk geslacht welke uit de hel zijn, en dan valt hij tevens in de handen van hen die daaruit zijn, en bestraffers worden genoemd; dezen straffen en martelen hem volgens het boze dat hij van zins was te doen, of dat hij deed; daaruit kan vaststaan, dat de Heer hun niet enig boze aandoet, maar dat de boze geest het zichzelf doet, dat is, het boze zelf dat bij hem is. Uit deze dingen blijkt, hoe het moet worden verstaan dat indien iemand de beide getuigen wil schaden, een vuur vanuit hun mond zal uitgaan en hen zal verslinden; de beide getuigen zijn het goede der liefde en der naastenliefde, en het ware der leer en des geloofs, en deze zijn Goddelijk, omdat zij uit den Heer zijn bij den Engel en bij den mens; namelijk dat niet vanuit dezelve een vuur uitgaat, maar vanuit het boze zelf, hetwelk daarnaar streeft dezelve nadeel te berokkenen, zoals nu is gezegd; en dat dit eender moet worden verstaan zoals dat wordt gezegd dat vuur, toorn en ontsteking uitgaan van Jehovah: maar deze dingen zijn uitvoeriger toegelicht in het Werk *OVER DEN HEMEL EN DE HEL*, n. 545 tot 550, waar gehandeld is daarover, dat de Heer niemand in de Hel werpt, maar dat de geest zelf het zichzelf doet.

643. En indien iemand hen zal hebben willen schaden, die moet aldus worden gedood; dat dit betekent dat zij volgens het streven van het boze te berokkenen, vergaan, staat vast uit de betekenis van willen schaden, zijnde het streven om het boze te berokkenen, want willen is streven; en uit de betekenis van gedood worden, zijnde vergaan, hier ten aanzien van het geestelijk leven, hetwelk enig en alleen vergaat door de boze en de valse dingen van het boze; vandaar is de geestelijke dood; men zie boven n. 315, 589. Dat hier wederom wordt gezegd “indien iemand hen zal hebben willen schaden”, is omdat er wordt verstaan, dat een ieder vergaat volgens den wil of volgens het streven om het boze te berokkenen, want de wil maakt het leven van een ieder: dat een ieder vergaat volgens den wil om de beide getuigen te schaden, zijnde de beide olijfbomen en de beide kandelaren, dat is, het goede der liefde en der naastenliefde, en het ware der leer en des geloofs, is omdat zij in een tegengestelden wil zijn, en een wil tegengesteld aan het goede der liefde en het ware der leer is de hel in die mate als er tegenstelling is; vandaar is het, dat “die moet aldus worden gedood”, dat is vergaan, voor

zoveel als hij die heeft willen schaden. Bovendien is ieder mens en iedere geest in de bescherming des Heren, zowel de boze als de goede; en wie in de bescherming des Heren is, dien overkomt het boze niet; want het is des Heren wil, dat niemand verga, noch dat hij worde gestraft; maar een ieder is voor zoveel in de bescherming des Heren als hij zich daarvan onthoudt het boze te doen; doch voor zoveel als iemand zich niet daarvan onthoudt, verwijdt hij zichzelf van de bescherming des Heren; en voor zoveel als hij zich verwijdt, wordt hij gekwetst door de boze geesten, die uit de hel zijn, want de helse geesten hebben de voortdurende begeerte in om anderen boos te doen; en voorzoveel als zij buiten de Goddelijke bescherming des Heren zijn, dat is, voorzoveel als zij het boze doen, voor zoveel komen zij in de mogendheid van hen die hen boosdoen door hen te straffen en door hen te beroven van zulke dingen die van het geestelijk leven zijn. In een woord, voor zoveel als iemand de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer wil schaden, wordt hij verslonden door het vuur en gedood, dat is, wordt hij in beslag genomen door de boze dingen en door de valse dingen van het boze, en sterft hij geestelijk; en dit geschiedt niet vanuit het Goddelijke, maar vanuit het boze zelf dat een ieder doet.

644. Dezen hebben mogendheid den hemel te sluiten, opdat de regen niet regene in de dagen hunner profetie; dat dit betekent dat zij die de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk, welke uit den Heer voortgaan, verwerpen, niet enigen invloed vanuit den Hemel opnemen, staat vast uit de betekenis van den Hemel sluiten, zijnde opdat niet enige invloed vanuit den Hemel wordt opgenomen, waarover aanstonds; uit de betekenis van den regen, zijnde het bevruchtende ware, hetwelk is het ware vanuit hetwelk het goede is, dat vanuit den Hemel nedervloeit, waarover ook aanstonds; en uit de betekenis van hun profetie, zijnde de voorzegging aangaande den Heer, en aangaande Zijn Komst, en aangaande het goede der liefde tot Hem, en aangaande de ware dingen des geloofs in Hem; het is deze onthulling, en vanuit de onthulling de voorzegging aan het einde der Kerk, welke voornamelijk wordt verstaan onder de dagen der profetie van de twee getuigen; dat het de Heer is die aan het einde der Kerk vooral wordt gepredikt door de beide getuigen, is omdat de beide getuigen, zijnde het goede der liefde en het ware des geloofs in den Heer, voornamelijk van Hem getuigen; en daarom wordt in de volgende dingen gezegd dat *de getuigenis van Jezus is de geest der profetie*, Apoc. XIX: 10. Dat den Hemel sluiten is verhinderen dat niet enige invloed vanuit den Hemel wordt opgenomen, is omdat er volgt “opdat de regen niet regene”, waarmede de invloed van het Goddelijk Ware vanuit

den Hemel wordt aangeduid; het is immers bekend, dat al het goede der liefde en al het ware des geloofs invloeit vanuit den Hemel, dat is, uit den Heer door den Hemel, bij den mens, voorts dat het aanhoudend invloeit; waaruit volgt, dat dit ene en dit andere, zowel het goede der liefde als het ware des geloofs, geenszins des mensen is, maar des Heren bij hem; dit ene en dit andere vloeit in voor zoveel als het boze en het valse niet in den weg staan; deze zijn het die den Hemel sluiten, zodat zij niet invloeien; want het boze en het goede, en het valse en het ware, zijn tegengestelden, weswege waar het ene is, het andere niet kan zijn; het boze immers bij den mens verhindert dat het goede binnentreedt, en het valse dat het ware binnentreedt; en het goede maakt dat het boze wordt verwijderd, en het ware dat het valse wordt verwijderd; zij zijn immers tegengestelden zoals de Hemel en de Hel het zijn; deswege ageert het ene tegen het andere met het voortdurende streven om te vernietigen, en dat wat de overhand heeft, vernietigt. Er zijn ook bij ieder mens twee gemoederen, het ene innerlijk, hetwelk het geestelijk gemoed wordt genoemd, en het andere uiterlijk, hetwelk het natuurlijk gemoed wordt genoemd; het geestelijk gemoed is geschapen tot de opneming van het licht vanuit den Hemel, het natuurlijk gemoed echter tot de opneming van het licht vanuit de wereld; en daarom is het geestelijk gemoed, zijnde het innerlijk gemoed des mensen, de Hemel bij hem, en is het natuurlijk gemoed, zijnde het uiterlijk gemoed des mensen, de wereld bij hem; het innerlijk gemoed, zijnde de Hemel bij den mens, wordt geopend voor zoveel als de mens het Goddelijke des Heren erkent, en voor zoveel erkent de mens als hij is in het goede der liefde en der naastenliefde, en in de ware dingen der leer en des geloofs; doch dit innerlijk gemoed, zijnde de Hemel bij den mens, wordt voor zoveel niet geopend als hij niet het Goddelijke des Heren erkent, en niet het leven der liefde en des geloofs leeft; en dat gemoed is voor zoveel gesloten als de mens in de boze dingen en daaruit in de valse dingen is; en wanneer dit is gesloten, dan wordt het natuurlijk gemoed de hel bij den mens; in het natuurlijk gemoed immers is het boze en het valse van hem; en daarom heerst, wanneer het geestelijk gemoed, zijnde de Hemel bij hem, gesloten is, dan het natuurlijk gemoed, zijnde de hel; uit deze dingen kan vaststaan, hoe het moet worden verstaan, dat de hemel wordt gesloten, opdat de regen niet regene. Dit wordt gezegd van de beide getuigen, namelijk dat die mogendheid hebben om den hemel te sluiten; maar nochtans sluiten die niet, doch het boze en het valse dat bij de mensen der Kerk aan haar einde regeert, sluiten; dit wordt van de getuigen gezegd eender als boven dat een vuur zal uitgaan vanuit hun mond en de onvrienden zal verslinden, terwijl toch niet vanuit hen enig vuur

uitgaat en verslindt, zoals in beide vorenstaande Artikels is gezegd. Dat “opdat de regen niet regene” betekent zodat er geen invloed is van het Goddelijk Ware vanuit den Hemel, is omdat het water, vanuit hetwelk de regen is, het ware des Woords betekent, en vandaar het ware der leer en des geloofs; men zie boven n. 71, 483, 518, 537, 538; en omdat het regenwater nederdaalt vanuit de wolken in den hemel, wordt derhalve met regen regenen de invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer in den Hemel aangeduid; en omdat de regen de aarde bevrucht, wordt derhalve met den regen aangeduid het Goddelijk Ware dat de Kerk bevrucht en vruchtbaar maakt; vandaar wordt met den regen eveneens de geestelijke zegening aangeduid. Dat onder den regen in het Woord niet regen wordt verstaan, maar het Goddelijke invloeiende, vanuit hetwelk het inzicht en de wijsheid is, voorts het goede der liefde en het ware des geloofs, hetgeen bij den mens groeit en zich bevrucht, en dat met regenen de invloed wordt aangeduid, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Zoals de regen zal mijn leer nedervloeien, zoals de dauw zal mijn woord druipen, zoals stofregen op het gras, en zoals druppels op het kruid”*, Deut. xxxii: 2; de leer wordt hier met een regen vergeleken, omdat met den regen wordt aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande, waaruit het al der leer is; alle vergelijkingen immers in het Woord zijn ook vanuit de overeenstemmingen; omdat met den regen het nedervloeiende Goddelijk Ware wordt aangeduid, wordt derhalve gezegd: Zoals de regen zal mijn leer nedervloeien; met den dauw wordt het goede aangeduid, en omdat dit ook wordt aangeduid met het woord, wordt derhalve gezegd: Zoals de dauw zal mijn woord druipen; het inzicht en de wijsheid daaruit wordt aangeduid met den stofregen op het gras, en met de druppelen op het kruid; want zoals het gras en het kruid des velds groeien vanwege de wateren van den regen en den dauw, alsdus doen dit het inzicht en de wijsheid vanuit den invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer: dit wordt door Mozes vooruitgezonden, omdat in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over de twaalf Stammen Israëls, waarmede in den geestelijken zin alle ware en goede dingen der Kerk worden aangeduid, bijgevolg de leer in de ganse samenvatting. Bij denzelfde: *“Het land dat gij zult doorgaan om het te bezitten, is een land van bergen en van dalen; bij den regen des hemels drinkt het wateren. . . . En Ik zal den regen uws lands geven te zoner tijd, den vroegen en den laten, opdat gij verzamelt uw koren, en uw most, en uw olie. Indien gij echter andere goden zult hebben gediend, en niet in mijn inzettingen zult hebben gewandeld, zo zal de toorn van Jehovah tegen u ontsteken, Hij zal den hemel sluiten dat er geen regen zij, en dat het land geen inkomst geve”*, Deut. xi: 11, 14, 16, 17; aldus wordt het land Kanaän en de vruchtbaarheid

ervan beschreven; maar omdat onder dat land in den geestelijken zin de Kerk wordt verstaan, zo volgt dat alle dingen der beschrijving zulke dingen betekenen die der Kerk zijn, zoals bergen, dalen, koren, most, olie, inkomst, regen; een land van bergen en van dalen betekent de hogere en de lagere, of de inwendige en de uitwendige dingen der Kerk; de inwendige dingen der Kerk zijn bij den inwendigen mens, die ook de geestelijke mens wordt genoemd, en de uitwendige dingen der Kerk zijn bij den uitwendigen mens, die de natuurlijke mens wordt genoemd; dat de ene en de andere zodanig moeten zijn opdat zij den invloed van het Goddelijk Ware opnemen, wordt daarmede aangeduid, dat het land bij den regen des hemels de wateren drinkt; dat het Goddelijk Ware invloeit in den enen en den anderen staat, namelijk als de mens der Kerk is in zijn geestelijken staat en in zijn natuurlijken staat, wordt daarmede aangeduid, dat de regen zal worden gegeven te zijner tijd, den vroegen en den laten; de mens der Kerk immers is bij beurten in den geestelijken staat en in den natuurlijken staat; de invloed en de opneming van het Goddelijk Ware in den geestelijken staat wordt verstaan onder den vroegen regen of den morgenregen, en in den natuurlijken staat onder den laten regen en den avondregen; het geestelijk en het hemels goede en ware, welke de mens der Kerk vandaar heeft, worden verstaan onder het koren, den most en de olie, welke zij zullen verzamelen; dat de valse dingen van leer en eredienst zullen verhinderen dat het Goddelijk Ware invloeit en wordt opgenomen, weswege er niet enige aanwassing van het geestelijk leven zal zijn, wordt aangeduid met: Indien gij andere goden zult hebben gediend, zo zal er geen regen zijn, en het land zal geen inkomst geven; met de andere goden worden de valse dingen van leer en eredienst aangeduid. Bij denzelfde: *“Indien gij in mijn inzettingen zult hebben gewandeld, en Mijn geboden zult hebben gehouden, en die zult hebben gedaan, en het land zal zijn inkomst geven, en de boom des velds zal zijn vrucht geven”*, Levit. xxvi: 3, 4; hier worden met de regens die zullen worden gegeven te hunner tijd, en met de inkomst vanuit het land, eendere dingen als boven aangeduid; en omdat de Kerk te dien tijde een uitwendige Kerk was, uitbeeldend voor de geestelijke innerlijke dingen, is het derhalve ook geschied dat zij, wanneer zij wandelden in de inzettingen en de geboden hielden en die leden, regens ontvingen te hunner tijd, en dat het land zijn inkomst gaf, en de boom des velds zijn vrucht; maar nochtans beeldden de regens en de inkomsten dientengevolge uit en duiden aan, de regens het invloeiende Goddelijke, de inkomst het ware der leer en het verstand van het ware, en de vrucht des booms het goede der liefde en den wil van het goede: hetgeen ook hieruit kan vaststaan *dat de regen is ingehouden*

geweest en vandaar een honger heeft gewoed in het land Israëls drie en een half jaar lang, onder Achab, omdat zij andere goden hadden gediend, en de profeten hadden gedood, 1 Kon. xvii, en Hfdst. xviii, en Lukas iv: 25; dit was een uitbeeldende en vandaar een aanduidende, dat niet enig Goddelijk Ware, vanuit den Hemel nedervloeiende, heeft kunnen worden opgenomen vanwege de valse dingen van het boze, welke worden aangeduid met de andere goden, en met den Baäl, die zij vereerden; met de profeten doden wordt ook aangeduid het Goddelijke vernietigen; met de profeten immers wordt in het Woord de leer van het ware vanuit het Woord aangeduid. Bij Jesaja: “Ik zal mijn wijngaard tot verlating stellen; hij zal niet besneden, noch gewied worden, zodat distel en doorn opkomt; en Ik zal den wolken gebieden dat zij niet regen daarop doen regenen”, v: 6; ook hier wordt van Jehovah gezegd dat Hij den wijngaard tot verlating stelt, en dat Hij den wolken gebiedt dat zij geen regen daarover regenen, terwijl dit toch niet geschiedt uit Jehovah, dat is, den Heer, want Hij vloeit steeds in zowel bij de bozen als bij de goeden, hetgeen daaronder wordt verstaan dat Hij den regen zendt over de gerechten en de ongerechten; Matth. v: 45; maar de oorzaak ligt bij den mens der Kerk, dat hij niet enigen invloed van het Goddelijk Ware opneemt; want de mens die niet opneemt, sluit bij zich de innerlijke dingen des gemoeds die opnemen, en wanneer die gesloten zijn, wordt het invloeiende Goddelijke verworpen; met den wijngaard die tot verlating zal worden gesteld, wordt de Kerk aangeduid; met niet besneden en gewied worden, wordt aangeduid niet kunnen worden opgekweekt en zo voorbereid om op te nemen; met doorn en distel die op zullen komen, worden de valse dingen van het boze aangeduid; den wolken gebieden dat zij niet regen regenen, daarmede wordt aangeduid dat vanuit den Hemel niet enige invloed van het Goddelijk Ware wordt opgenomen. Bij Jeremia: “De slagregens zijn ingehouden, en de late regen is niet geschied, maar toch is u het voorhoofd gebleven van een vrouw loonhoer; gij hebt geweigerd beschaamd te worden”, III: 3; bij denzelfde: “Zij zeiden niet in hun hart: Laat ons nu vrezen Jehovah onzen God, gevende vroegen en laten regen en slagregen op zijn tid; de weken, de gezette tijden van den oogst bewaart ons; uw ongerechtigheden doen deze dingen wegwijken”, v: 24, 25. Bij Amos: “Ik heb van ulieden den regen geweerd, als er nog drie maanden waren tot den oogst, aldus dat Ik wel heb doen regenen op de ene stad, en op de andere stad heb Ik niet doen regenen; het ene veld ontving regen, maar het veld waarop het niet regende ,verdorde; deswege zwierven twee, drie steden, tot een stad, om wateren te drinken, en zijn toch niet verzadigd; niettemin zijt gij niet tot Mij wedergekeerd”, iv: 7, 8. Bij Ezechiël: “Zoon des mensen, zeg: Gij zijt een land dat niet gereinigd is, dat niet regen heeft ten dage

des toorns, de eedsgenootschap harer profeten is in haar midden”, xxii: 24, 25. Bij Zacharia: *“Wie niet zal opgeklommen van de familiën des lands tot Hierosolyma, om Jehovah Zebaoth te aanbidden, over hen zal niet regen zijn*”, xiv: 17; ook in deze plaatsen betekent de regen de opneming van den invloed van het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk het geestelijk inzicht is; en dat dit inzicht niet door enigen invloed wordt gegeven vanwege de boze en de valse dingen welke hem weigeren op te nemen en welke hem verwerpen, wordt daarmede aangeduid dat er geen regen zal zijn. Bij Jeremia: *“De rijksgroten hebben de mijn derjarigen om water gezonden; zij zijn tot de kuilen gekomen en zij hebben geen wateren gevonden; deswege dat het land verbroken is, dat er geen regen op het land is geschied; de akkerlieden zijn beschaamd, zij hebben het hoofd bedekt*”, xiv: 3, 4; onder de rijksgroten worden degenen verstaan die leren en leiden, en onder de mijn derjarigen zij die geleerd en geleid worden; met de wateren worden de ware dingen der leer aangeduid; met de kuilen waarin geen wateren waren, worden de leerstellige dingen aangeduid waarin geen ware dingen zijn; daarmede dat er geen regen is geschied op het land, wordt aangeduid dat er niet enige invloed van het Goddelijk Ware wordt opgenomen vanwege de valse dingen in de Kerk; met de akkerlieden die beschaamd zijn en het hoofd bedekten, worden de lerenden en hun smart aangeduid. Bij Jesaja: *“Dan zal Jehovah geen regen geven aan uw zaad, waarmede gij het land hebt bezaaid, en brood van des lands inkomen; en het zal vet en welvarend zijn; uw veestapels zullen te dien dage weiden in een brede weide*”, xxx: 23; deze dingen zullen geschieden wanneer de Heer zal komen; de invloed van het Goddelijk Ware voortgaande uit Hem, wordt aangeduid met den regen die de Heer dan aan het zaad zal geven; de regen is de Goddelijke invloed; het zaad is het ware des Woords; het land bezaaien, betekent de Kerk planten en bij zich formeren; met het brood des inkomens hetwelk Jehovah zal geven, wordt aangeduid het goede der liefde en der naastenliefde dat wordt voortgebracht door de ware dingen des Woords, levend gemaakt door den invloed; met vet en welvarend wordt aangeduid vol van het goede der liefde en van de ware dingen daaruit; vet immers wordt gezegd van het goede, en welvarend van de ware dingen; met de veestapels zullen te dien dage weiden in een brede weide, wordt aangeduid de uitbreiding en de vermenigvuldiging ervan vanuit den Goddelijken invloed, en daaruit de geestelijke voeding; de veestapels zijn de goede en de ware dingen bij den mens; te dien dage is de Komst des Heren; de brede weide is het Woord door hetwelk de Goddelijke invloed en de geestelijke voeding is; breed wordt gezegd vanwege de uitbreiding en de vermenigvuldiging van het ware. Bij denzelfde: *“Zoals de regen en de sneeuw*

nederdaalt vanuit den hemel, en derwaarts niet wederkeert, maar de aarde besproeit, en haar doet baren, en haar doet uitspruiten, opdat zij zaad geve den zaaier en brood den eter; zo zal Mijn Woord zijn dat zal uitgaan vanuit mijn mond; niet zal het tevergeefs tot Mij wederkeren, maar het zal doen hetgeen Ik wil en het zal voorspoedig handelen tot hetgeen Ik het zend", LV: 10, 11; hier wordt het Woord dat uitgaat vanuit den mond Gods, vergeleken met regen en sneeuw vanuit den hemel, omdat onder het Woord wordt verstaan het Goddelijk Ware uit den Heer voortgaande, hetwelk bij ons invloeit door het Woord; eender als onder den regen en de sneeuw nederdalende vanuit den hemel; met den regen wordt het geestelijk ware aangeduid, dat den mens is toegeëigend; en met de sneeuw het natuurlijk ware, dat is zoals sneeuw als het slechts in het geheugen is, maar geestelijk wordt door de liefde, zoals de sneeuw regenwater wordt door de warmte; met de aarde besproeien en haar doen baren en uitspruiten, wordt aangeduid de Kerk levend maken, opdat zij het ware der leer en des geloofs, en het goede der liefde en der naastenliefde voortbrengt; het ware der leer en des geloofs wordt aangeduid met het zaad dat zij den zaaier geeft, en het goede der liefde en der naastenliefde met het brood dat zij den eter geeft; daarmede dat het niet tevergeefs tot Mij zal terugkeren, maar zal doen hetgeen Ik wil, wordt aangeduid dat het zal worden opgenomen, en dat de mens vanuit hetzelfde zal worden geleid om tot den Heer te schouwen. Bij Ezechiël: *"Ik zal hun en den omtrek van mijn heuvel een zegen geven, en Ik zal een regen nederlaten op zijn tijd; regens van zegen zullen er zijn; dan zal de boom des velds zijn vrucht geven, en het land zal zijn inkomst geven"*, xxxiv: 26, 27; onder den omtrek van den heuvel van Jehovah worden allen verstaan die in de ware dingen der leer en daaruit in het goede der naastenliefde zijn; een regen nederlaten op zijn tijd, betekent een passenden invloed van het Goddelijk Ware aangepast volgens de aandoening en den wil van op te nemen; en omdat daaruit de bevruchting van het goede en de vermenigvuldiging van het ware is, worden zij regens van zegen genoemd, en wordt gezegd dat de boom des velds zijn vrucht zal geven en het land zijn inkomst zal geven; met den boom des velds en het land wordt de Kerk en de mens der Kerk aangeduid, met de vrucht van den boom des velds de bevruchting van het goede, en met de inkomst des lands de vermenigvuldiging van het ware ervan. Bij Jod: *"Zonen van Zion, verheugt en verblijdt u in Jehovah uw God, omdat Hij u zal geven den vroegen regen in gerechtigheid, ja, Hij zal u doen nederdalen den vroegen en den laten regen in het eerste; opdat de dorsvloeren vol zijn van zuiver koren, en de perskuipen overlopen van most en olie"*, II: 23, 24; met de zonen van Zion worden diegenen aangeduid die in de echte ware

dingen zijn, door welke zij het goede der liefde hebben; want met Zion wordt de hemelse Kerk aangeduid, welke in het goede der liefde tot den Heer is door de echte ware dingen; dat de Heer bij hen invloeit met het goede der liefde, en vanuit dat in de ware dingen, wordt daarmede aangeduid dat Hij hun zal geven den vroegen regen in gerechtigheid; van gerechtigheid wordt in het Woord gesproken met betrekking tot het goede der liefde, en onder de gerechten worden degenen verstaan die in dat goede zijn; men zie boven n. 204; dat Hij aanhoudend met het goede der liefde invloeit in de ware dingen, wordt daarmede aangeduid, dat Hij den vroegen en den laten regen doet nederdalen in het eerste; dat zij daaruit het goede der liefde hebben jegens den broeder en den genoot, wordt daarmede aangeduid dat zij volle dorsvloeren hebben van zuiver koren; en dat zij daaruit het ware en het goede hebben der liefde tot den Heer, wordt daarmede aangeduid dat de perskuipen zullen overlopen van most en olie; bij hen die van de hemelse Kerk des Heren zijn, is het goede der liefde jegens den broeder en den genoot; en deze liefde wordt bij hen die van de geestelijke Kerk des Heren zijn, de naastenliefde jegens den naaste genoemd. Bij Zacharia: *“Vraagt van Jehovah regen op zijn tijd; Jehovah zal de nevels maken, en den regen des slagregens zal Hij hun geven, den man kruid in het veld”*, x: 1; met den regen wordt ook hier de invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer aangeduid, vanuit hetwelk de mens het geestelijk inzicht heeft; de regen des slagregens betekent het Goddelijk Ware in overvloed invloeiende; en met kruid geven in het veld, wordt aangeduid de erkenning van het ware en het goede vanuit het Woord, en daaruit het inzicht. Bij David: *“Gij bezoekt het land en verlustigt het, Gij verrijkt het zeer, de beek Gods is vol van wateren, Gij bereidt hun koren, en zo bevestigt Gij het: besproeit zijn voren, Gij laat zijn hopen neder, met druppels maakt Gij het week, zijn uitspruitsel zegent Gij”*, Psalm LXV: 10, 11; met het land wordt daar de Kerk aangeduid; met de beek vol wateren wordt de leer vol van ware dingen aangeduid; met zijn voren besproeien, de hopen nederlaten, en met druppels week maken, wordt aangeduid vullen met erkentissen van het goede en het ware; met het koren bereiden wordt aangeduid al wat de ziel voedt; en daarom wordt eraan toegevoegd: Zo bevestigt Gij het land, dat is, de Kerk; met het uitspruitsel zegenen, wordt aangeduid opnieuw bij voortduur de ware dingen voortbrengen en doen geboren worden. Bij denzelfde: *“Gij doet een regen der welwillendheden druipen, o God”*, Psalm LXVIII: 10; bij denzelfde: *“Hij zal nederdalen als een regen op het weidegras, als de druppels in de spleet der aarde; in Zijn dagen zal de gerechte bloeien”*, Psalm XXII: 6, 7; in deze plaatsen betekent de regen ook niet regen, maar den invloed van het Goddelijk Ware

bij den mens, vanuit hetwelk hij het geestelijk leven heeft. Bij Job: *“Mijn woord zullen zij herhalen, en over hen zal mijn rede druppen; en zij zullen zoals den regen verwachten, en zij zullen hun mond openen tot den laten regen”*, xxix: 22, 23; dat onder den regen daar het ware wordt verstaan dat door iemand wordt gezegd, en bij den ander invloeit, is duidelijk; want het woord, de rede, en den mond openen, betekent het van iemand door de spraak uitgaande ware; vandaar wordt gezegd regen, en late regen, voorts druppen, waarmede daar spreken wordt aangeduid. Bij Jeremia: *“De Maker der der aarde door Zijn deugd bereidt het wereldrond, door Zijn wijsheid en door Zijn inzicht spant Hij de Hemelen uit; tot de stem die Hij geeft, een veelheid der wateren in de Hemelen, en Hij doet de dampen opklimmen van het einde der aarde; Hij maakt de bliksem voor den slagregen, en Hij leidt den wind uit Zijn schatkamers uit”*, x: 12, 13; Hfdst. LI: 16; Psalm CXXXV: 7; met het wereldrond dat de Maker der aarde door Zijn deugd [*virtus*] bereidt, wordt de Kerk over het algehele aardrijk aangeduid; de deugd betekent de macht van het Goddelijk Ware; met de Hemelen die Hij door Zijn wijsheid en inzicht uitspant, wordt aangeduid de Kerk in de Hemelen, overeenstemmende met de Kerk op aarde; de wijsheid en het inzicht betekent het Goddelijke, voortgaande, vanuit hetwelk de Engelen en de mensen de wijsheid van het goede en het inzicht van het ware hebben; uitspannen betekent de formering en de uitbreiding der Hemelen in het gemeen, en de uitbreiding van het inzicht en de wijsheid bij een ieder die opneemt; tot de stem die Hij geeft, een veelheid der wateren in de Hemelen, betekent dat vanuit het Goddelijke, voortgaande, de geestelijke ware dingen in een onmetelijken voorraad zijn; de stem betekent het Goddelijke, voortgaande; de wateren betekenen de ware dingen, en de veelheid den voorraad; Hij doet de dampen opklimmen van het einde der aarde, betekent de ware dingen in laatsten, zodanig als de ware dingen des Woords in den zin der letter zijn, in welke de geestelijke ware dingen zijn; het einde der aarde betekent de laatsten der Kerk, en de dampen betekenen de ware dingen voor hen die in de laatsten zijn; en doen opklimmen is vanuit die ware dingen, omdat zij in dezelve zijn, namelijk in de laatsten, de geestelijke ware dingen geven, welke voornamelijk de Kerk bevruchten; Hij maakt de bliksemen voor den slagregen, betekent de verlichting uit den invloed van het Goddelijk Ware bij hen; en Hij leidt den wind uit Zijn schatkamers uit, betekent de geestelijke dingen in het Woord vanuit den Hemel. Bij Lukas: *“Wanneer gij een wolk zult hebben zien opkomen in de ondergangen, zo wordt terstond gezegd: Een slagregen komt; en het geschiedt aldus; en wanneer gij den zuidenwind zult hebben zien waaien, zo wordt gezegd*

dat er hitte zal zijn, en het geschiedt aldus: gij geveinsden, het aangezicht der aarde en des hemels weet gij te beproeven; hoe beproeft gij dezen tid niet", XII: 54, 55, 56; door deze vergelijking leert de Heer, dat zij de aarden [*terrena*] dingen zien, niet echter de hemelse; en de vergelijking zelf is evenals alle vergelijkingen in het Woord, aan de overeenstemmingen ontleend; want met de wolk opkomende in de ondergangen [*occasibus*], wordt de Komst des Heren aangeduid, aan het einde der Kerk voorzgd in het Woord; de wolk betekent het Woord in de letter; opkomende [*oriens*, ook het oosten] betekent Zijn Komst, en de ondergang [*occasus*, ook het westen] betekent het einde der Kerk; terstond wordt gezegd dat een slagregen komt, betekent dat dan de invloed van het Goddelijk Ware is; en wanneer gij den zuidenwind zult hebben zien waaien, betekent de prediking aangaande Zijn Komst; wordt gezegd dat er hitte zal zijn, betekent dat dan de invloed van het Goddelijk Goede is; die zelfde dingen betekenen ook de twisten en de gevechten van het ware vanuit het goede met de valse dingen vanuit het boze, want de slagregen en de hitte betekenen ook die twisten en gevechten; deze vergelijking volgt immers na de woorden des Heren *dat Hij niet is gekomen om vrede te brengen op de aarde, maar tweedracht; en dat de vader zal worden verdeeld tegen den zoon, en de zoon tegen den vader, de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder*, Vers 51, 52, 53; met welke woorden die twist en strijd wordt aangeduid; dat de slagregen die ook betekent, zal men beneden zien: omdat die vergelijking in den geestelijken zin beschouwd, zijn Komst behelst, en zij vanwege de blindheid door de valse dingen veroorzaakt, Hem niet hebben erkend hoewel Hij hun vanuit het Woord bekend had kunnen zijn, volgt derhalve: *Gij geveinsden, het aangezicht der aarde en des hemels weet gij te beproeven, dezen tijd echter beproeft gij niet; namelijk den tijd van Zijn Komst, en de botsing alsdan van het valse van het boze met het ware van het goede*. Bij Hoschea: *"Laten wij Jehovah bekennen en vervolgen Hem te bekennen; zoals de wolk is Zijn uitgang bereid, en Hij zal ons komen zoals een regen, zoals een late regen het land besproeit"*, VI: 3; deze dingen betreffen den Heer en Zijn Komst; en omdat uit Hem al het Goddelijk Ware voortgaat, vanuit hetwelk de Engelen en de mensen het leven en het heil hebben, wordt derhalve gezegd, dat Hij ons zal komen zoals een regen, zoals een late regen het land besproeit; het land besproeien betekent de Kerk vruchtbaar maken, en van de Kerk wordt gezegd dat zij vruchtbaar wordt gemaakt, wanneer de ware dingen worden vermenigvuldigd, en daaruit het inzicht groeit, en wanneer de goede dingen worden bevrucht, en daaruit de hemelse liefde groeit. In het Tweede Boek van Samuel: *"Tot mij heeft de Rots Israëls gesproken, zoals het licht der*

morgenschemering gaat de zon op, des morgens zonder wolken, van den glans na den regen het gras vanuit de aarde”, xxiii: 3, 4; deze dingen betreffen eveneens den Heer, Die, krachtens het Goddelijk Ware dat uit Hem voortgaat, de Rots Israëls wordt genoemd; dat het Goddelijk Ware vanuit Zijn Goddelijk Goede voortgaat, wordt verstaan onder: Zoals het licht der morgenschemering gaat de zon op; de vergelijking geschiedt met het licht, omdat het Licht het Goddelijke, voortgaande, betekent; en met de morgenschemering, omdat de morgen het Goddelijk Goede betekent; en met de opgaande zon, omdat het oosten en de zon de Goddelijke Liefde betekent; dat dezelve zonder het duistere zijn, wordt aangeduid met het licht der morgenschemering zonder wolken; de verlichting van den mens der Kerk door de opneming, en na de opneming van het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede des Heren, wordt aangeduid met: Van den glans na den regen; de glans betekent de verlichting, en de regen den invloed en daaruit de opneming; dat zij die van de Kerk zijn, daaruit wetenschap, inzicht en wijsheid hebben, wordt aangeduid met het gras vanuit de aarde; het gras betekent de geestelijke voeding, iets eenders als de graasweide, en vandaar de wetenschap, het inzicht en de wijsheid, zijnde de geestelijke spijsen, en met de aarde wordt de Kerk en de mens der Kerk aangeduid. Bij Mattheus: *“Hebt uw onvrienden zegent hen die u vervloeken, doet wel dengenen die u haten, en bidt voor hen die u kwetsen en vervolgen, opdat gij moogt zijn zonen uws Vaders Die in de Hemelen is, Die Zijn Zon doet opgaan over bozen en goeden, en regen zendt over gerechten en ongerechten”*, v: 44, 45; eerst wordt de naastenliefde jegens den naaste beschreven, zijnde goed willen en goed doen ook aan de onvrienden [*inimicis*], daarmede dat zij hen zouden liefhebben, hen zegenen, en voor hen bidden; want de echte naastenliefde beschouwt niet dan alleen het goede van den ander; daar betekent liefhebben de naastenliefde, zegenen het onderricht, en bidden de tussenkomst; de oorzaak hiervan is deze, dat van binnen in de naastenliefde het doel is van weldoen; dat dit het Goddelijke zelf bij den mens is, zoals het is bij de wederverwekte mensen, wordt aangeduid met: Opdat gij moogt zijn zonen uws Vaders Die in de Hemelen is; de Vader in de Hemelen is het Goddelijke, voortgaande, want allen die dat opnemen, worden geheten zonen des Vaders, dat is, des Heren; met de zon die Hij doet opgaan over bozen en goeden, wordt het invloeiende Goddelijk Goede aangeduid; en met den regen dien Hij zendt over gerechten en ongerechten, wordt het invloeiende Goddelijk Ware aangeduid; want het Goddelijke, voortgaande, hetwelk de Vader in de Hemelen is, vloeit evenzeer in bij de bozen als bij de goeden, maar de opneming ervan zal uit den mens zijn; hoewel niet aldus uit den mens als

uit den mens, maar zoals uit hemzelf; want het vermogen van opnemen wordt hem aanhoudend gegeven, en vloeit eveneens in, voor zoveel als hij de in den weg staande boze dingen ook vanuit het vermogen hetwelk aanhoudend wordt gegeven, verwijdert; en het vermogen zelf verschijnt zoals des menschen, hoewel het is des Heren. Uit deze dingen nu kan vaststaan, dat met den regen in het Woord wordt aangeduid de invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer, waarvandaan hij het geestelijk leven heeft; en dit omdat met de wateren, waaruit de regen is, het ware der leer en het ware des geloofs wordt aangeduid; doch omdat met de wateren in den tegengestelden zin de valse dingen van leer en van geloof worden aangeduid, worden derhalve ook met den regen des slagregens of met den slagregen, evenzeer als met de wateren der overstromingen en met den vloed, niet slechts de valse dingen die de ware dingen vernietigen aangeduid, maar ook de verzoeking, waarin de mens of bezwijkt of overwint; deze dingen worden met den slagregen aangeduid bij Mattheus: *“Een elk die Mijn woorden hoort en dezelve doet, dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis heeft gebouwd op een rots; en een slagregen is nedergedaald en de stromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn ingestormd op dat huis; toch is het niet gevallen. Doch wie Mijn woorden hoort en dezelve niet doet, die zal bij een dwazen man worden vergeleken, die zijn huis heeft gebouwd op het zand; en de slagregen is nedergedaald, en de stromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen dat huis aangevallen, en het is gevallen, en zijn val was groot”*, VII: 24, 25, 26, 27; onder den slagregen en onder de stromen worden hier de verzoeking verstaan, in welke de mens overwint, en in welke hij bezwijkt; onder de wateren de valse dingen die in de verzoeking plegen in te vloeien; en met de stromen, welke daar de overstromingen der wateren vanwege den slagregen zijn, worden de verzoeking aangeduid; met de winden die ook waaien en instormen, worden de daaruit opduikende denkingen aangeduid, want de verzoeking ontstaan door het binnenstormen van valse dingen, door de boze geesten in de denkingen binnengeworpen; met het huis waarop zij aanstormen, wordt de mens aangeduid, eigenlijk diens gemoed, hetwelk bestaat uit het verstand of de denking, en uit den wil of de aandoening; hij die slechts met het ene deel des gemoeds, zijnde der denking of des verstands, de woorden des Heren, dat is, de Goddelijke ware dingen opneemt, en niet tevens met het andere deel, zijnde der aandoening of des wils, die mens bezwijkt in de verzoeking, en valt in zware valse dingen, zijnde de valse dingen van het boze; en daarom wordt gezegd: Zijn val was groot; doch hij die met het ene en het andere deel, namelijk zowel ten aanzien van het verstand als ten aanzien van den wil, de

Goddelijke ware dingen opneemt, overwint in de verzoeking; met den rots waarop dat huis wordt gegrond, wordt de Heer aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Ware, of het Goddelijk Ware opgenomen met de ziel en het hart, dat is, met het geloof en de liefde, zijnde met het verstand en den wil; doch met het zand wordt aangeduid het Goddelijk Ware slechts opgenomen in het geheugen en daaruit enigermate in de denking, en vandaar uiteenliggend en onsamenhangend, omdat valse dingen er tussendoor zijn geschoven en het vervalst is door uit deze dingen dus blijkt, wat wordt verstaan onder de woorden horen en die niet doen: dat dit de zin dier woorden is; kan klaarder vaststaan uit de vlak voorafgaande dingen daar. Met den overstromenden regen of den slagregen wordt de overstroming van de valse dingen aangeduid ook bij Ezechiël: *“Zeg tot de pleisteraars met loze kalk, dat hij zal vallen, omdat er een overstromende regen zal zijn, omdat gij, o grote hagelstenen, zij zullen vallen, en een wind der wervelwinden zal doorbreken; zo zeide de Heer Jehovih: Ik zal doen doorbreken een wind der wervelwinden in mijn ontsteking, en een overstromenden regen in Mijn toorn, en hagelstenen in de drift ter voleinding, en Ik zal vernietigen den wand dien gij met loze kalk hebt gepleisterd”*, XIII: II, 13, 14; met de bepleistering met loze kalk wordt aangeduid de bevestiging van het valse door begoochelingen, door welke het valse verschijnt zoals het ware; met de hagelstenen worden de ware dingen zonder het goede aangeduid, aldus zonder enig geestelijk leven, en al deze ware dingen zijn van binnen vals; want de ideeën die dood zijn, maken dat zij slechts pleisterkorsten en als het ware schilderingen zijn, waarin niets levends is; zulke wetenschappelijke ware dingen zijn van den natuurlijken mens in wien niet iets vanuit het geestelijke invloeit; met den overstromenden regen en met den wind der wervelwinden, worden de valse dingen aangeduid, in overvloed aanstormende, en hersenschimmig [*imaginaría*], en de redetwisten over de ware dingen, welke maken dat niets van het ware kan worden gezien, en welke zo den mens verderven. Bij denzelfde: *“Ik zal met Gog rechten door pest en bloed, en een overstromenden regen, en hagelstenen, vuur en zwavel zal Ik doen regenen op hem, en op zijn vleugels, en op de vele volken die met hem zijn”*, XXXVIII: 22; onder Gog worden degenen verstaan die in den uitwendigen eredienst zijn zonder enigen inwendigen eredienst; omdat deze eredienst eender bestaat als uit schillen waarin de pitten verrot zijn, of opgegeten door de wormen, worden zij derhalve geheten een overstromenden regen, en hagelstenen, waarmede de in overvloed aanstormende en hersenschimmige valse dingen worden aangeduid, die den mens verderven; de boze dingen van het valse en de valse dingen van het boze worden aangeduid met vuur en zwavel. *Met den vloed der*

wateren, waarover wordt gezegd dat hij de ganse aarde overstroomde, en allen verdierf, uitgezonderd Noach en diens zonen, Gen. Hfdst. VII en VIII, wordt ook de overstroming der valse dingen aangeduid, tengevolge waarvan ten slotte de Oudste Kerk werd vernietigd; met Noach en diens zonen wordt aangeduid de nieuwe Kerk die de Oude Kerk is te noemen, en haar instauratie na de verwoesting der Oudste Kerk; maar de afzonderlijke dingen waarmede de vloed en waarmede de zaliging van de Noachietische familie in die Hoofdstukken zijn beschreven, zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN. Dat de wateren de ware dingen betekenen, en in den tegengestelden zin de valse dingen, zie men boven in n. 71, 483, 518, 537, 538; en dat de overstromingen der wateren de overstromingen der valse dingen en de verzoekingen betekenen, ook boven, n. 518 einde.

645. En zij hebben mogendheid over de wateren om die te verkeren in bloed; dat dit betekent dat de ware dingen bij hen worden verkeerd in de valse dingen vanuit het boze, staat vast uit de betekenis van mogendheid hebben, wanneer het de olijfbomen en de kandelaren betreft, waarmede de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer worden aangeduid; dat die zelf niet de mogendheid hebben, namelijk om de ware dingen te verkeren in valse dingen, omdat het tegen hun natuur is, welke natuur het is de valse dingen in ware dingen te verkeren, want het goede bij die handelt niet het boze; maar nochtans schijnt het alsof zij die mogendheid hebben, en eveneens alsof zij het doen, omdat het gebeurt wanneer zij worden gekwetst; doch het is het boze dat uit de hel is, of de hel vanuit welke al het boze is, hetwelk de wateren in bloed verkeert, dat is, de ware dingen in de valse dingen vanuit het boze; uit de betekenis van de wateren, zijnde de ware dingen, waarover boven n. 71, 483, 518, 537, 538; en uit de betekenis van het bloed, zijnde het ware des Woords en daaruit der leer vanuit het Woord, en in den tegengestelden zin het valse, in het bijzonder het vervalste ware des Woords; want bloed vergieten betekent de naastenliefde en eveneens het Goddelijk Ware dat in het Woord is, geweld aandoen; maar over de betekenis van het bloed in den enen en den anderen zin zie men boven n. 329.

646. En de aarde te slaan met elke plaag; dat dit betekent dat de Kerk bij hen door de begerigheden van het boze vergaat, staat vast uit de betekenis van de aarde, zijnde de Kerk, waarover boven meermalen; en uit de betekenis van de plaag, zijnde zulke dingen die het geestelijk teven vernietigen, bijgevolg de Kerk, en deze dingen hebben in hoofdzaak betrekking op de begeerten der liefde van zich en van de wereld, aldus op de begerigheden van het boze, waarover ook boven, n. 584; vandaar wordt met de wateren in bloed verkeren

aangeduid dat bij hen die de twee getuigen willen schaden en benadelen, welke twee getuigen de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk zijn, welke den Heer erkennen en belijden, de goede dingen worden verkeerd in boze dingen en vandaar de ware dingen in valse: dat aldus geschiedt, kan een ieder hieruit zien en opmaken, dat al het goede der liefde en ware des geloofs uit den Heer is; en dat zij die niet den Heer erkennen en belijden, niet enig goede der liefde en ware des geloofs kunnen opnemen; want door de niet-erkenning en door de ontkenning sluiten zij voor zich den Hemel, dat is, verwerpen zij elken invloed van het goede en het ware vanuit den Hemel, of door den Hemel uit den Heer; vandaar is het, dat zij in hun eigene zijn, hetwelk in zich beschouwd niets dan het boze en daaruit het valse is; en daarom kunnen zij niet iets anders denken noch iets anders willen, omdat zij het doen vanuit hun eigene of vanuit zich, dan hetgeen opwelt vanuit de liefde van zich en vanuit de liefde van de wereld, en vanuit de begerigheden ervan, en volslagen niets wat vanuit de liefde tot den Heer en vanuit de liefde jegens den naaste opwelt; en zij die vanuit de liefden van zich en van de wereld en vanuit derzelve begerigheden alleen willen en denken, kunnen niet anders dan boze dingen willen en valse dingen denken. Dat het zo is, kan door een elk worden gezien en geconcludeerd die weet dat al het goede en ware uit den Heer is, en al het boze en valse uit het eigene des mensen: men moet weten, dat de mens voor zoveel als hij den Heer erkent en leeft volgens Zijn geboden, voor evenzoveel wordt verheven boven zijn eigene; de verheffing is vanuit het licht der wereld in het licht des Hemels: dat de mens wordt verheven boven zijn eigene, weet hij niet zolang hij in de wereld leeft, omdat hij het niet voelt; maar nochtans is er een verheffing of een aantrekking als het ware van het innerlijk verstand en van den innerlijken wil des mensen tot den Heer, en vandaar is zij de toekering van des mensen aangezicht ten aanzien van zijn geest tot Hem; dit wordt evenwel den goeden mens geopenbaard na den dood, want dan is er een voortdurende toekering van zijn aangezicht tot den Heer, en als het ware een aantrekking tot Hem als tot een gemeen middelpunt; over welke toekering men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 17, 123, 142, 143, 144, 145, 253, 272, 552, 561. Maar omdat het volgens de Goddelijke Orde is dat daar waar een aantrekking is, ook een impuls moet zijn, want een aantrekking zonder impuls bestaat niet, is het derhalve volgens de Goddelijke Orde dat er bij den mens ook een impuls zij; en hoewel deze daar uit den Heer is, schijnt het nochtans alsof deze uit den mens was, en den schijn maakt dat dezelve als van den mens is; die impuls als het ware uit den mens, overeenstemmende met de aantrekking uit den Heer, is de erkenning,

aldus de opneming vanuit de erkenning en de belijdenis des Heren, en vanuit het leven volgens de geboden des Heren; dit zal van de zijde van den mens en uit het vrije van zijn leven zijn; maar nochtans zal de mens erkennen dat ook dit uit den Heer is, hoewel de mens vanwege het duistere der doorvatting waarin hij is, dit niet anders voelt dan zoals uit zich. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete dat de mens die den Heer ontkent, niet anders kan dan in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn, omdat hij niet kan worden heengeleid uit het eigene, dat is, boven hetzelfde verheven; noch heengeleid tot enige aantrekking uit den Heer, en vandaar tot een toekering ten aanzien van de innerlijke dingen welke van zijn gemoed zijn, tot den Heer.

647. Zo menigmaal als zij zullen hebben gewild; dat dit betekent zo vaak de mens aanvalt de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer, welke van den Heer getuigen, en vanuit welke de mens den Heer erkent en belijdt, om die het boze te berokkenen, staat vast uit de betekenis van zo menigmaal als zij zullen hebben gewild, wanneer het de getuigen betreft, onder wie degenen worden verstaan die den Heer erkennen en belijden, dat zij zelf niet de boze dingen willen en doen die tot dusver zijn vermeld; maar dat de bozen zelf zich de boze dingen aandoen wanneer zij de goede en de ware dingen die uit den Heer voortgaan, aanvallen om die schade te berokkenen: in den zin der letter des Woords immers wordt het toegeschreven aan Jehovah God, dat is, aan den Heer, dat Hij toorn, ontsteekt, woedt tegen de bozen, en dat Hij hun het boze doet, ja, dat Hij het wil doen, terwijl toch de Heer nooit toorn en ontsteekt, en vandaar nooit iemand het boze wil en doet; want de Heer vloeit vanuit het goede met het goede, en vanuit het ware met de ware dingen in bij elk mens; Hij wil immers ze gezamenlijk tot Zich toe leiden en zaligen: uit deze dingen kan vaststaan, dat onder dit “zo menigmaal als de getuigen zullen hebben gewild”, niet wordt verstaan zo vaak *zij* zouden willen, maar zo vaak *de bozen* het willen, dat is, vanuit willen het boze doen, dat is, aanvallen de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk, welke uit den Heer zijn, om die schade te berokkenen. Dat niet de Heer, bijgevolg ook niet het goede der liefde en het ware des geloofs, welke des Heren zijn bij den mens en den Engel, iemand het boze willen, kan hieruit vaststaan, dat de Heer God niet de oorzaak is van het boze bij iemand; en wie niet de oorzaak van het boze is, is ook niet de oorzaak der straf, maar dat het boze zelf dat bij den mens is, de oorzaak is; in de geestelijke Wereld, waar de Hemel en waar de hel is, zijn alle dingen aldus geordend, dat de Heer nooit iemand in de hel werpt, maar dat de boze geest zelf het zichzelf doet; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 545 tot 550; en dit omdat de Heer niet de oorzaak van

het boze is; en wie niet de oorzaak van het boze is, die is ook niet de oorzaak van enige uitwerking die vanuit het boze ontstaat; hieruit nu blijkt, dat deze dingen welke in dit Vers zijn bevat, namelijk *dat de twee getuigen mogendheid hebben om den Hemel te sluiten opdat de regen niet regene, en dat zij mogendheid hebben over de wateren om die te verkeren in bloed, en de aarde te slaan met elke plaag zo menigmaal als zij zullen hebben gewild*, niet moeten worden verstaan volgens den zin der letter, maar volgens den geestelijken zin; en deze is dat zij zelf die den twee getuigen het boze doen, over zichzelf zulke dingen brengen; want voor zoveel als iemand hun het boze doet, voor evenzoveel sluit hij voor zichzelf den Hemel, en voor evenzoveel verkeert hij de ware dingen bij zich in valse dingen, en voor evenzoveel verderft hij zichzelf door de begerigheden van het boze.

648. Vers 7, 8. *En wanneer zij zullen hebben beëindigd hun getuigenis, zo zal het beest opklimmende vanuit den afgrond oorlog voeren met hen, en het zal hen overwinnen en het zal hen doden. En hun lichamen op de straat der grote stad, welke geestelijk wordt genoemd Sodom en Egypte, waar ook onze Heer gekruisigd is.* En wanneer zij zullen hebben beëindigd hun getuigenis, betekent aan het einde der Kerk, wanneer niet langer het Goddelijke des Heren wordt erkend, en er vandaar niet langer het goede der liefde en het ware der leer is: zo zal het beest opklimmende vanuit den afgrond oorlog voeren met hen, betekent de bestrijding vanuit de helse liefde: en het zal hen overwinnen en het zal hen doden, betekent vandaar de vernietiging van elk goede en ware der Kerk: en hun lichamen op de straat der grote stad, betekent de uitblussing ervan vanwege de boze en de valse dingen der leer: welke geestelijk wordt genoemd Sodom en Egypte, betekent door de boze dingen der liefde van zich en door de valse dingen daaruit: waar ook onze Heer gekruisigd is, betekent door welke, namelijk de boze dingen en daaruit de valse dingen, opkomende vanuit de helse liefde, de Heer verworpen en veroordeeld is.

649. En wanneer zij zullen hebben beëindigd hun getuigenis; dat dit betekent aan het einde der Kerk, wanneer niet langer het Goddelijke des Heren wordt erkend, en er vandaar niet langer het goede der liefde en het ware der leer is, staat vast uit de betekenis van de getuigenis, zijnde de erkenning van het Goddelijke in den Heer, en daaruit het goede der liefde en het ware der leer, waarover aanstonds; en uit de betekenis van die beëindigen, zijnde ten einde brengen; en omdat deze ten einde wordt gebracht aan het einde der Kerk, wordt derhalve met beëindigen hier het einde der Kerk aangeduid; omdat er dan niet langer enige erkenning van het Goddelijke in den Heer is, is er derhalve ook niet enig goede der liefde en ware der leer: dat dit met de

getuigenis wordt aangeduid, kan vaststaan uit hetgeen tot nu toe is gezegd over de twee getuigen, namelijk dat onder hen wordt verstaan het goede der liefde en der naastenliefde, en het ware der leer en des geloofs, omdat die voornamelijk van den Heer getuigen; zij zijn immers uit Hemzelf, en zij zijn van Hemzelf bij den mens; vandaar wordt met hun getuigenis de prediking over dezelve aangeduid: dat het de erkenning van het Goddelijke in den Heer is welke met de getuigenis hier wordt aangeduid, staat vast uit hetgeen volgt in de Apocalyps, waar wordt gezegd *dat de getuigenis van Jezus de geest der profetie is*, Hfdst. XIX: 10; want indien de mens dit niet erkent vanuit het hart, en gelooft vanuit het geestelijk geloof, kan hij in geen vermogen zijn van het goede der liefde en het ware der leer op te nemen. Aan het einde der Kerk wordt weliswaar de Heer gepredikt, en eveneens vanuit de leer aan hem een Goddelijke toegekend dat eender is aan het Goddelijke des Vaders; doch nochtans denkt nauwelijks iemand over Zijn Goddelijke, ter oorzaak hiervan dat zij dit stellen boven of buiten Zijn Menselijke; en daarom schouwen zij, wanneer zij tot Zijn Goddelijke schouwen, niet tot den Heer, maar tot den Vader zoals tot een ander, terwijl toch het Goddelijke dat de Vader wordt genoemd, is in den Heer, zoals Hijzelf leert bij Johannes, Hfdst. x: 30, 38; Hfdst. XIV: 7: vandaar is het, dat de mens over den Heer niet anders denkt dan zoals over een gewoon mens, en vanuit die denking vloeit zijn geloof, hoezeer hij ook met den mond zegt dat hij Zijn Goddelijke gelooft; een ieder onderzoekte, indien hij het kan, de idee zijner denking aangaande den Heer, of die niet zodanig is; en wanneer zij zodanig is, kan hij niet worden verbonden met Hem in geloof en liefde, en door de verbinding enig goede der liefde en ware des geloofs opnemen: vandaar nu is het, dat er aan het einde der Kerk niet enige erkenning van den Heer is, dat is, van het Goddelijke in den Heer en uit den Heer: men gelooft alsof het Goddelijke des Heren moet worden erkend daarvandaan dat het vanuit de leer der Kerk is; maar als het Goddelijke van Zijn Menselijke wordt gescheiden, wordt nochtans Zijn Goddelijke niet erkend innerlijk, maar slechts uiterlijk; en uiterlijk erkennen is alleen met den mond en niet met het hart; of is slechts met de spraak en niet met het geloof. Dat het zo is, kan vaststaan uit de Christenen in het andere leven, waar de denkingen des harten worden geopenbaard; wanneer het hun wordt toegestaan te spreken vanuit de leer en vanuit de in de prediking gehoorde dingen, dan kennen zij aan den Heer het Goddelijke toe, en dit noemen zij hun geloof; maar wanneer hun innerlijk denken en geloof wordt onderzocht, dan hebben zij van den Heer geen andere idee dan zoals van een gewoon mens, die het Goddelijke niet heeft; het is des mensen innerlijke denking

waarvandaan zijn geloof is; en omdat dezelve de denking en vandaar het geloof is van zijn geest, zo blijkt, dat niet enige erkenning van het Goddelijke in den Heer en uit den Heer is in de Christelijke wereld aan het einde der Kerk: in een woord, de uitwendige erkenning van het Goddelijke des Heren is er weliswaar, maar geen inwendige; en de uitwendige erkenning is van den allenen natuurlijken mens, doch de inwendige is van zijn geest zelf; en de uitwendige wordt na den dood in slaap gebracht, en de inwendige is van zijn geest. Uit deze dingen kan enigermate vaststaan, hoe de volgende dingen moeten worden verstaan, namelijk dat het vanuit den afgrond opklimmende beest de beide getuigen zal overwinnen en doden, en dat men hun lichamen zal zien op de straat der stad die wordt genoemd Sodom en Egypte; doch dat daarna een geest des levens in hen is binnengegaan.

650. Zo zal het beest opklimmende vanuit den afgrond oorlog voeren met hen; dat dit betekent de bestrijding vanuit de helse liefde, staat vast uit de betekenis van het beest, zijnde de aandoening van den natuurlijken mens in den enen en den anderen zin, waarover aanstonds; uit de betekenis van den afgrond, zijnde de hel, waarover boven n. 538; en uit de betekenis van oorlog voeren, zijnde bestrijden; want met de oorlogen in het Woord worden niet aangeduid oorlogen zodanig als zij in onze Wereld zijn, maar zodanig als zij in de geestelijke Wereld zijn, en alle deze zijn gevechten door de valse dingen vanuit het boze tegen de ware dingen vanuit het goede; dat zulke dingen met de oorlogen in het Woord worden aangeduid, zal vaststaan in hetgeen volgt, waar wederom de oorlogen worden genoemd: uit deze dingen kan vaststaan, dat daarmede dat het beest opklimmende vanuit den afgrond oorlog zal voeren met hen, namelijk met de getuigen, wordt aangeduid dat de helse liefde vanuit de valse dingen van het boze de ware dingen van het goede zal bestrijden. Voordat het wordt getoond, dat met het beest de liefde of de aandoening van den natuurlijken mens wordt aangeduid, zal iets worden gezegd aangaande de bestrijding; de helse liefde is vooral de liefde van zich, want de liefde van zich is de liefde van des mensen eigene, en het eigene des mensen is niets dan het boze; en daarom is de mens voor zoveel als hij in die liefde is, voor evenzoveel tegen den Heer, en vandaar tegen het goede der liefde en der naastenliefde, en tegen het ware der leer en des geloofs, aldus tegen die twee getuigen; vandaar is het, dat de hellen, waar de liefde van zich regeert, afgrijselijker en boosaardiger Hellen zijn, en lijnrecht tegengesteld aan den Heer, en vandaar bij voortduur bestrijden de goede dingen der liefde en des geloofs, omdat die uit den Allenen Heer zijn, en de Heer zijn; dezelve bij den mens en den Engel; dat die hellen afgrijselijker zijn dan de overige,

kan hieruit vaststaan, dat zij aanhoudend hijgen naar den gewelddadigen dood [*nex*] van hen die het Goddelijke des Heren belijden, bijgevolg naar den gewelddadigen dood van hen die zijn in het goede der liefde tot en in het goede des geloofs in den Heer uit den Heer; dat die Hellen boosaardiger zijn dan de overige, is omdat voor zoveel de mens in de liefde van zich is, en tevens in de liefde van het eigen inzicht, voor evenzoveel zijn natuurlijk schijnsel is in een zekeren glans als het ware; de liefde van zich immers is zoals een vuur, dat dit schijnsel ontsteekt; vandaar is het, dat zij vernuftig kunnen denken en redeneren tegen het Goddelijke, en tegen alle dingen des Hemels en der Kerk: somtijds was ik verbaasd, wanneer ik dezulken hoorde, gelovende dat zij ook meer dan de anderen daartoe zouden hebben kunnen gebracht worden om het geloof op te nemen; maar ik werd gewaar, dat dit onmogelijk was; want voor zoveel als de lichamenlijke, de wereldlijke en de natuurlijke dingen in het licht waren geweest, voor evenzoveel waren voor hen de hemelse en de geestelijke dingen in de donkerheid geweest; die donkerheid werd gezien, namelijk dat zij volslagen donker-zwart [*furvus*] was met een daarin gemengd vurige: dit zou ik met veel ondervinding hebben kunnen bevestigen, indien er de plaats voor was om in ondervindingen verder uit te weiden: het is de liefde van zich, die in het bijzonder hier wordt verstaan onder het beest opklimmende vanuit den afgrond, hetwelk oorlog met de beide getuigen voerde en hen doodde. Dat het beest de liefde of de aandoening van den natuurlijke mens in den enen en den anderen zin betekent, kan vaststaan uit zeer veel plaatsen in het Woord: en omdat het tot dusver onbekend was, en als het ware vèrgezocht schijnt dat de beesten de liefde of de aandoening van den natuurlijke mens betekenen, is het noodzakelijk dat dit vanuit het Woord worde bevestigd: dat de natuurlijke aandoeningen met de beesten worden aangeduid, is omdat die aandoeningen volstrekt eender zijn aan de aandoeningen van de beesten, en vandaar de mens die zich niet door de goede en de ware dingen des Hemels doordrenkt van de geestelijke aandoeningen, slechts weinig van de beesten verschilt; want aan den mens is boven de beesten nog toegevoegd het vermogen van geestelijk te denken en vandaar te willen, krachtens welk vermogen hij op uitmuntende wijze abstracte dingen kan zien en doorvatten; en indien dat geestelijk vermogen niet wordt levendgemaakt door erkennenissen van het ware en het goede, en daarna door het geloof en het leven des geloofs, zo is hij niet beter dan de beesten, tenzij alleen hierin dat hij vanuit dat hogere vermogen kan denken en spreken. Aangezien de aandoeningen van den natuurlijke mens met de beesten worden aangeduid, verschijnen derhalve die aandoeningen, wanneer zij zich in de geestelijke

Wereld zichtbaar vertonen in een vorm eender aan dien van dieren, geheel en al zoals de vormen van verschillende beesten, bijvoorbeeld zoals lammeren, schapen, geiten, bokjes, geitebokken, varren, ossen, koeien, en eveneens zoals kamelen, paarden, muilen, ezelen, alsmede zoals beren, tijgers, luipaarden, leeuwen, voorts zoals honden en slangen van verschillende geslachten: maar zulke dingen zijn slechts schijnbaarheden van de aandoeningen, die bij de geesten zijn; en wanneer deze verschijnen, wordt daar ook geweten niet alleen dat zij daarvandaan zijn, maar ook uit wie; zodra echter de aandoeningen bij hen ophouden, houden ook die schijnbaarheden op. Uit deze dingen kan eveneens vaststaan, vanwaar het is, dat zo vaak beesten in het Woord worden genoemd. Maar daarom zij nu tot de bevestigingen overgegaan; bij David: *“Gij hebt Hem doen heersen over de werken Uwer handen; alle dingen hebt Gij gesteld onder Zijn voeten; de kudde van kleinvee en de kudden van grootvee, en ook de beesten der velden, den vogel des hemels, en de vissen der zee”*, Psalm VIII: 7, 8, 9; deze dingen betreffen den Heer, over Wien in dat ganse Hoofdstuk wordt gehandeld; en over Zijn heerschappij over alle dingen des Hemels en der Kerk; de dingen die des Hemels en der Kerk zijn, worden verstaan hier en elders in het Woord onder de werken der handen van Jehovah; en omdat Zijn heerschappij over dezelve is, en omdat de geestelijke dingen met natuurlijke dingen in het Woord worden uitgedrukt, het Woord immers is in zijn schoot geestelijk, worden vandaar onder de kudde van kleinvee, de kudden van grootvee, de beesten der velden, de vogelen des hemels en de vissen der zee niet dezelve verstaan, maar de geestelijke dingen die des Hemels en der Kerk zijn; met de kudde van kleinvee en de kudden van grootvee worden aangeduid de geestelijke dingen en de natuurlijke die vanuit geestelijken oorsprong zijn; met de kudde van kleinvee, namelijk met de lammeren, de bokjes, de geiten, de schapen, de rammen, de geestelijke dingen; en met de kudden van grootvee, zijnde de varren, de ossen, de koeien, de kamelen, de natuurlijke dingen vanuit de geestelijke dingen; met de beesten der velden worden de aandoeningen van den natuurlijke mens aangeduid, met de vogelen der hemelen de denkingen daaruit, en met de vissen der zee de wetenschappelijke dingen van den natuurlijke zinlijken mens; wat zou het anders inhebben om de heerschappij des Heren over andere dingen te beschrijven? Bij denzelfde: *“Gij hebt een regen der welwillendheden doen druipen, o God; Uw zwoegende erfenis hebt Gij bevestigd; Uw wilde dier, Uw vergadering, zij zullen in haar wonen”*, Psalm LXVIII: 10, 11; daar staat het wilde dier klaarblijkend voor het volk dat den invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer opneemt; want van de erfenis Gods, waarmede de Kerk wordt aangeduid, wordt gezegd: Uw

wilde dier, Uw vergadering, zij zullen in haar wonen; met den regen der welwillendheden wordt de invloed van het Goddelijk Ware vanuit de Goddelijke goedertierenheid aangeduid. Bij denzelfde: *“Jehovah Die de bronnen uitzendt tot rivieren, dat zij tussen de bergen gaan; zij reiken drank aan al het wilde dier; den woudezel breken zij den dorst; bij dezelve woont de vogel der hemelen, van tussen de takken geven zij hun stem; Die doet uitspruiten het gras voor het beest, en het kruid tot dienst des mensen, door brood uit te leiden vanuit de aarde; Gij beschikt de duisternis opdat het nacht worde, in denwelke al het wilde dier des wouds uittreedt; de zee, groot en breed van ruimten, daar het kruipende dier hetwelk geen getal heeft, de wilde dieren, de kleine met de grote”*, Psalm CIV: 11, 12, 14, 20, 25; ook deze dingen betreffen den Heer, en met die woorden wordt de instauratie der Kerk bij de natiën beschreven; en daarom worden met de wilde dieren, de beesten en de vogels, zulke dingen aangeduid die bij den mens der Kerk zijn. Men moet weten, dat in verscheidene plaatsen nu eens wordt gezegd beest, en dan weer wild dier, en dat onder het wilde dier niet het wilde dier wordt verstaan in dien zin waarin het is opgevat met de idee aangaande de wilde dieren; want het wilde dier in de Hebreeuwse Taal wordt afgeleid van een woord dat leven betekent; vandaar moet voor het wilde dier [*fera*] in sommige plaatsen veeleer dier [*animal*] worden gezegd; hetgeen ook hieruit kan vaststaan, dat de vier dieren waarin de Cherubim verschenen, waarmede de Goddelijke Voorzienigheid en Bescherming wordt aangeduid, bij Ezechiël, Hfdst. 1, x, wilde dieren worden genoemd; desgelijks bij Johannes in de Apocalyps, waar wordt gehandeld over de vier Dieren rondom den Troon, waaronder de Cherubim worden verstaan; maar nochtans wordt in het Woord ter dege onderscheid gemaakt tussen de beesten en de wilde dieren, en met de beesten worden aangeduid de aandoeningen van den natuurlijken mens, die zijn van zijn wil, en met de wilde dieren worden aangeduid de aan doeningen van den natuurlijken mens die zijn van zijn verstand: omdat het wilde dier in de Hebreeuwse taal wordt afgeleid van een woord dat leven betekent, werd derhalve Eva, de echtgenote van Adam, naar dat woord genoemd; dit wordt vooruitgezonden, opdat men wete, wat met het wilde dier en wat met het beest in den eigenlijken zin wordt aangeduid. Wat Jaarmede wordt aangeduid dat Jehovah bronnen uitzendt tot rivieren, opdat zij tussen de bergen gaan, zij reiken drank aan al het wilde dier, den woudezel breken zij den dorst, bij dezelve woont de vogel der hemelen, is boven in n. 483 ontvouwd: dat Jehovah het gras doet uitspruiten voor het beest, en het kruid tot dienst des mensen, door brood uit te leiden vanuit de aarde, betekent het onderricht en de voeding van den natuurlijken en den

geestelijken mens door de ware dingen vanuit het Woord, opdat daaruit het goede der liefde en der naastenliefde zij; met het gras wordt het ware van den natuurlijken mens aangeduid, zijnde het wetenschappelijk ware; men zie boven n. 507; met het beest wordt zijn aandoening aangeduid, welke onderricht en geestelijk gevoed wil worden; met het kruid wordt het ware van den geestelijken mens aangeduid, met den mens het inzicht daaruit; en met het brood wordt het goede der liefde en der naastenliefde aangeduid, hetwelk wordt gevoed door de ware dingen; omdat met de duisternis en met den nacht het schijnsel van den natuurlijken mens wordt aangeduid, hetwelk zoals een nacht is ten opzichte van het licht van den geestelijken mens, met het wilde dier des wouds de aandoening van de wetenschappelijke dingen, met de zee groot en breed van ruimten het natuurlijke zelf, met het kruipende dier hetwelk geen getal heeft, het wetenschappelijke daar, en met de kleine en de grote wilde dieren de verschillende aandoeningen, zo blijkt wat er wordt aangeduid met: Gij beschikt de duisternis opdat het nacht worde, in denwelke al het wilde dier des wouds uittreedt; de zee groot en breed van ruimten, daar het kruipende dier hetwelk geen getal heeft, de wilde dieren, de kleine met de grote. Bij denzelfde: *“Zij zullen akkers bezaaien en wijngaarden planten, en de vrucht der inkomst maken, en Hij zal hen zegenen zodat zij zeer vermenigvuldigd zullen worden; en hun beest zal niet verminderen, doch zij worden verminderd en ingekromd vanwege de hevigheid der boosheid en der droefenis”*, Psalm CVII: 37, 38, 39; in dat ganse Hoofdstuk wordt gehandeld over de Komst des Heren en over de Verlossing uit Hem; dat zij dan ware dingen zullen hebben, waardoor bij hen de Kerk zal worden ingeplant, wordt daarmee aangeduid dat zij akkers zullen bezaaien en wijngaarden planten; dat zij vandaar zullen hebben de goede dingen der Kerk, en daaruit de ware dingen zullen groeien, wordt daarmee aangeduid dat zij de vrucht der inkomst zullen maken, dat Jehovah hen zal zegenen, zodat zij zeer vermenigvuldigd zullen worden; dat hun dan voortdurend zal bijblijven alle goede aandoening van den natuurlijken mens, wordt daarmee aangeduid dat hun beest niet zal verminderen; dat die aandoeningen anderszins zullen vergaan door de boze dingen, wordt aangeduid met: Zij worden verminderd en ingekromd vanwege de hevigheid der boosheid en der droefenis. Bij denzelfde *“Looft Jehovah, gij walvisen en alle afgronden, het wilde dier en alle beest, het kruipende dier en alle vogel des vleugels”*, Psalm CXLVIII: 7, 10. In dezen Psalm worden zeer veel dingen opgesomd die in de Wereld zonder leven zijn, welke Jehovah zullen loven, zoals vuur, hagel, sneeuw, damp stormwind, bergen, heuvelen, bomen, vruchten, ceders, voorts ook hier wilde dieren, beesten, kruipende dieren, en

vogels, welke toch Jehovah niet kunnen loven; wie ziet niet, dat de opsomming van zulke dingen in het Goddelijke Woord zinledig zou zijn, indien niet elk ding iets betekende bij den mens dat Jehovah kan loven, dat is, vereren? Vanuit de wetenschap der overeenstemmingen weet men, dat de walvissen de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens in het gemeen betekenen, de afgronden en de zeen het natuurlijke zelf waar de wetenschappelijke dingen zijn, de wilde dieren en de beesten de aandoeningen van den natuurlijken mens, zowel die welke van zijn verstand als die welke van zijn wil zijn; de kruipende dieren het zinlijke, hetwelk het laatste van den natuurlijken mens is, en de vogels des vleugels het denkende [*cogitativum*] daaruit. Bij denzelfde: *“Jehovah, Die voor de aarde regen bereidt, Die de bergen gras doet uitspruiten, Die aan het beest zijn spijs geeft, aan de zonen der raaf die aanroepen”*, Psalm CXLVII: 8, 9; deze afzonderlijke dingen betekenen ook de geestelijke dingen welke des Hemels en der Kerk zijn; wat heeft het van doen met het Woord, hetwelk enig en alleen den mens den weg tot den Hemel zal Teren, zijnde de ware dingen des geloofs en de goede dingen der liefde, dat er van Jehovah wordt gezegd dat Hij voor de aarde regen bereidt, de bergen gras doet uitspruiten, aan de beesten spijs geeft, en aan de zonen der raaf die Hem aanroepen? Maar toch zijn deze dingen het Goddelijke Woord waardig, wanneer onder den regen de invloed van het Goddelijk Ware wordt verstaan, onder de bergen het goede der liefde, onder gras doen uitspruiten het onderricht van den natuurlijken mens door de erkentissen vanuit het Woord, onder de beesten de aandoeningen van den natuurlijken mens, welke het verlangen om daaruit gevoed te worden; de voeding wordt aangeduid met spijs geven, en met de zonen der raaf worden aangeduid de natuurlijke mensen die vanwege de begoochelingen in een schemerachtig schijnsel zijn aangaande de ware Goddelijke dingen, in hoedanig schijnsel velen uit de natiën waren geweest; en daarom wordt gezegd dat Hij geeft aan de zonen der raaf die aanroepen; dezen immers kunnen Jehovah aanroepen, niet echter de zonen van een raaf. Bij denzelfde: *“Mijne al het wilde dier des wouds, de beesten in duizend bergen; Ik ken allen vogel der bergen, en het wilde dier Mijner velden met Mij”*, Psalm L: 10, 11; deze dingen zijn weliswaar gezegd van de slachtoffers, namelijk dat de Heer niet door dezelve wordt verlustigd, maar door de belijdenis des harten en door de aanroeping; doch nochtans worden met het wilde dier des wouds, de beesten in de bergen, en met den vogel der bergen en het wilde dier der velden, eendere dingen aangeduid als boven namelijk die welke bij den mens der Kerk zijn. Bij denzelfde: *“Uw gerechtigheid zoals de bergen Gods, Uw gerichten een grote afgrond, mens en beest behoudt Gij, O*

Jehovah”, Psalm xxxvi: 7; met den mens en het beest wordt aangeduid de innerlijke aandoening, welke geestelijk is, vanuit welke het inzicht is, en de uiterlijke aandoening, welke natuurlijk is, vanuit welke is de wetenschap, overeenstemmende met het inzicht. Eendere dingen worden met den mens en het beest aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jeremia: “*De God Israëls zeide: Ik, gemaakt heb Ik de aarde, den mens en het beest, die op de aangezichten der aarde zijn, door mijn grote kracht*”, xxvii: 5; Hfdst. xxxvi: 29. Bij denzelfde: “*Zie, de dagen zullen komen, waarop Ik het huis van Jehudah zal bezaaien met zaad des mensen en zaad van het beest*”, xxxi: 27. Bij denzelfde: “*Nog zal gehoord worden in deze plaats, waarvan gij zegt: Zij is verwoest dat er geen mens en geen beest, en in de steden van Jehudah en in de straten van Hierosolyma, verwoest zijnde, zodat er geen mens en geen bewoner, en geen beest is, de stem der vreugde en de stem der blijdschap*”, xxxiii: 10, 11, 12. Bij denzelfde: “*Verlating zal het ganse land zen, zodat er geen mens en geen beest zij*”, xxxii: 43. Bij denzelfde: “*Ik zal de bewoners dezer stad slaan en den mens en het beest; door een grote pest zullen zij sterven*”, xxi: 6. Bij denzelfde: “*Tegen Babel klimt een natie op uit het noorden; deze zal haar land stellen tot verlating, opdat er geen bewonende in haar zij; van den mens af tot het beest toe hebben zij zich verwijderd, zij zijn heengegaan*”, l: 3. Bij denzelfde: „*Mijn toorn en mijn ontsteking is uitgestort over deze plaats, over den mens en over het beest*”, vii: 20. Bij Ezechiël: “*Wanneer het land tegen Mij zal hebben gezondigd, zo zal Ik hetzelfde den stok des broods breken, en Ik zal in hetzelfde den honger zenden, en Ik zal daarin uitroeien den mens en het beest*”, xiv: 13, 17, 19. Bij denzelfde: “*Uitstrekken zal Ik mijn hand over Edom, en uithouwen daaruit mens en beest*”, xxv: 13. Bij denzelfde: “*Ik zal verderven alle beest van Egypte van over vele wateren, zodat hen niet langer verstore de voet des mensen, noch de klauw van het beest die verstore*”, xxxii: 13. Bij denzelfde: “*Ik zal over u vermenigvuldigen den mens en het beest, opdat zij groeien en vruchtbaar zen*”, xxxvi: 11. Bij Zefanja: “*Door te voleinden zal Ik voleinden alle dingen van over de aangezichten des lands; Ik zal voleinden den mens en het beest, Ik zal voleinden den vogel der hemelen, en de vissen der zee, en de aanstoten met de goddelozen, en Ik zal den mens uitroeien van de aangezichten des lands*”, i: 2, 3. Bij Zacharia: “*De Engel die kwam om Hierosolyma te meten, zeide: Loop, spreek door te zeggen: Hierosolyma zal voorsteden bewonen vanwege de veelheid van mens en beesten in haar midden*”, ii: 3, 4. Bij denzelfde: “*Laten uw handen zich versterken, omdat de Tempel zal worden gebouwd; want vóór deze dagen was niet de prijs des mensen, noch de pris van het beest, want de uitgaande en de binnentredende had geen vrede van den vijand*”, viii: 9, 10; in deze plaatsen wordt met den mens

het innerlijke of het geestelijke aangeduid, en met het beest het uiterlijke of het natuurlijke, bijgevolg met den mens de geestelijke aandoening van het ware, vanuit welke alle inzicht is, en met het beest de natuurlijke aandoening, overeenstemmende met de geestelijke: dat het uiterlijke of het natuurlijke met het beest wordt aangeduid, is omdat de mens ten aanzien van den uitwendigen of natuurlijke mens niets anders dan een beest is; hij verheugt zich immers in eendere begeerten, en eveneens eendere wellusten, appetjten en zinnen, zo dat de mens ten aanzien van die dingen volstrekt eender is aan het beest; en daarom kan de natuurlijke mens een dierlijk mens worden genoemd; dat echter het inwendige of het geestelijke met mens wordt aangeduid, is omdat de mens ten aanzien van zijn inwendige of geestelijke een mens is; hetzelfde [*id*] verheugt zich in zodanige aandoeningen van het goede en het ware als zij zijn bij de Engelen des Hemels; en omdat de mens daardoor bij zich zijn natuurlijke of dierlijken mens regeert, die een beest is. Omdat de geestelijke mens en de natuurlijke met mens en beest wordt aangeduid, wordt derhalve in de Geschiedenis der Schepping, Hfdst. I van Genesis, vermeld, dat op denzelfden dag, namelijk op den 6den, de beesten en eveneens de mens werden geschapen; en daarna dat aan den mens de heerschappij over de beesten werd gegeven. Over de schepping van de beesten en van den mens op denzelfden dag, en over de heerschappij van den mens over de beesten, leest men aldus in Genesis: *“God zeide: De aarde brenge voort de levende ziel volgens haar soort, het beest en het zich bewegende, en het wilde dier der aarde volgens hun soort; en het geschiedde aldus. En God maakte het wilde dier der aarde volgens zijn soort, en het beest volgens zijn soort, en al het kruipende van den humus volgens zijn soort. En God zeide: Laat ons den mens maken in Ons beeld volgens Onze gelijkenis; en zij zullen heersen in de vissen der zee, en in den vogel der hemelen, en in het beest, en in de gehele aarde, en in elk kruipende dat op de aarde kruipt; en het was avond geweest en morgen geweest, de zesde dag”*, 1: 24, tot 31; met de schepping van Hemel en Aarde wordt in dat Hoofdstuk in den geestelijken zin beschreven de nieuwe Schepping of de Wederverwekking van den mens der Oudste Kerk; vandaar is het, dat met het beest daar de uitwendige of natuurlijke mens wordt aangeduid, en met den mens de inwendige geestelijke, en dat onder de heerschappij over de beesten daar wordt verstaan de heerschappij van den geestelijken mens over den natuurlijke. Dat het aan den mens dier Kerk was gegeven alle aandoeningen van den natuurlijke mens te kenen, ter oorzake hiervan dat hij over dezelve zou heersen, wordt aangeduid met deze woorden in Genesis: *“Jehovah formeerde vanuit den humus alle beest des velds, en allen vogel der hemelen, en*

Hij bracht ze tot den mens om te zien wat hij het zou noemen; en al wat de mens het noemde, de levende ziel, dat was de naam ervan; en de mens noemde de namen van alle beest en vogel der hemelen, en van alle wilde dier des velds”, 11: 19, 20; met den naam noemen wordt in den geestelijken zin aangeduid het hoedanig der zaak kennen, of hoedanig iets is; aldus hier hoedanig zouden zijn de aandoeningen, de begeerten, de wellusten, de appetijten, voorts de denkingen en de neigingen van den natuurlijken mens, en hoe zij zouden samenstemmen en overeenstemmen met de aandoeningen en de doorvattingen van den geestelijken mens; want van scheppingswege is het den geestelijken mens gegeven alle dingen van den natuurlijken mens te zien en tevens te doorvatten de samenstemming en de niet-samenstemming van hem met den geestelijken, ter oorzaak hiervan dat hij hem kunne regeren, en de samenstemming toelaten en de niet-samenstemming verwerpen, en zo geestelijk worden ook ten aanzien van de uitwerkingen, welke geschieden door middel van den natuurlijken mens; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 142 tot 146. Aangezien met den mens in het Woord eigenlijk de inwendige of geestelijke mens wordt aangeduid, en met het beest de uitwendige of natuurlijke, werden derhalve op het bevel Gods alle beesten en vogels met Noach binnengeleid in de ark, over welke zaak aldus in Genesis: *“Jehovah zeide tot Noach: Van alle reine beest zult gij u nemen zeven zeven, het mannetje en het wijffe, en van het beest dat niet mijn is, twee, het mannetje en het wijffe: en hij nam van het reine beest en van het niet reine beest, en van den vogel, en van al wat kruipt op de aarde; twee twee gingen in tot Noach in de Ark, het mannetje en het wijffe”*, ¹¹⁾ VII: 1 tot 9; met den Noachietischen vloed wordt in den geestelijken zin beschreven de ondergang van de Oudste Kerk, en eveneens het Laatste Gericht over de mensen dier Kerk; en met Noach en zijn zonen wordt in dien zelfden zin de daarop volgende Kerk verstaan en beschreven, welke de Oude Kerk moet worden genoemd; daaruit volgt dat onder de beesten die in de Ark met Noach waren binnengeleid, de aandoeningen van den natuurlijken mens worden verstaan, overeenstemmende met de geestelijke aandoening, welke de mensen dier Kerk hadden; maar ook deze dingen zie men ontvouwd in de Hemelse Verborgenheden. Aangezien met den mens de inwendige geestelijke mens

11 Hier is bij het reine en het onreine beest sprake van *marem et faeminam*; bij het betreden der Ark van *masculus et faemina*; in de ARCANAE COELESTIA is bij het reine en het onreine beest sprake van *virum et uxorem ejus*, en bij den vogel der hemelen van *masculum et faeminam*.

wordt aangeduid, en met het beest de uitwendige of natuurlijke, en met Egypte de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, die geheel en al teloor is gegaan, en niet langer een mens maar een beest is, wordt derhalve daar waar over den ondergang van Egypte wordt gehandeld, vermeld *dat Jehovah hagel deed regenen waarin vuur was gemengd, en alles sloeg wat in de velden was, van den mens tot het beest toe*, Exod. IX: 22, 23, 24, 25; over welke zaak men ook zie DE HEMELSE VERBORGENHEDEN. Ter oorzaak van de uitbeelding dier zelfde zaak, en vandaar van de aanduiding, *sloeg Jehovah ook al het eerstverwekte in het land van Egypte, van den mens tot het beest toe*, Exod. XII: 12, 29. Doch omgekeerd werd bij de zonen Israels, door wie de Kerk was uitgebeeld, bevolen *dat aan Jehovah zouden worden geslachtetofferd alle Eerstverwekte dingen, van den mens en van het beest*, Num. XVIII: 15. omdat zulke dingen waren uitgebeeld en vandaar aangeduid met den mens en het beest, derhalve vanwege de in de Oude Kerk aanvaarde heilige rite *riep de Koning van Ninive een vasten uit en beval hij dat mens noch beest iets zouden smaken en drinken, en dat mens en beest met zakken zouden worden bedekt*, Jona III: 7, 8. Aangezien met de beesten de aandoeningen in den enen en den anderen zin worden aangeduid, was het derhalve verboden de figuur van enig beest te maken, over welke zaak bij Mozes: *“Gij zult u niet maken de figuur van enig beest dat op de aarde is, de figuur van enigen vogel des vleugels die onder den hemel vliegt, de figuur van enig kruipend dier op de aarde, de figuur van enigen vis die in de wateren onder de aarde is*, Deut. IV: 17, 18; de oorzaak was deze, dat de nakomelingen vanuit Jakob, die vanwege de uitbeelding der Kerk bij hen de zonen Israels werden genoemd, in uitwendige dingen zonder het inwendige waren geweest, dat is, merendeels louter natuurlijken; en daarom zouden zij, indien zij de figuur van enig beest of vogel voor zich hadden gemaakt, welke de aandoeningen en eendere dingen betekenden, dezelve zich tot afgoden hebben gemaakt en zouden ze hebben vereerd. Dit was ook de oorzaak dat de Egyptenaren, bij wie de uitbeeldende dingen meer dan bij de overige volken bekend zijn geweest, zich figuren van beesten hebben gemaakt, zoals van kalveren, slangen, en van andere beesten meer, aanvankelijk evenwel niet terwille van den eredienst, maar terwille van de aanduiding; maar hun nakomelingen, die van inwendig uitwendig waren geworden, bijgevolg louter natuurlijk, bezagen die dingen niet als uitbeeldende en aanduidende dingen, maar als hellige dingen der Kerk, en vandaar kenden zij aan dezelve een afgodischen eredienst toe: vandaar is het, dat het aan de nakomelingen van Jakob, omdat zij geheel en al uitwendige mensen waren, en vandaar van harte afgodendienaars, werd verboden zich een figuur van dezelve te maken. Zo

bijvoorbeeld, dat zij kalveren vereerden in Egypte, en daarna in de woestijn; dit was omdat het kalf betekende de eerste aandoening van den natuurlijken mens, tezamen met diens goede der onschuld: dat de natiën hier en daar slangen vereerden, was omdat de slang betekende het zinlijke, zijnde het laatste van den natuurlijken mens en diens voorzichtigheid; en zo in de overige dingen. Omdat de beesten verschillende dingen van den natuurlijken mens betekenden, werd het derhalve ook enige malen bevolen, dat zij, wanneer zij steden en streken aan de vervloeking zouden prijsgeven, ook de beesten zouden afmaken; dit ter oorzaak hiervan, dat de beesten uitbeeldden de boze en de profane dingen die er geweest waren bij de mensen die aan de vervloeking werden prijsgegeven. Aangezien alle soorten van beesten verschillende dingen betekenden die bij de mensen der Kerk zijn, werden derhalve wetten gegeven aangaande de beesten, welke er gegeten, en welke er niet gegeten mochten worden, Levit. xi; die welke mochten worden gegeten, betekenden de goede dingen, en die welke niet mochten worden gegeten, betekenden de boze dingen; de Kerk van dien tijd immers was een uitbeeldende Kerk, en derhalve beeldden de afzonderlijke dingen die hun waren voorgeschreven, uit en duidden zij aan, voornamelijk de beesten; over welke zaak men aldus leest bij Mozes: *“Gij zult onderscheid maken tussen het reine en het onreine beest, en tussen den onreinen en den reinen vogel, opdat gij uw zielen niet verfoeilijk maakt door het beest en den vogel: en gij zult Mij heilig zijn”*, Levit. xx: 25, 26. Uit deze dingen nu kan men zien, vanwaar het is dat de slachtoffers uit verschillende geslachten van beesten waren toegelaten, zoals uit lammeren, schapen, bokjes, geiten, varren, ossen, en uit duiven en tortelduiven, namelijk omdat zij de geestelijke dingen en de natuurlijke vanuit geestelijken oorsprong betekenden, zoals de lammeren de onschuld, de schapen de naastenliefde, de varren en ossen de aandoeningen van den natuurlijken mens, overeenstemmende met de aandoeningen van den geestelijken mens; vandaar was het, dat de beesten voor de slachtoffers werden gevarieerd volgens de oorzaken terwille waarvan zij geofferd werden, hetgeen niet gebeurd zou zijn, indien niet de afzonderlijke slachtoffers uit beesten zulke dingen hadden aangeduid die der Kerk zijn. Aangezien de mens der Kerk heden ten dage bezwaarlijk ertoe kan worden gebracht om te geloven dat met de beesten en de wilde dieren in het Woord de aandoeningen van het goede en het ware worden aangeduid die van den mens der Kerk zijn, en dit ter oorzaak hiervan, dat het vreemd schijnt dat iets van een beest iets van een mens zou aanduiden, zou ik derhalve nog vanuit het Woord verschillende dingen willen aanvoeren die het bevestigen. Bij Ezechiël: *“Zeg tot den Koning*

van Egypte en tot zijn menigte: Wien zit gij eender in uw hoogheid; zie, Aschur was een ceder op den Libanon, schoon van tak, een schaduwrijk woud; hoog was zijn hoogte geworden boven alle bomen des velds, en vermenigvuldigd waren zijn takken door vele wateren; in zijn takken nestelden alle vogels der hemelen, en onder zijn takken baarden zij, alle wilde dier des velds, en in zijn schaduw woonden alle grote natiën; schoon was hij in zijn grootheid: maar aangezien gij u verhoovaardigd hebt over de hoogte, zal hij worden uitgeroeid; op zijn ruïne zal alle vogel der hemelen wonen, en op zijn takken zullen zij zijn, alle wilde dier des velds”, xxxi: 2, 3, 5, 6, 7, 10, 12, 13; met den koning van Egypte en met zijn menigte wordt aangeduid de natuurlijke mens met de wetenschappelijke dingen daar; met Aschur, den ceder op den Libanon, wordt aangeduid het redelijke, hetwelk is vanuit de wetenschappelijke dingen enerzijds en uit den invloed van het geestelijk ware anderzijds; met schoon van tak en een schaduwrijk woud wordt aangeduid het inzicht door de redelijke ware dingen door middel van de wetenschappelijke dingen; met de hoogte boven alle bomen des velds wordt aangeduid de verheffing tot aan het innerlijk redelijke toe, hetwelk vanuit het geestelijke is; met de vermenigvuldigde takken door vele wateren, wordt aangeduid de overvloed door de geestelijke ware dingen, zijnde vanuit de erkentissen van het ware vanuit het Woord; met de vogelen der hemelen die nestelden in zijn takken, worden de geestelijke denkingen in de redelijke dingen aangeduid, want het redelijke houdt het midden tussen den inwendigen geestelijken mens en den uitwendigen natuurlijken; met alle wilde dier des velds, onder zijn takken baarden zij, worden de aandoeningen van de redelijk doorvatte wetenschappelijke dingen aangeduid; met de grote natiën die in zijn schaduw woonden, worden aangeduid de goede dingen der aandoeningen in den natuurlijken mens; met schoon van hoogte wordt het inzicht aangeduid; doch met den vogel der hemelen en het wilde dier des velds die op zijn ruïne in zijn takken zullen wonen, worden aangeduid de valse dingen der denkingen en de boze dingen der begeerten, welke hij had omdat hij zich heeft verhoovaardigd over zijn hoogte, dat is, omdat hij hoogmoedig was vanuit de liefde van het eigen inzicht; dat de denkingen van het ware en de aandoeningen van hem met de vogelen der hemelen en de wilde dieren des velds worden aangeduid, is duidelijk, want er wordt ook gezegd dat grote natiën in zijn schaduw woonden. Bij Daniël: “Zie, een boom in het midden der aarde, en zijn hoogte groot; hij reikte tot aan den hemel, en zijn uitzicht tot aan het einde der aarde; zijn blad schoon, en zijn bloesem veel, en spijs voor allen in denzelve; onder hem had het beest des velds schaduw, en in zijn takken woonden de vogelen des hemels, en vanuit hem werd alle vlees gevoed.

Een Wachter en Heilige daalde van den Hemel neder, roepende: Houwt den boom af, en kapt zijn takken af, slaat het blad uiteen, verstroot zijn bloesem; het beest vluchte van onder hem, en de vogelen vanuit zijn takken; doch laat den stam der wortelen in de aarde achter, en in een band van ijzer en brons, in het kruid des velds, en hij worde gedoopt in den dauw der hemelen, en met het beest zijn deel in het gras der aarde; zijn hart zullen zij veranderen van een mens, en eens beesten hart zal hem worden gegeven”, iv: 10 tot 16; dit was de droom van Nebuchadnezar, den Koning van Babel, en daarmee wordt de instauratie der hemelse Kerk beschreven, en de aanwassing ervan tot aan haar toppunt [*fastigium*] toe, en daarna haar ondergang vanwege de overheersing ook over de heilige dingen der Kerk, en vanwege het voor zichzelf opgeëiste recht over den Hemel; met den boom in het midden der aarde, wordt die Kerk aangeduid; met zijn hoogte wordt de uitbreiding der doorvatting en der wijsheid daaruit aangeduid; met zijn uitzicht tot aan het einde der aarde, wordt de uitbreiding ervan tot aan de laatsten der Kerk toe aangeduid; met zijn schoon blad en met zijn vele bloesem worden de erkentissen en de aandoeningen van het ware en het goede, en daaruit het inzicht aangeduid; met de spijs voor allen in denzelve wordt aangeduid de hemelse voeding, welke is vanuit het goede en vanuit de ware dingen daaruit; met het beest des velds dat schaduw in hem had, en met de vogelen der hemelen die in zijn takken woonden, worden aangeduid de aandoeningen van het goede, en daaruit de denkingen en de doorvattingen van het ware, en omdat deze van de geestelijke spijs zijn, wordt gezegd dat vanuit denzelve alle vlees werd gevoed: maar vanwege de overheersing over de heilige dingen des Hemels en der Kerk vanuit de liefde van zich, over welke dingen de Babylonici ten slotte voor zich het recht opeisen, volgt de beschrijving van hun ondergang met deze dingen: “Een Wachter en Heilige daalde van den Hemel neder, roepende: Houwt den boom af, en kapt zijn takken af, slaat het blad uiteen, verstroot zijn bloesem, en het beest vluchte van onder hem, en de vogelen vanuit zijn takken”; want bij hen groeit de liefde van zich en vandaar de verheffing van den animus aan totdat zij voor zich het recht opeisen over de heilige dingen der Kerk, ja zelfs over den Hemel; en wanneer dit geschiedt, dan vergaat het al der Kerk, en alle doorvatting en erkentenis van het goede en het ware; het inwendige des gemoeds immers, waar het geestelijke is, wordt gesloten, en het uitwendige heerst, waar het natuurlijke is, en zo wordt de mens zinlijk totdat hij maar weinig verschilt van de beesten; met den stam der wortels dien zij in de aarde zouden achterlaten, wordt het Woord aangeduid, hetwelk alleen ten aanzien van de letter wordt verstaan, zijnde alleen een cognitieve dat zetelt in het

geheugen en daaruit voortgaat in de spraak; met de banden van ijzer en brons wordt aangeduid dat de innerlijke ware en goede dingen toegesloten zijn en gebonden worden gehouden in laatsten; het ijzer is het ware in laatsten, en het brons is het goede in laatsten; en deze afgescheiden zijnde van de innerlijke dingen, zijn vals en boos; en omdat de mens der Kerk dan bijna zoals een beest wordt ten aanzien van het verstand en ten aanzien van den wil - de boze dingen der aandoeningen immers en de valse dingen der denkingen heersen — wordt derhalve gezegd dat zijn deel zal zijn met het beest in het gras der aarde, en dat zijn hart zal worden veranderd van een mens, en hem eens beesten hart zal worden gegeven; dat deze verandering en omkering is geschied vanwege het voor zich opgeiste recht over de heilige dingen der Kerk en ten slotte over den Hemel, staat vast uit de Verzen 30, 31, 32 van dat Hoofdstuk, waar deze woorden staan,

“De Koning zeide: Is dit niet het grote Babel dat ik heb gebouwd tot een huis des Koninkrijks, door de sterkte mijner dapperheid, en tot de heerlijkheid mijner eer. Nog was het woord in den mond des Konings, en er viel een stem vanuit den Hemel, zeggende: *Het koninkrijk zal aan u voorbijgaan, en van den mens zullen zij u verdrijven, en met het beest des velds uw waning; zij zullen u kruid zoals de ossen doen smaken, totdat gij weet, dat de Allerhoogste heerst in het koninkrijk des mensen, en dat geeft aan wien Hij wil*”.

Dat met Nebuchadnezar als Koning van Babel in den beginne wordt aangeduid de hemelse Kerk en haar aanwassing tot aan het toppunt der wijsheid, staat eveneens vast bij Daniël, waar wordt gehandeld over het beeld door hem in den droom gezien; daar wordt gezegd: “De God der Hemelen heeft de zonen des mensen, het beest des velds, en den vogel der hemelen in uw hand gegeven, en Hij heeft u doen heersen in allen; gij zit het hoofd des beelds, hetwelk goud is”, II: 37, 38; met het hoofd des beelds hetwelk van goud was, wordt de hemelse Kerk aangeduid, welke de primaire van alle is; dat die Kerk met den Koning van Babel in den aanvang wordt aangeduid, is omdat de Kerk die daarna Babel of Babylonië wordt, inzet uit den eredienst des Heren en vanuit de liefde tot Hem, en dan bij hen regeert de ijver van die uit te breiden en te vervolmaken door de heilige goede en ware dingen des Hemels; doch zulks vanuit een nog verscholen oorzaak welke de liefde van heersen is, die evenwel niet dan gaandeweg losbreekt; maar over deze zaak zullen meer dingen worden gezegd daar waar over Babyloni moet worden gehandeld. Bij Hoschea: “Ik zal te dien dage voor hen een verbond maken met het wilde dier des velds, en met den vogel der *hemelen, en met het*

kruipende dier der aarde, en den boog en het zwaard en den oorlog zal Ik verbreken van de aarde, en Ik zal hen zeker doen nederliggen, en Ik zal u Mij ondertrouwen tot in het eeuwige”, II: 17, 18; deze dingen betreffen de instauratie van de nieuwe Kerk uit den Heer, waarover daar wordt gehandeld; dat dan Jehovah, dat is, de Heer, niet een verbond zal sluiten met het wilde dier des velds, en met den vogel der hemelen en met het kruipende dier der aarde, maar met de mensen bij wie de Kerk zal worden geïnstaurerd, is duidelijk; en daarom worden met dezelve zulke dingen aangeduid die bij den mens zijn, namelijk met het wilde dier de aandoening der erkentissen van het ware, met den vogel der hemelen de redelijke denking vanuit het geestelijke, en met het kruipende dier der aarde het wetenschappelijke van den natuurlijke mens, in het bijzonder het wetenschappelijke van den zinlijken mens; dat Hij dan den boog en het zwaard zal verbreken van de aarde, betekent dat Hij zal vernietigen de valse dingen die de ware dingen der leer bestrijden; en dat er niet langer enige twist zal zijn tussen de ware en de valse dingen, en tussen de goede en de boze, wordt aangeduid met: Ik zal u Mij ondertrouwen tot in het eeuwige. Bij Jesaja: “*Eren zal Mij het wilde dier des velds, de draken, en de dochters van den nachtuil, deswege dat k in de woestijn heb gegeven wateren, rivieren in de verlatenheid, om te drenken Mijn volk, Mijn uitverkorene*”, XLIII: 20; dat onder het wilde dier des velds, de draken en de dochters van den nachtuil hier niet het wilde dier, draken, en nachtuilen worden verstaan, is duidelijk, want die kunnen Jehovah niet eren; dat het de mensen der Kerk zijn die worden verstaan, staat vast uit hetgeen volgt, want gezegd wordt: Om te drenken Mijn volk, Mijn uitverkorene; en daarom worden met het wilde dier des velds de aandoeningen der erkentissen van het ware aangeduid, met de draken de natuurlijke ideeën, en met de dochters van den nachtuil de zinlijke aandoeningen; want het zinlijke wordt aangedaan door de ware dingen en ziet die in de duisternis, zoals de nachtuil de objecten in den nacht; en omdat die dingen worden aangeduid, zo blijkt dat de natiën onder dezelve worden verstaan, bij wie de nieuwe Kerk moet worden geïnstaurerd, want die waren vóór de hervorming in zulk een duistere aandoening en natuurlijke denking geweest; met in de woestijn wateren geven, en in de verlatenheid rivieren, wordt aangeduid diegenen van de ware dingen en het inzicht daaruit doordrenken die tevoren in de onwetendheid waren geweest; de wateren zijn de ware dingen, de rivieren zijn het inzicht, de woestijn en de verlatenheid zijn de onwetendheid; het volk van Jehovah en Zijn uitverkorene drenken, betekent degenen onderrichten die in de ware dingen des geloofs en in het goede der naastenliefde zijn; volk wordt gezegd van hen die in de ware dingen

des geloofs zijn, en uitverkorene van hen die in het goede der naastenliefde zijn. Bij Joël: *“Is niet vóór onze ogen de spijs afgesneden vanuit het huis onzes Gods, de blijdschap en de vreugde; het beest zucht, verward zijn runderkudden, deswege dat zij geen graasweide hebben; voorts zijn de kudden van het vee verlaten: het beest des velds loeit tot U, omdat de beken der wateren zijn uitgedroogd, en het vuur heeft de habitakels der woestijn verteerd”*, I: 16, 18, 20; deze dingen betreffen den staat der Kerk wanneer daar niet langer zijn de ware dingen der leer en het goede des levens; met de spijs die is afgesneden van het huis Gods, wordt de geestelijke voeding aangeduid, zijnde vanuit de ware dingen die vanuit het goede zijn; het huis Gods betekent de Kerk; het beest zucht, verward zijn de runderkudden, betekent het gemis aan aandoeningen van het ware en aan erkenenissen daaruit in den natuurlijken mens, en de smart dientengevolge; de runderkudden betekenen de dingen die van den natuurlijken mens zijn in de ganse samenvatting; dat zij geen graasweide hebben, betekent dat er geen onderricht is; de kudden van het vee zijn verlaten, betekent het gemis aan het geestelijk ware en goede, zijnde des geloofs en der naastenliefde; het beest des velds loeit [*glocitat*] tot U, betekent de smart van hen die in de natuurlijke aandoening van en daaruit in het verlangen naar de erkenenissen van het ware en het goede zijn; uitgedroogd zijn de beken der wateren, betekent de ware dingen der leer verstrooid door de natuurlijke liefde; het vuur heeft de habitakels der woestijn verteerd, betekent die liefde en daardoor de vernietiging van de erkenenissen van het ware; de habitakels der woestijn zijn de dingen die des verstands en des wils bij zulk een mens zijn, welke anders de ware en de goede dingen der Kerk zouden opnemen. Bij denzelfde: *“Vrees niet, gij land, verheug u en verblijd u, omdat Jehovah al doende heeft groot gemaakt; vrees niet, gij beesten Mijner velden, omdat de habitakels der woestijn grasrijk zijn geworden, omdat de boom zijn vrucht zal dragen, de vijgeboom en de wijnstok zullen hun kracht geven; gij zonen Zions, verheugt u en verblijdt u in Jehovah”*, II: 21, 22, 23; deze dingen betreffen de instauratie van de Kerk uit den Heer; en met land dat niet zal vrezen, dat zich zal verheugen en verblijden, wordt de Kerk en haar verkwikkelijke aangeduid; de instauratie van haar uit den Heer wordt daarmede aangeduid dat Jehovah al doende heeft groot gemaakt; vandaar worden onder de beesten Zijner velden degenen verstaan die in de aandoeningen van het goede zijn, en vanuit het Woord onderricht verlangen; de beesten zijn zij die in de aandoeningen van het goede van den natuurlijken mens zijn; en de velden zijn de leerstellige dingen vanuit het Woord; dat de habitakels der woestijn grasrijk zijn geworden, betekent dat er erkenenissen

van het ware en het goede zullen zijn bij hen bij wie ze tevoren niet waren; de boom zal vrucht maken, betekent de voortbrenging van het goede des levens door die erkennenissen; de boom immers betekent den mens der Kerk, in het bijzonder het van erkennenissen doordrenkte gemoed, en de vrucht het goede des levens; de vijgeboom en de wijnstok zullen hun kracht geven, betekent de voortbrenging der uitwerking vanuit het natuurlijk en tevens geestelijk goede; omdat met de beesten der velden, den boom, den vijgeboom en den wijnstok zulke dingen worden aangeduid die bij den mens der Kerk zijn, wordt er derhalve gezegd: Gij zonen Zions, verheugt u en verblijdt u in Jehovah; onder de zonen Zions worden degenen verstaan die van de hemelse Kerk zijn, en van zich verheugen worden gesproken met betrekking tot het verkwikkelijke van het goede, en van zich verblijden met betrekking tot het liefelijke van het ware. Bij Ezechiël: *“Te dien dage zal Gog komen over het land Israëls, en dan zal er een grote aardbeving zijn over het land Israëls, en sidderen zullen vóór Mij de vissen der zee en de vogel der hemelen, en het wilde dier des velds, en al het kruipende dier kruipende op de aarde, en alle mens die op de aangezichten der aarde is”*, xxxviii: 18, 19, 20; met Gog wordt het uitwendig heilige zonder het inwendig heilige aangeduid, aldus zij die in zulk een heilige zijn; met de aardbeving wordt de verandering van den staat der Kerk aangeduid; dat sidderen zullen de vissen der zee, de vogel der hemelen, het wilde dier des velds, het kruipende dier der aarde, en alle mens, betekent dat alle dingen des mensen ten aanzien van de dingen die der Kerk zijn bij hem, zullen worden veranderd; de vissen der zee zijn de wetenschappelijke dingen; de vogelen der hemelen zijn de denkingen daaruit; de wilde dieren des velds zijn de aandoeningen daaruit, het kruipende dier der aarde zijn de denkingen en de aandoeningen in het zinlijk-lichamelijke; en de mens zijn al die dingen van eersten tot laatsten; wat zou het anders inhebben dat die dingen vóór Jehovah zullen sidderen? Bij Zacharia: *“Er zal te dien dage een grote ontsteltenis zijn; Jehudah zal strijden tegen Hierosolyma; en aldus zal zijn de plaag van het paard, van het muilddier, van den kameel en den ezel, en van alle beest dat in dat kamp zal zijn: daarna zal alle overgeblevene opklimmen tot Hierosolyma”*, xiv: 13, 14, 15, 16; aldus wordt de laatste staat der oude Kerk beschreven, en de eerste van de nieuwe; de laatste staat der oude Kerk wordt beschreven met de grote ontsteltenis, wanneer Jehudah zal strijden tegen Hierosolyma, waaronder wordt verstaan de verandering dan en de strijd der liefde van het boze tegen de ware dingen van de leer der Kerk; met de plaag van paard, muilddier, kameel, ezel en alle beest, worden zulke dingen aangeduid die de Kerk en het geestelijk leven van de mensen der Kerk kwetsen en vernietigen; en met de

paarden, de muil dieren, de kamelen, de ezelen, de dingen die van hun verstand en van hun wil zijn, bijgevolg de dingen die van hun erkentnissen en aandoeningen zijn; wat echter in het bijzonder met het paard, het muil dier, den kameel en den ezal wordt aangeduid, is elders gezegd; hier alleen, dat het beest de aandoening van den natuurlijken mens betekent, en dat met de plaag van het beest de kwetsing en de vernietiging van de aandoening van hem wordt aangeduid. Bij Jeremia: *“Hoe lang zal het land treuren, en het kruid van het gehele veld verdorren; vanwege de boosheid dergenen die daarin wonen, zullen de beesten en de vogel worden verteerd”*, XII: 4; onder het land wordt de Kerk verstaan; met het kruid des velds wordt het geboren en geboren wordende ware der Kerk aangeduid; met treuren en verdorren wordt aangeduid vergaan en door de begeerten verstrooid worden; en met de beesten en den vogel die zullen worden verteerd, worden de aandoeningen van het goede en daaruit de denkingen van het ware aangeduid; dat deze zullen vergaan vanwege de boze dingen in de Kerk, volgt daaruit; en daarom wordt ook gezegd: vanwege de boosheid dergenen die in het land wonen. Bij Jesaja: *“Zij zullen tezamen overgelaten worden, de vogel der bergen, en het beest der aarde; maar zij zullen hem verafschuwen, de vogel, en alle beest der aarde zal hem verachten”*, XVIII: 6; deze dingen betreffen het met vleugelen overschaduwde land, waaronder de Kerk wordt verstaan die vanwege het duistere waarin zij is, hersenschimmige dingen [*imaginaría*] voor geestelijke ware dingen opvat, en die vandaar tengevolge van de onwetendheid in de ontkenning ervan komt; met den vogel en het beest worden ook daar aangeduid de denkingen van het ware en de aandoeningen van het goede, zowel de redelijke als de natuurlijke, en van deze wordt gezegd dat zij verafschuwen en verachten; dat de vogel en alle beest niet zullen verafschuwen en verachten, is duidelijk; maar het zijn de aandoeningen van het goede en de denkingen van het ware, dat is, zij die in dezelve zijn. Bij Hoschea: *“Zij plegen roverijen, bloeden raken aan bloeden, en verkwijnen zal een elk die daarin woont, tot het wilde dier des velds, en tot den vogel der hemelen; en ook de vissen der zee zullen worden verzameld”*, IV: 2, 3; ook hier worden met het wilde dier des velds en den vogel der hemelen, en met de vissen der zee eendere dingen aangeduid als boven. Bij Ezechiël: *“Gij zoon des mensen, zeg tot allen vogel van allen vleugel, en tot alle wilde dier des velds: Vergadert u, en komt, vergadert u van den omtrek, over Mijn slachtoffer, dat Ik voor u slachtoffer, een groot slachtoffer op de bergen Israëls, opdat gij vlees eet en bloed drinkt; het vlees der sterken zult gij eten, en het bloed der vorsten der aarde zult gij drinken, rammen, lammeren, en bokken, en varren, de gemeste van Baschan alle: gij zult het vette eten tot verzadiging, en bloed drinken tot*

dronkenschap toe, van Mijn slachtoffer dat Ik voor u slachtoffer: en gij zult verzadigd worden aan Mijn tafel, met paard en wagen, met den sterke en allen man des krijgs: zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën”, xxxix: 17 tot 21; deze dingen zijn gezegd aangaande de samenroeping van de natiën tot de Kerk, en aangaande de opneming van het ware der leer in het goede der liefde, zijnde het goede des levens, door dezelve, en aangaande hun inzicht in de geestelijke dingen daaruit; en daarom worden onder den vogel van allen vleugel, en onder alle wilde dier des velds, die zouden worden vergaderd van den omtrek tot het grote slachtoffer op de bergen Israëls, verstaan allen in welken staat zij ook zijn ten aanzien van de doorvatting van het ware en ten aanzien van de aandoening van het goede; onder den vogel van allen vleugel worden verstaan allen, van hoedanige doorvatting van het ware zij ook mogen zijn; onder alle wilde dier des velds allen, van hoedanige aandoening van het goede zij ook mogen zijn; met vergaderd worden van den omtrek wordt aangeduid van overal vandaan zij die buiten de Kerk zijn; met het grote slachtoffer wordt de eredienst des Heren vanuit het geloof en de liefde aangeduid, want dezen eredienst beeldden de slachtoffers in het algemeen uit; en met de bergen Israëls worden de goede dingen der geestelijke liefde aangeduid; met vlees eten en bloed drinken wordt aangeduid zich het goede der liefde en het ware van dat goede toeëigende; met het vlees eten der sterken, en het bloed drinken der vorsten der aarde, wordt die toeëigening aangeduid; de sterken of de ossen betekenen de aandoeningen van den natuurlijke mens, en de vorsten der aarde de voornaamste ware dingen der Kerk; met de rammen, de lammeren, de bokken, de varren, de gemeste van Baschan, worden aangeduid alle dingen die zijn der onschuld, der liefde, der naastenliefde, en van het goede; de gemeste van Baschan zijn de goede dingen van den natuurlijke mens vanuit geestelijken oorsprong: daaruit blijkt wat wordt aangeduid met vlees eten tot verzadiging, en met bloed drinken tot dronkenschap, namelijk dat zij zullen worden vervuld met elk goede der liefde en ware des geloofs; met verzadigd worden aan de tafel des Heren met paard en wagen, met den sterke en allen man des krijgs, wordt aangeduid ten voile onderricht worden vanuit het Woord; met het paard wordt het verstand van het ware aangeduid, met den wagen de leer van het ware, met den sterke en de man des krijgs wordt aangeduid het ware van het goede, strijdende tegen het valse van het boze en dat vernietigende: omdat die dingen zijn gezegd aangaande de samenroeping van de natiën tot de Kerk des Heren, wordt derhalve gezegd: Zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën; de heerlijkheid betekent het Goddelijk Ware in het licht. Dat met den vogel van

allen vleugel en met het beest des velds die dingen worden aangeduid, kan vaststaan uit de tot nu toe ontvouwde plaatsen; voorts uit dit bij Jesaja: *“Gezegde van den Heer Jehovih, vergaderende de verdrevenen Nog zal Ik hen vergaderen tot de vergaderden van hem; alle gij wilde dier Mijner velden, komt om te eten, alle gij wilde dier in het woud”*, LVI: 8, 9; met de verdrevenen Israëls die Jehovah zal vergaderen, worden al diegenen in de Kerk aangeduid die in de ware dingen vanuit het goede zijn, gescheiden van hen daar die in de valse dingen vanuit het boze zijn; genen worden ook verstaan onder de wilde dieren der velden van den Heer Jehovih; de velden immers betekenen de Kerk ten aanzien van de inplanting van het ware der leer; de natiën echter die buiten de Kerk zijn, worden aangeduid met het wilde dier in het woud; het woud betekent den natuurlijken en zinlijken mens, en het wilde dier zijn wetenschap en het duistere inzicht daaruit; dat met het wilde dier des velds en met het wilde dier in het woud die dingen worden aangeduid, is duidelijk, want gezegd wordt: Komt, alle gij wilde dier Mijner velden, en alle gij wilde dier in het woud, om te eten; eten betekent het onderricht en de toeëigening. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, hebben aldus eveneens het beest en het wilde dier dien; in welchen zin de beesten de boze aandoeningen betekenen, zijnde de begeerten van de goede dingen der Kerk te echtbreken en te vernietigen, en de wilde dieren de begeerten betekenen van de ware dingen der Kerk te vervalsen en zo te vernietigen; in dezen zin worden de beesten en de wilde dieren genoemd in de volgende plaatsen; bij Ezechiël: *“Ik zal over hen één Herder opwekken, Die hen zal weiden, Mijn Knecht David; Deze zal hun tot Herder zijn; dan zal Ik hun een verbond des vredes uithouwen, en Ik zal doen ophouden het boze wilde dier uit het land, opdat zij vol vertrouwen wonen in de woestijn, en slapen in de wouden; niet zullen zij langer den natiën ter prooi zijn, en het wilde dier der aarde zal het niet verslinden, maar zij zullen vol vertrouwen wonen, geen die hen verschrikt”*, xxxiv: 23, 25, 28; deze dingen betreffen de Komst des Heren, en den gezegenden staat des Hemels en dergenen van de Kerk die in den nieuwen Hemel zullen komen; onder den Herder, den knecht David, Dien Jehovah zal opwekken, wordt de Heer verstaan, Die Knecht wordt genoemd vanwege het van dienst zijn en bedienen, dat is, nutten betrachten; men zie boven n. 409; met hun een verbond des vredes uithouwen, wordt de verbinding met den Heer aangeduid door de uit Hem voortgaande Goddelijke dingen, zijnde de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer vanuit het Woord, aldus door het Woord; met het boze wilde dier uit het land doen ophouden, wordt aangeduid, dat hen niet langer de boze begeerten en begerigheden zullen

aanvallen en verderven; met vol vertrouwen in de woestijn wonen, en in de wouden slapen, wordt aangeduid, dat zij beveiligd zullen zijn tegen de bestoking van dezelve, hoewel zij in dezelve en onder dezelve zijn; de woestijn en het woud zijn waar zulke dingen en dezulken zijn; onder deze dingen wordt iets eenders verstaan als bij Jesaja; Hfdst. xi: 7, 8, 9: Aangezien de begeerten van het boze en het valse den mens der Kerk verderven, wordt derhalve gezegd: Niet zullen zij langer den natiën ter prooi zijn, en het boze wilde dier zal hen niet verslinden; want met de natiën worden de begeerten van het boze aangeduid, en met de wilde dieren der aarde de begeerten van het valse. Bij Jeremia: „*Mijn erfenis is geworden zoals een leeuw in het woud; zij heeft tegen Mij haar stem verheven; derhalve heb ik haar gehaat: vogel Zabuah de erfenis; rondom haar de vogel; vergadert al het wilde dier des velds, komt om te eten; vele herders hebben Mijn wijngaard verdorven*”, xii: 8, 9, 10; deze dingen betreffen de verwoesting van de Kerk door de valse dingen van het boze; met de erfenis wordt de Kerk aangeduid; met den leeuw uit het woud, die tegen God de stem heeft verheven, wordt het valse van het boze in de ganse samenvatting aangeduid; de vogel Zabuah betekent de redeneringen vanuit de valse dingen; het wilde dier des velds dat zal worden vergaderd om te eten, betekent de begeerten, door de valse dingen de ware dingen der Kerk vernietigende; en omdat de Kerk wordt verstaan welke zo wordt vernietigd, wordt derhalve gezegd: Vele herders hebben Mijn wijngaard verdorven; met den wijngaard wordt de geestelijke Kerk aangeduid, of de Kerk ten aanzien van de aandoening van het ware; omdat met den wijngaard de Kerk wordt aangeduid, zo volgt dat met het wilde dier des velds wordt aangeduid de begeerte van de ware dingen der Kerk te vervalsen en zo te vernietigen. Bij Jesaja: “*Er zal geen leeuw zijn, de roofzuchtige der wilde dieren zal niet daarheen opklimmen, niet worden gevonden daar, xxxv: 9*; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over Zijn Rijk in de Hemelen en op Aarde; en met den leeuw en den roofzuchtige der wilde dieren worden eendere dingen aangeduid als boven; dat niet een wild dier onder het wilde dier daar wordt verstaan, kan een ieder zien. Bij Hoschea: “*Ik zal hen tegemoet gaan zoals een van jongen beroofde beer, en Ik zal het slot huns harten verscheuren, en Ik zal hen verteren zoals een geweldige leeuw; het wilde dier des velds zal hen vaneenslijten*”, xiii: 8; ook hier worden met den leeuw en het wilde dier des velds eendere dingen als boven aangeduid. Bij Zefanja: “*Jehovah zal Zijn hand uitstrekken boven het noorden, en Hij zal Aschur verderven, en Hij zal Ninive stellen tot een woestheid, een plaats droog als de woestijn, en in het midden van haar zullen rusten de kudden van kleinvee, alle wilde dier der natie, zowel de pelikaan als de*

eend, in haar granaatappelen zullen zij vernachten; een stem zal zingen in het venster, droogte zal in den drempel zijn, deswege dat Hij haar ceder heeft ontbloot; zodanig is de stad die moet worden verblijd, zeker wonende, zeggende in haar hart: Ik, buiten mij is gene meer; hoe is zij geworden tot woestheid, een ligplaats voor het wilde dier; een elk die over haar doorgaat, zal fluiten, zal zijn hand bewegen”, II: 13, 14, 15; aldus wordt beschreven de verwoesting van de Kerk door de valse dingen van leer, zijnde vanuit het eigen inzicht; met het noorden waarover Jehovah de hand zal uitstrekken, wordt aangeduid de Kerk die in valse dingen is; met Aschur dat Jehovah zal verderven, worden de redeneringen vanuit valse dingen aangeduid; met Ninive dat Hij tot woestheid zal stellen, een plaats droog als de woestijn, worden de valse dingen van leer aangeduid; met de kudden van kleinvee, het wilde dier der natie, den pelikaan en de eend, worden de aandoeningen van het valse aangeduid, en de innerlijke en uiterlijke valse dingen zelf; met de granaatappelen waarin die zullen rusten, worden de vervalste erkentnissen van het ware vanuit het Woord aangeduid; met de stem in het venster wordt de prediking van het valse aangeduid; met de droogte in den drempel, wordt de totale verlating van het ware aangeduid; met den ceder dien Hij heeft ontbloot, wordt het teloorgegangene redelijke aangeduid; met de stad die moet worden verblijd, zeker wonende, wordt de leer van het valse aangeduid waarmede zij zich verlustigen en waarin zij rusten; zeggende in haar hart: Ik, buiten mij is gene meer, betekent den trots van het eigen inzicht; met een ligplaats voor het wilde dier, wordt aangeduid de staat der Kerk, verwoest ten aanzien van de ware dingen; daarmede dat een elk die over haar doorgaat, zal fluiten, zal zijn hand bewegen, wordt aangeduid de verachting en de verwerping van hen door degenen die in de ware en de goede dingen der leer zijn. Bij Mozes: “Ik zal vrede geven in het land, aldus dat gij zeker neerligt, en niemand zij die verschrikke; en Ik zal het boze wilde dier uit het land doen ophouden, en het zwaard zal door uw land niet doorgaan”, Levit. XXVI: 6; met den vrede in het land, zodat zij zeker nederliggen, en niemand die verschrikke, wordt aangeduid de beveiliging tegen den inval van het valse in de Kerk krachtens het vertrouwen in den Heer; met het boze wilde dier uit het land doen ophouden, wordt aangeduid het gevrijwaard zijn van de aandoening en de begeerte van het valse; en met het zwaard dat niet door het land zal doorgaan, wordt aangeduid dat het valse niet langer het ware zal vernietigen. Bij denzelfde: “Ik zal de horzel zenden vóór u, en zij zal uitdrijven den Chiviet, den Kanaäniet, den Chittiet, vóór u; Ik zal hem niet uitdrijven van vóór u in één jaar, opdat niet misschien het land een verlatenheid zij, en over u het wilde dier

des velds worde vermenigvuldigd; beetje bij beetje zal Ik hem uitdrijven van vóór u, totdat gij zult hebben vrucht gemaakt en het land erft”; Exod. xxiii: 28, 29, 30; Ik zal de horzel zenden vóór u, betekent de onsteltenis van hen die in de valse dingen vanuit het boze zijn; en zij zal uitdrijven den Chiviet, den Kanaäniet en den Chittiet, betekent de vlucht van de valse dingen die vanuit de boze dingen zijn; Ik zal hem niet uitdrijven van vóór u in een jaar, betekent de haastige vlucht of verwijdering ervan; opdat niet misschien het land een verlatenheid zij, betekent het tekortschieten alsdan en te weinig geestelijk leven; en over u het wilde dier des velds worde vermenigvuldigd, betekent den toevloed der valse dingen vanuit de verkwikkelijke dingen der liefden van zich en van de wereld; beetje bij beetje zal Ik hem uitdrijven van vóór u, betekent de verwijdering bij graden volgens de orde; totdat gij zult hebben vrucht gemaakt, betekent volgens de aanwassing van het goede; en het land erft, betekent als gij in het goede zijt en wederverwekt; maar deze dingen zien men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN; n. 9331 tot 9338. Eendere dingen worden aangeduid met deze bij Mozes: *“Jehovah God zal de natiën allengs uitdrijven vóór u; gij zult ze niet terstond kunnen verderven, opdat niet het wilde dier des velds tegen u worde vermenigvuldigd”*, Deut. vii: 22; met de natiën door de zonen Israëls verdreven en te verdrijven uit het land Kanaän, worden de boze en de valse dingen van elk geslacht aangeduid; met het land Kanaän de Kerk, en met de zonen Israëls de mensen der Kerk; en daarom worden met het wilde dier des velds dat tegen hen zou worden vermenigvuldigd, de begeerten van het valse vanuit het boze aangeduid; want de mens die wordt hervormd en wederverwekt totdat de Kerk bij hem zij, wordt langzamerhand hervormd en wederverwekt; hij wordt immers opnieuw [*e novo*] ontvangen, geboren en opgevoed, hetgeen geschiedt voor zoveel als de boze dingen en de valse dingen daaruit, welke vanuit geboorte en vanuit overerving aan hem in zijn, worden verwijderd; hetgeen niet geschiedt in een ogenblik, maar gedurende een aanzienlijke lengte van zijn levensloop; en uit deze dingen blijkt, wat in den geestelijken zin daaronder wordt verstaan dat de natiën niet zullen worden uitgedreven in een jaar, maar bij beetje en langzamerhand, opdat niet het wilde dier des velds tegen u worde vermenigvuldigd; want indien de boze dingen en daaruit de valse dingen op slag werden verwijderd, zo zou de mens nauwelijks enig leven hebben; zijn leven immers waarin hij geboren is, is het leven van het boze en van het valse daaruit vanwege de begeerten, en deze worden verwijderd voor zoveel als de goede en de ware dingen binnentreden; door deze immers worden gene verwijderd. Aangezien met het wilde dier in den geestelijken zin de begeerten

van het valse vanuit het boze worden aangeduid, en met de vogels de denkingen en de redeneringen vanuit dezelve, en omdat de mens der Kerk door dezelve geestelijk vergaat, wordt derhalve hier en daar in het Woord, waar over de verwoesting van de Kerk wordt gehandeld, gezegd dat zij aan de wilde dieren en de vogels worden gegeven om op te eten, zoals in de volgende plaatsen; bij David: *“Het zwijn in het woud vertreedt den wijnstok, en het wilde dier der velden weidt hem af”*, Psalm LXXX: 14; Bij Hoschea: *“Ik zal verwoesten haar wijnstok en haar vijgeboom, en Ik zal haar stellen tot een woud, en het wilde dier des velds zal haar eten”*, II: 11. Bij Ezechiël: *“Ik zal zenden over u den honger, en het boze wilde dier, en zij zullen u kinderloos maken”*, v: 17; deze dingen betreffen Hierosolyma, waaronder de Kerk wordt verstaan: Bij denzelfde: *“Ik zal hem aan het wilde dier geven om te verslinden”*, xxxiii: 27; bij denzelfde: *“De schapen zijn verstrooid, zonder herder, en zij zijn al het wilde dier des velds tot spijsze”*, xxxiv: 5, 8; bij denzelfde: *“Aan het wilde dier der aarde en aan den vogel der hemelen heb Ik u tot spijsze gegeven”*, xxix: 5; bij denzelfde: *“Over de aangezichten des velds zal Ik u voortwerpen, en doen wonen op u allen vogel der hemelen, en Ik zal verzadigen vanuit u het wilde dier der gehele aarde”*, xxxii: 4; bij Jeremia: *“Hun lijk zal tot spijsze zijn voor den vogel der hemelen en voor het beest der aarde”*, xvi: 4; Hfdst xix: 7; Hfdst. xxxiv: 20. Bij Ezechiël: *“Aan den vogel van het gevleugelde van allen vleugel, en aan het wilde dier des velds heb Ik u tot spijsze gegeven”*, xxxix: 4; bij David: *“Zij hebben het lijk Uwer knechten aan den vogel der hemelen gegeven, het vlees Uwer heiligen aan het wilde dier der aarde”*, Psalm LXXIX: 2; bij Jeremia: *“Ik zal bezoeking doen over hen in vier geslachten, met het zwaard om te doden, en met de bonden om te slepen, en met de vogelen der hemelen en de beesten der aarde om te verslinden en om te verderven”*, xv: 3; in deze plaatsen worden met de wilde dieren en de vogels de valse dingen vanuit de begeerte van het boze en vanuit de redeneringen aangeduid; en omdat met de natiën in het land Kanaän de boze en de valse dingen van godsdienst en eredienst worden aangeduid, begroeven derhalve de zonen Jakobs niet de lijken der natiën die zij in den oorlog hadden gedood, maar lieten ze aan de vogels en de wilde dieren ter verslinding over; maar dit niet op Goddelijk bevel, maar vanwege de dat volk ingeboren onmenselijkheid [*immanitas*], aldus vanuit toelating opdat zulke dingen zouden worden uitgebeeld. Bij David: *“De vijand doet Jehovah smaadheid aan, en een dwaas volk veracht Uw Naam; geef aan het beest niet de ziel der tortelduijf; vergeet niet bij voortduur het leven Uwer ellendigen”*, Psalm LXXIV: 18, 19; met den vijand die Jehovah smaadheid aandoet, wordt de hel aangeduid en het boze daaruit; met het dwaze volk dat Zijn Naam veracht, worden aangeduid

de valse dingen die tegen de ware dingen der leer zijn; volk worden degenen geheten die in de ware dingen zijn, en in den tegengestelden zin zij die in de valse dingen zijn, en dezen zijn het dwaze volk; en de Naam van Jehovah betekent al het ware leer en der Kerk; geef aan het beest niet de ziel der tortelduif, betekent dat Hij het geestelijk goede niet geve aan hen die in de begeerten van het boze zijn; met het leven der ellendigen wordt het geestelijk leven aangeduid, verdrukt door de boze en de valse dingen. Bij Habakuk: *“Het geweld van den Libanon heeft u bedekt, en de verwoesting der beesten zal ze verbijsteren, vanwege de bloeden der mensen, en het geweld des lands, der stad, en van alle wonenden daarin”*, II: 17; met het geweld van den Libanon wordt aangeduid het geweld dat de ware dingen is aangedaan door den redelijken mens uit het Woord doorvat; de Libanon immers betekent de Kerk ten aanzien van de doorvatting van het ware vanuit den redelijken mens; met de verwoesting der beesten, welke zal verbijsteren, wordt de vernietiging van de waarheden door de begeerten van het boze aangeduid; met de bloeden wordt aangeduid het geweld dat de ware dingen des Woords is aangedaan door de boze dingen; en met het geweld des lands, der stad, en van alle wonenden daarin, wordt aangeduid het geweld dat de ware en de goede dingen der Kerk en der leer van haar vanuit het Woord, is aangedaan door de valse dingen. Bij Mozes: *“Ik zal den tand der beesten in hen zenden, met het venijn der kruipende dieren der aarde”*, Deut. xxxii: 24; met den tand der beesten wordt het zinlijke aangeduid ten aanzien van de begeerten van het boze; want de tand stemt overeen met het laatste van des mensen leven, zijnde het zinlijke; met het venijn der kruipende dieren der aarde, worden de valsheden daaruit aangeduid, en deze verdraaien met geslepenheid de ware dingen door de begoochelingen van den zinlijken mens. Bij Ezechiël: *“Toen trad ik binnen en zag, zie, alle beeltenis van het kruipende dier en het beest, een gruwel, en alle afgoden van het huis Israël afgeschilderd op den wand rondom”*, VIII: 10; met deze en meer dingen die den Profeet werden getoond, worden aangeduid de afgrijselijke begeerten en valsheden waarin de Israëlieten waren geweest, deswege wijl zij in uitwendige dingen waren en in het geheel niet in inwendige dingen; en zij die zodanig waren, verkeerden alle uitbeeldende dingen in afgodische; vandaar de afgoderijen van hen en eveneens van verscheidene natiën; en toen werden door de beesten en de kruipende dieren, welker beelden, zijnde terwille van de aanduiding van de aandoeningen van het goede en van de voorzichtigheid, zij voor zichzelf maakten, de afgrijselijke begeerten van het boze en het valse aangeduid; zo immers geschiedt, wanneer de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, de heilige dingen beziet;

vandaar is het, dat zij de afgoden van het huis Israëls worden genoemd; met den wand rondom waarop zij afgeschilderd werden gezien, worden de innerlijke dingen overal in den natuurlijke mens aangeduid; want met het dak wordt het binnenste aangeduid, met den vloer of de vloerbetegeling het laatste, en met de wanden de innerlijke dingen, en met het huis de mens zelf ten aanzien van de dingen die van zijn gemoed zijn; en de natuurlijke mens is innerlijk en uiterlijk, en het is het innerlijke van het natuurlijke waar de schandelijke dingen des mensen zetelen, en het uiterlijke laat dezelve niet opkomen, maar liegt de goede, de gerechte en de oprechte dingen. Omdat de wilde dieren en de beesten de goede dingen des verstands en de goede dingen des wils betekenden, welke der aandoeningen zijn, werden door de Ouden, die de overeenstemmingen kenden, uitbeeldende en aanduidende figuren gemaakt, welke zij aanvankelijk niet vereerden; maar de nakomelingen, die van inwendig louter uitwendig waren geworden, vereerden ze als Goddelijk in zich; vandaar werden de wilde dieren en de beesten afgoden, zoals blijkt bij Jesaja: *“Ingekromd is Bel, ingebogen is Nebo; hun afgoden zijn voor het wilde dier en het beest”*, XLVI: 1. Men leest een Profetische uitspraak bij Jesaja over *de Beesten van het zuiden*, Hdfst. xxx: 6 e.v., waarmede de echtbrekingen van het goede en de vervalsingen van het ware worden aangeduid, waarvandaan boze en valse dingen van elk geslacht opkomen bij hen die, van de Kerk zijnde, alleen in de uitwendige dingen zijn; beesten van het zuiden worden zij geheten, omdat zij zijn bij hen die het Woord hebben, vanuit hetwelk zij in het licht van het ware, zijnde het zuiden, kunnen zijn. Bij Daniël: *“Ik zag in het gezicht toen het nacht was, vier beesten opklimmende vanuit de zee; het eerste was zoals een leeuw, maar het had arends vleugelen; het andere was eender aan een beer; het derde zoals een luipaard, en het had vier vleugels; en het vierde was verschrikkelijk en gruwelijk”*, VII: 2 tot 7; met het beest vanuit de zee wordt daar de liefde van de heerschappij aangeduid, waaraan de heilige dingen des Woords en der Kerk als middelen van dienst zijn; en met de vier beesten wordt de geleidelijke aanwassing ervan aangeduid; en daarom wordt het laatste beest verschrikkelijk en gruwelijk geheten; maar die dingen zie men in n. 316 en 556 voor een deel ontvouwd. Bijna eendere dingen worden aangeduid in de Apocalyps met *het Beest opklimmende vanuit de zee*, XIII: 1 tot 10: met *het beest opklimmende vanuit de aarde*, XIII: 11 tot 18: met *het scharlaken Beest*, XVII: 3: met *het Beest vanuit den afgrond*, XVII: 8; over welke Beesten verder in Hfdst. XIX: 19, 20; Hfdst. XX: 10; maar welke begeerten van het boze en het valse met de afzonderlijke beesten in het bijzonder worden aangeduid, zal men beneden zien waar over die Beesten zal worden gehandeld. Uit deze

dingen nu kan vaststaan, wat onder deze dingen wordt verstaan bij Markus: “De geest, Jezus aandrijvende, deed Hem uitgaan in de woestijn, en Hij was in de woestijn veertig dagen, en Hij was met de Beesten, en de Engelen bedienden Hem”, 1: 12, 13; de Heer beeldde daarmede dat Hij 40 dagen in de woestijn was, den duur van alle verzoeken uit, welke Hij meer dan allen in het algehele wereldrond, zijnde de wreedaardigste, onderging en doorstond; want met veertig dagen wordt de volledige periode en de duur der verzoeken aangeduid, aldus niet dat Hij toen alleen verzocht is geweest, maar van de knapen jaren aan tot het laatste van Zijn leven in de wereld toe; de laatste Verzoeking voor Hem was in Gethsemane; door de verzoeken immers onderjunkte Hij alle Hellen, en eveneens verheerlijkte Hij Zijn Menselijke; maar over de Verzoeken des Heren zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 302: en omdat de Verzoeken ontstaan door de boze geesten en geniën, die uit de hel zijn, aldus door de hellen, waarvandaan de boze en de valse dingen en hun begeerten en begerigheden oprijzen, worden derhalve onder de beesten daar met dewelke Hij was, niet beesten verstaan, maar de hellen en de daaruit oprijzende boze dingen; en onder de Engelen die Hem bedienden, worden niet de Engelen verstaan, maar de Goddelijke Ware dingen, door welke Hij vanuit eigen macht de hellen overwon en onderjunkte; dat met de Engelen in het Woord de Goddelijke Ware dingen worden aangeduid, zie men boven in n. 130, 200, 302, 593.

651. En het zal hen overwinnen en het zal hen doden; dat dit betekent vandaar de vernietiging van elk goede en ware der Kerk, staat vast uit de betekenis van beide getuigen overwinnen en doden, zijnde de dingen vernietigen die met de getuigen worden aangeduid, zijnde het goede der liefde en der naastenliefde, en het ware der leer en des geloofs: dat de aandoeningen van den natuurlijken mens, gescheiden van de aandoeningen van den geestelijken mens, zijnde de boze begeerten van elk geslacht opkomende vanuit de helse liefden, die dingen zullen vernietigen, wordt aangeduid met het beest opklimmende vanuit den afgrond; en dat het werd voorzeggd dat dit zal geschieden aan het einde der Kerk, wanneer het Laatste Gericht zal geschieden, is boven gezeggd; dat doden in het Woord betekent geestelijk doden, hetgeen hier is het goede der liefde en het ware der leer vernietigen, zie men boven, n. 315.

652. En hun lichamen op de straat der grote stad; dat dit betekent de uitblussing ervan vanwege de boze en de valse dingen der leer, staat vast uit de betekenis van de lichamen, zijnde dat het goede der liefde en het ware des geloofs, welke met de twee getuigen worden aangeduid, zijn uitgeblust; want gedood worden betekent uitgeblust worden, hier geestelijk, omdat het

geschiedt bij hen die bij zich die dingen geheel en al hebben vernietigd; eender wordt van den Heer gezegd dat Hij gedood en gestorven is, waarmede wordt aangeduid dat het uit Hem voortgaande Goddelijke, zijnde het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware, verworpen is; aldus is de Heer bij hen door wie dat wordt verworpen, gedood en gestorven; men zie boven n. 83; en uit de betekenis van de straat der grote stad, zijnde het ware en het goede der leer, en in den tegengestelden zin is zij het valse en het boze der leer; met de straat immers wordt het leidende ware aangeduid, en in den tegengestelden zin het leidende valse, waarover aanstonds; en met de stad wordt de leer aangeduid, waarover boven n. 223; gezegd wordt grote stad, omdat groot wordt gezegd van het goede, en in den tegengestelden zin van het boze, en veel van het ware, en in den tegengestelden zin van het valse; men zie boven n. 223; uit deze dingen nu blijkt, dat met de lichamen der twee getuigen op de straat der grote stad, wordt aangeduid de uitblussing van het goede der liefde en der naastenliefde, en van het ware der leer en des geloofs, door de valse en de boze dingen der leer; omdat de boze en de valse dingen der leer worden aangeduid, volgt “Welke grote stad geestelijk wordt genoemd Sodom en Egypte”; en met Sodom worden de boze dingen der liefde aangeduid, en met Egypte de valse dingen daaruit, de ene en de andere der leer, welke de Kerk aan haar einde verderven, waarover in de Artikelen die volgen. Dat de Straat het ware der leer betekent, en in den tegengestelden zin het valse ervan, is omdat met den weg in den geestelijken zin wordt aangeduid het ware dat tot het goede leidt, en in den tegengestelden zin het valse dat tot het boze leidt; men zie boven n. 97; en de straten zijn de wegen in de stad; en omdat met de stad de leer wordt aangeduid, wordt derhalve met de straat het ware en het valse der leer aangeduid: in de geestelijke Wereld zijn ook steden, en daar zijn straten zoals in de steden der Wereld; en een ieder wordt gekend hoedanig hij is ten aanzien van de aandoening van het ware en het inzicht daaruit, alleen al aan de plaatsen daar waar zij wonen, voorts eveneens aan de straten die zij bewandelen; zij die in de heldere doorvatting van het ware zijn, wonen in de zuidelijke streek der stad, en zij wandelen eveneens daar; zij die in de heldere aandoening van het goede der liefde zijn, wonen in de oostelijke streek, en zij wandelen eveneens daar; zij die in de duistere aandoening van het goede der liefde zijn, wonen in de westelijke streek, en zij wandelen eveneens daar; en zij die in de duistere doorvatting van het ware zijn, wonen in de noordelijke streek, en eveneens wandelen zij daar; omgekeerd echter in de steden waar degenen het leven doorbrengen die in de overreding van het valse vanuit het boze zijn: uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is dat de straat het

leidende ware of valse betekent. Dat zulke dingen met straten worden aangeduid, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Doorloopt de straten van Hierosolyma, en ziet, Ik bid u, en bekennt, en zoekt in haar wijken, of gij een man vindt die doende is het gericht, zoekende de waarheid; dan zal Ik haar verge ven”*, v: 1; aangezien met de straten van Hierosolyma en met haar wijken de ware dingen der leer worden aangeduid volgens den staat der aandoening en der doorvatting van hen die van de Kerk zijn, en met Hierosolyma wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van de leer, wordt derhalve gezegd: Doorloopt de straten van Hierosolyma, en ziet, en bekennt, en zoekt in haar wijken; en aangezien van het gericht wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, omdat vanuit de wetten en de geboden, zijnde de ware dingen, alle gericht geschiedt, en omdat met de waarheid het ware der leer en des geloofs wordt aangeduid, wordt derhalve gezegd: Of gij een man vindt die doende is het gericht, en zoekende de waarheid: met de wijken worden in het bijzonder de hoeken der stad aangeduid, aldus de windstreken waar zij wonen; en omdat een ieder in de steden in de geestelijke Wereld woont volgens de heldere en de duistere aandoening van het goede en doorvatting van het ware, worden derhalve met de wijken aangeduid de ware en de goede dingen volgens de aandoening en de doorvatting van een ieder. Bij Jesaja: *“Het gericht is achterwaarts geworpen, en de gerechtigheid staat van verre; want de waarheid struikelt in de straat, en de rechtheid kan niet komen”*, LIX: 14; met het gericht en de gerechtigheid in het Woord wordt het ware en het goede aangeduid; dat die er niet zijn, wordt daarmee aangeduid dat het gericht achterwaarts is geworpen en de gerechtigheid van verre staat; dat zij van de ware dingen der leer afdwaalden, en dat er vandaar geen ware in het leven is, zijnde het goede des levens, wordt daarmee aangeduid dat de waarheid struikelde in de straat, zodat de rechtheid niet kan komen; al het goede des levens immers wordt verworven door de ware dingen der leer; vanuit deze immers leert de mens hoe hij heeft te leven: omdat de straat betekent waar het leidende ware is, wordt derhalve gezegd: De waarheid struikelt in de straat. Bij Nahum: *“In de straten razen de wagens, zij rennen heen en weer in de wijken”*, II: 4; omdat met de wagens de leerstellige dingen van het ware worden aangeduid, en met de straten en de wijken wordt aangeduid volgens eens ieders aandoening en doorvatting, zoals boven, wordt derhalve gezegd: In de straten razen de wagens, zij rennen heen en weer in de wijken; met razen [*insanire*] wordt aangeduid valse dingen ware dingen heten, en met heen en weer rennen wordt aangeduid afdwalen. In het Boek der Richteren: *“In de dagen van Jaël hielden de wegen op; zij die de paden gaan, gingen kronkelwegen; zij hielden op,*

de wijken in Israël hielden op”, v: 6, 7; deze dingen staan in het lied van Deborah en Barach, waarin gehandeld wordt over de verlating van het ware in de Kerk, en daarna over de herstelling ervan; de verlating wordt beschreven met: De wegen hielden op; zij die de paden gaan, gingen kronkelwegen; de wijken in Israël hielden op; met de wegen en de paden worden eendere dingen aangeduid als met de straten en de wijken, namelijk de leidende ware dingen der leer, en met de kronkelwegen gaan wordt de afdwaling van de ware dingen aangeduid. Bij Jesaja: *“De stad der ledigheid zal verbroken worden, elk huis zal gesloten worden zodat niemand binnentreedt; geschreeuw over den wijn in de straten; alle vreugde zal vermengd worden; de blijdschap des lands zal verbannen worden”*, XXIV: 10, 11; met de stad der ledigheid wordt aangeduid de leer waarin niet het ware maar het valse is ;met het huis wordt het goede des wils en daaruit des levens aangeduid; daaruit blijkt, wat wordt aangeduid met: De stad der ledigheid zal verbroken worden, elk huis zal gesloten worden zodat niemand binnentreedt; met het geschreeuw over den wijn in de straten, wordt aangeduid de weklacht vanwege het gebrek aan het ware en de vermenging van het ware met het valse; de wijn betekent het ware der Kerk vanuit het Woord; derhalve wordt gezegd in de straten, omdat de straat dit eveneens betekent en het daar wordt gezocht; vreugde en blijdschap wordt gezegd, omdat van vreugde wordt gesproken met betrekking tot het verkwikkelijke vanuit de aandoening van het goede, en van blijdschap met betrekking tot het verkwikkelijke vanuit de aandoening van het ware; dat die verkwikkelijkheden zullen ophouden, wordt aangeduid met: Alle vreugde zal vermengd worden, de blijdschap des lands zal verbannen worden; het land betekent de Kerk. Bij Jeremia: *“Hoe is de stad der heerlijkheid achtergelaten, de stad Mijner vreugde; en daarom zullen vallen de jongemannen in de straten, en alle mannen des krijgs zullen worden uitgeroeid”*, XLIX: 25, 26; Hfdst. L: 30; met de stad der heerlijkheid wordt de leer van het Goddelijk Ware aangeduid; met de stad der vreugde wordt aangeduid het verkwikkelijke vanuit de aandoening van het goede en het ware daar; met de jongelingen worden aangeduid zij die inzichtsvol zijn geworden door de ware dingen; dat het inzicht van het ware zal vergaan wordt daarmee aangeduid dat de jongemannen zullen vallen in de straten; met de mannen des krijgs worden aangeduid de ware dingen strijdende tegen de valse dingen; dat de verdediging van het ware tegen het valse er gene zal zijn, wordt daarmee aangeduid dat alle mannen des krijgs zullen worden uitgeroeid. Bij Ezechiël: *“Vermenigvuldigd hebt gij uw doorboorden in deze stad, zodat gij haar straten hebt vervuld met den doorboorde”*, XI: 6; onder de doorboorden worden in het Woord degenen verstaan die door

de valse dingen vergaan; want het zwaard waarmee wordt doorboord, betekent het valse dat het ware vernietigt; met de stad wordt hier zoals boven de leer van het ware aangeduid; daaruit blijkt, wat er wordt aangeduid met de doorboorden in de stad; met de straten vervullen met den doorboorde, wordt de verwoesting van het ware door de valse dingen aangeduid. In de Klaagliederen: *“Die lekkernijen aten, zijn verwoest in de straten; en die zijn opgevoed op purper, omhelsden de mestvaalten; verduisterd is van zwartigheid de vorm der Nazireërs; zij worden niet gekend in de straten. Zij zwierven als blinden in de straten, zij waren met bloed bevekt. Zij hebben onze schreden gejaagd zodat er geen gaan is in de straten,* IV: 5, 8, 14, 18; met de straten worden ook hier aangeduid de ware dingen die tot het goede des levens leiden, of de ware dingen volgens welke men moet leven; daar wordt gehandeld over de Kerk waar het Woord is, verwoest zijnde ten aanzien van de ware dingen; en daarom wordt met: Die lekkernijen aten zijn verwoest in de straten, aangeduid dat zij die de echte ware dingen vanuit het Woord hebben geput, niet langer enige ware dingen hebben; de lekkernijen zijn de echte ware dingen vanuit het Woord; dat zij die zijn opgevoed op purper, de mestvaalten omhelsden, betekent dat zij die de echte goede dingen vanuit het Woord hebben geput, niets dan valse dingen van het boze hebben; het purper betekent het echte goede des Woords, in het bijzonder de hemelse liefde van het ware; en de mestvaalten betekenen de valse dingen van het boze; verduisterd is van zwartigheid de vorm der Nazireërs, zij worden niet gekend in de straten, betekent dat het Goddelijk Ware in zulk een duister is, dat het niet aan iemand verschijnt; door de Nazireërs werd de Heer uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware; vandaar wordt met hen het Goddelijk Ware uit den Heer aangeduid; zij zwierven als blinden in de straten, zij waren met bloed bevekt, daarmee wordt aangeduid dat de ware dingen des Woords niet langer worden gezien, omdat zij vervalst zijn, met de blinden worden degenen aangeduid die de ware dingen niet zien; zij hebben onze schreden gejaagd, zodat er geen gaan in de straten is, daarmee wordt aangeduid de verleiding, zodat men niet weet hoe men moet leven; met de schreden jagen wordt aangeduid verleiden door valse dingen, en met gaan wordt leven aangeduid; vandaar wordt met gaan in de straten aangeduid leven volgens de ware dingen. Bij Zefanja: *“Ik zal de natiën uitroeien, hun hoeken zullen verwoest worden; Ik zal hun straten verlaten maken, zodat er geen doorganger zij; verwoest zullen worden hun steden, zodat er geen man noch bewoner zij”*, III: 6, met de natiën die zullen worden uitgeroeid, worden de goede dingen der Kerk aangeduid; met de hoeken die zullen verwoest worden, worden haar ware en

goede dingen in de ganse samenvatting aangeduid; dat deze met de hoeken worden aangeduid, zie men boven in n. 417; met de straten die verlaten gemaakt zullen worden zodat er geen doorganger zij, worden de ware dingen der leer aangeduid; want met de steden die verwoest zullen worden zodat er geen man noch bewoner zij, worden de leerstellige dingen aangeduid; onder den man en de bewoners worden in den geestelijken zin in het Woord al degenen verstaan die in de ware en in de goede dingen zijn, aldus abstract genomen de ware en de goede dingen. Bij Zacharia: *“Ik zal wederkeren tot Zion, en Ik zal wonen in het midden van Hierosolyma, weswege Hierosolyma zal worden genoemd de stad der waarheid: nog zullen zij wonen, mannen en oude vrouwen in de straten van Hierosolyma, en de straten zullen vervuld worden met knapen en meisjes, spelende in haar straten”*, VIII: 3, 4, 5; deze dingen betreffen de Komst des Heren, en de door Hem te instaureren Nieuwe Kerk; onder Zion wordt verstaan de Kerk ten aanzien van het goede der liefde; en onder Hierosolyma de Kerk ten aanzien van de ware dingen der leer; en daarom wordt Hierosolyma de stad der waarheid genoemd; onder mannen [*mares*] en oude vrouwen die in de straten van Hierosolyma zullen wonen, worden de inzichtsvollen en de wijzen door de ware dingen der leer verstaan; met de knapen en de meisjes spelende in de straten, met wie de straten der stad zullen worden vervuld, worden aangeduid de aandoeningen van het ware en het goede, en de verkwikkelijkheden ervan, waarvan degenen een overvloed zullen hebben die in de ware dingen der leer leven. Bij Jeremia: *“Naar het getal uwer steden zijn uw goden geweest, o Jehudah, en naar het getal der straten van Hierosolyma hebt gij altaren gesteld tot schaamte, altaren om Baäl te roken”*, XI: 13; naar het getal uwer steden zijn uw goden geweest, o Jehudah, betekent dat er zoveel valse dingen waren als leerstellige dingen; met de steden worden de leerstellige dingen aangeduid, en met de goden de valse dingen van godsdienst; naar het getal der straten van Hierosolyma hebt gij altaren gesteld tot schaamte, betekent zoveel erediensten als valse dingen van leer; met de straten worden hier de valse dingen van leer aangeduid, en met de altaren de erediensten; dat het de eredienst vanuit de valse dingen is die wordt verstaan, is omdat onder de altaren de reukaltaren worden verstaan, want er wordt gezegd: *Altaren om Baäl te roken*; met het reukwerk immers wordt het geestelijk goede aangeduid, hetwelk in zijn wezen het ware vanuit het goede is, en in den tegengestelden zin het valse vanuit het boze; dat het reukwerk en het altaar ervan die dingen betekenen, zie men boven in n. 324, 491, 492, 567. Bij denzelfden: *“Ziet gij niet wat zij doen in de steden van Jehudah en in de straten van Hierosolyma; de zonen verzamelen houten, en de vaders steken het*

vuur aan; de vrouwen kneden het deeg om koeken te maken voor de melecheth der hemelen, tegelijk om drankoffers te plengen voor andere goden: Ik zal doen ophouden in de steden van Jehudah en in de straten van Hierosolyma de stem der vreugde en de stem der blijdschap”, VII: 17, 18, 34; wat deze dingen in den geestelijken zin betekenen, zie men ten volle ontvouwd boven in n. 555; en dat met de steden van Jehudah de leerstellige dingen der Kerk worden aangeduid, en met de straten van Hierosolyma de ware dingen van haar leer. Bij denzelfde “*Hebt gij de boze dingen vergeten die zij hebben gedaan in het land van Jehudah, en in de straten van Hierosolyma*”, XLIV: 9; met het land van Jehudah wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het goede, hier ten aanzien van het boze; en met de straten van Hierosolyma worden de ware dingen der leer aangeduid, hier de valse dingen van haar leer. Bij Ezechiël: “*Met de hoeven zijner paarden zal Nebuchadnezar de koning van Babel al uw straten vertreden; het volk zal hij met het zwaard doden, en de opgerichte tekenen der sterkte zal hij ter aarde doen nederdalen; zij zullen uw schatten roven*”, XXVI: 11, 12; met Nebuchadnezar de koning van Babel wordt de ontwijding van het ware aangeduid, en daarvandaan de vernietiging ervan; dat hij door de begoochelingen van den zinlijken mens alle ware dingen der Kerk zal vernietigen, wordt daarmede aangeduid dat hij door de hoeven zijner paarden al uw straten zal vertreden; dat hij de ware dingen door valse dingen zal vernietigen, wordt daarmede aangeduid dat hij met het zwaard het volk zal doden; dat hij zo ook alien eredienst vanuit de ware dingen zal vernietigen, wordt daarmede aangeduid dat hij de opgerichte tekenen der sterkte ter aarde [*in terras*] zal doen nederdalen; de opgerichte tekenen immers betekenen den heiligen eredienst vanuit de ware dingen; en omdat alle macht is van het ware vanuit het goede, worden zij opgerichte tekenen der sterkte genoemd; dat hij ook de erkentnissen van het ware zal vernietigen, wordt daarmede aangeduid, dat zij de schatten zullen roven; dat de schatten en de rijkdommen de erkentnissen van het ware zijn, zie men in n. 236. Bij denzelfde: “*Gij hebt u een verhevenheid gebouwd, en gij u een hoogte gemaakt in elke straat; op elk hoofd des wegs hebt gij u uw verhevenheid gemaakt, en gij hebt uw schoonheid gruwelijk gemaakt*”, XVI: 24, 25, 31; met de verhevenheden werd bij de Ouden de Hemel aangeduid, en eveneens met de hoogte; waarvandaan de ritus van te slachtofferen op hoge bergen, en in de plaats ervan op in de hoogte gebouwde verhevenheden; en daarom wordt de eredienst vanuit de boze en de valse dingen van leer aangeduid met een verhevenheid en een hoogte maken in elke straat, en op elk hoofd des wegs; en omdat die eredienst afgodisch is geworden, wordt derhalve gezegd dat zij hun schoonheid afschuwelijk hebben gemaakt; onder

de schoonheid wordt het ware en daaruit het inzicht verstaan; een ieder immers in de geestelijke Wereld is schoon volgens de ware dingen vanuit het goede en het inzicht daaruit. Bij Amos: *“In alle straten rouw, en in alle wijken zullen zij zeggen: Och, och; en zij zullen den landbouwer roepen tot rouw”*, v: 16; in alle straten rouw, en in alle wijken zullen zij zeggen: Och, och, betekent de smart vanwege het verwoeste ware en goede overal; en zij zullen den landbouwer roepen tot rouw, betekent de smart van de mensen der Kerk deswege; de landbouwer betekent den mens der Kerk, omdat de akker de Kerk betekent ten aanzien van de inplanting van het ware. Bij David: *“Ooze schuren zijn vol van uit te geven dingen van spijs tot spijs, onze kudden van kleinvee bij duizenden, bij tien duizenden in onze straten; onze ossen zijn beladen, geen breuk noch wegluchtende, noch geschreeuw in onze wijken”*, Psalm CXLIV: 13, 14; met de schuren die vol van spijs zijn, worden de leerstellige dingen vanuit het Woord aangeduid, aldus het Woord waar alle ware dingen der leer zijn, vanuit welke het onderricht en de geestelijke voeding is; met de kudden van kleinvee bij duizenden en tienduizenden in de straten, worden de geestelijke goede en ware dingen aangeduid, met de kudden bij duizenden de goede dingen, en met die bij tienduizenden de ware dingen; met de beladen ossen worden de natuurlijke goede dingen en de aandoeningen ervan aangeduid; met geen breuk wordt hun samenhang aangeduid; met geen wegluchtende wordt aangeduid geen verlies van enig ding; met geen geschreeuw in de wijken wordt aangeduid nergens een weeklacht over het gebrek eraan. Bij Job: *“God Die regen geeft op de aangezichten der aarde, en Die wateren zendt op de aangezichten der straten”*, v: 10; regen geven op de aangezichten der aarde, betekent den invloed van het Goddelijk Ware in alle dingen bij hen die van de Kerk zijn; en wateren zenden op de aangezichten der straten, betekent den Goddelijken invloed in de ware dingen der leer, om den mens door dezelve geestelijk te maken. Bij Jesaja: *“In haar straten hebben zij den zak aangegord, op haar daken en in haar straten zal hij huilen, nederdalende in geweest”*, xv: 3; deze dingen betreffen de stad Ar in het land Moab, waarmede wordt aangeduid de leer van hen die in de ware dingen vanuit den natuurlijke mens zijn; de smart over de valse dingen hunner leer, van eersten tot laatsten, wordt aangeduid met: Zij hebben den zak aangegord, op haar daken en in haar straten zal hij huilen; de daken zijn de innerlijke dingen, en de straten zijn de uiterlijke dingen bij hen. Bij Jeremia: *“Op alle daken van Moab, en in haar straten gans en al rouw”*, XLVIII: 38; met deze dingen worden eendere dingen aangeduid als die welke nu boven zijn aangeduid. Bij Daniël: *“Weet en doorvat, van den uitgang des Woords tot aan*

om te herstellen en om te bouwen Hierosolyma, tot aan Messias den Vorst, zeven weken; daarna in twee en zestig weken zal de straat en de gracht hersteld en gebouwd worden, maar in benauwdheid der tilden”, ix: 25; wie niet den geestelijken zin des Woords weet, kan van mening zijn, dat met Hierosolyma hier wordt aan aangeduid Hierosolyma, en dat zij hersteld en gebouwd zal worden, en eveneens met de straat en de gracht wordt aangeduid een straat der stad en een gracht daar, waarvan ook wordt gezegd dat zij hersteld en gebouwd zal worden; maar onder Hierosolyma wordt de Kerk verstaan die door den Heer zal worden geïnstaureerd; en onder de straat en de gracht wordt het ware der leer verstaan, onder de straat het ware, en onder de gracht [*fossa*] de leer; wat met de getallen der weken daar wordt aangeduid, het is hier niet ter plaatse om dit te ontvouwen. Uit deze dingen nu blijkt, dat met de straat van Nova Hierosolyma iets eenders wordt aangeduid in de volgende dingen in de Apocalyps: “De twaalf poorten twaalf paarlen, en de straat der stad zuiver goud, als het ware doorluchtig glas”, xxi: 21; en daarna: “Hij toonde mij een zuivere rivier van het water des levens, blinkend zoals kristal, uitgaande vanuit den troon Gods en des Lams; in het midden van haar straat en van de rivier aan deze en gene zijde de boom des levens, makende twaalf vruchten”, xxii: 1, 2; maar hierover in hetgeen volgt. Bij Jesaja: “Uw zonen zijn in onmacht gevallen, zij zijn nedergelegen aan het hoofd van alle straten, zoals een buffel in het net”, li: 20; deze dingen betreffen eveneens Hierosolyma, dat is, de Kerk, ten aanzien van de verwoeste leer; onder de zonen worden degenen verstaan die in de ware dingen der leer zijn; in onmacht vallen en nederliggen aan het hoofd van alle straten, betekent beroofd van elk ware; het hoofd of de aanvang der straten betekent de intrede tot het ware, aldus elk ware. In de Klaagliederen: “Het kleine kind en de zuigeling valt in onmacht in de straten der stad; hef tot den Heer uw handen op over de zielen uwer kleine kinderen die in onmacht zijn gevallen door den honger aan het hoofd van alle straten”, ii: 11, 19; met het kleine kind en den zuigeling wordt de onschuld aangeduid, en eveneens de goede en de ware dingen die door de erkenissen vanuit het Woord voor het eerst worden geboren en levendgemaakt bij de mensen die worden wederverwekt; en omdat deze de eerste zijn, zijn zij ook onschuldig en onschadelijk [*insontia et innocua*]; het volslagen gebrek daaraan wordt daarmede aangeduid dat zij in onmacht zijn gevallen in de straten der stad, en aan het hoofd van alle straten; gezegd wordt door den honger, omdat de honger betekent de beroving van, het gebrek aan, de onwetendheid omtrent, en tevens het verlangen naar de erkenissen; men zie boven n. 386. Bij Nahum, “Haar kleine kinderen zijn verpletterd aan het hoofd van alle straten, en over haar geeerden hebben zij

het lot geworpen, en al haar rijksgroten zijn gebonden met ketenen”, III: 10; onder de kleine kinderen worden ook hier de voor het eerst geboren wordende en levendgemaakte ware dingen verstaan; en met verpletterd worden aan het hoofd van alle straten, wordt aangeduid verstrooid worden en vergaan; met de geerden worden de goede dingen der liefde aangeduid; met het lot over hen werpen, wordt aangeduid verstrooid worden; met de rijksgroten [*magnates*] worden de ware dingen van het goede aangeduid; en met gebonden worden met ketenen wordt aangeduid gekneveld worden door de valse dingen, zodat de ware dingen niet tevoorschijn kunnen treden; deze dingen betreffen de stad der bloeden, waarmede wordt aangeduid de leer waarin de ware dingen des Woords zijn vervalst. Bij Jeremia: *“De dood klimt op door onze vensters, komt in onze paleizen, om het kleine kind uit te roeien van de straat, de jongemannen van de wijken”*, XI: 21; onder den dood hier wordt verstaan de geestelijke dood, welke ontstaat wanneer men gelooft dat het valse het ware is, en het ware het valse, en men dienvolgens leeft; met de vensters worden de denkingen vanuit het verstand aangeduid, met de paleizen worden de innerlijke en vandaar de verhevener [*sublimiora*] dingen van het menselijk gemoed aangeduid; daaruit blijkt, wat daarmede wordt aangeduid dat de dood opklimt door de vensters, komt in onze paleizen; met het kleine kind worden hier zoals boven de voor het eerst door de erkenningen vanuit het Woord geboren wordende ware dingen aangeduid, met de jongemannen de verkregen ware dingen vanuit welke het inzicht is; en met de straten en de wijken de ware dingen der leer en de ware dingen des levens, welke leiden tot het inzicht en de wijsheid; daaruit blijkt, wat er wordt aangeduid met het kleine kind uitroeien van de straat, de jongemannen van de wijken. Bij denzelfde: *“Van den toorn van Jehovah ben ik vol; ik ben moede geworden van inhouden; stort uit over het kleine kind in de straat, en over de gemeente van jongemannen, omdat ook de man met de vrouw zullen gevangen worden, de grijsaard met de vollen van dagen”*, VI: 11; hier worden met het kleine kind in de straat en met de jongemannen eendere dingen als boven aangeduid; met den man en de vrouw wordt aangeduid het ware verbonden met het goede en daarvandaan het inzicht; en met den grijsaard en den volle van dagen wordt de wijsheid aangeduid. Aangezien de straat het leidende ware der leer betekent, en in den tegengestel den zin het valse, wordt derhalve met het slijk, de modder en het drek der straten het valse der liefde van het boze aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Hun lijk is drek der straten geworden”*, v: 25. Bij denzelfde *“Ik zal het ter vertreding stellen zoals het slijk der straten”*, x: 6; bij Micha: *“Zij zal ter vertreding zijn zoals de modder der straten”*, VII: 10; bij

David: *“Ik zal hen verbrijzelen zoals stof voor de aangezichten des winds, zoals de modder der straten zal Ik hen verdunnen”*, Psalm XVIII: 43; deze dingen zijn ook vanuit de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld; in de steden daar waar de valse dingen vanuit het boze regeren, verschijnen straten vol van drek, modder en slijk. Uit deze dingen kan vaststaan, wat het betekent *dat de Heer de zeventig gebood die Hij uitzond om het Evangelie te prediken: “In wat stad gij zult zijn binnengescheden, en zij u niet ontvangen zullen hebben, uitgaande in haar straten, zo zegt: Ook het stof dat uit uw stad ons aankleeft, schudden wij af op ulieden”*, Lukas x: 10, 11. Aangezien met de straten der stad de ware dingen der leer worden aangeduid volgens welke men moet leven, was het derhalve gewoon om te leren en om te bidden in de straten, zoals in het Tweede Boek van Samuël: *“Verkondigt het niet in Gath, evangeliseert het niet in de straten van Aschkelon, opdat zich niet misschien de dochters der Filistijnen verheugen”*, 1: 20; bij Mattheus: *“Wanneer gij aalmoes zult gedaan hebben, zo laat vóór u niet de trompet schallen [tuba canas], gelijkewijs de geveinsden doen in de synagogen en in de wijken, opdat zij van de mensen geroemd worden. En indien gij zult gebeden hebben, zo zult gij niet zijn zoals de geveinsden, want zij houden ervan om in de synagogen en aan de hoeken der straten staande, te bidden, opdat zij van de mensen mogen gezien worden”*, VI: 2, 5; en bij Lukas: *“Dan zult gij aanvangen te zeggen: Wij hebben vóór U gegeten en gedronken, en in onze straten hebt Gij geleerd. Maar Hij zal zeggen: Ik zeg u, Ik ken u niet van waar gij zijt”*, XIII: 26, 27. Uit de betekenis van de straat, zijnde het ware der leer, blijkt ook waarom de Heer in de Gelijkenis zeide *dat de heer des huizes den dienstknechten beval dat zij snel zouden heengaan in de straten en wijken der stad, en de armen, de verminkten, de kreupelen en de blinden binnenbrengen*, Lukas XIV: 21; onder de armen, de verminkten, de kreupelen en de blinden worden niet de zodanigen in den natuurlijke zin verstaan, maar de zodanigen in den geestelijken zin, namelijk degenen die, omdat zij niet het Woord hadden, in de onwetendheid omtrent het ware en vandaar in een gebrek aan het goede waren geweest, maar nochtans de ware dingen verlangden, door welke zij het goede zouden hebben: zodanig zijn de natiën geweest, uit welke de Kerk des Heren daarna werd geïnstauréerd. Aangezien met de straat der stad zowel het ware als het valse dat leert en leidt, werd aangeduid, zeiden derhalve *de Engelen die in Sodom kwamen, dat zij in de straat wilden vernachten*, Gen. XIX: 2. En eveneens was het derhalve verordineerd *dat de zonen indien zij in enige stad bemerkten dat zij andere goden dienden, de bewoners der stad zouden slaan met het zwaard, al verwensende de stad, en al haar buit zouden samendragen in het midden der straat, en de stad*

en al den buit met vuur verbranden”, Deut. XIII: 14, 16, 17; met de andere goden worden de valse dingen van eredienst aangeduid; met het zwaard de vernietiging van het valse door de ware dingen, met den buit de vervalsing van het ware, en met het vuur de straf van de liefde van het boze, en de vernietiging ervan. Uit deze uit het Woord aangevoerde plaatsen kan vaststaan, wat daarmee wordt aangeduid dat de lichamen der twee getuigen werden heengeworpen op de straat der grote stad, die geestelijk wordt genoemd Sodom en Egypte; en daarna dat het niet werd toegelaten dat zij in graven werden gelegd; het was immers een gewoonte bij de Joodse en Israëlietische natie, om de gedoden die vijanden waren, in de wegen en in de straten te werpen, en niet te begraven, ten teken dat zij hun zulk een haat toedroegen; doch nochtans werd daarmee uitgebeeld, dat het de helse boze en valse dingen waren die niet tot het leven zouden kunnen worden wederopgewekt; dat is, zij die in de helse boze en valse dingen waren; zoals eveneens blijkt bij Jeremia: *“De profeten profeteren, zeggende: Zwaard en honger zal niet zijn in dit land; door het zwaard en den honger zullen deze profeten verteerd worden; en het volk, degenen tot wie zij profeterende zijn, zij zullen heengeworpen zijn in de straten van Hierosolyma, en niemand die hen begraaft”*, XIV: 15, 16. Onder den profeet wordt de leer van het ware verstaan, daar de leer van het valse, want zij profeteerden valse dingen; en omdat de straten betekenden waar de valse dingen zijn, wordt derhalve gezegd dat zij heengeworpen zullen zijn in de straten van Hierosolyma.

653. Welke geestelijk wordt genoemd Sodom en Egypte; dat dit betekent door de boze dingen der liefde van zich en door de valse dingen daaruit, staat vast uit de betekenis van Sodom, zijnde de liefde van zich en daaruit de boze dingen van elk geslacht, waarover aanstonds; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, en vandaar het valse van het boze van elk geslacht, waarover ook aanstonds: dat onder Sodom en Egypte Hierosolyma wordt verstaan, bijgevolg de Kerk waarin de goede dingen die der liefde zijn, verechtbreukt zijn, en de ware dingen die der leer zijn, vervalst zijn, is duidelijk: want er volgt: Waar ook onze Heer is gekruisigd; want het zijn de boze dingen der liefde van zich en de valse dingen der leer, die den Heer kruisigen, weswege Hij door de Joden, aangezien dezen in die boze en valse dingen waren, is gekruisigd; maar over deze zaak in hetgeen volgt; hier zal eerst worden getoond dat met Sodom in het Woord de liefde van zich, en daaruit al het boze wordt aangeduid; want de boze dingen van elk geslacht ontspringen aan de liefde van zich; wie immers zich alleen liefheeft, die heeft zijn eigene lief, en vandaar dompelt hij alle dingen van zijn

wil en van zijn verstand onder in het eigene, en wel dermate dat hij daaruit niet tot den Hemel en tot den Heer kan worden verheven; vandaar is het, dat hij vanuit het licht des Hemels niets ziet, maar alleen vanuit het licht der wereld, welk licht gescheiden van het licht des Hemels louter donkerheid is in de geestelijke dingen, welke des Hemels en der Kerk zijn; daarom ook hoe meer de mens zichzelf liefheeft, des te meer veracht hij de geestelijke dingen, ja zelfs ontkent hij ze; vandaar wordt ook het inwendig geestelijk gemoed, waardoor de mens in het licht des Hemels is, gesloten; deswege wordt de mens louter natuurlijk, en de louter natuurlijke mens begunstigt de boze dingen van elk geslacht; want de boze dingen waarin de mens wordt geboren, zetelen in den natuurlijken mens; en deze worden van hem verwijderd voor zoveel als zijn innerlijk gemoed, hetwelk het licht des Hemels opneemt, wordt geopend; het eigene van den mens zetelt ook in den natuurlijken mens, en het eigene des mens is niets dan het boze. Dat dus Sodom de liefde van zich betekent, en daaruit de boze dingen van elk geslacht, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar Sodom wordt genoemd, zoals uit de volgende: bij Ezechiël *“Uw grotere zuster is Samaria, zijzelf en haar dochters, wonende aan uw linker(hand); doch uw zuster, kleiner dan u, wonende aan uw rechter(hand), is Sodom, en haar dochters; gij hebt het meer verdorven dan zij in al uw wegen: niet heeft Sodom uw zuster, zijzelf en haar dochters, gedaan gelijkerwijs gij hebt gedaan, en uw dochters: zie, deze was de ongerechtigheid van Sodom: hoogmoed, zatheid van brood, en kalmte van rust had zij en haar dochters; en de hand van den ellendige behoeftige heeft zij niet versterkt; deswege zijn zij verheven geworden, en hebben zij gruwelijkheid vóór Mij gedaan”*, xvi: 46 tot 50; gehandeld wordt daar over de gruwelen van Hierosolyma, welke voornamelijk zijn geweest dat zij de goede en de ware dingen des Woords en der Kerk hebben verechtbreukt; met Samaria, waar de Israëlieten waren, wordt aangeduid de geestelijke Kerk, waarin het geestelijk goede, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste, het wezenlijke is; met Hierosolyma echter, waar de Joden waren, wordt de hemelse Kerk aangeduid, waarin het hemels goede, zijnde het goede der liefde tot den Heer, het wezenlijke is; het zijn immers twee Rijken waarin de Hemel en vandaar de Kerk is onderscheiden, het geestelijke Rijk en het hemelse Rijk, over welke Rijken men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 20 tot 28; deze Rijken waren uitgebeeld geweest door de Israëlieten, wier hoofdstad Samaria was, en door de Joden, wier hoofdstad Hierosolyma was; aan het geestelijk goede, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste, is tegengesteld het helse boze dat het boze der liefde van de wereld is; en aan het hemels goede is tegengesteld

het duivels boze, dat het boze is der liefde van zich; aan de liefde van zich ontspringen de boze dingen van alle geslachten, en veel erger boze dingen dan aan de liefde van de wereld; men zie NOVA HIEROSOLYMA, n. 65 tot 83; vandaar is het, dat van Hierosolyma afgrijselijker en gruwelijker dingen worden vermeld dan van Samaria; en vandaar is het, dat Hierosolyma niet slechts Sodom wordt geheten, maar ook dat het erger dingen heeft gedaan dan Sodom; want gezegd wordt: Nier heeft Sodom gedaan gelijkterwijs gij hebt gedaan, en uw dochters: dat het boze der liefde van zich het boze van Sodom is geweest, wordt aldus beschreven: Deze was de ongerechtigheid van Sodom: hoogmoed, zatheid van brood, kalmte der rust; en dat zij niet heeft versterkt de hand van den ellendige en behoeftige; onder den hoogmoed wordt de liefde van zich verstaan; onder de zatheid van brood de verachting van al het goede en ware des Hemels en der Kerk, en de walging ervan; onder de kalmte der rust de zekerheid en geen benauwdheid vanwege enig boze; en met het niet versterken van de hand van den ellendige behoeftige wordt de onbarmhartigheid aangeduid; omdat de liefde van zich de liefde van Sodom is geweest, wordt derhalve gezegd dat haar dochters verheven zijn geworden en gruwelijkheid hebben gedaan vóór Jehovah; met de dochters die verheven zijn geworden, worden de begeerten aangeduid die van die liefde zijn, en met de gruwelijkheid vóór Jehovah wordt elk boze tegen het Goddelijke zelf aangeduid. Aangezien met de Chaldeën wordt aangeduid de ontwijding en de echtbreking van het ware der leer vanuit het Woord, en met de bewoners van Babel de ontwijding en de echtbreking van het goede der liefde, wordt derhalve de omkering van hen vergeleken met de omkering van Sodom en Gomorrha, bij Jeremia: *“Het zwaard tegen de Chaldeën, en tegen de bewoners van Babel; naar de omkering Gods, Sodom en Gomorrha, en haar naburen; niet zal daar wonen de man, noch in haar verblijven de zoon des mensen”*, I: 35; 40: en bij Jesaja: *“Zo zal zen Babel, het ornament der koningen, het sieraad der grootsheid der Chaldeën, zoals de omkering Gods, Sodom en Gomorrha”*, XIII: 19; met Sodom wordt het boze der liefde van zich aangeduid, en met Gomorrha het valse der liefde; en omdat de liefde van zich niet enig ware der Kerk erkent, wordt gezegd: Niet zal daar wonen de man, noch daar verblijven de zoon des mensen; met den man wordt het inzicht aangeduid, en met den zoon des mensen het ware der Kerk. Omdat met Edom wordt aangeduid de natuurlijke mens die in de valse dingen is vanuit de liefde van zich, en vandaar hij die de goede dingen der Kerk echtbreekt, wordt derhalve ook diens verwoesting vergeleken met de omkering van Sodom en Gomorrha, bij Jeremia: *“Edom zal zen tot verlating, zoals de omkering van Sodom en Gomorrha;*

niet zal daar wonen de man, noch daar verblijven de zoon des mensen”, XLIX: 17, 18: en bij Zefanja: *“Moab zal zen zoals Sodom, en de zonen Ammons zoals Gomorrha, een plaats overgelaten aan de brandnetel, en aan de zoutgroeve, een woestheid tot in het eeuwige*”, II: 9; onder Moab wordt, zoals gezegd is, de natuurlijke mens verstaan die vanuit de liefde van zich de goede dingen der Kerk echtbreekt; en onder de zonen Ammons zij die de ware dingen ervan vervalsen; en omdat daaruit de verwoesting van elk goede en ware is, wordt derhalve gezegd: Een plaats overgelaten aan de brandnetel, en aan de zoutgroeve, een woestheid tot in het eeuwige; de verwoesting van elk goede wordt aangeduid met de plaats der brandnetel, en de verwoesting van elk ware met de zoutgroeve; eendere dingen worden aangeduid met Sodom en Gomorrha. Omdat met Jehudah wordt aangeduid de hemelse liefde, zijnde de liefde tot den Heer, vanuit welke al het goede is, en in den tegengestelden zin de duivelse liefde, zijnde de liefde van zich, vanuit welke al het boze is, wordt derhalve de verwoesting der Kerk die met Jehudah en met Hierosolyma wordt aangeduid, ook vergeleken met de omkering van Sodom en Gomorrha, bij Jesaja: *“Hierosolyma heeft aangestoten, en Jehudah is gevallen; de verharding hunner aangezichten stemt overeen tegen hen, en hun zonde is zoals die van Sodom*”, III: 8, 9; en bij denzelfde: *“Hooft het woord van Jehovah, gij vorsten van Sodom; luistert naar de wet onzes Gods, gij volken van Gomorrha*”, I: 10; onder het woord van Jehovah wordt het Goddelijk Goede verstaan, en onder de wet Gods wordt het Goddelijk Ware verstaan; want waar wordt gehandeld over het goede, wordt Jehovah gezegd, en waar wordt gehandeld over het ware, wordt God gezegd; en omdat het Goddelijk Goede voor hen die in de liefde van zich zijn, het boze is, wordt gezegd: Hun zonde is zoals die van Sodom; voorts: *Hooft het woord van Jehovah, gij vorsten van Sodom; en omdat het Goddelijk Ware voor hen die in het boze der liefde van zich zijn, het valse is, wordt gezegd: Luistert naar de wet Gods, gij volken van Gomorrha. Bij Mozes: “Van den wijnstok van Sodom hun wijnstok, en van de velden van Gomorrha hun druiven, druiven van gal, trossen der bitterheden hebben zij*”, Deut. XXXII: 32; deze dingen betreffen de afgrijselijke valse dingen bij de nakomelingen van Jakob, ontspringende aan de boze dingen der liefde van zich; maar deze dingen zijn boven in n. 519 ontvouwd. In de Klaagliederen: *“Die lekkernijen aten, zijn verwoest in de straten; die opgevoed zijn op purper, hebben de mestvaalten ombelsd; groter is de ongerechtigheid Mijns volks geworden dan de zonde van Sodom, die is omgekeerd als het ware in een ogenblik*”, IV: 5, 6; deze dingen zijn gezegd aangaande hen die vanuit het hemels Rijk en de hemelse Kerk zijn, wanneer zij in het tegendeel zijn

veranderd; want het is de hemelse liefde die wordt verkeerd in de liefde van zich, zijnde de duivelse liefde; aangaande dezen zijn die woorden gezegd; wat er wordt aangeduid met lekkernijen eten, opgevoed worden op purper, verwoest worden in de straten, en de mestvaalten omhelzen, is in bovenstaand Artikel n. 652 ontvouwd; dat er van hun ongerechtigheid wordt gezegd dat zij groter is geworden dan de zonde van Sodom, was omdat zij het Woord hadden, vanuit hetwelk zij de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk, of der leer en des levens, hadden kunnen weten, en omdat zij dezelve hebben verechtbreukt, wat de bewoners van Sodom niet hebben kunnen doen; want hij die den wil des Heren weet en dien niet doet, zondigt meer dan hij die niet weet; ook verachten allen bij wie de liefde van zich regeert, de heilige dingen des Hemels en der Kerk, en ontkennen het Goddelijke des Heren; en om de vanuit die liefde voortvloeiende boze dingen te bevestigen, echtbreken zij het Woord, of verwerpen het als een geschrift dat niet ergens anders vandaan heilig is dan omdat het aanvaard is; vandaar is het, dat zij die deze dingen vanuit de liefde van zich doen, worden vergeleken met Sodom en Gomorrha. Dat erger dan in Sodom diegenen doen die door den Heer worden onderricht aangaande de ware en de goede dingen der Kerk, en ze evenwel verwerpen en ze loochenen, staat vast uit des Heren woorden aangaande Kapernaüm, bij Mattheus: *“Gij Kapernaüm, die tot den hemel toe zijt verhoogd, tot de hel toe zult gij nedergedrukt worden; omdat indien in Sodom de krachten waren geschied die in u geschied zijn, zo zouden zij tot op den huidigen dag gebleven zijn; Ik zeg u dat het den lande van Sodom verdragelijker zal zijn in den dag des Gerichts, dan u”*, xi: 23, 24; de Heer immers woonde, nadat Hij Nazareth had verlaten, in Kapernaüm, Matth. iv: 13, en deed daar wonderen, Matth. viii: 5 tot 14; Joh. iv: 46 tot einde. Eendere dingen zeide de Heer aangaande de steden waarin de discipelen Zijn Komst of het Evangelie zouden prediken, maar niet zouden worden opgenomen, met deze woorden bij denzelfde: *“Zo iemand u niet zal hebben opgenomen, noch uw woorden gehoord zal hebben, uitgaande uit dat huis of die stad, schudt het stof uwer voeten af; voorwaar zeg Ik u: Het zal den lande van Sodom en Gomorrha verdragelijker zijn in den dag des Gerichts, dan die stad”*, x: 14, 15; Markus vi: 11; Lukas x: 10, 11, 12; niemand immers verwerpt de heilige dingen der Kerk en loochent het Goddelijke des Heren innerlijk dan zij die in de zelfliefde zijn; zij die in de liefde der wereld en de boze dingen daaruit zijn, kunnen eveneens de heilige dingen der Kerk verwerpen, maar nochtans niet innerlijk, dat is, vanuit de bevestiging des harten. Iets eenders wordt gezegd van de profeten en van het volk, die de ware en de goede dingen des Woords echtbreken om de boze en

de valse dingen te bevestigen, bij Jeremia: *“In de Profeten van Hierosolyma heb Ik huiveringwekkende verharding gezien, al echtbrekende en gaande in leugen, als zij de handen der bozen versterkten, opdat niet de man zich zou bekeren van zijn boosheid; zij zijn Mij geworden zoals Sodom, en haar bewoners zoals Gomorrha”*, xxiii: 14; onder de profeten daar worden degenen verstaan die de ware en de goede dingen der leer leren, en in den abstracten zin, zijnde de echte geestelijke zin, wordt de leer vanuit het Woord verstaan, aldus eveneens het Woord ten aanzien van de leer; en daarom wordt met de huiveringwekkende verharding de bevestiging des harten tegen de ware en de goede dingen des Woords aangeduid; met echtbreken en gaan in leugen wordt aangeduid de goede en de ware dingen des Woords verdraaien; met echtbreken de goede dingen des Woords verdraaien door de boze en de valse dingen; de leugen is het valse; en gaan in leugen is leven in de valse dingen; de boze dingen en vandaar hun macht over de goede dingen bevestigen, wordt aangeduid met de handen der bozen bevestigen; en volharden in de boze en de valse dingen der leer, wordt daarmee aangeduid dat de man niet wordt bekeerd van zijn boosheid; vandaar wordt gezegd dat zij zijn geworden zoals Sodom, en haar bewoners zoals Gomorrha; zoals Sodom, betekent in de boze dingen ontspringende aan de liefde van zich; en haar bewoners zoals Gomorrha, betekent het boze leven vanuit de valse dingen der leer. Het boze dat Sodom en Gomorrha verdierf, wordt met deze dingen beschreven bij Mozes, *dat zij den Engelen geweld wilden aandoen en dat zij derhalve met blindheden werden geslagen, zodat zij de deur niet konden vinden waar de Engelen waren, en dat derhalve Jehovah op Sodom en Gomorrha deed regenen zwavel en vuur, en die steden omkeerde, en de gehele vlakke, en alle bewoners der steden, en de spruit der aarde*, Gen. xix: 1 tot 28; dat zij den Engelen geweld wilden aandoen, betekende aan het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, want die worden met de Engelen aangeduid; met de blindheden, waarmee zij werden geslagen zodat zij de deur niet vonden, werd aangeduid de volslagen verwerping en ontkenning van het Goddelijke en van de heilige dingen des Hemels en der Kerk, totdat zij niet iets des Hemels en der Kerk konden zien en erkennen; dit wordt aangeduid met de deur niet vinden waar de Engelen waren; met de zwavel wordt aangeduid de begerigheid van de goede en de ware dingen der Kerk door valse dingen te vernietigen; en met het vuur wordt de liefde van zich aangeduid en al het boze dat vernietigt, hier de ondergang van hen; dat onder Sodom en Gomorrha alle boze en valse dingen worden verstaan die vanuit de liefde van zich voortvloeien, is mij vanuit den Hemel gezegd; want wanneer zij die in de boze dingen vanuit die liefde zijn, vergaan, zoals is

geschied op den dag van het Laatste Gericht, verschijnt als het ware zwavel en vuur, regenende vanuit den Hemel; dit is ook door mij gezien: dat een zodanig iets op den dag van het Laatste Gericht zal gebeuren, wordt ook voorzegd door den Heer bij Lukas: *“Fender zal geschieden gelijkerwijs is geschied in de dagen van Loth; op den dag waarop hij uitging van Sodom, regende het vuur en zwavel vanuit den hemel, en verdierf ze allen: naar deze dingen zal geschieden in den dag waarop de Zoon des mensen zal onthuld worden”*, xvii: 28, 29, 30. Aangezien zij die vanuit de liefde van zich, zich bevestigen in de boze dingen door de valse dingen tegen de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk, elk ware der leer en des Woords en het goede der geestelijke en hemelse liefde geheel en al bij zich uitroeien, geschiedt er derhalve bij hen een totale verwoesting, welke aldus wordt beschreven bij Mozes: *“Er zal zijn zwavel en zout, verbranding der ganse aarde; zij zal niet bezaaid worden, noch zal zij uitspruiten, noch zal in haar enig kruid opkomen, naar de omkering van Sodom en Gomorrha, van Adama en Zeboïm”*, Deut. xxix: 23; met de zwavel wordt aangeduid de verwoesting van elk goede door de begerigheden vanuit de boze dingen; met het zout wordt aangeduid de verwoesting van elk ware door de valse dingen vanuit die begerigheden; met de verbranding der ganse aarde wordt de verwoesting der Kerk aangeduid door de liefde van zich; met zij zal niet bezaaid worden, noch uitspruiten, noch zal in haar enig kruid opkomen, wordt aangeduid dat er in het geheel geen ontvankelijkheid van het Ware der Kerk zal zijn; het kruid betekent het geboren wordende ware der Kerk; en omdat zodanig de verwoesting is van het goede en het ware vanwege de liefde van zich, wordt derhalve gezegd: Naar de omkering van Sodom en Gomorrha, van Adama en Zeboïm; met Adama en Zeboïm worden de erkentnissen van het boze en het valse aangeduid; dat iets zodanigs zal gebeuren op den dag van het Laatste Gericht, wordt aangeduid met: Op den dag waarop de Zoon des mensen zal onthuld worden.

654. Dat Egypte hier betekent den natuurlijken mens, gescheiden van den geestelijken, en vandaar de valse dingen voortvloeiende vanuit de boze dingen der liefde van zich, bijgevolg vanuit den trots van het eigen inzicht, zal nu worden gezegd; wanneer immers het natuurlijke des mensen wordt gescheiden van het geestelijke van hem, hetgeen vooral geschied vanwege de liefde van zich, dan vloeien vanuit de boze dingen dier liefde de valse dingen voort; want al het valse is vanuit het boze; het valse immers is het beschermheerschap van het boze, en het boze des wils wordt geformeerd in het verstand door de ideeën der denking, welke ideeën de valse dingen worden genoemd; en omdat de valse dingen die voortvloeien vanuit de boze dingen der liefde van zich,

den trots met zich meebrengen, de mens immers denkt dan vanuit het eigene, wordt derhalve ook met Egypte hier de trots van het eigen inzicht aangeduid. Maar aangezien met Egypte de natuurlijke mens in den enen en den anderen zin wordt aangeduid, namelijk zowel verbonden met den geestelijken mens als gescheiden van hem, aldus in den goeden zin en in den bozen zin, worden derhalve met Egypte eveneens aangeduid de verschillende dingen die van den natuurlijken mens zijn, welke in het algemeen betrekking hebben op de erkentnissen en de wetenschappelijke dingen; want de ware en de valse dingen van den natuurlijken mens worden erkentnissen en wetenschappelijke dingen genoemd; de ware dingen zelf echter, wanneer zij het leven hebben aangenomen, hetgeen geschiedt door het leven des geloofs, zijnde de naastenliefde, zijn van diens geestelijken mens; deze dingen met hun aandoeningen en liefelikheden verschijnen niet tot des mensen klaarblijgenden zin en klaarblijkend gezicht, zoals de erkentnissen en de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens; ter oorzaak hiervan, dat de mens zolang hij in de wereld leeft, natuurlijk denkt en natuurlijk spreekt, en dit wordt door hem gevoeld en doorvat met een zeker gezicht, hetwelk van zijn verstand is; doch zijn geestelijke denking, welke verbonden is met de aandoening van het ware, of van het valse, verschijnt niet voordat de mens het natuurlijk lichaam heeft afgelegd, en het geestelijk lichaam aantrekt, hetgeen geschiedt na het overlijden of het heengaan uit deze wereld, en het binnengaan in de geestelijke wereld; dan denkt hij geestelijk en spreekt hij geestelijk, en niet als eerder natuurlijk. Dit geschiedt bij ieder mens, hetzij hij louter natuurlijk is, het zij hij tevens geestelijk is; en de denking bij den louter natuurlijken mens na den dood is nochtans geestelijk, maar grof, zonder inzicht van het ware en aandoening van het goede; want zij bestaat uit overeenstemmende ideeën, die weliswaar verschijnen alsof zij stoffelijk zijn, maar nochtans zijn zij niet stoffelijk; maar over de geestelijke denking en over de spraak daaruit ook van de louter natuurlijke mensen in de geestelijke wereld zal elders, wanneer de Heer het wil, meer worden gezegd, Dat met Egypte in het Woord de natuurlijke mens wordt aangeduid in beiderlei zin, den goeden en den bozen, bijgevolg al datgene wat aan den natuurlijken mens eigen is, was ter oorzaak hiervan, dat in Egypte de wetenschappen werden beoefend, vooral de wetenschap der overeenstemmingen en der uitbeeldingen, in den tijd toen de Kerken uitbeeldend waren: maar omdat zij zich volgens de overeenstemmingen nabootsingen maakten, welke zij, toen zij van inwendig volslagen uitwendig waren geworden, met een heilige rite begonnen te vereren, werden dezelve hun deswege tot afgoden, en daarom verkeerden zij de uitbeeldende dingen

van de geestelijke en de hemelse dingen in afgodische dingen, en eveneens in magische; vandaar is het, dat met Egypte in het Woord in den bozen zin, welke aan den eersten is tegenovergesteld, het valse wetenschappelijke van den natuurlijken mens wordt aangeduid, en eveneens het afgodische en het magische: dat zulke dingen met Egypte worden aangeduid, kan uit zeer veel plaatsen in het Woord vaststaan; maar voordat wij daartoe overgaan dit vanuit het Woord te bevestigen, moeten wij weten dat er bij ieder mens een Inwendige is, hetwelk vanuit het licht des Hemels ziet, welk inwendige de geestelijke inwendige mens wordt genoemd, of het geestelijk inwendig gemoed, en een Uitwendige, hetwelk vanuit het licht der wereld ziet, welk uitwendige de natuurlijke uitwendige mens wordt genoemd, of het natuurlijk uitwendig gemoed; bij elk mens der Kerk zal het inwendige verbonden zijn met het uitwendige, of de inwendig-geestelijke mens verbonden met den uitwendig-natuurlijken mens; en wanneer zij verbonden zijn, dan heerst de geestelijke mens, omdat hij in het licht des Hemels is, over den natuurlijken mens, die in het licht der wereld is, en regeert hem zoals een heer een knecht, en leert hem zoals een meester een leerling; krachtens die verbinding is de mens een mens der Kerk en is hij een Engel; wanneer daarentegen de natuurlijke mens niet is verbonden met den geestelijken, en aan hem ondergeordend, hetgeen vooral geschiedt wanneer de geestelijke mens is toegesloten- en hij is toegesloten bij hen die de Goddelijke dingen des Woords en der Kerk ontkennen; dan immers zien zij niets vanuit het licht des Hemels — dan is de natuurlijke mens in blindheid ten aanzien van de geestelijke dingen, en door zijn redelijke verdraait hij alle ware dingen der Kerk, en door de ideeën bij hem verkeert hij ze in valse dingen: over deze zaak, namelijk over de verbinding van den geestelijken mens met den natuurlijken, en over de scheiding tussen den natuurlijken mens en den geestelijken, wordt met veel dingen gehandeld in het Woord, vooral waar over Egypte wordt gehandeld, aangezien met Egypte de natuurlijke mens wordt aangeduid, zowel verbonden met den geestelijken mens, als gescheiden van hem; en waar wordt gehandeld over den natuurlijken mens gescheiden van den geestelijken, daar wordt Egypte gelaakt en verworpen; en omdat met Egypte in den brezen zin de natuurlijke mens wordt aangeduid, wordt derhalve met Egypte ook het ware wetenschappelijke en het valse wetenschappelijke aangeduid; want de ware en de valse dingen, die in den natuurlijken mens zijn, worden wetenschappelijke dingen genoemd: en omdat de ware en de valse wetenschappelijke dingen met Egypte worden aangeduid, wordt daarmee ook het geloof aangeduid, aangezien het geloof is van het ware, en het ware is

van het geloof, deswege wordt het met de naastenliefde verbonden geloof ook aangeduid met Egypte in den goeden zin, doch het van de naastenliefde gescheiden geloof in den bozen zin; want het geloof is met de naastenliefde verbonden als de geestelijke mens verbonden is met den natuurlijken, en dan worden met Egypte de ware wetenschappelijke dingen aangeduid; doch het geloof is gescheiden van de naastenliefde als de natuurlijke mens gescheiden is van den geestelijken, en dan wordt met Egypte het valse wetenschappelijke aangeduid; wanner immers de natuurlijke mens is gescheiden van den geestelijken mens, dan heeft de mens geen ware dingen; en indien hij ware dingen put vanuit het Woord of vanuit de leer der Kerk, vervalst hij die nochtans door de ideen zijner denking; vandaar wordt bij een zodanig mens der Kerk elk ware het valse: deze dingen betreffen de betekenis van Egypte in het Woord; en daarom moet eerst vanuit het Woord worden aangetoond, dat met Egypte wordt aangeduid de natuurlijke mens verbonden met den geestelijken, of het wetenschappelijke levend gemaakt door den invloed van het geestelijk licht, of, hetgeen iets eenders is, het geloof verbonden met de naastenliefde, hetwelk in zich het geloof is: en daarna zal worden aangetoond dat met Egypte in den tegengestelden zin wordt aangeduid de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, of het wetenschappelijke niet levend gemaakt door enigen invloed van het geestelijk leven, of, hetgeen iets eenders is, het geloof gescheiden van de naastenliefde, hetwelk in zich niet het geloof is. Dat met Egypte wordt aangeduid de natuurlijke mens verbonden met den geestelijken, voorts het wetenschappelijke levend gemaakt door den invloed van het geestelijke licht, hetgeen in zich is het wetenschappelijk ware of het ware van den natuurlijken mens, en, hetgeen iets eenders is, het geloof verbonden met de naastenliefde, hetwelk in zich het geloof is, staat vast uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Te dien dage zullen er vijf steden in het land van Egypte zijn, sprekende de lippen van Kanaän, en zwerende Jehovah Zebaoth; stad Cheres zal een leder worden geheten. Te dien dage zal Jehovah een Altaar hebben in het midden van het land van Egypte, en een opgericht teken bij haar grens voor Jehovah. Zij zullen schreeuwen tot Jehovah vanwege de verdrukkingen, en Hij zal hun een Redder en een Vorst zenden: dan zal Jehovah bekend worden aan Egypte, en de Egyptenaren zullen Jehovah bekennen te dien dage, en zij zullen slachtoffer en spijsoffer maken. Zo zal Jehovah Egypte slaan al slaande en genezende; weswege zij zich zullen bekeren tot Jehovah, Die Zich van hen zal laten verbidden, en hen zal genezen. Te dien dage zal er een pad zijn vanuit Egypte tot Aschur, opdat Aschur kome in Egypte, en Egypte in Aschur, en de Egyptenaren zullen dienen met Aschur: te dien dage zal Israël de derde wezen*

met Egypte en Aschur, een zegen in het midden des lands, dat Jehovah Zebaoth zal zegenen, door te zeggen: Gezegend Mijn volk Egypte, en het werk Mijner handen Aschur, en mijn erfenis Israël”, XIX: 18 tot 25; hier staat Egypte voor den natuurlijken mens verbonden met den geestelijken, aldus voor de natiën en de volken die buiten de Kerk waren, en omdat zij niet in de ware dingen waren, waren zij natuurlijke mensen geweest; maar toen zij het Evangelie hoorden, erkenden zij den Heer, en vandaar namen zij, onderricht zijnde in de ware dingen der leer, het geloof op: de Komst des Heren wordt verstaan onder te dien dage, hetgeen daar vijfmaal wordt gezegd; te dien dage zullen er 5 steden in het land van Egypte zijn, sprekende de lippen van Kanaän, betekent dat er bij hen verscheidene leerstellige dingen zullen zijn volgens de ware dingen der leer van de Kerk zelf; vijf betekent verscheidene, de steden de leerstellige dingen, het land van Egypte de Kerk van zodanige natiën; de lippen van Kanaän de ware dingen van de leer der Kerk; stad Cheres zal een ieder worden geheten, betekent de leer van het goede der naastenliefde in de afzonderlijke dingen; de stad is de leer, en Cheres, hetwelk in de Hebreeuwse Taal de zon en haar straling betekent, is het goede der naastenliefde en het geloof daaruit; te dien dage zal Jehovah een Altaar hebben in het midden van het land van Egypte, en een opgericht teken bij haar grens voor Jehovah, betekent dat dan de eredienst des Heren zal zijn vanuit de goede dingen der naastenliefde en de ware dingen des geloofs daaruit, in alle dingen die van den natuurlijken mens zijn; met het altaar voor Jehovah wordt de eredienst vanuit het goede der naastenliefde aangeduid, en met het opgerichte teken de eredienst vanuit de ware dingen des geloofs; met in het midden van het land van Egypte wordt aangeduid overal en in alle dingen van den natuurlijken mens, en met de grens het wetenschappelijk ware; zij zullen schreeuwen tot Jehovah vanwege de verdrukkingen, en Hij zal hun een Redder en een Vorst zenden, betekent de smart van hen vanwege het ontbreken van het geestelijk ware en van het geestelijk goede daaruit, en de Komst des Heren, uit Wien die dingen zullen worden opgenomen; schreeuwen betekent de smart, de verdrukkingen betekenen het ontbreken van het geestelijk ware en van het geestelijk goede daaruit; en Redder en Vorst betekenen den Heer, Die Redder of Heiland wordt geheten krachtens het goede der liefde, en Vorst krachtens de ware dingen des geloofs; dan zal Jehovah bekend worden aan Egypte, en de Egyptenaren zullen Jehovah bekennen te dien dage, betekent de erkenning van den Heer en van Zijn Goddelijke; en zij zullen slachtoffer en spijsoffer maken, betekent den eredienst des Heren volgens Zijn geboden vanuit het Woord, aldus vanuit de ware dingen der leer en het goede der liefde; zo zal

Jehovah Egypte slaan al slaande en genezende, weswege zij zich zullen bekeren tot Jehovah, en Hij zal Zich van hen laten verbidden, en Hij zal hen genezen, betekent de verzoeking, en zo de bekering, en de genezing van de valse dingen door de ware dingen; te dien dage zal er een pad zijn vanuit Egypte tot Aschur, opdat Aschur kome in Egypte, en Egypte in Aschur, betekent dat dan voor hen het redelijke zal worden geopend door de wetenschappelijke ware dingen, zodat de mens de wetenschappelijke dingen, welke van den natuurlijken mens zijn, redelijk en zo inzichtsvol beziet; Egypte is het wetenschappelijke van den natuurlijken mens, en Aschur is het redelijke; te dien dage zal Israël de derde wezen met Egypte en Aschur, een zegen in het midden des lands, betekent den invloed in het ene en het andere vanuit het geestelijk licht; Israël is de geestelijke mens, die het licht heeft vanuit de Hemel; Egypte is de natuurlijke mens, die het licht heeft vanuit den wereld; en Aschur is de redelijke mens, die het midden is, en het licht opneemt vanuit den geestelijken mens, en overbrengt in den natuurlijken mens, en hem verlicht; dat Jehovah zal zegenen, betekent invloed uit den Heer; door te zeggen: Gezegend zij Mijn volk Egypte, betekent den natuurlijken mens verlicht; en het werk Mijner handen Aschur, betekent den redelijken mens niet uit zich maar uit den Heer; en Mijn erfenis Israël, betekent den geestelijken mens, die een erfenis wordt genoemd, omdat al het geestelijke is des Heren; het is immers Zijn Goddelijke, voortgaande, vanuit hetwelk de Hemel en de Kerk is: wie zou die profetische dingen zonder den geestelijken zin verstaan? Bij Micha: *“Deze dag waarop zij tot U toe zullen komen van Aschur en de steden van Egypte, en vandaar van Egypte tot aan de rivier toe, en van de zee tot de zee, en van den berg tot den berg”*, VII: 12; ook deze dingen zijn gezegd aangaande de instauratie van de Kerk door den Heer bij de natiën, en met die woorden wordt beschreven de uitbreiding van die Kerk van het ene einde tot het andere; het ene einde van het land Kanaän was de rivier de Eufraath, en het andere einde was de rivier van Egypte; de uitbreiding van het ware van het ene einde tot het andere, wordt aangeduid met van de zee tot de zee; en de uitbreiding van het goede van het ene einde tot het andere, wordt aangeduid met van den berg tot den berg. Dat de uitbreiding van het land Kanaän, waarmede de Kerk wordt aangeduid, is geweest van de rivier van Egypte tot de rivier van Assyrië, de Eufraath, staat vast bij Mozes: *“Te dien dage maakte Jehovah een verbond met Abram, door te zeggen: Aan uw zaad zal Ik dit land geven van de rivier van Egypte tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraath”*, Gen. xv: 18; en in het Eerste Boek der Koningen: *“Salomo was heersende in alle Koninkrijken, van de rivier de Eufraath tot het land der Filistijnen, en tot aan de*

landen van Egypte”, IV: 21; de Kerk immers, welke in zich geestelijk is, wordt begrensd in den natuurlijken mens, namelijk in diens redelijke en wetenschappelijke; want het redelijke is in den innerlijken natuurlijken mens; het is immers van diens verstand; eender is in dien het wetenschappelijke; en het redelijke wordt geboren door de wetenschappelijke dingen, want het ziet in deze zijn geconcludeerde dingen zoals in een spiegel, en hij bevestigt zich door dezelve, maar evenwel vanuit het geestelijke; zonder dit heeft de mens niet het redelijk, noch het wetenschappelijk ware, maar heeft in plaats van het redelijke de redekaveling, en in plaats van het wetenschappelijke ware het wetenschappelijk valse; die beide maken dus de grenzen van de geestelijke Kerk, welke met het land Kanaän wordt aangeduid. Bij Ezechiël: “*Zoon des mensen, zeg tot Farao, den koning van Egypte, en tot zijn menigte: Wien zijt gij eender geworden in uw grootheid; zie, Aschur was een ceder in den Libanon, schoon van tak, en een schaduwrijk woud, en hoog van hoogte, en tussen zijn dooreenvlechtingen was zijn scheut; de wateren deden hem groeien, de afgrond maakte hem hoog, aldus dat zij met zijn rivieren gingen rondom zijn plant, en hij zond waterleidingen uit tot alle bomen des velds; deswege werd zijn hoogte hoog, en lang werden zijn takken door de vele wateren die hij uitzond; in zijn takken nestelden alle vogels der hemelen, en onder zijn takken baarden alle beest des velds, en in zijn schaduw woonden alle grote natiën; was schoon in zijn grootsheid, in de lengte zijner takken, want zijn wortel was bij vele wateren. De cederen verborgen hem niet in den tuin Gods, de dennebomen waren niet gelijk aan zijn takken; alle boom in den tuin Gods was niet gelijk aan hem in zijn schoonheid; schoon maakten zij hem door de veelheid zijner takken, en hem benijdden alle bomen van Eden, die in den tuin Gods waren*”, xxxi: 2 tot 9; aangezien met Farao, den koning van Egypte, het verstandelijke van den natuurlijken mens wordt aangeduid, hetwelk wordt geboren en geformeerd vanuit de redelijk geziene wetenschappelijke ware dingen, is het vandaar dat hij hier Aschur wordt geheten, waarmede het redelijke wordt aangeduid, en wordt beschreven met den ceder en zijn hoogte, en de lengte en veelheid zijner takken: en zulks omdat de ceder in het Woord ook het redelijke betekent; maar de meeste hier aangevoerde dingen zijn boven in n. 650 ontvouwd: omdat het redelijke zodanig is ten aanzien van de verstandelijke dingen, en zodanig vandaar het natuurlijke ten aanzien van de wetenschappelijke ware dingen, wordt derhalve gezegd dat de ceders hem niet verborgen in den tuin Gods, en dat de dennebomen niet gelijk waren aan zijn takken, en dat alle boom in den tuin Gods niet aan hem gelijk was in schoonheid; met den tuin Gods wordt het inzicht aangeduid dat de mens der Kerk heeft die in de echte

ware dingen is; met den ceder wordt diens redelijke aangeduid, hetwelk vanuit geestelijken oorsprong is; met de dennebomen wordt het doorvattende van den natuurlijken mens aangeduid; met de schoonheid wordt de aandoening van het ware en daaruit het inzicht aangeduid; dat zij hem schoon maakten door de veelheid zijner takken, betekent den overvloed der redelijk doorvatte wetenschappelijke ware dingen; dat hem alle bomen van Eden in den tuin Gods benijdden, betekent de doorvattingen van het ware vanuit het hemels goede, waarvandaan de wijsheid is; de bomen betekenen de doorvattingen waar over den hemelsen mens wordt gehandeld, en de erkenenissen waar over den geestelijken mens wordt gehandeld; Eden in den tuin Gods betekent de wijsheid, welke vanuit het goede der liefde is; dat het Farao en Egypte is, die onder Aschur en den ceder hier wordt verstaan en daarmede beschreven, staat eveneens vast uit het laatste Vers van dit Hoofdstuk, waar gezegd wordt: Dit is Farao en zijn gehele menigte. Aangezien alle inzicht en wijsheid van den geestelijken mens stilhoudt in den natuurlijken, en zich daar zichtbaar maakt, wordt derhalve in de boven aangehaalde plaats Farao de koning van Egypte, met wien wordt aangeduid het verstandelijke dat is in den natuurlijken mens, geboren en geformeerd vanuit de wetenschappelijke ware dingen, vergeleken met een ceder in den tuin Gods; bijgevolg is het het land van Egypte dat wordt verstaan onder den tuin Gods; eender als bij Mozes: *“Loth hief zijn ogen op, en hij zag de gehele vlakke der Jarden, dat zij gans van wateren overvloeide, zoals de tuin van Jehovah, zoals het land van Egypte, waarheen men kamt tot Zoar”*, Gen. XIII: 10. De natuurlijke mens ten aanzien van zijn verstandelijke, zoals boven bij Ezechiël, wordt ook beschreven door Sancherib, den gezagvoerder van den koning van Assyrië, maar met lasteringen, met deze woorden: *“Door de hand uwer wetgevers hebt gij den Heer smaadheid aangedaan, en gezegd: Door de veelheid mijner wagens heb ik de hoogte der bergen beklommen, de zijden van den Libanon, waar ik de hoogte zijner cederbomen zal afhouwen, de keur zijner dennebomen, en ik zal reiken tot de herberg van zijn einde, en het woud van zijn akker: ik heb gegraven en heb gedronken vreemde wateren, en ik zal met de zool mijner schreden alle rivieren van Egypte uitdrogen”*, II Kon. XIX: 23, 24; met deze dingen worden eendere dingen aangeduid als in de boven aangevoerde plaats, namelijk de redelijke dingen van de mensen der Kerk, geformeerd vanuit de wetenschappelijke ware dingen, en verlicht vanuit het Goddelijk Geestelijke, welke evenwel de koning van Assyrië, met wien hier het verdraaide redelijke wordt aangeduid, wilde vernietigen, want hij deed Chiskia den koning van Jehudah den oorlog aan; doch omdat hij die dingen had belasterd en had

gedreigd om alle dingen van het eerste tot het laatste der Kerk, welke bij den mens wordt geformeerd vanuit het geestelijke in zijn redelijke en natuurlijke, te vernietigen, werden derhalve in dien nacht door den Engel van Jehovan honderd vijf en tachtig duizended geslagen, Vers 35: met de veelheid der wagens van den koning van Assyrië daar worden de valse dingen der leer aangeduid, met de hoogte der bergen, de zijden van den Libanon, welke hij wilde beklimmen, worden aangeduid alle goede en ware dingen der Kerk, die hij wilde vernietigen; met de hoogte der cederbomen en de keur der dennebomen die hij wilde afhouwen; worden aangeduid de redelijke en de natuurlijke ware dingen ten aanzien van de doorvatting; met het woud van den akker worden de wetenschappelijke dingen aangeduid; met de rivieren van Egypte die hij met de zool der schreden zou uitdrogen, wordt aangeduid de wetenschap van den natuurlijken mens vanuit geestelijken oorsprong, welke hij door zijn zinlijke zou teniet doen en verdelgen; de zool der schreden van den koning van Assyrië is het zinlijke en daaruit de redekaveling, welke is vanuit de allene begoochelingen; de rivieren van Egypte zijn het inzicht van den natuurlijken mens vanuit de wetenschappelijke dingen, welke vanuit geestelijken oorsprong zijn, wanneer zij worden aangewend om te bevestigen de ware dingen der Kerk, welke geestelijk zijn. Aangezien elk mens bij wien de Kerk moet worden ingeplant, eerst moet worden onderricht in de wetenschappelijke dingen — want zonder onderricht van den natuurlijken mens door de wetenschappelijke dingen, welke ook de verschillende ondervindingen zijn vanuit de wereldlijke dingen en de deelgenootschappen, kan de mens niet redelijk worden, en indien hij niet redelijk wordt, kan hij ook niet geestelijk worden, want het redelijke van den mens verbindt zich enerzijds met het geestelijke, dat is, met den Hemel, en anderzijds met het natuurlijke, dat is, met de wereld — en omdat de Kerk moest worden ingesteld bij de zonen Israëls, moest derhalve eerst de natuurlijke mens bij hen worden onderricht, hetgeen bestond in ware dingen, natuurlijk en eveneens wetenschappelijk verstaan; opdat dit zou worden uitgebeeld en aangeduid, is het geschied dat Abraham, wiens nakomelingen de Kerk hadden uit te beelden en hijzelf het hoofd ervan, *als vreemdeling verkeerde in Egypte met zijn echtgenote, en daar vrij lang verbleef*, Gen. XII: 10 e.v.; en daarna *dat Jakob met zijn zonen, die toen de zonen Israëls werden genoemd, op bevel heengingen tot Egypte, en daar woonden in Goschen, dat het heste van de landen van Egypte was, en daar langen tijd vertoefden*: Gen. XLVI: e.v.: en dit deswege opdat zij in de ware dingen eerst wetenschappelijk en natuurlijk zouden worden onderricht, alvorens het geestelijk te worden; een ieder immers verwerft zich

door de ware dingen, wetenschappelijk en natuurlijk verstaan, het redelijke, in hetwelk het geestelijke kan invloeden en werken; want de mens neemt het licht des Hemels, hetwelk het geestelijk licht is, in zich op door het redelijke, hetwelk van zijn verstand is; en door het redelijke, verlicht uit het geestelijke, werpt hij zijn blik in de erkentnissen en de wetenschappelijke dingen, en vanuit dezelve kiest hij die welke met de echte ware en goede dingen des Hemels en der Kerk, zijnde de geestelijke dingen, samenstemmen, en hij verwerpt die welke niet samenstemmen; aldus grondvest de mens de Kerk bij zich; en daarom wordt van Abraham en van Jakob gezegd dat zij vanwege den honger in het land Kanaän naar Egypte heengingen om daar als vreemdeling te verkeren; dat het was vanwege den honger, was omdat de honger het gebrek betekent aan erkentnissen van het ware en het goede, en eveneens het verlangen naar dezelve; en in het Woord betekent als vreemdeling verkeren onderricht worden. Uit deze dingen blijkt, wat er wordt verstaan onder deze dingen bij David: *“Gij hebt een wijnstok uit Egypte doen voortgaan, Gij hebt de natiën verdreven, Gij hebt hem geplant, Gij hebt gezuiverd vóór hem, en Gij hebt zijn wortels doen inwortelen, zodat hij het land heeft vervuld; Gij hebt zijn ranken uitgezonden tot aan de zee, en tot de rivier zijn takjes”*, Psalm LXXX: 9, 10, 12; met den wijnstok uit Egypte wordt de Kerk aangeduid die de zonen Israëls uitbeeldden; met de natiën verdrijven wordt aangeduid de boze dingen van den natuurlijken mens, die door de ware dingen worden verdreven; met hem planten, zuiveren vóór hem, en zijn wortels doen inwortelen, wordt aangeduid het onderricht volgens de orde, en deze bestaat daarin dat zij zich doordrenken van erkentnissen en wetenschappelijke dingen, daarop dat zij in de woestijn zijn en worden verzocht, en daarna in het land Kanaän, dat is, in de Kerk, worden binnengeleid; die dingen worden in hun orde aangeduid met: Gij hebt hem geplant, Gij hebt gezuiverd vóór hem, Gij hebt zijn wortels doen inwortelen, zodat hij het land heeft vervuld; met zijn ranken uitzenden tot aan de zee, wordt aangeduid de aanwassing van het inzicht en de uitbreiding tot aan de laatsten van het goede en het ware der Kerk; en met de takjes uitzenden tot aan de rivier, wordt aangeduid tot het redelijke; dat met de rivier, namelijk de Eufraath, het redelijke wordt aangeduid, zie men boven in n. 569. Bij Hoschea: *“Toen Israël een knaap was, heb Ik hem bemind, en vanuit Egypte heb Ik mijn zoon geroepen”*, xi: 1; met Israël wordt in den geestelijken zin de Kerk aangeduid, en in den hoogsten zin de Heer, Die, zoals Hij het al des Hemels is, evenzo het al der Kerk is: en omdat de zonen Israëls de Kerk zouden uitbeelden, en het volgens de Goddelijke Orde was, dat zij eerst zouden worden onderricht in zulke dingen die het redelijke van

dienst zouden zijn, en door dit het geestelijke, verkeerden zij derhalve eerst in Egypte als vreemdelingen, en werden zij daarop in de woestijn gedreven om verzoekingingen te ondergaan, en opdat door dezelve de natuurlijke mens zou worden getemd; want de mens wordt niet redelijk, tenzij de zinledige en valse wetenschappelijke dingen worden verwijderd, en zo de natuurlijke mens wordt uitgezuiverd, hetgeen vooral geschiedt door verzoekingingen. Aangezien onder Israël in den hoogsten zin de Heer wordt verstaan, werd derhalve ook Hijzelf toen Hij een klein kind was, naar Egypte heengebracht, volgens deze dingen bij Mattheus: *“De Engel des Heren verscheen Jozef in den droom, zeggende: Opgestaan zijnde, neem den Knaap, en vlied in Egypte, en wees daar totdat ik het zeggen zal; hij, opgestaan zijnde, nam den Knaap en Zijn moeder, in den nacht, en vertrok naar Egypte; en hij was daar tot aan den dood van Herodes: opdat vervuld zou worden hetgeen gezegd is door den Profeet: Vanuit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen”*, II: 13, 14, 15; met deze dingen werd ook het eerste onderricht des Heren aangeduid, want de Heer werd evenals een ander mens onderricht, maar vanuit Zijn Goddelijke putte Hij alle dingen inzichtsvoller en wijzer dan alle anderen; maar hier beeldde het uitwijken naar Egypte slechts het onderricht uit; want zoals alle uitbeeldende dingen der Israëlietische en der Joodse Kerk Hem beschouwden, beeldde Hij derhalve ook die dingen in Zich uit en vervolmaakte Hij ze; aldus immers vervulde Hij alle dingen der Wet: aangezien de uitbeeldende dingen de laatsten des Hemels en der Kerk waren, en alle eerdere dingen, zijnde de redelijke, de geestelijke, en de hemelse dingen, in de laatsten binnentreden en in dezelve zijn, was daarom de Heer door die dingen in de laatsten; en omdat in de laatsten alle sterkte is, onderjunkte Hij derhalve vanuit eersten door laatsten alle hellen, en herstelde Hij alle dingen in de Hemelen in de orde; vandaar was het, dat het ganse leven des Heren in de wereld uitbeeldend is geweest, ook tot aan al die dingen toe welke bij de Evangelisten worden vermeld over Zijn Lijden, welke uitbeeldden hoedanig toen de Kerk was tegen het Goddelijke en tegen de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er wordt verstaan onder Egypte waar over de door den Heer te instaureren Kerk wordt gehandeld, in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zo zeide Jehovah: De arbeid van Egypte en de koopwaren van Cusch en der Sabeërs, der mannen van lengte, zij zullen bij U voorbijgaan, en zij zullen de Uwe zijn, na U zullen zij gaan, in banden zullen zij voorbijgaan; aldus dat zij zich jegens U zullen inkrommen, jegens U zullen zij bidden; alleenlijk in U God, en behalve U geen God”*, XLV: 14; deze dingen betreffen den Heer, over Wien in dat ganse Hoofdstuk wordt gehandeld; met den arbeid van Egypte en met de koopwaar

van Cusch en der Sabeërs, wordt aangeduid het verkwikkelijke der natuurlijke liefde vanuit de verwerving van de erkentissen van het ware en het goede; de erkentissen zelf worden aangeduid met de Sabers, die mannen van lengte worden genoemd vanwege het goede, want lengte betekent het goede en het hoedanige ervan, en de breedte het ware en het hoedanige ervan; dat zij tot de Kerk zullen toetreden, en den Heer zullen erkennen en aanbidden, wordt aangeduid met: Bij U zullen zij voorbijgaan, zij zullen de Uwe zijn, jegens U zullen zij zich inkrommen; dat de natuurlijke mens bij hen den geestelijken mens en zo den Heer zal dienen, wordt daarmee aangeduid dat zij in banden zullen voorbijgaan; want van diegenen wordt gezegd dat zij in banden gaan bij wie worden bedwongen de begeerten die van den natuurlijken mens zijn; dat zij zullen erkennen dat de Allene Heer God is, wordt daaronder verstaan dat zij jegens Hem zullen bidden, alleenlijk in Hem God, en behalve Hem geen God. Bij David: *“Vetten zullen komen uit Egypte, Cusch zal zijn handen versnellen tot God; gij koninkrijken der aarde, zingt Gode, psalmzingt den Heer”*, Psalm LXVIII: 32, 33; met de vetten uit Egypte worden de natiën aangeduid die zijn in de aandoening van de ware dingen te weten, en met Cusch worden degenen aangeduid die dezelve putten vanuit het verkwikkelijke van den natuurlijken mens; dat met Cusch dit wordt aangeduid, staat vast uit andere plaatsen waar het wordt vermeld, zoals in Gen. II: 13; Zef. III: 5, 9, 10; Dan. XI: 43; dat de natiën de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk uit den Heer zullen opnemen, wordt daarmee aangeduid dat de koninkrijken der aarde Gode zullen zingen, en den Heer psalmzingen. Bij Hoschea: *“Met eer zullen zij aankomen zoals een vogel uit Egypte, en zoals een duif uit het land van Assyrië, en Ik zal hen doen wonen op hun huizen”*, XI: 11; deze dingen betreffen eveneens den Heer, Die de Kerk zal instaureren bij de natiën; zoals een vogel uit Egypte wordt gezegd, omdat de vogel de denkingen vanuit de wetenschappelijke ware dingen betekent; en zoals een duif uit het land van Assyrië wordt gezegd, omdat de duif het redelijk goede vanuit het geestelijke betekent, Assyrië het redelijke zelf; met doen wonen op hun huizen, worden de innerlijke dingen des gemoeds aangeduid, geformeerd door de ware dingen vanuit het goede, zo beschermd zijnde tegen de bestoking door de valse dingen van het boze. Bij Jesaja: *“Het zal te dien dage zijn dat Jehovah zal afschudden van de aar der rivier tot aan de rivier van Egypte; en gij, gij zult verzameld worden een bij een, gij zonen Israëls: verder zal het zijn, te dien dage zal geschald worden met een grote bazuin, en zij zullen komen, de doorgaanden in het land van Aschur, en de verdrevenen uit het land van Egypte, en zij zullen zich inkrommen voor Jehovah, op den berg der heiligheid in Hierosolyma”*,

xxvii: 12, 13; te dien dage betekent de Komst des Heren; van de aar der rivier tot aan de rivier van Egypte, welke Jehovah zal afschudden, betekent al het redelijke en wetenschappelijke ware dat van dienst zal zijn aan het geestelijke; aar wordt gezegd, omdat zij de houder is van het koren, waarmede wordt aangeduid het ware en het goede dat den geestelijken mens als voeding van dienst is; de samenroeping tot de Kerk uit den Heer, wordt aangeduid met: Te dien dage zal er geschald worden met een grote bazuin; dat diegenen tot de Kerk zullen toetreden die anders zouden zijn vergaan door de redekavelingen vanuit de wetenschappelijke dingen aangewend om valse dingen te bevestigen, wordt aangeduid met: Zij zullen komen, de doorgaanden in het land van Aschur, en de verdrevenen uit het land van Egypte; dat zij den Heer zullen aanbidden, en dat vanuit hen de Kerk in wording zal komen, wordt daarmede aangeduid dat zij zich zullen inkrommen voor Jehovah op den berg der heiligheid in Hierosolyma; de berg der heiligheid betekent de Kerk ten aanzien van het goede des levens, en Hierosolyma de Kerk ten aanzien van het ware der leer: deze dingen worden weliswaar gezegd aangaande de zonen Israëls, die gevangen waren gemaakt in Assyrië en in Egypte, maar onder de zonen Israëls worden daar en eveneens elders de natiën verstaan uit wie de Kerk is; en met hun gevangenschap in Assyrie en in Egypte wordt de geestelijke gevangenschap aangeduid, welke er voor den mens is vanwege de valse dingen van godsdienst. Bij Zacharia: *“Ik zal hen wederbrengen uit het land van Egypte, en uit Assyrië zal Ik hen vergaderen, en tot het land van Gilead en Libanon zal Ik hen aanbrengen. Hij zal overgaan door de zee der benauwdheid, maar Hij zal slaan in de zee de golven, en de hoogmoed van Aschur zal nedergeworpen worden, en de stok van Egypte zal wijken”*, x: 10, 11; ook deze dingen betreffen de instauratie van de Kerk uit den Heer; met wederbrengen uit het land van Egypte en vergaderen uit Assyrië, worden eendere dingen aangeduid als vlak boven bij Jesaja, welke zijn ontvouwd; met het land van Gilead en met den Libanon worden de goede en de ware dingen der Kerk in den natuurlijken mens aangeduid; daarmede dat Hij zal overgaan door de zee der benauwdheid, maar zal slaan in de zee de golven, en de hoogmoed van Aschur zal worden nedergeworpen, en de stok van Egypte zal wijken, wordt aangeduid, dat verstrooid zullen worden de boze en de valse dingen van den natuurlijken mens, en de redekavelingen vanuit wetenschappelijke dingen welke dezelve bevestigen; overgaan door de zee der benauwdheid, betekent de verzoekingen; de golven betekenen de valse en de boze dingen; de hoogmoed van Aschur betekent de redekavelingen vanuit den trots van het eigen inzicht; en de stok van Egypte het bevestigende wetenschappelijke. Bij Ezechiël: *“Aan*

het einde van 40 jaren zal Ik Egypte vergaderen uit de volken waarheen zij verstrooid zijn geweest; en Ik zal hen wederbrengen in het land Pathros, op het land huns koophandels, opdat zij daar een nederig koninkrijk zijn; opdat gij u niet langer verheft boven de natiën; en Ik zal hen verminderen opdat zij niet zullen heersen over de natiën”, xxix: 13 tot 16; met Egypte wordt hier de Kerk aangeduid bij hen die in een zedelijk leven vanuit het natuurlijk schijnsel zijn; de verzoekingen die zij zullen ondergaan opdat de natuurlijke mens niet heerse over den geestelijken, worden aangeduid met 40 jaren; de wetenschappelijke dingen door welke zij de valse dingen bevestigen, worden aangeduid met Egypte dat Jehovah zal vergaderen uit de volken waarheen zij verstrooid zijn geweest; de verlichting van hen door de erkentissen van het ware, wordt aangeduid met: Ik zal hen wederbrengen op het land Pathros, welk land het land huns koophandels wordt genoemd vanwege de erkentissen die zij zich zullen verwerven, want koophandel drijven betekent erkentissen verwerven en vergemeenschappen; dat de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens zich niet in de hoogte mogen heffen en in de verheffing de ware en de goede dingen der Kerk boosdoen, en over dezelve heersen, wordt daarmede aangeduid dat zij een nederig koninkrijk zullen zijn, opdat gij u niet langer verheft boven de natiën, en Ik zal hen verminderen opdat zij niet zullen heersen over de natiën; met de natiën in de eerste plaats worden de ware dingen der Kerk aangeduid, en met de natiën in de laatste plaats de goede dingen ervan. Bij Zacharia: *“Alle overschot vanuit alle natiën, komende tegen Hierosolyma, zij zullen opklommen van jaar tot jaar, om te aanbidden den Koning Jehovah Zebaoth, en om te vieren het feest der Tabernakelen; wie niet zal zijn opgeklommen, over henlieden zal geen regen zijn; en indien een familie van Egypte niet zal zijn opgeklommen, noch zal zijn gekomen, noch met hen, zo zal er een plaag zijn waarmede Jehovah de natiën zal slaan”*, xiv: 16, 17, 18; deze dingen eveneens betreffen de Komst des Heren en de instauratie van de Kerk uit Hem; onder den Koning Jehovah Zebaoth, Dien zij zullen aanbidden, wordt de Heer verstaan; met het feest der Tabernakelen wordt de inplanting van het goede door de ware dingen aangeduid; dat er geen invloed van het ware en het goede uit den Heer is voor hen die niet tot Zijn Kerk toetreden, wordt aangeduid met: Die niet zal zijn opgeklommen, over hen zal geen regen zijn; dat zij die in het natuurlijk schijnsel zijn vanuit de allene wetenschappelijke dingen, en bij wie niet het goede door de ware dingen kan worden ingeplant, in boze en valse dingen van elk geslacht zullen zijn, wordt aangeduid met: Indien een familie van Egypte niet zal zijn opgeklommen, zo zal er een plaag zijn waarmede Jehovah

de natiën zal slaan. Bij Jesaja: *“Ik, Jehovah uw God, de Heilige Israëls, uw Zaligmaker, heb tot uw verzoening gegeven Egypte, Cusch, en Saba in uw plaats; Ik zal den mens geven in uw plaats, en het volk voor uw ziel”*, XLIII: 3, 4; deze dingen eveneens betreffen den Heer en de verlossing van hen die Hem erkennen, en vanuit de aandoening de ware dingen uit Hem opnemen; de verlossing wordt aangeduid met de verzoening, en met in uw plaats, en voor uw ziel; de natuurlijke aandoening van de ware dingen te weten vanuit de geestelijke aandoening, wordt aangeduid met Egypte, Cusch en Saba; hun inzicht daaruit wordt aangeduid met den mens, en de Kerk vanuit hen met het volk. Aangezien met Egypte de natuurlijke mens wordt aangeduid, en alle inzicht van den geestelijken mens zijn einde vindt en wordt gegrondvest in den natuurlijke mens, en in diens erkentissen en wetenschappelijke dingen, weswege de mens zonder dezelve niet inzichtsvol en wijs is, en zelfs niet redelijk, want de geestelijke mens handelt een met den natuurlijke mens, zoals de oorzaak met de uitwerking, en hij handelt één door de overeenstemmingen, is het daarvandaan, dat in de oude tijden, toen de uitbeeldende Kerk ook in Egypte was, *de Koning van Egypte of Faraö werd gebeten zoon der wijzen, en zoon der kovingen der oudheid*, Jes. XIX: 11; en *Egypte hoeksteen der stammen*, Vers 13; met de stammen immers worden alle ware en goede dingen der Kerk in de samenvatting aangeduid, en met den hoeksteen wordt het fundament ervan aangeduid. Derhalve wordt eveneens gezegd van Salomo, door wien de Heer werd uitgebeeld ten aanzien van het hemels Rijk en ten aanzien van het geestelijk Rijk *dat zijn wijsheid groter was dan de wijsheid van alle zonen van het oosten, en dan alle wijsheid der Egyptenaren*, 1 Kon. IV: 30; onder de zonen van het oosten worden allen verstaan die te dien tijde in de erkentissen van het ware en het goede waren, en door dezelve wijs waren geworden; en onder de Egyptenaren worden allen verstaan die geleerd waren vanuit de wetenschappen, vooral vanuit de wetenschap der overeenstemmingen, en daaruit in het inzicht: en daarom ook worden de wetenschappen der Egyptenaren de verborgen dingen van goud en zilver genoemd, en de verlangenswaardige dingen, bij Daniel: *“De koning van het noorden zal zijn handen zenden in de landen; ook zal het land van Egypte niet tot ontkoming zijn, indien hij ongetwijfeld zal heersen over de verborgen dingen van goud en zilver; en over alle verlangenswaardige dingen van Egypte”*, XI: 42, 43. Derhalve was het eveneens aan de zonen Israëls bevolen, toen zij uit Egypte heengingen, *dat zij van de Egyptenaren zouden lenen vaten van goud en vaten van zilver en klederen, welke zij zo aan de Egyptenaren zouden ontrukken*, Exod. XII: 35, 36; met de vaten van goud en van zilver en

met de klederen worden aangeduid de wetenschappen en de erkentnissen van het ware en het goede, welke aan Egypte werden ontrukkt, omdat zij dezelve aanwendden om boze en valse dingen te bevestigen, en dezelve verkeerden in afgodische en magische dingen; deswege werden de Egyptenaren toen zij daarvan waren beroofd, en zo louter natuurlijk waren geworden, kort daarop verdronken in de zee Suph, waarmede het lot werd uitgebeeld van hen die de wetenschappen misbruiken om boze en valse dingen te bevestigen; zij worden immers van elke erkenenis van het ware en het goede beroofd na den dood; en wanneer zij daarvan zijn beroofd, worden zij in de hel geworpen, hetgeen ook werd uitgebeeld door het verdrinken van de Egyptenaren in de zee Suph. Omdat met Egypte wordt aangeduid de wetenschap vanuit welke de mens het inzicht heeft, wordt derhalve, waar over Tyrus wordt gehandeld, gezegd *dat fijn lijnwaad uit stiksel uit Egypte het uitbreidsel was, hetwelk haar tot een zeil was*, Ezech. xxvii: 7; met Tyrus worden de erkentnissen van het ware aangeduid, en met fijn lijnwaad uit stiksel uit Egypte wordt het wetenschappelijke vanuit het geestelijk ware aangeduid; het stiksel is het wetenschappelijke, en het fijn lijnwaad is het geestelijk ware; het uitbreidsel en het zeil betekenen de openbaring, want de geestelijke ware dingen worden door de wetenschappen geopenbaard; zij verschijnen immers door dezelve aan het gezicht en tot de doorvatting van den natuurlijken mens. Aangezien alle wetenschappelijke dingen die den geestelijken mens van dienst zijn ter bevestiging van de waarheden, uit den Heer zijn, namelijk alle aanwending ervan om de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk te bevestigen, *werd derhalve Jozef tot Egypte heengevoerd en werd hij daar de heerser van het ganse land*, Gen. xli; onder Jozef immers wordt in den hoogsten zin verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, en vandaar eveneens het ware der leer, hetwelk wordt gegrondvest op de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens, zoals boven in n. 448 is gezegd: en omdat de natuurlijke mens of het natuurlijke van den mens ondergeordend zal zijn aan den geestelijken, opdat hij van dienst kan zijn om de beschikkingen van den geestelijken mens te bevestigen en uit te voeren, werd derhalve Jozef terwille van de uitbeelding van die heerschappij gemaakt tot heerser van Egypte, en was onder zijn toezicht in Egypte de graanopbrengst of het koren in overvloed, in dier mate dat vanuit hetzelfde de naburige streken en het land Kanaän zelf werden gevoed. Aangezien Salomo den Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van het ene en het andere Rijk, zowel het hemelse als het geestelijke, en al diegenen die van dat ene en andere Rijk zijn, door de erkentnissen van het ware en het goede, en door de dezelve bevestigende wetenschappelijke dingen, in het

inzicht en in de wijsheid zijn, *nam derhalve Salomo de dochter van Farao tot echtgenote, en bracht haar in de stad van David*, 1 Kon. III: 1; en eveneens daarna *bouwde hij voor de dochter van Farao een huis aan het voorhuis*, 1 Kon. VII: 8, waarmede ook was uitgebeeld, dat de wetenschap, waarop alle inzicht en wijsheid wordt gegrondvest, met Egypte in den goeden zin wordt aangeduid: en omdat ieder mens der Kerk het geestelijke, het redelijke en het natuurlijke heeft, bouwde derhalve Salomo drie huizen, het Huis Gods of den Tempel voor het geestelijke, het Huis van het woud van den Libanon voor het redelijke, want de ceder en vandaar de Libanon betekent het redelijke, en het Huis van de dochter van Farao voor het natuurlijke; deze verborgenheden verschijnen niet in den historischen zin des Woords, maar nochtans schuilen zij verborgen in den geestelijken zin ervan. Tot hiertoe is gehandeld over de betekenis van Egypte in den goeden zin; nu volgt dat er eveneens over de betekenis van Egypte in den slechten of tegengestelden zin wordt gehandeld; in dezen zin betekent Egypte den natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, of het wetenschappelijk ware gescheiden van het geestelijk goede, hetwelk in zich het boze is; of, wat hetzelfde is, het geloof gescheiden van de naastenliefde, hetwelk in zich niet het geloof is; de mens immers wordt natuurlijk geboren, en eerst put hij de wetenschappelijke dingen uit den meester en de ouders, voorts uit het lezen van boeken, en tevens uit het leven in de wereld; en indien de mens niet geestelijk wordt, dat is, opnieuw wordt geboren, dan wendt hij de wetenschappelijke dingen die hij put, aan om te bevestigen de appetijten en de wellusten van den natuurlijke mens, in een woord zijn liefden, welke alle tegen de Goddelijke orde zijn; en het is deze natuurlijke mens die met Egypte wordt aangeduid in den tegengestelden zin; zoals kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Ezechiël: *“Aangezien Farao verheven is in hoogte, en zijn top gaf tussen de ineenvlechtingen, en zijn hart verheven is in zijn hoogte, zo zal Ik hem geven in de hand van den sterke der natiën; naar zijn goddeloosheid heb Ik hem verworpen; en daarom zullen hem de vreemden uitroeien, de geweldigen der natiën, en zij zullen hem nederwerpen; op de bergen en de dalen vielen zijn takken, weswege vanuit zijn schaduw alle volken der aarde nederdaalden, en hem verlieten; op zijn ruïne zullen zij wonen, alle vogel der hemelen, en op zijn takken zullen zij zijn, alle wilde dier des velds: allen zullen ter dood worden overgegeven, tot het lagere land in het midden der zonen des mensen, tot de nederdalenden in den kuil: Ten dage waarop hij zal nederdalen tot de hel, zal Ik over hem den afgrond bedekken, en Ik zal zijn stromen afweren, opdat de grote wateren worden toegesloten, en Ik zal over hem den Libanon zwart maken, en alle bomen des velds zullen over hem verwijnen.*

Wien zijt gij zo gelijk geworden in heerlijkheid en in grootsheid onder de bomen van Eden; daar gij bestemd zult zijn om neder te dalen met de bomen van Eden in het lagere land, zo zult gij in het midden der met de voorhuid behepten nedergelegen zijn met de doorboorden door het zwaard: dit is Farao en al zijn menigte, “xxxI: 10 tot 18; met Farao wordt iets eenders aangeduid als met Egypte, namelijk de natuurlijke mens ten aanzien van de wetenschap en het inzicht daaruit; de trots van het eigen inzicht vanuit de wetenschap wordt daaronder verstaan dat hij verheven is in hoogte, en zijn top gaf tussen de ineenvlechtingen, en dat zijn hart verheven is in zijn hoogte; met de ineenvlechtingen worden de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens aangeduid; dat de wetenschappelijke dingen zijn aangeplooid om de begeerten van het boze en het valse te bevestigen, wordt aangeduid met: Ik zal hem geven in de hand van den sterke der natiën; de sterke der natiën betekent het valse van het boze; dat de valse dingen van het boze hem zullen vernietigen, wordt aangeduid met: De vreemden zullen hem uitroeien, de geweldigen der natiën zullen hem nederwerpen; dat alle wetenschappelijke en redelijke ware dingen zijn verstrooid door de boze en de valse dingen, wordt aangeduid met: Op de bergen en de dalen vielen zijn takken; dat alle ware dingen der Kerk zijn weggejaagd, wordt aangeduid met: Vanuit zijn schaduw daalden alle volken der aarde neder, en verlieten hem; dat in hun plaats denkingen en aandoeningen van het valse opvolgden, wordt daarmee aangeduid dat zij op zijn ruïne zullen wonen, alle vogel der hemelen, en zij op zijn takken zullen zijn alle wilde dier des velds; dat alle dingen verdoemd zijn en hels, wordt daarmee aangeduid, dat allen ter dood zullen worden overgegeven, tot het lagere land in het midden der zonen des mensen, tot de nederdalenden in den kuil; zonen des mensen zijn zij die in het eigen inzicht zijn, en de kuil is waar degenen zijn die in de valse dingen van leer zijn; de afweer opdat niet enige wetenschappelijke en redelijke ware dingen binnentreden, wordt aangeduid met: Ik zal over hem den afgrond bedekken en Ik zal zijn stromen afweren; opdat evenmin de geestelijke ware dingen binnentreden, wordt aangeduid met: Opdat de grote wateren worden toegesloten; dat hij het redelijke niet heeft, wordt aangeduid met: Ik zal over hem den Libanon zwart maken; dat hij evenmin enige erkentissen van het ware heeft welke der Kerk zijn, wordt daarmee aangeduid, dat alle bomen des velds over hem zullen verkwijnen; dat hij niet langer enig verstand van het ware heeft, noch enige doorvatting van de erkentissen van het goede, vanwege den trots van het eigen inzicht, wordt aangeduid met: Wien zijt gij gelijk geworden in heerlijkheid en in grootsheid onder de bomen van Eden; omdat de erkentissen van het goede

door aanplooiingen aan boze dingen geheel en al verdraaid zijn, wordt aangeduid met: Daar gij bestemd zult zijn om neder te dalen met de bomen van Eden in het lagere land; de bomen van Eden zijn de erkennenissen van het goede vanuit het Woord, welke de natuurlijke mens heeft verdraaid en vervalst; dat zij onder degenen in de hel zullen zijn die door het van het leven der naastenliefde gescheiden geloof elk ware bij zich hebben uitgeblust, wordt aangeduid met: Zo zult gij in het midden der met de voorhuid behepten nedergelegen zijn met de doorboorden door het zwaard; onder de doorboorden door het zwaard worden in het Woord degenen verstaan die de ware dingen bij zich door de valse dingen hebben uitgeblust; dat al die dingen zijn gezegd aangaande den natuurlijke mens, beroofd van het licht uit den geestelijken mens, wordt aangeduid met: Dit is Farao en al zijn menigte; Farao is de natuurlijke mens, en zijn menigte is al het wetenschappelijke daar. Bij denzelfde: *“Zoon des mensen, profeteer en zeg: Huilt, ach de dag, een dag der walk; het zal de tijd der natiën zijn, waarop het zwaard zal komen in Egypte, en zij zullen haar menigte nemen, en haar fundamenten zullen worden omgekeerd; en zij zullen vallen die Egypte ondersteunden, en de hoogmoed van haar sterkte zal nederdalen; van den toren van Sevene zullen zij daarin vallen door het zwaard; dan zullen zij verwoest worden in het midden der verwoeste landen, en haar steden zullen in het midden der verlaten steden zijn; opdat zij bekennen dat Ik ben Jehovah, wanneer Ik een vuur in Egypte zal hebben gegeven, zodat al haar helpers worden verbroken; en Ik zal doen ophouden de menigte van Egypte door de hand van Nebuchadnezar, den koning van Babel, van hem en van zijn volk met hem, de geweldigen der natiën, die zullen worden toegevoerd om het land te verderven, en zij zullen hun zwaard ontbloten tegen Egypte, opdat zij het land vervullen met den doorboorde: dan zal Ik de rivieren droogte geven, en het land verkopen in de hand der bozen, en verwoesten zal Ik het land en zijn volheid door de hand der vreemden; de vorst vanuit het land van Egypte zal niet meer zijn; Ik zal vuur geven in Egypte, en Ik zal Egypte verstrooien onder de natiën, en Ik zal hen uiteenwerpen in de landen”*, xxx: 1 tot het einde; deze dingen zijn kort samengevat uit dat Hoofdstuk genomen: het is een weeklacht over de verwoesting van de Kerk door de valse dingen die begunstigen de boze dingen welke vanuit den natuurlijke mens zijn, want aan dezen mens, gescheiden van den geestelijken, ontspringen alle boze dingen en de valse dingen daaruit, welke de ware en de goede dingen der Kerk verdraaien en vernietigen; de weeklacht over die verwoesting wordt aangeduid met: Huilt, ach de dag, een dag der wolk, het zal de tijd der natiën zijn; de dag der wolk is de staat der Kerk vanwege de niet-verstane ware dingen, bijgevolg vanwege de valse

dingen; de tijd der natiën is de staat der Kerk vanwege de boze dingen; dat het valse den gansen natuurlijken mens zal vernietigen, en alle dingen die daar zijn, door de aanplooiing aan boze dingen, wordt daarmede aangeduid dat het zwaard zal komen in Egypte, en zij haar menigte zullen nemen, en haar fundamenten zullen worden omgekeerd; dat er geen bevestigingen en versterkingen van het ware zullen zijn door de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens, wordt aangeduid met: Zij zullen vallen die Egypte ondersteunden, en de hoogmoed van haar sterkte zal nederdelen; dat de valse dingen het verstand van het ware zullen vernietigen, wordt aangeduid met: Van den toren van Sevene zullen zij daarin vallen door het zwaard; dat alle dingen der Kerk en alle dingen van de leer der Kerk zullen vergaan, wordt aangeduid met: Dan zullen zij verwoest worden in het midden der verwoeste land en, en haar steden in het midden der verlaten steden; de begeerten van het boze vanuit den natuurlijken mens, worden aangeduid met het vuur dat Jehovah zal geven in Egypte; zodat er niet langer vanuit den natuurlijken mens bevestigingen van het ware zijn, wordt aangeduid met: Zodat al haar helpers worden verbroken; dat de begeerten der liefde van zich en de valsheden daaruit zullen verwoesten, wordt aangeduid met de hand van Nebuchadnezar, den koning van Babel, van hem en van zijn volk; dat zo de Kerk zal worden verwoest door de valse dingen van het boze, welke de goede dingen der naastenliefde en de ware dingen des geloofs geweld zullen aandoen, wordt daarmede aangeduid dat de geweldigen der natiën zullen worden toegevoerd om het land te verderven, en zij hun zwaard zullen ontbloten tegen Egypte, opdat zij het land vervullen met den doorboorde; dat zo niet het ware wordt verstaan, wordt aangeduid met: Ik zal de rivieren droogte geven; omdat in de plaats van het goede het boze, en in de plaats van het ware het valse is in de Kerk, wordt aangeduid met: Ik zal het land verkopen in de hand der bozen, en Ik zal het land en zijn volheid verwoesten door de hand der vreemden; dat er niet enig ware, zijnde het hoofd, en vandaar niet enig ware des levens uit den Heer zal zijn, wordt daarmede aangeduid dat de vorst vanuit het land van Egypte er niet langer zal zijn; dat niets dan de boze dingen vanuit de liefde van zich den natuurlijken mens in beslag zullen nemen, wordt aangeduid met: Ik zal een vuur geven in Egypte, en Ik zal Egypte verstrooien onder de natiën; dat er vandaar een verstrooiing zal zijn van alle dingen der Kerk, wordt aangeduid met: Ik zal hen uiteenwerpen in de landen. Bij Jesaja: *“De profetische uitspraak der beesten van het zuiden: in het land der benauwdheid en des angstes; de jonge leeuw en de oude leeuw meer dan zij, de adder en de vliegende vurige slang, zij dragen op den schouder der ezelen hun schatten, en op den rug*

der kamelen hun schatkisten, tot het volk zullen zij geen nut doen, en Egypte ijdelheid en ijlheid, zullen helpen”, xxx: 6, 7; met de beesten van het zuiden worden aangeduid de begeerten die vanuit den natuurlijken mens zijn, uitblussende het licht, dat de mens der Kerk zal hebben vanuit het Woord; met het land der benauwdheid en des angstes wordt aangeduid de Kerk waar niet het goede der naastenliefde, noch het ware des geloofs zal zijn; met den jongen leeuw en den ouden leeuw die meer dan zij zijn, wordt aangeduid de macht van het valse, verwoestende het ware en het goede der Kerk; met de adder en de vliegende vurige slang wordt aangeduid het zinlijke, geslepen en bedreven redenerende; met “zij dragen op den schouder der ezelen hun schatten, en op den rug der kamelen hun schatkisten”, worden de wetenschappelijke dingen van den zinlijken en den natuurlijken mens aangeduid, vanuit welke zij alle dingen besluiten; de schatten en de schatkisten zijn de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord, hier echter de valse wetenschappelijke dingen, omdat zij vanuit het eigen inzicht zijn; de ezelen zijn de dingen die van den zinlijken mens zijn; en de kamelen die welke van den natuurlijken mens zijn; met Egypte, zijnde ijdelheid en ijlheid, wordt aangeduid het ene en het andere, zowel het zinlijke als het natuurlij ke, welke in zich beschouwd zonder het goede en zonder de ware dingen zijn. Bij denzelfde: “Wee hun die tot Egypte nederdalen om hulp, en op paarden steunen, en vertrouwen op den wagen omdat hij veel is, en op de ruiters omdat zij zeer machtig zijn, maar zij zien niet op tot den Heilige Israëls, en Jehovah zoeken zij niet; want Egypte is mens, niet God, en zijn paarden zijn vlees, en niet geest”, xxxi: 1, 3; met deze dingen wordt beschreven de staat dergenen die vanuit zichzelf, aldus vanuit het eigen inzicht, in de dingen welke des Hemels en der Kerk zijn, willen wijs zijn, en niet vanuit den Heer; en omdat dezulken natuurlijk zijn, en derhalve vanuit de begoochelingen der zinnen en vanuit de boos aangeplooidde wetenschappelijke dingen alle dingen wegnemen, de ware en de goede dingen der Kerk verdraaien en vervalsen, wordt daarom van hen gezegd: Wee dengenen die tot Egypte nederdalen om hulp, en niet opzien tot den Heilige Israëls en Jehovah niet zoeken; de hersenschimmige dingen [*imaginaría*] die vanuit de begoochelingen der zinnen zijn, worden aangeduid met de paarden van Egypte waarop zij steunen; de valse dingen van leer, bevestigd vanuit de wetenschappelijke dingen in veel voorraad, worden aangeduid met: Zij vertrouwen op den wagen, omdat hij veel is; en de redekavelingen daaruit, waarmede zij de ware dingen aanvallen, worden aangeduid met de ruiters waarop zij vertrouwen, omdat zij zeer machtig zijn; dat de natuurlijke mens de Goddelijke dingen niet vanuit zich verstaat, wordt

daarmede aangeduid dat Egypte mens is, en niet God; dat het inzicht is vanuit het eigene, waarin niet het leven is, wordt daarmede aangeduid dat zijn paarden vlees zijn, en niet geest; de paarden van Egypte zijn de hersenschimmige dingen, welke in zich dood zijn, omdat zij begoochelingen zijn; het vlees is het eigene van den mens, en de geest is het leven uit den Heer. Bij Jeremia: *“Tegen Egypte, tegen het heir van Farao, koning van Egypte, dat was bij de rivier de Eufraath; hetwelk sloeg Nebuchadnezar, de koning van Babel; wie is deze die zoals een stroom opklimt, wiens wateren zoals stromen worden bewogen; Egypte klimt op zoals een stroom, en zoals stromen worden de wateren bewogen; hij zegt immers: Ik zal opklimmen, ik zal de aarde bedekken, verderven zal ik de stad en de daarin wonenden: klimt op, gij paarden, en raast, gij wagens, en gaat uit, gij sterken; het zwaard zal eten en verzadigd worden, en dronken worden van hun bloed: klim op naar Gilead, en neem balsem, gij maagd dochter van Egypte; tevergeefs hebt gij de medicijnen vermenigvuldigd; er is geen heling voor u”*, XLVI: 2, 7, 8. 9, II; en verder 14 tot 26; dat hier met Egypte ook wordt aangeduid de natuurlijke mens met diens wetenschappelijke dingen gescheiden van den geestelijken mens, hetgeen geschiedt door den trots van het eigen inzicht, welke door de redekavelingen vanuit de wetenschappelijke dingen de ware en de goede dingen der Kerk vernietigt, blijkt uit deze afzonderlijke dingen, in den geestelijken zin gezien; met het heir immers van den koning van Egypte, hetwelk was bij de rivier de Eufraath, worden de vals aangeploide wetenschappelijke dingen aangeduid, en vanuit die de redekavelingen; dat Nebuchadnezar, de koning van Babel sloeg, betekent den ondergang ervan door den trots van het eigen inzicht; wie is deze die zoals een stroom opklimt, wiens wateren zoals stromen worden bewogen, betekent het eigen inzicht, en de valse dingen ervan, daarnaar strevende om de ware dingen der Kerk te vernietigen; Egypte klimt op zoals een stroom, en zoals stromen worden de wateren bewogen, betekent den natuurlijke mens, vanuit zich of vanuit het eigene tegen de ware dingen der Kerk redenerende; hij zeide immers: Ik zal opklimmen, ik zal de aarde bedekken, verderven zal ik de stad en de daarin wonenden, betekent het streven en het verlangen van de Kerk en de ware en de goede dingen van haar leer te verderven; klimt op, gij paarden, en raast, gij wagens, en gaat uit gij sterken, betekent door de hersenschimmige dingen die zijn vanuit de begoochelingen, en door de valse dingen van leer, bevestigd vanuit de wetenschappelijke dingen, vanuit welke het hun toeschijnt machtig te zijn; het zwaard zal eten, en verzadigd worden, en dronken worden van hun bloed, betekent de totale vernietiging van den natuurlijke mens door de valse dingen en door de vervalsingen van het ware; klim op tot

Gilead, en neem balsem, gij dochter van Egypte, betekent de ware dingen van den zin der letter des Woords, en daaruit de redekaveling en de verdediging; met Gilead immers wordt de redekaveling vanuit den zin der letter des Woords aangeduid, door welke de valse dingen worden bevestigd, want Gilead was niet ver af van de Eufraat, en daarvandaan was de was, de balsem en de stacte, en het werd de erfenis voor de zonen van Menasse en de helft van den stam van Gad, Gen. xxxi: 21; Hfdst. xxxvii: 25; Num. xxxii: 29; Jos. xiii: 25; deswege worden met Gilead, meer dan met de andere dingen, de redekavelingen vanuit den zin der letter des Woords aangeduid; met den balsem wordt de aanplooiing en vandaar de bevestiging van het valse aangeduid; en met de dochter van Egypte de aandoening van het valse, welke een zodanige Kerk heeft; tevergeefs hebt gij de medicijnen vermenigvuldigd, er is geen heling voor u, betekent dat zulke dingen, in welken voorraad dan ook, niets van hulp bieden, aangezien zo de ware dingen zelf worden vervalst. Bij Mozes: *“De Egyptenaren vervolgden de zonen Israëls, en zij kwamen achter hen, al de paarden van Farao, zijn wagens, en zijn ruiters, in het midden van de zee: maar Jehovah was voortschouwende tot het kamp der Egyptenaren, verbijsterde het; Hij stiet het rad hunner wagens weg, en de wateren keerden weder, en zij bedekten de wagens en de ruiters met het algehele leger van Farao”*, Exod. xiv: 23, 24, 25, 26, 27, 28; Hfdst. xv: 19, 21; met de paarden van Farao werden de hersenschimmige dingen aangeduid, omdat zij begoochelingen zijn, zijnde de wetenschappelijke dingen vanuit een verdraaid verstandelijke aangeplooid om de valse dingen te bevestigen; met zijn wagens de leerstellige dingen van het valse, en met de ruiters de redekavelingen daaruit; met het rad der wagens wordt het vermogen van redekavelen aangeduid; maar deze dingen zijn in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 8208 tot 8219, 8332 tot 8335, 8343, ontvouwd. Aangezien met de paarden van Egypte zulke dingen worden aangeduid, werd het derhalve voorgeschreven door Mozes: *“Indien het volk een koning wil, zo zal een koning over hen worden gesteld, dien Jehovah God verkozen zal hebben uit het midden der zonen Israels; niet zal een vreemde man gesteld worden die uw broeder niet is; als hij slechts niet voor zich de paarden vermenigvuldigt, noch het volk terugleidt tot Egypte om de paarden te vermenigvuldigen; Jehovah immers heeft tot u gezegd: Gij zult voortaan niet meer wederkeren in dezen weg; noch zal hij voor zich de vrouwen-echtgenoten vermenigvuldigen, opdat zijn hart niet terugtrede, noch zal hij zilver en goud al te zeer voor zich vermenigvuldigen”*, Deut. xvii: 15, 16, 17; wat met deze dingen die aan den koning werden voorgeschreven, wordt aangeduid, kan niemand zien tenzij men weet wat in den geestelijken zin wordt aangeduid met den

koning, met de zonen Israëls, met Egypte en zijn paarden, voorts met de vrouwelechtgenoten, en met zilver en goud; met den koning wordt het ware vanuit het goede aangeduid; met de zonen Israëls de Kerk vanuit hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; met Egypte de natuurlijke mens; met zijn paarden de wetenschappelijke dingen; met de vrouwelechtgenoten de aandoeningen van het ware en het goede, en met zilver en goud de ware en de goede dingen der Kerk, en in den tegengestelden zin de valse en de boze dingen ervan; en omdat met den koning het ware vanuit het goede wordt aangeduid, en met de zonen Israëls de Kerk vanuit hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, wordt derhalve gezegd dat indien het volk het wil, een koning over hen zal worden gesteld dien Jehovah God verkoren zal hebben uit het midden der zonen Israëls; niet zal een vreemde man gesteld worden die uw broeder niet is; met den vreemden man die uw broeder niet is, wordt het niet-samenstemmende godsdienstige aangeduid, voorts het valse waarin niet het goede is; en omdat met Egypte de natuurlijke mens wordt aangeduid, en met de paarden de valse wetenschappelijke dingen die hersenschimmige dingen zijn, wordt derhalve gezegd: Als hij slechts niet voor zich de paarden vermenigvuldigt, noch het volk terugleidt tot Egypte om de paarden te vermenigvuldigen; omdat met de vrouwen-echtgenoten worden aangeduid de aandoeningen van het ware en het goede, dewelke de aandoeningen van het boze en het valse worden, wanneer een man verscheidene vrouwen-echtgenoten heeft, wordt derhalve gezegd: Noch vermenigvuldige hij voor zich de vrouwen-echtgenoten, opdat zijn hart niet terugtrede; en omdat met zilver en goud de ware en de goede dingen der Kerk worden aangeduid, hier echter de valse en de boze dingen, wanneer zij alleen worden beschouwd uit den natuurlijke mens, wordt derhalve gezegd: Noch zal hij zilver en goud al te zeer vermenigvuldigen; maar nog strikter ter zake werd met die woorden voorgeschreven dat niet het ware heerse over het goede, hetgeen geschiedt wanneer de natuurlijke mens heerst over den geestelijken; dat dit niet geschiede, wordt aangeduid met: Niet zal hij het volk terugleiden tot Egypte, en vandaar de paarden vermenigvuldigen; voorts ook: Niet zal hij verscheidene vrouwen-echtgenoten trouwen; want met de echtgenote en den echtgenoot wordt aangeduid de aandoening van het goede overeenstemmende met de aandoening van het ware, welke overeenstemming er is in het huwelijk van den man met een echtgenote, niet echter met verscheidene: eendere dingen zijn nog uitvoeriger voorgeschreven in het Recht des Konings, 1 Sam. VIII: 10 tot 18: omdat Salomo voor zich niet slechts paarden uit Egypte verwierf, maar ook de vrouwen-echtgenoten vermenigvuldigde, alsmede zilver en goud

opeenstapelde, werd hij derhalve afgodisch, en werd het koninkrijk na zijn dood verdeeld. Bij Jesaja: *“Een profetische uitspraak over Egypte: Jehovah rijdende op een lichte wolk, en Hij komt in Egypte; deswege zullen de afgoden van Egypte vóór Hem bewogen worden, en het hart van den Egyptenaar zal smelten in het midden van hem; Ik zal Egypte besluiten in de hand van een hard heer, en een heftige koning zal over hen heersen. Dan zullen de wateren in de zee ontbreken, en de rivier zal worden uitgedroogd en verdorren, en de stromen zullen terugtreden, en de rivieren van Egypte zullen worden uitgedroogd; het riet en het schilf zullen verwelken: derhalve zullen de vissers rouwen, en allen die den angel in den stroom werpen, zullen treurig zijn, en zij die het net over de aangezichten der wateren uitbreiden, zullen kwijnen: ook zij die het vlas der zijden maken, en de wevers van gordijnen zullen blozen. Hoe zegt gij tot Farao: Een zoon der wijzen ik, een zoon der koningen der oudheid; waar zijn nu uw wijzen; dat zij u nu te kennen geven, en bekennen wat Jehovah heeft beraadslaagd over Egypte: dwaas geworden zijn de vorsten van Zoan, heengevoerd zijn de vorsten van Nof, en zij hebben Egypte verleid, den hoeksteen zijner stammen; er zal voor Egypte geen werk zijn dat hoofd en staart, tak en bieze make”*, XIX: 1 tot 17; dat met Egypte wordt aangeduid het natuurlijke van den mens gescheiden van zijn geestelijke, kan ook vaststaan uit deze dingen, in den geestelijken zin beschouwd; en de mens wordt louter natuurlijk, wanneer hij in zijn leven niet schouwt tot den Heer, maar tot zichzelf en tot de wereld; vandaar heeft hij den trots van het eigen inzicht, welke aan de geleerden [*eruditits*] gemeen is, en bij hen het redelijke verdraait, en het geestelijk gemoed toesluit: opdat men wete dat de natuurlijke mens met Egypte, het eigen inzicht met den stroom ervan, en de valse dingen met de wateren van den stroom van Egypte worden aangeduid, zou ik in een reeks de dingen willen ontvouwen die uit dat Hoofdstuk hier beknopt zijn aangevoerd; Jehovah rijdende op een lichte wolk, en Hij komt in Egypte, betekent de bezoeking van den natuurlijke mens vanuit het natuurlijk-geestelijk Goddelijk Ware; de bezoeking immers is het onderzoek hoedanig de mens is, en het onderzoek geschiedt door het Goddelijk Ware; de lichte wolk betekent het natuurlijk-geestelijke Goddelijk Ware, vanuit hetwelk verschijnt hoedanig de mens is ten aanzien van zijn natuurlijke; deswege zullen de afgoden van Egypte vóór Hem bewogen worden, en het hart van den Egyptenaar zal smelten in het midden van hem, betekent de opeenstapelning en de bende der valse dingen in den natuurlijke mens, vanuit welke de eredienst is, en de schrik ervan vanwege de bezoeking; Ik zal Egypte besluiten in de hand van een hard heer, en een heftige koning zal over hen heersen, betekent dat daar het boze van het valse en het valse van

het boze regeert; de harde heer is het boze van het valse, en de heftige koning is het valse van het boze; dan zullen de wateren in de zee ontbreken, en de rivier zal uitgedroogd worden en verdorren, betekent dat er niet enige ware dingen in den natuurlijken mens zijn, en vandaar niet enig inzicht is; en de stromen zullen terugtreden, en de rivieren van Egypte zullen worden uitgedroogd, betekent dat hij zich van de ware dingen tot de valse zal keren, weswege het inzicht, omdat het zonder de ware dingen is vanuit het licht van den geestelijken mens, dood zal zijn; het riet en het schilf zullen verwelken, betekent dat zal verdwijnen alle doorvatting van het ware en het goede vanuit den zin der letter des Woords, welke de zinlijke mens anders zou hebben; derhalve zullen de vissers rouwen, en allen die den angel in den stroom werpen, zullen treurig zijn, en zij die het net over de aangezichten der wateren uitbreiden, zullen kwijnen, betekent dat zij die onderwijzen en voor de ontwikkeling zorg dragen [*docentes et erudientes*] tevergeefs zwoegen om door de ware dingen vanuit het Woord den natuurlijken mens te hervormen; de vissers en zij die het net uitbreiden over de aangezichten der wateren, betekenen hen die de natuurlijke mensen leren en voor hun ontwikkeling zorg dragen vanuit het Woord, in het bijzonder vanuit den zin der letter ervan; de vis betekent de erkentissen daaruit; treurig zijn en kwijnen betekent zwoegen; ook zij die het vlas der zijden [*linum sericorum*] maken, en de wevers van gordijnen zullen blozen, betekent hen die de geestelijke ware dingen natuurlijk onderwijzen; het vlas der zijden is het geestelijk ware, de gordijnen zijn de natuurlijke ware dingen vanuit geestelijken oorsprong; en die dingen maken en weven is ze onderwijzen; hoe zegt gij tot Farao: Een zoon der wijzen ik, een zoon der koningen der oudheid; waar zijn nu uw wijzen? betekent dat de wijsheid en het inzicht van den natuurlijken mens vanuit den geestelijken is vergaan; de natuurlijke mens is geformeerd opdat hij het inzicht en de wijsheid opneme vanuit den geestelijken mens, hetgeen geschiedt wanneer de ene en de andere mens een handelt zoals oorzaak en uitwerking; dwaas geworden zijn de vorsten van Zoan, heengevoerd zijn de vorsten van Nof, betekent dat de ware dingen van de wijsheid en het inzicht vanuit het geestelijk licht in den natuurlijken mens zijn verkeerd in de valse dingen van den waanzin; Zoan en Nof waren in het land van Egypte, en betekenden de verlichting van den natuurlijken mens vanuit het geestelijk licht; en zij hebben Egypte verleid, den hoeksteen der stammen, betekent dat de natuurlijke mens is verdraaid, in wien toch alle ware en goede dingen der Kerk worden gegroundvest; er zal voor Egypte geen werk zijn dat hoofd en staart, tak en bieze make, betekent dat zij niet langer inzicht hebben, noch

wetenschap van het ware, bijgevolg niet het geestelijk ware, noch het natuurlijk ware. Bij Ezechiël: *“Zoon des mensen, stel uw aangezichten tegen Farao, den koning van Egypte, en profeteer tegen hem, en tegen het ganse Egypte; spreek en zeg: Zo zeide de Heer Jehovih: Zie, Ik tegen u, o Farao, koning van Egypte, grote walvis, die ligt in het midden zijner rivieren, die zegt: mijn is de rivier, en ik heb mij gemaakt; deswege zal Ik haken geven in uw kaken, en den vis uwer rivieren zal Ik aan uw schubben doen kleven; en Ik zal u achterlaten in de woestijn, u en al den vis uwer rivieren; op de aangezichten des velds zult gij vallen, niet zult gij verzameld, noch vergaderd worden; aan het wilde dier der aarde en aan den vogel des hemels heb Ik u tot spijsze gegeven; opdat alle bewoners van Egypte bekennen dat Ik Jehovah; deswege dat zij een stok des riets zijn geweest voor het huis Israëls; wanneer zij u bij de hand hielden, zo werd gij gebroken, en gij doorboordet hun allen schouder; en wanneer zij op u leunden, zo werd gij verbroken, en gij deedt alle lenden staan. Zie, Ik aanbrengende tegen u het zwaard, en Ik zal uit u mens en beest uitroeien, zodat het land van Egypte verlatenheid en woestheid worde, deswege dat hij heeftgezegd: De rivier is mijne, en ik heb gemaakt; derhalve Ik tegen u, en tegen uw rivieren, en Ik zal het land van Egypte geven tot woestheden, van den toren van Sevene tot aan de grens van Cusch, en zijn steden zullen verlatenheid zijn veertig jaren”*, xxix :1 tot 12; met deze woorden ook wordt de natuurlijke mens beschreven, beroofd zijnde van elk ware en goede door den trots vanuit de wetenschap en vandaar vanuit het eigen inzicht; aangezien met Farao, den koning van Egypte, de wetenschap van den natuurlijken mens en daaruit het eigen inzicht wordt aangeduid, wordt derhalve gezegd: Zie, Ik tegen u, o Farao, koning van Egypte, grote walvis, die ligt in het midden zijner rivieren; met den groten walvis wordt aangeduid het wetenschappelijke van den natuurlijken mens in het gemeen, hier het valse wetenschappelijke; en met de rivier wordt het eigen inzicht aangeduid; die zegt: Mijne is de rivier, en ik heb mij gemaakt, betekent dat vanuit mij het inzicht is, en niet vanuit den Heer; aldus behelzen die woorden den trots van het eigen inzicht; deswege zal Ik een haak geven in uw kaken, betekent de leugenpraat waarvoor hij zal gekastijd worden; en Ik zal den vis uwer rivieren aan uw schubben doen kleven, betekent de valse wetenschappelijke dingen van het laagste slag, welke vanuit de begoochelingen der zinnen zijn; de vissen zijn de wetenschappelijke dingen, de schubben zijn de begoochelingen der zinnen, zijnde de wetenschappelijke dingen van het laagste slag; en Ik zal u achterlaten in de woestijn, u en al den vis uwer rivieren, betekent ontdaan van de ware dingen met alle wetenschappelijke dingen vanuit welke het inzicht is; op de aangezichten des velds zult gij vallen, niet

zult gij verzameld, noch vergaderd worden, betekent het godsdienstige zonder elken samenhang en elk herstel; aan het wilde dier der aarde en aan den vogel des hemels heb Ik u tot spijs gegeven, betekent dat hij uroet worden verteerd door de aandoeningen en de denkingen van het valse; opdat alle bewoners van Egypte bekennen dat Ik Jehovah, betekent opdat zij weten en geloven dat al het ware en goede ook in den natuurlijke mens uit den Heer zijn; deswege dat zij een stok des riets zijn geweest voor het huis Israëls, betekent het vertrouwen op de wetenschappelijke dingen van den zinlijken mens, welke begoochelingen zijn bij de mensen der Kerk; dat de stok des riets dat vertrouwen betekent, zie men boven in n. 627; wanneer zij u bij de hand hielden, zo werd gij gebroken, en gij doorboordet hun allen schouder, betekent dat door het geloof daaraan alle macht van het ware vergaat; en wanneer zij op u leunden, zo werd gij verbroken, en gij deed alle lenden staan, betekent dat door het vertrouwen op dezelve het vermogen van het goede der liefde op te nemen vergaat; Zie, Ik zal tegen u aanbrengen het zwaard, en Ik zal uit u mens en beest uitroeien, betekent dat het valse zal vernietigen alle inzicht van het ware en alle aandoening van het goede in den natuurlijke mens; zodat het land van Egypte verlatenheid en woestheid worde, betekent dat vandaar de natuurlijke mens zonder elk ware en zonder elk goede is; deswege dat hij heeft gezegd: De rivier is mijne, en ik heb gemaakt, betekent vanwege den trots van het eigen inzicht; En ik zal het land van Egypte geven tot woestheid, van den toren van Sevene tot aan de grens van Cusch, betekent de vernietiging van de Kerk van eersten tot laatsten in den natuurlijke mens; zijn steden zullen verlatenheid zijn 40 jaren, betekent de leerstellige dingen vanuit louter valse dingen totdat niet enig ware over is; 40 jaren betekent de volledige periode der verwoesting van de Kerk, en eveneens den volledige duur der verzoeking. In het Tweede Boek der Koningen: *“Indien gij u betrouwde op den stok van het verbrijzelde riet, op Egypte, op denwelken zo een man leunt, zo gaat hij in zijn hand binnen, en doorboort die: zo is Farao, de koning van Egypte, voor al degenen die op hem vertrouwen”*, XVIII: 21; met den stok des riets en met daarop leunen worden eendere dingen als vlak boven aangeduid. Vandaar ook wordt Egypte bij David genoemd *“het wilde dier des riets, de vergadering der sterken, hetwelk de volken verstroot”*, Psalm LXVIII: 31; met het wilde dier des riets wordt aangeduid de aandoening of de begeerte van het valse, welk valse is vanuit de wetenschappelijke dingen van den zinlijken mens, welke dingen begoochelingen zijn; en deze worden de vergadering der sterken genoemd, omdat zij sterk overreden; en omdat zij de ware dingen der Kerk verstrooien, wordt er gezegd: Het verstroot de volken. Bij Hoschea: *“Efraïm*

zal zijn zoals een dwaze duif; geen hart; zij riepen Egypte, zij gingen heen tot Assyrië: wee hun, omdat zij zijn afgezworven van Mij; de verwoesting is voor hen omdat zij tegen Mij hebben overtreden; hun vorsten zullen door het zwaard vallen, vanwege de verontwaardiging hunner tong: dit is hun bespotting in het land van Egypte”, VII: 11, 13, 16; daar wordt gehandeld over den hoogmoed van Israël, waarmede wordt aangeduid de trots van het eigen inzicht in zulke dingen die der Kerk zijn; dat met Egypte de natuurlijke mens en diens wetenschap wordt aangeduid, staat hieruit vast dat met Efraïm, over wien bij dezen profeet veel wordt gehandeld, het verstandelijke der Kerk en het ware van haar leer in het natuurlijke wordt aangeduid; dat dit met Efraïm wordt aangeduid, zie men boven in n. 440; en daarom wordt met: Efraïm zal een dwaze duif zijn, geen hart, aangeduid dat er nu geen verstandelijke is, omdat er niet het ware is, noch de aandoening van het ware en het goede; daarmede dat zij Egypte riepen en heengingen tot Assyrië, wordt aangeduid dat zij vertrouwden op de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens, en op de redekavelingen daaruit, welke bedriegen; wee hun, omdat zij zijn afgezworven van Mij, betekent den afkeer van de ware dingen die vanuit het Woord zijn; de verwoesting is voor hen, omdat zij tegen Mij hebben overtreden, betekent de beroving van elk ware vanwege de terugtrekking; hun vorsten zullen door het zwaard vallen, betekent dat de primaire ware dingen zullen worden vernietigd door de valse dingen; vanwege de verontwaardiging hunner tong; dit is hun bespotting in het land van Egypte, betekent de berisping van de leer vanuit den natuurlijken mens, en de verachting ervan. Bij denzelfde: *“Israël, gij hebt gehoereerd onder uw God; zij zullen niet wonen in het land van Jehovah, en Efraïm zal in Egypte wederkeren, en in Assyrië zullen zij het onreine eten: zie, zij zijn heengegaan vanwege de verwoesting; Egypte zal hen vergaderen, Mof zal hen begraven, met hun verlangenswaardig zilver; de distel zal die bezitten; de doorn is in hun tenten*”, IX: 1, 3, 6; in dat ganse Hoofdstuk wordt gehandeld over het teloorgegane verstand van het Woord, hetwelk hier Efraïm is; gij hebt gehoereerd onder uw God, betekent het vervalste Ware des Woords; zij zullen niet wonen in het land van Jehovah, betekent dat zij niet het leven van het goede hebben zodanig als in den Hemel; en Efraïm zal in Egypte wederkeren, betekent het teloorgegane verstand van het ware, weswege zij natuurlijk zijn geworden; en in Assyrië zullen zij het onreine eten, betekent het redelijke, krioelend van de valse dingen van het boze; zie, zij zijn heengegaan vanwege de verwoesting, betekent het zich van den Heer afkeren door de vervalsing van het ware; Egypte zal hen vergaderen, betekent dat zij louter natuurlijk zijn geworden; Mof zal hen begraven,

betekent den geestelijken dood door de aanplooiing van de waarheden aan den zin der letter des Woords aan de valse dingen van het boze; met hun verlangenswaardig zilver betekent de erkentnissen van het ware; de distel zal die bezitten, betekent dat het boze dezelve zal verdraaien; de doorn is in hun tenten, betekent het valse van het boze in den eredienst. Bij denzelfde: *“Israël zal niet wederkeren tot Egypte; de Assyriër, deze hun koning”*, xi: 5; Israël zal niet wederkeren tot Egypte, betekent dat de mens der Kerk, geestelijk geworden zijnde, niet natuurlijk zal worden; de Assyriër, deze hun koning, betekent dat dan de redeneringen vanuit valse dingen zullen heersen: de mens der Kerk wordt van geestelijk natuurlijk, wanneer hij het geloof scheidt van de naastenliefde, dat is, het Woord gelooft en niet leeft volgens de geboden daar, voorts wanneer hij voor zich het inzicht opeist, en hetzelfde niet toeschrijft aan den Heer; vandaar de trots vanuit welken de mens natuurlijk wordt: de mens immers is eerst natuurlijk, daarna wordt hij redelijk, en ten slotte geestelijk; wanneer de mens natuurlijk is, dan is hij in Egypte; wanneer hij redelijk wordt, dan is hij in Assyri, en wanneer hij geestelijk wordt, dan is hij in het land Kanaän, aldus in de Kerk. Bij denzelfde: *“Efraïm weidende den wind, en hij achtervolgt den oostenwind; den gehelen dag vermenigvuldigt hij leugen en verwoesting; en zij sluiten een verbond met den Assyriër, en de olie wordt naar Egypte afgevoerd”*, xii: 2; met Efraïm wordt aangeduid de Kerk waarin het verstand van het ware is teloor gegaan; met den wind weiden wordt aangeduid zich doordrenken van het valse, met den oostenwind dien hij achtervolgt, wordt de uitdroging en de verstrooiing van het ware aangeduid; daarmede dat de olie wordt afgevoerd naar Egypte, wordt aangeduid dat het goede der liefde door de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens wordt verdraaid; maar deze dingen zijn uitvoeriger boven in n. 419 ontvouwd. Bij Jesaja: *“Wee den weerbarstigen zonen door raadslag te maken, maar niet uit Mij, en door een gietsel te gieten, maar niet uit mijn geest, opdat zij zonde over zonde toevoegen: die heengaan om neder te dalen tot Egypte, maar mijn mond niet vragen; en om te vertrouwen in de schaduw van Egypte; derhalve zal de sterkte van Farao tot schaamte worden, en het vertrouwen in de schaduw van Egypte tot schande”*, xxx: 1, 2, 3; wee den weerbarstigen, betekent de weelucht over de verdoemenis van hen die zich afkeren; door raadslag te maken, maar niet uit Mij, betekent de denkingen en de conclusies aangaande de dingen des Hemels uit zich en niet uit den Heer; en door een gietsel te gieten, maar niet uit Mijn geest, betekent den eredienst vanuit het helse valse en niet uit het Godelijk Ware; die heengaan om neder te dalen tot Egypte, maar Mijn mond niet vragen, betekent vanuit het eigene van den natuurlijken mens en niet vanuit

het Woord; en om te vertrouwen in de schaduw van Egypte, betekent laten zij niet vertrouwen en geloof hebben in zulke dingen die de natuurlijke mens, die in geen licht des Hemels is, heeft aangeraden; derhalve zal de sterkte van Farao tot schaamte worden, en het vertrouwen in de schaduw van Egypte tot schande, betekent geen vermogen om de boze dingen te wederstaan vanuit het eigen inzicht, noch vanuit de wetenschap van den natuurlijke mens; de schaamte en de schande betekenen den staat van hen wanneer zij vanwege de boze dingen gering worden geacht. Bij Jeremia: *“Gij hebt Jehovah uw God verlaten ten tijde als Hij u tot den weg leidde; wat hebt gij te doen met den weg van Egypte, om de wateren van Schichor te drinken, en wat hebt gij te doen met den weg van Assyrië, om de wateren der rivier te drinken; wat gaat gij bedrijvig heen om uw weg te veranderen; ook van Egypte zult gij beschaamd worden, zoals gij van Assyrië beschaamd zijt”*, II: 17, 18, 36; deze dingen eveneens betreffende den mens der Kerk die door de valse dingen van leer en de boze dingen des levens daaruit uitwendig en louter natuurlijk wordt; gij hebt Jehovah uw God verlaten ten tijde als Hij u tot den weg leidde, betekent de afkering om niet uit den Heer hervormd te worden door de leidende ware dingen; wat hebt gij te doen met den weg van Egypte, om de wateren van Schichor te drinken, betekent het onderricht alleen uit den natuurlijke mens, waarvandaan louter valse dingen zijn; wat hebt gij te doen met den weg van Assyrië, om de wateren der rivier te drinken, betekent de redekavelingen daaruit, waarvandaan de valse dingen des geloofs zijn; wat gaat gij bedrijvig heen om den weg te veranderen, betekent de sterke tegenstribbeling om niet hervormd te worden opdat men geestelijk worde; ook van Egypte zult gij beschaamd worden, zoals gij van Assyrië beschaamd zijt, betekent den verdraaiden en minderwaardigen staat van geleid te worden door den natuurlijke mens en door de redeneringen daaruit, omdat het zo is onder geleide van de valse en de boze dingen die vanuit het eigene zijn. In de Klaagliederen: *“Onze erfenis is tot de vreemdelingen gewend, onze huizen tot de uitlanders; onze wateren drinken wij voor zilver, onze houten komen op prijs te staan; wij hebben Egypte de hand gegeven, Assyrië om met brood verzadigd te worden; knechten heersen over ons, ook is er niemand die uit hun hand bevrijdt”*, v: 2, 4, 6, 8; onze erfenis is tot de vreemdelingen gewend, betekent de ware dingen der Kerk omgekeerd in valse dingen; onze huizen tot de uitlanders, betekent de goede dingen der Kerk verkeerd in boze dingen; onze wateren drinken wij voor zilver, betekent het onderricht uit onszelf, waarvandaan louter valse dingen zijn; onze houten komen op prijs te staan, betekent het onderricht uit onszelf, waarvandaan louter boze dingen zijn; aangezien de mens om niet of zonder zilver en prijs uit den Heer wordt

onderricht en hervormd, Jes. LV: 1, betekent derhalve voor zilver drinken en voor prijs houten verwerven en warm worden, dit uit ons zelf doen; en omdat uit onszelf onderricht worden is onderricht worden uit den natuurlijke mens en diens wetenschappelijke dingen en de conclusies daaruit, wordt derhalve gezegd: Wij hebben Egypte de hand gegeven, Assyrië om met brood verzadigd te worden; met Egypte wordt de natuurlijke mens aangeduid, waarvandaan de valse dingen zijn, met Assyrië de natuurlijke mens redenerende vanuit de valse dingen, waarvandaan de boze dingen zijn; en omdat de dingen die van den natuurlijke mens zijn, naar verhouding dienstbaarheden zijn, want de natuurlijke mens is gemaakt om den geestelijken mens van dienst te zijn, heersen derhalve, wanneer de natuurlijke mens heerst over den geestelijken, dan de knechten; dit wordt daaronder verstaan dat de knechten over ons heersen, ook is er niemand die uit hun hand bevrijdt. Bij Jeremia: *“Indien gij zegt: Wij zullen niet wonen in dit land, door te zeggen: Neen: maar in het land van Egypte zullen wij komen, waar wij niet den oorlog zullen zien, en de stem der bazuin niet zullen horen, en naar brood niet zullen hongeren, en daar zullen wij wonen: maar indien gij uw aangezichten zult gesteld hebben om in Egypte te komen, en gij zult gekomen zijn om daar als vreemdeling te verkeren, zo zal het zwaard zijn waar gij voor vreest; daar zal het u grijpen in het land van Egypte, en de honger waar gij voor bezorgd zijt, zal daar u achteraan kleven in Egypte, en daar zult gij sterven; en alle mannen zullen zijn die de aangezichten hebben gesteld om te komen in Egypte, om daar als vreemdeling te verkeren, zullen sterven door het zwaard, den konger en de pest; zij zullen niet een overgeblevene of een ontkomende hebben; en gij zult zijn tot vervloeking, tot verbijstering en tot een vloek, en tot een smaadheid, en gij zult niet langer deze plaats zien”*, XLII: 13 tot 18, e.v.: in de Historische dingen des Woords, en eveneens in de Profetische dingen ervan, leest men meermaals dat het Israëlietische volk blaakte van verlangen om terug te keren naar Egypte, en dat hun dit verboden was, en opdat zij dit niet zouden doen, werden hun plagen en straffen aangekondigd; maar niemand kende tot dusver de oorzaak; de oorzaak was deze, dat de zonen Israëls de Kerk hadden uit te beelden van haar eerste ontstaan tot het einde; en de Kerk wordt in het eerst geformeerd bij den mens door de wetenschappen en de erkentissen in den natuurlijke mens, en deze wordt eerst door dezelve opgekweekt; want ieder mens wordt als natuurlijk mens geboren; en daarom moet hij eerst opgekweekt worden te dien einde dat hij eveneens ten slotte als basis van dienst zij voor het inzicht en de wijsheid van den mens; daarop wordt door de wetenschappen en de erkentissen, welke den natuurlijke mens zijn ingeplant, het verstandelijke geformeerd, opdat de

mens redelijk worde; opdat hij echter van redelijk geestelijk worde, moet hij in elk geval verzoeking en ondergaan; door die immers wordt het redelijke getemd, opdat het niet vanuit het natuurlijke zulke dingen oproept die de begerigheden begunstigen, en die hetzelfde vernietigen; tenslotte wordt de mens, wanneer hij langs dien weg redelijk is geworden, dan geestelijk; want het redelijke is het midden tussen het geestelijke en het natuurlijke; en daarom vloeit het geestelijke in het redelijke in, en door dit in het natuurlijke; in een woord, de mens zal eerst het geheugen verrijken met wetenschappen, daarna zal door dezelve zijn verstand worden opgekweekt, en ten slotte de wil; het geheugen is van den natuurlijke mens, het verstand is van den redelijken, en de wil van den geestelijken; dit is de weg der hervorming en der wederverwekking van den mens: om deze oorzaak werden de zonen Israëls eerst voortgeleid tot Egypte, daarna tot de woestijn om verzoeking en ondergaan, en ten slotte tot het land Kanaän; want zij hadden, zoals is gezegd, de Kerk uit te beelden van het eerste ontstaan tot het einde; door hun verblijf en als vreemdeling verkeren in Egypte, werd het onderricht van den natuurlijke mens uitgebeeld; door de dwalingen 40 jaren in de woestijn werden de verzoeking en ondergaan uitgebeeld, door welke de redelijke mens wordt geformeerd; en door het land Kanaän, waarin zij ten slotte werden binnengeleid, werd de Kerk uitgebeeld, welke in zich beschouwd, geestelijk is. Maar zij die niet willen worden hervormd en wederverwekt, blijven in den eersten weg staan, en blijven natuurlijk; deswege begeerden de zonen Israëls, omdat zij het niet wilden, zo vaak terug te keren tot Egypte, en over deze begeerte van hen leest men meermalen in Exodus; zij waren immers natuurlijk, en konden bezwaarlijk geestelijk worden, doch nochtans moesten zij de dingen uitbeelden die van de geestelijke Kerk zijn; vandaar is het, dat zij werden voortgeleid tot Egypte, en daarna tot de woestijn, en ten slotte tot het land Kanaän, waardoor werd uitgebeeld het ontstaan, de voortgang en tenslotte de instauratie van de Kerk bij den mens. Uit deze dingen nu kan vaststaan, vanwaar het is, dat het den zonen Israëls zo streng verboden was tot Egypte terug te keren, want daarmede zouden zij hebben uitgebeeld dat zij van een geestelijk mens natuurlijk waren geworden; en wanneer de geestelijke mens natuurlijk wordt, dan ziet hij niet langer enige ware dingen, en doorvat hij niet langer enige goede dingen, maar valt in valse en boze dingen van elk geslacht; maar om nu te komen tot de ontvouwing van de woorden zelf: Indien gij zegt: Wij zullen niet wonen in dit land, door te zeggen: Neen, maar in het land van Egypte zullen wij komen, betekent den afkeer voor den geestelijken staat, waarin degenen zijn die van de Kerk zijn, en het verlangen naar den natuurlijke

staat en naar de dingen die van den natuurlijke mens zijn; waar wij niet den oorlog zullen zien, en de stem der bazuin niet zullen horen, en naar brood niet zullen hongeren, betekent dan geen bestoking door de boze en de valse dingen, en dan geen verzoeking; de oorlog betekent de bestoking en den strijd door de valse en de boze dingen; en naar brood niet hongeren, betekent het goede niet verlangen, hetgeen hun geschiedt die in de valse en boze dingen zijn, bijgevolg hun die louter natuurlijk zijn; de boze en de valse dingen bestoken hen niet omdat zij in dezelve zijn, en zij niet iets weten aangaande de ware en de goede dingen; en daar zullen wij wonen, betekent het natuurlijke leven; maar indien gij uw aangezichten zult gesteld hebben om in Egypte te komen, en gij zult gekomen zijn om daar als vreemdeling te verkeren, betekent indien zij vanuit de liefde het natuurlijke leven zullen verlangen; zo zal het zwaard zijn waar gij voor vreest; daar zal het u grijpen in het land van Egypte, betekent de valse dingen vernietigende de ware dingen; en de honger waar gij voor bezorgd zijt, zal daar u achteraan kleven in Egypte, betekent het gebrek aan erkennenissen van het ware en het goede; en daar zult gij sterven, betekent vandaar de verlating van de Kerk en de verdoemenis; en alle mannen die hun aangezichten hebben gesteld om te komen in Egypte, om daar als vreemdeling te verkeren, zullen sterven door het zwaard, den honger en de pest, betekent eendere dingen als eerder; de pest betekent de verwoesting van al het goede en ware; en zij zullen niet een overgeblevene of een ontkomende hebben, betekent dat er hoegenaamd niets van het ware en goede over zal zijn; en gij zult zijn tot vervloeking, tot verbijstering, tot een vloek en tot een smaadheid, betekent alle dingen der verdoemenis; en gij zult niet langer deze plaats zien, betekent dat er niet langer iets van de Kerk bij hen zal zijn. Bij Ezechiël: *“Er waren twee vrouwen, dochters van één moeder, die hoereerden in Egypte; haar namen waren Ohola, de oudste, zijnde Samaria, en Oholiba, zijnde Hierosolyma: Ohola hoereerde onder Mij, en zij had de Assyriërs lief, die nabij waren, en zij gaf haar hoererijen over den beminde van alle zonen van Aschur, hoewel zij haar hoererijen vanuit Egypte niet verliet, want met haar lag hij in haar jeugd; derhalve gaf Ik haar over in de hand harer minnaars, der zonen van Aschur; die onthulden haar naaktheid, haar zonen en haar dochteren namen zij, en haarzelf doodden zij ten slotte met het zwaard. Haar zuster Oholiba zag het, en zij verdierf haar liefde meer dan zij, en haar hoererijen boven de hoererijen van haar zuster; op de zonen van Aschur werd zij verliefd; zij voegde immers toe aan haar hoererijen, toen zij immers geschilderde mannen zag aan den wand, de beelden der Chaldeën, geschilderd met menie, en dezen hadden allen de gedaante van aanvoerders, de gelijkenis van de zonen van Babel, van de Chaldeën; en tot haar*

*kwamen de zonen van Babel, tot de legerstede der liefden, en beulekten haar door hun hoererij; zij vermenigvuldigde haar hoererijen als zij gedacht aan de dagen harer jeugd, waarop zij had gehoereerd in het land van Egypte; zij werd verliefd boven hun bijwijven, deswege dat hun vlees is het vlees der ezelen, en hun vloed de vloed der paarden; aldus hebt gij weder opgehaald de euveldaad uwer jeugd, toen gij vanuit Egypte uw borsten toerustte; daarom Oholiba, Ik zal uw minnaars tegen u opwekken, de zonen van Babel en alle Chaldeën, en alle Assyriërs met hen; uw zonen en uw dochters zullen zij grijpen, en uw nageslacht zal door het vuur verteerd worden; zij zullen u uw klederen uittrekken, en zij zullen de vaten uws sieraads nemen: aldus zal Ik uw misdaad van u doen ophouden, en uw hoererij vanuit het land van Egypte, opdat gij uw ogen niet tot hen opheft, en aan Egypte niet langer gedenkt; gij zult met dronkenschap en droefenis vervuld worden, met den beker der verwoesting en der verlatings^o, xxiii: 2 tot 33, en verder tot het einde; opdat men wete dat met Egypte de natuurlijke mens wordt aangeduid, hier gescheiden van den geestelijken, en met Aschur het redelijke, hier de redekaveling vanuit de dingen die van den natuurlijke mens zijn, zou ik ook die dingen in hoofdtrekken willen ontvouwen; twee vrouwen, dochters van een moeder, die hoereerden in Egypte, betekent de vervalsingen van het ware en het goede; en omdat de zonen van Jakob louter natuurlijke mensen waren, doordrenkten zij zich met de afgodische dingen der Egyptenaren, waarmede wordt aangeduid dat zij alle ware dingen der Kerk vervalsten; haar namen waren Ohola, de oudste [*major natu*], zijnde Samaria, en Oholiba, zijnde Hierosolyma, betekent de ene en de andere Kerk, de geestelijke en de hemelse, welke de nakomelingen van Jakob hebben uitgebeeld, de Israëlieten, die in Samaria waren, de geestelijke Kerk, en de Joden in Hierosolyma de hemelse Kerk, de ene en de andere vanuit dezelfde moeder, zijnde het Goddelijk Ware; Ohola hoereerde onder Mij, betekent de vervalsing van het Goddelijk Ware hetwelk in het Woord is; en zij had de Assyriërs lief, die nabij waren, en zij gaf haar hoererijen boven den beminde van alle zonen van Aschur, betekent de bevestigingen door veel redekavelingen; hoewel zij haar hoererijen vanuit Egypte niet verliet; want met haar lag hij in haar jeugd, betekent dat zij nochtans de afgodische dingen navolgden; derhalve gaf Ik haar over in de hand harer minnaars, der zonen van Aschur, betekent de redekavelingen die de afgodische dingen bevestigen; die onthulden haar naaktheid, haar zonen en haar dochteren namen zij, en haarzelf doodden zij ten slotte met het zwaard, betekent de beroving van elk ware en goede, en vandaar de uitblussing van de Kerk bij hen; de naaktheid is de beroving, de zonen en de dochteren zijn de ware en de goede dingen, en*

Oholiba is de Kerk; haar zuster Oholiba zag het, en zij verloor haar liefde meer dan zij, en haar hoererijen boven de hoererijen van haar zuster, betekent de verwoesting van de hemelse Kerk, die de Joodse natie, welke in Hierosolyma was, heeft uitgebeeld; en van deze wordt gezegd dat zij haar liefde meer verloor dan haar zuster, daar zij de goede dingen des Woords en der leer daaruit heeft verdraaid en verechtbreukt; want meer zondigt hij die de goede dingen der Kerk verloor of verdraaide dan hij die het haar ware dingen deed; op de zonen van Aschur werd zij verliefd, betekent door de redekavelingen tegen de ware en de goede dingen; zij voegde toe aan haar hoererijen, toen zij geschilderde mannen zag aan den wand, de beelden der Chaldeën, geschilderd met menie, betekent de fantasieën vanuit de begoochelingen der zinnen, welke van den zinlijken mens zijn, en de argumenteringen daarvanuit, vanwaar de vervalsingen zijn; en dezen hadden allen de gedaante van aanvoerders, de gelijkenis van de zonen van Babel, van de Chaldeën, betekent den schijn als van de voornaamste waarheden, welke boven de overige waren te verkiezen; en tot haar kwamen de zonen van Babel, en bevleekten haar door hun hoererij, betekent de verbinding met de valse dingen van het boze; zij vermenigvuldigde haar hoererijen als zij gedacht aan de dagen harer jeugd, waarop zij had gehoereerd in het land van Egypte, betekent dat zij haar afgodische dingen, en de valse dingen van het boze, bevestigde, welke zij vanuit den natuurlijken mens in zich had opgenomen, en zo haar vervalste dingen had vermeerderd; zij werd verliefd boven hun bijwijven, deswege dat hun vlees is het vlees der ezelen, en hun vloed de vloed der paarden, betekent de begeerten der liefde jegens dezelve, omdat zij zijn vanuit hun willijk eigene, en vanuit het verstandelijk eigene daaruit; het vlees der ezelen is het willijk eigene, en de vloed der paarden is het verstandelijk eigene daaruit, welke alle dingen verdraaien; aldus hebt gij weder opgehaald de euveldaad uwer jeugd, toen gij vanuit Egypte uw borsten toerustte, betekent de liefde van het valse ingeplant van den eersten leeftijd aan, en vanuit dien de verlustiging; daarom, Oholiba, Ik zal uw minnaars tegen u opwekken, de zonen van Babel, en alle Chaldeën, en de Assyriërs met hen, betekent de vernietiging van de Kerk door de boze dingen vanuit de liefde van zich, en door de valse dingen vanuit den trots van het eigen inzicht, waaraan de dodelijke haat inis tegen de goede en de ware dingen der leer; uw zonen en uw dochters zullen zij grijpen, betekent de ware en de goede dingen der Kerk die zij zullen vernietigen; en uw nageslacht zal door het vuur verteerd worden, betekent dat de overige dingen vandaar zullen vergaan door de aardse liefden; zij zullen u uwe klederen uittrekken, en zij zullen de vaten uws sieraads nemen, betekent dat zij alle

inzicht en wetenschap zullen roven, welke het sieraad der Kerk zijn; aldus zal Ik uw misdaad van u doen ophouden, en uw hoererijs vanuit het land van Egypte, betekent dat zo de ware dingen niet kunnen worden vervalst; opdat gij uw ogen niet tot hen opheft, en aan Egypte niet langer gedenkt, betekent als er niet langer enig verstand van het ware, noch wetenschap van het ware is; gij zult met dronkenschap en droefenis vervuld worden, betekent den waanzin in de geestelijke dingen, en den afkeer; met den beker der verwoesting en der verlating, betekent de valse dingen van het boze die alle goede en ware dingen der Kerk geheel en al verwoesten en verlaten maken. Bij denzelfde: *“Gij hebt gehoereerd met de zonen van Egypte, uw naburen, groot van vlees, en gij hebt uw hoererijs vermenigvuldigd; en gij hebt gehoereerd met de zonen van Aschur, en gij hadt geen verzadiging; en gij hebt uw hoererijs vermenigvuldigd tot aan het land van uw koophandel Chaldea toe, maar ook dan zit gij niet verzadigd geworden”*, XVI: 26, 28, 29; deze dingen betreffen de gruwelen van Hierosolyma, waarmede de Kerk ten aanzien van de leer wordt aangeduid; en met de hoererijs worden de vervalsingen van het ware der leer en des Woords aangeduid; en daarom hebt gij gehoereerd met de zonen van Egypte, uw naburen, groot van vlees, betekent de vervalsingen uit den natuurlijke mens, waar alle boze en valse dingen zijn; het vlees betekent het eigene van den mens, hetwelk zetelt in den natuurlijke mens, en in zich niets dan het boze en daaruit het valse is; en gij hebt gehoereerd met de zonen van Aschur, betekent de vervalsingen door de redekavelingen; en gij hadt geen verzadiging, betekent de begeerte van de ware dingen te vervalsen zonder einde; en gij hebt uw hoererijs vermenigvuldigd tot aan het land van uw koophandel Chaldea toe, betekent de vervalsingen vanuit den zinlijken mens, waar louter begoochelingen zijn, vanuit welke de mens de ware dingen geheel en al verwerpt en loochent, en eveneens lastert; het land van den koophandel betekent vanwaar alle valse dingen worden verworven, en het zinlijke is de springbron van alle boze dingen en van alle valse dingen daaruit; de mens wordt ook eerst zinlijk geboren, daarop wordt hij natuurlijk, voorts redelijk, en ten slotte geestelijk; en hij die de ware dingen der Kerk vervalst, wordt wederom natuurlijk en ten slotte zinlijk; maar ook dan zijt gij niet verzadigd geworden, betekent de ontzaglijke begeerte van de ware dingen der Kerk te vernietigen. Bij Joël: *“Egypte zal tot woestheid zijn, en Edom tot een woestijn der woestheid, vanwege het geweld der zonen van Jehudah, wier onschuldig bloed zij hebben vergoten in hun land”*, III: 19; Egypte zal tot woestheid zijn, betekent dat de natuurlijke mens zonder ware dingen zal zijn, en vandaar in louter valse dingen; en Edom tot een woestijn der woestheid, betekent dat de

natuurlijke mens zonder goede dingen zal zijn, en vandaar in louter boze dingen; vanwege het geweld der zonen van Jehudah, wier onschuldig bloed zij hebben vergoten, betekent omdat zij de ware en de goede dingen des Woords, welke zij verdraaien, geweld hebben aangedaan. Eendere dingen behelzen de oorlogen tussen de zoene Israëls en de Egyptenaren, voorts de oorlogen tussen de zonen Israëls en de Assyrijs, alsmede tussen de Assyrijs en de Egyptenaren, zoals in II Kon. xxiii: 29 tot het einde; Hfdst. xxiv; Jes. x: 3, 4, 5; en in het Eerste Boek der Koningen *dat onder den Koning Rechabeam de koning van Egypte opklom tegen Hierosolyma, en de schatten nam van het huis van Jehovah, en de schatten van het huis des Konings, en dat hij de schilden nam die Salomo gemaakt had, en andere dingen meer*, xiv: 25, 26; want in alle Historische dingen des Woords is, evenzeer als in de Profetische dingen ervan, een geestelijke zin; alle Historische dingen des Woords immers zijn uitbeeldend voor de geestelijke en de hemelse dingen die des Hemels en der Kerk zijn, en de woorden daar zijn aanduidend; daarmede dat de koning van Egypte de schatten nam van het huis van Jehovah en van het huis des Konings, en meer dingen, weed uitgebeeld de verwoesting van de Kerk ten aanzien van de erkenningen van het goede en het ware, door de vals aangeplooid wetenschappelijke dingen welke in den natuurlijken mens zijn. Hoedanig de natuurlijke mens is wanneer hij is ondergeordend aan den geestelijken, en hoedanig hij is wanneer hij van dien gescheiden is, wordt ten volle beschreven in Exodus, in den inwendigen zin daar; hoedanig de natuurlijke mens is wanneer hij is ondergeordend aan en zo verbonden met den geestelijken, wordt daar beschreven waar gehandeld wordt over Jozef en over de door Jozef daarheen geroepen zonen Israëls, en wonende in het land Goschen, hetwelk het beste van de tanden in Egypte was; waar gehandeld wordt over Jozef, wordt beschreven de heerschappij des Heren over den natuurlijken mens, want onder Jozef wordt in den geestelijken zin de Heer verstaan, en onder Egypte de natuurlijke mens; en onder de zonen Israëls de geestelijke mens. Doch daarna wordt de natuurlijke mens beschreven hoedanig hij is wanneer hij is gescheiden van den geestelijken, met Farao, namelijk dat hij de zonen Israëls zwaar deed dienen, en daarop wordt de verwoesting van hem ten aanzien van alle ware en goede dingen der Kerk beschreven met de wonderen, welke even zovele plagen waren, daar geschied, en ten slotte de ondergang met het verdrinken van Farao en van zijn gehele leger in de zee Suph; de wonderen waarmede in den geestelijken zin wordt beschreven de verwoesting van den natuurlijken mens gescheiden van den geestelijken waren de volgende: *Dat de stok van Aharon werd verkeerd in een slang. Dat de wateren in*

den stroom werden verkeerd in bloed, zodat de vis stierf en de stroom stank, Exod. vii. Dat vanuit de rivieren en de poelen kikvorsen werden voortgebracht over het land van Egypte. Dat het stof der aarde werd verkeerd in luizen. Dat een vermenging van vliegend ongedierte werd gezonden in het huis van Farao, van zijn knechten, en in het gehele land van Egypte, Exod. viii. Dat een met blaren uitbrekende zweer werd over den mens en over het beest. Dat een regen van zwaren hagel vermengd met vuur neerregende over Egypte, Exod. ix. Dat de sprinkhaan werd gezonden over het land, die het kruid en alle vrucht des booms at. Dat een donkerheid der duisternissen werd in het gehele land van Egypte, Exod. x. Dat alle Eerstverwekte dingen in het land van Egypte stierven, Exod xi. Tenslotte, dat de Egyptenaren, nadat de zonen Israëls van hen hadden geleend, vaten van goud en zilver en klederen, waarmede de erkentissen van het goede en het ware worden aangeduid, en hun zo dezelve hadden ontnomen, verdronken in de zee Suph, waarmede de Hel wordt aangeduid. Met al die dingen wordt beschreven, hoe de natuurlijke mens wordt verwoest, hetgeen geschiedt wanneer hij alle ware en goede dingen der Kerk van zich werpt, en zich doordrenkt van valse en boze dingen, totdat er niet langer enig ware en goede der Kerk over is: maar al die dingen zie men uitvoerig ten aanzien van den geestelijken zin ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN DIE OVER EXODUS handelen. Daaruit kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met de plagen en de ziekten van Egypte, Deut. vii: 15; Hfdst. xxviii: 60; wat met verdronken worden door den stroom van Egypte, Amos viii: 8; Hfdst. ix: 15; en vanwaar het is dat Egypte wordt gebeten het land der dienstbaarheid [servitutis], Micha vi: 4; voorts het Land van Cham, Psalm cv: 23; en ijzeroven, Deut. iv: 20; I Kon. viii: 51. Deze dingen betreffen Egypte; waaruit duidelijk blijkt, dat Egypte den natuurlijke mens betekent in den enen en den anderen zin.

655. Waar ook onze Heer gekruisigd is; dat dit betekent door welke, namelijk door de boze dingen en daaruit de valse dingen opkomende vanuit de helse liefde, Hij verworpen en veroordeeld is, staat hieruit vast dat de boze dingen zelf en de valse dingen daaruit, opkomende vanuit de helse liefde, den Heer verwerpen en veroordelen; die boze dingen en de valse dingen daaruit, worden aangeduid met Sodom en Egypte; en daarom wordt van de stad Hierosolyma gezegd dat zij geestelijk aldus wordt genoemd, want geestelijk genoemd worden betekent het boze zelf en het valse daaruit; de Hellen zijn onderscheiden in twee Rijken, tegengesteld aan de twee Rijken in de Hemelen; het Rijk tegengesteld aan het Hemels Rijk is aan den rug, en zij die daar zijn, worden genigin genoemd; dat rijk is het, hetwelk in het Woord wordt verstaan

onder den Duivel; het Rijk echter dat is tegengesteld aan het geestelijk Rijk, is van voren, en zij die daar zijn, worden boze geesten genoemd; dat rijk is het, hetwelk in het Woord wordt verstaan onder den Satan; deze Hellen of deze twee Rijken waarin de hellen zijn onderscheiden, worden verstaan onder Sodom en Egypte; of gij zegt de boze dingen en daaruit de valse dingen, dan wel of gij zegt die hellen, het is hetzelfde, aangezien alle boze dingen en daaruit de valse dingen uit dezelve opklimmen. Dat de Joden, die van Hierosolyma waren, den Heer hebben gekruisigd, betekent dat de boze dingen en daaruit de valse dingen, welke zij liefhadden, Hem hebben gekruisigd; want alle dingen die in het Woord worden vermeld over het Lijden des Heren, beeldden den verdraaiden staat der Kerk bij die natie uit; hoewel zij immers het Woord heilig hielden, verdraaiden zij evenwel door overleveringen alle dingen daar, totdat er niet langer enig Goddelijk Goede en Ware bij hen over was; en wanneer het Goddelijk Goede en Ware, welke in het Woord zijn, niet over is, dan volgen de boze en de valse dingen vanuit de helse liefde in de plaats ervan op, en die zijn het welke den Heer kruisigen: dat zulke dingen met het Lijden des Heren worden aangeduid, zie men boven in n. 83, 195 einde, 627 einde. Dat de Heer gedood wordt geheten, betekent dat Hij verworpen en geloochend is, ook boven, n. 328; en dat de Joden zodanig waren, boven n. 122, 433, 619; en in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248. Aangezien hier wordt gezegd “waar de Heer gekruisigd is”, zal het worden gezegd wat bij de Joden de kruisiging of de ophanging op het hout betekende: er waren twee doodstraffen bij hen, de kruisiging en de steniging; en met de Kruisiging werd aangeduid de veroordeling en de vervloeking vanwege de vernietiging van het goede in de Kerk, en met de Steniging werd aangeduid de veroordeling en de vervloeking vanwege de vernietiging van het ware in de Kerk; dat de Kruisiging betekende de veroordeling en de vervloeking vanwege de vernietiging van het goede in de Kerk, was ter oorzaak hiervan dat het Hout waarop zij werden gehangen, het goede betekende, en in den tegengestelden zin het boze, het ene en het andere zijnde des wils; en dat de Steniging de veroordeling en de vervloeking betekende vanwege de vernietiging van het ware in de Kerk, was ter oorzaak hiervan dat de Steen waarmede de Steniging geschiedde, het ware betekende, en in den tegengestelden zin het valse, het ene en het andere zijnde des verstands: alle dingen immers die bij de Israëlietische en de Joodse natie waren ingesteld, waren uitbeeldend en vandaar aanduidend; dat het hout het goede betekent, en in den tegengestelden zin het boze, en dat de steen het ware betekent, en in den tegengestelden zin het valse, zie men in DE HEMELSE

VERBORGENHEDEN, n. 643, 3720, 8354. Maar omdat het tot dusver onbekend was, waarvandaan de Joden en de Israëlieten de straf des kruises en de straf der steniging hadden, en het toch van belang is dat te weten, zou ik ook bevestigingen vanuit het Woord willen aanvoeren, opdat men wete dat die beide straffen ook uitbeeldend zijn geweest. Dat de ophanging op het hout of de kruisiging opgelegd is geweest vanwege de vernietiging van het goede in de Kerk, en dat zij zo het boze vanuit de helse liefde heeft uitgebeeld, vanuit hetwelk de veroordeling en de vervloeking is, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Indien een zoon moedwillig en wederspannig zal zijn geweest, niet gehoorzamen de stem des vaders en der moeder, zo zullen hem alle mannen der stad met stenen stenigen dat hij sterve. En indien in een man zal zijn geweest een misdaad en her oordeel des doods en der doding, zo zult gij hem op het hout ophangen; niet zal zijn lijk overnachten op het hout, maar door te begraven zult gij hem begraven ten zelfden dage; want een vervloeking Gods is een opgehangene, en gij verontreinige uw land niet”*, Deut. XXI: 18, 20, 21, 22, 23; met niet de stem des vaders en der moeder gehoorzamen wordt in den geestelijken zin verstaan leven tegen de geboden en de ware dingen der Kerk, en daarom gewerd hem de straf der steniging; de mannen der stad die hem zullen stenigen, betekenen hen die in de leer der Kerk zijn; de stad betekent de leer; indien in een man zal zijn geweest een misdaad, het oordeel des doods, zo zult gij hem op het hout hangen, betekent indien hij het boze zal hebben gedaan tegen het goede des Woords en der Kerk, omdat dit een misdaad des doods was, zo zou hij op het hout worden opgehangen, want het hout in het Woord betekent het goede, en in den tegengestelden zin het boze; niet zal zijn lijk overnachten op het hout, maar gij zult hem begraven ten zelfden dage, betekent opdat het niet zij een uitbeeldende van de eeuwige verdoemenis; opdat gij het land niet verontreinigt, betekent dat het een ergernis voor de Kerk zou zijn. In de Klaagliederen: *“Onze huiden zijn zwart geworden zoals een oven vanwege de wervelwinden des hongers; zij hebben de vrouwen in Zion verkracht, de maagden in de steden van Jehudah; de vorsten zijn door hun hand opgehangen, de aangezichten der ouden zijn niet geëerd; zij hebben de jongemannen heengeleid om te malen, en de knapen storten neer in het hout”*, v: 10, 11, 12, 13; onder Zion wordt de hemelse Kerk verstaan, welke in het goede der liefde tot den Heer is, welke Kerk de Joodse Kerk uitbeelde; met de maagden in de steden van Jehudah worden de aandoeningen van het ware vanuit het goede der liefde aangeduid; dat de ware dingen vanuit het goede zijn vergaan door de valse dingen vanuit het boze, wordt daarmede aangeduid dat de vorsten door hun hand zijn opgehangen; met de aangezichten

der ouden die niet geëerd zijn, worden de goede dingen der wijsheid aangeduid; met de jongemannen die zijn heengeleid om te malen, worden de ware dingen vanuit het goede aangeduid, en met malen wordt aangeduid de valse dingen verwerven en die bevestigen vanuit het Woord; met de knapen die in het hout neerstorten, worden aangeduid de geboren wordende goede dingen die vergaan door de boze dingen. Aangezien met den bakker het goede der liefde wordt aangeduid eender als met het brood, en met den schenker het ware der leer, eender als met den wijn, werd derhalve *de Bakker vanwege de misdaad tegen den koning Farao opgehangen*, Gen. xl: 19, 20, 21, 22; Hfdst. xli: 13; welke dingen men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5139 tot 5169, zie ontvouwd. Omdat onder Moab degenen worden verstaan die de goede dingen der Kerk echtbreken, en omdat met Baälpeor de echtbreking van het goede wordt aangeduid, is het vandaar geschied *dat alle Hoofden des volks werden opgehangen vóór de zon, omdat het volk had gehoereerd met de dochters van Moab, en zich had ingekromd voor haar goden, en zich had gebonden aan Baälpeor*, Num. xxv: 1, 2, 3, 4; met hoereren met de dochters van Moab wordt aangeduid de goede dingen der Kerk echtbreken, en met opgehangen worden vóór de zon wordt aangeduid de veroordeling en de vervloeking vanwege het vernietigde goede der Kerk. Omdat met Ai de erkenningen van het goede werden aangeduid, en in den tegengestelden zin de bevestigingen van het boze, werd derhalve *de Koning van Ai opgehangen op het hout, en daarna voortgeworpen aan den ingang van de poort der stad, en werd de stad zelf verbrand*. Jos. viii: 26, 27, 28, 29. En omdat met de vijf Koningen der Emorrieten worden aangeduid de boze dingen en daaruit de valse dingen die de goede en de ware dingen der Kerk vernietigen, werden derhalve *die Koningen door Joschua opgehangen, en daarna voortgeworpen in de spelonk Makkeda*, Jos. x: 26, 27; met de spelonk Makkeda wordt het afgrijselijke valse vanuit het boze aangeduid. Met opgehangen worden aan het hout of gekruisigd worden, wordt aangeduid de straf van het boze dat het goede der Kerk vernietigt, ook bij Mattheus: *“Jezus zeide: Ik zend tot u profeten, wijzen, en schriftgeleerden; van hen zult gij er doden, kruisigen, en geselen in de synagogen, en zult hen vervolgen van stad tot stad”*, xxiii: 34; alle dingen die de Heer sprak, sprak Hij vanuit het Goddelijke; maar de Goddelijke dingen vanuit welke Hij sprak, vielen volgens de overeenstemmingen in de ideeën der natuurlijke denking en de woorden daaruit, zodanig als zij hier en elders bij de Evangelisten zijn; en omdat de zin aller woorden geestelijk is, worden derhalve onder de profeten, de wijzen en de schriftgeleerden, in dien zin niet die verstaan, maar voor hen in de plaats het Ware en het Goede der leer en des

Woords; de geestelijke denking immers en de spraak daaruit, zodanig als de Engelen die hebben, is zonder de idee van den persoon; vandaar wordt met den profeet aangeduid het ware der leer, met de wijzen het goede der leer, en met de schriftgeleerden het Woord vanuit hetwelk de leer is; daaruit volgt, dat doden betrekking heeft op het ware van de leer der Kerk, zijnde de profeet; dat kruisigen betrekking heeft op het goede der leer, zijnde de wijze; en dat geselen betrekking heeft op het Woord, zijnde de schriftgeleerde; en dat zo doden betekent uitblussen, kruisigen vernietigen, en geselen verdraaien; dat zij uit het ene valse der leer afdwalen in een ander, wordt aangeduid met hen vervolgen van stad tot stad; de stad betekent de leer; dit is de geestelijke zin dier woorden. Bij denzelfde: *“Jezus zeide tot de discipelen, dat Hij in Hierosolyma zou lijden, en dat de Zoon des mensen zou worden overgeleverd aan de overpriesteren en de schriftgeleerden, en zij zullen Hem veroordelen, zij zullen Hem aan de natiën overleveren, om te bespotten, om te geselen, en te kruisigen, en ten derden dage zal Hij wederopstaan”*, xx: 18, 19; Markus x: 32,33,34; de geestelijke zin dezer woorden is, dat het Goddelijk Ware in de Kerk, waar louter valse dingen van leer en boze dingen des levens regeren, zal worden gelasterd, het ware ervan zal worden verdraaid, en het goede zal worden vernietigd; de Zoon des mensen betekent het Goddelijk Ware, zijnde het Woord; en Hierosolyma betekent de Kerk, waar louter valse en boze dingen regeren; met de overpriesteren en de schriftgeleerden worden de echtbrekingen van het goede en de vervalsingen van het ware aangeduid, de ene en de andere vanuit de helse liefde; met Hem veroordelen en aan de natiën overleveren, wordt aangeduid het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede aan de hel toewijzen, en overleveren aan de boze en de valse dingen die daaruit zijn; de natiën betekenen de boze dingen die uit de hel zijn en de goede dingen der Kerk vernietigen; om te bespotten, te geselen en te kruisigen, betekent de lastering, de vervalsing, en de verdraaiing van het ware, en de echtbreking en de vernietiging van het goede der Kerk en des Woords, zoals boven; ten derden dage zal Hij wederopstaan, betekent de volledige verheerlijking van het Menselijke des Heren. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er in den geestelijken zin wordt aangeduid met de kruisiging van den Heer, voorts wat met de verschillende bespottingen toen, zoals dat een doornenkroon op Zijn hoofd werd gezet, dat zij Hem met een riet sloegen, en dat zij in Zijn aangezicht spuwden, behalve meer dingen die bij de Evangelisten worden vermeld, namelijk dat de Joodse natie het Goddelijk Ware en Goede Zelf, hetwelk de Heer was, zo schandelijk behandelde; de Heer immers heeft geduld dat in Hem den schandelijken staat dier Kerk werd uitgebeeld; dit

wordt eveneens daarmee aangeduid *dat Hij hun ongerechtigheden heeft gedragen*, Jes. LIII: II; want het was gewoon dat een Profeet de uitbeelding op zich nam van de schandelijke dingen der Kerk, zoals dat het den Profeet Jesaja werd bevolen drie jaar naakt en ontschoeid te gaan, ter oorzaak van de uitbeelding dat de Kerk zonder het goede en het ware was, Jes. xx: 3, 4; dat de Profeet Ezechiël, met koorden gebonden, een tichelsteen zou helegeren waaraan Hierosolyma was ingegrift, en een gerstekoeck zou eten gemaakt met rundermest, ter oorzaak van de uitbeelding dat het ware en het goede der Kerk door valse dingen aldus was bezeten, en door boze dingen aldus bevuild, Ezech. iv: I tot 13. Dat het den Profeet Hoschea was bevolen zich een hoer tot vrouw te nemen, en kinderen der hoererijen, om uit te beelden hoedanig toen de Kerk was, Hoschea I: I tot II; behalve eendere dingen elders; dat dit was de ongerechtigheden dragen van het huis Israels of van de Kerk, wordt openlijk gezegd, Ezech. Hfdst. iv: 5, 6; uit deze dingen kan vaststaan, dat alle dingen die over het Lijden des Heren worden vermeld, uitbeeldend zijn geweest voor den staat der Kerk toenmaals bij de Joodse natie. Deze dingen aangaande de straf der ophanging op het hout of der kruisiging. Dat de andere straf, welke de steniging was, heeft betekend de veroordeling en de vervloeking vanwege het vernietigde ware der Kerk, het is hier niet ter plaatse om dit vanuit het Woord te bevestigen, maar nochtans kan het vaststaan uit de plaatsen uit het Woord waar de Steniging wordt vermeld, zoals in Eoxd. XXI: 28 tot 33; Levit. XXIV: IO tot 17, 23; Num. xv: 32 tot 37; Deut. XIII: II; Hfdst. XVII: 5, 6, 7; Hfdst. XXII: 20, 21, 24; Ezech. XVI: 39, 40, 41; Hfdst. XXIII: 45, 46, 47; Matth. XXIII: 37; Lukas XIII: 34; Hfdst. XX: 6; Joh. VIII: 7; Hfdst. X: 31, 32; en elders.

656. Vers 9, IO. *En zien zullen zij vanuit de volken en stammen en tongen en natiën hun lichamen drie dagen en een halven, en zij zullen niet toelaten dat hun lichamen in graven worden gelegd. En zij die op de aarde wonen, zullen zich verheugen over hen en zij zullen zich verblijden, en zij zullen elkander geschenken zenden, aangezien die twee profeten hen die op de aarde wonen hebben gepijnigd.* En zien zullen zij vanuit de volken en stammen en tongen en natiën, betekent allen die zijn in de valse en de boze dingen van godsdienst, van leer, en van leven: hun lichamen drie dagen en een halven, betekent de volledige uitblussing van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede: en zij zullen niet toelaten dat hun lichamen in graven worden gelegd, betekent de verwerping en de verdoemenis ervan: en zij die op de aarde wonen, zullen zich verheugen over hen en zij zullen zich verblijden, betekent de verkwikkelijke dingen der helse liefde bij hen die tegen de goede en de ware dingen der Kerk zijn: en zij zullen elkander geschenken zenden, betekent de vergezelschapping

van hen: aangezien die twee profeten hen die op de aarde wonen hebben gepijnigd, betekent den angst des harten vanuit hen in de verwoeste Kerk.

657. En zien zullen zij vanuit de volken en stammen en tongen en natiën; dat dit betekent bij allen die zijn in de valse en de boze dingen van godsdienst, van leer, en van leven, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde weten, doorvatten en verstaan; uit de betekenis van de volken en de stammen, zijnde zij die in de valse dingen van leer en godsdienst zijn; onder de volken in het Woord worden allen verstaan die in de ware dingen of in de valse dingen zijn, hetzij zij van de Kerk zijn, hetzij buiten de Kerk vanuit enigen godsdienst; men zie n. 175, 331, 625; en onder de stammen in het Woord worden allen verstaan die in de ware dingen of de valse dingen van leer zijn, want met de stammen worden alle ware en valse dingen der leer aangeduid; men zie boven n. 330, 430, 431, 454; uit deze dingen kan vaststaan, dat de volken en de stammen allen betekenen die in de ware of de valse dingen van godsdienst en van leer zijn; hier zij die in de valse dingen zijn, omdat gezegd wordt dat zij de lichamen der getuigen zullen zien drie dagen en een halven, en niet zullen toelaten dat die in graven worden gelegd; en uit de betekenis van de tongen en de natin, zijnde zij die in de boze dingen van leer en van leven zijn; met de tongen immers worden de goede of de boze dingen der leer en vandaar van den godsdienst aangeduid; men zie boven n. 330, 455, 625; en met de natin worden de goede of de boze dingen des levens aangeduid, ook boven n. 175, 331, 625; uit welke dingen kan vaststaan, dat de tongen en de natin allen betekenen die in de goede of de boze dingen van leer en van leven zijn, hier die in de boze dingen zijn, omdat van hen wordt gezegd dat zij de lichamen der getuigen zullen zien op de straat der grote stad, en niet zullen toelaten dat die in graven worden gelegd.

658. Hun lichamen drie dagen en een halven ¹²); dat dit de volledige uitblussing van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede betekent, staat vast uit de betekenis van de lichamen, namelijk der getuigen, zijnde zij die bij zich al het Goddelijk Ware en Goddelijk Goede hebben uitgeblust; met de beide getuigen immers die zij hebben gedood, worden de goede dingen der liefde en der naastenliefde, en de ware dingen der leer en des geloofs aangeduid; men zie boven n. 228, 635; vandaar wordt met hun lichamen, als zij gedood zijn, aangeduid dat die dingen zijn uitgeblust; doch omdat het goede der liefde en der naastenliefde en het ware der leer en des geloofs niet kunnen worden

12 In het Manuscript is boven dezen eersten regel van n. 658 genoteerd: 31/2: I Kon. xvii; Hfdst. viii; Lukas iv: 25.

uitgeblust dan alleen bij hen die in de valse dingen van leer en in de boze dingen van leven zijn, worden derhalve die verstaan, aangezien de anderen niet de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer zien als uitgeblust; een ieder immers ziet de dingen die des Heren zijn, en vandaar die des Hemels en der Kerk zijn, volgens het hoedanige van zijn staat; hij ziet immers vanuit dien; en daarom ziet hij niet anders dan hoedanig hij is; zoals hij die den Heer en het Goddelijke van Hem in den Hemel en in de Kerk loochent, die dingen niet ziet, omdat hij vanuit het ontkennende ziet; en daarom ziet deze niet de levende getuigen, maar hun lichamen als lijken, dat is, de goede dingen der liefde en de ware dingen des geloofs als geen, bijgevolg als uitgeblust: en uit de betekenis van drie dagen en een halven, zijnde het volledige, hier de volledige uitblussing; dat drie en een half het volledige is, is omdat drie een volledige periode of een volledige duur van den aanvang tot het einde betekent; bijgevolg betekent, waar over de Kerk wordt gehandeld, zoals hier, drie en een half: tot aan het einde en tevens tot den nieuwen aanvang ervan; en daarom volgt er dat na drie dagen en een halven een geest des levens uit God in hen is binnengegaan, en dat zij stonden op hun voeten, waarmede de aanvang van de nieuwe Kerk na het einde der oude wordt aangeduid; want al het goede der liefde en ware der leer is aan het einde der Kerk uitgeblust; doch dan wordt het eveneens wederopgewekt, hetgeen geschiedt bij hen bij wie de nieuwe Kerk uit den Heer wordt geïnstauréerd, hetgeen ook wordt aangeduid met den geest des levens die in hen is binnengegaan. Dat drie dagen en een halve het volledige of den vollen staat betekenen, is eveneens uit hoofde hiervan dat dit getal iets eenders betekent als het getal zeven, het is immers de helft ervan, en met het gehalveerde getal, alsmede met het verdubbelde getal, wordt iets eenders aangeduid als met het getal waarvan het de helft of het dubbele is; en met het getal zeven wordt het al aangeduid, voorts het voile en het volledige, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het heilige des Hemels en der Kerk, over welke betekenis van dat getal men boven zie n. 20, 24, 257, 300; dat de grotere getallen en die vergaderd zijn uit kleinere, iets eenders betekenen als de enkelvoudige waaruit zij door vermenigvuldiging oprijzen, zie men ook boven, in n. 430; en dat drie een volledige periode, groter of kleiner, betekent, van den aanvang tot het einde, boven in n. 532.

659. En zij zullen niet toelaten dat hun lichamen in graven worden gelegd; dat dit de verwerping en de verdoemenis ervan betekent, staat vast uit de betekenis van in graven gelegd worden, of niet begraven worden, zijnde de eeuwige verdoemenis, want met begraven worden wordt in het Woord de wederopwekking tot het leven en de wederopstanding aangeduid, aangezien

de mens wanneer hij sterft en begraven wordt, dan wordt wederopgewekt of wederopstaat tot het eeuwige leven; de mens immers leeft na den dood evenzeer als in de wereld, maar hij legt het aardse of stoffelijke lichaam, hetwelk hem tot nut in de natuurlijke wereld van dienst was geweest, af, en hij zet het leven voort in een geestelijk lichaam; en daarom is de begraafing slechts een wegwerpen van de als het ware afstroopbare hulsels die hij in de natuurlijke wereld ronddroeg. Dat de begraafing de wederopwekking tot het eeuwige leven of de wederopstanding betekent, is omdat de Engelen niet weten wat de dood des menschen en wat de begraafing van hem betekent, aangezien er voor hen niet enige dood is, bijgevolg ook geen begraafing, en zij nochtans alle dingen geestelijk doorvatten; en daarom doorvatten zij daar waar de dood van een mens in het Woord wordt vermeld, ervoor in de plaats de oververhuizing van hem van de ene Wereld in de andere; en waar de begraafing wordt vermeld, doorvatten zij diens wederopstanding tot het leven; daaruit volgt, dat niet begraven worden betekent geen wederopstanding tot het leven, maar tot de verdoemenis, waaronder de geestelijke dood wordt verstaan: ieder mens weliswaar wordt na het uitgaan uit de Wereld wederopgewekt en staat weder op, maar sommigen tot het leven, sommigen tot de verdoemenis; en omdat begraven worden de wederopwekking tot het leven betekent, betekent vandaar niet begraven worden de verdoemenis, maar hier van de zijde van hen die de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer verwerpen, welke met de beide getuigen worden aangeduid; en daarom wordt onder niet in graven gelegd of niet begraven worden, niet verstaan de verdoemenis dan alleen in de idee van hen die zulke dingen veroordelen. Wat dus de graven in het Woord betekenen, voorts wat begraven worden en niet begraven worden, kan vaststaan uit de volgende plaatsen. Dat de graven de onreine dingen betekenen, bijgevolg ook de helse dingen, vanwege de lijken en de beenderen die daarin zijn, staat vast uit verscheidene plaatsen in het Woord; zoals bij Jesaja: *“Een volk, zij die Mij geduriglijk tot toorn tergen vóór Mijn aangezichten, die roken op tichelstenen, die zitten in de graven, en in de woestheden vernachten, die zwijgenvlees eten”*, LXV: 3, 4; Jehovah tot toorn tergen vóór Zijn aangezichten, betekent zondigen tegen de ware en de goede dingen des Woords, en terugtreden van den daar bevolen eredienst; de aangezichten van Jehovah zijn de dingen die in het Woord onthuld zijn; roken op tichelstenen betekent den eredienst vanuit de valse dingen der leer; de tichelstenen zijn de valse dingen van leer, en roken is de eredienst vanuit dezelve; zitten in de graven betekent in vuile liefden zijn; vernachten in woestheden, betekent voortdurend blijven en leven in de valse dingen; de

woestheden zijn waar niet de ware dingen zijn; zwijnevlees eten, betekent zich de helse boze dingen toeëigenen. Bij Mozes: *“Al wie zal hebben aangeraakt op de oppervlakte des velds een doorboorde door het zwaard, of een dode, of het been eens mensen, of een graf, zal zeven dagen onrein zijn, en daarna gezuiverd worden”*, Num. XIX: 16, 18; met aanraken wordt in het Woord vergemeenschappen aangeduid; en daarom was het, opdat de valse en de boze dingen niet zouden worden vergemeenschap en zo toegeëigend, verboden om de onreine dingen aan te raken, hier een door het zwaard doorboorde, een dode, het been eens mensen en een graf, omdat met den door het zwaard doorboorde degene wordt aangeduid die door de valse dingen was vergaan, en vandaar tot de hel verdoemd, met den dode hij die was vergaan door de boze dingen; met het been eens mensen wordt het helse valse aangeduid, en met het graf het helse boze. Bij Ezechiël: *“Weeklaag over de menigte van Egypte, en doe ze nederdalen, met de nederdalenden in den kuil; in het midden der doorboorden door het zwaard zullen zij vallen; daar is Aschur en zijn ganse vergadering, rondom hem diens graven, alle doorboorden die vielen door het zwaard, wien graven zijn gegeven in de zijden van den kuil; en zijn vergadering is rondom zijn graf; Elam en al haar menigte rondom haar graf, alle met de voorhuid behepten, doorboorden door het zwaard”*, XXXII: 18, 20, 22, 23, 24; met de menigte van Egypte worden de wetenschappelijke dingen van den natuurlijke mens aangeduid, welke dood zijn, omdat zij niet nederdalen en geformeerd worden als uitwerkingen, conclusies en bevestigingen vanuit de ware dingen van den geestelijken mens; met Aschur worden de redekavelingen vanuit zulke wetenschappelijke dingen aangeduid; en daarom wordt met *“Weeklaag over de menigte van Egypte, en doe ze nederdalen met de nederdalenden in den kuil”* de smart aangeduid vanwege de verdoemenis van hen die in dezelve zijn; met den kuil wordt de hel aangeduid waar zulke dode wetenschappelijke dingen regeren, dat is, de wetenschappelijke dingen gescheiden van de ware dingen omdat zij zijn aangeplooid om de valse dingen der leer en de boze dingen des levens te bevestigen; met de doorboorden door het zwaard worden hier als boven degenen aangeduid die tot de hel zijn verdoemd vanwege de valse dingen; daar is Aschur en zijn ganse vergadering, betekent de redekavelingen vanuit die valse dingen; met de graven die rondom Aschur zijn en in de zijden van den kuil, waar Elam is, en alle met de voorhuid behepten, doorboorden door het zwaard, worden de hellen aangeduid waar die valse dingen zijn, dat is, zij die in zulke valse dingen zijn. Men moet weten, dat de valse en de boze dingen van elk geslacht overeenstemmen met de onreine en lelijke dingen die in de natuurlijke wereld zijn, de meer

afgrijselijke valse en boze dingen met lijkachtige, en eveneens met stinkende drekkige dingen, de minder afgrijselijke valse en boze dingen met moerassige dingen; vandaar is het, dat de woonplaatsen in de hellen van diegenen die in zulke valse en boze dingen zijn, eender verschijnen aan kuilen en graven; en indien gij het zult willen geloven, zulke geniën en geesten wonen ook in de graven, de latrines en de moerassen, die in onze wereld zijn, hoewel zij dit niet weten; de oorzaak hiervan is deze, dat zij overeenstemmen, en de dingen die overeenstemmen verbinden; hetzelfde kan hieruit worden opgemaakt dat niets verkwikkelijker is dan lijkenstank voor hen die sluipmoordenaars [*sicarii*] en giftmengers zijn geweest, voorts voor hen die een verkwikkelijke hebben gevonden in het verkrachten van vrouwen; en niets is verkwikkelijker dan drekkenstank voor hen die verslingerd waren aan de liefde van overheersen, voorts voor hen die het verkwikkelijke vonden in echtbreuken, en niet het verkwikkelijke in huwelijken; en niets is verkwikkelijker dan moerasstank, voorts dan urinestank, voor hen die zich hebben bevestigd in valse dingen, en de aandoening van het ware bij zich hebben uitgeblust; vandaar is het, dat de hellen waarin zij zijn, verschijnen volgens de overeenstemmende verkwikkelijke dingen, sommige zoals kuilen, en sommige zoals graven. Uit deze dingen blijkt het eveneens vanwaar het was dat *de door demonische dingen* [*daemonia*] *bezetenen in graven waren, en daarvan uitgingen*, Matth. VIII: 28 e.v.; Markus v: 2, 3, 5; Lukas VIII: 27; namelijk omdat die bezetenen, toen zij in de wereld leefden, in valse dingen vanuit het boze waren geweest, of in erkenissen vanuit het Woord, die zij dood hadden gemaakt daardoor dat zij dezelve aanplooiden om boze dingen te bevestigen, voorts ook om de echte ware dingen der Kerk te vernietigen, vooral de ware dingen aangaande den Heer, aangaande het Woord, en aangaande het leven na den dood, welke dode erkenissen in het Woord overleveringen worden genoemd; vandaar was het, dat zij die bezeten waren door dezulken, die demonen [*daemons*] waren geworden, *in de graven waren, en de demonen zelf daarna in de zwijnen werden uitgeworpen, welke zich hals over kop in de zee stortten*, Matth. VIII: 31, 32, 33; dat zij in zwijnen waren geworpen, was ter oorzaak hiervan dat zij, toen zij in de wereld leefden, in vuile gierigheid waren geweest, want zulk een gierigheid stemt met de zwijnen overeen, en betekent die vandaar; dat zij zich hals over kop in de zee stortten, was ter oorzaak hiervan, dat de zee daar de hel betekent. Bij David: *“Ik ben gerekend met de nederdalenden in den kuil, ik ben geworden zoals een man zonder sterkte: onder de doden, veronachtzaamd, zoals de doorboorden liggende in het graf, die Gij niet langer gedenkt, en die vanuit Uw hand zijn afgesneden; Gij hebt mij gesteld*

in den kuil der lagere dingen, in de duisternissen, in de diepten. Zal Uw barmhartigheid in het graf verteld worden, de waarheid in het verderf”, Psalm LXXXVIII: 5, 6, 7, 12; daar wordt gehandeld over de Verzoeking, in den hoogsten zin over de Verzoeking des Heren, en deze worden beschreven zodanig als zij waren, namelijk dat het Hem toescheen alsof Hij in de Hel was onder de verdoemden; want de Verzoeking die de Heer doorstond, zijn dermate wreed en buitensporig geweest; en daarom betekent “ik ben gerekend met de nederdalenden in den kuil” dat het Hem toescheen alsof Hij in de hel was; de kuil is de hel; ik ben geworden zoals een man zonder sterkte, betekent dat het Hem toescheen alsof Hij zonder macht was, want de verzoeking dompelen den mens onder in valse en boze dingen, waarvoor geen macht is; onder de doden, veronachtzaamd, betekent onder hen die niets van het ware en het goede hebben, en deswege verworpen zijn; zoals de doorboorden liggende in het graf, betekent zoals zij die in de valse dingen vanuit het boze zijn; de doorboorden betekenen hen die door de valse dingen vergaan, en het graf betekent de hel, daarvandaan dat zij die in de hel zijn, geestelijk dood zijn; die Gij niet langer gedenkt, en die vanuit Uw hand zijn afgesneden, betekent de van elk ware en goede beroofden; Gij hebt mij gesteld in den kuil der lagere dingen, betekent in de plaatsen der hel waar dezulken zijn; in de duisternissen, betekent als het ware in de valse dingen; in de diepten, betekent als het ware in de boze dingen: nu volgt de bede vanuit de smart, opdat Hij van de verzoeking worde bevrijd; en onder de pleitredenen is ook dit: “Zal Uw barmhartigheid in het graf verteld worden, en de waarheid in het verderf”; dit betekent dat in de Hel, waar en vanwaar de boze en de valse dingen zijn, het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware niet kunnen worden gepredikt; de Barmhartigheid is het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde en de Waarheid is het Goddelijk Ware der Goddelijke Wijsheid; het graf is de hel waar en vanwaar de boze dingen zijn, en het verderf is de hel waar en vanwaar de valse dingen zijn: uit deze dingen blijkt ook, dat onder het graf de hel wordt verstaan, uit hoofde hiervan dat zij die in de hel zijn, geestelijk dood zijn. Bij Jesaja: “*Om de goddelozen te geven aan hun graf, en de rijken in hun doden*”, LIII: 9; ook deze dingen betreffen den Heer, over Wien in dat ganse Hoofdstuk wordt gehandeld, hier echter over Zijn overwinning op de hellen; en onder de goddelozen die Hij aan het graf zal geven, worden verstaan de bozen die in de hel zullen worden geworpen; hier staat het graf klaarlijkend voor de hel, welke een graf wordt genoemd vanwege de geestelijk gestorvenen die daar zijn; en onder de rijken die Hij zal geven in hun doden, worden verstaan degenen van de Kerk die in de valse dingen vanuit het boze zijn, en

dezen worden rijken genoemd vanwege de erkenningen van het ware en het goede, welke zij hebben vanuit het Woord; de valse dingen vanuit het boze worden aangeduid met de doden, aangezien zij die in dezelve zijn, geestelijk dood zijn. Zij die over God en den naaste boos denken, en nochtans goed spreken, en die over de ware dingen des geloofs en over de goede dingen der liefde krankzinnig denken, en gezond spreken, zijn innerlijk graven uiterlijk witgepleisterd, volgens deze woorden des Heren: *“Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij huichelaars, omdat gij u eender maakt aan de witgepleisterde graven, welke van buiten wel schoon schijnen, van binnen zijn zij vol doodsbeenderen en alle onreinheid”*, Matth. xxiii: 27, 29; Lukas xi: 47, 48. En bij David: *“Niet in den mond van een ieder het rechte, het midden van hen verdervingen; een geopend graf hun keel, met hun tong vleien zij”*, Psalm v: 10; in den mond betekent uiterlijk, het midden innerlijk; dat innerlijk de hel is, wordt daarmede aangeduid dat hun keel een geopend graf is; en dat uiterlijk het geveinsde en als het ware het gezonde is, wordt daarmede aangeduid dat zij met de tong vleien. Uit deze en andere plaatsen in het Woord kan vaststaan, wat met het graf wordt aangeduid. Wanneer dus wordt gehandeld over hen die in de valse dingen vanuit het boze zijn, dan wordt onder het graf van hen de hel verstaan, vanuit dewelke en in dewelke dat valse is; waar daarentegen wordt gehandeld over hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, daar wordt dan onder het graf verstaan, de verwijdering en de verwerping van het valse vanuit het boze en wordt onder de begrafenis verstaan, de wederopwekking en de wederopstanding tot het leven, voorts eveneens de wederverwekking; want bij den mens die in de ware dingen vanuit het goede is, wordt het valse vanuit het boze verwijderd, en in de hel geworpen, en hijzelf staat ten aanzien van de innerlijke dingen, welke van zijn geest zijn, weder op en gaat het leven van het ware vanuit het goede, hetwelk het geestelijk leven is, in: in dezen zin wordt de begrafenis [*sepultura*] verstaan in de volgende plaatsen; bij Johannes: *“Verwondert u niet, aangezien de ure komt, waarin allen die in de graven zijn, de stem van den Zoon des mensen zullen horen, en zullen uitgaan; die de goede dingen hebben gedaan, tot de wederopstanding des levens; die echter de boze dingen hebben gedaan, tot de wederopstanding des gericht”*, v: 28, 29; onder deze dingen wordt niet verstaan dat zij die in de graven of in de graftomben zijn, de stem des Heren zullen horen en uitgaan, aangezien allen na den dood evenzeer als mensen leven zoals in de wereld, met dit verschil alleen dat zij na den dood leven in een geestelijk lichaam, en niet in een stoffelijk lichaam; en daarom wordt met *“uit de graven uitgaan”* aangeduid uit het stoffelijk lichaam, hetgeen eerst met een ieder geschiedt terstond na den dood, en

daarna als het laatste gericht plaats vindt; want dan worden de uiterlijke dingen verwijderd, en de innerlijke geopend, bij allen bij wie dit niet eerder is geschied; zij bij wie de innerlijke dingen hemels zijn, staan weder op ten leven, doch zij bij wie de innerlijke dingen hels zijn, staan weder op ten dode; hetgeen wordt verstaan onder: Die de goede dingen hebben gedaan, zullen uitgaan tot de wederopstanding des levens; zij echter die de boze dingen hebben gedaan, tot de wederopstanding des gericht: dat dit is uitgaan uit de graftomben of uit de graven, blijkt nog duidelijker bij *“Zie, Ik zal uw graven openen, en zal u doen opklimmen vanuit uw graven, o mijn volk, en Ik zal u heenleiden op het land Israëls, opdat gij bekennt dat Ik Jehovah, als Ik uw graven zal hebben geopend en u vanuit uw graven zal hebben doen opklimmen, o Mijn volk, en Ik Mijn geest zal hebben gegeven in u. opdat gij leeft, en Ik u zal hebben geplaatst op uw land”*, xxxvii: 12, 13, 14; daar wordt gehandeld over de dorre beenderen, gezien door den profeet op de aangezichten van het dal, waarop zenuwen aangebracht verschenen, vlees opklom, en die werden overdekt met huid; en die, nadat de geest Gods in dezelve was gezonden, herleefden en op de voeten stonden; dat onder die beenderen het ganse huis Israëls wordt verstaan, wordt openlijk gezegd met deze woorden: *“Zoon des mensen, deze beenderen zijn het ganse huis Israëls; zie, zij zen zeggende: Uitgedroogd zijn onze beenderen, en vergaan is onze hoop; wij zen voor ons afgesneden”*, Vers 11; en dit huis werd gelijk gesteld met dorre beenderen, omdat zij in valse en boze dingen waren, welke niet enig leven hebben vanwege de nietovereenstemming met den Hemel ten aanzien van de zenuwen, het vlees en de huid; want de beenderen betekenen de ware dingen in het laatste der orde waarop de geestelijk ware dingen worden gegrondvest; doch de dorre beenderen de valse dingen vanuit het boze: daaruit kan vaststaan, dat met de graven openen en het volk vanuit de graven doen opklimmen, wordt aangeduid opwekken vanuit de valse dingen uit het boze, aldus uit de doden, en ingeven de ware dingen vanuit het goede, aldus het leven, welk leven de geest Gods is, vanuit welken geest zij herleefden; dit dus is het volk doen opklimmen vanuit de graven; de Kerk die vanuit hen zal worden geformeerd, wordt aangeduid met het land Israëls, waarop zij zullen worden heengeleid en waarop zij zullen worden geplaatst. Vermeld wordt bij Mattheus *dat na het lijden des Heren de graven werden geopend en vele lichamen der slapenden zijn uit hun graven uitgegaan in de heilige stad, en zijn velen verscheen*, xxv 11: 52, 53; dat de graven geopend waren, en dat vele lichamen der slapenden verschenen, betekent iets eenders als boven bij Ezechiël, waar wordt gezegd dat Jehovah de graven zal openen, en hen uit de graven zal doen opklimmen, namelijk de

wederverwekking en de wederopstanding der gelovigen tot het leven; niet dat die lichamen zelf, welke in de graven lagen, wederopstonden, maar dat zij verschenen opdat zowel de wederverwekking als de wederopstanding tot het leven uit den Heer zou worden aangeduid: bovendien worden onder die zelfde woorden degenen verstaan die in het Woord de gebondenen in den kuil worden geheten, die de Heer heeft bevrijd nadat Hij het ganse werk der verlossing had volbracht; want vele gelovigen hebben niet kunnen gezaligd worden, voordat de Heer in de wereld was gekomen, en de hellen had onderjukt; ondertussen waren die vastgehouden in plaats en, die de kuilen worden genoemd, tot aan de Komst des Heren, en zij werden door den Heer terstond na Zijn Komst bevrijd; deze kuilen werden ook uitgebeeld door de graven die geopend werden, en zij die daar waren door de slapenden, die na de wederopstanding des Heren, zoals gezegd wordt “velen in de heilige stad verschenen”; de heilige stad was Zion en Hierosolyma, maar onder dezelve wordt de Hemel verstaan, waarheen zij werden opgeheven door den Heer; want die ene en die andere stad was eerder profaan dan heilig: uit deze dingen kan vaststaan, wat met dat wonder en wat met die verschijning werd uitgebeeld en aangeduid. Aangezien met het land Kanaän niet slechts de Kerk wordt aangeduid, maar ook de Hemel, en met de begrafenis de opstanding tot het leven, had derhalve *Abraham van Efron het veld gekocht, waarin de spelonk Machpelah was, welke vóór Mamre lag*, Gen. xxiii: en werden daar *Abraham, Izak en Jakob, met hun vrouwenachtgenoten begraven*, Gen. xxiii; Hfdst. xxv: 9, 10; Hfdst. xxxv: 29; Hfdst. xlix; Hfdst. l; de afzonderlijke dingen die aangaande die spelonk worden vermeld, namelijk dat zij was in het veld van Efron, hetwelk vóór Mamre lag, en meer dingen, betekenden de wederopstanding tot het leven, welke dingen men zie ontvouwd in De HEMELSE VERBORGENHEDEN. Deswege ook gebood Jozef *dat zij zen beenderen zouden doen opgaan tot het land Kanaän*, Gen. l: 24, 25, 26; *hetgeen ook is geschied*, Exod. xiii: 19; Jos. xxiv: 32; en dit ter oorzaak hiervan, dat het land Kanaän, zoals gezegd is, het Hemels Kanaän betekende, zijnde de Hemel. Vanwege de uitbeelding van de wederopstanding tot den Hemel door de begrafenis, werden ook *David en de Koningen na hem begraven in Zion*, i Kon. ii: 10; Hfdst. xi: 43; Hfdst. xiv: 17, 18; Hfdst. xv: 8, 24; Hfdst. xxii: 51; ii Kon. viii: 24, Hfdst. xii: 22; Hfdst. xiv: 20; Hfdst. xv: 7, 38; Hfdst. xvi: 20; de oorzaak hiervan was, dat Zion betekende de hemelse Kerk en de Hemel waar de Heer is. Dat de begrafenis de wederopstanding betekent, kan ook vaststaan hieruit, dat van de doden hier en daar wordt gezegd dat zij waren verzameld tot hun vaderen en tot hun volken: tot de vaderen in Genesis:

*“Jehovah zeide tot Abraham: Gij zult tot uw vaderen komen in vrede, en gij zult begraven worden in goeden ouderdom”, xv: 15; en in het Tweede Boek der Koningen: “Jehovah aangaande Joschia, den koning van Jehudah: Zie: Ik verzamelde u tot uw vaderen, en gij zult verzameld worden in uw graf in vrede”, xxii: 20. En tot de volken, in Genesis: “Abraham gaf den geest en stierf in goeden ouderdom, oud en verzadigd, en hij werd tot zijn volken verzameld”, xxv: 8; elders: “Izak gaf den geest en stierf, en hij werd tot zijn volken verzameld, oud en der dagen zar, xxxv: 29; en elders: “Jakob gaf den geest, en hij werd tot zijn volken verzameld”, xlix: 33; tot de vaderen en tot de volken, is tot de zijnen, dat is tot zijns gelijken in het andere leven; want een ieder komt na den dood tot de eenderen, met wie hij tot in het eeuwige zal leven; niet kan gezegd worden: verzameld worden tot de vaderen en tot de volken in het graf, want ook van Abraham wordt gezegd, dat hij werd verzameld tot de vaderen, en dat hij verzameld was tot de volken, toen hij gestorven was, en hij werd begraven in een nieuwe graftombe, waarin nog niet iemand van zijn vaderen of van zijn volken, behalve Sarah de echtgenote, tevoren was geweest. Bij Job: “Gij zult bekennen, dat vrede uw tabernakel, en uw kinderen zoals het kruid der aarde; gij zult in ouderdom tot het graf komen, zoals het opklimmen van den hoop te zoner tijd”, v: 24, 25, 26; met den tabernakel in het Woord wordt het heilige van den eredienst en het goede der liefde aangeduid, omdat de Goddelijke eredienst in de oudste tijden geschiedde in tabernakels; en omdat hun eredienst was vanuit het goede der hemelse liefde, wordt derhalve met den tabernakel ook dat goede aangeduid; aangezien het hemels goede den echten vrede heeft, wordt derhalve gezegd: Gij zult bekennen dat vrede uw tabernakel; de ware dingen vanuit dat goede, en de aanwassing ervan worden aangeduid met de kinderen die zullen zijn zoals het kruid der aarde, want de zonen en de kinderen betekenen de ware dingen vanuit het goede, eender doet het kruid der aarde dit; dat hij na doordrenkt te zijn van de wijsheid, in den Hemel zal komen, wordt aangeduid met: Gij zult in ouderdom in het graf komen; de ouderdom betekent de wijsheid, en in het graf komen of begraven worden de wederopstanding; en omdat deze wordt verstaan, wordt derhalve gezegd: Zoals het opklimmen van den hoop [*acervus*] te zijner tijd. Uit deze weinige dingen kan vaststaan, dat de graven vanwege de onbezielde lijken en beenderen daarin de helse dingen betekenen, doch dat de begrafenis de verwerping ervan betekent, bijgevolg ook de wederopstanding; want als de mens zijn stoffelijk lichaam wegwerpt of uittrekt, dan trekt hij het geestelijk lichaam aan, waarmede hij wederopstaat: vandaar eveneens is het, dat de dood zelf van den mens in den geestelijken zin de voortzetting van zijn*

leven betekent, hoewel in den slechten zin de verdoemenis, zijnde de geestelijke dood. Aangezien de graflegging ten aanzien van den mens de wederopstanding betekent, en eveneens de wederverwekking, betekende derhalve de graflegging ten aanzien van den Heer de verheerlijking van Zijn Menselijke; de Heer immers heeft Zijn ganse Menselijke verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt; deswege is Hij met hetzelfde verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt, ten derden dage weder wederopgestaan: indien dit niet was geschied, zo had niemand van de mensen tot het leven hebben kunnen wederopstaan; de wederopstanding immers tot het leven heeft de mens enig en alleen vanuit den Heer, en wel uit hoofde hiervan, dat Hij het Goddelijke met Zijn Menselijke heeft verenigd; en krachtens deze vereniging, welke eigenlijk wordt verstaan onder de Verheerlijking, heeft de mens de zaliging: dit ligt eveneens hierin opgesloten dat de Heer zeide aangaande de vrouw *die over Zijn hoofd een balsamieke zalf uitgoot, dat zij dit tot Zijn begrafenis had gedaan*, Matth. xxvi: 7, 12; Markus xiv: 8; Joh. xii: 7; met de zalving immers wordt die Verheerlijking aangeduid, en omdat de mens uit hoofde hiervan het heil heeft, wordt derhalve van die vrouw gezegd: *“Voorwaar zeg Ik u: Alwaar dit Evangelie zal worden gepredikt in de ganse wereld, daar zal ook tot haar gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft*, Matth. xxvi: 13. Dit werd eveneens daardoor uitgebeeld *dat de man die was geworpen in het graf van Elisa, herleefde toen hij diens beenderen aanraakte*, II Kon. xiii: 20, 21; met Elisa immers werd de Heer uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware, en dit maakt het leven des Hemels waarin de mens wordt opgewekt. Aangezien begraven worden en de begrafenis zowel de wederopwekking tot het leven als de wederverwekking betekent, wordt derhalve met niet begraven worden, en met uit de graftomben gehaald worden, aangeduid de niet-wederopstanding tot den Hemel, en de niet-wederverwekking, maar de wederopstanding tot de hel, bijgevolg de verdoemenis, zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Gij zijt voortgeworpen uit uw graf zoals een gruwelijke scheut, een bekleedsel der gedoden, der met het zwaard doorboorden, die nederdalen tot de stenen van den kuil, zoals het vertreden lijk; gij zult niet verenigd worden met hen in het graf, want gij hebt uw land verdorven, uw volk gedood; het zaad der boosaardigen zal tot in het eeuwige niet worden genoemd”*, xiv: 19, 20; deze dingen betreffen den Koning van Babel, met wien de ontwijding van het Goddelijk Ware wordt aangeduid; en daarom betekent “Gij zijt voortgeworpen uit uw graf” dat hij verdoemd is tot de hel; zoals een gruwelijke scheut, een bekleedsel der gedoden, der met het zwaard doorboorden, betekent de vervalsing van het ware en de ontwijding ervan; een gruwelijke scheut is het vervalste ware; het

bekleedsel der gedoden, der met het zwaard doorboorden, is het ware verechtreukt en geheel en al vernietigd door de afgrijselijke valse dingen; die nederdaalden tot de stenen van den kuil, zoals het vertreden lijk, betekent tot de hel waar de valse dingen van het boze zijn; het vertreden lijk betekent den helsen geest bij wien alles geestelijk dood is vanwege het geheel en al vernietigde goede; gij zult niet verenigd worden met hen in het graf, betekent geen vergezelschapping met hen die tot het leven zijn wederopgestaan, want in het graf zijn of begraven zijn betekent die wederopstanding; en omgekeerd betekent voortgeworpen uit het graf de verdoemenis; uw land hebt gij verdorven, uw volk hebt gij gedood, betekent dat hij de Kerk en hen die in de ware dingen vanuit het goede daar zijn, door de valse dingen van het boze heeft vernietigd; het zaad der boosaardigen zal tot in het eeuwige niet worden genoemd, betekent de eeuwige ontbinding en scheiding. Bij Jeremia, *“Jehovah zeide over de zonen en over de dochteren die in deze plaats worden geboren, en over hun moeders die ze zullen baren, en over hun vaders die ze zullen verwekken in dit land: Met verdrietige doden zullen zij sterven, aldus dat zij niet worden beklaagd, noch begraven; tot drek op de aangezichten der aarde zullen zij zijn, of door het zwaard of door den honger zullen zij verteerd worden, zodat hun lijk zij tot spijsje voor de vogelen der hemelen en het beest der aarde”*, xvi: 3, 4; deze dingen betreffen de Kerk verwoest ten aanzien van al het goede en ware; onder de zonen en de dochteren, en onder de moeders en de vaders, worden in den geestelijken zin niet zonen en dochteren, moeders en vaders verstaan, maar de ware en de goede dingen der Kerk, zowel de uiterlijke als de innerlijke; de zonen en de dochteren zijn de uiterlijke ware en goede dingen, de moeders en de vaders zijn de innerlijke ware en goede dingen, welke de moeders en de vaders worden genoemd, omdat zij de uiterlijke verwekken en voortbrengen; dat zij met verdrietige doden [*mortibus aegris*] zullen sterven, aldus dat zij niet worden beklaagd noch begraven, betekent de veroordeling tot de hel vanwege de afgrijselijke valse dingen; tot drek op de aangezichten der aarde zullen zij zijn, betekent het helse vuile, zijnde het boze bezoedelende het goede en het ware der Kerk; door het zwaard of door den honger verteerd worden, betekent verwoest worden door de valse en de boze dingen; zodat hun lijk zij tot spijsje voor de vogelen der hemelen en het beest der aarde, betekent verteerd en om verder verteerd te worden door de begeerten van de liefde van het valse en het boze. Bij denzelfde: *“Het tumult komt tot aan het einde der aarde, omdat Jehovah een twist heeft tegen de natiën; Hij zal het gericht binnentreden met alle vlees, de goddelozen zal Hij overgeven aan het zwaard; de doorboorden van Jehovah zullen te dien dage zijn van het einde der aarde tot aan het einde der*

aarde; zullen niet beklaagd worden, niet verzameld, noch begraven; tot drek op de aangezichten der aarde zullen zij zijn", xxv: 31, 33; met deze dingen wordt de verwoesting van de Kerk aan haar einde beschreven, wanneer het Laatste Gericht daar is: het tumult tot aan het einde der aarde, omdat Jehovah een twist heeft tegen de natiën, betekent de verbijstering van allen die van de Kerk zijn, als zij worden bezocht en hun boze dingen worden opengedekt; de aarde (het land) is de Kerk, de natiën zijn zij die in de boze dingen zijn, en, abstract genomen, de boze dingen; en de twist van Jehovah tegen dezelve is de bezoeking en de opendekking; Hij zal het gericht binnentreden met alle vlees, betekent het universele gericht dat aan het einde van de Kerk plaats grijpt; de goddelozen zal Hij overgeven aan het zwaard, betekent dat de ongelovigen zullen vergaan door hun boze dingen; de doorboorden van Jehovah zullen te dien dage zijn van het einde der aarde tot aan het einde der aarde, betekent hen die vergaan door de valse dingen van elk geslacht; de doorboorden van Jehovah zijn zij die vergaan door de valse dingen; van het einde der aarde tot het einde van haar, betekent van de eersten tot de laatsten der Kerk, aldus de valse dingen van elk geslacht; zij zullen niet beklaagd worden, noch verzameld, noch begraven, betekent dat er niet langer enig herstel en zaliging zal zijn, maar veroordeling; de klacht betekende de smart vanwege den zodanigen staat van den mens; en geen klacht betekende geen smart, omdat de mens zodanig is dat er geen herstel is; tot drek op de aangezichten der aarde zullen zij zijn, betekent louter het valse en het boze, zonder enige opneming van het leven vanuit den Hemel, want de mens is, indien hij niet door de ware dingen des geloofs en de goede dingen der naastenliefde het leven opneemt, louter dood, want hij is in louter valse dingen van het boze, en in boze dingen van het valse, zijnde het lijk en de drek op de aangezichten der aarde. Bij denzelfde "*Tegen de Profeten die leugen profeteren in den Naam van Jehovah; het volk tot hetwelk zij profeterende zijn, zij zullen weggeworpen zijn in de straten van Hierosolyma, vanwege den honger en het zwaard; er zal niemand zijn die hen begraaft; zij zelf, hun vrouwen-echtgenoten, en hun zonen en hun dochteren*", xiv: 15, 16; niet begraven worden, staat ook hier voor niet wederopstaan tot het leven, maar tot de verdoemenis; de overige dingen zie men boven in n. 652 ontvouwd; bij denzelfde: "*In diep tijd zullen zij de beenderen der koningen van Jehudah, en de beenderen zoner vorsten, en de beenderen der priesters, en de beenderen der profeten, en de beenderen der bewoners van Hierosolyma uit hun graven uithalen, en ze uitspannen voor de zon en de maan en al het heir der hemelen, die zij hebben liefgehad, en die zij hebben gediend, en achter dewelke zij zijn gegaan, en dewelke*

zij hebben gezocht, en voor dewelke zij zich hebben ingekromd; zij zullen niet verzameld noch begraven worden; tot drek op de aangezichten der aarde zullen zij zijn", VIII: 1, 2; met de beenderen uit de graven uithalen, wordt aangeduid ontbonden worden van de volken, dat is, uitgeworpen van de gemeenschap met hen die in den Hemel zijn, buiten onder de verdoemden, zoals geschiedt wanneer de bozen de gezelschappen van de goeden binnentreden, en daarna, ontdekt zijnde, worden uitgeworpen; want van de begravenen wordt gezegd, dat zij tot hun volken zijn verzameld, zoals boven over Abraham, Izak en Jakob; deswege is uit de graven uitgehaald worden, uit hen worden uitgeworpen: allen die van de Kerk zijn, voorts alle dingen der Kerk, worden aangeduid met de koningen, de vorsten, de priesters, de profeten en de bewoners van Hierosolyma; met de koningen de ware dingen zelf der Kerk in de ganse samenvatting, met de vorsten de voornaamste ware dingen, met de priesters de goede dingen der leer, met de profeten de ware dingen der leer, met de bewoners van Hierosolyma alle daarvan afhangende dingen der Kerk; hier worden met hun beenderen die moeten worden uitgehaald, aangeduid de valse en de boze dingen, die niets gemeen hebben met de ware en de goede dingen; dezelve uitspreiden voor de zon, de maan en al het heir der hemelen, betekent dezelve overgeven aan hun duivelse liefden, en vandaar aan de boze en de valse dingen die uit de hel zijn; want de zon betekent de liefde in den enen en anderen zin, de maan het geloof in den enen en den anderen zin, afgeleid van die liefde, en het heir der hemelen de valse en de boze dingen van elk geslacht; hier dus is de beenderen voor dezelve uitspreiden: geheel en al aan dezelve overgeven, zodat zij niets dan liefden en begeerten van het boze en het valse zijn; die zij hebben liefgehad, die zij hebben gediend, achter dewelke zij zijn gegaan, dewelke zij hebben gezocht, en voor dewelke zij zich hebben ingekromd, betekent de aandoening en de overhelling tot dezelve, uiterlijk en innerlijk, en den eredienst daaruit; zij zullen niet verzameld, noch begraven worden, betekent dat zij nooit zullen terugkeren tot de gezelschappen die des Hemels zijn, maar dat zij zullen blijven bij hen die in de hel zijn; tot drek op de aangezichten der aarde zullen zij zijn, betekent zulk een dode en onreine dat wordt uitgeworpen en vertreden. Uit deze dingen kan vaststaan wat daarmede wordt aangeduid, dat *door Joschia den koning de beenderen uit de graven werden uitgehaald, en verbrand op het altaar*, II Kon. xxiii: 16. *Dat de honden Isabel opaten in het veld en niemand die haar begroet*; II Kon. ix, 10; *dat Jokakim, de zoon van Joschia, den koning van Jehudah, met een ezelsbegravenis zou worden begraven, door hem te slepen en hem te werpen verre weg buiten de poorten van Hierosolyma*, Jerem. xxii: 19. Iets eenders wordt ook aangeduid

met begraven worden in Thofeth en in het dal van Hinnom, bij Jeremia: “*Zie, de dagen komende, waarop het niet langer zal worden gebeten Thofeth, of dal des zoons van Hinnom, maar dal der doding; en zij zullen begraven in Thofeth, deswege dat er geen plaats is; en het lijk van dit volk zal tot spijszijn voor den vogel der hemelen, en voor het beest der aarde; en niemand zal verjagen door te verschrikken*”, vii: 32, 33; bij denzelfde: “*Ik zal dit volk en deze stad verbreken, zoals een pottenbakkersvat wordt verbroken, dat niet meer hersteld kan worden; en in Thofeth zullen zij begraven, omdat er geen plaats is om te begraven; en Ik zal deze stad geven zoals Thofeth*”, xix: 11, 12; Thofeth en het dal Hinnom betekenen de hel, Thofeth de hel aan den rug, welke de duivel wordt genoemd; en het dal Hinnom de hel aan het aangezicht, welke de satan wordt genoemd, aangezien in de stad Hierosolyma en buiten haar, alle plaatsen overeenstemden met de plaatsen in de geestelijke wereld; want in deze zijn de woningen volgens de Goddelijke orde; in het midden zijn zij die in het meeste licht of in de wijsheid zijn; in de grenzen zijn zij die in het minste zijn, aan het oosten en het westen zij die in de liefde zijn, aan het zuiden en het noorden zij die in het inzicht zijn; zodanig is de ordening van den algehelen Hemel, zodanig ook in ieder gezelschap daar, zodanig in iedere stad daar, en een eendere ook in ieder huis; en dit deswege omdat de kleinere vormen in de Hemelen alle gelijk als de grootste vormen zijn; en aangezien Hierosolyma den Hemel en de Kerk betekende ten aanzien van de leer, beeldden vandaar ook de plaatsen daar uit naar gelang van de windstreken, en naar gelang van de afstanden waarop zij van den Tempel en van Zion waren gelegen: deswege beeldden Thofeth en het dal Hinnom, omdat zij de onreinste en schandelijk afgodische plaatsen waren, de Hellen uit, en betekenden die vandaar: hieruit blijkt, wat betekent begraven worden in Thofeth en in het dal Hinnom.

660. En zij die op de aarde wonen, zullen zich verheugen over hen en zij zullen zich verblijden; dat dit betekent de verkwikkelijke dingen vanuit de helse liefde bij hen die tegen de goede en de ware dingen der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van hen die op de aarde wonen, zijnde zij die in de Kerk zijn, hier zij die in de boze dingen en daaruit in de valse dingen daar zijn, aldus die tegen de goede en de ware dingen ervan zijn; en uit de betekenis van zich verheugen en verblijden, zijnde hier het verkwikkelijke der helse liefde; alle vreugde immers en alle blijdschap is der liefde; een ieder immers verheugt en verblijdt zich wanneer zijn liefde wordt begunstigd, en wanneer hij bereikt en verkrijgt wat hij liefheeft; in één woord, alle vreugde des mensen gaat voort vanuit zijn liefde, en alle droefenis en smart van den animus vanwege de bestrijding van de liefde. Dat gezegd wordt zich verheugen en verblijden,

is terwille van het huwelijk van het goede en het ware; van vreugde immers wordt gesproken met betrekking tot het goede, omdat het is met betrekking tot de liefde; de vreugde is immers eigenlijk van het hart en den wil; en van blijdschap wordt gesproken met betrekking tot het ware, omdat het is met betrekking tot de liefde ervan; de blijdschap is immers eigenlijk van den animus en de denking ervan; en daarom zegt men de vreugde des harten en de blijdschap van den animus: er zijn immers overal in het Woord twee uitdrukkingen, waarvan de ene betrekking heeft op het goede, en de andere op het ware, en dit omdat de verbinding van het goede en het ware én den Hemel én de Kerk maakt; vandaar wordt zowel de Hemel als de Kerk vergeleken met een huwelijk; uit hoofde hiervan dat de Heer Bruidegom en Echtgenoot wordt geheten, en de Hemel en de Kerk Bruid en Echtgenote; weswege een elk die niet in dat huwelijk is, niet een Engel des Hemels is, noch een mens der Kerk is; de oorzaak hiervan is ook deze, dat het goede bij niemand bestaat tenzij geformeerd door de ware dingen, noch het ware bij iemand bestaat tenzij datgene hetwelk leeft vanuit het goede; elk ware immers is de vorm van het goede, en elk goede is het Zijn van het ware; en omdat het ene zonder het andere niet bestaat, zo volgt dat het huwelijk van het goede en het ware noodzakelijk moet zijn bij den mens der Kerk, zoals bij den Engel des Hemels; alle inzicht en wijsheid ook is vanuit dat huwelijk; want vanuit dat worden bij voortduur ware en goede dingen geboren, vanuit welke het verstand en de wil wordt geformeerd. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete, waarom gezegd wordt zich verheugen en verblijden, namelijk dat het is omdat zich verheugen wordt gezegd van het goede en van de liefde of de aandoening ervan, en zich verblijden van het ware en van de liefde of de aandoening ervan; zoals eveneens meermalen elders in het Woord, zoals in deze plaatsen: “*De Hemelen zullen zich verblijden, en de aarde zal zich verheugen*, Psalm xcvi: ii. “*Laten zich verheugen en verblijden in U allen die U zoeken*”, Psalm xl: i7; Psalm lxx: 5. “*De gerechten zullen zich verblijden en opspringen vóór God, en zij zullen zich verheugen in blijdschap*”, Psalm lxxviii: 4. “*Opdat wij ons verheugen in al onze dagen; verblijd ons naar de dagen, Gij hebt ons verdrukt*”, Psalm xc: i4, i5. “*Verblijdt u in Hierosolyma, en spring op in haar, allen die haar liefhebben; verheugt u met haar in vreugde, allen die over haar rouwen*”, Jes; lxvi: io. “*Verheug en verblijd u, gij dochter Edoms*”, Klaagl. iv: 2i. “*Zie, vreugde en blijdschap met den os te doden*”, Jes. xxii: i3. “*Vreugde en blijdschap zullen zij verkrijgen, droefenis en zuchting zullen vlieden*”, Jes. xxxv: io; Hfdst. li: ii. “*Vreugde en blijdschap zullen gevonden worden in Zion, belijdenis en een stem des gezangs*”, Jes. li: 3. “*Doe mij vreugde*

en blijdschap horen”, Psalm LI: 10. “Afgesneden is van het huis onzes Gods de blijdschap en de vreugde”, Joël I: 16. “Het vasten der tiende zal den huize van Jehudah zijn tot vreugde en tot blijdschap”, Zach. VIII: 19. “De stem der vreugde en de stem der blijdschap, en de stem des bruidegoms en de stem der bruid”, Jerem. VII: 34; Hfdst. XXV: 10; Hfdst. XXXIII: 11. In de plaats van vreugde wordt ook gezegd opspringing, omdat opspringing eender als vreugde wordt gezegd van het goede, omdat het wordt gezegd van de liefde, van het hart, en van den wil; zoals in de volgende plaatsen: “Jakob zal opspringen, Israël zal verblijd worden”, Psalm XIV: 7; Psalm LIII: 7. “Ik spring op en verblijd mij in Uw goedertierenheid”, Psalm XXXI: 8. “Verblijdt u in Jehovah, en springt op, gij gerechten”, Psalm XXXII: 11. “De berg Zions zal verblijd worden, en de dochteren van Jehudah zullen opspringen”, Ps. XLVIII: 12. “Laten zich allen verblijden die op U berouwen, en later opspringen in U zij die Uw Naam liefhebben”, Psalm V: 12. “Dit is de dag dien Jehovah heeft gemaakt; laten wij opspringen en ons verblijden in denzelve”, Psalm CXVIII: 24. “Laten wij opspringen en ons verblijden in Zijn heil”, Jes. XXV: 9. “Verblijdt u en springt op tot in het eeuwige over de dingen die Ik schep”, Jes. LXV: 18. “Spring op en verblijd u, dat Jehovah al doende heeft groot gemaakt”, Joël II: 21. “Gij zonen Zions, springt op en verblijdt u in Jehovah uw God”, Joël II: 23, Hab. III: 18. “Verblijd u en spring op vanuit het gehele hart, gij dochter van Hierosolyma”, Zef. III: 14. “Weggenomen is de blijdschap en de opspringing aangaande Karmel”, Jes. XVI: 10; Jerem. XLVIII: 33. “De Engel zeide tot Zacharias: U zal blijdschap en opspringing zien, en velen zullen zich over zen geboorte verheugen”, Lukas I: 14. In al deze plaatsen betekent de opspringing het verkwikkelijke vanuit de liefde en de aandoening van het goede, en de blijdschap het liefelijke vanuit de liefde en de aandoening van het ware.

661. En zij zullen elkander geschenken zenden; dat dit de vergezelschapping van hen betekent, staat vast uit de betekenis van geschenken zenden, zijnde vergezelschapt worden vanuit de liefde en vanuit de vriendschap door welwillendheid, want de geschenken vanuit de aandoening en vanuit die gezindheid doen zowel de rechtschapenen als de onrechtschapenen zich vergezelschappen, hier hen die tegen de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer zijn, welke worden aangeduid met de beide getuigen gedood en voortgeworpen in de straat der grote stad, welke geestelijk wordt genoemd Sodom en Egypte. Men moet weten, dat er voor de onrechtschapenen en goddelozen niets verkwikkelijker is, dan de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer waar ze ook zijn, te vernietigen, en dengenen boos te doen bij wie zij zijn; zij blaken immers van haat tegen die dingen; vandaar is het, dat

uit de hel, waar dezulken zijn, bij voortduur een moorddadige haat opwaait tegen de hemelse liefde en het geestelijk geloof, bijgevolg tegen den Hemel, en vooral tegen den Heer Zelf; en zo vaak het wordt toegelaten om boos te doen, zijn zij in het verkwikkelijke huns harten; zulk een wilde-dierennatuur hebben zij die in de hel zijn; dit dus wordt verstaan daaronder dat zij zich verheugen over hen en zich verblijden. De onrechtschapenen gaan ook vriendschappen aan en vergezelschappen zich om den rechtschapenen schade te berokkenen; het verkwikkelijke van den haat, hetwelk van hun liefde is, vergezelschapt, en dan verschijnen zij alsof zij van harte vrienden waren, terwijl zij toch vijanden zijn; dit dus is het, wat daarmede wordt aangeduid dat zij elkander geschenken zenden. Aangezien de geschenken de gezindheden gunstig stemmen en vergezelschappen, was het derhalve in de oude tijden gebruikelijk geschenken te geven aan den priester en den profeet, voorts aan den vorst en den koning, wanneer zij tot hen gingen, 1 Sam. ix: 7, 8; en eveneens was het ingesteld *dat zij niet ledig* (dat is, zonder geschenk) *zouden verschijnen vóór Jehovah, maar dat een ieder op de feesten volgens zijn zegen een geschenk zou aanbrengen*. Exod. xxiii: 15; Hfdst. xxxiv: 20; Deut. xvi: 16, 17; en derhalve *brachten de wijzen uit het oosten den pas geboren Heer geschenken aan, goud, wierook, en myrrhe*, Matth. ii: 11; volgens de voorzegging bij David, Psalm lxxii: 10; en derhalve worden eveneens de hefoffers op het altaar, welke slachtoffers waren, en eveneens de spijsoffers en de drankoffers geschenken genoemd. Jes. xviii: 7; Hfdst. lvii: 6; Hfdst. lxvi: 20; Zef. iii: 10; Matth. v: 23, 24; en elders; en zulks omdat de uitwendige geschenken inwendige of geestelijke geschenken betekenden, die namelijk welke voortgaan vanuit het hart, en welke vandaar der aandoening en des geloofs zijn; en omdat door deze de verbinding geschiedt, wordt derhalve met de geschenken in den geestelijken zin de verbinding aangeduid wanneer het God betreft; en de vergezelschapping wanneer het de mensen betreft.

662. Aangezien die twee Profeten hen die op de aarde wonen hebben gepijnigd, dat dit betekent den angst des harten vanuit hen in de verwoeste Kerk, staat vast uit de betekenis van de twee getuigen, die hier de twee profeten worden genoemd, zijnde de goede en de ware dingen der leer; uit de betekenis van pijnigen, zijnde de angst des karten; en uit de betekenis van hen die op de aarde wonen, zijnde zij die in de Kerk leven, hier in de verwoeste Kerk; vandaar wordt met die woorden aangeduid de angst des harten vanwege de goede dingen der liefde en de ware dingen des geloofs, voor hen die van de verwoeste Kerk zijn; er wordt immers hier gehandeld over het einde der Kerk, wanneer de liefden van zich en van de wereld, en de begerigheden ervan, en

de boze en valse dingen der begerigheden regeren; dan pijnigen de goede dingen der liefde en de ware dingen des geloofs de mensen, want innerlijk of met het hart dragen zij die dingen haat toe, hoezeer zij ze ook met den mond kunnen belijden; en dat wat haat wordt toegedragen, dit pijnigt innerlijk wanneer het binnentreedt; doch een zodanig mens der Kerk weet niet, zolang hij in de wereld leeft, dat hij die twee zulk een haat toedraagt, en dat hij innerlijk door dezelve wordt gepijnigd, ter oorzake hiervan dat hij den staat van zijn innerlijke denking en aandoening niet weet, maar alleen den staat van zijn uiterlijke denking en aandoening welke ommiddellijk in de spraak valt; doch wanneer hij in de geestelijke wereld komt, geraakt zijn uiterlijke denking en aandoening buiten kennis, en wordt de innerlijke geopend, en dan voelt hij tegenzin vanwege den haat tegen de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer, en wel dermate dat hij het niet uithoudt die dingen te horen: weswege zulk een mens, wanneer hij enig engellijk gezelschap binnentreedt, waar de geestelijke liefde en het geestelijk geloof regeert, dan hevig wordt gepijnigd, hetgeen een teken is van den innerlijken tegenzin vanwege den haat daartegen: uit deze dingen kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat die twee Profeten hen die op de aarde wonen hebben gepijnigd. Onder hen die op de aarde wonen, worden degenen verstaan die in het goede zijn ten aanzien van het leven in de Kerk, hier zij die in het boze zijn, want de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer pijnigen dezen innerlijk. Dat wonen leven betekent, bijgevolg het leven, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar wonen wordt gezegd, zoals in Jes. ix: 1; Hfdst. xiii: 20; Hfdst. xxxvii: 16; Jerem. ii: 6, 15; Hfdst. li: 13; Dan. ii: 22; Hfdst. iv: 9; Ezech. xxxi: 6; Hos. ix: 2, 3; Psalm xxiii: 6, Psalm xxvii: 4; Psalm lxxx: 2; Psalm ci: 7; Zef. iii: 6; en elders.

663. Vers II, 12. *En na drie dagen en een halven is de geest des levens vanuit God in hen binnengegaan, en zij stonden op hun voeten; en een grote vrees is gevallen op degenen die hen zagen. En zij hoorden een grote stem vanuit den Hemel, zeggende tot hen: Klimt herwaarts op; en zij klommen op tot den Hemel in de wolk; en hun vijanden zagen hen.* En na drie dagen en een halven, betekent wanneer het volledige er is, aldus het einde der oude Kerk en de inzet der nieuwe Kerk: is een geest des levens vanuit God in hen binnengegaan, betekent de verlichting en de opneming van den invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer bij sommigen om de nieuwe Kerk in te zetten: en zij stonden op hun voeten, betekent het nieuwe leven zodanig als de wederverwekte mens der Kerk het heeft: en een grote vrees is gevallen op degenen die hen zagen, betekent den staat der benauwdheid bij hen die niet hebben opgenomen en

erkend: en zij hoorden een grote stem vanuit den Hemel, zeggende tot hen, betekent des Heren Goddelijke Voorzienigheid: klimt herwaarts op, betekent de scheiding en vandaar de bescherming: en zij klommen op tot den Hemel in de wolk, betekent de scheiding ten aanzien van de inwendige dingen, en de bescherming ervan: en hun vijanden zagen hen, betekent de erkenning en de erkenning bij hen die innerlijk tegen de goede en de ware dingen des Woords en der Kerk zijn.

664. En na drie dagen en een halven; dat dit betekent wanneer het volledige er is, aldus het einde der oude Kerk en de inzet [*inchoamentum*] der nieuwe Kerk, staat vast uit de betekenis van drie dagen en een halven, zijnde het voile of het volledige tot het einde der oude Kerk, wanneer er de inzet van de nieuwe Kerk is, waarover boven n. 658. Dat gezegd wordt “na drie dagen en een halven”, is omdat de dagen in het Woord staten betekenen, hier den laatsten staat der Kerk; alle tijden immers zoals uren, dagen, weken, maanden, jaren, eeuwen in het Woord betekenen staten, zoals hier den laatsten tijd der Kerk, wanneer er niet langer enig goede der liefde en ware des geloofs over is. Aangezien met de dagen staten worden aangeduid, en in het Eerste Hoofdstuk van Genesis wordt gehandeld over de instauratie van de Oudste Kerk, en een instauratie opeenvolgend van den enen staat tot den anderen geschiedt, wordt daar derhalve gezegd dat het avond was geweest, en morgen, de eerste dag, de tweede, de derde, de vierde, de vijfde, de zesde, tot aan de zevende toe, wanneer het volledige er is, Gen. 1: 5, 8, 13, 19, 23, 31; en onder de dagen daar worden niet dagen verstaan, maar opeenvolgende staten van de wederverwekking van den mens dan, en vandaar van de instauratie der Kerk bij hen: aldus eveneens elders in het Woord.

665. Is de geest des levens uit God in hen binnengegaan; dat dit betekent de verlichting en de opneming van het Goddelijk Ware uit den Heer bij sommigen om de nieuwe Kerk in te zetten, staat vast uit de betekenis van den geest des levens uit God, zijnde het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, waarover aanstonds; en uit de betekenis van binnengaan in hen, namelijk in de gedode en voortgeworpen getuigen, zijnde de verlichting en de opneming van den invloed, namelijk van het Goddelijk Ware, hetgeen met den geest des levens wordt aangeduid; dat die is bij sommigen om de nieuwe Kerk te instaureren, blijkt uit het volgende Vers, waar gezegd wordt, dat zij opklommen in den Hemel in de wolk, aldus bij sommigen; want met de twee getuigen worden de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer aangeduid, en verstaan worden degenen bij wie diezelfde dingen zijn; al diegenen immers zijn getuigen. Wanneer het einde der Kerk voor de deur

staat, wordt er uit den Heer in voorzien, dat een nieuwe Kerk opvolgt; want de Wereld kan zonder Kerk waarin het Woord is en waarin de Heer bekend is, niet blijven bestaan; zonder het Woord immers en daaruit de erkenning en de erkenning van den Heer, kan de Hemel niet worden verbonden met het Menselijk Geslacht, bijgevolg ook niet het Goddelijke uit den Heer voortgaande met het nieuwe leven invloeien; en zonder de verbinding met den Hemel en daardoor met den Heer, zou de mens niet een mens zijn, maar een beest; vandaar is het, dat er altijd uit den Heer wordt voorzien in een nieuwe Kerk, wanneer de oude geëindigd is: dat alleen het inzetten van een nieuwe Kerk wordt verstaan, en nog niet de restauratie ervan, de oorzaak daarvan zal worden gezegd in de ontvouwing van het volgende Vers. Dat onder den geest des levens uit God of onder den geest Gods en onder den Heiligen Geest, wordt verstaan het Goddelijke voortgaande uit den Heer, hetwelk het Goddelijk Ware wordt genoemd, vanuit hetwelk alle wijsheid en inzicht is, werd boven in n. 24, 183, 318 gezegd en getoond; het is dit Goddelijke, voortgaande, dat den mens verlicht, en dat bij hem invloeit, wanneer hij wordt hervormd en wederverwekt, aldus wanneer de Kerk bij hem inzet en wordt geïnstauréerd, zoals klaarblijkend kan vaststaan uit de plaatsen vanuit het Woord boven, n. 183, aangevoerd; en eveneens uit dit bij Ezechiël: *“Jehovah zeide tot mij: Profeteer over den geest, en profeteer, zoon des mensen, en zeg tot den wind: Zo zeide de Heer Jehovih: Van de vier winden kom, o geest, en blaas in deze gedoden in opdat zij leven: en toen heb ik geprofeteerd; in hen ging de geest binnen; en zij herleefden, en zij stonden op hun voeten, een uitermate zeer groot leger”*, xxxvii: 9, 10; daar wordt gehandeld over de dorre beenderen, gezien van den profeet op de aangezichten van het dal, waarmede het huis Israëls wordt aangeduid, zoals klaarblijkend wordt gezegd in Vers 11 daar; en met het huis Israëls wordt de Kerk aangeduid; en dit huis of deze Kerk wordt daar vergeleken met dorre beenderen, omdat zij niet het goede der liefde en het ware der leer had; de restauratie van de nieuwe Kerk door de inblazing van het nieuwe leven, of door de wederverwekking, wordt beschreven met de zenuwen, het vlees en de huid, waarmede de beenderen worden bekleed en omgeven, en vooral met den geest die in hen binnenging, tengevolge waarvan zij leefden; met den geest in dezelve wordt daar ook aangeduid de opneming van den invloed van het Goddelijk Ware, en daaruit het geestelijk leven; dat de profeet tot den wind zou zeggen: Van de vier winden kom, o geest, is omdat met de vier winden de vier windstreken in de Geestelijke Wereld worden aangeduid, en met de vier windstreken daar worden de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer in de gehele samenvatting aangeduid,

over welke betekenis ervan men zie boven n. 417, 418, 419, 422, en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 141 tot 150.

666. En zij stonden op hun voeten; dat dit betekent het nieuwe leven, zodanig als de wederverwekte mens der Kerk het heeft, staat vast uit de betekenis van staan, zijnde zijn en leven, en eveneens uithouden, waarover boven n. 414; en uit de betekenis van de voeten, zijnde het natuurlijke, hetwelk het laatste der Goddelijke orde is, en de basis waarop de eerdere of de hogere dingen steunen, en waarop zij blijven bestaan, waarover ook boven, n. 69, 600, 606; vandaar wordt met “zij stonden op de voeten” aangeduid het leven in het volte omdat het in het laatste is; dat het nieuwe leven wordt aangeduid, is omdat de getuigen, over wie gehandeld wordt, gedood waren en herleefden; dat een zodanig leven hier onder staan op de voeten wordt verstaan als de wederverwekte mens der Kerk heeft, is omdat deze dingen zijn gezegd aangaande de twee getuigen, onder wie allen worden verstaan die in de goede dingen der liefde zijn door de ware dingen der leer, zijnde zij die zijn wederverwekt; voorts omdat wanneer het natuurlijke, hetwelk met de voeten wordt aangeduid, is wederverwekt, de ganse mens het leven heeft zodanig als de wederverwekte het heeft, volgens des Heren woorden bij Johannes: *“Jezus zeide tot Petrus: Wie gewassen is, heeft niet nodig dan dat hij ten aanzien van de voeten gewassen worde, en hij is gans rein”*, XIII: 10; met gewassen worden wordt aangeduid gezuiverd worden van de boze en de valse dingen, hetgeen is wederverwekt worden; en daarom betekent “wie gewassen is”, wie gezuiverd is, dat is, wederverwekt is ten aanzien van het geestelijke, zijnde het goede der liefde en het ware der leer, welke eerst moeten worden opgenomen met het geheugen en het verstand, dat is, moeten worden geweten en erkend; heeft niet nodig dan dat hij ten aanzien van de voeten gewassen worden, betekent dat de natuurlijke of de uitwendige mens dan moet worden gezuiverd of wederverwekt, hetgeen geschiedt door het leven volgens de geboden der liefde en des geloofs, dat is, volgens de goede en de ware dingen der leer vanuit het Woord; en wanneer dit geschiedt, wordt de mens zelf gezuiverd of wederverwekt; want leven volgens de goede en de ware dingen der leer vanuit het Woord, is dezelve willen en vandaar dezelve doen, hetgeen hetzelfde is als van dezelve te worden aangedaan en dezelve lief te hebben; wat immers des wils wordt, dat wordt der aandoening en der liefde, bijgevolg wordt van den mens zelf; want de wil is de mens zelf, omdat de mens zijn liefde en zijn aandoening is; en daarom wordt gezegd dat dan de ganse mens mijn is. Uit deze dingen blijkt, vanwaar het is, dat staan op de voeten is het leven zodanig als de wederverwekte het heeft: vandaar is het, dat waar over de dorre beenderen wordt gehandeld,

verschenen zijnde aan den profeet op de aangezichten van het dal, nadat zij waren bekleed met zenuwen, vlees en huid, gezegd wordt: *“Toen ik had geprofeteerd over den geest, ging in hen de geest binnen, en zij herleefden, en stonden op hun voeten”*, Ezech. xxxvii: 10; met staan op de voeten wordt ook hier aangeduid het nieuwe leven zodanig als de wederverwekte het heeft; want met de dorre beenderen, waarmede het huis Israëls wordt gelijkgesteld, wordt de staat der Kerk bij hen aangeduid, namelijk dat die was zonder de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer; en met de beklodingsen van zenuwen, vlees en huid, wordt de wederverwekking aangeduid; en met den geest die binnenging, het nieuwe leven door den invloed en de opneming van het Goddelijk Ware; en daarom wordt dan gezegd dat zij herleefden en stonden op hun voeten. Iets eenders wordt met staan op de voeten elders aangeduid bij denzelfden Profeet: *“Een stem sprekende tot mij, zeide: Zoon des mensen, sta op uw voeten, opdat Ik spreke tot u; toen kwam in mij den geest als Hij tot mij sprak, en Hij stelde mij op mijn voeten, en ik hoorde Hem Die tot mij sprak”*, Ezech. ii: 1, 2: en elders: *“Ik viel op mijn aangezichten; maar in mij kwam de geest, en hij richtte mij op mijn voeten”*, Ezech. iii: 23, 24; deze dingen zijn geschied, omdat het leven zelf, als het in het volle is, wordt aangeduid met staan op de voeten, en dan is het leven in het volle, wanneer het natuurlijke vanuit het geestelijke leeft; het laatste immers van des mensen leven is in diens natuurlijke; dit laatste is als het ware de basis voor de innerlijke en de hogere dingen van hem, want deze houden stil in het laatste, en blijven daar staan; weswege het leven, indien het leven niet in het laatste is, niet vol is, aldus ook niet volmaakt; en bovendien bestaan de innerlijke of de hogere dingen alle samen in het laatste als in hun gelijktijdige; hoedanig vandaar het laatste is, zodanig zijn de innerlijke of de hogere dingen; deze immers passen zich aan het laatste aan, omdat het die dingen opneemt. Iets eenders wordt met staan op de voeten aangeduid bij David: *“Gij hebt mijn voeten doen staan in de breedte”*, Psalm xxxi: 9; met de breedte wordt het ware der leer vanuit het Woord aangeduid, en daarom betekent mijn voeten doen staan in de breedte, maken dat men leve volgens de Goddelijke ware dingen. En elders bij denzelfde: *“Hij heeft mij doen opklimmen vanuit den kuil der verwoesting, vanuit het slijk der modder, en mijn voeten gesteld op een rots”*, Psalm xl: 3; met den kuil der verwoesting wordt het valse der leer aangeduid, en met het slijk der modder het boze des levens; en met de voeten stellen op een rots, wordt iets eenders aangeduid als boven met de voeten doen staan in de breedte, aangezien met de rots het ware der leer vanuit het Woord wordt aangeduid, en in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van het Goddelijk

Ware. Daaruit blijkt, wat er in den geestelijken zin wordt aangeduid met: “*Jehovah zal mijn voeten niet laten wankelen*”, Psalm CXXI: 3, namelijk dat Hij het natuurlijke niet zal laten afdwalen van de ware dingen; want voorzoveel als het natuurlijke afdwaalt, voor zoveel dwalen ook de innerlijke dingen af, welke des verstands en des wils zijn.

667. En een grote vrees is gevallen op degenen die hen zagen; dat dit betekent den staat der benauwdheid bij hen die niet hebben opgenomen en erkend, staat vast uit de betekenis van de grote vrees, zijnde de staat der benauwdheid; met de vrees immers in het Woord worden verschillende veranderingen van den staat der innerlijke dingen van den mens aangeduid, hier dus de staat der benauwdheid; en uit de betekenis van op degenen die hen zagen, zijnde bij hen die de aanwezigheid der getuigen niet uithielden, en hen derhalve hadden gedood en voortgeworpen; en dezen derhalve gewerd deswege dat zij hen levend zagen, smart van den animus en benauwdheid des harten, bijgevolg bij hen die het goede der liefde en het ware der leer niet hebben opgenomen en erkend. Beschreven wordt hier de staat van hen die tegen de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer zijn, wanneer het einde der oude Kerk daar is, en de aanvang der nieuwe; dezen komen dan in de benauwdheid vanwege de aanwezigheid van hen die de liefde tot en het geloof in den Heer opnemen, vanuit wie de nieuwe Kerk is; maar dit geschiedt in de geestelijke wereld, niet echter in de natuurlijke wereld; in de geestelijke wereld immers is er vergemeenschapping van de aandoeningen; en de geestelijke aandoening, welke der liefde tot en des geloofs in den Heer is, welke nu bij sommigen inzet, jaagt een zodanige benauwdheid bij de bozen aan. Dit dus wordt daaronder verstaan dat een grote vrees viel op degenen die hen zagen.

668. En zij hoorden een grote stem vanuit den Hemel, zeggende tot hen; dat dit des Heren Goddelijke Voorzienigheid betekent, staat vast uit de betekenis van de grote stem vanuit den Hemel, zijnde des Heren Goddelijke Voorzienigheid; met de stem vanuit den Hemel wordt al datgene aangeduid wat voortgaat uit den Heer, hetwelk in het algemeen het Goddelijk Ware wordt genoemd, en bij ons in de wereld het Woord; aldus in het bijzonder elk gebod en bevel dat in het Woord is; dit wordt een stem vanuit den Hemel geheten, omdat het vanuit den Heer door den Hemel was nedergedaald, en voortdurend nederdaalt bij hen die het Woord vanuit de geestelijke aandoening van het ware lezen: dat het des Heren Goddelijke Voorzienigheid is, die hier met de stem vanuit den Hemel wordt aangeduid, is omdat gehandeld wordt over den staat des Hemels en der Kerk aan haar einde, wanneer daarin wordt voorzien uit den Heer dat niet een haastige verandering schade toebrengt

aan hen die moeten worden afgescheiden, van wie er verscheidenen in den Hemel zullen komen, en verscheidenen in de hel moeten worden geworpen; vandaar is het, dat er volgt dat de twee getuigen op bevel opklommen in den Hemel in de wolk, en hun vijanden hen zagen, en dit ter oorzaak hiervan dat zij zouden worden gescheiden, opdat niet de volgens de orde opeenvolgende voortschrijding der dingen zou worden verstoord door hun tegenwoordigheid bij de bozen, en de vergemeensching vandaar, waarover boven. Maar deze verborgenheid kan niet in het kort worden beschreven; in hetgeen nu echter volgt, zal het voor zoveel als het gaat, worden toegelicht.

669. Klimt herwaarts op; dat dit de scheiding en vandaar de bescherming betekent, staat vast uit de betekenis van opklimmen in den Hemel, wanneer het de twee getuigen betreft, met wie de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer worden aangeduid, zijnde gescheiden worden van hen bij wie de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer niet zijn, aldus gescheiden worden van de bozen; en omdat de oorzaak der afscheiding deze is, dat die dingen, namelijk het goede der liefde en het ware der leer, niet gekwetst mogen worden door de bozen; vandaar wordt met “Klimt herwaarts op” ook de bescherming aangeduid; want indien die dingen aan de bozen werden vergemeenschaft, zo zouden ze door hen uiterlijk worden opgenomen, maar innerlijk zouden zij ze kwetsen door te ontkennen en te benpotten: vandaar zou het gebeuren, dat de bozen zouden worden verbonden met de rechtschapen eenvoudigen, die de innerlijke dingen van genen, zijnde de boze dingen, niet kunnen doorvatten; en de rechtschapen eenvoudigen stellen den laatsten Hemel samen; derhalve zou, indien zij niet werden gescheiden, schade kunnen worden berokkend aan hen die in dien Hemel zijn, door een verbinding met de uitwendige dingen van genen: maar over deze zaak zie men meer in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 70. Dit ligt hierin opgesloten, dat er bevolen werd aan de twee getuigen, dat zij zouden opklimmen in den Hemel; en eveneens dat daarmede de bescherming wordt aangeduid.

670. En zij klommen op tot den Hemel in de wolk; dat dit betekent de scheiding ten aanzien van de inwendige dingen, en de bescherming ervan, staat vast uit de betekenis van opklimmen in den Hemel, wanneer het de twee getuigen betreft, zijnde de scheiding van de bozen, namelijk van hen die in de valse dingen der leer vanuit de boze dingen des levens zijn, en eveneens de bescherming, waarover in het vlak voorafgaande Artikel n. 669; en uit de betekenis van de wolk, zijnde het laatste van het Goddelijk Ware of het uitwendige des Woords, hetwelk de zin der letter ervan wordt genoemd,

waarover boven n. 36, 594; het is dit uitwendige, waarin ook verscheidene bozen zijn, want allen die een boos leven leiden, denken nochtans in zich, hoewel zij in de uitwendige dingen zijn, tegen de ware en de goede dingen des Woords, der leer en der Kerk; de oorzaak hiervan is deze, dat zij in de liefde van het boze zijn krachtens het leven, en de liefde haalt de innerlijke dingen des gemoeds, aldus de denkingen van deszelfs geest, naar haar zijde over; weswege dezen, als zij aan zichzelf overgelaten denken, geheel en al de dingen loochenen die zij met den mond vóór de wereld belijden; het is dit uitwendige, hetwelk ook bestaat bij de goddelozen en de bozen, dat hier wordt verstaan onder de wolk; en daarom betekent dat zij opklommen tot den Hemel in de wolk, de scheiding ten aanzien van de inwendige dingen, niet echter ten aanzien van de uitwendige dingen: dat de scheiding wordt verstaan ten aanzien van de inwendige dingen en niet ten aanzien van de uitwendige dingen, is omdat de inwendige dingen der beide getuigen geestelijk en hemels waren, doch de inwendige dingen der bozen hels en duivels; en de geestelijke en de hemelse inwendige dingen zijn daadwerkelijk in den Hemel, en daarom wordt gezegd dat zij herwaarts opklommen, ter oorzaak hiervan dat zij van de bozen zouden worden gescheiden ten aanzien van de inwendige dingen, opdat die niet zouden worden gekwetst. Opdat men wete, wat de opklimming van de gedode en wederom levende getuigen tot den Hemel in het bijzonder behelst, zal het in het kort worden gezegd: aan het einde der Kerk, wanneer er geen geloof is omdat er geen naastenliefde is, worden dan de innerlijke dingen des Woords geopenbaard, welke aan de nieuwe Kerk van dienst zullen zijn voor de leer en het leven; dit is geschied uit den Heer Zelf toen het einde der Joodse Kerk voor de deur stond; de Heer is toen Zelf in de wereld gekomen, en heeft de innerlijke dingen des Woords geopend, vooral aangaande Zichzelf, aangaande de liefde tot Hem, aangaande de liefde jegens den naaste, en aangaande het geloof in Hem, welke tevoren verborgen hadden gescholen in de innerlijke dingen des Woords, omdat zij scholen in de uitbeeldende dingen ervan, en vandaar in de afzonderlijke dingen der Kerk en van den eredienst; die ware dingen dus, welke de Heer opendekte, waren innerlijke ware dingen en in zich geestelijk, welke daarna van dienst zouden zijn aan de nieuwe Kerk voor de leer en het leven, zoals zo even gezegd is; maar nochtans zijn die dingen niet terstond opgenomen geweest, dan alleen na een aanzienlijk verloop van tijd, zoals bekend is vanuit de Kerkelijke Geschiedenis; de oorzaak hiervan was deze, dat zij niet konden worden opgenomen, voordat alle dingen in de geestelijke Wereld in de orde waren hersteld: want de geestelijke Wereld is verbonden met de natuurlijke

Wereld bij de mensen; en daarom zouden, indien niet gene Wereld eerst in de orde was hersteld, de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer door de mensen in de natuurlijke Wereld niet verstaan noch doorvat hebben kunnen worden; dit is de oorzaak geweest, dat er zulk een langen tijd moest verlopen, voordat de Christelijke Kerk in de Europese wereld universeel was geïnstauréerd; alle uitwerkingen immers die ontstaan in de natuurlijke Wereld, ontlene haar oorsprongen aan oorzaken in de geestelijke wereld, vooral aan die welke de dingen der Kerk betreffen. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete, wat in het bijzonder daarmede wordt aangeduid dat aan de beide getuigen bevolen was, dat zij tot den Hemel zouden opklimmen, namelijk opdat de goede dingen der liefde en de ware dingen des geloofs, in den laatsten tijd der Kerk geopenbaard, niet zouden worden gekwetst door de bozen. Iets eenders is geschied toen de Oudste Kerk, welke vóór den vloed was, haar einde had bereikt; toen werden de uitbeeldende dingen van de hemelse dingen welke bij de Oudsten waren geweest, bijeen verzameld door hen die Chanoch werden genoemd, en bewaard tot nut van de nieuwe Kerk na den vloed; en deze Kerk werd uitbeeldend geheten, omdat haar wetten en inzettingen, en in het algemeen haar erediens, bestond uit uitbeeldende dingen, maar uit zulke in de natuurlijke Wereld die overeenstemden met de geestelijke dingen in de geestelijke Wereld; met deze dingen is eender geschied, namelijk dat zij gescheiden werden van de bozen door opneming in den Hemel, en zo beschermd, en dit totdat de oude Kerk haar einde had bereikt, en toen de nieuwe Kerk moest worden geïnstauréerd: dit wordt met deze woorden beschreven in Genesis: *“En Chanoch wandelde met God, en niet langer, omdat God hem wegnam”*, v: 24; dat zulke dingen in den geestelijken zin worden verstaan onder Chanoch en onder diens wandelen vóór God, en de wegneming door God, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 518 tot 523, waar die dingen zijn ontvouwd. Eender is heden ten dage geschied; deze Kerk, welke de Christelijke wordt genoemd, heeft heden ten dage haar einde bereikt, weswege nu de Verborgenheden des Hemels en der Kerk uit den Heer zijn onthuld, welke van dienst zullen zijn aan de nieuwe Kerk, die onder Nova Hierosolyma in de Apocalyps wordt verstaan, voor de leer des levens en des geloofs; deze leer ook is opgenomen in den Hemel, opdat zij niet vóór de instauratie van de nieuwe Kerk worde gekwetst door de bozen: dit dus is het, wat er wordt aangeduid met deze dingen aangaande de beide getuigen, dat zij opklommen tot den Hemel; en eveneens met de woorden van het volgende Hoofdstuk, waar gehandeld wordt over de Vrouw die een knaap zou baren, vóór wie de draak stond, namelijk *dat de knaap werd weggerukt tot*

God, en tot Zijn troon, Apoc. XII: 5; wat in het bijzonder daar onder de vrouw en onder den knaap wordt verstaan, zal in de ontvouwing over het volgende Hoofdstuk worden gezegd. Uit deze dingen nu kan vaststaan, hoedanige verborgenheid deze dingen behelzen aangaande de beide getuigen, namelijk dat zij op bevel opklommen tot den Hemel in de wolk.

671. En hun vijanden zagen hen; dat dit betekent de erkenning en de erkenning bij hen die innerlijk tegen de goede en de ware dingen des Woords en der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan, bijgevolg bekennen en erkennen, waarover boven n. II, 37, 260, 354, 529; en uit de betekenis van de vijanden [*inimici*, letterlijk onvrienden], zijnde zij die tegen de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer zijn, bijgevolg die in de boze en in de valse dingen zijn; dezen worden onder de onvrienden en de vijanden [*hostes*] in het Woord in deszelfs geestelijken zin verstaan; daaruit blijkt, dat met “Hun vijanden zagen hen” wordt aangeduid de erkenning en de erkenning bij hen die zijn tegen de beide getuigen, zijnde de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer. De verborgenheid welke deze dingen behelzen, is deze: onder de vijanden worden hier degenen verstaan die innerlijk tegen de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer zijn, maar nochtans niet uiterlijk; met den mond immers treden zij als vrienden op, maar in het hart als vijanden; en daarom belijden zij voor de wereld die dingen, maar in den geest, waarin zij zijn wanneer zij alleen bij zich overdenken, ontkennen zij dezelve; hier dus zijn de vijanden zij die zien, want wanneer zij in de natuurlijk-lichamelijke denking zijn, waarin zij zijn zo vaak als zij in het gezelschap met anderen zijn, dan zien zij, dat is, dan bekennen en erkennen zij die dingen; maar wanneer zij in de geestelijk-natuurlijke denking zijn, waarin zij zijn zo vaak als zij alleen zijn en over de dingen des geloofs denken, dan erkennen zij niet: vandaar is het, dat gezegd wordt dat die beide getuigen opklommen tot den Hemel in de wolk; met de wolk immers wordt het uitwendige des Woords, der Kerk, en van den erediens aangeduid, hetwelk zij zien en vanuit hetwelk zij zien; dat de wolk daar dat uitwendige betekent, zie men in het vlak hierboven staande Artikel. In het Woord wordt in zeer veel plaatsen melding gemaakt van vijanden en onvrienden, en daar worden onder hen de boze en de valse dingen verstaan; onder de vijanden de boze dingen, en onder de onvrienden de valse dingen; het Woord immers is in zijn schoot geestelijk, en daarom kunnen geen andere dingen onder de vijanden en de onvrienden in dien zin worden verstaan dan de geestelijke vijanden en onvrienden; dat het zo is, kan vaststaan uit deze plaatsen; bij David: *“Jehovah, hoezeer zijn mijn vijanden vermenigvuldigd; velen staan tegen mij op, zeggende*

van mijn ziel: Hij heeft geen heil in God", Psalm III: 2, 3. Bij denzelfde *"Maak Uw barmhartigheid wonderbaarlijk, Gij Heiland der betrouwendenden, van hen die tegen mij opstaan, door Uw rechterhand behoed mij van de goddelozen die mij verwoesten, van mijn vijanden die tegen mijn ziel zijn, zij omgeven mij"*, Psalm XVII: 7, 8, 9. Bij denzelfde: *"Geef mij niet over in het verlangen mijner vijanden, omdat tegen mij zijn opgestaan de getuigen der leugen, die geweld uitblazen, zo ik niet had geloofd te zien het goede in het land des levens"*, Psalm XXVII: 12, 13. Bij denzelfde: *"Bevrijd mij van mijn vijanden, o mijn God, van hen die tegen mij opstaan; verhoog mij, bevrijd mij van de werkers der ongerechtigheid; zie, zij belagen mijn ziel"*, Psalm LIX: 2, 3, 4. Bij Jesaja: *"De goddeloze handelt in het land der rechtheden verdraaid; maar Jehovah, verhoogd is Uw hand, het vuur zal Uw onvrienden verteren"*, XXVI: 10, 11; behalve overal elders in het Profetische Woord, waar melding wordt gemaakt van vijanden en onvrienden, en eveneens in het Historische Woord, waar gehandeld wordt over vijanden, oorlogen en gevechten: want zoals de oorlog den geestelijken oorlog betekent, zijnde tussen de ware dingen en de valse dingen, en vandaar de oorlogswapenen, zoals pijlen, bogen, spiesen en zwaarden, zulke dingen betekenen die van den geestelijken oorlog zijn, aldus eveneens de vijanden en de onvrienden. Dat de oorlogen in het Woord zulke dingen betekenen, voorts de oorlogswapenen, zoals bogen, spiesen en zwaarden, is in de voorafgaande dingen hier en daar getoond.

672. Vers 13. *En in die ure geschiedde een grote aardbeving, en het tiende deel der stad is gevallen, en gedood zijn in de aardbeving zeven duizend namen van mensen; en de overigen zijn verschrikt geworden, en hebben den God des Hemels heerlijkheid gegeven.* En in die ure, betekent gedurende dien staat: geschiedde een grote aardbeving, betekent de aanzienlijke verandering van den staat der innerlijke dingen bij hen die van de Kerk zijn: en het tiende deel der stad is gevallen, betekent dat er geen ware dingen der leer langer bestonden bij hen die achterbleven: en gedood zijn in de aardbeving zeven duizend namen van mensen, betekent dat in die verandering van staat bij hen ook vergingen alle ware dingen van het goede, en zo alle dingen des Hemels en der Kerk: en de overigen zijn verschrikt geworden, betekent de beroering van den animus en de omkering van hen die enigmate geestelijk waren geweest: en zij hebben den God des Hemels heerlijkheid gegeven, betekent dat die den Heer hebben erkend en vereerd.

673. En in die ure: dat dit betekent gedurende dien staat, staat vast uit de betekenis van het uur, zijnde de staat; hier dus die staat, toen de beide getuigen opklommen tot den Hemel, en hun vijanden hen zagen; dat het uur den staat

betekent, is omdat in het Woord de tijden, en de dingen die des tijds zijn, zoals uren, dagen, weken, maanden, jaren, eeuwen, en bovendien morgen, middag ,avond, nacht, voorts lente, zomer, herfst en winter, staten des levens betekenen; dat zulke dingen met tijden worden aangeduid, is toegelicht en getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 162 tot 169, waar over den TIJD in den Hemel is gehandeld; alsmede boven in n. 571, 610, 664; en dat het uur betekent den duur van een staat, welken dan ook, kleiner en groter, aldus den tijd en den staat, boven n. 194; en dat het daaraan toegevoegde getal den staat bepaalt ten aanzien van zijn hoedanige, n. 488.

674. Geschiedde een grote aardbeving; dat dit betekent de aanzienlijke verandering van den staat der innerlijke dingen bij hen die van de Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de grote aardbeving, zijnde een aanzienlijke verandering van den staat der Kerk; met de aarde immers wordt de Kerk aangeduid, met de beving de verandering van den staat, en met groot aanzienlijk; dat de aardbeving in het Woord de verandering van den staat der Kerk betekent, zie men boven in n. 400, 499. Dat de verandering van den staat ten aanzien van de ware en de goede dingen der Kerk is ontstaan vanuit de oorzaken die zijn vervat in het voorafgaande Vers, is duidelijk; aldus vanuit de oorzaak dat de beide gedode en wederopgeleefde getuigen op bevel tot den Hemel opklommen in de wolk, en hun vijanden hen zagen; daaruit kan vaststaan, dat de oorzaak is geweest het van de bozen afscheiden van de goeden, zoals is getoond in de bovenstaande Artikelen, waar het opklimmen van de beide getuigen is ontvouwd; maar deze dingen kunnen zich niet aan het verstand vertonen, tenzij eerst wordt gezegd hoe het hiermede in de geestelijke Wereld is gesteld; want de dingen die in dit Vers worden gezegd, namelijk dat er een grote aardbeving geschiedde, dat het tiende deel der stad is gevallen, en dat zeven duizend namen van mensen in de aardbeving zijn gedood, voorts dat de overigen zijn verschrikt geworden, en den God des Hemels heerlijkheid hebben gegeven, geschieden en zijn ook geschied toen het Laatste Gericht voor de deur stond, maar in de geestelijke Wereld, niet echter in de natuurlijke Wereld; wanneer immers daar de goeden moeten worden gescheiden van de bozen, en de goeden moeten worden beschermd, opdat zij niet door de bozen worden gekwetst, dan worden uit de gezelschappen daar de goeden weggenomen en de bozen achtergelaten, volgens des Heren woorden bij Mattheus: *“Twee zullen in het veld zijn, de een zal aangenomen worden, de ander achtergelaten: twee zullen malen, de ene zal aangenomen worden, de andere achtergelaten”*, xxiv: 40, 41; welke dingen men zie ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4334, 4335; en wanneer de goeden

zijn weggehaald, dan geschiedt in de gezelschappen waarin de goeden en de bozen tezamen waren geweest, een aanzienlijke verandering ten aanzien van de dingen die der Kerk zijn. Maar de oorzaak van die verandering zal verder worden opengedekt; in de geestelijke Wereld is er vergemeenschapping van de aandoeningen, en somtijds van de denkingen van allen; en binnen elk gezelschap, onverschillig welk, is er een gemene vergemeenschapping, zich uitstreckende vanuit het midden ervan naar alle richtingen tot aan de einden toe, bijna zoals het licht vanuit het midden tot de omtrekken; de variaties en de veranderingen der aandoeningen afkomstig van de vergemeenschapping en de uitbreiding ervan, ontstaan vanuit den invloed der aandoeningen vanuit andere gezelschappen welke of boven zijn, of aan de zijden, voorts vanuit de nieuw aangekomenen die het gezelschap binnentreden, en eveneens uit hoofde hiervan, dat weinigen of velen uit het gezelschap worden weggenomen: de gezelschappen over dewelke het Laatste Gericht plaats greep, bestonden zowel uit goeden als uit bozen, maar uit zulke bozen die innerlijk tegen de goede dingen der liefde en de ware dingen der leer waren geweest, niet echter uiterlijk; uiterlijk immers hebben zij het rechte en het gerechte kunnen handelen, en het vrome en het ware spreken, niet terwille van het rechte, gerechte, vrome en ware zelf, maar uit gewoonte in de wereld, terwille van de faam, den roem, de eer, het gewin, de verschillende verkwikkelijke dingen der natuurlijke liefden, voorts vanwege de wetten en haar straffen; vandaar hebben dezen, hoewel zij innerlijk boos waren, nochtans tezamen kunnen zijn met hen die niet slechts uiterlijk, maar ook innerlijk goed zijn geweest: toen dus de goeden moesten worden afgescheiden van hen die in den uitwendigen vorm alleen goed waren verschenen, verdween het uitwendig goede, en verscheen het inwendig boze, want zij werden in dat uitwendig goede gehouden door de vergemeenschapping met degenen binnen hetzelfde gezelschap die niet slechts uiterlijk maar ook innerlijk goed waren, zoals boven is gezegd; en daarom werden, toen het uitwendig goede werd afgenomen van de bozen, hun innerlijke dingen, die van louter boze en schandelijke dingen krioelden, geopend; daaruit bleek hoedanig zij in zich waren. Deze dingen dus zijn het, die in het bijzonder daaronder worden verstaan dat de beide getuigen op bevel opklommen tot den Hemel in de wolk, en dat hun vijanden hen zagen; en nu dat in die ure een grote aardbeving geschiedde, dat is, dat toen die staat daar was, een aanzienlijke verandering geschiedde ten aanzien van de dingen die der Kerk zijn.

675. En het tiende deel der stad is gevallen; dat dit betekent dat er geen ware dingen der leer langer bestonden bij hen die achterbleven, staat vast uit de

betekenis van tien, zijnde allen en alle dingen, voorts velen en vele dingen; en van het tiende deel, zijnde het al en veel, waarover in hetgeen volgt; uit de betekenis van de stad, zijnde de leer, en eveneens het ware der leer, want de leer bestaat, opdat zij de leer der Kerk zij, uit ware dingen vanuit het Woord; dat de stad de leer betekent, zie men boven in n. 223; en uit de betekenis van vallen, zijnde verstrooid worden, bijgevolg niet bestaan; want van verstrooid worden en niet bestaan wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen der leer, wanneer vallen wordt gezegd van de stad; ieder ding immers krijgt een passend en bij hetzelfde behorend woord volgens de overeenstemming van het subject in den natuurlijken zin en het subject in den geestelijken zin; en het subject in den natuurlijken zin is de stad, en het subject in den geestelijken zin is het ware der leer: dat er geen ware dingen bestonden bij hen die achterbleven, volgt uit hetgeen in het voorafgaande Artikel is gezegd, namelijk dat toen vanuit het gezelschap waarin tezamen de goeden en de bozen waren geweest, de goeden waren weggenomen en tot den Hemel heengevoerd, bij de bozen geen ware dingen der leer langer achterbleven, ter oorzake hiervan dat de vergemeenschapping met de goeden was weggenomen, vanuit welke vergemeenschapping genen ten aanzien van het uitwendige als het ware in de ware dingen hadden kunnen zijn, en vandaar over de ware dingen vanuit de leer spreken; want in de geestelijke Wereld is er vergemeenschapping van de aandoeningen en van de denkingen daaruit, en krachtens die vergemeenschapping wordt de een door den ander, aldus worden allen in hetzelfde gezelschap, wederzijds gehouden in een eendere aandoening, bijgevolg in een eender goede, aldus eveneens de bozen door de goeden, maar zulke bozen die in den uitwendigen vorm den schijn hebben kunnen vertonen van heiligheid, vroomheid, inzicht, ijver voor de Kerk en haar leer, voorts in het leven den schijn alsof zij gerecht en oprecht waren vanuit het hart, hoewel zij innerlijk in zich niets zodanigs bezaten; deze bozen zijn het, bij wie geen ware dingen der leer langer bestonden, nadat de goeden waren heengevoerd, die worden verstaan door de twee getuigen die op bevel tot den Hemel opklommen. Men moet weten, dat in de geestelijke wereld verscheidene gezelschappen uit dezulken gevormd zijn geweest, en dat die tezamen genomen worden verstaan onder den vorigen Hemel die voorbij is gegaan, Apoc. Hfdst. XXI: 1; over welke gezelschappen, of over welken Hemel, meer is vermeld in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT: in die gezelschappen zijn zulke bozen geweest als beschreven werden, en tezamen met die de goeden; en zolang zij in één gezelschap verbonden waren, verschenen de bozen ten aanzien van de uitwendige dingen alsof zij goed waren, doch toen

zij gescheiden werden, werd het uitwendig goede, hetwelk slechts een geveinsd en huichelachtig goede was geweest, bij hen verstrooid, en kwamen hun innerlijke dingen open te liggen, welke hels waren, krioelend van louter boze dingen en de valse dingen daaruit. Zulk een scheiding en vandaar zulk een staat greep plaats in de geestelijke Wereld even vóór het Laatste Gericht: het is dus die staat, welke hier wordt beschreven; want hier wordt nu gehandeld over den laatsten tijd der Kerk wanneer het universele Gericht voor de deur staat. Dat Tien betekent allen en alle dingen, voorts velen en vele dingen, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord, waar dat getal voorkomt; zoals bij Mozes: *“Jehovah gebod u Zijn verbond, dat Hij met u sloot om te doen, de tien woorden, welke Hij schreef op de twee stenen Tafelen”*, Deut. iv: 13. En elders: *“Jehovah schreef op de tafelen naar het vorige schrift de tien woorden, die Hij had gesproken tot ulieden op den berg vanuit het midden des vuurs”*, Deut. x: 4; dat het tien woorden of tien geboden waren, vanuit welke de Dekaloog bestond, was omdat met tien alle dingen worden aangeduid, en vandaar wordt onder de tien woorden verstaan de Wet in de ganse samenvatting. Aangezien tien allen betekent, *vergeleek derhalve de Heer het Koninkrijk der Hemelen bij tien maagden hebbende lampen om den Bruidegom tegemoet te gaan, van wie er vijfvoorzichtig waren, en vijf dwaas*, Matth. xxv: 1, 2, e.v.; met de tien maagden, waarmede het Koninkrijk der Hemelen wordt vergeleken, worden allen die van de Kerk zijn aangeduid; tien immers betekent allen, en de maagden betekenen de Kerk; met vijf echter worden enigen of enig deel aangeduid, vanuit wie enigen voorzichtig waren, en enigen dwaas; iets eenders wordt met het getal vijf in het Woord aangeduid; met de lampen worden de erkentissen van het ware en het goede aangeduid, hier vanuit het Woord, voorts de ware dingen der leer en des geloofs; met de olie wordt het goede der liefde en der naastenliefde aangeduid; onder den Bruidegom wordt de Heer verstaan, en onder de bruiloft wordt de Hemel en de Kerk verstaan, en deze worden een bruiloft geheten vanwege het huwelijk van het goede en het ware; en omdat daar waar dat huwelij Ik niet is, ook niet de Hemel en de Kerk is, worden derhalve diegenen dwazen genaamd, die de ware dingen des geloofs weten, en niet het goede der liefde hebben, en voorzichtigen zij die het hebben; want, zoals gezegd is, de lampen daar zijn de ware dingen des geloofs, en de olie is het goede der liefde: dat de maagden de Kerk betekenen, is omdat de maagd en de dochter in het Woord de aandoening van het goede en het ware betekent, en de Kerk vanuit die aandoening de Kerk is; vandaar is het, dat in zeer veel plaatsen wordt gezegd maagd en dochter Zions, maagd of dochter van Hierosolyma, maagd of dochter Israëls

en van Jehudah; en onder haar wordt overal de Kerk verstaan. Omdat tien betekent allen, alsmede velen, zeide derhalve de Heer *aangaande den edelman heengereisd naar een verre streek, dat hij zijn tien knechten had geroepen, en hun tien mina's had gegeven om handel te drijven; en nadat zij handel hadden gedreven, zeide de een dat zijn mina tien mina's had gewonnen; en tot hem zeide hij: Gij zult mogendheid hebben over tien steden; en de tweede zeide: Uw mina maakte vijfmina's; en tot hem zeide hij: Gij, zit gij over vijf steden; enangaande den derde, die de mina in een zweetdoek had gelegd, en geen handel had gedreven, zeide hij: Neemt van hem de mina, en geeft die aan hem die de tien mina's heeft,* Lukas XIX: 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 24; dat de getallen tien en vijf ook hier worden gebezigd, is ter oorzaak hiervan, dat tien betekent allen en alle dingen, en vijf enigen en iets; onder de tien knechten die de edelman, heengereisd naar een verre streek, tot zich had geroepen, worden allen verstaan die in de Wereld zijn, in het bijzonder zij die van de Kerk zijn; want onder den edelman wordt de Heer verstaan, en onder de heenreis naar een verre streek, wordt verstaan Zijn heengaan uit de wereld, en dan Zijn afwezigheid als het ware; met de tien mina's welke hij aan de tien knechten gaf om handel te drijven, worden alle erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord aangeduid, met het vermogen om dezelve te doorvatten; want de mina, welke zilver was en een munt, betekent de erkentissen van het ware en het vermogen van doorvatten, en handel drijven betekent zich door dezelve het inzicht en de wijsheid verwerven; zij die zich veel verwerven, worden verstaan onder den knecht die vanuit de mina tien mina's gewon; en zij die zich enige verwerven, worden verstaan onder hem die vanuit de mina vijf mina's gewon; met de steden daar die aan hen werden gegeven, worden de ware dingen der leer aangeduid, en met dezelve bezitten wordt aangeduid het inzicht en de wijsheid, en daaruit het leven en de gelukzaligheid; daaruit blijkt, wat er wordt aangeduid met de tien steden en met de vijf steden: omdat zij die zich niets van inzicht verwerven, zijn zoals de dwaze maagden, over wie vlak boven, die alleen de ware dingen bezitten in het geheugen en niet in het leven, worden dezen van dezelve beroofd na het heengaan uit deze Wereld; doch zij die de ware dingen bezitten zowel met het geheugen als met het leven, verrijken in zich het inzicht tot in het eeuwige; derhalve wordt gezegd dat zij de mina zouden wegnemen van hem die niets met de mina had gewonnen, en die zouden geven aan hem die de tien mina's heeft. Eender is het gesteld met *hen aan wie talenten werden gegeven, aan den een vijf, aan den tweede twee, en aan den derde één; en van dezen gewon de eerste vanuit de vijf talenten er vijf andere, en de tweede gewon vanuit de twee er twee andere; en de derde legde die*

weg in de aarde; en aangaande deze zeide de Heer: *Neemt van hem die niet handel gedreven en gewonnen heeft, weg en geeft aan hem die de tien talenten heeft, omdat aan een elk die heeft zal gegeven worden opdat hij overvloedig hebbe, en van hem die niet heeft, zal afgenomen worden ook wat hij heeft*, Matth. xxv: 14 tot 30; met vijf en met tien worden ook hier iets en veel aangeduid, aldus dat de eerste vanuit enige erkentissen van het ware en het goede zich veel wijsheid had verworven; dat van hem die zich niets van inzicht had verworven, werd afgenomen, en dat gegeven werd aan hem die veel had, is omdat de mens na den dood, wanneer hij een geest wordt, alle en de afzonderlijke dingen met zich mededraagt die hij vanuit het Woord en vanuit de leer der Kerk had geput; maar zij die zich niets van inzicht door dezelve hebben verworven, zijn innerlijk boos, en derhalve hebben zij de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk, welke zij alleen met het geheugen hebben bezeten, misbruikt om te heersen en om den goeden eenvoudigen, die in den laatsten Hemel zijn, het boze te doen; het is om deze oorzaak, dat die ware en goede dingen hun worden afgenomen, en gegeven aan hen die vele hebben, aangezien dezen dezelve niet misbruiken, maar vanuit dezelve nut doen. Dat zij die in de wereld door de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord zich niet geestelijk inzicht verwerven, boos zijn, staat hieruit vast, dat allen in boze dingen van elk geslacht worden geboren, en dat die dingen niet worden verwijderd dan alleen door de Goddelijke ware dingen vanuit het Woord, namelijk door de aanplooiing ervan aan nutten, en zo door de opneming in het leven; en daarom wordt tot hen die gewonnen hebben, gezegd: “Gij goede en getrouwe dienstknechten, omdat gij over slechts weinig getrouw zijt geweest, zal Ik u over vele dingen zetten; gaat in tot de vreugde uws Heren”, Vers 21, 23; en tot hem die niets had gewonnen: “Werpt den onnutten dienstknecht uit in de uiterlijke duisternis; daar zal zijn wening en knersing der tanden”, Vers 30. Aangezien tien betekent alles en veel, wordt dat getal ook elders door den Heer genoemd, waar alles en veel moet worden verstaan, zoals aangaande *de vrouw hebbende tien drachmen*: “Indien zij er één verloor, zou zij niet een kaars ontsteken, en het huis vegen, en naarstiglijk zoeken totdat zij het zal hebben gevonden”, Lukas xv: 8; met tien wordt hier veel aangeduid; dat er wordt gezegd een vrouw, en dat zij een kaars zal ontsteken en het huis vegen, is terwille van den geestelijken zin in de afzonderlijke dingen des Woords; in dezen zin wordt met de vrouw de Kerk aangeduid ten aanzien van de aandoening van het ware; aldus eveneens de aandoening van het ware welke der Kerk is; met de drachme het ware; met de drachme verliezen één vanuit de ware dingen of vanuit de erkentissen van het ware;

met de kaars ontsteken het onderzoek in zich vanuit de aandoening; en met het huis vegen het ganse gemoed doorlopen en daar de afzonderlijke dingen monsteren waar het zich verbergt; dit is de geestelijke zin dier woorden. Iets eenders als met tien wordt aangeduid, wordt ook aangeduid met honderd, namelijk veel; derhalve wordt in een eendere parabel gesproken van *honderd schapen indien één afgedwaald ware*, Matth. XVIII: 12, 13; Lukas xv: 3 tot 7; met tien wordt aangeduid alles en veel ook in de volgende plaatsen; bij Jesaja: “*Vele huizen zullen tot verwoesting zijn, grote en schone, zodat er geen bewoner is; want tien morgen wijngaards zullen een bath maken*”, v: 9. 10; deze dingen betreffen de verlating van het ware bij hen die van de Kerk zijn; met de vele huizen die tot verwoesting zullen zijn, worden de mensen der Kerk aangeduid, in het bijzonder dezen ten aanzien van de ware dingen vanuit het goede; met grote en schone, namelijk de huizen, wordt aangeduid de aandoening van het goede en het inzicht van het ware; want van groot wordt gesproken met betrekking tot het goede en de aandoening ervan, en van schoon met betrekking tot het ware en het inzicht ervan; daarmede dat tien morgen wijngaards een bath zullen maken, wordt aangeduid dat in alle dingen der Kerk bij den mens nauwelijks enig ware vanuit het goede is; met een bath immers wordt iets eenders aangeduid als met den wijn, namelijk het ware vanuit het goede; en daarom worden met tien morgen wijngaards alle dingen der Kerk bij den mens aangeduid. Bij Mozes: “*Indien gij met Mij in tegenheid zult zijn gegaan, zo zal Ik den stok des broods breken, zodat tien vrouwen uw brood bakken in één oven, en Ik zal uw brood wedergeven bij het gewicht*”, Levit. XXVI: 23, 26; met den stok des broods breken, wordt aangeduid beroven van de geestelijke spijs, en vandaar van de geestelijke voeding; onder het brood immers wordt alles verstaan wat de ziel voedt, in het bijzonder het goede der liefde; en daarom wordt daarmede dat tien vrouwen brood bakken in één oven, aangeduid dat in alle dingen der Kerk bij den mens zo weinig van het goede en het ware is, dat het nauwelijks iets is; met de tien vrouwen worden alle dingen der Kerk aangeduid; met het brood wordt aangeduid het goede en het ware welke de ziel voeden; en met den oven wordt aangeduid waar de geestelijke spijs wordt bereid, aldus de mens bij wien het geschiedt; met het brood wedergeven bij gewicht, wordt aangeduid het gebrek en het tekort aan zulke dingen die geestelijk voeden. Bij Zacharia: “*Vele volken en talrijke natiën zullen komen om te zoeken Jehovah Zebaoth in Hierosolyma, en om af te smeken de aangezichten van Jehovah: in die dagen zullen tien mannen vanuit alle tongen der natiën aangrijpen den slip van een Joodsen man, door te zeggen: Wij zullen met ulieden gaan, omdat wij God met ulieden hebben gehoord*”, VIII: 22, 23;

deze dingen zijn gezegd aangaande de samenroeping en de toetreding van de natiën tot de Kerk uit den Heer; en met de tien mannen vanuit alle tongen, worden allen vanuit onverschillig welken godsdienst aangeduid, diegenen namelijk die komen om Jehovah Zebaoth in Hierosolyma te zoeken, dat is, die willen toetreden tot de Kerk en den Heer belijden; en daarom zijn de tien mannen die allen, en de tongen der natiën zijn de godsdienstigheden: maar men zie deze met de overige dingen boven in n. 433 ontvouwd, waar getoond is, dat onder Hierosolyma niet wordt verstaan Hierosolyma, noch onder den Jood enig Jood. Bij Amos: *“Jehovah zeide: Ik haat den hoogmoed van Jakob en zijn paleizen; vandaar zal Ik de stad en haar volheid besluiten; indien tien mannen overgelaten zullen zijn geweest in één huis, zij zullen sterven”*, vi: 8, 9; met den hoogmoed van Jakob en met zijn paleizen, welke Jehovah haat, wordt de liefde en het geloof van het valse aangeduid bij hen die van de Kerk zijn; met den hoogmoed de liefde van het valse, en met de paleizen de valse dingen zelf, welke paleizen worden geheten omdat zij van het hoogmoedige zijn, en omdat hun valse dingen in den uitwendigen vorm opgesierd zijn, opdat zij groots verschijnen, hoewel zij allerminderwaardigst zijn, zoals hutten vol vuilnissen en onreinheden; met de stad en haar volheid besluiten, wordt aangeduid de leer verdoemen die vol en bezet is van valse dingen van het boze; de stad is de leer, en de volheid zijn de valse dingen van het boze; en daarom wordt met *“Indien tien mannen overgelaten zullen zijn geweest in één huis, zij zullen sterven”* aangeduid, dat alle ware dingen van het goede bij een ieder zullen vergaan; de tien mannen zijn alle ware dingen, het huis is de mens ten aanzien van het goede, en sterven is vergaan. Bij Zacharia: *“De profet zag een vliegende rol; haar lengte twintig ellen, en haar breedte tien ellen: dit is de vervloeking uitgaande over de aangezichten van het ganse land”*, v: 2, 3; dat de vliegende rol, waarmede wordt aangeduid de vervloeking uitgaande over de aangezichten van het ganse land, van een lengte van twintig ellen was, en van een breedte van tien, is omdat met twintig en met tien alles wordt aangeduid, aldus al het goede verkeerd tot het boze, en al het ware verkeerd tot het valse; van twintig wordt gesproken met betrekking tot het goede en tot het al ervan; en van tien met betrekking tot het ware en tot het al ervan; de lengte ook betekent het goede, en de breedte het ware; men zie boven n. 355, 627, 629; voorts in het werk OVER DEN HEMEL EN DEL HEL n. 197. Omdat tien betekent alle dingen en vele dingen, wordt derhalve met tienmalen aangeduid *“zo dikwijls als”*, en altijd, in de volgende plaatsen; bij Daniël: *“Er werd onder allen niet gevonden gelijk Daniël, Chania, Mischaël en Asariah; in elk woord der wijsheid van inzicht dat de koning hun afvroeg, bevond hij hen*

tienmaal boven alle sterrekijkers en tovenaars die in zijn gehele koninkrijk waren”, 1: 19,20. Bij Mozes: “Alle mannen die gezien hebben Mijn heerlijkheid en Mijn tekenen die Ik heb gedaan in Egypte, en in de woestijn, en Mij deze tienmalen hebben verzocht, zij zullen het land niet zien”, Num. XIV: 21, 22, 23; en bij Job: “Tienmaal hebt gij mij schande aangedaan; gij bloost niet, gij verhardt u”, XIX: 3; met tienmaal wordt in deze plaatsen aangeduid keer op keer aan één stuk door, of altijd, en zo dikwijls als. Bij Daniël en in de Apocalyps worden aan een beest hoornen toegeschreven, aan sommige tien, aan sommige zeven, en aan sommige drie; en met de hoornen dier beesten wordt aangeduid de macht van het valse tegen het ware, en van het boze tegen het goede, en met de tien hoornen de opperste macht; bij Daniël: “Het vierde beest opklimmende vanuit de zee, had tien hoornen: wat de tien hoornen betreft, vanuit hetzelfde koninkrijk zullen tien koningen opstaan”, VII: 7, 20, 24; met de tien hoornen van het beest wordt daar de opperste macht aangeduid van het valse tegen het ware; met de tien koningen worden de valse dingen in de gehele samenvatting aangeduid; en met het koninkrijk wordt die verdraaide Kerk aangeduid. In de Apocalyps: “De draak had zeven hoofden, en tien hoornen, en op de hoofden zeven diademen”, XII: 3; elders: “Het beest vanuit de zee opklimmende had zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijn hoornen tien diademen”, XIII: 1; en elders: “De vrouw zittende op het scharlaken beest, vol namen der lastering, had zeven hoofden en tien hoornen; de tien hoornen die gij gezien hebt, zijn tien koningen die het koninkrijk nog niet hebben ontvangen; de mogendheid evenwel zullen zij evenals koningen op één uur opnemen met het beest”, XVII: 3, 7, 12; wat de afzonderlijke dingen daar in het bijzonder betekenen, zal men beneden in de ontvouwing zien. Aangezien tien betekent allen en alle dingen, zo volgt dat het tiende deel betekent alles; daarvandaan ontlenen de tienden en de vertieningen hun oorsprong, en betekenden dat alles heilig en gezegend zou zijn, wanneer het tiende deel van dorsvloer en perskuip, of van het koren en den wijn, aan de Levieten zou zijn gegeven; eender voor de Levieten, wanneer het tiende deel wederom werd vertiend en aan Aharon gegeven: over deze dingen aldus in het Woord: “Door te vertienzen zult gij vertienzen al het inkomen uws zaads, dat elk jaar voortkomt in het veld”, Deut. XIV: 22; verder: “Spreek tot de Levieten, dat aan hen de tienden zullen worden gegeven tot een erfenis, en dat zij van dezelve zullen nemen een beffer van Jehovah, tienden van de tienden, en dit vanuit het koren van den dorsvloer, en vanuit de vulling van de perskuip; en de tienden van de tienden zullen zij geven aan Aharon den priester”, Num. XVIII: 24 tot 28. Dat de tienden betekenden den zegen in alle dingen, aldus dat alles heilig en gezegend zou

zijn, staat vast bij Malachia: *“Brengt alle tienden tot het schathuis, opdat er spijze zij in Mijn huis; dan beproeft Mij daarin of Ik u niet zal openen de vensters des Hemels, en u zegen zal afgieten totdat er niet genoeg zal wezen”*, III: 10; met de vensters openen en zegen afgieten, wordt aangeduid het Goddelijke, invloeiende, vanuit hetwelk het inzicht en het eeuwige leven is, iets eenders als met den regen boven in n. 644, hetwelk ook eigenlijk wordt verstaan onder den zegen, en dit zal geschieden indien zij tienden zullen aanbrengen; en daarom wordt met die tienden aangeduid dat alles zo gezegend zou zijn. Opdat alle dingen gezegend zouden zijn die Abraham van zijn vijanden nam, wordt gezegd *dat hij aan Malchizedech, die Koning in Schalem was, en tevens priester Gode den Allerhoogste, tienden van alle dingen gaf*, Gen. XIV: 18, 19; eender beloofde Jakob een gelofte dat hij, indien hij in vrede *tot het huis zijns vaders zou zijn wedergekeerd, alles wat Jehovah hem zal hebben gegeven, door te verdienen zou verdienen*, Gen. XXVIII: 21, 22. Uit deze plaatsen, behalve nog uit andere, kan vaststaan, wat in het Woord wordt aangeduid met tien, en met het tiende deel. Dat tien alle dingen betekent, ontleent de oorzaak aan den Hemel zelf; de Hemel immers in het ganse en in het deel geeft een Mens weer, weswege hij de Grootste Mens wordt genoemd; alle krachten des levens van dien Grootsten Mens, of van den Hemel, lopen uit in de twee handen en in de twee voeten, en de handen alsmede de voeten lopen uit in tien vingers; en omdat alle dingen van den mens ten aanzien van de macht en ten aanzien van de ondersteuning, ten slotte verzameld zijn in de tien vingers, betekenen daarom de tien vingers alle dingen van hem; en bovendien betekenen ook de laatsten in het Woord alle dingen.

676. En gedood zijn in de aardbeving zeven duizend namen van mensen; dat dit betekent dat in die verandering van staat bij hen vergingen alle ware dingen van het goede, en zo alle dingen des Hemels en der Kerk, staat vast uit de betekenis van gedood worden, zijnde geestelijk gedood worden, hetgeen is vergaan door de boze en de valse dingen, waarover boven n. 315, 547, 572, 589; uit de betekenis van de aardbeving, zijnde de verandering van den staat der innerlijke dingen bij hen die van de Kerk zijn, waarover boven n. 674; uit de betekenis van de namen van mensen, zijnde de ware dingen van het goede, en daaruit het verstand van het ware, waarover aanstonds; en uit de betekenis van zeven duizend, zijnde alle dingen des Hemels en der Kerk, want met zeven worden alle dingen aangeduid, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot de heilige dingen des Hemels en der Kerk, over welke betekenis van dit getal men zie boven n. 257; en de betekenis ervan wordt aangehouden, als het wordt vermenigvuldigd met 10, of 100 of 1000, want deze getallen betekenen

alle dingen; uit deze dingen kan vaststaan dat daarmede dat in de aardbeving zeven duizend namen van mensen zijn gedood, wordt aangeduid dat in die verandering van den staat alle ware dingen van het goede vergingen, en zo alle dingen des Hemels en der Kerk. Dat met de namen van mensen worden aangeduid de ware dingen van het goede, en daaruit het verstand van het ware, kan vaststaan uit de betekenis van den naam, zijnde het hoedanige van de zaak en van den staat bij den mens, en uit de betekenis van den mens, zijnde het inzicht, aldus eveneens het verstand van het ware: dat de naam het hoedanige van de zaak en van den staat bij den mens betekent, is omdat namen van personen niet bestaan in de geestelijke Wereld zoals in de natuurlijke Wereld; in de geestelijke Wereld worden allen genoemd volgens het hoedanige van hun leven, zo met een verschil binnen de gezelschappen en buiten die; binnen de gezelschappen is het hoedanige van den staat des levens van een ieder bestendig, want iedereen woont daar aan een windstreek, en eveneens op een afstand vanuit het midden, volgens het hoedanige van zijn aandoening en zijn inzicht; en daarom is volgens dit hoedanige zijn naam; vandaar is het, dat wanneer iemands naam in het gezelschap wordt genoemd, ook zijn hoedanige wordt gekend; daarvandaan is het, dat met den naam in den geestelijken zin het hoedanige der zaak en van den staat des levens wordt aangeduid: doch buiten de gezelschappen is de benaming volgens het hoedanige van iemands staat des levens niet bestendig; want voordat de mensgeest in enig gezelschap komt, doorloopt hij verscheidene staten, te dien einde dat hij de dingen aflegge die niet samenstemmen met zijn regerende liefde, en de daarmede samenstemmende dingen aantrekke; maar nochtans wordt een ieder genoemd volgens den staat waarin hij is, en eveneens volgens de idee en de doorvatting aangaande het hoedanige van diens staat; dat de namen in de geestelijke Wereld geestelijk worden uitgedrukt, zie men boven in n. 102: dat vandaar de naam in het Woord het hoedanige van den staat des levens betekent, n. 148; en dat vandaar de naam van Jehovah en de naam des Heren betekent alle dingen door welke Hij wordt vereerd, aldus alle dingen der liefde en des geloofs, n. 102, 135; en dat de mens in het Woord de geestelijke aandoening van het ware betekent, en daaruit het verstand van het ware, n. 280, 546: uit welke dingen kan vaststaan, wat wordt aangeduid met de namen van mensen. Dat de ware dingen van het goede vergingen, bijgevolg het verstand, hetwelk vanuit dezelve is, door de aanzienlijke verandering van den staat, welke wordt aangeduid met de grote aardbeving, daarvan is de oorzaak in het vlak bovenstaande Artikel gezegd, namelijk dat aan het einde der Kerk, wanneer het Laatste Gericht voor de deur staat, degenen die

geestelijk goed zijn worden weggenomen van hen die het alleen natuurlijk zijn; en wanneer genen van dezen zijn weggenomen, dan zijn ook van dezen alle ware dingen van het goede weggenomen, bijgevolg ook alle verstand van het ware; want bij de natuurlijken, die niets geestelijks hebben, zetelen de ware en de goede dingen in de uitwendige dingen, en de valse en de boze dingen in de inwendige dingen; vandaar worden, wanneer de goeden worden weggenomen, met wie zij ten aanzien van de uitwendige dingen gemeenschap hadden, ook de uitwendige dingen weggenomen, en liggen de inwendige dingen open, welke, zoals gezegd is, wemelen van louter valse dingen van het boze: van daar is het, dat met die woorden wordt aangeduid, dat bij hen die achterbleven, alle ware dingen van het goede vergingen, en daarmede alle verstand van het ware.

677. En de overigen zijn verschrikt geworden; dat dit betekent de beroering van den animus en de omkering van hen die enigermate geestelijk waren geweest, staat vast uit de betekenis van de overigen, zijnde zij die niet louter uitwendig en natuurlijk waren geweest, maar ook enigermate inwendig en geestelijk, waarover aanstonds; en uit de betekenis van verschrikt worden, zijnde in den animus beroerd worden en afgekeerd worden van hen die louter natuurlijk zijn geweest, en vandaar in louter valse en boze dingen; dat verschrikt worden die beroering en omkering betekent, zal men beneden zien; eerst zal iets worden gezegd aangaande hen die worden verstaan onder de overigen die verschrikt zijn geworden en den God des Hemels heerlijkheid hebben gegeven, namelijk dat zij niet louter natuurlijk waren geweest, maar ook enigermate geestelijk; degenen immers die louter natuurlijk zijn, worden, wanneer de ware dingen van het goede, welke bij hen in de uitwendige dingen zetelden, zijn weggenomen, dan niet beroerd vanwege den invloed der valse en der boze dingen vanuit de hel, te minder keren zij zich om, want hun eigen denking en wil, welke zich innerlijk bij hen verborg, bestaat uit louter valse dingen en de boze dingen daaruit, en uit louter boze dingen en de valse dingen daaruit; en daarom, wanneer zij in deze dingen zijn, dan worden zij verbitterd tegen de ware en de goede dingen, en vandaar begeren zij vurig om die dingen uit te blussen: daarvandaan is het, dat de bozen wanneer zij niet langer in de uitwendige dingen zijn, geen schrik hebben voor de boze en de valse dingen, ja zelfs ook niet voor de hel; die dingen immers zijn van hun liefde, bijgevolg de verkwikkelijke dingen van hun leven: daarentegen worden zij die ook geestelijk zijn, in hun animus beroerd en verschrikt, wanneer zij vanuit de boze dingen en de valse dingen daaruit, worden bestookt, hetgeen geschiedt wanneer zij onder de bozen zijn; zij vrezen immers het verlies van

hun geestelijk leven, weswege zij in den animus worden beroerd en sidderen, en den Heer om hulp smeken, en zich van genen afkeren. Wanneer de gezelschappen worden gezuiverd in de geestelijke Wereld, hetgeen geschiedt zo vaak de bozen, vooral de huichelaars, zich in dezelve hebben ingedrongen, en zich met de goeden daar hebben vermengd (de tekenen van de aanwezigheid derzulken zijn de verduistering van het verstand, de beroving van de doorvatting van het goede, de afstomping van de aandoening van het ware, en eendere dingen), dan wordt een invloed vanuit de hel binnengelaten, vanuit welken de bozen zich verheugen, doch de goeden in den animus worden beroerd, en keren zich af; vandaar worden zij gescheiden; wie dus, verschrikt geworden zijnde, zich afkeren, die worden behouden; de overigen echter worden uitgeworpen; uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is, dat sommigen verschrikt zijn geworden, en dat dit de beroering van den animus betekent en de omkering van hen die enigermate geestelijk zijn. In het Woord wordt meermalen gezegd dat zij verschrikt zijn geworden, dat zij verbijsterd zijn geworden, en eendere dingen, en aldus aangaande de goeden en aangaande de bozen; en met den schrik en de verbijstering wordt aangeduid de staat van den animus die beroerd en veranderd is vanwege het dreigende of ingeziene levensgevaar, maar anders bij de goeden, en anders bij de bozen; bij de goeden is het de beroering des gemoeds en de verandering van den staat vanwege het dreigende en ingeziene gevaar voor de ziel, doch bij de bozen vanwege het dreigende en ingeziene gevaar voor het leven des lichaams; en dit ter oorzaak hiervan, dat de goeden het leven der ziel als het voornaamste en als einddoel beschouwen, en niet aldus het leven van het lichaam, doch de bozen het leven van het lichaam als het voornaamste en als einddoel beschouwen, en niet aldus het leven van de ziel; aan dit leven geloven zij zelfs niet eens in hun hart; en zij die daar aan geloven, hebben nochtans niet dan alleen de dingen die des lichaams zijn, lief, zoals de appetijten en de wellusten van verschillend geslacht; de goeden echter andersom. Opdat men wete, dat verschrikt worden, verbijsterd worden, ontstellen, en eendere dingen, betekenen in den animus beroerd worden vanwege de verandering van den staat der innerlijke dingen, zou ik enige plaatsen uit het Woord ter bevestiging willen aanvoeren; bij David: *“Mijn hart siddert in het midden van mij, en de verschrikkingen des doods zijn op mij gevallen, vrees en beving komt in mij, en huivering overdekt mij”*, Psalm LV: 5, 6; deze dingen zijn gezegd aangaande de verzoekingen, waarin de boze en de valse dingen uit de hel binnenbreken, en verschrikkingen voor de verdoemenis aanjagen; want, zoals boven is gezegd, de goeden worden verschrikt en beven vanwege de dreigende gevaren voor

hun ziel, aldus voor het binnenbreken van de boze dingen in de denkingen en de bedoelingen van den wil; het zijn dus verschillende beroeringen van den animus, welke in het bijzonder worden aangeduid met de siddering des harten, met de verschrikkingen des doods, de vrees, de beving en de huivering, welke volgens de orde waarin zij opeenvolgen, daar in volgorde worden vermeld. Bij Jesaja: *“De eilanden zagen en beefden, de einden der aarde sidderden, zij traden toe en kwamen”*, xli: 5; deze dingen zijn gezegd aangaande de Komst des Heren, en onder de eilanden en de einden der aarde worden de natiën verstaan die verwijderd zijn van de ware dingen der Kerk; en met de vrees en de siddering van dezelve worden de beroeringen van den animus aangeduid vanwege de bezorgdheid dat zij te gronde zouden gaan. Bij Ezechiël *“Alle handen zijn afgezakt, en alle knieën gaan heen in de wateren; deswege zullen zij zakken aangorden, schrik zal hen bedekken, en over alle aangezichten schaamte; hun zilver zullen zij op de straten werpen, en hun goud zal tot een gruwel zijn”*, vii: 17, 18, 19; ook daar wordt over de Komst des Heren gehandeld, en zijn deze dingen gezegd; de verschillende beroeringen van den animus vanwege de smart ter oorzaak van de boze dingen, en vanwege de vreugde ter oorzaak van de goede dingen, worden beschreven met de verschillende vreesen en smarten, zoals daarmede dat de handen waren afgezakt, de knieën heengingen in de wateren, de schrik hen bedekte, en over de aangezichten schaamte; met welke dingen niet slechts de verschillende beroeringen van den animus en de veranderingen van den staat des levens worden aangeduid, maar ook de bekeringen van de valse en de boze dingen; want de valse dingen die zij zullen verwerpen, worden aangeduid met het zilver dat zij op de straten zullen werpen, en de boze dingen met het goud dat tot een gruwel zal zijn: daarmede dat de knieën heengaan in de wateren, wordt de smart aangeduid ter oorzaak van het teloor gegane goede der liefde, en de vreugde ter oorzaak van hetzelfde, nu herwonnen zijnde; de knieën betekenen de liefde van het goede, en heengaan in de wateren betekent wenen. Dat de heilige beving, die over de innerlijke dingen van het hoofd komt, ze doet trillen en aan ze rukt, wanneer het Goddelijke invloeit en vervult, ook vrees, schrik, ontsteltenis wordt geheten, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Lukas: *“Toen Zacharias bij het zien van den Engel, werd ontroerd, dat vreeze op hem is gevallen, en daarom zeide de Engel tot hem: Vrees niet, Zacharias”*, i: 12, 13. Eender de *Maagd Maria bij het zien van den Engel*, Lukas i: 29, 30. *Toen de Engel des Heren bij de herders stond, en de heerlijkheid des Heren hen omflitste, vreesden zij met grote vreeze; maar de Engel zeide tot hen: Vreest niet, zie, ik evangeliseer u grote vreugde die al den volke geschiedt*, Lukas ii: 9, 10. *Toen Jezus van gedaante*

was veranderd, en gezien werd in de heerlijkheid, wordt gezegd dat Petrus, Jakobus, en Johannes verschrikt zijn geworden, toen Hij in de wolk inging, Lukas IX: 34; en toen zij de stem vanuit de wolk hoorden; Deze is Mijn beminde Zoon; dat zij op hun aangezichten vielen, en hevig vreesden; doch Jezus, toetredende, raakte hen aan, zeggende: Staat op, vreest niet, Matth. XVII: 5, 6, 7; Markus IX: 6. Toen de Heer den verlamde had genezen, wordt gezegd dat vreeze hen allen heeft bevangen, en zij verheerlijkten God, en dat zij werden vervuld met vreeze, zeggende: Wij hebben heden wondertekenen gezien, Lukas V: 26. En toen de Heer den gestorven jongeling uit Nain had wederopgewekt, wordt gezegd dat vreeze hen allen beving, lovende God, Lukas VII: 16; eender zoals hier in de Apocalyps “dat zij verschrikt zijn geworden en den God des Hemels heerlijkheid hebben gegeven”. Verder: “Toen de vrouwen in het graf waren ingegaan, zagen zij een Engel zitten aan de rechterzijde, omgeven door een wit lang kleed; en zij werden beangst”, Markus XVI: 5, 6. En dat de vrouwen, uitgegaan zijnde uit het graf, met vreeze, beving en verbijstering waren bevangen, en tevens met grote vreugde, en dat zij niemand iets zeiden, omdat zij vreesden; en derhalve zeide Jezus tot haar: Vreest niet, verkondigt het den broederen, Matth. XXVIII: 8, 10; Markus XVI: 8. Dat de twee apostelen gaande tot Emmaus, tot Jezus zeiden: Sommige vrouwen hebben ons verschrikt, Lukas XXIV: 22. Uit deze plaatsen kan men opmaken, dat onder de verschrikking en den angst in het Woord wordt verstaan de verschillende beroering van den animus vanwege den invloed van zulke dingen die verbijstering verwekken, ook verbonden met vreugde. Bovendien wordt met de verschrikking in den geestelijken zin aangeduid de verschrikking voor de boze en de valse dingen die uit de hel zijn; deze immers verschrikken den geestelijken mens, aangezien zij zijn tegenovergesteld aan de goede en de ware dingen, welke de geestelijke mens liefheeft, en waarvan hij het verlies vreest; in dezen zin wordt verschrikking in zeer veel plaatsen in het Woord gezegd; zoals bij Jesaja: “Omstreeks den tijd des avonds, zie, Verschrikking; voordat het morgen is, is zij er niet”, XVII: 14; de avond betekent den laatsten tijd der Kerk, wanneer er louter boze en valse dingen zijn; deze worden een verschrikking genoemd, omdat zij de hel zijn; de morgen echter betekent den eersten tijd der Kerk, wanneer de boze en de valse dingen er niet zijn; en daarom wordt gezegd: Voordat het morgen is, is de verschrikking er niet. Bij Jeremia: “Gij, vrees niet, o Mijn knecht Jakob, en word niet verschrikt, Israël, omdat, zie, Ik ben u behoudende vanuit de verte; Jakob zal kalm en rustig zijn, geen die verschrikt”, XXX: 9, 10; en bij Zefanja: “De overblijfselen van Israël zullen weiden en rusten, geen die schrik aanjaagt”, III: 13; onder Jakob en Israël worden degenen verstaan die in de goede en de

ware dingen binnen de Kerk zijn, en met den niet verschrikkende en schrikaanjugende wordt aangeduid dat niets van het boze en het valse uit de hel zal bestoken; eender in vele andere plaatsen. Wat echter in den geestelijken zin wordt aangeduid met God vrezen, zal worden gezegd in de Ontvouwing tot Vers 18 van dit Hoofdstuk.

678. En zij hebben den God des Hemels heerlijkheid gegeven; dat dit betekent dat die den Heer hebben erkend en vereerd, staat vast uit de betekenis van heerlijkheid geven of verheerlijken, zijnde erkennen en vereren, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den God des Hemels, zijnde de Heer; dat de Heer de God des Hemels is, heeft de Heer Zelf geopenbaard toen Hij in de Wereld was, en toen Hij uit de wereld uitging. Toen Hij in de wereld was, zeide Hij, bij Johannes: *“De Vader heeft alle dingen gegeven in de hand des Zoons”*, III: 35; bij denzelfde: *“De Vader heeft den Zoon de mogendheid van alle vlees gegeven”*, XVII: 2; en bij Mattheus: *“Alle dingen zijn Mij overgegeven uit den Vader”*, XI: 27. En toen Hij uit de wereld uitging, zeide Hij tot de discipelen: *“Mij is gegeven alle mogendheid in den Hemel en op de Aarde”*, Matth. XXVIII: 18; uit welke dingen blijkt dat de Heer de God des Hemels is. Dat heerlijkheid geven, is Hem erkennen en vereren, is omdat de heerlijkheid geven betekent dat Hijzelf alleen de heerlijkheid is, omdat Hij de God des Hemels en der Aarde is, en tevens erkennen dat alle dingen der Kerk zijn uit Hem, aldus alle heil en het eeuwige leven; uit deze dingen volgt, dat de heerlijkheid geven en verheerlijken, wanneer het God betreft, is Hem vereren en aanbidden. De heerlijkheid in het Woord, waar zij den Heer betreft, betekent eigenlijk het Goddelijk Ware voortgaande uit Hem, ter oorzake hiervan dat dit Goddelijk Ware het Licht des Hemels is, en vanuit dat Licht de Engelen en de mensen niet alleen alle inzicht en wijsheid, maar ook alle gelukzaligheid hebben, en bovendien alle pracht in de Hemelen, welke onuitsprekelijk is; deze dingen dus zijn het, die eigenlijk worden aangeduid met de heerlijkheid Gods; en omdat dit de heerlijkheid is, volgt, dat de heerlijkheid des Heren is de Engelen en de mensen verlichten, en begiftigen met inzicht en wijsheid, en zegenen met gelukzalige en verkwikkelijke dingen, en eveneens alle dingen in de Hemelen grootmaken; en dat die heerlijkheid niet is vanuit de liefde der heerlijkheid, maar vanuit de liefde jegens het menselijk geslacht; en daarom zegt de Heer bij Johannes: *“In dit is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt, en gij tot mijn discipelen wordt gemaakt”*, xv: 8; en elders: *“De woorden die gij Mij hebt gegeven, heb Ik hun gegeven; en Ik ben verheerlijkt in hen”*, XVII: 8, 10. Dat dit de heerlijkheid des Heren is, kan hieruit vaststaan dat het Licht des Hemels, vanuit hetwelk alle wijsheid, schoonheid, en pracht is

in de Hemelen, voortgaat uit den Heer als Zon, en het de Goddelijke Liefde is die aan de Engelen als Zon verschijnt; daaruit staat vast, dat het Licht des Hemels, hetwelk in zijn wezen het Goddelijk Ware en de Goddelijke Wijsheid is, de Goddelijke Liefde voortgaande is; en de liefde wil niet iets anders, dan dat wat het hare is, aan den ander geven, aldus de anderen vullen met gezegendheid; wat dan niet de Goddelijke Liefde; doch aan iemand Zijn heerlijkheid geven, en hem vullen met wijsheid en gezegendheid, kan de Heer niet tenzij Hij wordt erkend en vereerd; door dit immers verbindt de mens zich met Hem in liefde en geloof; want de erkenning en de eredienst zal, om erkenning en eredienst te zijn, vanuit de liefde en het geloof zijn; en zonder de verbinding door dezelve kan niet enig goede uit den Heer invloeden, omdat het niet wordt opgenomen: uit deze dingen nu blijkt, dat den God des Hemels heerlijkheid geven, is den Heer erkennen en vereren. Dat de heerlijkheid betekent het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, en dat de heerlijkheid des Heren bij den mens de opneming van het Goddelijk Ware is, zie men boven, n. 33, 345. Dat de verheerlijking des Heren uit den Heer Zelf is, en dat zij bij de mensen en de Engelen de opneming en de erkenning is, dat al het goede en het ware, en het al des heils en des levens uit den Heer is, ook boven, n. 288.

679. Vers 14, 15. *Het tweede wee is voorbijgegaan; zie, het derde wee komt snel. En de zevende Engel heeft gebazuind, en er geschiedden grote stemmen in den Hemel, zeggende: De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heren en van Zijn Christus, en Hij zal regeren tot in de eeuwen der eeuwen.* Het tweede wee is voorbijgegaan; zie, het derde wee komt snel, betekent de weeklacht over de laatste verwoesting der Kerk, nu zeker aanstaande: en de zevende Engel heeft gebazuind, betekent den invloed van het Goddelijk Ware door de Hemelen uit den Heer, en vandaar de laatste veranderingen: en er geschiedden grote stemmen in den Hemel, betekent in de hogere Hemelen verlichting en vreugde: zeggende: De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heren en van Zijn Christus, betekent alle dingen in de Hemelen en op Aarde onderworpen aan den Heer, wanneer de bozen zijn gescheiden van de goeden, en het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer helder wordt opgenomen: en Hij zal regeren tot in de eeuwen der eeuwen, betekent Zijn heerschappij door het Goddelijk Ware tot in het eeuwige.

680. Het tweede wee is voorbijgegaan; zie, het derde wee komt snel; dat dit betekent de weeklacht over de laatste verwoesting der Kerk, nu zeker aanstaande, staat vast uit de betekenis van wee, zijnde de weeklacht over verschillende dingen, vooral over zulke dingen die de Kerk verwoesten,

waarover boven n. 531; en omdat drie het volledige betekent, betekent derhalve het derde wee de laatste weeklucht, wanneer de verwoesting ten volle is; dat drie het volle betekent, en zo het einde, zie men boven, n. 435, 506, 532; en uit de betekenis van snel komen, zijnde zeker aanstaande en gebeurende; dat snel betekent zeker, zie men ook boven, n. 7, 216. Wat dit derde wee, namelijk dat het snel zou komen, behelst, kan vaststaan uit hetgeen volgt, namelijk dat het den laatsten staat der Kerk behelst, wanneer er niet langer het ware noch het goede is, en dan den staat der scheiding van de bozen van de goeden, en van de goeden van de bozen, en ten slotte het Laatste Gericht, hetgeen geschiedt door de volledige scheiding, en dan de verbinding van de bozen in de hel, en de verheffing van de goeden in den Hemel.

681. En de zevende Engel heeft gebazuind; dat dit betekent den invloed van het Goddelijk Ware door de Hemelen uit den Heer, en vandaar de laatste veranderingen, staat vast uit de betekenis van het bazuinen, wanneer het den Engel betreft, zijnde de invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer, en vandaar de verandering in de lagere dingen, waar de bozen zijn, waarover boven n. 489, 502; dat bazuinen dit betekent, is omdat de trompet en de bazuin het Goddelijk Ware betekent dat moet worden onthuld en eveneens dat onthuld is, men zie boven n. 55, 262: dat het de laatste verandering is vanuit den invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer, die onder den zevenden bazuinenden Engel wordt verstaan, is omdat het getal zeven het volle en het laatste betekent, men zie boven n. 20, 24, 257, 300, 486: over de veranderingen in de lagere dingen, waar de bozen zijn, teweeggebracht door den invloed van het Goddelijk Ware door de Hemelen uit den Heer met vermeerderde en verminderde spanning, aldus door verschillende invloeden, is boven in n. 413, 418, 419, 426, 489, 493 uitvoerig gehandeld, en daarom is het overbodig opnieuw hierover iets te zeggen: dat door die invloeden de scheidingen tussen de bozen en de goeden zijn teweeggebracht, en de nederwerpingen van de bozen in de hel, en verscheidene andere veranderingen, kan men in de aangehaalde plaatsen zien. Uit deze dingen nu blijkt, wat met de zeven bazuinende Engelen wordt aangeduid.

682. En er geschieden grote stemmen in de Hemelen; dat dit betekent in de hogere Hemelen verlichting en vreugde, staat vast uit de betekenis van grote stemmen in de Hemelen, zijnde de verlichting, de wijsheid en de vreugde in de hogere Hemelen; met de stemmen immers in het Woord worden verschillende dingen aangeduid, zoals het Goddelijk Ware, de onthulling, het Woord zelf bij ons, voorts elk gebod en bevel des Woords; maar deze dingen worden aangeduid met de stemmen vanuit den Hemel; maar met de

stemmen in den Hemel wordt de verlichting aangeduid, vanuit dewelke de Engelen wijsheid en daaruit vreugde hebben; wanneer immers de Engelen in de verlichting zijn, zijn zij ook in de wijsheid, en dan hebben zij grote stemmen, door welke zij de verborgen dingen der wijsheid uitdrukken; dat ook vreugde is daaruit, is omdat de Engelen vreugde hebben vanuit de wijsheid, weswege de stemmen ook groot worden geheten, want van groot wordt gesproken met betrekking tot de aandoening van het goede en het ware, vanuit welke de vreugde in de Hemelen is. Dat de hogere Hemelen worden verstaan, is omdat door die en vanuit die de invloeden geschieden in de lagere Hemelen, waardoor de bozen werden gescheiden, die ten aanzien van de uitwendige dingen verbonden waren geweest met hen die in de lagere Hemelen zijn; en voorzoveel zij verbonden waren, hadden genen geen verlichting en vreugde, maar wel voorzoveel als zij gescheiden waren; vandaar is het, dat de hogere Hemelen worden verstaan: er is immers zulk een nexus van de hogere en de lagere dingen in de geestelijke Wereld, dat voor zoveel als de lagere dingen in de orde zijn, ook de hogere dingen het zijn; de lagere dingen immers daar zijn zoals de lagere dingen van een huis en zoals de fundamenten ervan; voorzoveel als dus deze dingen ongerept zijn, zijn de hogere dingen in een vasten, zekeren en volmaakten staat; immers, zij vertonen geen schommeling, wankeling en gaping; of gelijk voorzoveel als in den mens diens uiterlijke dingen, zoals de organen van het gezicht, van den smaak, van het gehoor, van den tast, niet gekwetst zijn, voor evenzoveel diens innerlijke dingen goed zien, proeven, horen, en met den tast doorvoelen; want het zijn de innerlijke dingen die gewaarworden in de uiterlijke, en de uiterlijke niets uit zich: eender in de Hemelen: de lagere Hemelen zijn het waarin de hogere Hemelen stilhouden en waarop zij stil staan; en tussen deze is een zodanige samenhoudende nexus als er is tussen de eerdere dingen en de latere, of zoals tussen de oorzaken en de uitwerkingen; indien de uitwerking niet geheel en al overeenstemt met haar oorzaak, dat is, indien zij niet in zich geformeerd heeft al wat in de uitwerkende oorzaak is, hetgeen betrekking heeft op de krachten en het streven van handelen, dan wordt de oorzaak uit haar evenwicht gebracht, en handelt zij onvolmaakt; want alle dingen der oorzaak zijn aan de uitwerking ingegrift; en daarom is het de allene oorzaak die handelt, niet echter wat ook van de uitwerking gescheiden van de oorzaak. Iets eenders is het geval met de hogere en de lagere Hemelen; in de hogere Hemelen zijn de oorzaken, en de met de oorzaken overeenstemmende uitwerkingen vertonen zich in de lagere Hemelen: deze dingen zijn gezegd opdat men wete, vanwaar het is dat met de grote stemmen in den Hemel wordt aangeduid de verlichting waaruit de

wijsheid en de vreugde in de hogere Hemelen is, wanneer de lagere Hemelen worden gezuiverd, dat is, de bozen van de goeden worden gescheiden en zij worden verwijderd.

683. Zeggende: De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heren en van Zijn Christus; dat dit betekent alle dingen in de Hemelen en op Aarde onderworpen aan den Heer, wanneer de bozen zijn gescheiden van de goeden, en dat dan het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer helder wordt opgenomen, staat vast uit de betekenis van de koninkrijken der wereld, wanneer zij des Heren zijn geworden, zijnde dat het Goddelijke voortgaande uit den Heer wordt opgenomen met de liefde en het geloof, waarover aanstonds; en uit de betekenis van des Heren en van Zijn Christus, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en ten aanzien van het Goddelijk Ware vanuit die Liefde voortgaande; dat de Heer wordt geheten Heer krachtens het Goddelijk Goede, en Christus krachtens het Goddelijk Ware, zal men beneden zien. Dat het Rijk des Heren de opneming is van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, aldus bij hen die opnemen, kan hieruit vaststaan, dat de Heer bij de Engelen des Hemels en bij de mensen der Kerk regeert door dat wat voortgaat uit Hem, hetgeen gemeenlijk wordt genoemd het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, voorts de Gerechtigheid en het Gericht, en eveneens de liefde en het geloof; deze dingen zijn het, door welke de Heer regeert; bijgevolg zijn die dingen eigenlijk het koninkrijk des Heren bij hen die opnemen; want wanneer die dingen regeren bij de Engelen en de mensen, dan regeert de Heer Zelf; de dingen immers die uit Hem voortgaan, zijn Hijzelf; de Heer in den Hemel is niet iets anders dan het Goddelijke, voortgaande. De Heer bestuurt weliswaar niet slechts hen die de Goddelijke hemelse en geestelijke dingen uit Hem opnemen, maar ook hen die niet opnemen, zoals allen in de hel; maar nochtans kan het niet worden gezegd dat daar het koninkrijk des Heren is, aangezien zij volstrekt niet willen bestuurd worden vanuit het Goddelijke dat voortgaat, en volgens de wetten der orde ervan; ja zelfs ontkennen zij den Heer, en keren zich van Hem af; doch nochtans bestuurt de Heer hen, niet zoals de onderdanen en de burgers van Zijn Rijk, maar zoals weerspannigen en opstandigen, door hen in banden te houden opdat zij elkander over en weer niet het boze doen, en vooral aan hen die vanuit Zijn Rijk zijn. Dat dit het Rijk des Heren is hetwelk voortgaat uit Hem en wordt opgenomen, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord, waar gezegd wordt het koninkrijk Gods; zoals in het Gebed des Heren: *“Uw koninkrijk kome, Uw wil geschiede, zoals in den Hemel ook op de Aarde”*, Matth. vi: 10; dat daar

onder het Koninkrijk wordt verstaan de opneming van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, welke voortgaan uit den Heer, en waarin de Heer is bij de Engelen des Hemels en bij de mensen der Kerk, is duidelijk, want er volgt: Uw wil geschiede, zoals in den Hemel ook op de Aarde; de wil Gods geschiedt, wanneer die dingen worden opgenomen met het hart en de ziel, dat is, met de liefde en het geloof. En elders: *“Zoekt eerst het Koninkrijk der Hemelen en zijn Gerechtigheid; dan zullen alle dingen u worden toegeworpen”*, Matth. vi: 33; onder het koninkrijk der Hemelen wordt in den geestelijken zin het Goddelijk Ware verstaan, en onder de gerechtigheid het Goddelijk Goede; en daarom wordt gezegd: Zoekt eerst het koninkrijk der Hemelen en zijn gerechtigheid; en in den hoogsten zin wordt onder het Koninkrijk der Hemelen de Heer verstaan, aangezien Hijzelf het al van Zijn Rijk is; en met de Gerechtigheid wordt in denzelfden zin de Verdienste des Heren aangeduid: en omdat de mens die uit den Heer wordt bestuurd, niet dan alleen de dingen die des Heren zijn, wil en liefheeft, wordt hij terwijl hij het zelf niet weet, geleid tot de gelukzalige dingen tot in het eeuwige; derhalve wordt gezegd dat alle dingen hem zullen worden toegeworpen, waaronder wordt verstaan, dat alle dingen tot zijn heil naar wens zullen gebeuren. Aangezien de Hemel de Hemel is krachtens de opneming van het Goddelijk Ware uit den Heer, eender de Kerk, wordt derhalve de Hemel en de Kerk in den gemenen zin verstaan onder het koninkrijk Gods en onder het koninkrijk der Hemelen; en daarom worden zij die het Goddelijk Ware opnemen, door den Heer zonen des koninkrijks genoemd bij Mattheus: *“De akker is de wereld, het zaad zijn de zonen des Koninkrijks, het onkruid zijn de zonen van het boze”*, XIII: 38; dat de opnemenden van het Goddelijk Ware worden verstaan onder de zonen des Koninkrijks, is duidelijk, want gezegd wordt: Het zaad zijn de zonen des Koninkrijks, en het onkruid zijn de zonen van het boze; onder het zaad wordt het Goddelijk Ware verstaan, en onder het onkruid het helse boze; en zij worden zonen genoemd, omdat de zonen in den geestelijken zin des Woords de ware dingen betekenen, en in den tegengestelden zin de valse dingen; men zie boven n. 166. Bovendien zie men ook daaromtrent dat het Koninkrijk Gods de Kerk betekent ten aanzien van de ware dingen vanuit het goede, en eveneens den Hemel, ook boven n. 48; en dat het Koninkrijk Gods bij den mens betekent in de ware dingen van het goede zijn uit den Heer, aldus in de wijsheid, en vandaar in de macht om de valse en de boze dingen te weerstaan, en zo dat regeren is van den Allenen Heer, ook boven, n. 333.

684. Er wordt gezegd dat de koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heren en van Zijn Christus; en daarmee wordt aangeduid dat dan het

Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware wordt opgenomen wanneer de bozen van de goeden zijn gescheiden, en genen in de hel zijn geworpen; dan immers kunnen de Hemelen, zowel de hogere als de lagere, in de verlichting zijn, en daaruit in de doorvatting van het goede en het ware, hetgeen niet kan geschieden zolang de bozen verbonden zijn met de goeden; want zolang kunnen de innerlijke dingen der Engelen die in de lagere Hemelen zijn, niet geopend worden, maar alleen de uiterlijke dingen; en de Heer regeert niet in de uitwendige dingen gescheiden van de inwendige dingen bij de geesten en de mensen, maar in de inwendige dingen en vanuit die in de uitwendige; en daarom, voordat de innerlijke dingen der Engelen van den Laatste Hemel, welke de geestelijke en de hemelse dingen zijn, geopend zijn, is die Hemel niet aldus het Koninkrijk des Heren geworden, zoals na de scheiding der bozen van hen. Gezegd wordt dat de Koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heren en van Zijn Christus, en onder den Heer wordt daar hetzelfde verstaan als onder Jehovah in het Oude Testament, en onder den Vader in het Nieuwe, namelijk de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf, en eveneens ten aanzien van het Goddelijk Goede; en onder den Christus wordt hetzelfde verstaan als onder God in het Oude Testament en onder den Zoon Gods in het Nieuwe, namelijk de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, en eveneens ten aanzien van het Goddelijk Ware; want met Christus wordt iets eenders aangeduid als met den Gezalfde, den Messias en den Koning; en onder den Gezalfde, den Messias en den Koning, wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, en eveneens ten aanzien van het Goddelijk Menselijke toen Hij in de Wereld was, want toen was de Heer ten aanzien van Zijn Menselijke het Goddelijk Ware; iets eenders dus wordt aangeduid met den Gezalfde van Jehovah; want het Goddelijke Zelf, hetwelk Jehovah en de Vader werd genoemd, en in zijn wezen het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde was, zalfde het Goddelijk Menselijke, hetwelk de Zoon Gods wordt genoemd, en in zijn wezen, toen het in de Wereld was, het Goddelijk Ware was; de zalving immers betekende dat het Goddelijk Menselijke des Heren voortging vanuit Zijn Goddelijke Zelf, bijgevolg het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede van Hem; daaruit blijkt, dat de Allene Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke wezenlijk de Gezalfde van Jehovah is geweest, doch dat de koningen en de priesters uitbeeldend de gezalfden van Jehovah werden geheten; want de olie waarmede de zalving geschiedde, betekende het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde: omdat het nu het Goddelijk Ware bij den Heer is geweest dat door het Goddelijk Goede werd gezalfd, is het daarvandaan, dat met Christus, en eender met den Messias en den Gezalfde,

en eveneens met den Koning, het Goddelijk Ware wordt aangeduid, voortgaande uit het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde des Heren; dat het aldus is, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord, waar de Christus, de Messias, en de Gezalfde wordt vermeld: Dat Christus de Messias of de Gezalfde is, staat vast bij Johannes: *“Andreas vond zijn broeder Simon, en hij zeide tot hem: Wij hebben gevonden den Messias, hetwelk is, overgezet zijnde, de Christus”*, I: 42; en bij denzelfde: *“De Samaritaanse vrouw zeide: Ik weet dat de Messias komt, Die geheten wordt Christus”*, IV: 25; uit welke dingen blijkt dat de Heer werd genoemd Christus uit hoofde hiervan dat Hij de Messias was, Wiens Komst in het Woord van het Oude Testament is voorzien; want de Gezalfde wordt Christus geheten in de Griekse Taal, en Messias in de Hebreeuwse, en de Gezalfde is de Koning; vandaar is het, dat de Heer werd geheten de Koning Israëls en de Koning der Joden, hetgeen Hij ook beleed vóór Pilatus, weswege op het kruis was geschreven *Koning der Joden*, Matth. XXVII: II, 29, 37, 41; Lukas XXIII: I tot 4, 35 tot 40: en bij Johannes: *“Nathanaël zeide: Gij zijt de Zoon Gods, de Koning Israëls”*, I: 50: en omdat Gezalfde, Christus, Messias en Koning synoniemen zijn, is het derhalve ook de Zoon Gods; en die afzonderlijke namen betekenen in den geestelijken zin het Goddelijk Ware; dat de Koning dat betekent, zie men boven, n. 31, 553, 625; dat ook de Zoon Gods het betekent, is omdat de zonen in het Woord de ware dingen betekenen; vandaar betekent de Zoon Gods het Goddelijk Ware; dat de zonen de ware dingen betekenen, zie men boven, n. 166. Iets eenders wordt ook aangeduid met Christus en Messias; dat met Christus het Goddelijk Ware wordt aangeduid, staat vast bij Mattheus: *“Wilt niet Rabbi worden genoemd; Eén is uw Leraar: Christus”*, XXIII: 8; met Rabbi en leraar wordt degene aangeduid die het ware leert, aldus abstract genomen de leer van het ware, en in den hoogsten zin het Goddelijk Ware, zijnde Christus; dat Hij alleen het Goddelijk Ware is, wordt verstaan onder: *Wilt niet Rabbi worden genoemd; Eén is uw leraar: Christus*. Bij denzelfde: *“Ziet toe dat niemand u verleide; velen immers zullen komen onder Mijn Naam, zeggende: Ik ben de Christus, en zij zullen velen verleiden. Indien iemand tot u zal gezegd hebben: Zie, hier is de Christus, of daar, geloof het niet; er zullen immers valse christenen en valse profeten opstaan”*, XXIV: 4, 5, 23, 24; Markus XIII: 21, 22, 23; deze dingen moeten niet zo worden verstaan dat er zullen opstaan die zich christus of christussen zullen heten, maar die het Woord zullen vervalsen, en zullen zeggen dat dit of dat het Goddelijk Ware is, terwijl het dit niet is; zij die valse dingen vanuit het Woord bevestigen, worden verstaan onder de pseudo-christussen, en zij die valse dingen der leer uitbroeden, onder de pseudoprofeten;

gehandeld wordt immers in die beide Hoofdstukken over de geleidelijke verwoesting der Kerk, aldus over de vervalsing van het Woord, en ten slotte over de ontwijding van het ware daaruit; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3353 tot 3356, en 3897 tot 3901. En omdat de Zoon Gods ook het Goddelijk Ware betekent, zoals daareven is gezegd, wordt Hij derhalve ettelijke malen *Christus de Zoon Gods* geheten, zoals in Matth. xxvi: 63; Markus xiv: 61; Lukas iv: 41; Hfdst. xxii: 66 tot het einde; Joh. vi: 69; Hfdst. xi: 26, 27; Hfdst. xx: 31. Kortom, dat de Heer in de wereld geheten is geweest Christus, Messias, Gezalfde en Koning, was omdat in Hemzelf Alleen was het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, vanuit hetwelk het Goddelijk Ware voortgaat; en dit werd uitgebeeld door de zalving; de olie immers, waarmede de zalving geschiedde, betekende het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en de Koning die gezalfd werd, het Goddelijk Ware; en daarom beeldden de Koningen, als zij gezalfd waren, den Heer uit, en werden zij gezalften van Jehovah geheten; doch nochtans was de Allene Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Gezalfde van Jehovah, aangezien het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde in Hem was, en dit was Jehovah en de Vader, vanuit hetwelk de Heer het Zijn des Levens had; want dat Hij uit Jehovah is ontvangen geweest, is bekend; aldus was de Heer krachtens het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, hetwelk in Hem was vanuit de ontvangenis, ten aanzien van Zijn Menselijke het Goddelijk Ware, zolang Hij in de Wereld was: uit welke dingen kan vaststaan, dat de Allene Heer de Gezalfde van Jehovah is geweest wezenlijk, doch dat de Koningen gezalften van Jehovah zijn geheten geweest uitbeeldenderwijs: vandaar nu is het, dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke Messias en Christus, dat is, de Gezalfde, geheten is geweest. Dit kan eveneens vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: “*De geest van den Heer Jehovih is op Mij; derhalve heeft Jehovah Mij gezalfd om den armen te evangeliseren; Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van harte, om den gevangenen vrijheid te prediken, den gebondenen, den aan de ogen bevangene, om uit te roepen het jaar van het welbehagen van Jehovah, en den dag der wraak voor onzen God, om te troosten alle rouwenden*”, LXI: 1, 2; deze dingen betreffen klaarblijkend den Heer; Zijn Goddelijk Menselijke wordt daaronder verstaan dat de Heer Jehovih heeft gezalfd om den armen te evangeliseren, en heeft gezonden om de gebrokenen van harte te verbinden, en meer dingen; die dingen immers heeft de Heer vanuit Zijn Menselijke volvoerd: maar de afzonderlijke dingen daar zie men boven in n. 183, 375, 612 ontvouwd. Bij David: “*De natiën rumoerden, en de volken overdachten ijdelheid; de koningen*

der aarde stelden zich op, en de heersers beraadslaagden tezamen tegen Jehovah en legen Zijn Gezalfde: Ik heb Mijn Koning gezalfd over Zion, den berg Mijner heiligheid. Ik zal van het besluit [statutum] verhalen; Jehovah heeft gezegd tot Mij: Mijn Zoon Gij; Ik, heden heb Ik U gegeneerd; vraag van Mij, en Ik zal de natiën geven tot Uw erfenis, en tot Uw bezitting de einden der aarde. Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op den weg vergaat, omdat Zijn toorn binnenkort zal ontbranden; gezegend zijn allen die in Hem vertrouwen”, Psalm 11: 1, 2, 6, 7, 8, 12; dat onder den Gezalfde van Jehovah de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, is duidelijk; want gezegd wordt: Jehovah zeide tot Mij, Mijn Zoon gij; Ik, heden heb Ik U gegeneerd; kust den Zoon opdat gij niet vergaat; gezegend zijn allen die in Hem vertrouwen; deze dingen worden weliswaar in den zin der letter aangaande David gezegd, maar onder David wordt in het Woord de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, of als Koning; men zie boven n. 205; en eveneens blijkt het, dat daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en ten slotte over het Laatste Gericht uit Hem, en daarna over Zijn regering over alle dingen der wereld: de geestelijke dingen die in de afzonderlijke dingen schuilen, en worden aangeduid, zijn deze: De natiën rumoerden, en de volken overdachten ijdelheid, betekenen den staat der vorige Kerk en van den vorigen Hemel, dat die zal voorbijgaan; de natiën zijn zij die in de boze dingen zijn, en de volken zij die in de valse dingen zijn; men zie boven n. 175, 331, 625; de koningen der aarde stelden zich op, en de heersers beraadslaagden tegen Jehovah en tegen Zijn Gezalfde, betekenen de valse dingen der Kerk en de boze dingen ervan, dat zij geheel en al tegen het Goddelijk Goede en tegen het Goddelijk Ware zijn, aldus tegen den Heer; de Koningen der aarde zijn de valse dingen der Kerk, en de heersers zijn de boze dingen ervan, en Jehovah is de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf, aldus ten aanzien van het Goddelijk Goede, en de Gezalfde is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, aldus ten aanzien van het Goddelijk Ware; Ik heb Mijn Koning gezalfd over Zion, den berg Mijner heiligheid, betekent het Menselijke des Heren ten aanzien van het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede Zijner Goddelijke Liefde, en vandaar Zijn Regering over alle dingen des Hemels en der Kerk; Zion en de berg der heiligheid zijn de Hemel en de Kerk, bijgevolg ook alle dingen des Hemels en der Kerk; Ik zal van het besluit verhalen, betekent de verborgenheid van de Goddelijke Voorzienigheid en van den Goddelijken wil; Jehovah heeft tot Mij gezegd: Mijn Zoon Gij; Ik, heden heb Ik U gegeneerd, betekent den Heer als Gezalfde, Messias, Christus en Koning, aldus ten aanzien van Zijn Menselijke ontvangen en

daarop geboren uit het Goddelijke Zelf of Jehovah; heden betekent vastgesteld uit het eeuwige, en beoogt vandaar de verbinding en de vereniging geschied in den tijd; vraag van Mij, en Ik zal de natiën geven tot Uw erfenis, en tot Uw bezitting de einden der aarde, betekent de regering en de heerschappij van Hem over alle dingen des Hemels en der Kerk, welke van Hem zullen zijn; kust den Zoon, betekent de verbinding met den Heer door de liefde; kussen betekent de verbinding vanuit de liefde; opdat Hij niet toorne, en gij op den weg vergaat, betekent opdat niet de boze dingen u bestormen en gij veroordeeld wordt; vertoornen immers, waar het den Heer betreft, betekent het afkeren der mensen van Hem, aldus den toorn van dezen en niet van den Heer; en het zijn de boze dingen die zich afkeren, en daarop toornig worden; omdat Zijn toorn binnenkort zal ontbranden, betekent het Laatste Gericht, en de nederwerping van de bozen in de hel; gezegend zijn allen die in Hem vertrouwen, betekent de zaliging door de liefde tot en het geloof in den Heer. Bij denzelfde: *“Schoon zit Gij verre boven de zonen der mensen; genade is uitgestort over Uw lippen; gord Uw zwaard aan op de dij, Machtige, met Uw sieraad en Uw eer; en in Uw eer bestijg, rijd op het woord der waarheid en der zachtmoedigheid der gerechtigheid, en Uw rechterhand zal U wonderbaarlijke dingen leren; Uw pijlen zijn scherp; volken zullen onder U vallen, vanuit het hart vijanden des Konings. Uw troon, o God, is tot in de eeuw en het eeuwige; een scepter der rechtheid is de scepter Uws Koninkrijks: Gij hebt de gerechtigheid liefgehad en Gij hebt het boze haat toegedragen; deswege heeft U, o God, Uw God gezalfd met olie der vreugde, boven Uw genoten, met myrrhe, aloë, en kassie, al Uw klederen: de dochters van koningen onder Uw kostbare dingen; de koningin staat aan Uw rechterhand in het beste goud van Ofir”*, Psalm XLV: 3 tot 10; dat deze dingen ook aangaande den Heer zijn gezegd, blijkt uit de afzonderlijke dingen in dezen Psalm, en vandaar dat Hijzelf het is van Wien wordt gezegd: Gezalfd heeft U, o God, Uw God met de olie der vreugde, met myrrhe, aloë, kassie, en al Uw klederen; en wat deze dingen betekenen, kan vaststaan uit de reeks; namelijk dat Hijzelf de Goddelijke Wijsheid heeft, en uit Hemzelf de leer is van het Goddelijk Ware, wordt aangeduid met: Schoon zijt Gij verre boven de zonen der mensen; genade is uitgestort over Uw lippen; schoon betekent den wijze; de zonen der mensen betekenen de inzichtsvollen in de Goddelijke ware dingen; en de lippen betekenen de leerstellige dingen; Zijn almacht vanuit het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede, en daaruit de vernietiging van de valse en de boze dingen, en de onderjukking van de hellen, wordt aangeduid met: Gord Uw zwaard aan op de dij, Machtige, met sieraad en eer, en in Uw eer bestijg, rijd op het woord

der waarheid; Uw rechterhand zal U wonderbaarlijke dingen leren; Uw pijlen zijn scherp; volken zullen onder U vallen, vanuit het hart vijanden des Konings; met het zwaard wordt het ware aangeduid, strijdende tegen het valse en het zelve verwoestende, met den wagen de leer van het ware, eender met het woord der waarheid; met rijden onderrichten en strijden; met de rechterhand de almacht; met de pijlen worden de strijdende ware dingen aangeduid; met de volken zij die in de valse dingen van het boze zijn; en met de vijanden des Konings zij die tegen de ware dingen zijn, aldus de hellen; dat Hij vandaar het Koninkrijk en de heerschappij tot in het eeuwige heeft, wordt aangeduid met: Uw troon, o God, tot in de eeuw en het eeuwige, een scepter der rechtheid is de scepter Uws koninkrijks; de scepter der rechtheid is het Goddelijk Ware hetwelk de macht en de regering heeft; dat omdat Hij de goeden heeft opgeëist uit de verdoemenis door de bozen te vernietigen, derhalve het Goddelijke Zelf Zich heeft verenigd met Zijn Menselijke, wordt aangeduid met: Gij hebt de gerechtigheid liefgehad en Gij hebt het boze haat toegedragen; deswege heeft U, o God, Uw God gezalfd met olie der vreugde, boven Uw genoten; de gerechtigheid liefhebben en het boze haat toedragen betekent de goeden opeisen uit de verdoemenis door de bozen te vernietigen; zalven met olie der vreugde betekent Zich verenigen door de overwinningen in de verzoeking; o God, Uw God, betekent de wederzijdse vereniging van het Menselijke met het Goddelijke, en van het Goddelijke met het Menselijke; de Goddelijke are dingen verenigd met de Goddelijke Goede dingen worden aangeduid met: Hij heeft gezalfd met myrrhe, en aloë en kassie, al Uw klederen; myrrhe betekent het goede van den laatsten graad, aloë het goede van den tweeden, en kassie het goede van den derden, eender als die drie specerijen vermengd met olijfolie, waarvandaan de olie der heiligheid is, waarmede de zalving geschiedde, Exod. xxx: 23, 24; die olie betekende het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en de klederen die gezalfd werden, betekenen de Goddelijke ware dingen; dat zij die vanuit Zijn Koninkrijk zijn, de geestelijke aandoeningen van het ware hebben, wordt daarmee aangeduid dat de dochters van koningen onder Uw kostbare dingen zijn, de dochters van koningen zijn de geestelijke aandoeningen van het ware, die kostbaar worden geheten wanneer het echte ware dingen zijn; en dat de Hemel en de Kerk in de bescherming van Hem zijn en met Hem verbonden, omdat zij in de liefde tot Hem uit Hem zijn, wordt daarmee aangeduid, dat de koningin aan Uw rechterhand staat in het beste goud van Ofir; de koningin betekent den Hemel en de Kerk, aan de rechterhand betekent in de bescherming vanwege de verbinding met Hem, en het beste goud van Ofir is het goede der liefde tot

den Heer. Bij denzelfde: *“Ik heb een verbond gesloten met Mijn Uitverkorene, Ik heb Mijn knecht David gezworen: Tot in het eeuwige zal Ik uw zaad bevestigen, en Ik zal uw Troon bouwen tot in geslacht en geslacht. Gij hebt gesproken in het gezicht tot Uw Heilige, en gezegd: Ik heb hulp besteld over een Machtige, en Ik heb een Uitverkorene verhoogd vanuit het volk; Ik heb David Mijn Knecht gevonden; met de olie Mijner heiligheid heb Ik Hem gezalfd, met Wien Mijn hand vast zal zijn; ook zal Mijn arm Hem versterken. Ik zal vóór Hem Zijn vijanden verpletteren, en Zijn haters zal Ik slaap: Ik zal in de zee Zijn hand zetten, en in de rivieren Zijn rechterhand; Hij zal Mij noemen: Mijn Vader Gij, Mijn God, en de Rots Mijns heils; ook zal Ik Hem ten Eerstverwekte geven, hoog voor de koningen der aarde; en Mijn verbond zal Hem standvastig zijn; en Ik zal tot in het eeuwige Zijn zaad zetten, en Zijn Troon zoals de dagen der Hemelen. Eens heb Ik gezworen bij Mijn heiligheid: Zo Ik aan David liege; Zijn zaad zal tot in het eeuwige zijn, en Zijn Troon zoals de zon vóór Mij, zoals de Maan vast tot in het eeuwige, de Getuige in de wolken getrouw”*, Psalm LXXXIX: 4, 5, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 36, 37, 38; dat onder David hier niet David wordt verstaan maar de Heer ten aanzien van Zijn Koningschap, hetwelk het Goddelijk Geestelijke is, en het Goddelijk Ware wordt genoemd, blijkt duidelijk uit de dingen die daar over David worden gezegd; namelijk, dat het zaad en de troon van hem zal zijn zoals de dagen der Hemelen, en zoals de zon en de maan tot in het eeuwige; dat Hij zijn hand zal stellen in de zee, en in de rivieren zijn rechterhand, en dat hij Jehovah Vader zal noemen, en dat hij de Eerstverwekte zal zijn hoog voor de koningen der aarde, en meer dingen, die niet van David, van diens zonen en troon gezegd kunnen worden; dat onder David de Heer wordt verstaan in het Woord, zie men boven in n. 205; maar om tot de afzonderlijke dingen over te gaan: Ik heb een verbond gesloten met Mijn Uitverkorene, Ik heb David Mijn knecht gezworen, betekent de vereniging [*unitio*] van het Goddelijke Zelf met het Menselijke; een verbond sluiten betekent verenigd worden, zweren het éénzijn [*unio*] bevestigen; Uitverkorene wordt gezegd krachtens het goede, en Knecht krachtens het ware; tot in het eeuwige zal Ik uw zaad bevestigen, en Ik zal uw troon bouwen tot in geslacht en geslacht, betekent het Goddelijk Ware, en den Hemel en de Kerk uit Hem; het zaad is het Goddelijk Ware, en zijn zij die opnemen; en de troon is de Hemel en de Kerk; Gij hebt gesproken in het gezicht tot uw Heilige, betekent een profetische verborgenheid aangaande den Heer; Ik heb hulp besteld over een machtige, Ik heb een Uitverkorene verhoogd vanuit het volk, betekent het Goddelijk Ware waardoor het Goddelijk Goede alle dingen werkt; dit wordt hulp over een machtige

genoemd, en elders de rechterhand van Jehovah; de Goddelijke majesteit en macht vanuit hetzelfde wordt aangeduid met de verhoging van den uitverkorene vanuit het volk; Ik heb David Mijn knecht gevonden, met de olie Mijner heiligheid heb Ik Hem gezalfd, betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke en het éénzijn met het Goddelijke Zelf, welk éénzijn de verheerlijking wordt genoemd in het Woord van het Nieuwe Testament; en dat éénzijn wordt verstaan onder gezalfd worden met de olie der heiligheid; de olie der heiligheid immers betekent het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en gezalfd worden betekent verenigd worden met het Goddelijk Ware hetwelk van het Menselijke des Heren in de wereld is geweest; met wien Mijn hand vast zal zijn, ook zal Mijn arm Hem versterken, betekent daaruit de almacht; de hand betekent de almacht van het ware vanuit het goede, en de arm de almacht van het goede door het ware; Ik zal vóór Hem Zijn vijanden verpletteren, en Zijn haters zal Ik slaan, betekent den strijd met de overwinning tegen de valse en de boze dingen, aldus tegen de hellen; Ik zal in de zee Zijn hand zetten, en in de rivieren Zijn rechterhand, betekent de uitbreiding van Zijn heerschappij en regering over alle dingen des Hemels en der Kerk; de zee immers en de rivieren zijn de laatsten des Hemels, en de laatsten betekenen alle dingen; Hij zal Mij noemen: Mijn Vader Gij, Mijn God, en de Rots mijns heils, betekent het Goddelijk Menselijke, zijnde Gods Zoon, Die uit Hem is ontvangen en daarop verwekt, en omdat vandaar het Menselijke des Heren het Goddelijk Ware en de Goddelijke Macht had, wordt het ook God en Rots des heils genoemd; ook zal Ik Hem ten Eerstverwekte geven [*dabo*], hoog voor de koningen der aarde, betekent dat Hij is boven al het goede en ware des Hemels en der Kerk, omdat de goede en de ware dingen daar uit Hem zijn; en Mijn verbond zal Hem standvastig zijn, betekent het eeuwige éénzijn; Ik zal tot in het eeuwige Zijn zaad zetten, en Zijn troon zoals de dagen der Hemelen, betekent hier zoals wat het boven betekent; de dagen der Hemelen zijn de staten van den gansen Hemel, welke vanuit Zijn Goddelijke zijn; eens heb Ik gezworen bij Mijn heiligheid: Zo Ik aan David liege, betekent de eeuwige bevestiging, omdat het is vanuit het Goddelijke, aangaande den Heer, en aangaande het éénzijn van Zijn Menselijke met het Goddelijke Zelf; Zijn zaad zal tot in het eeuwige zijn, en Zijn troon zoals de zon vóór Mij, zoals de maan vast tot in het eeuwige, eender zoals boven, waar van het zaad en van den troon wordt gezegd “zoals de zon en de maan”, aangezien vanuit de zon wordt gezegd met betrekking tot de eeuwigheid ten aanzien van het Goddelijk Goede, en vanuit de maan ten aanzien van het Goddelijk Ware; die immers worden met de Zon en de Maan aangeduid; de getuige in de wolken [is]

getrouw, betekent de erkenning en de belijdenis vanuit het Woord aangaande het Goddelijke in het Menselijke des Heren; dat dit de getuige in de wolken is, zie men boven in n. 10, 27, 228, 392, 649. Bij denzelfde: *“Gedenk, o Jehovah, aan David, aan al zijn zwoegen; die heeft Jehovah gezworen, den Sterke Jakobs gelofte gedaan: Zo ik zal zijn ingegaan binnen de tent mijns huizes, zo ik zal zijn geklommen op de sponde mijner legerstede, totdat ik een plaats voor Jehovah zal gevonden hebben, habitakels voor den Sterke Jakobs; zie, wij hebben van Hem gehoord in Efrata, wij hebben Hem gevonden in de velden des wouds; wij zullen binnengaan in Zijn Habitakels, wij zullen ons inkrommen voor de voetbank Zijner voeten. Sta op, Jehovah, tot Uw rust, Gij en de ark Uwer sterkte: dat Uw priesters bekleed worden met gerechtigheid, en dat Uw heiligen jubelen, terwille van David Uw knecht keer het aangezicht Uws Gezalfde niet af. In Zion zal Ik David een hoorn doen uitspruiten; Ik zal een luchter toerichten voor Mijn gezalfde; Zijn vijanden zal Ik met schaamte bekleden, maar op Hem zal Zijn kroon bloeien”*, Psalm CXXXII: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 17, 18; onder David en den Gezalfde of Christus wordt ook hier niet David verstaan, maar de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; want gezegd wordt dat Zijn Habitakels, namelijk van den Sterke Jakobs, worden gevonden in Efrata, zijnde Bethlechem, en dat zij zich zullen inkrommen voor de voetbank Zijner voeten; maar dat het aldus is, zal uit de afzonderlijke dingen in volgorde ontvouwd, beter blijken: Die Jehovah heeft gezworen, den Sterke Jakobs gelofte gedaan, betekent de onherroepelijke verzekering vóór den Heer, Die Jehovah wordt genoemd krachtens het Goddelijke in eersten, en de Sterke Jakobs krachtens het Goddelijke in laatsten, in welke de Goddelijke Macht in haar volle is; zo ik zal zijn ingegaan binnen de tent mijns huizes, zo ik zal zijn geklommen op de sponde mijner legerstede, betekent dat hij niet de dingen zal binnengaan en weten die der Kerk zijn en die van haar leer zijn; de tent des huizes betekent de heilige dingen der Kerk, en de sponde der legerstede haar leer; totdat ik een plaats voor Jehovah zal gevonden hebben, Habitakels voor den Sterke Jakobs, betekent voordat ik de Komst des Heren zal geweten hebben, en de verborgenheden van het éénzijn van Zijn Menselijke met het Goddelijke; deze zijn in den hoogsten zin de plaats voor Jehovah en de Habitakels van het Goddelijke Menselijke des Heren; zie, wij hebben van Hem gehoord in Efrata, wij hebben Hem gevonden in de velden des wouds, betekent in den geestelijken zin des Woords, en eveneens in den natuurlijken; Efrata immers en Bethlechem betekenen het geestelijk-natuurlijke, en de velden des wouds het natuurlijke, het ene en het andere des Woords, want daar wordt de Heer gevonden; wij zullen binnengaan in Zijn Habitakels, wij

zullen ons inkrommen voor de voetbank Zijner voeten, betekent dat Hij daar wordt gevonden; Hijzelf immers is het Woord; Zijn Habitakels daar zijn de dingen die van den geestelijken zin des Woords zijn, bijgevolg de Hemelen zijn, aangezien deze in den geestelijken zin des Woords zijn; en de voetbank Zijner voeten zijn de dingen die van den natuurlijken zin des Woords zijn, bijgevolg is zij ook de Kerk, aangezien in de Kerk de Goddelijke ware dingen in hun laatsten zijn, welke aan de geestelijke dingen des Woords en der Hemelen, aldus aan den Heer Zelf, Die in dezelve woont, van dienst zijn als voetbank der voeten; sta op, Jehovah, tot Uw rust, Gij en de ark Uwer sterkte, betekent de vereniging van het Goddelijke Zelf met het Menselijke in den Heer, en daaruit den vrede voor allen in den Hemel en de Kerk; de rust van Jehovah is die vereniging, en de ark Zijner sterkte is de Hemel en de Kerk; dat Uw priesters bekleed worden met gerechtigheid, en dat Uw heiligen jubelen, betekent daaruit den eredienst vanuit de liefde voor hen die in het hemels goede zijn, en den eredienst vanuit de naastenliefde voor hen die in het geestelijk goede zijn; want de priesters zijn zij die in het hemels Rijk des Heren zijn, en heiligen worden degenen genoemd die in het geestelijk Rijk zijn; terwille van David Uw knecht, keer het aangezicht Uws Gezalfde niet af, betekent opdat zij worden ontstoken met liefde en worden verlicht met het licht van het ware, als het Goddelijk Ware verenigd is met het Goddelijk Goede in den Heer, aldus het Goddelijke Zelf met het Menselijke, en het Menselijke met het Goddelijke; want David als knecht betekent het Menselijke des Heren ten aanzien van het Goddelijke Ware, en de Gezalfde betekent dit verenigd met het Goddelijk Goede; Zijn aangezicht betekent de Goddelijke Liefde en daaruit de verlichting; in Zion zal Ik David een hoorn doen uitspruiten, betekent de macht van het Goddelijk Ware uit Hem in den Hemel en in de Kerk; Ik zal een luchter toerichten voor Mijn Gezalfde, betekent de verlichting van het Goddelijk Ware vanuit de vereniging van het Goddelijke en het Menselijke in den Heer; de luchter is het Goddelijk Ware ten aanzien van de verlichting; zijn vijanden zal Ik met schaamte bekleden, betekent de onderjukking van de hellen en de verstrooiing van de bozen vandaar; maar op Hem zal Zijn kroon bloeien, betekent de voortdurende en eeuwige overwinning over de hellen. Uit deze vanuit het Woord aangevoerde plaatsen kan vaststaan, dat de Heer de Gezalfde wordt geheten, zijnde Messias of Christus, krachtens het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware in Zijn Menselijke, want het Menselijke des Heren wordt krachtens dat éénzijn verstaan onder den Gezalfde van Jehovah. Eender in het Eerste Boek van Samuël: *“Jehovah zal de eindden der aarde richten, en Hij zal Zijn Koning*

sterkte geven, en den hoorn Zijns Gezalfde verhoogen”, II: 10; deze dingen staan in de Profetische uitspraak van Channah, de moeder van Samuël, voordat over Israël enig Koning of Gezalfde was; en daarom wordt onder den Koning en den Gezalfde daar de Heer verstaan, aan Wien de sterkte wordt gegeven en voor Wien de hoorn wordt verhoogd, wanneer het Goddelijke verenigd is met het Menselijke; met de sterkte wordt de macht van het goede over het boze aangeduid, en met den hoorn de macht van het ware over het valse, en het ware wordt verhoogd geheten wanneer het innerlijk wordt; in dien graad ook wordt het machtiger. Eender onder den Gezalfde in de Klaagliederen: *“De geest onzer neusvleugels, de Gezalfde van Jehovah, is gevangen in hun kuilen; van Wien wij hebben gezegd: In Zijn schaduw zullen wij leven onder de natiën”*, IV: 20; onder den Gezalfde van Jehovah wordt in den zin der letter hier de Koning verstaan die gevangen is gemaakt, maar in den geestelijken zin wordt de Heer verstaan; en daarom wordt gezegd de geest onzer neusvleugels, dat is, het leven der doorvatting van het goede en het ware; gevangen in de kuilen betekent verworpen door hen die in de valse dingen van het boze zijn; de kuilen zijn de valse dingen der leer; in Zijn schaduw leven, betekent in Zijn bescherming zijn tegen de valse dingen van het boze; zijnde de natiën. Aangezien met den Gezalfde, den Messias of den Christus, de Heer wordt aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, aldus ten aanzien van het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware, wordt daarom met de zalving die vereniging aangeduid; waarover aldus de Heer: *“Ik in den Vader en de Vader in Mij; gelooft Mij dat Ik in den Vader en de Vader in Mij”*, Joh. XIV: 7 tot II. En elders: *“De Vader en Ik, één zijn Wij; moge gij bekennen en geloven dat Ik in den Vader, en de Vader in Mij”*, Joh. X: 30, 38; en aangezien dit werd uitgebeeld door de zalving van Aharon en diens zonen, werden derhalve *de heilige dingen der zonen Israëls, welke van Jehovah Zelf waren, gegeven aan Aharon en diens zonen voor de zalving*, Num. XVIII: 8; de heilige dingen die van Jehovah waren, aan Aharon en diens zonen gegeven voor de zalving, worden opgesomd van Vers 9 tot 19 van dat Hoofdstuk; maar men zie hetgeen eerder ook over de zalvingen is gezegd; zoals dat de Allene Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Gezalfde van Jehovah is geweest, omdat in Hem was het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, hetwelk met de olie werd aangeduid; en dat de overige met olie gezalfden Hem slechts hebben uitgebeeld, n. 375. Deze dingen aangaande den Gezalfde van Jehovah, omdat de Gezalfde van Jehovah Christus is, opdat men wete dat onder den Heer en Zijn Christus in deze plaats van de Apocalyps niet worden verstaan twee, maar dat wordt verstaan één, of dat Zij één zijn, zoals de Gezalfde van

Jehovah en de Christus des Heren, Lukas II: 26. Omdat hier wordt gehandeld over den Heer, is het, opdat met wete vanwaar het is dat Hij is geheten Christus, dat is, de Messias of de Gezalfde, van belang dat de dingen worden ontvouwd die bij Daniël worden gelezen over den Messias: *“Zeventig weken zijn besloten over uw volk, en over de stad uwer heiligheid, om de overtreding te voleinden, en om de zonden te verzegelen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om de gerechtigheid der eeuwen aan te brengen, en om het gezicht en den profeet te verzegelen, en om het heilige der heiligen te zalven. Weet dan en doorvat: Van den uitgang des Woords tot aan het herstellen en bouwen van Hierosolyma, tot aan Messias den Vorst zeven weken: daarna in zestig en twee weken zal de straat en de gracht hersteld en gebouwd worden, maar in benauwdheid der tijden. Na echter twee en zestig weken zal de Messias worden uitgebouwen, maar niet voor Hemzelf: daarna zal het volk van den te komen vorst de stad en het heiligdom verderven, aldus dat het einde ervan is met overstroming, en tot aan het einde van den oorlog vastbesloten verlatingen. Hij zal evenwel het verbond voor velen bevestigen één week; maar in het midden der week zal hij doen ophouden slachtoffer en spijsoffer: ten slotte over den vogel der gruwelen verlaten, en tot aan de voleinding toe en vastelijk besloten zal het druipen over de verwoesting”*, Dan. IX: 24, 25, 26, 27; de zin dezer woorden is door vele geleerden doorvorst en ontvouwd, maar alleen ten aanzien van den letterlijken zin, doch nog niet ten aanzien van den geestelijken zin, deze zin immers is in de Christelijke Wereld tot dusver onbekend geweest; in dezen zin worden de volgende dingen met die woorden aangeduid: Zeventig weken zijn besloten over uw volk, betekent den tijd en den staat der Kerk die toen bij de Joden was, tot aan het einde ervan; zeven en zeventig betekenen het volle van den aanvang tot het einde; en het volk betekent hen die toen van de Kerk waren; en over de stad uwer heiligheid, betekent den tijd en den staat van het einde der Kerk ten aanzien van de leer van het ware vanuit het Woord; de stad betekent de leer van het ware, en de stad der heiligheid het Goddelijk Ware, zijnde het Woord; om de overtreding te voleinden, en om de zonden te verzegelen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, betekent wanneer niet dan alleen valse en boze dingen in de Kerk zijn, aldus wanneer de ongerechtigheid is vervuld en voleindigd; want voordat dit is geschied, komt het einde niet, vanwege de oorzaken waarover in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT is gehandeld; want indien het eerder geschiedde, zo zouden de goede eenvoudigen vergaan, die ten aanzien van de uitwendige dingen verbonden zijn met hen die de ware en de goede dingen nabootsen en huichelachtig liegen in de uitwendige dingen; en daarom wordt er aan

toegevoegd: Om de gerechtigheid der eeuwen aan te brengen; waarmede wordt aangeduid om degenen te zaligen die in het goede des geloofs en der naastenliefde zijn; en om het gezicht en den profeet te verzegelen, betekent om alle dingen die in het Woord zijn, te vervullen; om het heilige der heiligen te zalven, betekent om het Goddelijke Zelf te verenigen met het Menselijke in den Heer, dit immers is het heilige der heiligen: weet dan en doorvat van den uitgang des Woords, betekent van het einde des Woords van het Oude Testament, omdat dit in den Heer moet worden vervuld; alle dingen immers van het Woord van het Oude Testament handelen in den hoogsten zin over den Heer, en over de verheerlijking van Zijn Menselijke, en zo over Zijn heerschappij over alle dingen des Hemels en der Wereld; tot aan het herstellen en tot het bouwen van Hierosolyma, betekent wanneer de nieuwe Kerk moet worden geïnstalleerd; Hierosolyma betekent die Kerk, en bouwen betekent opnieuw instaureren: tot aan Messias den Vorst, betekent tot aan den Heer, en het Goddelijk Ware in Hem en vanuit Hem; de Heer immers wordt Messias geheten krachtens het Goddelijk Menselijke, en Vorst krachtens het Goddelijk Ware; zeven weken betekenen den vollen tijd en staat; daarna in zestig en twee weken zal de straat en de gracht hersteld en gebouwd worden, betekent den vollen tijd en staat na Zijn Komst totdat de Kerk is geïnstalleerd met haar ware dingen en leer; zestig betekent den vollen tijd en staat ten aanzien van de inplanting van het ware, eendere dingen als het getal drie of zes; en twee betekent dezelve ten aanzien van het goede; aldus betekenen zestig en twee tezamen het huwelijk van het ware met een weinig goede; de straat betekent het ware der leer, en de gracht [*fossa*] de leer; wat de straat betekent, zie men boven, n. 652; en wat de gracht, kuil of de put, n. 537: maar in benauwdheid der tijden, betekent bezwaarlijk en moeilijk, omdat het bij de natiën geschiedt, die slechts weinig van geestelijke doorvatting van het ware hebben: na echter zestig en twee weken, betekent na den vollen tijd en staat der geïnstalleerde Kerk ten aanzien van het ware en ten aanzien van het goede: zal de Messias worden uitgehouwen, betekent dat zij van den Heer zullen terugtreden, hetgeen vooral is geschied door de Babylonischen, door de overdraging van de Goddelijke Mogendheid des Heren op de Hogepriesters, en zo door de nieterkenning van het Goddelijke in Zijn Menselijke; maar niet voor Hemzelf, betekent dat Hij nochtans de mogendheid heeft en het Goddelijke heeft: daarna zal het volk van den te komen vorst de stad en het heiligdom verderven, betekent dat zo de leer en de Kerk zal vergaan door de valse dingen; de stad betekent de leer, het heiligdom de Kerk, en de vorst die komen zal het regerende valse; aldus dat het einde ervan is met overstroming,

en tot aan het einde van den oorlog vastbesloten verlatingen, betekent de vervalsing van het ware totdat er niet enige strijd tussen het ware en het valse is; de overstroming betekent de vervalsing van het ware, de oorlog den strijd tussen het ware en het valse, en de verlating den laatsten staat der Kerk, als er niet langer enig ware is, maar louter het valse: Hij zal evenwel het verbond bevestigen één week, betekent den tijd der Reformatie, wanneer er wederom zal zijn de lezing van het Woord en de erkenning van den Heer, namelijk van het Goddelijke in Zijn Menselijke; deze erkenning en daaruit de verbinding van den Heer door het Woord, wordt aangeduid met het verbond, en de tijd der Reformatie met één week; maar in het midden der week zal hij doen ophouden slachtoffer en spijsoffer, betekent dat nochtans innerlijk bij hen die gereformeerd zijn, niet het ware en het goede in den eredienst is; het slachtoffer betekent den eredienst vanuit de ware dingen, en het spijsoffer den eredienst vanuit de goede dingen, met het midden der week wordt niet het midden van dien tijd aangeduid, maar het binnenste van den staat bij de gereformeerden; het midden immers betekent het binnenste, en de week den staat der Kerk; de oorzaak dat niet het ware en het goede in den eredienst innerlijk was na de Reformatie, is omdat zij het geloof hebben aangenomen voor het wezenlijke der Kerk, en hetzelfde hebben gescheiden van de naastenliefde; en wanneer het geloof is gescheiden van de naastenliefde, dan is in het binnenste van den eredienst niet het ware noch het goede; het binnenste immers van den eredienst is het goede der naastenliefde, en vanuit dat gaat het ware des geloofs voort; ten slotte over den vogel der gruwelen verlating, betekent de uitblussing van elk ware door de scheiding van het geloof van de naastenliefde; de vogel der gruwelen betekent het geloof-alleen, aldus gescheiden van de naastenliefde; de vogel immers betekent de denking over de ware dingen des Woords en het verstand ervan, welke de vogel der gruwelen wordt wanneer er niet enige geestelijke aandoening van het ware is die verlicht en het ware leert, maar slechts de natuurlijke aandoening, welke is terwille van faam, roem, eer en gewin; en deze aandoening is, omdat zij hels is, gruwelijk, aangezien daaruit louter valse dingen zijn; en tot aan de voleinding toe en vastelijk besloten zal het druipen over de verwoesting, betekent het uiterste ervan wanneer er niets meer van het ware en van het geloof is, en wanneer het Laatste Gericht daar is; dat deze laatste dingen bij Daniël zijn voorgezegd over het einde der Christelijke Kerk, blijkt uit des Heren woorden bij Mattheus: *“Wanneer gij zult hebben gezien den gruwel der verlating, voorgezegd door Daniël den Profet, staande in de heilige plaats, wie leest, merke daarop”*, xxiv: 15; want in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over de voleinding der

eeuw, aldus over de geleidelijke verwoesting der Christelijke Kerk; en daarom wordt de verwoesting van deze Kerk onder die woorden bij Daniël verstaan; wat echter in den geestelijken zin daarmede wordt aangeduid, is ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3652. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat de Koninkrijken der Wereld zijn geworden des Heren en van Zijn Christus en wat bij Lukas: *“Aan Simeon was antwoord geschied uit den Heiligen Geest dat hij den dood niet zou zien eer hij den Christus des Heren zou zien”*, II: 26.

685. En Hij zal regeren tot in de eeuwen der eeuwen; dat dit betekent Zijn heerschappij door het Goddelijk Ware tot in het eeuwige, staat vast uit de betekenis van regeren, wanneer het den Heer betreft, zijnde heersen door het Goddelijk Ware, waarover aanstonds; en uit de betekenis van tot in de eeuwen der eeuwen, zijnde het eeuwige; dat tot in de eeuwen der eeuwen is tot in het eeuwige, is omdat de zin der letter des Woords natuurlijk is, waarmede de geestelijke zin overeenstemt; de natuurlijke zin des Woords bestaat uit zulke dingen die in de natuur zijn, welke in het algemeen betrekking hebben op tijden en ruimten, en op plaatsen en personen; en eeuwen der eeuwen zijn van de tijden, waarmede in den geestelijken zin het eeuwige overeenstemt; iets eenders is het geval met geslacht der geslachten [*generatio*, eigenlijk verwekking], waar gehandeld wordt over de voortplanting van het geloof en de naastenliefde in de Kerk. Dat regeren, wanneer het den Heer betreft, betekent heersen door het Goddelijk Ware, is omdat heerschappij wordt gezegd van het Goede, en regeren van het Ware; want de Heer wordt Heer geheten krachtens het Goddelijk Goede, en Koning krachtens het Goddelijk Ware; vandaar is het, dat in het Woord hier en daar het ene en het andere wordt gezegd, namelijk heerschappij en koninkrijk, of heersen en regeren, zoals in de volgende plaatsen, bij Micha: *“Gij, helling der dochter Zions, tot u zal komen en wederkeren de vorige heerschappij, het koninkrijk der dochter van Hierosolyma”*, IV: 8; omdat met de dochter Zions wordt aangeduid de hemelse Kerk, welker wezenlijke het goede der liefde is, wordt derhalve met betrekking tot haar gezegd heerschappij; en omdat met de dochter van Hierosolyma wordt aangeduid de geestelijke Kerk, welker wezenlijke het ware der leer is, wordt derhalve met betrekking tot haar gezegd koninkrijk. Bij David: *“Uw Koninkrijk is een Koninkrijk van alle eeuwen, en Uw heerschappij is in alle geslacht en geslacht”*, Psalm CXLV: 13. Bij Daniël: *“Er werd aan den Zoon des mensen gegeven heerschappij, heerlijkheid en het Koninkrijk; Zijn heerschappij is een heerschappij der eeuw, en Zijn Koninkrijk hetwelk niet zal vergaan”*, VII: 14; bij denzelfde: *“Het koninkrijk en de heerschappij, en de majesteit der*

koninkrijken zal gegeven worden aan het volk der heiligen der hoogste dingen”, VII: 27; in die plaatsen wordt heerschappij gezegd met betrekking tot het Goede, omdat krachtens dit de Heer Heer wordt genoemd, en koninkrijk wordt gezegd met betrekking tot het ware, omdat krachtens dit de Heer Koning wordt genoemd; zoals in de Apocalyps: *“Hij Die op het witte Paard zat, had op het bekleedsel en op de dij geschreven den Naam: Koning der koningen, en Heer der heren”*, XIX: 16; Koning der koningen wordt gezegd met betrekking tot den Naam op het bekleedsel, en Heer der heren met betrekking tot den Naam op de dij; met het bekleedsel immers wordt het ware aangeduid, daar het Goddelijk Ware, omdat het den Heer betreft, en met de dij het goede, daar het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde. Eender toegepast op de mensen, bij David: *“De koningen der aarde stelden zich op, en de heersers beraadslaagden tezamen”*, Psalm II: 2. Uit deze dingen kan vaststaan, wat in het bijzonder wordt aangeduid met regeren tot in de eeuwen der eeuwen. Dat het Koninkrijk den Hemel en de Kerk betekent ten aanzien van het ware der leer, zie men boven in n. 48, en vandaar dat regeren is van den Allenen Heer; en wanneer het wordt gezegd met betrekking tot den mens, dat het is in de ware dingen vanuit het goede zijn uit den Heer, en vandaar in de macht om weerstand te bieden aan de valse dingen vanuit het boze, n. 333.

686. Vers 16, 17. *En de vier en twintig ouderen die vóór God zitten op hun tronen, vielen op hun aangezichten, en aanbaden God. Zeggende: Wij danken U, Heer God Almachtig, Die Zijt, Die Waart, en Die Komen Zult, dat Gij hebt aangenomen Uw grote macht, en het koningschap hebt aanvaard.* En de vier en twintig ouderen die vóór God zitten op hun tronen, betekent de hogere Hemelen in het licht en de macht uit den Heer om de bozen te scheiden van de goeden vóór den dag van het Laatste Gericht, welke binnenkort zal komen: vielen op hun aangezichten en aanbaden God, betekent de aanbidding van den Heer bij hen vanuit het nederigste hart: zeggende: Wij danken U, Heer God Almachtig, betekent de erkenning dat alle zijn, leven en kunnen is uit den Heer: Die Zijt en Die Waart en Die Komen Zult, betekent uit Hem Die is het al in alle dingen des Hemels en der Kerk, uit het eeuwige tot in het eeuwige: dat Gij hebt aangenomen Uw grote macht, en het koningschap hebt aanvaard, betekent de restauratie van den nieuwen Hemel en de nieuwe Kerk, nadat zowel de vorige Hemel als de vorige Kerk is vernietigd.

687. En de vier en twintig ouderen die vóór God zitten op hun tronen; dat dit betekent de hogere Hemelen in het licht en de macht uit den Heer om de bozen te scheiden van de goeden vóór den dag van het Laatste Gericht, welke binnenkort zal komen, staat vast uit de betekenis van de vier en twintig

ouderen, zijnde de hogere Hemelen, waarover boven n. 322, 362, 462; en uit de betekenis van zitten op tronen, zijnde zijn in het werk om te richten, want met de tronen worden de Hemelen aangeduid, en met zitten op tronen wordt richten aangeduid; en omdat de Engelen des Hemels niet richten, maar de Heer alleen, en omdat de Heer die Hemelen schikt door den invloed en de tegenwoordigheid om daaruit het gericht te doen over hen die beneden de Hemelen vergaderd zijn, wordt derhalve met die woorden aangeduid dat de hogere Hemelen in het licht en de macht zijn uit den Heer om de bozen te scheiden van de goeden vóór den dag van het Laatste Gericht; dat dit de inwendige zin dier woorden is, staat vast uit de dingen die in dit Hoofdstuk volgen, voorts uit de dingen die over deze zaak boven zijn gezegd. *Uit de dingen die in dit Hoofdstuk volgen*, blijkt, dat de hogere Hemelen in het licht en de macht zijn uit den Heer, want deswege vielen zij op hun aangezichten en aanbaden zij den Heer, en dankten zij dat Hij heeft aangenomen Zijn grote macht, en dat Hij het koninkrijk is ingegaan; en daarna, dat de Tempel in den Hemel werd geopend, en gezien werd de ark des verbonds in den Tempel; met deze dingen wordt het licht daar aangeduid, en met de vorige dingen de macht daar uit den Allenen Heer; dat het is om de bozen van de goeden te scheiden vóór den dag van het Laatste Gericht, is ook duidelijk, want gezegd wordt dat de natiën toornig waren geworden, en dat Uw toorn komt, en de tijd om de doden te richten; en daarna dat er werden bliksemen en stemmen en donderslagen en aardbeving, en grote hagel, met welke dingen de scheiding van de bozen van de goeden wordt aangeduid, en het teken van de aanwezigheid van het Laatste Gericht; omdat het deze dingen zijn, waarover wordt gehandeld, en omdat onder de 24 ouderen zittende vóór God op de tronen, de hogere Hemelen worden verstaan, geschikt om vandaar het Laatste Gericht te houden, zo volgt dat die woorden zulke dingen behelzen als nu gezegd zijn. *Uit de dingen die over deze zaak boven zijn gezegd*, blijkt, dat de hogere Hemelen vóór het Laatste Gericht zijn gebracht in den staat des lichts en der macht, opdat vanuit die een invloed zou geschieden in de lagere Hemelen, door welken invloed de bozen zouden worden gescheiden van de goeden, en daarop de bozen zouden worden nedergeworpen in de hellen; men zie boven n. 411, 413, 418, 419, 426, 493, 497, 674, 675, 676. Dat de Troon in het algemeen den Hemel betekent, in het bijzonder de Hemelen waar het geestelijk Rijk des Heren is, en abstract genomen het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, en dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot het Gericht, zie men ook boven, n. 253, 297, 343, 460, 482; en daar ook dat hoewel van de 24 ouderen wordt gezegd dat zij op tronen zaten, eender van de

apostelen dat zij op 12 tronen zouden zitten, oordelende de 12 Stammen Israëls, en eveneens van de Engelen dat zij zullen komen met den Heer tot het Gericht, nochtans de Allene Heer zal oordelen; want onder de 24 ouderen, onder de 12 apostelen, en onder de Engelen, worden alle ware dingen der Kerk verstaan, en in hoofdzaak het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk het Gericht is, en omdat het Goddelijk Ware onder hen wordt verstaan, en al het Goddelijk Ware voortgaat uit den Heer, heeft derhalve de Allene Heer het Gericht: wie kan niet zien, dat myriaden van myriaden oordelen (of richten), een ieder volgens den staat van diens liefde en geloof, zowel in den inwendigen mens als in zijn uitwendigen, niet enige Engelen kunnen, maar dat alleen de Heer het kan vanuit het Goddelijke dat is in Hem en dat voortgaat uit Hem; voorts dat allen in de Hemelen en op aarde oordelen, is der oneindige wijsheid en der oneindige macht, welke zelfs niet voor het kleinste deel valt in eindige wezens [*entia*], zodanig als de Engelen zijn, en de ouderen Israëls en de apostelen des Heren waren; dezen tezamen genomen kunnen zelfs niet één mens of één geest oordelen; want hij die zal oordelen, zal elken staat zien van den mens die moet worden geoordeeld, van de kindsheid aan tot het laatste van diens leven in de wereld toe, en daarna den toekomstigen staat van diens leven tot in het eeuwige; het eeuwige en het oneindige zal immers zijn in alle zien en vandaar in alle en de afzonderlijke dingen van het Gericht, hetwelk in het allene Goddelijke en vanuit het allene Goddelijke is, omdat dit Oneindig en Eeuwig is. Gezegd wordt in het Woord wandelen vóór God, staan vóór God, en zitten vóór God, zoals hier; wat met staan vóór God wordt aangeduid, zie men boven, n. 414; en wat met wandelen vóór God, n. 97; wat echter met zitten vóór God, zoals hier aangaande de vier en twintig ouderen wordt gezegd, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar zitten wordt gelezen; want in de geestelijke Wereld betekenen alle dingen die van de beweging en die van de rust des mensen zijn, de dingen die van des mensen leven zijn, omdat zij daaruit voortgaan; de wandelingen en de tochten zijn bewegingen van den mens, en vandaar betekenen zij de voortschrijding des levens, of de voortschrijding der denking vanuit de bedoeling des wils; doch de stilstaningen [*stationes*] en de zittingen zijn van de rust van den mens, en vandaar betekenen zij het zijn des levens vanuit hetwelk het Bestaan ervan is, aldus maken dat hij leve; en daarom betekent zitten op tronen, wanner dit het Gericht betreft, zijn in het werk om te richten, bijgevolg ook richten; vandaar wordt gezegd ter gericht zitten, zijnde gericht houden: voorts betekent op den troon zitten, wanneer het de Regering betreft, koning zijn of regeren: wat bovendien zitten in den geestelijken zin betekent, kan vaststaan uit deze

volgende plaatsen; bij David: *“Gezegend de man die niet wandelt in den raad der goddelozen, en in den weg der zondaren niet staat, en in den zetel der spotters niet zit”*, Psalm I: 1; hier wordt wandelen, staan en zitten gezegd, omdat het ene het andere volgt; wandelen immers is van het leven der denking vanuit de bedoeling, staan is van het leven der bedoeling vanuit den wil, en zitten is van het leven des wils, aldus is dit het zijn des levens; ook betreft de raad, met betrekking waartoe wandelen wordt gezegd, de denking; de weg waarin wordt gezegd te staan, betreft de bedoeling, en zitten in een zetel den wil, welke het zijn van des mensen leven is. Aangezien Jehovah, dat is, de Heer, het Zijn Zelf des levens van allen is, wordt derhalve met betrekking tot Hem zitten gezegd; bij David: *“Jehovah zal tot in het eeuwige zitten”*, Psalm IX: 8; bij denzelfde: *“Jehovah zit tot den vloed, en Hij zit als Koning tot in het eeuwige”*, Psalm XXIX: 10; bij denzelfde: *“God regeert over de natiën, God zit op den troon Zijner heiligheid”*, Psalm XLVII: 9; bij Mattheus: *“Wanneer de Zoon des mensen zal gekomen zijn in Zijn heerlijkheid, en alle heilige Engelen met Hem, dan zal Hij zitten op den troon Zijner heerlijkheid”*, xxv: 31; zitten op den troon Zijner heerlijkheid, betekent in het Goddelijk Ware zijn, vanuit hetwelk het Gericht is: eender elders bij denzelfde: *“Wanneer de Zoon des mensen zal zitten op den troon Zijner heerlijkheid, zult ook gij zitten op 12 tronon, oordelende de 12 Stammen Israëls”*, XIX: 28; Lukas XXII: 30; aangezien met de Engelen, voorts met de 12 apostelen, en eveneens met de 12 stammen Israëls alle ware dingen der Kerk worden aangeduid, en in den hoogsten zin het Goddelijk Ware, wordt derhalve onder zitten op tronon niet verstaan dat zijzelf zullen zitten, maar dat de Heer zal zitten ten aanzien van het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk het Gericht is; en met de 12 stammen Israëls oordelen, wordt aangeduid allen oordelen volgens de ware dingen hunner Kerk; daaruit blijkt, dat met zitten op den troon, wanneer het den Heer betreft, wordt aangeduid oordelende zijn, aldus oordelen (of richten): troon der heerlijkheid wordt gezegd, omdat de heerlijkheid het Goddelijk Ware betekent; men zie boven n. 33, 288, 345, 678. Bij de Evangelisten: *“David zeide in het Boek der Psalmen: De Heer heeft tot mijn Heer gezegd: Zit aan Mijn rechterzijden, totdat Ik Uw vijanden zal gesteld hebben tot een voetbank Uwer voeten”*, Lukas XX: 42, 43; Markus XII: 36; Psalm CX: 1; de Heer heeft tot mijn Heer gezegd, betekent het Goddelijke Zelf, hetwelk de Vader wordt genoemd, tot het Goddelijk Menselijke, hetwelk de Zoon is; zit aan Mijn rechterzijden, betekent de Goddelijke Macht of de Almacht door het Goddelijk Ware; totdat Ik Uw vijanden [*inimicos*, letterlijk onvrienden] zal gesteld hebben tot een voetbank Uwer voeten, betekent totdat de hellen zijn overwonnen en onderjukt, en de

bozen daarheen geworpen; de vijanden zijn de hellen, bijgevolg de bozen, en de voetbank der voeten betekent de laagste streek onder de Hemelen, waaronder de hellen zijn; want de Heer is, toen Hij in de wereld was, het Goddelijk Ware geweest, hetwelk de Almacht heeft, en door hetwelk Hij de hellen overwon en onderjunkte. Bij denzelfde: *“Jesus zeide: Van nu aan zult gij den Zoon des mensen zien, zittende aan de rechterzijden der macht, en komende op de wolken des Hemels”*, Matth. xxvi: 63, 64; Markus xiv: 61, 62; Lukas xxii: 69; zitten aan de rechterzijden der macht, betekent de Goddelijke Almacht des Heren over de Hemelen en over de landen, nadat Hij de hellen had onderjunkt en Zijn Menselijke had verheerlijkt; komen op de wolken des Hemels, betekent door het Goddelijk Ware in de Hemelen, want nadat de Heer Zijn Menselijke had verenigd met het Goddelijke Zelf, ging toen het Goddelijk Ware uit Hemzelf voort, en is Hijzelf bij de Engelen en bij de mensen in hetzelfde, omdat Hij in het Woord is, zijnde het Goddelijk Ware, in hetwelk en vanuit hetwelk de Goddelijke Almacht is: en daarna *werd de Heer, nadat Hij met hen gesproken had, geheven in den Hemel, en zat Hij aan de rechterzijden Gods*”, Markus xvi: 19; zitten aan de rechterzijden [*ex dextris*] Gods betekent iets eenders, namelijk Zijn Goddelijke Almacht door het Goddelijk Ware: uit welke dingen blijkt, dat zitten is zijn, en zitten aan de rechterzijden is almachtig zijn. Omdat zitten zijn betekent, betekent vandaar zitten op den troon koning zijn en regeren, zoals in Exod. xi: 5; Deut. xvii: 18; 1 Kon. i: 13, 17, 20; Jerem. xvii: 25; Hfdst. xxii: 2, 30, en elders; desgelijks *zitten aan de rechterzijden en aan de linkerzijden*, Matth. xx: 21, 23; Markus x: 37, 40. Bij Jesaja: *“Daal af en zit op het stof, gij maagd dochter van Babel, zit in de aarde, geen troon, dochter der Chaldeën; zit in stille, en ga binnen in de duisternis, gij dochter der Chaldeën; omdat zij u niet langer zullen noemen heerseres der koninkrijken: hoor dit, gij weelderige, zeker zittende, zeggende: Niet zal ik weduwe zitten, noch kinderloosheid kennen”*, xlvii: 1, 5, 8; hier wordt gehandeld over de ontwijding van het goede en het ware; want met de dochter van Babel wordt de ontwijding van het goede aangeduid, en met de dochter der Chaldeën de ontwijding van het ware, het ene en het andere uit hoofde hiervan dat zij de Goddelijke goede en ware dingen, welke in het Woord en vanuit het Woord zijn, gebruiken als middelen om te heersen; weswege de Babylonischen en de Chaldeërs zelf zich beogen als einddoelen, omdat zij hun overheersing beogen, en de heilige dingen der Kerk vanuit het Woord als middelen; aldus beschouwen zij niet den Heer en niet Zijn heerschappij als einddoel, noch den naaste en de liefde jegens hem; daal af en zit op het stof en in de aarde, betekent zijn in de boze dingen en vandaar in de verdoemenis;

zit in stilte, en ga binnen in de duisternis, betekent zijn in de valse dingen en vandaar in de verdoemenis; zeker zitten, betekent in het vertrouwen zijn, dat hun overheersing zal blijven voortduren, en dat zij niet zullen vergaan; niet weduwe zitten en niet kinderloosheid kennen, betekent dat het hun niet zal ontbreken aan volgelingen, cliënten en aanbidders; geen troon voor u, gij dochter der Chaldeëen, zij zullen u niet langer noemen heerseres der koninkrijken, betekent dat zij niet langer de overheersing zullen hebben, omdat hun de omwenteling en de verdoemenis wacht op den dag van het Laatste Gericht, waarover ook in dat Hoofdstuk wordt gehandeld. Bij denzelfde: *“Gij zeidet in uw hart: Ik zal de Hemelen beklimmen, boven de sterren Gods zal ik mijn troon verhogen, en ik zal zitten op den berg der samenkomst, aan de zijden van het noorden”*, XIV: 13; ook deze dingen betreffen Babel, die daar Lucifer wordt genoemd, en zij zijn gezegd over de begerigheden van zijn profane liefde van heersen over alle dingen des Hemels; wat echter in het bijzonder wordt verstaan onder den troon verhogen boven de sterren Gods, en onder zitten op den berg der samenkomst en aan de zijden van het noorden, zal gezegd worden in hetgeen volgt, waar over Babylonië moet worden gehandeld: daar betekent zitten ook zijn, en betreft de overheersing. Bij Ezechiël: *“Alle vorsten der zee zullen van boven hun tronen afdalen; op de aarde zullen zij zitten”*, XXVI: 26; daar betreft het Tyrus, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware; hier deze zelfde verwoest, waarin toen die erkentissen vervalst waren, en daarom wordt met het afdalen van alle vorsten der zee van de tronen aangeduid dat de erkentissen van het ware bij de mensen dier Kerk niet langer zullen regeren, want het Goddelijke Ware heeft alle regering; afdalen van de tronen betekent afdalen van de leiding, aldus niet regeren, en de vorsten der zee zijn de erkentissen van het ware, en zij die daarin zijn; op de aarde zullen zij zitten, betekent dat zij zullen zijn in vervalste erkentissen, aldus in valse dingen; op de tronen betekent in de ware dingen des Hemels zijn, doch zitten op de aarde betekent in de valse dingen zijn, aangezien onder de landen in de geestelijke Wereld de hellen zijn, vanuit welke de boze en de valse dingen aanhoudend worden uitgewasemd. Iets eenders wordt met zitten aangeduid in de volgende plaatsen, bij Lukas: *“Zij die zitten in de duisternis, en in de schaduw des doods”*, I: 79. Bij Jesaja: *“Om te openen de blinde ogen, om uit de gevangenis uit te leiden den gebondene, uit het huis der kluisters hen die in de duisternis zitten”*, XLII: 7. Bij Jeremia: *“Ik heb niet gezeten in den raad der spotters, en ben verblijd geweest; vanwege Uw hand heb ik eenzaam gezeten, daarom dat Gij mij met verontwaardiging hebt vervuld”*, XV: 17. Bij David: *“Ik*

heb niet gezeten met mensen der ijdelheid, en met verborgen lieden ben ik niet binnengegaan”, Psalm xxvi: 4. Bij Lukas: *“Die dag zal komen zoals een strik over allen die zitten op de aangezichten van de ganse aarde”*, xxi: 35. Aangezien zitten betekent zijn, en eveneens aanblijven in dien staat, en het des wils is, wordt er derhalve gezegd bij David: *“Jehovah, Gij hebt mij doorvorst en gekend; Gij weet mijn zitten en mijn opstaan, Gij verstaat mijn denking van verre”*, Psalm cxxxix: 1, 2; zijn zitten kennen betreft het zijn van diens leven, zijnde de wil; opstaan de bedoeling daaruit; en omdat vanuit de bedoeling des wils de denking volgt, wordt daaraan toegevoegd: *Gij verstaat mijn denking van verre*. Bij Micha: *“Dan zal Hij staan en weiden in den Naam van Jehovah; en zij zullen zitten, omdat Hij nu zal groeien tot de einden der aarde”*, v: 3; deze dingen betreffen den Heer en de leer van het Goddelijk Ware uit Hem, welke wordt verstaan onder: *Dan zal Hij staan en weiden in den Naam van Jehovah*; en dat de mensen der Kerk zullen zijn in die leer, wordt aangeduid met: *Zij zullen zitten*; en dat de leer van het Goddelijk Ware zal blijven voortduren tot in het eeuwige, wordt daarmede aangeduid dat Hij zal groeien tot de einden der aarde. Eender bij Jesaja: *“Schud u uit het stof, sta op, zit, o Hierosolyma, doe open van de banden van uw hals, gij gevangen dochter van Zion”*, lii: 2; deze dingen betreffen de instauratie van de nieuwe Kerk uit den Heer; die Kerk met haar leer wordt hier met Hierosolyma en met de dochter van Zion aangeduid; de valse en de boze dingen verwerpen, en zijn in de ware en de goede dingen, wordt aangeduid met zich schudden uit het stof, opstaan, en zitten; voorts eveneens met de banden van de hals openen, gevangen dochter van Zion; de banden van den hals betekenen de valse dingen die verhinderen dat de ware dingen binnentreden. Dat zitten een woord is aanduidend voor het wezen en het aanblijven in den staat der zaak en des levens, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar gezegd wordt zitten vóór Jehovah, staan vóór Hem, en wandelen vóór Hem, namelijk dat zitten vóór Jehovah is zijn met Hem, aldus eveneens willen en doen uit Hem, en dat staan vóór Jehovah is beschouwen en verstaan wat Hij wil, en dat wandelen vóór Hem is leven volgens Zijn geboden, aldus vanuit Hem. Omdat zitten zulke dingen behelst, betekent derhalve hetzelfde woord in de Hebreeuwse Taal aanblijven en wonen. Uit hoofde hiervan dat zitten zulke dingen betekent, werd derhalve gezien dat de Engel des Heren zat op den steen die hij had afgewenteld van het graf, Matth. xxviii: 2; en derhalve zaten de Engelen die gezien werden in het graf, de een aan het hoofd en de ander aan de voeten, Joh. xx: 12; Markus xvi: 5; die geziene dingen waren uitbeeldend voor de verheerlijking des Heren, en voor de binnenlating in den Hemel uit Hem; want met den steen die gelegd

was vóór het graf, en die door den Engel was afgewenteld, wordt het Goddelijk Ware aangeduid, aldus het Woord, hetwelk toegesloten was geweest door de Joden, maar geopend door den Heer; dat de Steen het ware betekent, en in den hoogsten zin het Goddelijk Ware, zie men boven, n. 417; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 534; en omdat met het graf in den geestelijken zin de wederopstanding en eveneens de wederverwekking wordt aangeduid, en bij uitstek met het graf waar de Heer geweest is, en met de Engelen in het Woord het Goddelijk Ware wordt aangeduid, werden derhalve de Engelen gezien de een zittende aan het hoofd en de ander aan de voeten; en met den Engel aan het hoofd werd het Goddelijk Ware in eersten aangeduid, en met den Engel aan de voeten het Goddelijk Ware in laatsten, het ene en het andere voortgaande uit den Heer, door hetwelk, als het wordt opgenomen, de wederverwekking geschiedt en de wederopstanding is; dat begraven worden, de begrafenis en het graf de wederverwekking en de wederopstanding betekent, zie men boven, n. 659; dat de Engelen in den hoogsten zin den Heer betekenen ten aanzien van het Goddelijk Ware, en in den betrekkelijken zin de ontvangers van het Goddelijk Ware, aldus abstract genomen de Goddelijk ware dingen uit den Heer, boven n. 130, 200, 302. Bovendien leest men ook, dat zij zaten vóór Jehovah, wanneer zij in grote vreugde waren, voorts ook dat zij zaten wanneer zij in groten rouw waren, ter oorzaak hiervan dat zitten het zijn des mensken betreft, zijnde van zijn wil en zijn liefde. *Dat zij weenden en zaten vóór Jehovah*, zie men in Richteren xx: 26; Hfdst. XXI: 2.

688. Vielen op hun aangezichten, en aanbaden God; dat dit betekent de aanbidding van den Heer bij hen vanuit het nederigste hart, staat vast uit de betekenis van vallen op de aangezichten, zijnde de diepste vernedering des harten, want het is een gebaar des lichaams overeenstemmende met de vernedering des harten, aldus een gebaar uitbeeldend voor de vernedering van den gansen mens, het is dan de aanbidding Gods die vanuit dat hart voortvloeit, welke verschillend is volgens het object der zaak dat den animus om en om keert. Dat op de aangezichten vóór God vallen een gebaar is uitbeeldend voor de diepste vernedering, is omdat het aangezicht de vorm is van de aandoeningen van den mens, bijgevolg van de innerlijke dingen die van zijn gemoed en animus zijn; de aandoeningen immers blinken op in het aangezicht zoals in haar afdruk; vandaar is het, dat het aangezicht de aanwijzer en het beeld van den animus wordt genoemd; weswege de mens, wanneer hij erkent dat alle dingen bij hem afgekeerd zijn van God en derhalve verdoemd, en dat hij zo niet kan noch durft opzien tot God, Die het Heilige

Zelf is, en dat hij, indien hij vanuit zich zodanig opzag, geestelijk zou sterven, dan vanuit zodanige denking en erkenning op de aangezichten ter aarde valt; en omdat zo het eigene van den mens wordt verwijderd, wordt hij derhalve dan gevuld door den Heer, en opgeheven opdat hij tot Hem kan schouwen. Gezegd wordt dat zij God aanbaden, ter oorzaak hiervan dat onder God in het Woord wordt verstaan het Goddelijke voortgaande, hetwelk het Goddelijk Ware wordt genoemd; en omdat dit Goddelijk Ware bij de Engelen is, zij zijn immers de ontvangers ervan, en dit maakt hun wijsheid, worden derhalve de Engelen in het Woord goden geheten en betekenen zij de Goddelijke ware dingen; en eveneens wordt God in de Hebreeuwse Taal Elohim in het meervoud genaamd; en daarom wordt onder God in het Woord het Goddelijke verstaan dat bij de Engelen des Hemels en bij de mensen der Kerk is, zijnde het Goddelijke voortgaande: en omdat nu de hogere Hemelen in de verlichting en in de macht zijn vanwege de scheiding der bozen van de goeden in de lagere Hemelen, en vanwege het binnenkort te komen Laatste Gericht, wordt derhalve gezegd, dat zij God aanbaden, waardoor blijkt dat de Heer toen bij hen was; want vanwege den meer intensen en sterkeren invloed van het Goddelijk Ware, hetwelk uit den Heer voortgaat, hadden zij verlichting en macht.

689. Zeggende: Wij danken U, Heer God Almachtig; dat dit betekent de erkenning dat alle zijn, leven en kunnen is uit den Heer, staat vast uit de betekenis van zeggen en danken, zijnde erkennen, aangezien met vallen op de aangezichten en aanbidden, en dan danken, niet iets anders kan worden aangeduid dan erkennen, hier de Almacht des Heren; vanuit de betekenis van Heer God, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede en ten aanzien van het Goddelijk Ware; want waar in het Woord het Goddelijk Goede wordt verstaan, daar wordt gezegd Heer en Jehovah, en waar het Goddelijk Ware wordt verstaan, wordt gezegd God; vandaar wordt onder Heer God en onder Jehovah God de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Goede en ten aanzien van het Goddelijk Ware; en bovendien wordt Jehovah in het Oude Testament geheten Heer in het Nieuwe; en uit de betekenis van den Almachtige, zijnde zijn, leven en kunnen vanuit Zich; en eveneens dat der Engelen en der mensen zijn, leven en kunnen is vanuit Hem; dat deze dingen onder de Almacht worden verstaan, zie men boven, n. 43; voorts dat onder de Goddelijke Almacht het Oneindige wordt verstaan, n. 286. Wat de Goddelijke Almacht betreft, zij behelst niet iets van macht om te doen tegen de orde, maar zij behelst alle macht om te doen volgens de orde, want alle orde is vanuit Hem; daaruit volgt, dat iemand niets van macht

heeft om te doen volgens de orde dan alleen vanuit Hem vanuit Wien de orde is; hieruit kan vaststaan dat het der Goddelijke Almacht is den mens te leiden volgens de orde, en dit ieder ogenblik van den aanvang van diens leven aan tot in het eeuwige, en dit volgens de wetten der orde, welke ontelbaar en onuitsprekelijk in getal zijn, evenwel voor zoveel als de mens zich laat leiden, dat is, vóór zoveel als hij niet wil geleid worden door zichzelf; voorzoveel immers als hij dit wil, voor evenzoveel wordt hij tegen de orde gevoerd: en omdat het der Goddelijke Almacht is den mens te leiden die volgens de orde wil geleid worden, bijgevolg niet iemand tegen de orde, is het derhalve niet der Goddelijke Almacht iemand tot den Hemel te leiden, die zichzelf wil leiden, omdat het de wet der orde is, dat de mens vanuit de rede en vanuit het vrije handele wat hij handelt, ter oorzake hiervan, dat hetgeen met de rede wordt opgenomen, en vanuit het vrije wordt verricht, bij den mens blijft en hem wordt toegeëigend als het zijne, niet echter dat wat niet met de rede opgenomen en vanuit het vrije wordt verricht; daaruit kan vaststaan, dat het der Goddelijke Almacht niet is diegenen te zaligen die niet volgens de orde willen geleid worden, want geleid worden volgens de orde is volgens de wetten der orde, en de wetten der orde zijn de geboden der leer en des levens vanuit het Woord; en daarom is volgens deze den mens leiden die wil geleid worden, elk ogenblik en aanhoudend tot in het eeuwige, der Goddelijke Almacht; het zijn immers oneindig vele dingen ieder moment die gezien, die verwijderd, die ingeboezemd moeten worden, opdat de mens worde afgehouden van de boze dingen en worde gehouden in de goede dingen, en dezelve bij voortduur in een nexus volgens de orde. Der Goddelijke Almacht is het ook, om de mensen te beschermen tegen de hellen, voor zoveel als dit kan geschieden zonder kwetsing van het vrije en van de rede; alle hellen immers zijn tegen de Goddelijke macht des Heren genomen zoals niets; zonder die macht des Heren kan niet enig mens worden gezaligd: maar meer dingen over de Almacht zie men boven, n. 43.

690. Die Zijt en Die waart en Die Komen Zult; dat dit betekent uit Hem Die is het al in alle dingen des Hemels en der Kerk, uit het eeuwige tot in het eeuwige, staat vast uit hetgeen boven, n. 23, 41, 42, is ontvouwd, waar dezelfde woorden staan.

691. Dat Gij hebt aangenomen Uw grote macht, en het koningschap hebt aanvaard; dat dit betekent de instauratie van den nieuwen Hemel en de nieuwe Kerk, nadat zowel de vorige Hemel als de vorige Kerk is vernietigd, staat vast uit de betekenis van Zijn grote macht aannemen en het koningschap aanvaarden, zijnde dat nadat de vorige Hemel en de vorige Kerk zijn vernietigd,

de nieuwe Hemel en de nieuwe Kerk worden geïnstauréerd; dat dit onder de grote macht aannemen en onder het koningschap aanvaarden wordt verstaan, is omdat de Heer dan de Almacht en het Koningschap heeft; dan immers geschiedt Zijn wil, want dan laten de Engelen des Hemels en de mensen der Kerk zich door Hem leiden; zo immers bestuurt Hij allen volgens de orde vanuit Zichzelf, door te houden in de Goddelijke goede en ware dingen, welke uit Hemzelf voortgaan, en door af te houden van de boze en de valse dingen die uit de hel zijn; hetgeen niet kan geschieden voordat de bozen van de goeden zijn gescheiden, en de bozen in de hel zijn geworpen, en uit de goeden een nieuwe Hemel is gemaakt; deze dingen vertonen zich metterdaad door het Laatste Gericht, waarover in hetgeen volgt wordt gehandeld. Dat de Heer dan de macht en het koninkrijk heeft, kan worden toegelicht door de vergelijking met de zon der wereld; zolang het winter is, heeft de zon niet enige macht of enige regering in den aardbol, omdat haar warmte niet wordt opgenomen, want de koude der lucht en van den aardbol blust haar uit; doch wanneer de lente aanbreekt, dan komt voor de zon de macht en de regering; dan immers wordt haar warmte opgenomen, en eveneens het licht, omdat het verbonden is met de warmte, tengevolge waarvan de algehele aardbol bloeit: iets eenders is het geval met de macht en met het koningschap des Heren, welke komen wanneer de bozen zijn gescheiden van de goeden, en genen in de hel zijn geworpen; genen immers zijn kouden zoals van den winter, welke de geestelijke zonnearmte, zijnde de liefde, uitblussen, en maken dat de Heer niet de macht en niet het koningschap heeft, hoewel Hijzelf in Zich beschouwd voortdurend in eendere almacht is, ofschoon niet in de subjecten, voordat de nieuwe Hemel en de nieuwe Kerk ontstaan.

692. Vers 18. *En de natiën waren vertoornd, en Uw toorn is gekomen, en de tijd der doden om gericht te worden, en om het loon te geven Uw knechten den profeten en den heiligen, en dengenen die Uw Naam vrezen, den kleinen en den groten; en om te verderven degenen die de aarde verderven.* En de natiën waren vertoornd, betekent de verachting, de vijandschap en den haat der bozen tegen den Heer en tegen de Goddelijke dingen die uit Hem zijn, zijnde de heilige dingen des Hemels en der Kerk: en Uw toorn is gekomen, en de tijd der doden om gericht te worden, betekent het Laatste Gericht over hen die niets van het goede en het ware van binnen bij zich bezitten: en om het loon te geven Uw knechten den profeten en den heiligen, betekent den Hemel voor hen die in de ware dingen der leer zijn en in het leven dienvolgens: en dengenen die Uw Naam vrezen, den kleinen en den groten, betekent en voor allen die den Heer vereren vanuit onverschillig welken godsdienst: en om te

verderven degenen die de aarde verderven, betekent de hel voor hen die de Kerk vernietigen.

693. En de natiën waren vertoornd; dat dit betekent de verachting, de vijandschap en den haat der bozen tegen den Heer en tegen de Goddelijke dingen die uit Hem zijn, zijnde de heilige dingen des Hemels en der Kerk, staat vast uit de betekenis van de natiën, zijnde zij die in de goede dingen der Kerk zijn, en in den tegengestelden zin zij die in de boze dingen zijn; hier zij die in de boze dingen zijn, aangezien gezegd wordt dat zij waren vertoornd; dat de natiën hen betekenen die in de goede dingen en hen die in de boze dingen zijn, en abstract genomen de goede dingen en de boze dingen der Kerk, en dat de volken hen betekenen die in de ware dingen en hen die in de valse dingen zijn, en abstract genomen de ware dingen en de valse dingen der Kerk, zie men boven in n. 175, 331, 625; en uit de betekenis van toornen, wanneer het de bozen betreft die worden aangeduid met de natiën, zijnde in verachting, in vijandschap ¹³⁾ en in haat zijn tegen den Heer en tegen de Goddelijke dingen die uit Hem zijn, zijnde de heilige dingen des Hemels en der Kerk; dat die dingen en eendere meer met toornen worden aangeduid, is omdat een ieder ontsteekt en toornt wanneer zijn liefde en het verkwikkelijke van zijn liefde wordt aangevallen; alle ontsteking en toorn is daarvandaan; de oorzaak hiervan is deze, dat de liefde van een ieder zijn leven is; en daarom is de liefde kwetsen het leven kwetsen, en wanneer dit wordt gekwetst, ontstaat een beroering van den animus, en vandaar toorn en ontsteking: iets eenders geschiedt bij de goeden wanneer hun liefde wordt aangevallen, maar met dit verschil dat zij geen ontsteking en toorn hebben, maar ijver; deze, namelijk de ijver, wordt weliswaar in het Woord toorn genoemd, maar nochtans is het geen toorn; hij wordt toorn genoemd, omdat hij in den uitwendigen vorm eender aan den toorn verschijnt, doch innerlijk is hij niets dan naastenliefde, goedheid en mildheid; en daarom houdt de ijver als toorn niet langer aan dan totdat hij tegen wien deze ontstoken is, tot inkeer komt en zich van het boze afkeert; anders de toorn bij de bozen; die blijft, omdat hij innerlijk in zich haat en wraak verbergt, welke zij liefhebben, derhalve aanhouden, en wordt zelden uitgeblust. Vandaar is het, dat diegenen toorn hebben die in de liefden van zich en van de wereld zijn, want die zijn eveneens in boze dingen van elk geslacht; doch ijver hebben degenen die in de liefde tot den Heer en in de liefde jegens den naaste zijn; en daarom beoogt de ijver de zaliging van den mens, doch de toorn diens verdoemenis; deze ook bedoelt de boze die toornt,

13 *Inimicitia*, eigenlijk onvriendschap, onmin, in verschil met *hostilitas*.

en gene bedoelt de goede die ijvert. Dat de vertoornde natiën hier der bozen verachting, vijandschap en haat betekenen tegen den Heer en tegen de Goddelijke dingen die uit Hem zijn, aldus tegen de heilige dingen des Hemels en der Kerk, is omdat aan het einde der Kerk, een weinig vóór het Laatste Gericht, waarover hier wordt gehandeld, de staat wordt veranderd van hen die in den vorigen Hemel en het vorige land zijn, hetgeen geschiedt door de scheiding der goeden van de bozen; wanneer deze is geschied, worden bij de bozen de uitwendige dingen toegesloten, door welke en vanuit welke zij geveinsd en huichelachtig de ware dingen hebben gesproken en de goede dingen hebben gedaan, en worden de inwendige dingen geopend, welke bij hen hels zijn; wanneer deze zijn geopend, barsten klaarblijkend de verachting, de vijandschap [*hostilitas*] en de haat los, met smaadredenen tegen den Heer en tegen de heilige dingen des Hemels en der Kerk; deze dingen immers lagen bij diegenen verscholen, maar oversluierd met de liefden van zich en van de wereld, die zodanig zijn dat zij het goede doen en de ware dingen spreken terwille van zich en van de wereld, omdat de heilige dingen des Hemels en der Kerk voor hen de middelen zijn tot de einddoelen, zijnde faam, roem, eer, gewin, in één woord zichzelf en de wereld, en de middelen worden geliefd vanwege de einddoelen; maar omdat het einddoel, hetwelk van des mensen liefde is, en vandaar van zijn bedoeling en wil, lichamenlijk en wereldlijk is, bijgevolg hels, hangen derhalve de goede en de ware dingen, die des Hemels en der Kerk zijn, slechts in de uitwendige dingen bij hen, en zijn er geen in de inwendige dingen, omdat daar de boze en de valse dingen zijn; want de goede en de ware dingen des Hemels dringen in de inwendige dingen door alleen bij hen die de heilige dingen des Hemels en der Kerk tot einddoelen maken, dat is, maken dat zij der liefde en vandaar der bedoeling en des wils zijn, en wanneer zij einddoelen zijn, zo wordt het geestelijk gemoed geopend, en door dit wordt de mens geleid van den Heer: maar het tegendeel is het geval, wanneer de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk niet de einddoelen maar de middelen zijn; want het zijn, zoals vlak boven is gezegd, de einddoelen die van de regerende liefde des mensen zijn; en wanneer zij de liefde van zich is, is zij ook de liefde van zijn eigene, hetwelk in zich beschouwd niets dan het boze is; en voorzoveel als de mens handelt vanuit dat, voor evenzoveel handelt hij vanuit de hel, bijgevolg ook tegen het Goddelijke. Verder moet men weten, dat in elk boze toorn tegen den Heer en tegen de heilige dingen der Kerk is; dat het zo is, kon voor mij klaarblijkend vaststaan uit de hellen, waar allen in de boze dingen zijn, en vanuit dewelke alle boze dingen zijn, namelijk dat zij daar als zij slechts den Heer horen noemen, met

een heftigen toorn worden ontstoken, niet alleen tegen Hem, maar ook tegen allen die Hem belijden; vandaar is het, dat de hel lijnrecht indruist tegen den Hemel, en in het voortdurende streven is om dien te vernietigen, en uit te blussen de Goddelijke dingen daar, zijnde de goede dingen der liefde en de ware dingen des geloofs; hieruit blijkt, dat de boze dingen vertoornd zijn op de goede dingen, en de valse dingen van het boze op de ware dingen; vandaar nu is het, dat met den toorn in het Woord het boze in de gehele samenvatting wordt aangeduid: eender in de volgende plaatsen; bij Lukas: *“Jezus zeide: Wee den in den buik dragenden en den zogenden in die dagen, omdat grote benauwdheid zal zijn op de aarde, en toorn in het volk”*, XXI: 23; deze dingen betreffen de voleinding der eeuw, zijnde de laatste tijd der Kerk; dat dan het goede en het ware niet kunnen worden opgenomen, wordt aangeduid met: *Wee den in den buik dragenden en den zogenden*; dat het goede wordt verworpen terwille van het boze dat dan heerst in de Kerk, en dat ook het ware wordt verworpen terwille van het valse, wordt aangeduid met: *Omdat grote benauwdheid zal zijn op de aarde, en toorn in het volk*; de benauwdheid hier is het heersende boze, en de toorn is het heersende valse vanuit het boze, want aan het einde der Kerk worden de bozen benauwd vanwege het goede, en vertoornd vanwege het ware. Bij Jesaja: *“Slechts alleen in Jehovah is gerechtigheid en sterkte; tot Hem zullen zij komen en allen zullen beschaamd worden die ontstaken tegen Hem”*, XLV: 24; dat allen beschaamd zullen worden die tegen Jehovah ontstaken, betekent dat allen van de boze en de valse dingen zullen terugtreden die in dezelve zijn geweest; ontsteken tegen Jehovah betekent in de valse dingen vanuit het boze zijn. Bij Mozes: *“Schimeon en Levi zijn broeders; in hun toorn hebben zij den man gedood, en in hun welbehagen den os ontzenuwd; vervloekt zij hun toorn omdat hij heftig is, en hun ontsteking omdat zij hard is; ik zal hen verdelen in Jakob, en ik zal hen verstrooien in Israël”*, Gen. XLIX: 5, 6, 7; met Ruben, Schimeon, en Levi worden aangeduid het Geloof, de Naastenliefde, en de Werken der naastenliefde; maar daar wordt met Ruben het van de naastenliefde gescheiden geloof aangeduid, weswege er ook niet de naastenliefde is, noch enig werk der naastenliefde; die drie immers hangen samen; hoedanig immers het geloof is, zodanig is de naastenliefde, en hoedanig deze is, zodanig is het werk der naastenliefde; zij zijn immers onafscheidelijk, en het ene is van het andere, aldus is het ene zoals het andere; en omdat Ruben vanwege de echtbreuk met de dienstmaagd het bijwijf van zijn vader vervloekt was, worden derhalve ook Schimeon en Levi verworpen; de verwerping van dezen wordt aangeduid met verdeeld in Jakob en verstrooid in Israël; omdat nu het geloof, hetwelk werd uitgebeeld door

Ruben, niet moest worden aanvaard om het eerste der Kerk te zijn, maar het geestelijk goede, zijnde het ware met het verstand en den wil, werd derhalve Jozef als eerstverwekte in de plaats van Ruben genomen; door Jozef immers werd het geestelijk Ik goede uitgebeeld, hetwelk in zijn wezen het ware met het verstand en den wil is; daaruit kan vaststaan wat wordt aangeduid met den toorn van Schimeon en Levi die heftig is, en met hun ontsteking die hard is, namelijk de afkering van het goede en het ware, aldus het boze en het valse in de gehele samenvatting; want wanneer de naastenliefde terugtreedt van het geloof, zo is er niet langer enig goede, noch enig ware: maar deze dingen zien men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 635I tot 636I. Bij Mattheus: *“Jezus zeide: Tot de ouden is gezegd: Zo wie zal hebben gedood, die zal strafbaar zijn door het gericht; maar Ik zeg u: Zo wie te onrecht op zijn broeder toornig is, die zal strafbaar zijn door het gericht”*, v: 2I, 22; met te onrecht toornig zijn op zijn broeder wordt ook hier aangeduid de vijandschap en de haat tegen het goede en het ware; zij ook die een zodanige vijandschap en een zodanigen haat hebben, doden aanhoudend in animus, bedoeling en wil, want als het slechts geoorloofd was, dat is, de wetten niet in den weg stonden en vandaar de vrees voor straffen en leven, of de vrees voor het verlies van faam, eer of gewin, zo zouden zij daadwerkelijk doden, aangezien de mens dat wat hij in den animus voert, doet als het geoorloofd is; dat hij die te onrecht op zijn broeder toornig is, strafbaar is door het gericht, zoals hij die doodt, is omdat met toornig zijn wordt aangeduid het boze voor een ander denken, bedoelen en willen, en al het boze des wils is in het leven van des menschen geest, en keert terug na den dood; vandaar is het, dat hij dan strafbaar is door het gericht; en dat wat der bedoeling en des wils is, wordt gericht zoals der daad. Maar het is niet nodig meer plaatsen aan te voeren aangaande de betekenis van den toorn en der ontsteking bij hen die in het boze zijn, omdat het uit zichzelf duidelijk is, dat elk boze in zich verbergt toorn tegen het goede, want het wil dit uitblussen en eveneens wil het hem in wien het goede is, doden, zo niet ten aanzien van het lichaam, dan toch ten aanzien van de ziel, hetgeen te enen male geschiedt vanuit den toorn en met den toorn.

694. En Uw toorn is gekomen, en de tijd der doden, om gericht te worden; dat dit het Laatste Gericht betekent over hen die niets van het goede en ware van binnen bij zich bezitten, staat vast uit de betekenis van den toorn, wanneer het den Heer betreft, zijnde het Laatste Gericht, waarover boven n. 413; dat dit met den toorn hier wordt aangeduid, is duidelijk, want er volgt “de tijd der doden, en gericht worden”; en uit de betekenis van de doden, zijnde zij

die niets van het goede en ware binnen bij zich bezitten; dat zij doden worden geheten, is omdat het leven zelf van den mens zijn geestelijk leven is, want door dit is hij mens, en wordt hij onderscheiden van de beesten, die slechts een natuurlijk leven hebben; dit leven zonder het geestelijk leven bij den mens, is dood, aangezien het in zich niet den Hemel heeft, welke het leven alsmede het eeuwige leven wordt genoemd, maar de hel, welke geestelijk de dood wordt genoemd; dat diegenen onder de doden in het Woord worden verstaan, die het allene natuurlijke leven leven, en niet tevens het geestelijke leven, zie men boven, n. 78; ook dat onder den dood, wanneer het den mens betreft, wordt verstaan de tekortkoming van het vermogen van het ware te verstaan en het goede te doorvatten, ook boven, n. 550; en hij is onmachtig, wanneer niet de inwendige geestelijke mens is geformeerd; die wordt immers geformeerd door de ware dingen vanuit het goede; in dien inwendigen mens zetelt het vermogen van het ware te verstaan en het goede te doorvatten, want die mens is in den Hemel en in het licht ervan; en hij die in het licht des Hemels is, is levend: doch wanneer alleen de natuurlijke mens is geformeerd, en niet tevens de geestelijke, zo is er niet enig vermogen van de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk te verstaan en te doorvatten, omdat hij niet enig licht vanuit den Hemel heeft; vandaar is het, dat zulk een mens dood wordt geheten. Dat zij die van binnen bij zich niet iets van het goede en het ware bezitten, hier worden verstaan onder de doden die moeten worden gericht, kan ook vaststaan uit de voorafgaande dingen, waar gehandeld is over de scheiding der bozen van de goeden vóór het Laatste Gericht, en dat de bozen, wanneer zij gescheiden zijn, in hun innerlijke dingen komen, welke wemelen van louter boze en valse dingen; waaruit blijkt, dat zij van binnen dood waren, hoewel zij in den uitwendigen vorm als levenden verschenen.

695. En om het loon te geven Uw knechten den profeten, en den heiligen; dat dit betekent den Hemel voor hen die in de ware dingen der leer zijn en in het leven dienvolgens, staat vast uit de betekenis van het loon geven, zijnde de zaliging, bijgevolg de Hemel; uit de betekenis van Zijn knechten de profeten, zijnde zij die in de ware dingen der leer zijn; knechten des Heren immers worden degenen geheten die in de ware dingen zijn, omdat de ware dingen dienen om het goede voort te brengen, te bevestigen en in stand te houden, en de dingen die het goede dienen, dienen den Heer, want uit den Heer is al het goede; en profeten worden degenen geheten die de leer leren, vandaar wordt abstract genomen met hen de leer aangeduid; dat knechten Gods degenen worden geheten die in de ware dingen zijn, zie men boven, n. 6, 409; en profeten zij die de leer leren, en abstract genomen de leren, n. 624; en uit

de betekenis van de heiligen, zijnde zij die in de ware dingen der leer vanuit het Woord zijn, en in het leven dienvolgens, waarover boven n. 204; daaruit blijkt dat met het loon geven aan Zijn knechten de profeten en aan de heiligen, wordt aangeduid de Hemel voor hen die in de ware dingen der leer zijn en in het leven dienvolgens. Dat met het loon de zaliging wordt aangeduid, bijgevolg de Hemel, kan men zonder uiteenzetting en ontvouwing weten; maar omdat weinigen weten wat eigenlijk onder het loon wordt verstaan, zal het worden gezegd: onder het loon wordt eigenlijk verstaan dat verkwikkelijke, heilrijke en gezegende, dat aan de liefde of de aandoening van het goede en het ware inis; die liefde of die aandoening heeft in zich alle vreugde des harten, welke de hemelse vreugde, en eveneens de Hemel wordt genoemd; de oorzaak hiervan is deze, dat de Heer is in die liefde of in die aandoening, en met den Heer ook de Hemel; het is dus deze vreugde, welke, of dat verkwikkelijke, heilrijke en gezegende, hetwelk eigenlijk wordt verstaan onder het loon dat diegenen zullen ontvangen die het goede doen en het ware spreken vanuit de liefde en de aandoening van het goede en het ware, aldus vanuit den Heer, doch geenszins vanuit henzelf; en omdat het is vanuit den Heer, en niet vanuit henzelf, is het niet het loon der verdienste, maar is het het loon der genade: uit deze dingen kan vaststaan, dat hij die weet wat de hemelse vreugde is, ook weet wat het loon is; wat de hemelse vreugde in haar wezen is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 395 tot 414; dit dus wordt aangeduid met het loon dat degenen hebben die in de ware dingen vanuit het goede zijn; daarentegen is het loon dat degenen hebben die in de valse dingen vanuit het boze zijn, de vreugde, of het verkwikkelijke, het heilrijke en het gezegende in de wereld, maar de hel na het heengaan uit de wereld: uit dit weinige blijkt, wat met het loon in de volgende plaatsen wordt aangeduid; bij Jesaja: *“Zie, de Heer Jehovih komt in den Sterke; zie, Zijn loon is met Hem, en de prijs van Zijn werk vóór Hem”*, xl: 10: bij denzelfde: *“Zegt tot de dochter Zions: Zie, uw loon komt, en de prijs van Zijn werk vóór Hem”*, lxii: 10: en in de Apocalyps: *“Zie, Ik kom snel, en Mijn loon met Mij, opdat Ik een ieder geve gelijk zijn werk zal zijn”*, xxii: 12; *“Zie, de Heer Jehovih komt in den Sterke, en zie, uw heil komt”*, voorts *“Ziet, Hij komt snel”*, betekenen de eerste en de tweede Komst des Heren; Zijn loon met Hem, betekent den Hemel en alle dingen ervan, zoals boven, aangezien daar waar de Heer is, de Hemel is; de Hemel immers is niet de Hemel vanuit de Engelen daar, maar vanuit den Heer bij de Engelen; dat zij den Hemel zullen ontvangen volgens de liefde en de aandoening van het goede en het ware uit den Heer, wordt daaronder verstaan dat de prijs van Zijn werk vóór Hem is, en daaronder dat

Hij een ieder geeft gelijk zijn werk zal zijn; onder het werk, waarvoor de Hemel als loon is, wordt niet iets anders verstaan dan het werk vanuit de liefde of de aandoening van het goede en het ware, want elk werk vanuit hetwelk de Hemel het loon is, zal daaruit zijn bij den mens; want het werk ontleent al het zijne aan de liefde of de aandoening, zoals de uitwerking al het hare aan de uitwerkende oorzaak; hoedanig vandaar de liefde of de aandoening is, zodanig is het werk; daaruit kan vaststaan wat wordt verstaan onder het werk volgens hetwelk aan een ieder zal worden gegeven, en wat onder de prijs van het werk. Eender bij Jesaja: *“Ik Jehovah, liefhebbende het gericht; Ik zal het loon geven van hun werk in de waarheid, en een verbond der eeuwigheid zal Ik uithouwen voor hen”*, LXI: 8; met het gericht dat Jehovah liefheeft, wordt het ware aangeduid met het geloof, de aandoening en de daad, want het oordeel heeft de mens vanuit het ware, zowel wanneer hij het ware denkt en wil als wanneer hij het ware spreekt en doet volgens dat; en omdat dit met het gericht wordt aangeduid, wordt er derhalve gezegd: Ik zal het loon geven van hun werk in de waarheid, dat is, den Hemel volgens het geloof en de aandoening van het ware in de daad; en omdat daaruit de verbinding is met den Heer, waarvanuit het loon is, wordt derhalve ook gezegd: Een verbond der eeuwigheid zal Ik uithouwen voor hen; met het verbond immers wordt in het Woord de verbinding aangeduid door de liefde, en met het verbond der eeuwigheid de verbinding door de liefde van het goede en het ware; die liefde immers verbindt, omdat zij van den Heer Zelf is; zij gaat immers voort vanuit Hem. Dat het goede en het ware liefhebben terwille van het goede en het ware het loon is, ter oorzake hiervan dat in die liefde de Heer en de Hemel is, kan ook vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Mattheus: *“Doet niet aalmoes vóór de mensen, om van hen gezien te worden, want anders hebt gij geen loon bij uw Vader, Die in de Hemelen is; wanneer gij aalmoes zult gedaan hebben, laat het niet vóór u uitbazuinen, gelijkterwijs de huichelaars doen in de synagogen en in de straten, om van de mensen verheerlijkt te worden; voorwaar zeg Ik u: Zij hebben loon (weg): gij echter, wanneer gij aalmoes zult gedaan hebben, zo laat uw linkerhand niet bekennen wat uw rechter doet, opdat uw aalmoes in het verborgene zij; dan zal uw Vader, Die in het verborgene ziet, het vergelden in het openbaar. En indien gij zult gebeden hebben, zo zult gij niet zijn zoals de huichelaars, want zij houden ervan om in de synagogen en op de hoeken der straten staande te bidden, om daarmede toegeschouwd te worden van de mensen; voorwaar zeg Ik u, dat zij hun loon (weg) hebben; gij echter, wanneer gij bidt, treedt binnen in uw binnenkamer, en uw deur gesloten hebbende, bidt uw Vader, Die in het verborgene is,. dan zal uw Vader, Die in het verborgene ziet, u*

vergeldden in het openbaar”, VI: 1, 2, 3, 4, 5, 6; met de aalmoes wordt in den universelen zin aangeduid al het goede dat de mens wil en doet, en met bidden wordt in den zelfden zin aangeduid al het ware dat de mens denkt en spreekt; zij die deze twee doen om gezien te worden, dat is, om te verschijnen, doen het goede en spreken het ware terwille van zich en van de wereld, want zij doen het terwille van den roem, zijnde het verkwikkelijke der liefde van zich dat zij hebben vanuit de wereld; van dezen wordt, omdat het verkwikkelijke van den roem het loon is, gezegd dat zij hun loon (weg) hebben; maar het verkwikkelijke van den roem, hetwelk in de wereld aan hen verschijnt zoals de Hemel, wordt na het overlijden verkeerd in de hel: doch zij die het goede doen en het ware spreken niet terwille van zich en de wereld, maar terwille van het goede zelf en het ware zelf, worden verstaan onder hen die aalmoes doen in het verborgene en die bidden in het verborgene; want zij doen en bidden vanuit de liefde of de aandoening, aldus vanuit den Heer; dit dus is het goede en het ware liefhebben terwille van het goede en het ware; aangaande dezen wordt derhalve gezegd dat de Vader in de Hemelen hun zal vergeldden in het openbaar; en daarom is in de goede en in de ware dingen zijn vanuit de liefde of de aandoening, hetgeen hetzelfde is als zijn in die dingen uit den Heer, het loon, aangezien in die dingen de Hemel is, en al het gezegende en heilrijke des Hemels. Bij Lukas: *“Wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zo roep niet de rijken, opdat niet misschien dezen u wedernoden, en u vergelding geschiede; maar roep de armen; dan zult gij gezegend zijn, omdat zij niet hebben om u te vergeldden: u zal immers vergolden worden in de wederopstanding der doden”*, XIV: 12, 13, 14; met een middagmaal en avondmaal houden en daartoe noden, wordt iets eenders aangeduid als met te eten en te drinken, of brood en wijn geven, namelijk den naaste het goede doen en het ware leren, en zo ten aanzien van de liefde vergezelschap worden; zij die dus dit doen te dien einde dat het hun vergolden wordt, doen het niet terwille van het goede en terwille van het ware, aldus niet vanuit den Heer, maar terwille van zich en de wereld, aldus vanuit de hel; zij die echter die dingen doen niet te dien einde dat het hun vergolden wordt, doen die dingen terwille van dezelve, namelijk terwille van het goede en het ware; en zij die het doen terwille van dezelve, die doen het vanuit dezelve, aldus vanuit den Heer, uit Wien die dingen bij den mens zijn; de hemelse gezegendheid die in die gedane dingen is, en vandaar vanuit die dingen, is het loon, en het wordt daaronder verstaan dat het u zal worden vergolden in de wederopstanding der doden. Bij denzelfde: *“Hebt veeleer uw vijanden lief, en doet wel, en leent zonder iets weder te hopen; dan zal uw loon veel zijn, en gij zult zonen des*

Allerhoogsten zijn”, vi: 35; met deze dingen worden eendere dingen aangeduid als door die vlak eerder, namelijk dat men niet moet weldoen terwille van de vergelding, dat is, niet terwille van zich en de wereld, aldus niet terwille van faam, roem, eer en gewin, maar terwille van den Heer, dat is, terwille van het goede en het ware zelf, welke bij hen uit den Heer zijn, aldus waarin de Heer is; onder de vijanden [*inimici*] liefhebben en hen weldoen wordt daar in den naasten zin verstaan de natiën liefhebben en die weldoen, hetgeen geschiedt door hun het ware te leren en hen daardoor te leiden tot het goede; want de Joodse natie noemde de hunnen broeders en vrienden, maar de natiën vijanden en onvrienden [*hostes et inimici*]; met lenen wordt aangeduid de goede en de ware dingen der leer vanuit het Woord vergemeenschappen; zonder iets weder te hopen betekent niet terwille van iets van zich en van de wereld, maar terwille van het goede en het ware; dat zal uw loon veel zijn, betekent dat zij dan den Hemel hebben met de gezegende en de verkwikkelijke dingen ervan; en gij zult zonen des Allerhoogsten zijn, betekent omdat zij zo die dingen doen niet vanuit zich maar vanuit den Heer; want wie het goede doet en het ware leert vanuit den Heer, is een zoon van Hem, niet echter wie het goede doet vanuit zich, hetgeen een elk doet die eer en gewin beoogt, terwille daarvan. Bij Mattheus: *“Zo wie een Profeet ontvangt in den naam eens Profeten, hij zal het loon eens profeten ontvangen: zo wie een gerechte ontvangt in den naam eens gerechte, hij zal het loon eens gerechte ontvangen. Zo wie een van deze kleinen alleen een dronk van het koude zal te drinken hebben gegeven in den naam eens discipels, hij zal zen loon niet verliezen”*, x: 41, 42; hoe deze woorden des Heren moeten worden verstaan, kan niemand zien tenzij vanuit den inwendigen of geestelijken zin ervan; wie immers kan weten, wat verstaan wordt onder het loon ontvangen eens profeten en het loon eens gerechte, en wat onder een profet en een gerechte opnemen in den naam eens profeten en eens gerechte; voorts wat verstaan wordt onder het loon dat diegene ontvangt die alleen een dronk van het koude aan één van deze kleinen te drinken zal hebben gegeven in den naam eens discipels; wie kan zonder den geestelijken inwendigen zin zien, dat onder die woorden wordt verstaan dat een ieder den Hemel en de vreugde ervan zal ontvangen volgens de aandoening van het ware en het goede, en volgens de gehoorzaamheid; dat dit die zin is, verschijnt als onder den profet het ware der leer wordt verstaan, onder den gerechte het goede der liefde, en onder den discipel het ware en het goede des Woords en der Kerk; en wanneer onder “in den naam van hen” wordt verstaan terwille van die dingen, en volgens het hoedanige ervan bij hen die doen en leren; voorts wanneer onder het loon de Hemel wordt verstaan, zoals boven is

gezegd, namelijk dat een ieder de Hemel gewordt volgens de aandoening van het ware en het goede, en volgens het hoedanige en de hoeveelheid ervan; aan die aandoeningen immers zijn alle dingen des Hemels ingeschreven, want die aandoeningen heeft niemand tenzij vanuit den Heer; het is immers het Goddelijke voortgaande uit Hem, in hetwelk en vanuit hetwelk de Hemel is; met een dronk van het koude te drinken geven aan één van deze kleinen in den naam eens discipels, wordt verstaan vanuit de gehoorzaamheid het goede doen en het ware leren, want met het water wordt het ware der aandoening aangeduid, en met het koude het ware in gehoorzaamheid; de allene gehoorzaamheid immers is een natuurlijke en niet een geestelijke aandoening, en daarom is zij naar verhouding koud; met den discipel in wiens naam of terwille van wien men te drinken zal geven, wordt het ware en het goede des Woords en der Kerk aangeduid; dat met den profeet het ware der leer wordt aangeduid, zie men boven, n. 624: met den gerechte het goede der liefde, n. 204; met den discipel het ware en het goede des Woords en der Kerk, n. 100, 122: en dat met den naam wordt aangeduid het hoedanige van een zaak en staat, n. 102, 135, 148, 676. Bij Markus: *“Zo wie u een beker waters zal te drinken hebben gegeven in Mijn Naam, deswege omdat gij van Christus zijt, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon niet verliezen”*, ix: 41; onder deze dingen wordt eveneens verstaan, dat diegenen het verkwikkelijke des Hemels zullen opnemen, die vanuit de aandoening het ware horen, opnemen, en leren, uit hoofde hiervan dat het ware en de aandoening ervan is vanuit den Heer, aldus terwille van den Heer, bijgevolg ook terwille van het ware; want *“deswege doordat gij van Christus zijt”* betekent terwille van het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; dat Christus de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Ware, en vandaar het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, zie men boven, n. 684, 685. Bij Zacharia: *“Gegrondvest is het huis van Jehovah Zebaoth, de Tempel opdat hij gebouwd worde, want vóór deze dagen is het loon des mensen niet geschied, noch het loon van het beest, en voor den uitgaande en den binnengaande geen vrede van den vijand: nu is het zaad des vredes, de wijnstok zal vrucht geven, en de aarde zal haar inkomen geven, en de Hemelen zullen hun dauw geven”*, viii: 9, 10, 12; deze dingen zijn gezegd aangaande de nieuwe Kerk die door den Heer moet worden geïnstauréerd, nadat de oude verwoest is; de nieuwe Kerk die zal vorden geïnstauréerd, wordt aangeduid met het huis van Jehovah Zebaoth, dat gegrondvest is, en met den Tempel die gebouwd zal worden; met het huis van Jehovah wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het goede, en met den Tempel de Kerk ten aanzien van het ware; men zie boven n. 220; dat voordien niet iemand de geestelijke aandoening

van het ware en het goede, noch de natuurlijke aandoening van het ware en het goede heeft gehad, wordt daarmee aangeduid dat vóór deze dagen niet is geschied het loon des mensen, noch het loon van het beest; met den mens immers wordt de geestelijke aandoening van het ware aangeduid, en met het beest de natuurlijke aandoening van het goede, en met het loon de Hemel dien degenen hebben die in de aandoeningen van het ware en het goede zijn; dat de mens betekent de geestelijke aandoening van het ware en daaruit het inzicht, zie men boven in n. 280, 546, 547; en dat het beest de natuurlijke aandoening betekent, n. 650; voor den uitgaande en den binnengaande geen vrede van den vijand, betekent dat zij voordien waren bestookt geweest door de hel in elken staat des levens; met uitgaan en binnengaan wordt immers de staat des levens van den aanvang tot het einde aangeduid; met geen vrede wordt aangeduid de bestoking door de boze dingen en de valse dingen daaruit; en met den vijand de hel waarvandaan de boze en de valse dingen zijn; het zaad des vredes betekent het ware des Hemels en der Kerk hetwelk uit den Heer is; dit wordt het zaad des vredes geheten omdat het beschermt tegen de hellen en zekerheid geeft; de wijnstok zal vrucht geven en de aarde haar inkomen, betekent dat de geestelijke aandoening van het ware zal voortbrengen het goede der naastenliefde, en de natuurlijke aandoening van het goede en het ware de werken der naastenliefde; de wijnstok betekent de Kerk ten aanzien van de geestelijke aandoening van het ware, de aarde de Kerk ten aanzien van de natuurlijke aandoening van het ware; de vrucht het goede der naastenliefde, en het inkomen de werken van dat goede; de hemelen zullen dauw geven, betekent die dingen vanuit den invloed door den Hemel uit den Heer. Bij Johannes: *“Hef uw ogen op, en aanschouwt de velden, dat zij alreeds wit zijn om te oogsten; en die maait zal loon ontvangen, en zal vrucht verzamelen ten eeuwigen leven, opdat zich tegelijk verheuge hij die zaait en hij die maait”*, IV: 35, 36; ook deze dingen betreffen de nieuwe Kerk uit den Heer; dat die aanstaande is, wordt aangeduid met de velden die alreeds wit zijn om te oogsten; zij die van die Kerk in de geestelijke aandoening van het ware zijn, en vandaar in den Hemel, worden verstaan onder: Die maait zal loon ontvangen, en zal vrucht verzamelen ten eeuwigen leven; en de Heer Zelf uit Wien die aandoening van het ware en de Hemel is, wordt verstaan onder: Hij die zaait verheuge zich tegelijk. Bij Jeremia: *“Rachel, haar zonen bewenende, weigert vertroosting aan te nemen over haar zonen, omdat niet een enige is; maar bedwing uw stem van gewezen, en uw ogen van tranen, omdat er loon voor uw arbeid is; want zij zullen wederkeren uit het land des vijands; en er is hoop voor uw uiterste, want de zonen zullen wederkeren tot hun grens”*, XXXI: 15, 16, 17;

Matth. 11: 18; dat onder deze dingen de kleine knaapjes in Bethlechem worden verstaan, die op bevel van Herodes werden gedood, staat vast bij Mattheus in de aangehaalde plaats; maar wat daarmede werd aangeduid, is nog niet bekend; aangeduid werd dat toen de Heer in de wereld kwam, niet enig geestelijk ware over was; met Rachel immers werd de inwendige geestelijke Kerk aangeduid, en met Leah de uitwendige natuurlijke, met Bethlechem het geestelijke, en met de knapen die gedood werden, het ware vanuit dien oorsprong; dat niet langer enig geestelijk ware over was, wordt daarmede aangeduid dat Rachel, de zonen bewenende, weigert vertroosting aan te nemen over haar zonen, omdat niet een enige is; dat er nadien geen smart deswege zal zijn, omdat geboren is de Heer uit Wien de nieuwe Kerk is, welke in de ware dingen vanuit de geestelijke aandoening zal zijn, wordt aangeduid met: Bedwing de stem van geweene en uw ogen van tranen, omdat er loon voor uw arbeid is; met Zijn loon wordt aangeduid de Hemel voor hen die van die Kerk vanuit de geestelijke aandoening van het ware zullen zijn; en met den arbeid wordt aangeduid de strijd des Heren tegen de hellen en de onderjukking ervan, opdat de nieuwe Kerk worde geïnstauréerd; dat de nieuwe Kerk zal worden geïnstauréerd in de plaats van de vorige die verging, wordt daarmede aangeduid dat zij zullen wederkeren uit het land des vijands, en dat er hoop voor het uiterste is; voorts dat de zonen zullen wederkeren tot hun grens; wederkeren uit het land des vijands, betekent uit de hel worden uitgeleid; de hoop voor het uiterste, betekent het einde van de vorige Kerk en den aanvang van de nieuwe; de zonen zullen wederkeren tot de grens, betekent dat de geestelijke ware dingen bij hen die van die nieuwe Kerk zullen zijn, zullen ontstaan. Bij Jesaja: *“Ik zeide: Tevergeefs heb Ik gearbeid, in ledigheid en ijdelheid heb Ik Mijn krachten besteed: evenwel Mijn gericht bij Jehovah, en het loon van Mijn werk bij Mijn God”*, XLIX: 4; ook deze dingen zijn gezegd aangaande de nieuwe Kerk die door den Heer moet worden geïnstauréerd; dat zij niet kan worden geïnstauréerd bij de Joodse natie, omdat de ware dingen niet met enige geestelijke aandoening zouden hebben kunnen worden opgenomen, wordt verstaan onder: Ik zeide: Tevergeefs heb Ik gearbeid; in ledigheid en ijdelheid heb Ik Mijn krachten besteed; dat er nochtans uit den Heer wordt voorzien in een geestelijke Kerk, namelijk bij de natiën, wordt daarmede aangeduid dat Mijn gericht is bij Jehovah, en daarmede dat het loon van Mijn werk is bij Mijn God; met het loon wordt hier aangeduid de Kerk die in de geestelijke aandoening van het ware is, met den arbeid en met het werk wordt aangeduid de strijd des Heren tegen de hellen en de onderjukking ervan, waardoor de Heer het evenwicht herstelde tussen den

Hemel en de hel, in welk evenwicht de mens het ware kan opnemen en geestelijk worden; over welk evenwicht men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 589 tot 603; en in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 33, 34, 73, 74. Bij David: *“Zie, een erfenis van Jehovah de zonen, het loon de vrucht des buiks; zoals de pijlen in de hand van den machtige, zo de zonen der jeugd; gezegend de man die zijn pijlkoker met dezelve heeft gevuld; zij zullen niet worden beschaamd wanneer zij spreken met de vijanden in de poort”*, Psalm CXXVII: 3, 4, 5; wat hier wordt aangeduid met de zonen, de vrucht des buiks, de pijlen, den pijlkoker, en met de vijanden in de poort, zie men boven, n. 357, en dat onder het loon ook hier wordt verstaan de gelukzaligheid welke degenen hebben die in den Hemel zijn. Bij de Evangelisten: *“Gezegend zijt gij wanneer zij u smaadheden zullen aangedaan en u vervolgd hebben, en elk boos woord tegen u zullen gezegd hebben, al liegende, om Christus’ wil: verheugt u en springt op, omdat uw loon veel is in de Hemelen; zo immers hebben zij vervolgd de profeten die vóór u waren”*, Matth. v: 11, 12; Lukas vi: 22, 23; deze dingen betreffen hen die strijden en overwinnen in de verzoeking die over hen zijn gebracht door de bozen, aldus door de hel; de verzoeking worden aangeduid met smaadheden aandoen, vervolgen, het boze woord zeggen, liegen om Christus’ wil; de verzoeking immers zijn aanvallen en bestokingen van het ware en het goede door de valse en de boze dingen; onder Christus wordt verstaan het Goddelijk Ware uit den Heer, hetwelk wordt aangevallen en ter oorzake waarvan zij worden bestookt; verheugt u en springt op, omdat uw loon groot is in de Hemelen, betekent den Hemel met de vreugde ervan voor hen die in de geestelijke aandoening van het ware zijn, want die alleen strijden en overwinnen, ter oorzake hiervan dat de Heer in die aandoening is, Die voor den mens in de worstelingen der verzoeking weerstand biedt en overwint; zo immers hebben zij vervolgd de profeten die vóór u waren, betekent dat zij eerder eender hebben aangevallen de ware dingen der leer die bij degenen waren die in de geestelijke aandoening van het ware waren; met de profeten immers worden, los van personen, de ware dingen vanuit het Woord of vanuit den Heer aangeduid. Uit deze dingen die nu uit het Woord zijn aangevoerd, kan vaststaan, dat met het loon wordt aangeduid de Hemel ten aanzien van het gezegende, het gunstrijke en het verkwikkelijke ervan, hetwelk degenen hebben die in de geestelijke aandoening van het ware en het goede zijn, en dat het loon die aandoening zelf is, want of ge zegt die aandoening, dan wel de Hemel, het is hetzelfde, aangezien in haar en vanuit haar de Hemel is: degenen echter die niet vanuit de geestelijke aandoening het ware spreken en het goede doen, maar slechts vanuit de natuurlijke

aandoening, en bij voortduur over den hemel als loon denken, werden door de dagloners in de Israëlietische Kerk uitgebeeld, over wie in die Kerk verscheidene inzettingen voorkomen, zoals dat de dagloners niet van het Pascha zouden eten, Exod. XII: 43, 45; dat zij niet van de heilige dingen zouden eten, Levit. XXII: 10; dat het loon des dagloners niet bij iemand zou vernachten tot aan den dageraad, Levit. XIX: 13; dat zij niet zouden verdrukken den dagloner, den arme en den behoeftige van de broederen, of van den vreemdeling, die in uw land en in uw poorten is; in den dag zult gij hun geven zijn loon, aldus dat niet de zon daarover onder ga, dat hij niet roepe tegen u tot Jehovah, zodat het in u een zonde is, Deut. XXIV: 14, 15. Bij Malachia: “Ik ben tegen de verdrukkers van het loon des dagloners, van de weduwe en den wees, en tegen hen die de vreemdelingen doen afwijken, en Mij niet vrezen”, III: 5; en elders; dat zij niet zouden eten van het pascha en van de geheiligde dingen, was ter oorzaak hiervan dat door hen de natuurlijke en niet de geestelijken werden uitgebeeld, en de geestelijken zijn van de Kerk, en niet aldus de natuurlijke; want den Hemel als loon beschouwen vanwege de goede dingen die zij hebben gedaan, is natuurlijk; het natuurlijke immers beschouwt het goede vanuit zich, aldus den Hemel als loon, weswege het goede een op verdienste gericht goede wordt; anders echter het geestelijke; dit erkent het goede niet uit zich maar uit den Heer, deswege ook den Hemel vanuit de barmhartigheid, en niet vanuit enige verdienste; doch aangezien zij nochtans het goede doen, hoewel niet vanuit de geestelijke aandoening, maar vanuit de natuurlijke aandoening, zijnde de gehoorzaamheid, en dan denken over den Hemel als loon, worden zij derhalve vermeld onder de armen, behoeftigen, vreemdelingen, wezen en weduwen, ter oorzaak hiervan dat zij in geestelijke armoede zijn; want de echte ware dingen zijn voor hen in het duister; omdat het licht vanuit den Hemel door den geestelijken mens in hun natuurlijke mens niet invloeit; vandaar is het, dat zij onder genen worden vermeld, en dat er wordt geboden dat hun het loon zou worden gegeven voordat de zon ondergaat; zij zijn eveneens in de laagste dingen der Hemelen, en daar dienstbaarheden, en zij worden daar volgens hun werken beloond; maar over deze dingen zie men meer in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 150 tot 158. De dagloners echter die niet denken over het loon in den Hemel, maar over het loon in de wereld, aldus die het goede doen terwille van het gewin, hetzij het eerbewijzen zijn, hetzij schatten, zij die het goede doen vanuit de liefde der eerbewijzen en der schatten, aldus terwille van zich en de wereld, zijn helse natuurlijke; deze dagloners worden verstaan bij Johannes: “Ik ben de goede Herder; de goede Herder stelt Zijn ziel voor de schapen; de huurling (dagloner) echter ziet den wolf

en verlaat de schapen, en vlucht, omdat hij een huurling is”, x: 11, 12, 13. En bij Jeremia: *“Het schoonste kalf is Egypte; de ondergang komt van het noorden; zijn dagloners zoals de kalveren van den meststal, want ook die hebben zich omgekeerd; zij vluchten tezamen en hebben niet pal gestaan, omdat de dag van hun ondergang over hen is gekomen*”, XLVI: 20, 21; en eveneens elders, zoals Jes. XVI: 14; Hfdst. XXI: 16. Aangezien met het loon in het Woord de Hemel wordt aangeduid, zijnde voor hen die in de geestelijke liefde van het ware en het goede zijn, wordt aldus in den tegengestelden zin met het loon de hel aangeduid, zijnde voor hen die in de liefde van het valse en het boze zijn; dit wordt met het loon aangeduid bij David: *“Hij zal de vervloeking aantrekken zoals zijn kleed, en hij is binnengegaan in zijn midden zoals de wateren, en zoals de olie tussen zijn beenderen: dit is het loon dergenen die zich verzetten tegen mi van met Jehovah, en dergenen die het boze spreken tegen mijn ziel*”, Psalm CIX: 18, 20; deze dingen moeten in den geestelijken zin worden verstaan aangaande den Heer; want waar David in de Psalmen aangaande zichzelf spreekt, wordt in dien zin verstaan aangaande den Heer, want David heeft als Koning den Heer uitgebeeld, en vandaar betekent hij Hem ten aanzien van het Goddelijk Geestelijke, zijnde het Koningschap des Heren; het loon dergenen die zich tegen den Heer verzetten, en die het boze tegen Zijn ziel spreken, wordt beschreven als de hel vanuit de liefde van het valse en het boze, namelijk met deze dingen dat hij de vervloeking zal aantrekken zoals zijn kleed en is binnengegaan in zijn midden zoals de wateren, en zoals de olie tussen zijn beenderen; de hel die wordt opgenomen in de uitwendige dingen en in de inwendige dingen, wordt met die twee beschreven, de hel die wordt opgenomen in de uitwendige dingen met de vervloeking die hij zal aantrekken zoals zijn kleed, en de hel die wordt opgenomen in de inwendige dingen met de vervloeking die binnengaat in zijn midden zoals de wateren, en zoals olie tussen zijn beenderen; gezegd wordt zoals de wateren en zoals de olie, omdat de wateren de valse dingen vanuit het geloof betekenen, en de olie de boze dingen vanuit de liefde; vandaar wordt onder het ene en het andere verstaan de liefde of de aandoening van het valse en het boze, zijnde de hel, hetgeen ook hieruit kan vaststaan, dat de liefde alle dingen indrinkt die met haar samenstemmen, geheel en al zoals een spons water en olie, want de liefde van het boze voedt zich vanuit valse dingen, en de liefde van het valse voedt zich vanuit boze dingen; en omdat de liefde zodanig is, wordt derhalve gezegd dat de vervloeking binnentreedt in zijn midden zoals de wateren, en zoals de olie tussen zijn beenderen. Omdat met het loon in den tegengestelden zin de hel wordt aangeduid ten aanzien van de aandoening van het valse vanuit het

boze, wordt derhalve de vervalsing van het ware in het Woord hier en daar hoerenloon genoemd, zoals bij Hoschea: *“Verblijd u niet, o Israël, tot opspringens toe, zoals de natiën, omdat gij hebt gehoereerd onder uw God; gij hebt het hoerenloon liefgehad op alle dorsvloeren des korens; de dorsvloer en de perskuip zal hen niet weiden, en de most zal hem liegen”*, ix: 1, 2; hoereren onder God, betekent de ware dingen des Woords vervalsen, en de heilige dingen der Kerk aanplooiën tot afgodische dingen; het hoerenloon liefhebben betekent het verkwikkelijke van het vervalsen en van het valse, voorts van de afgoderij, vanuit de helse liefde; op alle dorsvloeren des korens, betekent alle dingen des Woords en der leer vanuit het Woord, want het koren, vanuit hetwelk het brood is, betekent al wat geestelijk voedt, en de dorsvloer betekent waar dat verzameld is, aldus het Woord; de dorsvloer en de perskuip zal hen niet weiden, betekent dat zij vanuit het Woord niet de goede dingen der naastenliefde en der liefde zullen putten, aldus niet iets wat de ziel zal voeden, want de dorsvloer daar is het Woord ten aanzien van de goede dingen der naastenliefde, en de perskuip ten aanzien van de goede dingen der liefde, en onder de perskuip wordt hier de olie verstaan, en voor deze en eveneens voor den wijn waren de perskuipen; en de most zal hem liegen, betekent ook niet iets van het ware van het goede, want de most evenals de wijn betekent het ware vanuit het goede der naastenliefde en der liefde. Bij Micha: *“Alle gesneden beelden van Samaria zullen vermorzeld worden, en al haar hoerenlonen zullen met vuur verbrand worden, en al hun afgoden zal Ik stellen tot een woestheid, want vanuit hoerenloon heeft zij vergaderd; derhalve zullen zij tot hoerenloon wederkeren; over dit zal ik weeklagen en huilen, ik zal beroofd en naakt gaan”*, i: 7, 8; onder Samaria wordt de geestelijke Kerk verstaan ten aanzien van de ware dingen der leer, hier ten aanzien van de valse dingen der leer; want met hun gesneden beelden worden aangeduid de vervalste dingen die vanuit het eigen inzicht zijn; met haar hoerenlonen welke met vuur zullen worden verbrand, worden aangeduid de vervalsingen van het ware vanuit de liefde van het valse uit het boze en het helse verkwikkelijke daaruit; en omdat die liefde is vanuit de hel, wordt gezegd dat zij met vuur zullen worden verbrand; het vuur immers betekent de liefde in den enen en den anderen zin; en al hun afgoden zal Ik stellen tot een woestheid, betekent de valse dingen, namelijk dat zij verwoest moeten worden; want vanuit hoerenloon heeft zij vergaderd, betekent vanuit de liefde van het valse dat uit het boze is, en daaruit het helse verkwikkelijke; derhalve zullen zij tot hoerenloon wederkeren, betekent dat alle dingen dier Kerk vervalste ware dingen zullen zijn, omdat zij daaruit zijn; over dit zal ik weeklagen en huilen, betekent de smart van de Engelen des

Hemels en van de mensen der Kerk in wie de Kerk is, en zo bij wie de Heer is; ik zal beroofd en naakt gaan, betekent den rouw vanwege de verwoesting van elk ware en goede: dat de gesneden beelden en de afgoden betekenen de leerstellige dingen vanuit het eigen inzicht, begunstigende de liefden van zich en van de wereld, en de beginselen daaruit opgevat, aldus de valse dingen van de leer, van den godsdienst en van den eredienst, zie men boven, n. 587, 654; bij Ezechiël: *“Gij hebt uw helling gebouwd aan het hoofd van elken weg, en uw verhoging in elke straat, en gij zit niet geweest zoals een loonhoer om te roemen over het loon; de overspelige vrouw neemt onder haar man de vreemden aan; aan alle loonhoeren geven zij loon; gij echter hebt uw lonen gegeven aan al uw minnaars, en gij hebt hen beloond om tot u te komen van den omtrek in uw hoerereien: zo is in u het tegendeel geschied van de vrouwen in uw hoerereien, zodat zij niet achter u gingen tot hoerendom, door het loon te geven, en het loon is niet aan u gegeven; dus zijt gij tot een tegendeel geweest”*, XVI: 31, 32, 33, 34; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over de gruwelen van Hierosolyma, aldus over de te verafschuwen dingen der Joodse Kerk, namelijk dat zij niet slechts de goede dingen des Woords heeft verdraaid en verechtbreukt, maar ook dat zij vanuit de afgodische natiën valse dingen van godsdienst en van eredienst heeft opgenomen en door die de ware en de goede dingen des Woords heeft verechtbreukt, en de echtgebroken dingen heeft bevestigd; wat er wordt aangeduid met een helling bouwen aan het hoofd van elken weg, en een verhoging maken in elke straat, zie men boven, n. 652: dat met de echtbreuken en de hoerereien in het Woord de echtbrekingen en de vervalsingen van het ware en het goede der Kerk worden aangeduid, zie men boven, n. 141, 511; en daarom betekent dat zij niet is geweest zoals een loonhoer om te roemen over het loon, dat zij niet aldus vanuit het verkwikkelijke der aandoening de ware dingen des Woords heeft vervalst; dat de overspelige vrouw onder haar man de vreemden heeft aangenomen, betekent dat zij de ware en de goede dingen des Woords heeft verdraaid door de valse dingen van andere natiën; aan alle loonhoeren geven zij loon, gij echter hebt uw lonen gegeven aan al uw minnaars, en gij hebt hen beloond, betekent dat zij de valse dingen van godsdienst en van eredienst van de andere natiën hebben liefgehad; het hoerenloon of de hoerengift is de liefde van te vervalsen door de valse dingen van anderen; om tot u te komen van den omtrek in uw hoerereien, betekent dat de valse dingen werden bijeengezocht overal vandaan, door welke de vervalsingen van het ware geschieden; zo is in u het tegendeel geschied van de vrouwen in de hoerereien, zodat zij niet achter u gingen tot hoerendom, door het loon te geven, en het loon is niet aan u gegeven; dus zijt gij tot een

tegendeel geweest, betekent het verkwikkelijke der liefde en der aandoening van de ware dingen van haar Kerk te vervalsen door de valse dingen van andere godsdiensten, en van ze te bevestigen; het verkwikkelijke der liefde en der aandoening jegens de valse dingen van andere godsdiensten wordt hier verstaan onder het hoerenloon of de hoerengift. Uit deze dingen die nu zijn aangevoerd, kan vaststaan, wat onder het loon in den enen en den anderen zin geestelijk wordt verstaan; dit immers is geestelijk loon wat met verkwikkelijkheid en vreugde aandoet; tot voorbeeld dienen schatten, bezittingen, erbewijzen, geschenken, waarmede de mens ter oorzaak van weldaden wordt beloond, welke, geestelijk verstaan, niet die dingen zijn, maar de verkwikkelijkheden en de vreugden vanuit dezelve: meer echter het hemelse loon, hetwelk de mens der Kerk zal hebben die goed leeft, zijnde de geestelijke aandoening van het ware, en daaruit het inzicht en de wijsheid, vanuit welke de gezegendheid en de gelukzaligheid is; en bovendien in den Hemel vermogendheid en pracht, welke vanuit de hemelse liefde als haar overeenstemmende volgt, doch nochtans wordt de vermogendheid en de pracht in den Hemel niet beschouwd als loon, maar het geestelijke vanuit hetwelk zij zijn. Dit eveneens wordt verstaan onder den prijs van het werk en onder het loon dat in den Heer en uit den Heer is, Jes. XL: 10; Hfdst. LXI: 8; Hfdst. LXII: II; Lukas VI: 35; Hfdst. XIV: 12, 13, 14; en elders.

696. En dengenen die Uw Naam vrezen, den kleinen en den groten; dat dit betekent en voor allen die den Heer vereren vanuit onverschillig welken godsdienst, staat vast uit de betekenis van den Naam van den Heer God vrezen, zijnde den Heer vereren, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de kleinen en de groten, zijnde vanuit onverschillig welken godsdienst; want onder de kleinen worden degenen verstaan die slechts weinig ware en goede dingen der Kerk weten, en onder de groten zij die veel weten, aldus die slechts weinig en die veel den Heer vereren; voorzoveel als immers de mens de ware dingen des geloofs weet en leeft volgens dezelve, voor evenzoveel vereert hij den Heer; de eredienst immers is niet vanuit den mens, maar vanuit de ware dingen uit ¹⁴) het goede welke bij den mens zijn, aangezien deze zijn vanuit den Heer, en in dezelve de Heer is: dat onder hen die Uw Naam vrezen, de kleinen en de groten, worden verstaan allen die den Heer vereren vanuit onverschillig welken godsdienst, is omdat vlak tevoren de knechten profeten en de heiligen worden vermeld, onder wie worden verstaan allen die binnen de Kerk in de ware dingen der leer en in het leven dienvolgens zijn; en daarom

14 In het Manuscript is *ex* (vanuit) doorgehaald, en vervangen door *a* (uit).

worden onder hen die Uw Naam vrezen, de kleinen en de groten, verstaan allen die buiten de Kerk in den eredienst des Heren volgens hun godsdienst zijn; want dezen eveneens vrezen den Naam van God die den Heer vereren en leven in enig geloof en enige naastenliefde volgens hun godsdienstige; want in dit Vers wordt gehandeld over het Laatste Gericht over allen, zowel de bozen als de goeden, en het Laatste Gericht geschiedt zowel over allen die binnen de Kerk zijn als over allen die buiten de Kerk zijn, en dan worden allen gezaligd die God vrezen, en leven in onderlinge liefde, in rechtheid des harten en oprechtheid vanuit het godsdienstige; al dezen immers worden ten aanzien van de ziel door de ziening des geloofs in God en door het leven der naastenliefde vergezelschap met de Engelen des Hemels, en zo verbonden met den Heer en gezaligd; een ieder immers komt na den dood tot de zijnen in de geestelijke Wereld, met wie hij, toen hij in de natuurlijke wereld leefde, ten aanzien van zijn geest vergezelschap was. Dat de kleinen en de groten minder en meer beteken, namelijk die den Heer vereren, aldus die minder en meer in de ware dingen vanuit het goede zijn, is omdat de geestelijke zin des Woords los is van elk aanzien des persoons; deze zin immers beschouwt blotelijk de zaak; en in de uitdrukking van kleinen en groten is een aanzien des persoons, want de mensen die God vereren worden verstaan; vandaar is het, dat voor hen in de plaats in dien zin wordt verstaan minder en meer, aldus zij die vanuit de echte ware en goede dingen minder en meer vereren: iets eenders is ook het geval met de knechten profeten en de heiligen, waarover vlak boven, onder wie in den geestelijken zin niet worden verstaan profeten en heiligen, maar los van personen de ware dingen der leer en het leven dienvolgens; als die dingen worden verstaan, worden inclusief ook begrepen allen die in de ware dingen der leer en in het leven dienvolgens zijn; deze dingen immers zijn in de subjecten, welke de Engelen en de mensen zijn; doch dan alleen Engelen en mensen denken is natuurlijk, maar de ware dingen der leer en het leven denken welke de Engelen en de mensen maken, is geestelijk: daaruit kan vaststaan, hoe de geestelijke zin, waarin de Engelen zijn, zich onderscheidt van den natuurlijken zin, waarin de mensen zijn, namelijk dat aan de afzonderlijke dingen die de mensen denken, iets kleeft vanuit den persoon, vanuit de ruimte, vanuit den tijd, en vanuit de stof, doch dat de Engelen de dingen denken los van dezelve vandaar is het, dat de Engelen een spraak hebben die onbegrijpelijk is voor den mens, omdat zij is vanuit de beziening [*intuitio*] der zaak en vandaar vanuit de wijsheid los van zulke dingen, aldus naar verhouding niet bepaald tot de dingen die aan de natuurlijke wereld eigen zijn. Dat met Uw Naam vrezen wordt aangeduid den

Heer vereren, is omdat met vrezen vereren wordt aangeduid, en met Uw Naam den Heer; want in het voorafgaande Vers wordt gezegd dat de 24 ouderen hebben gedankt den Heer God, Die Zijt, en Die Waart, en Die Komen Zult; en daarom wordt onder Uw Naam vrezen verstaan den Heer vereren. In het Woord zowel van het Oude als het Nieuwe Testament, wordt gezegd de Naam van Jehovah, de Naam des Heren, de Naam Gods, en de Naam van Jezus Christus, en daar worden onder den Naam verstaan alle dingen door welke Hij wordt vereerd, aldus alle dingen der liefde en des geloofs, en in den hoogsten zin wordt de Heer Zelf verstaan, omdat daar waar Hijzelf is, alle dingen der liefde en des geloofs zijn; dat deze en die dingen worden verstaan onder den Naam van Jehovah, van den Heer God, en van Jezus Christus, zie men boven in n. 102, 135, 224; en eveneens blijkt het uit deze woorden des Heren: *“Indien twee van u zullen hebben samengestemd in mijn Naam op de aarde over alle zaak welke zij ook maar zullen begeerd hebben, zij zal hun geschieden uit mijn Vader Die in de Hemelen is: waar immers twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen”*, Matth. XVIII: 19, 20; daar wordt onder samenstemmen in den Naam des Heren en vergaderd worden in Zijn Naam, niet verstaan in den allenen naam, maar in de dingen die des Heren zijn, zijnde de ware dingen des geloofs en de goede dingen der liefde, door welke Hij wordt vereerd. Dat vrezen, wanneer het den Heer betreft, betekent vereren en eerbied betuigen, is omdat in den eredienst en in alle dingen ervan een heilige en eerbiedige vrees is, en deze bestaat daarin dat Hij geerd, en op niet enige wijze gekwetst moet worden; zij is immers zoals die van de kleine kinderen jegens de ouders, van de ouders jegens de kleine kinderen, van de vrouwen-echtgenoten jegens de mannen-echtgenoten, en van de mannen-echtgenoten jegens de vrouwen-echtgenoten, voorts zoals van de vrienden jegens de vrienden, bij wie het de vrees is dat zij niet gekwetst mogen worden, en eveneens het respect; die vrees met het respect is in elke liefde en in elke vriendschap, dermate dat een liefde en vriendschap zonder zulk een vrees en respect als het ware een niet gezouten spijs is, welke onsmakelijk is: vandaar nu is het dat den Heer vrezen is Hem vereren vanuit zulk een liefde. Gezegd wordt dat met Uw Naam vrezen, wordt aangeduid den Heer vereren, en toch worden onder de Hem vrezenden hier allen verstaan die buiten de Kerk zijn, aan wie evenwel de Heer onbekend is, ter oorzaak hiervan, dat zij het Woord niet hebben; maar nochtans worden al diegenen uit hen aangenomen door den Heer, die aangaande God de idee van het Menselijke hebben; God immers onder den Menselijken vorm is de Heer: daarentegen worden al degenen, hetzij zij binnen hetzij zij buiten de

Kerk zijn, die over God niet zoals over den Mens denken, als zij in het geestelijke leven komen, hetgeen geschiedt na het verscheiden uit deze Wereld, niet door den Heer aangenomen, omdat zij niet enige idee aangaande God bepaald hebben, maar onbepaald, welke er gene is; en indien zij er enige is, wordt zij nochtans verstrooid; hetgeen de oorzaak is, dat allen die van de aarde in de geestelijke Wereld komen, eerst daarna worden onderzocht hoedanige idee zij aangaande God hebben gehad en met zich mededragen; en dat zij indien de idee er niet een is zoals aangaande den Mens, naar plaatsen van onderricht worden gezonden en het hun wordt geleerd dat de Heer is de God des Hemels en der aarde, en dat men, wanneer men over God denkt, over den Heer moet denken, en dat er anders niet enige verbinding met God zou zijn, en vandaar ook geen vergezelschapping met de Engelen; alsdan nemen allen die een leven van naastenliefde hebben geleefd, het onderricht op, en vereren zij den Heer; doch allen die van zich zeggen dat zij in het geloof zijn geweest, maar niet in het leven des geloofs zijn geweest, zijnde de naastenliefde, nemen het onderricht niet op, en daarom worden zij afgescheiden, en naar plaatsen beneden de Hemelen verwezen, sommigen naar de hellen, sommigen naar een land dat in het Woord de lagere aarde wordt genoemd, waar zij het hard te verduren hebben: doch nochtans nemen de heidenen voor wie de wetten van den godsdienst de wetten des levens zijn geweest, meer dan de Christenen de leer aangaande den Heer op, en dit voornamelijk ter oorzake hiervan, dat zij geen andere idee van God hebben gehad dan zoals aangaande den Goddelijken Mens. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete, vanwaar het is, dat onder Uw Naam vrezén wordt verstaan den Heer vereren. In vele plaatsen in het Woord wordt gezegd Jehovah God vrezén, en daaronder wordt vereren verstaan; en daarom zal in het kort worden gezegd, welke eredienst in het bijzonder wordt verstaan onder God vrezén; alle eredienst van Jehovah God zal zijn vanuit het goede der liefde door de ware dingen; een eredienst die vanuit het allene goede der liefde is, is geen eredienst; noch is het een eredienst die is vanuit de allene ware dingen zonder het goede der liefde; het ene en het andere zal er zijn, want het wezenlijke van den eredienst is het goede der liefde, maar het goede ontstaat en wordt geformeerd door de ware dingen; vandaar zal alle eredienst zijn door de ware dingen vanuit het goede: omdat het zo is, wordt derhalve in de meeste plaatsen in het Woord waar wordt gezegd Jehovah God vrezén, ook gezegd Zijn woorden en geboden houden en doen; en daarom wordt daar met vrezén de eredienst door de ware dingen aangeduid, en met houden en doen de eredienst vanuit het goede der liefde, want doen is des wils, aldus der liefde en

van het goede; en vrezen is des verstands, aldus des geloofs en van het ware, want al het ware dat des geloofs is, is eigenlijk des verstands, en elk goede dat der liefde is, is eigenlijk des wils; daaruit kan men zien, dat de vreze van Jehovah God wordt gezegd van den eredienst door de ware dingen der leer, welke ook de ware dingen des geloofs worden genoemd; dat dit van den eredienst wordt verstaan onder de vreze van Jehovah God, is omdat het Goddelijk Ware vrees maakt, want het verdoemt de bozen tot de hel, niet echter het Goddelijk Goede; dit neemt de verdoemenis weg voor zoveel als dit door de ware dingen van de zijde van den mens en den Engel wordt opgenomen; daaruit kan vaststaan, dat er voor zoveel vrees voor God is, als de mens in het goede der liefde is; en dat voor zoveel de angst en de schrik verdwijnen, en zij heilige vreze met ontzag worden, als de mens in het goede der liefde is, en daaruit in de ware dingen is, dat is, naar gelang van de hoeveelheid van het goede in zijn ware dingen; daaruit volgt, dat de vreze in den eredienst verschillend is bij een ieder volgens den staat van zijn leven; en eveneens, dat de heiligheid met het ontzag, welke aan de vreze inis, bij hen die in het goede zijn, ook verschillend is volgens de opneming van het goede met den wil, en volgens de opneming van het ware met het verstand, dat is, volgens de opneming van het goede met het hart, en de opneming van het ware met de ziel. Maar deze dingen die nu gezegd zijn, kunnen duidelijker vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Mozes: *“Wat eist Jehovah God van u, tenzij dat gij Jehovah uw God vreest, om te gaan in al Zijn wegen; en om Hem lief te hebben, en om Jehovah uw God te dienen, vanuit uw ganse hart en vanuit uw ganse ziel”*, Deut. x: 12, 20; gezegd wordt Jehovah God vrezen, in Zijn wegen gaan, Hem liefhebben, en Hem dienen, en met al die dingen wordt beschreven de eredienst door de ware dingen vanuit het goede; de eredienst door de ware dingen wordt verstaan onder Jehovah God vrezen en Hem dienen, en de eredienst vanuit het goede door gaan in Zijn wegen en Hem liefhebben; en daarom wordt ook gezegd vanuit het ganse hart en vanuit de ganse ziel; het hart betekent het goede der liefde en der naastenliefde, zijnde des wils; en de ziel betekent het ware der leer en des geloofs, zijnde des verstands; het hart immers stemt overeen met het goede der liefde, en in den mens met diens wil; en de ziel stemt overeen met het ware des geloofs, en in den mens met diens verstand; onder de ziel immers wordt de bezieling of de ademhaling van den mens verstaan, welke ook zijn geest wordt genoemd: dat de ziel in het Woord het leven des geloofs betekent, en het hart het leven der liefde, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 2930, 9050, 9281. Bij denzelfde: *“Achter Jehovah uw God zult gij gaan, en Hem vrezen, opdat gij Zijn*

geboden houdt, en Zijn stem hoort, en Hem dient, en Hem aankleeft”, Deut. XIII: 4; achter Jehovah God gaan, Zijn geboden houden, en Hem aankleven, betekenen het goede des levens, aldus het goede der liefde, vanuit hetwelk de eredienst is; en Jehovah God vrezen, Zijn stem horen, en Hem dienen, betekenen de ware dingen der leer, aldus de ware dingen des geloofs, door welke de eredienst is: aangezien alle eredienst des Heren zal zijn door de ware dingen vanuit het goede, en niet door de ware dingen zonder het goede, noch door het goede zonder de ware dingen, is derhalve in de afzonderlijke dingen des Woords het huwelijk van het goede en het ware, zoals in de reeds aangevoerde plaatsen, en eveneens in de volgende: over het huwelijk van het goede en het ware in de afzonderlijke dingen des Woords, zie men boven n. 238 einde, 288, 660. Bij denzelfde: *“Jehovah uw God zult gij vrezen, Hem zult gij dienen, en Hem zult gij aankleven, en in Zijn Naam zult gij zweren”*, Deut. x: 20; ook hier sluiten Jehovah God vrezen en Hem dienen, de ware dingen van den eredienst in; en Jehovah God aankleven en in Zijn Naam zweren, sluiten het goede van den eredienst in; want aankleven is een woord van het goede der liefde, aangezien hij die liefheeft, aankleeft; eender zweren den Naam van Jehovah; daarmede immers bevestigt men dat het zal worden gedaan: dat dienen de ware dingen van den eredienst insluit, is omdat onder de dienstknechten in het Woord degenen worden verstaan die in de ware dingen zijn, en dit ter oorzake hiervan, dat de ware dingen het goede dienen; men zie boven n. 6, 409. Bij denzelfde: *“Opdat gij Jehovah uw God vreest, om te houden al Zijn inzettingen en Zijn geboden; Jehovah uw God zult gij vrezen, en Hem dienen, en in Zijn Naam zult gij zweren: niet zult gij gaan achter andere goden; Jehovah heeft ons geboden te doen al deze inzettingen, om te vrezen Jehovah onzen God”*, Deut. VI: 2, 13, 14, 24; de eredienst door de ware dingen vanuit het goede, of door het geloof vanuit de liefde, wordt ook hier eender beschreven; onder Jehovah God vrezen, en Hem dienen, wordt de eredienst door de ware dingen des geloofs verstaan, en onder de inzettingen en de geboden houden en doen, en in den Naam van Jehovah zweren, de eredienst vanuit het goede der liefde; want de inzettingen en de geboden houden en doen is het goede des levens, hetgeen hetzelfde is als het goede der liefde, want hij die liefheeft, leeft; eender zweren in den Naam van Jehovah, want zweren is bevestigen met het leven: dat Jehovah vrezen, en Hem dienen, de eredienst is volgens de ware dingen der leer, is boven gezegd; het zijn immers twee dingen die den eredienst maken, namelijk de leer en het leven; de leer zonder het leven maakt den eredienst niet, noch het leven zonder de leer: eender in de volgende dingen; bij denzelfde: *“Vergadert het volk opdat zij horen, en opdat*

zij leven en vrezen Jehovah uw God, en waarnemen te doen alle woorden der wet”, Deut. xxxi: 12. Bij denzelfde: *“Indien gij niet waarneemt te doen alle geboden dezer wet, om te vrezen dezen grootsen en eerbiedwaardigen Naam, Jehovah uw God”*, Deut. xxviii: 58. Bij denzelfde: *“De Koning zal zich een dubbel van de wet schrijven, en daarin lezen al de dagen zijns levens, waardoor hij lere vrezen Jehovah zijn God, om te houden al de woorden der wet, en de inzettingen, om die te doen”*, Deut. xvii: 18, 19. Bij denzelfde: *“Houdt de geboden van Jehovah uw God, door te gaan in Zijn wegen, en door Hem te vrezen”*, Deut. viii: 6; en bij denzelfde: *“Wie zal geven dat zij een hart mochten hebben om Mij te vrezen, en om te houden al mijn geboden alle dagen”*, Deut. v: 29; in deze plaatsen wordt waar Jehovah God vrezen wordt gezegd, ook daaraan toegevoegd: de geboden der wet houden en doen, voorts gaan in Zijn wegen, ter oorzaak hiervan, zoals gezegd is, dat alle inwendige geestelijke eredienst Gods, bestaande in het goede des levens, zal geschieden volgens de ware dingen der leer, aangezien deze zullen leren; de eredienst volgens de ware dingen der leer wordt aangeduid met Jehovah vrezen, en de eredienst vanuit het goede des levens met de geboden houden, en gaan in Zijn wegen; gaan in de wegen van Jehovah is leven volgens de ware dingen der leer; en omdat de eredienst volgens de ware dingen der leer wordt verstaan onder Jehovah vrezen, wordt derhalve gezegd, dat vanuit de wet zal worden geleerd Jehovah te vrezen: doch men moet weten, dat de vrees van Jehovah de inwendige geestelijke eredienst is welke zal zijn in den uitwendigen natuurlijken; de inwendige geestelijke eredienst is de ware dingen denken en verstaan, aldus eerbiedig en heilig over God, hetgeen is Hem vrezen; en de uitwendige natuurlijke eredienst is die dingen doen, hetgeen is de geboden en de woorden der wet houden. Bij David: *“Leer mij, o Jehovah, Uw weg, dien in de waarheid; verenig mijn hart tot de vreeze van Uw Naam”*, Psalm lxxxvi: ii; met den weg leren wordt aangeduid het ware leren volgens hetwelk moet worden geleefd; en daarom wordt gezegd: Leer dien in de waarheid; dat het goede der liefde met de ware dingen des geloofs verbonden zal zijn, wordt aangeduid met: Verenig [*aduna*] mijn hart tot de vreeze van Uw Naam; het hart betekent de liefde, de vrees het heilige des geloofs, welke tot een moeten worden verenigd of tezamen zullen zijn in den eredienst. Bij denzelfde: *“Gezegend een elk die Jehovah vreest, die wandelt in Zijn wegen”*, Psalm cxxviii: i; Jehovah vrezen is ook hier eerbiedig en heilig denken over God; en wandelen in Zijn wegen is leven volgens de Goddelijke Ware dingen; door het ene en het andere geschiedt de eredienst; maar in den uitwendigen eredienst, zijnde leven volgens de Goddelijke Ware dingen, zal de inwendige eredienst zijn,

zijnde Jehovah vrezen, en daarom wordt gezegd dat Jehovah vrezende is hij die wandelt in Zijn wegen. Bij denzelfde: *“Gezegend de man die Jehovah vreest; in Zijn geboden verlustigt hij zich zeer”*, Psalm CXII: 1; eender als boven, want zich zeer verlustigen in de geboden van Jehovah, is die liefhebben, aldus die willen en doen. Bij Jeremia: *“Zij hebben niet gevreesd, en zijn niet gegaan in mijn wet, en in Mijn inzettingen”*, XLIV: 10; niet vrezen staat voor niet denken aangaande God vanuit de ware dingen des Woords, aldus niet heilig en eerbiedig; niet gaan in de wet Gods en in Zijn inzettingen, voor ook niet leven volgens die; de geboden zijn de wetten van den inwendigen eredienst, en de inzettingen zijn de wetten van den uitwendigen eredienst. Bij Malachia: *“Indien Vader Ik, waar is Mijn eer; indien Heer Ik, wat is Mijn vreze”*, 1: 6. Gezegd wordt eer en vreze, omdat eer wordt gezegd met betrekking tot den eredienst vanuit het goede, en vreze met betrekking tot den eredienst door de ware dingen; dat eer wordt gezegd met betrekking tot het goede, zie men boven, n. 288, 345; en daarom wordt ook gezegd eer met betrekking tot den Vader, en vreze met betrekking tot den Heer, want Jehovah wordt Vader geheten krachtens het Goddelijk Goede, en de Heer daar krachtens het Goddelijk Ware. Bij denzelfde: *“Mijn verbond was met Levi, een des levens en des vredes, welke Ik hem gegeven heb met vreze, en hij vreesde Mij”*, 11: 5; onder Levi wordt hier de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, en met het verbond des levens en des vredes wordt het éénzijn [*unio*] aangeduid van het Goddelijke Zelf met Hem, en met de vreze en met vrezen wordt het heilig Ware aangeduid, met hetwelk het éénzijn is. Bij Jesaja: *“Op Hem rust de geest van Jehovah, de geest van de wijsheid en het inzicht, de geest van den raad en de deugd, de geest van de wetenschap en van de vreze van Jehovah; deswege is Zijn roken in de vreze van Jehovah”*, XI: 2, 3; ook deze dingen betreffen den Heer, en met die woorden wordt het Goddelijk Ware beschreven, in hetwelk en vanuit hetwelk alle wijsheid en inzicht is; het Goddelijk Ware dat in den Heer was geweest toen Hij in de Wereld was, en dat na de verheerlijking van Zijn Menselijke voortgaat uit Hem, wordt verstaan onder den geest van Jehovah die op Hem rustte; dat Hij daaruit de Goddelijke Wijsheid en de Goddelijke macht had, wordt verstaan onder den geest van de wijsheid en het inzicht, en met den geest van den raad en de deugd [*virtus*]; dat Hij daaruit de alwetendheid en de heiligheid zelf in den eredienst had, wordt verstaan onder den geest van de wetenschap en van de vreze van Jehovah; en omdat de vreze het heilige van den eredienst vanuit het Goddelijk Ware betekent, wordt derhalve daaraan toegevoegd: Deswege is Zijn roken in de vreze van Jehovah; roken [*suffire*] immers betekent den eredienst vanuit het Goddelijk Geestelijke,

zijnde het Goddelijk Ware; dat dit met roken wordt aangeduid, zie men boven in n. 324, 491, 492, 494, 567; gezegd wordt geest van wijsheid, inzicht, wetenschap en vreze, en onder den geest wordt het Goddelijke voortgaande verstaan, en onder den geest der wijsheid wordt het Goddelijk Hemelse verstaan, zijnde het Goddelijke voortgaande opgenomen door de Engelen van den binnensten of derden Hemel; onder den geest van het inzicht wordt het Goddelijk Geestelijke verstaan, zijnde het Goddelijke voortgaande opgenomen door de Engelen van den middelsten of tweeden Hemel; onder den geest der wetenschap wordt het Goddelijk Natuurlijke verstaan, zijnde het Goddelijke voortgaande opgenomen door de Engelen van den laatsten of eersten Hemel; en onder den geest van de vreze van Jehovah wordt al het heilige van den eredienst vanuit die Goddelijken verstaan. Bij Jeremia: *“Ik zal hun geven een hart en een weg om Mij te vrezen al de dagen, hun ten goede; en Ik zal een verbond der eeuw met hen sluiten, en Mijn vreze zal Ik geven in hun hart, opdat zij niet terugtreden van bij Mij”*, xxxii: 39, 40; Ik zal hun geven een hart en een weg om Mij te vrezen, betekent een wil en een verstand om den Heer te vereren; het hart betekent het goede des wils, de weg het leidende ware des verstands, en de vreze den heiligen eredienst daaruit; Ik zal een verbond der eeuw met hen sluiten, en Mijn vreze zal Ik geven in hun hart, betekent de verbinding door het goede der liefde en door het ware van dat goede in den eredienst; het verbond is de verbinding, de vreze in het hart is de heilige eredienst vanuit het ware in het goede der liefde; opdat zij niet terugtreden van bij Mij, betekent terwille van de verbinding; aangezien de verbinding met den Heer geschiedt door de ware dingen vanuit het goede, en niet door de ware dingen zonder het goede, noch door het goede zonder de ware dingen, wordt derhalve daar het ene en het andere gezegd. Bij David: *“Gij huis van Aharon, vertrouwt op Jehovah, gij die Jehovah vreest, vertrouwt op Jehovah”*, Psalm cxv: 10, 11; met het huis van Aharon worden al degenen aangeduid die in het goede der liefde zijn; en met hen die Jehovah vrezen worden al degenen aangeduid die in het ware vanuit dat goede zijn. In de Apocalyps: *“De Engel hebbende het eeuwige Evangelie, zeide: Vreest God en geeft heerlijkheid, aanbidt Hem”*, xiv: 7; met God vrezen en Hem heerlijkheid geven, wordt aangeduid den Heer vrezen vanuit de heilige ware dingen; en Hem aanbidden betekent vanuit het goede der liefde. Bij David: *“Laten zij vrezen voor Jehovah, de gehele aarde; laten voor Hem bevreesd worden alle bewoners van het wereldrond; zie, het oog van Jehovah is over hen die Hem vrezen, op hen die Zijn Barmhartigheid verwachten”*, Psalm xxxiii: 8, 18. Bij denzelfde: *“Het welbehagen van Jehovah is in hen die Hem vrezen, die Zijn Barmhartigheid verwachten”*, Psalm cxlvii: 11;

omdat de vreze van Jehovah de opneming van het Goddelijk Ware betekent, en de Barmhartigheid de opneming van het Goddelijk Goede, wordt derhalve gezegd het oog en het welbehagen van Jehovah over hen die Hem vrezen, die Zijn Barmhartigheid verwachten. Bij Jesaja: *“Zij zullen U eren, het machtige volk, de stad der sterke natiën, zij zullen U vrezen”*, xxv: 3; hier eveneens wordt de eredienst vanuit het goede aangeduid met eren, want van eer wordt gesproken met betrekking tot het goede der liefde; en de eredienst vanuit de ware dingen wordt aangeduid met den Heer vrezen, zoals boven gezegd; het machtige volk betekent de mensen der Kerk die in de ware dingen vanuit het goede zijn; daaruit immers is alle macht; de stad der sterke natiën betekent hen die in de ware dingen der leer en door die in het goede der liefde zijn; en omdat daaruit alle geestelijke macht is, worden zij derhalve sterke [*valida*] natiën genoemd: uit deze woorden blijkt ook duidelijk, dat het huwelijk van het goede en het ware is in de afzonderlijke dingen des Woords; eren immers wordt gezegd met betrekking tot het goede, vrezen met betrekking tot het ware, het ene en het andere in den eredienst; volk wordt gezegd met betrekking tot hen die in de ware dingen en door die in het goede zijn, natin echter met betrekking tot hen die in het goede en vanuit dat in de ware dingen zijn; en omdat vanuit de verbinding van het goede en het ware alle macht is in de geestelijke Wereld, wordt derhalve het volk machtig geheten en worden de natin sterk geheten. De vreze van Jehovah betekent den eredienst waarin de heiligheid is door de ware dingen, ook in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Het hart des volks is ver van Mij teruggetreden, en hun vreze jegens Mij is geworden een geleerd gebod der mensen”*, xxix: 13; bij denzelfde: *“Wie onder u is Jehovah vrezende, horende de stem van Zijn knecht; die wandelt in de duisternis en geen glans heeft, vertrouwt in den Naam van Jehovah, en steunt op Zijn God”*, l: 10. Bij Jeremia: *“Zij zullen al het goede horen dat Ik hun doende ben, opdat zij vrezen en beroerd worden over al het goede, en over allen vrede dien Ik hun zal doen”*, xxxiii: 9. Bij David: *“De Engel van Jehovah legt zich rondoën hen die Hem vrezen, opdat Hij hen bevrijde. Vreest Jehovah, gij, Zijn heiligen, omdat er geen gebrek is voor hen die Hem vrezen”*, Psalm xxxiv: 8, 10; bij denzelfde: *“Voor wie er geen veranderingen zijn, en zij vrezen God niet”*, Psalm lv: 20. Bij denzelfde: *“Het beginsel der wijsheid is de vreze van Jehovah, het goede verstand is voor allen die dezelve doen”*, Psalm cxl: 10; omdat de vreze het Goddelijk Ware betreft vanuit hetwelk de heiligheid in den eredienst is, en vanuit hetwelk de wijsheid en het inzicht is, wordt derhalve gezegd: Het beginsel der wijsheid is de vreze van Jehovah, het goede verstand, dat is, het inzicht, is voor allen die dezelve doen. Bij denzelfde: *“Zij die Jehovah vrezen zullen Hem*

loven; alle zaad van Jakob, zij zullen Hem eren, en zij zullen vrezen voor Hem, alle zaad van Israël”, Psalm xxii: 24. Bij Lukas: “De barmhartigheid Gods tot in het geslacht der geslachten voor hen die Hem vrezen”, i: 50. Dat Jehovah God vrezen insluit en vandaar betekent heilig houden en eerbiedigen, bijgevolg heilig en eerbiedig vereren, kan ook vaststaan uit deze plaatsen; bij Mozes: “Mijn sabbathen zult gij waarnemen, en mijn heiligdom zult gij vrezen”, Levit. xix: 30; “Zult gij eerbiedigen”, Hfdst. xxvi: 2: bij denzelfde: “Het werk van Jehovah, hoe te vrezen (te eerbiedigen) dat wat Ik zal doen”, Exod. xxxiv: 10: en bij denzelfde: “En Jakob vreesde, en hij zeide: Hoe te vrezen (te eerbiedigen) is deze plaats, dit is niet dan hel huis Gods, en de poort des Hemels”, Gen. xxviii: 17; dat met vrezen, wanneer het aangaande het Goddelijke en aangaande het heilige des Hemels en der Kerk wordt gezegd, wordt aangeduid eerbiedigen en eerbied hebben [*reverenter habere*] blijkt uit deze plaatsen; voorts hieruit, dat dit zelfde woord hetwelk vrezen in de Hebreeuwse Taal betekent, ook betekent eerbiedigen en ontzag hebben. Dit blijkt ook uit deze dingen bij Lukas: “Er was een zeker rechter in een stad die God niet vreesde, en den mens niet ontzag; en deze zeide by zichzelf: Hoewel ik God niet vrees, noch den mens ontzie”, xviii: 2, 4; gezegd wordt God vrezen, en den mens ontzien, omdat vrezen ontzien in een hogeren graad betekent. Bij Mattheus: “Jezus zeide: Vreest niet voor hen die het lichaam kunnen doden, de ziel echter niet kunnen doden; vreest veeleer Hem Die èn het lichaam en de ziel kan verderven in de gehenna”, x: 28; Lukas xii: 4, 5, 7; maar hier wordt met vrezen aangeduid vrees hebben dat zij geestelijk mochten sterven, bijgevolg de natuurlijke vrees, zijnde ontzetting en angst; de geestelijke vrees echter is heilige vreze, welke aan elke geestelijke liefde inis, verschillend volgens het hoedanige der liefde en volgens de hoeveelheid ervan; in deze vreze is de geestelijke mens; deze eveneens weet dat de Heer niet iemand het boze doet, te minder iemand ten aanzien van het lichaam en ten aanzien van de ziel in de gehenna verderft, maar dat Hij alien weldoet, en dat Hij een ieder ten aanzien van het lichaam en ten aanzien van de ziel tot Zich in den Hemel wil verheffen; vandaar is diens vrees een heilige vreze dat de mens niet door het boze des levens en door het valse der leer die Goddelijke liefde afkeert in zich, en zo kwetst; maar de natuurlijke vrees is ontzetting, angst en schrik voor gevaren, straffen, en zo voor de hel, welke vrees aan elke lichamelijke liefde inis, ook verschillend volgens het hoedanige der liefde, en volgens de hoeveelheid ervan; de natuurlijke mens die deze vrees heeft, weet niet anders, dan dat de Heer den bozen het boze doet, hen veroordeelt, in de hel werpt, en straft; uit hoofde hiervan is het dat dezen voor God vrezen en zich ontzetten; in deze vrees zijn

de meesten van de Joodse en de Israëlitische natie geweest, ter oorzaak hiervan dat zij natuurlijke mensen waren; deswege wordt zo vaak in het Woord gezegd angstig worden en beven voor Jehovah en eveneens dat zij in angst en beving waren: vandaar was het, dat van de zonen Israëls wordt gezegd dat zij sidderden toen de Goddelijke Wet, of het Goddelijk Ware, werd verkondigd vanaf den berg Sinai, Exod. xx: 18, 19, 20; Deut. v: 23, 24, 25; die vrees is het welke voor een deel wordt verstaan onder *de angst van Izak, waarbij Jakob zwoer aan Laban*, Gen. xxxi: 42, 53; onder Abraham, Izak en Jakob wordt immers in het Woord de Heer verstaan, onder Abraham de Heer ten aanzien van het Goddelijk Hemelse, onder Izak ten aanzien van het Goddelijk Geestelijke, en onder Jakob ten aanzien van het Goddelijk Natuurlijke; het Goddelijk Geestelijke, hetwelk Izak betekende, is het Goddelijk Ware, hetwelk de natuurlijke mensen verschrikt, en omdat Laban een natuurlijk mens was, zwoer Jakob hem bij den angst of schrik van Izak. Een bijna eendere vrees wordt verstaan bij Jesaja: *“Jehovah Zebaoth zult gij heiligen, want Hij is uw vrees en uw angst”*, viii: 13; vrees daar wordt gezegd voor den geestelijken mens, en angst voor den natuurlijken. Opdat de geestelijke mens niet in zulk een vrees zij als waarin de natuurlijke mens is, wordt derhalve gezegd: “Vreest niet”; bij Jesaja: *“Jakob en Israël, gij moet niet vrezen, want Ik heb u verlost, roepende bij uw naam; gij zijt Mijne”*, xliii: 1; bij Lukas: *“Vreest niet, gij kleine kudde, omdat het uw Vader heeft behaagd u het koninkrijk te geven”*, xii: 32; en bij Jeremia: *“Opdat gij niet vreest, o mijn knecht Jakob, en opdat gij niet verschrikt, o Israel, omdat Ik u behoudende ben van verre; Jakob zal kalm en rustig zijn, geen die hem verschrikt”*, xxx: 9, 10; en in vele andere plaatsen. Dat bovendien vrees, schrik, verbijstering, en eendere dingen, verschillende beroeringen van den animus en veranderingen van den staat des gemoeds betekenen, zie men boven in n. 667, 677.

697. En om te verderven die het land verderven; dat dit betekent de hel voor hen die de Kerk vernietigen, staat vast uit de betekenis van verderven, wanneer het hen betreft die de Kerk vernietigen, zijnde de verdoemenis en de hel; want wanneer het loon geven aan de knechten profeten en aan de heiligen betekent de zaliging en den Hemel betekent voor hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, aldus voor hen die de Kerk maken, zo betekent vandaar haar verderven de verdoemenis en de hel; en uit de betekenis van het land, zijnde de Kerk, waarover boven n. 29, 304, 413, 417; vandaar betekent het land verderven de Kerk vernietigen. Dat onder het land in het Woord de Kerk wordt verstaan, is met vele dingen boven getoond, voorts ook in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN: de oorzaken waarom met het land in het Woord de Kerk

wordt aangeduid, zijn er verscheidene; namelijk, dat onder het land daar, als niet enig land in het bijzonder wordt genoemd, zoals het land van Egypte, van Edom, van Moab, van Assyri, van Chaldea, van Babel, en van andere, het land Kanaän wordt verstaan; en met dat land kan door hen die in de geestelijke idee zijn, niet een land worden gedacht, omdat dit aards is en niet hemels; maar gedacht wordt het hoedanige van de natie daar ten aanzien van de Kerk, eender zoals, wanneer in de idee van iemand de Kerk, of de godsdienst, of de eredienst is, hij dan, wanneer vanuit die idee landen worden genoemd, niet een land denkt, maar het hoedanige van de natie des lands ten aanzien van de Kerk, den godsdienst of den eredienst; vandaar is het, dat de Engelen, die geestelijk zijn, de Kerk denken wanneer de mens in het Woord land leest; en dat wat de Engelen denken, is de geestelijke zin des Woords, want de geestelijke zin des Woords is voor de Engelen en eveneens voor de mensen die geestelijk zijn; het Woord immers in de letter is natuurlijk, maar nochtans is het van binnen of in zijn schoot geestelijk; en als het natuurlijke wordt afgewist, ligt het geestelijke open dat van binnen of in den schoot is. Bovendien zijn er landen in de geestelijke Wereld, of in de Wereld waar de geesten en de Engelen zijn, evenzeer als in de natuurlijke Wereld waar de mensen zijn, en die landen zijn ten aanzien van de uitwendigen schijn volstrekt eender; daar zijn vlakten, dalen, bergen, heuvels, en zijn rivieren en zeeën, en eveneens zijn er velden, weiden, wouden, tuinen, paradijzen; en die landen daar zijn schoon van aanblik geheel en al volgens den staat der Kerk bij hen die op dezelve wonen, en zij worden eveneens veranderd volgens de veranderingen van de Kerk bij hen; in één woord, er is een volledige overeenstemming van de landen daar met de opneming van het goede der liefde en het ware des geloofs bij de bewoners; vandaar is het eveneens, dat met het land in het Woord de Kerk wordt aangeduid, het hoedanige immers van het land is het hoedanige der Kerk daar; de overeenstemming maakt dat; in die wereld maakt het land zelf één met de Kerk, zoals het overeenstemmende met zijn zaak waarmede het overeenstemt, geheel en al zoals de uitwerking met haar uitwerkende oorzaak, zoals het oog met zijn gezicht, zoals de spraak met haar verstand, zoals de handeling met den wil, zoals de trekken van het aangezicht [*vultus faciei*] met de aandoening der denking, in een woord zoals het instrumentale met zijn principale, waarvan gezegd wordt dat zij één ding maken, aldus in de geestelijke Wereld het hoedanige des lands met het hoedanige der Kerk; uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is dat met het land in het Woord de Kerk wordt aangeduid, en hier dat met het land verderven wordt aangeduid de Kerk vernietigen; zoals eveneens in de volgende

plaatsen; bij Jesaja: *“Is deze de man beroerende het land, doende beven de koninkrijken; hij stelde het wereldrond tot een woestijn, hij vernietigde de steden ervan: gij hebt uw land verdorven, gij hebt uw volk gedood”*, XIV: 16, 17, 20; deze dingen betreffen Lucifer, onder wien daar Babel wordt verstaan, zoals uit de voorafgaande en de volgende dingen daar blijkt; en met het land dat hij beroerde en dat hij verdoerde, wordt de Kerk aangeduid; met de koninkrijken die hij doet beven, worden de Kerken aangeduid waarin de gemene Kerk is onderscheiden; met het wereldrond dat hij tot een woestijn stelde, wordt de gemene Kerk aangeduid; met de steden die hij vernietigde, worden de ware dingen van haar leer aangeduid; en met het volk dat hij doodde, worden aangeduid de mensen der Kerk wier geestelijk leven hij heeft verdorven. Bij Jeremia: *“Zie, Ik tegen u, verdervende berg, verdervende de algehele aarde”*, LI: 25; ook deze dingen betreffen Babel, welke een verdervende berg wordt geheten, omdat de berg de liefde van heersen betekent, daar over den Hemel en over het land (de aarde), aan welke liefde de goede en de ware dingen der Kerk als middelen van dienst zijn; en daarom betekent het algehele land (de aarde) verderven de Kerk vernietigen. Bij Daniël: *“Het vierde beest opklimmende vanuit de zee zal het ganse land verteren, en hetzelfde vertreden, en hetzelfde verbrijzelen”*, VII: 23; met dit beest wordt ook aangeduid de liefde van heersen over den algehelen Hemel en het algehele land, welke liefde degenen hebben die vanuit Babel zijn; men zie boven n. 316, 556; en daarom wordt met het land verteren, vertreden en verbrijzelen aangeduid de Kerk geheel en al vernietigen; wie ziet niet, dat niet enig beest zal opklimmen vanuit de zee, hetwelk het gehele land zal verteren, vertreden en verbrijzelen, maar dat het de ene of andere boze en duivelse liefde is, die aldus zal doen met de Kerk. Bij Mozes: *“Er zal niet langer een vloed zijn om de aarde (het land) te verderven”*, Gen. IX: 11; onder het land wordt ook daar de Kerk verstaan, welke door de antediluvianen is vernietigd, maar niet langer vernietigd moet worden. Bij Jesaja: *“Jehovah ledigmakende het land, en hetzelfde uitledigende, en Hij zal de aangezichten ervan omkeren. Door ledig te maken zal het land ledig gemaakt worden, en door te beroven zal het beroofd worden: het bewoonbare land zal rouwen, verward worden; verkwijnen, verward worden zal het wereldrond: het land zelf zal ontwijfd worden, uit hoofde hiervan dat zij de wetten hebben overtreden, het statuut hebben overklommen, het verbond der eeuwigheid ijdel hebben gemaakt; deswege zal de vervloeking het land verteren. De sluisen uit de hoogte zijn geopend, en beroerd zijn de fundamenten des lands; door te verbreken is het land verbroken, door te beroeren is het land beroerd, door te waggelen waggelt het land zoals een dronkaard, en het zal heen en weder worden bewogen zoals een lat”*,

xxiv: 1, 3, 4, 5, 6, 18, 19, 20; dat hier onder het land niet een land wordt verstaan, maar de Kerk, kan een ieder zien; dat het aldus wordt gezegd met betrekking tot de Kerk, is omdat de landen in de geestelijke Wereld, waarop de Engelen en de geesten wonen, zodanig als hier wordt gezegd, volgens de veranderingen van den staat der Kerk bij de bewoners daar worden veranderd, ja zelfs ook worden beroerd; dat gezegd wordt “Jehovah ledig makende het land en hetzelfde uitledigende”, voorts dat het door ledig te maken zal worden ledig gemaakt en door te beroven zal worden beroofd, is omdat het land daar, wanneer de Kerk bij hen wordt verwoest, geheel en al zijn aangezichten verandert; de paradijsse dingen daar, de bloemenbedden, de groene dreven, en de overige dingen, vanuit welke die landen tevoren bloeiden, verdwijnen, en in de plaats ervan ontstaan onliefelijke dingen, zoals zandachtige, rotsachtige streken, velden vol doornstruiken en distels, en eendere dingen, die overeenstemmen met de valse en de boze dingen welke de Kerk hebben verwoest; de verwoesting van haar ten aanzien van het goede der liefde en der naastenliefde, wordt aangeduid met het land ledig maken, en de verlatenheid van haar ten aanzien van de ware dingen der leer en des geloofs, wordt aangeduid met hetzelfde uitledigen en beroven, en de verandering zelf met zijn aangezichten omkeren; het bewoonbare land zal rouwen, verward worden, het wereldrond zal verkwijnen en verward worden, de vervloeking zal het land verteren, betekent dat niet iets daar zal groeien en bloeien, maar dat het onvruchtbaar zal worden en vervuld met onnuttige dingen, tengevolge waarvan aangaande het land wordt gezegd dat het rouwt, verkwijnt en door de vervloeking wordt verteerd; omdat deze dingen geschieden, wanneer de bewoners daar zich niet langer bekommeren om de heilige dingen der Kerk, wordt derhalve gezegd: Uit hoofde hiervan dat zij de wetten hebben overtreden, en het statuut hebben overklommen, het verbond der eeuwigheid ijdel hebben gemaakt; aangezien de landen daar nu eens worden overstroomd, dan weer worden geschokt, ook hier en daar splijten en open gaan naar de hel toe, die beneden is en zich verheft, hetgeen geschiedt volgens het hoedanige en de mate waarin de valse en de boze dingen worden geliefd, en vandaar de goede en de ware dingen der Kerk worden vervalst en geloochend, wordt derhalve gezegd dat de sluizen uit de hoogte worden geopend, de fundamenten des lands worden beroerd, het land wordt verbroken, en waggelt zoals een dronkaard; deze dingen geschieden ook daadwerkelijk in de geestelijke Wereld, wanneer de staat der Kerk daar in het tegendeel wordt veranderd. Uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is dat onder het land hier en in het Woord elders de Kerk wordt verstaan.

698. Vers 19. *En geopend werd de Tempel Gods in den Hemel, en gezien werd de ark Zijns Verbonds in Zijn Tempel: en er werden bliksemen en stemmen en donderslagen en aardbeving en grote hagel.* En geopend werd de Tempel Gods in den Hemel, betekent de verschijning van den nieuwen Hemel en de nieuwe Kerk, waar de eredienst des Heren is: en gezien werd de ark Zijns Verbonds in Zijn Tempel, betekent het Goddelijk Ware, door hetwelk de verbinding is met den Heer: en er werden bliksemen, en stemmen en donderslagen, betekent toen in de lagere gebieden, waar de bozen zijn, botsingen en opschuddingen van de denkingen en de redeneringen vanuit het boze en het valse over het goede en het ware: en aardbeving, betekent de verandering van den staat ten aanzien van de dingen die des Hemels en der Kerk zijn bij hen: en grote hagel, betekent het helse valse, vernietigende de ware en de goede dingen der Kerk.

699. En geopend werd de Tempel Gods in den Hemel; dat dit betekent de verschijning van den nieuwen Hemel en de nieuwe Kerk, waar de eredienst des Heren is, staat vast uit de betekenis van den Tempel, zijnde de Hemel en de Kerk, hier de nieuwe Hemel en de nieuwe Kerk; de verschijning ervan wordt daarmee aangeduid dat de Tempel werd geopend; dat de Tempel in den hoogsten zin den Heer betekent ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke, en het Goddelijk Ware voortgaande uit Hem en in den betrekkelijken zin den Hemel en de Kerk, zie men boven, n. 220, 391, 630. Dat de Tempel hier betekent den nieuwen Hemel en de nieuwe Kerk, waar is de eredienst des Heren, is omdat in dit Hoofdstuk is gehandeld over de veranderingen van den staat die het Laatste Gericht voorafgaan, namelijk over de scheiding der bozen van de goeden, en over de verwijdering van hen uit de plaatsen waar zij tevoren waren geweest; wanneer dit geschiedt, dan verschijnt aan hen die in de hogere Hemelen zijn, een nieuwe Hemel en een nieuwe Kerk; deze konden, zolang de goeden verbonden waren met de bozen, niet verschijnen, omdat hun innerlijke dingen toegesloten waren, opdat zij niet zouden worden gekwetst door de bozen, met wie er ten aanzien van de uitwendige dingen een vergemeenschapping was geweest; doch toen genen afgescheiden en verwijderd waren, werden bij de goeden de innerlijke dingen geopend, welke in zich hemels waren, en nadat deze waren geopend, stond de Hemel en de Kerk open; want voorzoveel als de innerlijke dingen, welke hemels en geestelijk zijn, worden geopend, voor evenzoveel staat de Hemel open zodanig als die is ten aanzien van de Kerk bij hen in wie de Hemel en de Kerk is. Dat het zo is, kan niemand vanuit het eigen inzicht weten, omdat het verborgenheden des Hemels zijn die vanuit de onthulling moeten worden geleerd: wie immers kan weten, hoe het Laatste Gericht is volvoerd, voorts hoedanige veranderingen

in de geestelijke Wereld zijn voorafgegaan, en welke zijn gevolgd; opdat zij echter zouden worden geweten, zijn zij mij geopenbaard; en daarom is het geoorloofd die dingen hier vanuit de Onthulling te beschrijven. Dat gezegd wordt de nieuwe Hemel en de nieuwe Kerk, waar is de eredienst des Heren, is omdat in den nieuwen Hemel en in de nieuwe Kerk de Allene Heer wordt vereerd; daar wordt immers het Goddelijke niet onderscheiden in drie Personen, maar in het Drievuldige in een Persoon, over welke Drievuldigheid men zie hetgeen is geschreven in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA van ri. 280 tot 310: dit eveneens is het wat wordt verstaan in de Apocalyps waar wordt gehandeld over de Nieuwe Hierosolyma *“Overigens zag ik geen Tempel in dezelve, omdat de Heer God Almachtig haar Tempel is, en het Lam”*, Hfdst. XXI: 22; onder den Heer God Almachtig en het Lam, wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke; dat daar geen Tempel werd gezien, is omdat met den Tempel in den hoogsten zin de Heer wordt aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Ware en ten aanzien van den eredienst, zoals boven in n. 220, 391, 630 is getoond, en omdat onder Nova Hierosolyma wordt verstaan de Kerk ten aanzien van de leer, of de leer van Nova Hierosolyma. Doch nochtans zijn er Tempels in den Hemel, waarin de Heer wordt gepredikt, en het Goddelijk Ware wordt geleerd.

700. En gezien werd de ark Zijns Verbonds in Zijn Tempel; dat dit betekent het Goddelijk Ware, door hetwelk de verbinding is met den Heer, staat vast uit de betekenis van de ark des verbonds, zijnde het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, waarover aanstonds. Dat de ark des verbonds werd gezien, was omdat de Tempel verscheen, en in het midden van den Tempel van Hierosolyma was de ark, waarin de beide Tafelen der Wet waren nedergelegd, waarmede in den universelen zin werd aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, aldus de Heer Zelf, Die het Goddelijk Ware in de Hemelen is, krachtens hetwelk ook de Heer het Woord wordt genoemd bij Johannes, Hfdst. I: 1, 2, 14: dat de ark dit betekent, was omdat de Tent der samenkomst de drie Hemelen uitbeeldde, haar Voorhof den laatsten of eersten Hemel; de Tent zelf tot aan den Voorhang, waar de tafel voor de broden, het reukaltaar en de kandelaar waren, beeldde den middelsten of tweeden Hemel uit; en de ark die binnen den Voorhang was, waarop het Verzoendeksel was met de Cherubim, beeldde den binnensten of derden Hemel uit; en de Wet zelf, welke in de ark was, beeldde uit den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware of het Woord; en omdat de verbinding met den Heer is door het Woord, werd derhalve die ark de ark des verbonds genoemd; het verbond immers betekent de verbinding. Dat de Tent of de

Tabernakel den vorm des Hemels heeft uitgebeeld, en dat zij tezamen met den Voorhof de drie Hemelen heeft uitgebeeld, en dat het heilige der heiligen, hetwelk het binnenste was, waar de ark was, waarin de tafelen der Wet lagen, den derden of binnensten Hemel heeft uitgebeeld, en de Wet of de Getuigenis den Heer Zelf, zie men in DE HEMELSE VER-BORGENHEDEN, n. 3478, 9457, 9481, 9485; en dat de Tabernakel evenzeer als de Tempel in den hoogsten zin den Heer heeft betekend, in den betrekkelijken zin den Hemel en de Kerk, en vandaar het heilige van den eredienst, ook daar, n. 9457, 9481, 10242, 10245, 10304, 10545. Dat het verbond in het Woord de verbinding betekent; en dat alle dingen der Kerk, zowel de inwendige als de uitwendige, de tekenen des verbonds zijn, en dat zij het verbond worden geheten omdat door hetzelfde de verbinding is, ook in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 665, 666, 1023, 1038, 1864, 1996, 2003, 2021, 2037, 6804, 8767, 8778, 9396, 9416, 10632. Dat vandaar de op den berg Sinai verkondigde Wet het verbond werd geheten, en de ark waarin die Wet was, de ark des verbonds, ook daar, n. 6804, 9416. Dat de ark met het verbond of met de Getuigenis daarin gesloten, den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Hemelse, zijnde het Goddelijk Ware in den binnensten of derden Hemel, kan vaststaan uit de dingen die over de ark worden gezegd in het Woord; zoals bij Mozes: *“Zij zullen Mij een Heiligdom maken, opdat Ik wone in het midden van hen, naar al wat Ik u getoond heb, den vorm van het Habitakel: in de eerste plaats zullen zij maken een ark van schittimhout, en gij zult ze overtrekken met zuiver goud, van binnen en van buiten zult gij ze overtrekken: en gij zult voor dezelve maken een zoom van goud; vier ringen van goud voor de handbomen; en gij zult geven in de ark de Getuigenis die Ik u zal geven: en gij zult maken een Verzoendeksel van zuiver goud, en gij zult maken twee Cherubim van goud, massief zult gij ze maken; vanuit het Verzoendeksel, aldus dat de Cherubim de vleugels uitspreiden, en met hun vleugels het Verzoendeksel bedekken, en hun aangezichten naar het Verzoendeksel: en in de ark zult gij de Getuigenis geven, en Ik zal daar met u samenkomen, en Ik zal met u spreken van boven het Verzoendeksel van tussen de twee Cherubim, die op de ark der Getuigenis zijn, al wat Ik u zal gebieden tot de zonen Israëls”,* Exod. xxv: 8 tot 22. *“Gij zult maken een Voorhang van hemelsblauw, en purper en scharlaken dubbelgedoopt, en getweerd fijn linnen, met Cherubim: gij zult hem geven op de vier kolommen uit schittimhout, met goud overtogen; en gij zult geven den Voorhang onder haakjes, en de ark der Getuigenis daarheen brengen binnen den Voorhang, aldus dat de Voorhang u een scheiding make tussen het hellige en tussen het heilige der heiligen; en gij zult geven den voorhang vóór de ark, in het heilige der heiligen”,* Exod. xxvi: 31, 32,

33, 34; boven is gezegd, dat de Tent waar de ark, de kandelaar, de tafel voor de broden, en het altaar voor het reukwerk was, tezamen met den Voorhof, de drie Hemelen heeft uitgebeeld, en dat de plaats binnen den Voorhang, waar de ark was, waarin de Wet of de Getuigenis lag, den derden Hemel uitbeeldde; dat deze plaats dien Hemel uitbeeldde, was omdat daar de Wet was, waaronder wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware of ten aanzien van het Woord, want die Wet betekent in den brede zin hetzelfde, en het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer formeert de Hemelen; dit wordt zeer zuiver opgenomen door de Engelen van den derden Hemel, omdat zij in de verbinding zijn met den Heer door de liefde tot Hem; alle Engelen immers in dien Hemel zijn in de liefde tot den Heer; deswege zien zij het Goddelijk Ware in zich als het ware ingeënt, hoewel het aanhoudend invloeit uit den Heer; vandaar is het, dat van dien Hemel, meer dan van de overige Hemelen, die lager zijn, wordt gezegd dat hij in den Heer is, omdat hij is in het Goddelijke dat voortgaat uit Hem: deze Hemel werd uitgebeeld door de ark waarin de Wet lag, dat is, de Heer; vandaar was het dat de ark was overtrokken met goud van binnen en van buiten, en dat het Verzoendeksel was op de ark, en dat op het Verzoendeksel en vanuit hetzelfde de twee Cherubim waren, die van zuiver goud waren; het goud immers betekent vanwege de overeenstemming het goede der liefde, waarin de Engelen van den derden Hemel zijn; met het Verzoendeksel werd aangeduid de verhoring en de opneming van alle dingen van den eredienst die vanuit het goede der liefde uit den Heer zijn, en met de Cherubim werd aangeduid de Voorzienigheid des Heren en de bescherming, opdat Hij niet wordt toegegaan dan alleen door het goede der liefde; en die Hemel met de Engelen daar wordt beschermd, opdat niet iets tot den Heer Zelf wordt opgeheven dan alleen dat wat vanuit het goede der liefde tot Hem uit Hem voortgaat; elke eredienst Gods immers gaat door de Hemelen heen tot aan den Heer toe, en wordt onderweg gezuiverd, totdat hij wordt opgeheven tot den derden Hemel, en daar den Heer nadert en door Hem wordt opgenomen; de overige dingen die onzuiver zijn, worden onderweg afgewist; vandaar is het, dat de Cherubim van goud waren gesteld op het Verzoendeksel dat op de ark was; en vandaar is het, dat die plaats het heiligdom werd geheten, en eveneens het heilige der heiligen, en dat het onderscheiden was van het uiterlijke deel van den Tabernakel door den Voorhang. Dat de Tent tezamen met den Voorhof de drie Hemelen heeft uitgebeeld, kan ook hieruit vaststaan, dat alle dingen die bij de zonen Israëls waren ingesteld, uitbeeldend voor de hemelse dingen zijn geweest, want de Kerk zelf was een uitbeeldende Kerk; aldus was in de eerste plaats de

Tabernakel tezamen met het Altaar het heiligste van den eredienst; op het Altaar immers werd de eredienst volvoerd door brandoffers en slachtoffers, en in den Tabernakel door rokingen, en door de luchters die daar dagelijks werden aangestoken, en door de broden die ook op de tafel dagelijks werden geordend; al deze dingen beeldden uit allen eredienst in den Hemel en in de Kerk, en de Tent zelf met de ark de Hemelen zelf; vandaar was het, dat die Tabernakel werd genoemd het Habitakel van Jehovah God, zoals de Hemel zelf wordt genoemd: dat de Hemelen werden uitgebeeld door den Tabernakel, kan ook hieruit vaststaan, dat zijn vorm was getoond aan Mozes door den Heer op den berg Sinai, en dat wat in den vorm wordt getoond door den Heer, beeldt uit of den Hemel, of de dingen die des Hemels zijn; dat de vorm van den Tabernakel werd getoond aan Mozes op den berg Sinai, staat vast uit deze dingen die gezegd werden tot Mozes: *“Dat zij Mij een Heiligdom maken, opdat Ik in het midden van hen wone, naar al wat Ik u heb getoond, den vorm van het habitakel”*; en daarna: *“Zie en maak in hun vorm dien gij gedaan waart te zien in den berg”*, Exod. xxv: 8, 9, 10; vandaar is het, dat gezegd wordt Heiligdom, en dat gezegd wordt: Opdat Ik wone in het midden van hen. Wat in het bijzonder de ark aangaat, wat namelijk dezelve, voorts het Verzoendeksel daarover, alsmede de Cherubim op het Verzoendeksel, be-tekenen, voorts wat de gouden zoom rondom de ark, en wat de vier ringen voor de handbomen, voorts wat de Voorhang, de haakjes, met de overige dingen daar, betekenen, zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, van n. 9484 tot 9577, 9670 tot 9680. De Heiligheid zelf van den gansen Tabernakel was vanwege de Getuigenis, dat is, vanwege de twee stenen Tafelen, waarop de Wet was ingegrift, ter oorzaak hiervan dat de Wet betekende den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, en vandaar ten aanzien van het Woord, want dit is het Goddelijk Ware. Dat de Heer het Woord is, staat vast bij Johannes, waar wordt gezegd: *“Het Woord was bij God, en God was het Woord; en het Woord is Vlees geworden, en het heeft onder ons gewoond”*, Hfdst. 1: 1, 2, 14. Dat de Wet, welke b de Getuigenis en het Verbond wordt genoemd, gegeven was in de ark, en eender het door Mozes geschreven Boek, staat vast uit deze dingen bij hem: *“Gij zult in de ark de Getuigenis geven die Ik u geven zal”*, Exod. xxv: 16; Hfdst. xl: 20. *“Ik legde de tafelen der Wet in de ark, die ik gemaakt had, opdat zij daar waren, gelijkerwijs als mij Jehovah geboden had”*, Deut. x: 5. En aangaande het door Mozes geschreven Boek der Wet: *“Toen Mozes voleindigd had de woorden dezer Wet te schrijven op het Boek totdat hij deze beëindigd had, gebod Mozes den Leviten die de ark droegen, dat zij het Boek der Wet zouden nemen, en leggen aan de zijde van de ark des verbonds, opdat het*

daar zij tot een getuige”, Deut. xxxi: 24, 25, 26; waaruit blijkt, dat van binnen in de ark niet dan de twee stenen tafelen zijn geweest waarop de Wet was geschreven, en dat aan de zijde ervan het Boek van Mozes was. Dat er niet dan de twee stenen Tafelen in de ark waren, staat vast uit het Eerste Boek der Koningen: *“Er was niet in de ark dan alleen de twee stenen tafelen, die Mozes daar had nedergelegd in Choreb, het verbond dat Jehovah had gesloten met de zonen Israëls”*, viii: 9. Dat het Boek van Mozes, hetwelk aan de zijde van de ark was nedergelegd, daarna werd weggenomen en bewaard in den Tempel, kan hieruit vaststaan *dat Chilkiah de hogepriester het Boek der Wet had gevonden in het huis van Jehovah, en het gaf aan Schafan, die dit zeide tot den Koning, en het las vóór den koning”*, ii Kon. xxii: 8 tot ii. Dat door de Ark de Heer werd uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware, en vandaar werd aangeduid het Goddelijk Ware dat uit den Heer is, aldus het Woord, kan ook hieruit vaststaan, dat de Heer van daar sprak met Mozes; want gezegd wordt: *“In de Ark zult gij de Getuigenis geven, en Ik zal daar niet u samenkomen, en Ik zal met u spreken van tussen de twee Cherubim die op de Ark der Getuigenis zijn, al wat Ik u zal gebiedten tot de zonen Israëls”*, Exod. xxv: 21, 22: en elders: *“Wanneer Mozes was binnengegaan in de Tent der samenkomst, om te spreken met Hem, zo hoorde hij een stem sprekende tot hem van boven het Verzoendeksel, hetwelk is op de Ark der Getuigenis, van tussen de twee Cherubim; aldus sprak Hij tot hem”*, Num. vii: 89; dat de Heer van daar tot Mozes sprak, was omdat de Wet daar was; en met die Wet wordt in den brezen zin aangeduid de Heer ten aanzien van het Woord, en de Heer spreekt vanuit het Woord met den mens; dat het was van boven het Verzoendeksel tussen de twee Cherubim, was omdat met het Verzoendeksel wordt aangeduid de verwijdering van de valsheden vanuit de boze liefden, en dan de opneming en de verhoring, en met de Cherubim de bescherming opdat Hij niet worde toegegaan dan alleen door het goede der liefde. Aangezien de Heer in den Hemel en in de Kerk het Goddelijk Ware of het Woord is, en dit wordt verstaan onder de Wet gesloten in de ark, en omdat de tegenwoordigheid des Heren is in de Wet of het Woord, was derhalve daar waar de ark was, Jehovah of de Heer, zoals kan vaststaan uit deze dingen bij Mozes: *“Mozes zeide tot Chobab: Verlaat ons toch niet, omdat het u bekend was hoe wij ons moeten legeren in de woestijn, weswege gij ons tot ogen zult zijn; en het zal geschieden wanneer gij met ons zult zijn gegaan, en het zal geschieden, dat goede waarmede Jehovah ons zal weldoen, daarmede zullen wij U weldoen. En zij trokken voort van den berg van Jehovah, een reis van drie dagen, en de ark des Verbonds van Jehovah was voorttrekkende vóór hen een reis van drie dagen om voor hen een rust te speuren; en de wolk van*

Jehovah was over hen des daags wanneer zij voorttrokken vanuit het kamp. Wanneer de ark voorttrok, zeide Mozes: Sta op, Jehovah, opdat Uw vijanden verstrooid worden, en Uw haters van vóór Uw aangezichten vluchten: En wanneer zij rustte, zeide hij: Kom weder, Jehovah, tienduizenden der duizenden van Israël”, Num. x: 31 tot 36; uit deze afzonderlijke dingen blijkt, dat Jehovah of de Heer daar wordt verstaan onder de Ark vanwege Zijn tegenwoordigheid in de Wet welke in de ark was, aldus vanwege Zijn tegenwoordigheid in het Woord. Omdat de Heer daar wordt verstaan onder de Wet, en vandaar onder de Ark, zeide Mozes: Sta op, Jehovah, opdat Uw vijanden [*inimici*, letterlijk onvrienden] verstrooid worden, en Uw haters van vóór Uw aangezichten vluchten; en wanneer zij rustte, zeide hij: Kom weder, Jehovah, tienduizenden der duizenden van Israël: maar die zelfde woorden behelzen nog innerlijker dingen, namelijk dat de Heer door Zijn Goddelijk Ware de mensen leidt en hen beschermt tegen de valse en de boze dingen die uit de Hel zijn, vooral in de verzoeking, welke in het bijzonder worden aangeduid met de voorttrekkingen van de zonen Israëls in de woestijn 40 jaren; dat Hij hen aanhoudend leidt door Zijn Goddelijk Ware, wordt daarmede aangeduid dat de ark des verbonds van Jehovah vóór hen voorttrok een reis van 3 dagen om voor hen rust te speuren; onder de Ark van Jehovah wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware; onder het voorttrekken een reis van 3 dagen wordt het toezicht en de leiding van den aanvang tot het einde verstaan; en met het speuren wordt aangeduid de zaliging, zijnde het einddoel; de bescherming echter tegen de valse en de boze dingen die uit de Hel zijn, wordt aangeduid met de wolk van Jehovah over hen des daags, voorts met de woorden van Mozes wanneer de Ark voorttrok: “Sta op, Jehovah, opdat Uw vijanden verstrooid worden, en Uw haters van voor Uw aangezichten vluchten; met de wolk van Jehovah des daags, wordt ook de bescherming aangeduid door het Goddelijk Ware in laatsten, zodanig als het Woord is in den zin der letter; de Heer immers kan door dit ook worden toegegaan door de bozen, en Hij beschermt de innerlijke dingen des Woords, welke de hemelse en de geestelijke dingen zijn; dat de wolk dit des Woords betekent, zie men boven in n. 594; met de vijanden en de haters worden de valse en de boze dingen aangeduid die uit de Hel zijn, met de vijanden (onvrienden) de valse dingen, en met de haters de boze dingen; aldus worden eveneens aangeduid de hellen ten aanzien van die dingen; de ware dingen vanuit het goede, welke na de verzoeking aan den mens zijn ingeplant, worden aangeduid met: Wanneer de ark rustte, zeide Mozes: Kom weder, Jehovah, tienduizenden der duizenden van Israël; het rusten van de ark betekende den staat na de verzoeking,

wanneer de boze en de valse dingen verwijderd zijn; met wederkomen wordt aangeduid de tegenwoordigheid des Heren alsdan, want in de verzoeken schijnt de Heer als het ware afwezig; en met de tienduizenden der duizenden van Israël, worden de ingeplante ware dingen vanuit het goede aangeduid, vanuit welke de Kerk is; dat tienduizenden wordt gezegd met betrekking tot de ware dingen, en duizenden met betrekking tot de goede dingen, zie men boven in n. 336. Eendere dingen worden aangeduid met deze bij David: *“Zie, wij hebben van Hem gehoord in Efratha, wij hebben Hem gevonden in de velden des wouds; wij zullen binnengaan in Zijn Habitakels, wij zullen ons inkrommen voor de voetbank Zijner voeten: Sta op, Jehovah, tot Uw rust, Gij en de Ark Uwer sterkte: dat Uw priesters worden bekleed met gerechtigheid, en dat Uw heiligen jubelen”*, Psalm CXXXII: 6, 7, 8, 9; in dien Psalm wordt klaarlijkend over den Heer gehandeld, Die ook daar wordt verstaan onder David, zoals kan vaststaan hieruit dat gezegd wordt: Wij hebben Hem gevonden in Efratha, en in de velden des wouds; voorts dat zij zich zouden inkrommen voor de voetbank Zijner voeten; Efratha is Bethlechem, waar de Heer geboren werd, en met Efratha wordt het Woord aangeduid ten aanzien van zijn natuurlijken zin, en met Bethlechem het Woord ten aanzien van zijn geestelijken zin, en daar wilde Hij geboren worden, omdat de Heer het Woord is; met de velden des wouds worden aangeduid de dingen die van den natuurlijken zin des Woords zijn, aldus die van den zin der letter zijn; de geestelijke zin des Woords wordt ook aangeduid met Zijn Habitakels, en vandaar ook de Hemel, omdat de Hemel in dien zin is; en met de voetbank der voeten, waarvoor zij zich zullen inkrommen, wordt de natuurlijke zin des Woords aangeduid, en vandaar ook de Kerk op aarde, omdat deze in dien zin is; dat de voetbank der voeten des Heren de Kerk op aarde is, zie men boven, n. 606; met de rust waartoe Jehovah zou opstaan, wordt aangeduid de vereniging van het Goddelijke en het Menselijke in den Heer, en de verbinding van Hem met den Hemel en de Kerk; en omdat de Heer de rust en den vrede heeft, en eveneens zij die hebben die in den Hemel en in de Kerk zijn, wanneer Hij de hellen heeft onderjukt, en alle dingen daar en in de Hemelen in orde heeft gesteld, wordt gezegd: Sta op, Gij en de Ark Uwer sterkte; onder Gij wordt de Heer Zelf verstaan, en onder de Ark Uwer sterkte wordt het uit Hem voortgaande Goddelijk Ware verstaan, want door dit heeft de Heer de Goddelijke Macht; met de priesters die bekleed zullen worden met gerechtigheid, en met de heiligen die zullen jubelen, worden eendere dingen aangeduid als met de duizenden en de tienduizenden van Israël; met de priesters zij die in het goede zijn, en met de heiligen zij die in de ware dingen

zijn, aldus abstract genomen de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk; dat met de priesters in den abstracten zin de goede dingen der Kerk worden aangeduid, zie men boven, n. 31 einde, en met de heiligen in dien zin de ware dingen der Kerk, ook boven, n. 204, 325; meer dingen vanuit dien Psalm zie men boven, n. 684. Aangezien de Ark vanwege de Wet die in haar was, den Heer betekende ten aanzien van het Goddelijk Ware, en omdat de Heer de Almacht heeft vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, zijn vandaar door de Ark wonderen gedaan, zoals dat door haar de wateren van den Jordaan werden afgesneden, zodat de zonen Israëls in het droge doorgingen; dat de muur der stad Jericho viel; dat Dago, de god der Aschdodieten vóór haar nederviel, en dat de Aschdodieten, de Gittieten, de Ekronieten en de Bethschemieten met plagen werden geslagen ter oorzaak van haar: dat Uzah stierf omdat hij haar aanraakte: dat Obed-Edom, in wiens huis zij werd binnengebracht, gezegend werd: en aangezien die historische dingen verborgenheden behelzen, welke door den geestelijken zin ervan enig en alleen openliggen, zou ik ook die dingen willen ontvouwen, te dien einde dat men wete wat de Ark in den strikten en in den brede zin betekent.

TEN EERSTE, aangaande de wateren van den Jordaan, afgesneden opdat de zonen Israëls in het droge doorgingen, bij Joschuah: *“Joschuah en alle zonen Israëls kwamen tot aan den Jordaan; en aan het einde van drie dagen gebood Joschuah, door te zeggen: Wanneer gij de Ark des verbonds van Jehovah zult hebben gezien en de Levietische priesters dezelve dragende, zo zult ook gij verreizen uit uw plaats, en achter haar gaan; maar er zal een ruimte zijn tussen u en tussen dezelve, als het ware twee duizend ellen; niet zult gij tot haar naderen. En de priesters hieven de Ark des verbonds op, en zij gingen vóór het volk; en Joschuah zeide: Wanneer gij zult gekomen zijn tot aan het uiterste van de wateren van den Jordaan, zo staat stil in den Jordaan. En hij zeide tot het volk: Zie, de Ark des verbonds van den Heer der ganse aarde, doorgaande vóór u in den Jordaan; en neemt u twaalf mannen van de Stammen Israëls; en wanneer de voetzolen van de priesters dragende de Ark van Jehovah, den Heer der ganse aarde, in de wateren van den Jordaan zullen rusten, zo zullen de wateren van den Jordaan afgesneden worden, en de van boven nederdalende wateren zullen op een hoop blijven staan: en het is geschied toen de priesters tot den Jordaan kwamen, en de voeten der priesters dragende de Ark ingedoopt waren in het uiterste der wateren, en de Jordaan vol was zoals hij pleegt te zijn al de dagen des oogstes, zo stonden de van boven nederdalende wateren op een hoop, door zich zeer ver te verwijderen van de stad Adam, en de nederdalende over de zee der vlakke, de zee van zout, voleind zijnde werden afgesneden, aldus dat het volk kon doorgaan tot Jericho. En de*

priesters stonden in het droge in het midden van den Jordaan, en het algehele volk ging door in het droge. Daarop zeide Jehovah tot Joschuah: Neem u twaalf mannen, een van elken Stam, en neem uit het midden van den Jordaan, van de standplaats van de voeten der priesters twaalf stenen, welke gij met u overbrengt, en laat ze achter in de plaats der overnachting: zo deden de zonen Israëls, en zij hieven twaalf stenen op uit het midden van den Jordaan, naar het getal der Stammen Israëls, en zij brachten ze over in de plaats der overnachting. Toen nadat het algehele volk geëindigd had over te gaan, ging de Ark van Jehovah over, en de priesters: en het geschiedde toen de priesters opgeklommen waren, en hun voetzolen afgetrokken waren, zo keerden de wateren van den Jordaan terug in hun plaats. En Joschuah richtte de 12 stenen, die zij genomen hadden uit den Jordaan, op in Gilgal”, Jos. III: 1 tot 17; Hfdst. IV: 1 tot 20; alle Historische dingen des Woords bevatten evenzeer als de Profetische dingen ervan, een geestelijken zin, waarin niet wordt gehandeld over de zonen Israëls en over de natiën en de volken, maar over de Kerk en over haar instauratie en voortschrijding; want dit is het geestelijke des Woords, en het Historische is het natuurlijke dat het geestelijke bevat; vandaar eveneens behelzen alle Wonderen die in het Woord worden beschreven, zoals de Wonderen in Egypte en daarna in het land Kanaän geschied, zulke dingen die des Hemels en der Kerk zijn; door dit ook zijn die Wonderen Goddelijk. Met dit Wonder wordt aangeduid de Binnenleiding van de gelovigen in de Kerk, en door de Kerk in den Hemel; onder de zonen Israëls worden daar in den geestelijken zin de gelovigen verstaan, die, nadat zij verzoeking en ondergaan, welke worden aangeduid met hun dwalingen in de woestijn, worden binnengeleid in de Kerk; met het land Kanaän immers, waarin de zonen Israëls werden binnengeleid, wordt de Kerk aangeduid; en met den Jordaan wordt de eerste binnenschrijding in haar aangeduid; en met de wateren van den Jordaan worden de binnenleidende ware dingen aangeduid, welke ware dingen zodanig zijn als de ware dingen van den letterlijken zin des Woords, want die leiden ook voor het eerst binnen; daar echter worden met den Jordaan en zijn wateren de valse dingen van het boze aangeduid die tot de hel voeren, ter oorzaak hiervan dat het land Kanaän toen overvuld was van afgodische natiën, waarmede worden aangeduid de boze en valse dingen van elk geslacht, die de hel maken; om welke oorzaak zij ook moesten worden verdreven, opdat er plaats zou worden gegeven voor de te instaureren Kerk; en omdat de wateren van den Jordaan nu de valse dingen van het boze betekenden, werden zij derhalve afgesneden en verwijderd, opdat aan de zonen Israëls, door wie de Kerk zou worden uitgebeeld, een doorgang werd

gegeven. Aangezien nu de Heer Alleen de valse dingen van het boze die uit de Hel zijn, verwijdert en verstroot, en door Zijn Goddelijke ware dingen de gelovigen binnenleidt in de Kerk en in den Hemel, en omdat door de Ark en de daarin gesloten Wet de Heer werd uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware, werd derhalve bevolen, dat de Ark het volk zou vóórgaan, en hetzelfde zo zou leiden; en daarom is het geschied dat zodra de priesters dragende de Ark de voeten indoopten in de wateren van den Jordaan, die wateren werden afgesneden en nederdaalden, en het volk in het droge doorging, en dat nadat dit geschied was, de wateren wederkeerden: doch dan betekenden diezelfde wateren de binnenleidende ware dingen; de Jordaan immers was de eerste grens van het land Kanaän, door hetwelk nadat de zonen Israëls daarin waren binnengescheden, de Kerk werd uitgebeeld, en door die rivier de binnenleiding in haar. Aangezien met de wateren van den Jordaan de binnenleidende ware dingen werden aangeduid, werd het derhalve ook opgedragen, dat zij uit het midden ervan 12 stenen zouden nemen, en die overbrengen tot de eerste plaats waar zij zouden overnachten, en zulks omdat de stenen de ware dingen betekenen, en de 12 stenen volgens het getal der Stammen Israëls betekenden de ware dingen der Kerk. Dat Joschuah die stenen oprichtte in Gilgal aan het oosten van Jericho, was omdat Gilgal betekende de leer van het natuurlijke ware, van dienst zijnde voor de binnenleiding in de Kerk. Uit deze weinige dingen blijkt, wat van den Hemel en van de Kerk door dit Wonder werd uitgebeeld, en dat de Ark vanwege de Wet in haar heeft uitgebeeld den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; en daarom ook wordt zij genoemd de Ark des verbonds van den Heer der ganse aarde, vanwege de verbinding met den Heer door het Goddelijk Ware, want door dit is de verbinding, welke wordt aangeduid met het verbond; en dit is het wat den Hemel en de Kerk maakt, welke in het bijzonder met de ganse Aarde worden aangeduid, ja zelfs daarmede dat alle dingen gemaakt en geschapen zijn volgens des Heren woorden bij Johannes, Hfdst. 1: 1, 2, 3, 10, en bij David Psalm xxxiii: 6; onder het Woord daar wordt het Goddelijk Ware verstaan. HET TWEDE WONDER dat door de Ark is geschied, was het instorten van den muur van Jericho, hetgeen aldus wordt beschreven bij Joschuah: *“De stad Jericho was gesloten; en Jehovah zeide tot Joschuah: Gegeven heb Ik in uw hand Jericho en haar koning, en de dapperen van sterkte: gij zult rondom de stad gaan, alle mannen des krijgs, eenmaal per dag in zes dagen: en zeven priesters zullen dragen zeven bazuinen der jubelingen vóór [coram] de Ark; maar op den zevenden dag zult gij de stad zevenmaal rondomgaan, en de priesters zullen op de bazuinen blazen; en dan zal het volk joelen met een groot gejoel, en de muur der stad zal onder zich vallen, en*

het volk zal opklimmen. Daarna deed Joshuah de stad rondomgaan op den eersten dag eenmaal, zoals gezegd was, na welk rondomgaan zij wederkwamen in het kamp en overnachtten in het kamp; den volgenden dag eender; en de zeven priesters dragende de zeven bazuinen der jubelingen vóór [ante] de Ark van Jehovah, lopende al gaande, en zij bliezen op de bazuinen, vóór dezen de man des krijgs lopende, en eveneens de achtertocht lopende achter de Ark, al gaande en blazende op de bazuinen; zo deden zij zes dagen; en op den zevenden gingen zij de stad rondom zevenmalen; en op den zevenden maal joelde het volk; en toen het volk dit hoorde, toen viel de muur der stad onder zich, en het volk klom op in de stad, en gaven alle dingen die in de stad waren aan de vervloeking pris van den man tot de vrouw toe, van den knaap tot den oude; en zij verbrandden de stad met vuur, en alle dingen die daarin waren; alleenlijk het zilver en het goud, en de vaten van brons en ijzer gaven zij tot den schat van het huis van Jehovah. En Joshuah bezwoer door te zeggen: Vervloekt zij de man tegen Jehovah, die zal opstaan en deze stad zal bouwen; voor zen eerstverwekte zal hij haar grondvesten, en voor den kleinste zal hij haar vleugeldeuren stellen”, Jos. VI: 1 tot 26; niemand kan het Goddelijke weten, dat aan dit Wonder inis, tenzij men weet, wat in het land Kanaän betekende de stad Jericho die verbrand werd, wat haar muur die viel, wat de bewoners die aan de vervloeking werden prijsgegeven, voorts wat het goud, het zilver, de vaten van brons en ijzer, die tot den schat van het huis van Jehovah werden gegeven, bovendien wat blazen op de bazuinen, en joelen, alsmede wat rondomgaan zes dagen, en zevenmaal op den zevenden dag: met de stad Jericho wordt aangeduid het onderricht in de erkenenissen van het goede en het ware, waardoor de mens in de Kerk wordt binnengeleid, want Jericho was een stad niet ver van den Jordaan, met welke rivier de binnenleiding in de Kerk wordt aangeduid, zoals boven is gezegd; alle plaatsen immers in het land Kanaän waren aanduidend geweest voor de hemelse en de geestelijke dingen welke der Kerk zijn, en zulks van de Oudste tijden aan; en omdat de zonen Israëls de Kerk moesten uitbeelden, en het Woord bij hen zou worden geschreven, waarin die plaatsen moesten worden genoemd, en zulke dingen zouden betekenen die des Hemels en der Kerk zijn, werden derhalve de zonen Israëls daar binnengeleid; en vandaar was het, dat de rivier de Jordaan die binnenleiding betekende, en Jericho het onderricht; en omdat Jericho het onderricht betekende, betekende zij ook het goede des levens, omdat niemand kan worden onderricht in de ware dingen der leer dan alleen hij die in het goede des levens is: maar toen het land Kanaän was bezet door afgodische natiën, werd de betekenis van de plaatsen en de steden in dat land veranderd in het tegendeel, en vandaar betekende Jericho toen de ontwijding

van het ware en het goede; uit deze dingen volgt, dat de stad zelf heeft betekend de leer van het valse en het boze, welke de ware en de goede dingen der Kerk heeft verdraaid en dezelve heeft ontwijfd, haar muur de valse dingen van het boze die deze leer beschermen, en dat de bewoners de profanen hebben betekend; en omdat al het profane is vanuit de helse liefde na de erkenning van het ware en het goede, werd derhalve die stad met vuur verbrand, werden haar bewoners aan de vervloeking prijsgegeven, en viel haar muur in; het vuur immers betekent de helse liefde, de vervloeking de totale verdelging, en de instorting van den muur de ontbloting voor elk boze en valse; met de priesters blazende op de bazuinen, werd de prediking van het Goddelijk Ware uit het Goddelijk Goede aangeduid; met het gejoel en het toeroepen van het volk werd de instemming en de bevestiging aangeduid; met het de stad rondomgaan werd aangeduid de monsterring van het valse en het boze, en de verstrooiing ervan door den invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer, welke invloed werd aangeduid door het rondomdragen van de Ark; dat de priesters er zeven in getal waren, en dat zij de stad zeven dagen rondomgingen, en zevenmaal op den zevenden dag, betekende het heilige en de heilige prediking van het Goddelijk Ware, want zeven betekent het heilige en in den tegengestelden zin het profane; en daarom, omdat het heilige aan de ene zijde was en het profane aan de andere, waren het zeven priesters met zeven bazuinen, en gingen zij zevenmaal rondom de stad. Dat het goud, het zilver, de vaten van brons en ijzer werden gegeven tot den schat van het huis van Jehovah, was omdat zij betekenden de erkentissen van het geestelijk en het natuurlijk ware en goede, het goud en het zilver de erkentissen van het geestelijk ware en goede, en de vaten van brons en ijzer de erkentissen van het natuurlijk ware en goede, welke bij hen die ontwijden worden verkeerd in afgrijselijke valse en boze dingen; maar omdat het nochtans erkentissen zijn, hoewel aangeplooid aan boze dingen, strekten zij tot nut bij de goeden door aanplooiing aan de goede dingen; derhalve werden zij gegeven tot den schat van het huis van Jehovah; dit is het ook wat wordt verstaan onder de mina's die werden afgenomen van de bozen en gegeven aan de goeden, voorts onder den ongerechten mammon, alsmede onder het goud, het zilver en de klederen die de zonen Israëls van de Egyptenaren afnamen en daarna aan den Tabernakel besteedden; en eveneens onder het goud en het zilver dat David uit de plunderingen van de vijanden samengaarde, en afstond aan Salomo om den Tempel te bouwen. Dat vervloekt was hij die Jericho zou herbouwen, en dat hij haar zou grondvesten voor zijn eerstverwekte, en de vleugeldeuren zou stellen voor zijn kleinste, betekende de ontwijding van het Goddelijk Ware

van zijn eerste tot zijn laatste, indien elders het onderricht in hetzelfde zou worden uitgebeeld dan in Hierosolyma, waarmede de Kerk zou worden aangeduid ten aanzien van de leer van het ware en het goede, en ten aanzien van het onderricht vanuit het Woord; dat die ontwijding is geschied onder Koning Achab door Chiël den Betheliet, leest men in het Eerste Boek der Koningen, Hfdst. xvi: 34, van welken Koning wordt gezegd, dat hij boos deed in de ogen van Jehovah meer dan de koningen van Israël, Vers 30, 33 aldaar. Uit dit door de Ark geschied Wonder kan ook vaststaan, dat door haar vanwege de Wet in haar de Heer was uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware, en vandaar met haar is aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer. HET DERDE WONDER, dat Dagon de god der Aschdodieten nederviel vóór de Ark, en dat de Aschdodieten, de Gittieten, de Ekronieten en de Betschemieten werden geslagen met plagen ter oorzaak van haar, wordt aldus beschreven in het Eerste Boek van Samuel: *“Israël ging uit tegen de Filistijnen ten oorlog, en Israël werd geslagen vóór de Filistijnen, tot vier duizend mannen; en daarom zeiden de Ouderen: Laat ons uit Schilo tot ons nemen de Ark des verbonds van Jehovah, en zij kome in ons midden, en zij bevrijde ons uit de hand onzer vijanden: en zij droegen van daar de Ark des verbonds van Jehovah Zebaoth zittende op de Cherubim, en met de Ark de twee zonen van Eli. En het geschiedde, toen de Ark kwam tot het kamp, gans Israël juichte toe met grote toejuiching. De Filistijnen hoorden het, en zij bekenden dat de Ark van Jehovah tot het kamp was gekomen, en zij vreesden, zeggende: God is gekomen tot het kamp, wee ons, wie zal ons bevrijden uit de hand dezer grootse goden; dit zen de goden die de Egyptenaren sloegen met elke plaag; maar betoont u sterk, en zijt tot mannen, g Filistijnen, opdat gij niet de Hebreëñ dient: en de Filistijnen streden, en geslagen werd Israël met een grote nederlaag, tot 30 duizend voetvolks; en de Ark Gods werd gevangen, en de beide zonen van Eli stier ven. En de Filistijnen namen de Ark, en zij brachten haar af tot Aschdod, in de kapel van Dagon, en zij stelden haar naast Dagon. Toen des morgens de Aschdodieten opstonden, zie, zo lag Dagon neder op zen aangezichten ter aarde vóór de Ark van Jehovah; en zij zetten Dagon weder overeind; maar toen zij des morgens opstonden, lag Dagon neder op zen aangezichten ter aarde vóór de Ark, en tevens het hoofd van Dagon, en de twee palmen zijner handen afgesneden op den drempel. En zwaar was de hand van Jehovah geworden over de Aschdodieten, en Hij sloeg hen met spenen, Aschdod en haar grenzen. Toen zeiden de Aschdodieten: Niet zal de Ark Israëls bij ons blijven. En daarom zeiden de satrapen der Filistijnen: Tot Gath worde de Ark van den God Israël overgebracht. En zij brachten haar over tot Gath: maar geschied is de hand van Jehovah in de stad, en Hg sloeg de mannen*

der stad, van den kleinste tot aan den grootste toe; toen hadden zij toegestopte spenen: en daarom zonden zij de Ark Gods naar Ekron, maar de Ekronieten riepen uit dat zij hen zou doden; en de mannen die niet stier ven, werden geslagen met spenen; en daarom zeiden de satrapen, dat zij de Ark zouden terugzenden naar haar plaats. Toen de Ark in het veld der Filistijnen 7 maanden gebleven was, riepen de Filistijnen de priesters en de waarzeggers, door te zeggen: Wat zullen wij doen met de Ark van Jehovah; hoe zullen wij haar heen zenden tot haar plaats; en zij zeiden: Zendt haar niet ledig weg, maar vergeldt haar een schuldoffer, dan zult gij genezen worden; namelijk naar het getal der satrapen der Filistijnen vijf spenen van goud en vijf muizen van goud, omdat het een plaag is voor allen, en voor uw satrapen; maakt beelden van uw spenen, en beelden van uw muizen die het land verwoestten; en maakt een nieuwe kar, en twee zogende koeien op dewelke geen juk gekomen is, en spant de koeien aan de kar, en voert haar zonen heen naar huis; en zet de Ark van Jehovah op den kar, en de vaten van goud; stelt ze in een koffertje aan haar zijde; en ziet indien zij den weg der grens opklimt tot Bethschemesch: en zij deden aldus. Toen gingen de koeien recht in den weg op den weg naar Bethschemesch in één gang, en zij loeiden; en de satrapen der Filistijnen waren gaande achter dezelve. En de kar kwam in het veld van Jehoschuah den Bethschemiet, en daar was een grote steen: toen kloofden zij de houten van de kar, en de koeien offerden zij ten brandoffer aan Jehovah. En de Levieten namen de Ark van Jehovah af, en het koffertje waarin de vaten van goud waren, op dien groten Steen; en de mannen de Bethschemieten offerden brandoffers en slachtoffers slachtoffers voor Jehovah: maar de Bethschemieten werden geslagen, omdat zij de Ark van Jehovah gezien hadden, tot 50070 mannen. Maar de mannen van Kiriathjearim deden de Ark van Jehovah opklimmen, en brachten haar binnen in het huis van Abinadab in Gibeaa; en zij bleef daar 20 jaren. Toen zeide Samuël: Indien van ganser harte gij wederkeert tot Jehovah, zo verwijdert de vreemde goden en Aschtharoth, en bereidt uw hart jegens Jehovah, en dient Hem alleen; dan zal Hij u bevrijden uit de hand der Filistijnen”, Hfdst. iv: 1 tot 11; Hfdst. v: 1 tot 12; Hfdst. vi: 1 tot 21; en Hfdst. vii: 1, 2, 3. Dat de Ark was genomen door de Filistijnen, en dat de Filistijnen ter oorzaak van de Ark in Aschdod, Gath en Ekron, waren geslagen met spenen, en dat de muizen hun land verwoestten, en dat daar en in Bethschemesch zovelen stierven - men kan niet weten wat deze dingen betekenen, tenzij men weet wat de Filistijnen uitbeeldden en vandaar betekenden, en wat in het bijzonder de Aschdodieten, de Gittieten, de Ekronieten, en de Bethschemieten; voorts wat de spenen betekenen, en eveneens de muizen, alsmede hun beelden uit goud, en bovendien wat de nieuwe kar, en de zogende koeien; dat zij

uitbeeldend zijn voor zulke dingen als der Kerk zijn, is duidelijk; want wat zou het anders inhebben, dat de Filistijnen werden geslagen met zulke plagen, en dat de Ark aldus werd teruggeleid: de Filistijnen beeldden uit en betekenden vandaar hen die het goede der liefde en der naastenliefde voor niets achten, en vandaar het goede des levens voor niets, door het al van den godsdienst te stellen in wetenschap en erkenenis; vandaar zijn zij eender geweest aan diegenen heden ten dage die het geloofalleen, dat is, het geloof gescheiden van de naastenliefde, tot het wezenlijke der Kerk en het wezenlijke des heils maken; vandaar was het dat zij met de voorhuid behepten [*praeputiati*] werden genoemd, want de met de voorhuid behepte betekent hem die verstoken is van de geestelijke liefde, aldus van het goede; en omdat zij betrekking hebben op hen die binnen de Kerk waren, waren zij derhalve niet geestelijk, maar louter natuurlijk; want hij die het goede der naastenliefde en des levens voor niets acht, wordt louter natuurlijk, ja zelfs zinlijk; en heeft niet dan alleen de wereldlijke dingen lief; ook kan hij niet enige ware dingen geestelijk verstaan; de ware dingen die hij natuurlijk vat, vervalst hij of bevuilt hij; zij die zodanig zijn, worden verstaan in het Woord onder de Filistijnen: daaruit kan vaststaan, vanwaar het was, dat de Filistijnen zo vaak gestreden hebben met de zonen Israëls, en dat nu eens de Filistijnen overwonnen, en dan weer de zonen Israëls; de Filistijnen overwonnen, wanneer de zonen Israëls afweken van de inzettingen en de geboden door ze niet te doen; en de zonen Israëls overwonnen, wanneer zij volgens dezelve leefden; leven volgens de geboden en de inzettingen, was het goede der liefde en het goede des levens van hen. Dat de zonen Israëls toen overwonnen waren door de Filistijnen, was ter oorzaak hiervan, dat zij waren afgeweken van den eredienst van Jehovah tot den eredienst van andere goden, en vooral tot den eredienst van Aschtharoth, zoals kan vaststaan uit de woorden van Samuël tot hen, 1 Sam. VII: 3; die oorzaak was het ook, dat de Ark toen door de Filistijnen was genomen. Als men weet dat door de Filistijnen degenen werden uitgebeeld en vandaar aangeduid, die het goede der liefde, der naastenliefde en des levens voor niets achten, zo kan men weten, waarom zij ter oorzaak van de Ark werden geslagen met spenen, en vandaar stierven, voorts ook waarom muizen hun land verwoestten; de spenen [*haemorrhoides*] immers betekenen het ware bevuild door het boze des levens, zodanig als het is bij hen die zonder het goede zijn; want het bloed betekent het ware, en de etter der spenen het bevuilde ware, en het achterdeel waar de speenader is, betekent de natuurlijke liefde, welke bij hen die niet geestelijk zijn, de liefde van de wereld is; en de muizen betekenen de valse dingen van den zinlijken mens, die alle dingen der

Kerk, zoals de muizen de akkers en de in het veld staande gewassen, en eveneens de wortelen onder de aarde, afknagen en verteren: deze plagen hadden zij, omdat zij zodanig waren; zij immers die zonder het goede zijn, bevuilen de ware dingen, en eveneens verwoesten zij alle dingen der Kerk. Dat deze dingen zijn geschied ter oorzake van de Ark, was omdat de Ark betekende het Goddelijk Ware dat voortgaat uit den Heer en dit niet echt bestaat dan alleen bij hen die in het goede der liefde en daaruit in het goede des levens zijn; en wanneer het Goddelijk Ware invloeit bij hen die niet in het goede zijn, zo brengt het uitwerkingen voort die overeenstemmen met de valse dingen der leer en de boze dingen des levens van hen, eender als geschiedt in de geestelijke Wereld wanneer het Goddelijk Ware bij dezulken invloeit; dan verschijnt de bevuiling van het ware en de verwoesting van het goede in een gelijkenis van spenen en van muizen. Dat Dagon de god der Aschdodieten vanwege de naburigheid en de tegenwoordigheid der Ark ter aarde werd nedergeworpen, en daarna zijn hoofd en de palmen zijner handen waren tezamen geworpen op den drempel van zijn kapel [*aedes*], was omdat Dagon hun godsdienstige betekende, hetwelk, omdat het zonder het geestelijk goede was, ook was zonder elk inzicht en zonder elke macht; het hoofd immers betekent het inzicht, en de palmen der handen be-tekenen de macht: iets eenders geschiedt ook in de geestelijke Wereld, wanneer het Goddelijk Ware invloeit vanuit den Hemel bij dezulken; zij verschijnen immers dan alsof zij zonder hoofd en zonder handpalmen zijn, omdat zij zonder inzicht en macht zijn. Dat zij op aanraden der priesters en der waarzeggers beelden van spenen en muizen uit goud maakten, en die stelden aan de zijden van de Ark op een nieuwe kar, waaraan zij twee zogende koeien spanden op dewelke geen juk was gekomen, was ter oorzake hiervan, dat het goud het goede der liefde betekent, hetwelk geneest en zuivert van de valse en de boze dingen die met de spenen en de muizen worden aangeduid, en dat de kar [*plaustrum*] de leer van het natuurlijk ware betekent, en de nieuwe kar dezelve ongerept en niet door de valse dingen van het boze van hen bezoedeld, en de zogende koeien waarop nog geen juk was geweest, het natuurlijk goede nog niet door de valse dingen bevuild, want het juk dragen betekent dienen, hier aan de valse dingen die het goede bevuilen; en omdat die dingen samenstemden met het Goddelijk Ware, hetwelk met de Ark werd aangeduid, gebruikten zij derhalve die uitbeeldende dingen, en pasten zij ze toe, en offerden daarna de Levieten dezelve ten brandoffer, en verbrandden dit door de houten van de kar. Dat de Ark met de gaven was nedergezet op een groten Steen waarnaast de koeien bleven stilstaan, was omdat de Steen het Goddelijk Ware in het laatste der

orde betekent. Dat de priesters en de waarzeggers der Filistijnen aanraadden dat aldus zou geschieden, was omdat de wetenschap der overeenstemmingen en der uitbeeldingen te dien tijde de gemene wetenschap was; zij was immers hun Theologie, bekend aan de priesters en de waarzeggers, die hun wijzen waren; maar omdat de meesten toen louter natuurlijk waren geworden, beschouwden zij die dingen afgodisch door de uitwendige dingen te vereren en door niet de inwendige dingen te denken die werden uitgebeeld. Uit deze dingen kan vaststaan, wat de afzonderlijke dingen die boven uit het Boek van Samuël zijn aangevoerd, in de reeks betekenen, en dat de Ark vanwege de Wet daarin het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware betekent. TEN VIERDE, aangaande de beide Wonderen door de Ark, namelijk dat Uza stierf en dat ObedEdom gezegend werd, dit wordt aldus vermeld in het Tweede Boek van Samuël: *“David stond op en ging heen, en het algehele volk dat met hem was, uit Baäl Jehudah, om de Ark Gods van daar te doen opklimmen, welke naam werd aangeroepen, de Naam van Jehovah Zebaoth zittende op de Cherubim over haar, en zij voerden de Ark Gods op een nieuwen wagen, en zij droegen haar weg uit het huis van Abinadab dat in Gibeon was, en Uza en Achajo, de zonen van Abinadab waren den wagen leidende. En David en het algehele huis Israëls waren spelende vóór Jehovah op houten van dennenbomen van elk geslacht, en op citers, en met nebels, en met trommelen, en met schellen, en met cymbalen. En toen zij kwamen tot den dorsvloer van Nachon, zo strekte Uza uit tot de Ark en greep haar, deswege omdat de ossen afweken: en de boom van Jehovah ontstak tegen Uza, en God sloeg hem om de dwaling, zodat hij stierf daar bij de Ark Gods; en het smartte David over hem, en David vreesde Jehovah te dien dage, en hij zeide: Hoe zal de Ark van Jehovah tot mij komen. En David wilde niet de Ark van Jehovah bewaren bij zich in de stad Davids, maar hij deed haar afwijken in het huis van ObedEdom, den Gittiet. Toen de Ark van Jehovah drie maanden gebleven was in diens huis, en Jehovah zegende ObedEdom en zijn gehele huis, en dit werd geboodschapt aan Koning David; en David ging en hij deed de Ark Gods opklimmen uit het huis van ObedEdom tot de stad Davids met vreugde: en toen zij die de Ark van Jehovah droegen zes treden waren voortgeschreden, slachtofferde hij den os en het gemeste; en David sprong uit alle krachten vóór Jehovah, gegord met een linnen Eford; en David en het gehele huis Israëls deden de Ark van Jehovah opklimmen met gejubel en met geluid der bazuin; en zij brachten de Ark van Jehovah binnen in de stad Davids, zijnde Zion, en zij stelden haar in haar plaats binnen de Tent die David voor haar had uitgespannen”, VI: 1 tot 17;* deze Historische dingen behelzen in den inwendigen of geestelijken zin verscheidene dingen die voor het gezicht niet kunnen uitkomen in den zin

der letter, welke historisch is; zoals wat het behelst dat de Ark werd heengeleid uit het huis van Abinadab tot het huis van ObedEdom, en ten slotte tot de stad Davids, zijnde Zion; dat zij, toen zij werd heengeleid, speelden en geschal maakten met muziekinstrumenten van elk geslacht, en dat David zelf sprong; voorts dat de Ark werd heengeleid op een nieuwen wagen [*currus*], waaraan ossen waren gespannen; alsmede dat Uza, de zoon van Abinadab, stierf, en dat ObedEdom met zijn huis werd gezegend; al die dingen verbergen, hoewel zij Historisch zijn, in hun schoot zulke dingen die des Hemels en der Kerk zijn, eender als de Ark zelf, welke, vanwege de Wet daarin, den Heer uitbeeldde ten aanzien van het Goddelijk Ware; en daarom wordt zij genoemd: De Ark Gods, welker Naam wordt aangeroepen, de Naam van Jehovah Zebaoth, zittende op de Cherubim; dat zij nu werd heengeleid uit het huis van Abinadab, eerst tot het huis van ObedEdom, en ten slotte in de stad Davids, zijnde Zion, behelst verborgenheden die niemand kan weten dan alleen hij die weet wat Gibeab betekende, en daar BaälJehudah, waar Abinadab was, en wat Gath, waar ObedEdom was, en ten slotte wat Zion, waar David was; alle streken met de steden daarin in het land Kanaän zijn uitbeeldend geweest, zoals in de geestelijke Wereld in de gebieden daar en in de steden ervan; in elk gebied en eveneens in elke stad in de geestelijke Wereld wonen aan het oosten en het westen zij die in het goede der liefde zijn, aan het oosten zij die in het heldere goede der liefde zijn, en aan het westen zij die in het duistere goede der liefde zijn; en aan het zuiden en het noorden daar wonen zij die in het licht van het ware zijn, aan het zuiden zij die in het heldere licht van het ware zijn, en aan het noorden zij die in het duistere licht van het ware zijn; eender in het land Kanaän, in de streken ervan en in de steden der streken; deze stemmen ten opzichte van de windstreken overeen met de gebieden in de geestelijke Wereld en met de steden der gebieden daar, maar met dit verschil dat de mensen op aarde ten aanzien van het goede der liefde en ten aanzien van het licht van het ware in hun windstreken niet aldus kunnen worden geordend, zoals de geesten en de Engelen in de geestelijke Wereld; en daarom beeldden in het land Kanaän en in de steden ervan de plaatsen zelf uit, en niet de personen; dat het aldus is geweest, kan vaststaan uit de verdeling van het land Kanaän in erfenissen welke aan de Stammen ten deel vielen volgens de uitbeelding van hun Kerk; voorts uit Hierosolyma en Zion, namelijk dat zij de Kerk zelf hebben uitgebeeld, Hierosolyma haar ten aanzien van het ware der leer, en Zion haar ten aanzien van het goede der liefde. Indien men dus wist wat van de Kerk en van den Hemel Gibeab heeft betekend, en daar BaälJehudah, waar Abinadab was, en wat van de Kerk en van den Hemel

heeft betekend Gath, waar ObedEdom was, zo zou men hebben kunnen weten wat het heeft betekend, dat de Ark werd heengeleid van Abinadab tot ObedEdom, en ten slotte in Zion; uit de betekenis van die steden kan vaststaan, dat door het overdragen van de Ark werd uitgebeeld de voortschrijding van de Kerk bij den mens uit diens laatste tot diens binnenste, zoals uit den enen Hemel in den anderen, tot aan den hoogsten toe, zijnde de derde Hemel; BaälJehudah, waar Abinadab was, betekende het laatste der Kerk, hetwelk haar natuurlijke wordt genoemd; Gibea immers, waar BaälJehudah was, heeft dat uitgebeeld: Gath echter, waar ObedEdom was, die vandaar de Gittiet wordt genoemd, betekende het geestelijke der Kerk, welke betekenis zij aantrok nadat de zonen Israëls de steden hadden genomen van Ekron tot aan Gath toe, van de Filistijnen, 1 Sam. vii: 13, 14, 15. Zion echter, waar David was, betekende het binnenste der Kerk, hetwelk haar hemelse wordt genoemd. Uit deze dingen blijkt, dat het overdragen van de Ark de voortschrijding heeft betekend van de Kerk bij den mens uit diens laatste tot diens binnenste, en zulks omdat die voortschrijdingen geschieden door het Goddelijk Ware, hetwelk werd aangeduid met de Ark; want de mens der Kerk schrijdt voort uit het natuurlijke tot het geestelijke, en door dit tot het hemelse (het natuurlijke is het goede des levens, het geestelijke is het goede der naastenliefde jegens den naaste, en het hemelse is het goede der liefde tot den Heer), en dit aanhoudend uit den Heer door Zijn Goddelijk Ware; in een eendere voortschrijding zijn de goede dingen der drie Hemelen; en daarom ook werd de opklimming door die in volgorde tevens uitgebeeld. Dat zij, toen de Ark werd heengeleid, speelden en geschal maakten met muziekinstrumenten van elk geslacht, en dat David sprong, beeldde de blijdschap en de vreugde uit, die voortspruiten vanuit de aandoening van het ware en het goede uit den Heer door den invloed van het Goddelijk Ware, hetwelk werd aangeduid met de Ark; de vermelde instrumenten waarop zij speelden bij de eerste reis uit het huis van Abinadab tot het huis van ObedEdom, beeldden de blijdschap van den animus uit vanuit de natuurlijke en de geestelijke aandoening van het ware; en het springen van David, voorts het gejubel en het geluid der bazuin, beeldden uit de vreugde des harten vanuit de aandoening van het geestelijk en het hemels goede; dat de harmonieën der muziekklinken zijn vanuit de geestelijke Wereld en de aandoeningen betekenen en haar blijdschappen en vreugden, zie men boven, n. 323, 326: en dat Zion den derden Hemel betekent en vandaar het binnenste der Kerk, ook boven, n. 405. Dat de Ark werd heengeleid op een nieuwen wagen, en dat daaraan ossen waren gespannen, beeldde uit en betekende

vandaar de leer van het ware vanuit het goede der liefde, de wagen de leer van het ware, en de ossen het goede der liefde, het ene en het andere in den natuurlijken mens; want het Goddelijk Ware, hetwelk met de Ark wordt aangeduid, blijft staan en wordt gegrondvest op de leer van het natuurlijk ware hetwelk vanuit het goede is; vandaar was het, dat de Ark was gezet op een wagen waarvoor ossen waren: dat de wagen de leer van het ware betekent, zie men boven, n. 355; en de os het natuurlijk goede, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 2180, 2566. Dat Uza, de zoon van Abinadab, stierf omdat hij met de hand de Ark greep, was omdat met de hand aanraken de vergemeenschapping betekent, hetgeen geschiedt met den Heer door het goede der liefde; en evenwel was Uza niet gezalfd, zoals de Priesters en de Levieten, aan wie door de zalving de uitbeelding van het goede der liefde ten deel viel; dat dit ten deel viel door de zalving, zie men boven, n. 375; en evenwel betekenden de Cherubim die op het Verzoendeksel waren, dat over de Ark was, de bewaking dat de Heer niet zou worden toegegaan dan alleen door het goede der liefde. Dat dit ook is geschied, opdat David de Ark niet in Zion zou inbrengen voordat de voortschrijding was voleindigd, welke ook werd uitgebeeld, waarover vlak boven, staat hieruit vast, dat het David smartte over den dood van Uza, en hij vreesde om de Ark heen te leiden tot zijn stad, zijnde Zion, Vers 8, 9, 10. Dat ObedEdom werd gezegend vanwege de Ark, en zijn huis, was omdat de zegening door de goede dingen der wereld betekent de zegening door de goede dingen des Hemels, welke enig en alleen voortgaan uit den Heer door de opneming van het Goddelijk Ware, uitgebeeld door de Ark; en deze goede dingen hebben zij die in het geestelijk goede zijn, hetwelk ObedEdom in Gath uitbeeldde, zoals boven is gezegd. Dat ten slotte de Ark werd binnengebracht in Zion, en in de Tent die voor dezelve door David was uitgespannen, betekende de opklimming in den Derden Hemel, en de verbinding van het Goddelijk Ware met het Goede der Liefde; want Zion beeldde het binnenste der Kerk uit, en vandaar het binnenste der Hemelen, zijnde de hoogste of de derde Hemel, waar de Engelen in het goede der liefde tot den Heer zijn, en waar de bescherming is opdat de Heer niet worde toegegaan dan alleen door het goede der liefde, welke bescherming werd uitgebeeld door de Cherubim over de Ark. Iets eenders ook werd daarmede aangeduid, dat de Ark werd binnengeleid in het binnenste van den door Salomo gebouwden Tempel, over welke zaak men aldus leest in het Eerste Boek der Koningen: *“Salomo bereidde de aanspraakplaats in het midden des huizes, om de Ark des verbonds van Jehovah daar te zetten; en hij maakte in de aanspraakplaats twee Cherubim uit houten der olie, en hij zette die in het*

midden van het innerlijke huis, opdat zich de vleugels zouden uitspreidden tot den enen en den anderen wand, en opdat hun vleugels in het midden van het huis elkander zouden aanraken; en hij overtoog de Cherubim met goud. En Salomo deed de Ark des verbonds van Jehovah opklimmen uit de stad Davids, deze is Zion. En alle Ouderen Israëls kwamen, en de Priesters droegen de Ark, en zij deden opklimmen de Ark van Jehovah en de Tent der samenkomst, en alle vaten der heiligheid die in de Tent waren; en Salomo en de gehele gemeente waren met hem vóór de Ark, en de Priesters droegen de Ark des verbonds van Jehovah binnen in haar plaats, in de aanspraakplaats van het huis, in het Heilige der heiligen, tot onder de vleugels der Cherubim: want de Cherubim waren de vleugels uitspreidende over de plaats der Ark, aldus dat de Cherubim de Ark overdekten, en haar handbomen van boven; en de hoofden der handbomen werden gezien vanuit het Heilige naar de aangezichten der aanspraakplaats, niet echter werden zij buiten gezien. En Salomo zeide: Ik heb Jaar een plaats gesteld voor de Ark, waar het verbond van Jehovah is, hetwelk Hij heeft gesloten met onze Vaderen, toen Hij hen uitleidde uit het land van Egypte”, VI: 19, 23, 27, 28; Hfdst. VIII: 1 tot 8, 21; aangezien de Ark in de Tent der samenkomst uitbeelde den Derden Hemel, waar de Heer is, en de Tent zelf buiten den voorhang den Tweeden Hemel, en de Voorhof den Eersten Hemel, deed aldus eveneens de Tempel het; want de Tempel met zijn Voorhoven beeldde de drie Hemelen uit; en daarom is er niets in den Tempel geweest, noch buiten den Tempel, waar de Voorhoven waren, dat niet iets van den Hemel heeft uitgebeeld; en dit ter oorzake hiervan, dat de Heer te dien tijde tegenwoordig is geweest in de uitbeeldende dingen; de Kerken immers die vóór de Komst des Heren zijn geweest, waren uitbeeldende Kerken, en ten slotte ook zodanig die welke bij de zonen Israëls was ingesteld; doch toen de Heer in de Wereld kwam, werden de Uitwendige uitbeeldende dingen afgeschaft, omdat het de Heer Zelf was Dien de uitbeeldende dingen der Kerk afschaduwden en betekenden; en omdat die dingen Uitwendig waren, en als het ware omhulsels binnen welke de Heer was, werden derhalve die omhulsels, toen Hijzelf kwam, weggenomen, en kwam Hijzelf uit met den Hemel en met de Kerk, in welke de Heer is het al in alle dingen. De Primaire Uitbeeldende dingen van den Heer en vandaar van den Hemel en van de Kerk waren de Tent der samenkomst, met de tafel, den kandelaar, het reukaltaar, en de Ark daarin; voorts het Altaar met de brandoffers en de slachtoffers; en daarna de Tempel; en door den Tempel werd iets eenders uitgebeeld als met de Tent der samenkomst, met dit verschil, dat de Tent der samenkomst een heiliger uitbeeldende is geweest van den Heer, van den Hemel en van de Kerk, dan de Tempel. Uit deze dingen kan

vaststaan, dat de aanspraakplaats van den Tempel, waar de Ark was, eender als in de Tent der samenkomst, heeft uitgebeeld den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, en vandaar den Derden Hemel, waar de Engelen verbonden zijn met den Heer door de liefde tot Hem, en vandaar het Goddelijk Ware aan hun harten ingegrift hebben. Wat echter de Cherubim in den Tempel betekenden, en wat hun vleugels, voorts wat de handbomen, welke ook worden vermeld, zal in het kort worden gezegd; met de Cherubim werd de bescherming aangeduid opdat de Heer niet wordt toegegaan dan alleen door het goede der liefde; en daarom ook waren zij gemaakt uit olie-hout, met welk hout het goede der liefde wordt aangeduid; men zie boven n. 375; met de vleugels der Cherubim wordt aangeduid het Goddelijk Geestelijke, hetwelk nederdaalt vanuit het Goddelijk Hemelse, in hetwelk de derde Hemel is, in den tweeden en daar wordt opgenomen; en daarom raakten de vleugels in het midden van het huis elkander aan, en strekten zich van daar voort tot den enen en den anderen wand: met de handbomen [*vectes*, letterlijk *stangen*] echter, waarmede de Ark werd gedragen, werd de Goddelijke Macht aangeduid, aldus iets eenders als met de armen. Uit deze en uit de voorafgaande dingen kan vaststaan, wat met de Ark des verbonds in het Woord wordt aangeduid. Bovendien wordt met de Ark het Uitbeeldende van de Kerk in het algemeen aangeduid (eender als met het Gedurige bij Daniël, hetwelk moest ophouden als de Heer in de Wereld zou komen), bij Jeremia: *“Ik zal u herders geven naar mijn hart, opdat zij u weiden met erkenenis en inzicht: dan zal het geschieden wanneer gij u vermenigvuldigd zult hebben en vrucht gemaakt zult hebben in het land, in die dagen, zo zullen zij niet langer zeggen: De Ark des verbonds van Jehovah; noch zal zij over het hart opklimmen, noch zullen zij melding van haar maken, noch zullen zij verlangen, en zij zal niet langer hersteld worden”*, III: 15, 16; deze dingen zijn gezegd aangaande de Komst des Heren, en aangaande de afschaffing van de uitbeeldende riten der Joodse Kerk alsdan; dat de innerlijke dingen der Kerk zouden worden geopenbaard, die door de uitbeeldende riten, welke uitwendig waren, werden oversluierd, en dat dan de innerlijke of de geestelijke dingen er zullen zijn, wordt daarmede aangeduid, dat herders zullen worden gegeven naar het hart des Heren, die hen zullen weiden met erkenenis en inzicht; onder de herders worden degenen verstaan die het goede leren en tot dit leiden door de ware dingen; de vermenigvuldiging van het ware en de vruchtmaking van het goede wordt aangeduid met: *Dan zal het geschieden wanneer gij u vermenigvuldigd zult hebben en vrucht gemaakt zult hebben in het land in die dagen; dat er dan de verbinding des Heren is door de innerlijke dingen des Woords, en niet door*

de uiterlijke dingen die alleen de innerlijke dingen uitbeeldden en aanduiden, wordt aangeduid met: Zij zullen niet langer zeggen: De Ark des verbonds van Jehovah; met de Ark des verbonds van Jehovah worden aangeduid de uitwendige dingen van den eredienst, welke dan moeten worden afgeschaft, iets eenders als wat wordt aangeduid met het Gedurige dat zal ophouden, bij Daniel, Hfdst. VIII: 13; Hfdst. XI: 31; Hfdst. XII: ̄l̄l̄; dat er niet langer het uitwendige van den eredienst zal zijn, maar het inwendige, wordt aangeduid met: Zij zal niet opklimmen over het hart, noch zullen zij melding van haar maken, noch zullen zij verlangen, en zij zal niet langer hersteld worden. Uit deze dingen ook kan vaststaan, dat de door Johannes in den Tempel Gods geziene Ark des verbonds, over welk gezicht nu wordt gehandeld, de verschijning is geweest van het Goddelijk Ware, door hetwelk er verbinding is van den Nieuwen Hemel en de Nieuwe Kerk met den Heer, en dat de Ark daarom werd gezien opdat het Woord in de letter overal aan zichzelf eender zou zijn, bestaande uit zulke dingen die de uitwendige dingen van den eredienst waren geweest, en de inwendige dingen hebben uitgebeeld; eender als boven, Hfdst. VIII: 3, 4, dat gezien werd het Altaar, en dat gezien werden de reukwerken vóór den troon; het Woord immers in de letter bestaat uit louter overeenstemmingen, uit zulke die in de uitbeeldende Kerken waren geweest, en die vandaar in gebruik waren genomen in het Woord; en in deze zijn de innerlijke dingen des Hemels en der Kerk, welke geestelijk en hemels zijn, bevat.

701. Aangezien de Ark de Ark des verbonds wordt genoemd, moet ook uit het Woord worden bevestigd, dat de Ark daarom de Ark des verbonds werd geheten, wijl in haar de Wet was; en met de Wet, waaronder in den brede zin het Woord wordt verstaan, wordt aangeduid de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, zijnde het Woord, aldus het Goddelijk Ware of het Woord dat uit den Heer is, en waarin de Heer is, omdat al het Goddelijk Ware voortgaat uit Hem; wanneer Dit wordt opgenomen door den mens, geschiedt de verbinding met den Heer; en deze verbinding is het, welke met het verbond wordt aangeduid. Hoe de verbinding van den Heer met den mens, en van den mens met den Heer, geschiedt, zal ook in het kort worden gezegd: de Heer vloeit bij alle mensen aanhoudend in met het licht dat verlicht, en met de aandoening van de ware dingen te weten en te verstaan en van die te willen en te doen; en omdat dit licht en deze aandoening aanhoudend invloeit uit den Heer, zo volgt dat de mens voorzoveel als hij vanuit dat licht opneemt, voor evenzoveel redelijk wordt, en voorzoveel als hij vanuit die aandoening opneemt, voor evenzoveel wijs wordt, en geleid wordt door den Heer; die

aandoening met dat licht trekt tot zich die ware dingen welke de mens van de kindsheid aan heeft geleerd vanuit het Woord, vanuit de leer vanuit het Woord, en vanuit de Prediking, en verbindt zich daarmee; want elke aandoening wil gevoed worden door de erkentissen die met haar samenstemmen; vanuit die verbinding wordt de geestelijke aandoening of de geestelijke liefde van den mens geformeerd, door welke hij met den Heer wordt verbonden, dat is, door welke de Heer den mens met Zich verbindt. Maar om dat licht en die aandoening op te nemen, is den mens ook het vrije van de keuze gegeven, hetwelk, omdat het vanuit den Heer is, ook een gave des Heren bij den mens is, en hem nooit wordt afgenomen, want dat vrije is der aandoening of der liefde van den mens, bijgevolg is het ook van zijn leven: de mens kan vanuit het vrije het boze denken en willen, en eveneens het goede denken en willen; voorzoveel als hij dus vanuit dat vrije, zijnde der liefde en vandaar des levens van hem, valse dingen denkt en boze dingen wil, welke tegen de ware en de goede dingen des Woords zijn, voor evenzoveel wordt hij niet met den Heer verbonden; doch voorzoveel als hij ware dingen denkt en goede dingen wil, welke vanuit het Woord zijn, voor evenzoveel wordt hij met den Heer verbonden, en maakt de Heer dat zij van zijn liefde zijn, en vandaar van zijn leven: uit deze dingen kan vaststaan, dat die verbinding wederkerig is, namelijk van den Heer met den mens, en van den mens met den Heer; zodanige verbinding is het, die onder het verbond in het Woord wordt verstaan. Diegene dwaalt die gelooft, dat de mens niets tot zijn heil kan doen, omdat het licht van de ware dingen te zien en de aandoening van die te doen, voorts ook het vrije van ze te denken en te willen, uit den Heer zijn, en niets ervan uit den mens; maar omdat die dingen aan den mens verschijnen alsof zij in hem zijn, en wanneer zij gedacht en gewild worden, verschijnen alsof zij vanuit hem zijn, moet de mens vanwege dien schijn die dingen denken en willen zoals uit zich, maar nochtans erkennen dat zij vanuit den Heer zijn; anders kan den mens niets van het ware en het goede, of van het geloof en van de liefde, worden toegeëigend: wie de handen laat zakken, en den invloed afwacht, neemt niets op, deswege is er geen wederkerige verbinding met den Heer; vandaar is hij niet in het verbond. Dat het zo is, kan helder hieruit vaststaan, dat de Heer in het Woord in duizend plaatsen heeft gezegd, dat zij het goede zullen doen, en dat zij niet het boze zullen doen, welke dingen Hij geenszins zou hebben gezegd, indien aan den mens niet iets was gegeven vanuit hetwelk hij kan doen, en tenzij dat wat aan hem gegeven is, hem verschijnt zoals het zijne, hoewel het niet van hem is; en omdat het zo is, spreekt derhalve de Heer aldus bij Johannes: *“Ik sta aan de*

deur en Ik klop; indien iemand mijn stem zal hebben gehoord, en de deur zal hebben geopend, zo zal Ik tot hem binnenschrijven, en Ik zal avondmalen met hem, en hij met Mij”, Apoc. III: 20. Dat het verbond betekent de verbinding met den Heer door de opneming van het Goddelijk Ware met het verstand en den wil, of met het hart en de ziel, dat is, met de liefde en het geloof, en dat die verbinding wederkerig wordt, kan vaststaan uit het Woord waar het verbond wordt genoemd; uit het Woord immers blijkt i. Dat de Heer Zelf het Verbond wordt geheten, omdat de verbinding geschiedt uit Hem met Hem door het Goddelijke dat voortgaat uit Hem. II. Dat het Goddelijke voortgaande, zijnde het Goddelijk Ware, aldus het Woord, het verbond is, omdat dit verbindt. III. Dat de geboden, de gerichtten, de inzettingen, die aan de zonen Israëls waren bevolen, voor hen het verbond zijn geweest, omdat er door dezelve toen verbinding met den Heer is geweest. IV. Dat bovendien al wat verbindt, verbond werd geheten. Wat het Eerste aangaat, dat de Heer Zelf het Verbond wordt geheten, omdat de verbinding geschiedt uit Hem met Hem door het Goddelijke dat voortgaat uit Hem, staat vast uit deze plaatsen; bij Jesaja: *“Ik, Jehovah, heb U geroepen in gerechtigheid, en Ik zal Uw hand grijpen, en Ik zal U behoeden, en Ik zal U geven tot het Verbond des volks, en tot het Licht der natiën”*, XLII: 6; deze dingen betreffen den Heer, Die het Verbond des volks en het Licht der natiën wordt genoemd, uit hoofde hiervan dat het Verbond de verbinding betekent, en het Licht het Goddelijk Ware; onder de volken worden degenen verstaan die in de ware dingen zijn, en onder de natiën zij die in de goede dingen zijn; men zie boven n. 175, 331, 625; Hem roepen in gerechtigheid, betekent opdat Hij gerechtigheid doe door de bozen te scheiden van de goeden, en door dezen te zaligen, genen echter te veroordelen; de hand grijpen en behoeden, betekent vanuit de Goddelijke Almacht, waaraan de hellen geen weerstand kunnen bieden; dat Jehovah het zal doen, betekent dat het Goddelijke in den Heer het zal doen. Bij denzelfde: *“Ik heb U gegeven tot het Verbond des volks, om het land te herstellen, en om de verwoeste erfenissen te erven”*, XLIX: 8; deze dingen betreffen eveneens den Heer; en geven tot het Verbond des volks, betekent opdat met Hem en door Hem de verbinding zij; het land herstellen betekent de Kerk herstellen; en de verwoeste erfenissen erven, betekent de goede en de ware dingen der Kerk restaureren, welke teloor waren gegaan. Bij David: *“Ik heb een verbond gesloten met Mijn Uitverkorene, en Ik heb David Mijn Knecht gezworen: Tot in het eeuwige zal Ik Uw zaad bevestigen; tot in het eeuwige zal Ik Hem Mijn barmhartigheid houden, en Mijn verbond zal Hem standvastig zijn”*, Psalm LXXXIX: 4, 5, 29; onder David wordt hier de Heer verstaan ten aanzien

van het Koningschap; men zie boven n. 205; en Hij wordt de Uitverkorene genoemd krachtens het goede, en Knecht krachtens het ware; een verbond sluiten en Hem zweren betekent de vereniging [*unitio*] van het Goddelijke Zelf met Zijn Menselijke; een verbond sluiten is verenigd worden, en zweren is dat bevestigen; tot in het eeuwige zal Ik Uw zaad bevestigen, betekent de eeuwigheid van het Goddelijk Ware uit Hem; tot in het eeuwige zal Ik Hem Mijn barmhartigheid hartigheid houden, betekent de eeuwigheid van het Goddelijk Goede uit Hem; Mijn verbond zal standvastig zijn, betekent het éénzijn [*unio*] van het Goddelijke en het Menselijke in Hem: deze zin dier woorden ontstaat, als voor David wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke en Zijn Koningschap, aangaande hetwelk aldus wordt gesproken in den zin der letter, omdat daarin wordt gehandeld over David, met wien het eeuwig verbond niet is geweest. In het tweede Boek van Samuël: *“De God Israëls heeft gezegd, de Rots Israëls heeft tot mij gesproken; en Hij is zoals het licht des morgens, de zon gaat op, des morgens zonder wolken; van den glans na den regen het gras uit de aarde; is mijn huis niet vast met God; omdat Hij mij een verbond der eeuwigheid heeft gesteld, beschikken in allen en bewaren”*, xxiii: 3, 4, 5; deze dingen zijn daar door David gezegd; en onder den God Israëls en onder de Rots Israëls wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; wat het betekent dat Hij is zoals het licht des morgens, de zon gaat op, des morgens zonder wolken, van den glans na den regen het gras uit de aarde, zie men boven, n. 644: beschreven wordt het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, uit hetwelk alle uitspruiting van het ware en vruchtmaking van het goede is; is mijn huis niet vast met God, betekent de Kerk verbonden met den Heer door het Goddelijk Ware; het huis van David is de Kerk; omdat Hij mij een verbond der eeuwigheid heeft gesteld, betekent dat Hij vanwege het éénzijn van Zijn Menselijke met het Goddelijke de verbinding heeft met de mensen der Kerk; beschikken in allen en bewaren, betekent vanuit welke verbinding Hij alle dingen en allen bestuurt, en zaligt hen die opnemen. Bij Malachia: *“Gij zult bekennen dat Ik dit gebod tot u gezonden heb, opdat Mijn verbond met Levi zij; Mijn verbond was met hem des levens en des vredes, die Ik hem heb gegeven met vreze, opdat hij Mij zou vrezen; de wet der waarheid was in Zijn mond, en verdraaidheid werd niet gevonden in Zijn lippen. Doch gij zit teruggetreden van den weg, gij hebt velen doen struikelen in de Wet; gij hebt het verbond van Levi verdorven”*, ii: 4, 5, 6, 8; met het verbond van Jehovah met Levi wordt in den hoogsten zin aangeduid het éénzijn van het Goddelijke met het Menselijke in den Heer, en in den betrekkelijken zin de verbinding van den Heer met de Kerk; want de Heer

wordt verstaan onder Levi evenals onder David, maar onder Levi ten aanzien van het Goddelijk Goede, zijnde het Priesterlijke des Heren, en onder David ten aanzien van het Goddelijk Ware, zijnde het Koningschap des Heren; dat de Heer onder Levi wordt verstaan, blijkt hieruit dat gezegd wordt: De wet der waarheid was in Zijn mond, en verdraaidheid werd niet gevonden in Zijn lippen; met de wet der waarheid wordt het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede aangeduid, en met de lippen wordt de leer van het ware en het onderricht aangeduid; en daarna: *“De lippen des priesters zullen de wetenschap bewaren, en zij zullen de wet zoeken vanuit Zijn mond, omdat Hij de Engel van Jehovah Zebaoth is”*, Vers 7; met het verbond des levens en des vredes wordt dat ééNZijn en die verbinding aangeduid, waarover vlak boven, krachtens welke de Heer Zelf het Leven en de Vrede is geworden, vanuit welke de mens het eeuwige leven heeft, en vrede van de bestoking door de boze en de valse dingen, aldus van de hel; wat er wordt aangeduid met Zijn vreze, zie men boven, n. 696; zij die leven tegen het Goddelijk Ware, worden verstaan onder: Gij zijt teruggetreden van den weg, gij hebt velen doen struikelen in de wet, gij hebt het verbond van Levi verdorven; met terugtreden van den weg en struikelen in de wet, wordt aangeduid leven tegen het Goddelijk Ware, en met het verbond van Levi verderven wordt aangeduid de verbinding met den Heer verderven. Bij denzelfde: *“Zie, Ik zend Mijn Engel, Die den weg vóór Mij zal bereiden; en plotseling zal tot Zijn Tempel komen de Heer, en de Engel des Verbonds Dien gij verlangt”*, III: 1; dat des Heren Komst daar wordt voorzeggd, staat vast; dat de Heer daar Heer wordt geheten krachtens het Goddelijk Goede, en Engel des Verbonds krachtens het Goddelijk Ware, zie men boven, n. 242, 433, 444, waar ook de overige dingen zijn ontvouwd. Uit deze dingen kan vaststaan, dat onder het verbond wanneer het den Heer betreft, wordt verstaan òf Hijzelf, òf het ééNZijn van Zijn Goddelijke met het Menselijke in Hem, en met betrekking tot hen die in den Hemel en in de Kerk zijn, de verbinding met Hem door het Goddelijke dat uit Hem voortgaat. II. Dat het Goddelijke voortgaande, zijnde het Goddelijk Ware, aldus het Woord, het verbond is, omdat dit verbindt, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Mozes *“Mozes, nederdalende van den berg Sinai, boodschapte aan het volk al de woorden van Jehovah, en al de gerichten; en al het volk antwoordde met één stem, en zij zeiden: Alle woorden die Jehovah heeft gesproken, zullen wij doen; en Mozes schreef alle woorden van Jehovah in het Boek, en hij nam het Boek des verbonds, en hij las in de oren des volks; en zij zeiden: Alles wat Jehovah heeft gesproken, zullen wij doen en daarnaar luisteren. En Mozes nam de helft van het bloed van de slachtoffers, en hij spregde het op*

het volk, en hij zeide: Zie, het bloed des verbonds, hetwelk Jehovah met u heeft gesloten over al deze woorden: en zij zagen den God Israëls, onder Wiens voeten als het ware het werk van saffiersteen was, Exod. xxiv: 3, 4, 7, 8, 10; dat het Goddelijk Ware, hetwelk bij ons het Woord is, het verbond is, kan vaststaan uit deze dingen, elk afzonderlijk beschouwd in den inwendigen of geestelijken zin; Mozes immers, die deze dingen aan het volk zeide, beeldde uit de Wet, dat is, het Woord, zoals kan vaststaan uit enige plaatsen, waar gezegd wordt “Mozes en de Profeten”, en in enige “de Wet en de Profeten”; aldus staat Mozes voor de Wet, en de Wet in den breiden zin betekent het Woord, zijnde het Goddelijk Ware; voorts kan het eveneens hieruit vaststaan, dat de berg Sinai den Hemel betekent, vanwaar het Goddelijk Ware is; en hieruit, dat het Boek des verbonds hetwelk vóór het volk werd gelezen, het Woord betekent; en dat het bloed, waarvan de helft op het volk werd gesprenkeld, ook het Goddelijk Ware betekent, zijnde het Woord; en omdat dit verbindt, wordt hetzelfde het bloed des verbonds genoemd; en aangezien alle verbinding door het Goddelijk Ware is met den Heer, werd derhalve de God Israëls, Die de Heer is, gezien door Mozes, Aharon en diens zonen, en de 70 ouderen, dat Hij onder de voeten werd gezien, was omdat wanneer onder den Heer het Woord wordt verstaan, onder Zijn voeten het Woord in zijn laatsten wordt verstaan, dat is, in den zin der letter ervan; de zonen Israëls immers zagen hetzelfde niet innerlijk; zoals een werk van saffier, betekent het doorschijnende uit de inwendige ware dingen, zijnde de dingen van den geestelijken zin des Woords; maar deze dingen zie men afzonderlijk uiteengezet in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 937I tot 94I2. Hoedanig de verbinding is die met het verbond wordt aangeduid, kan ook vaststaan uit de aangevoerde dingen, namelijk dat zij is zoals de verbonden plegen te zijn in de wereld, namelijk van de zijde van den een en van de zijde van den ander; eender zullen de verbonden die de Heer sluit met de mensen, zijn van de zijde van den Heer en van de zijde van de mensen; dat zij van weerszijden zullen zijn, is terwille van de verbinding; de dingen die van de zijde des Heren waren, worden vermeld in het voorafgaande Hoofdstuk, namelijk dat Hij zal zegenen hun brood en hun wateren, dat Hij de ziekten zal wegdoen, dat zij het land van Kanaän zullen bezitten van de zee Suph tot aan de rivier de Eufraath toe, Exod. Hfdst. xxiii: 25 tot 31; en daar wordt met het brood en de wateren zegenen in den geestelijken inwendigen zin de vruchtmaking van het goede en de vermenigvuldiging van het ware aangeduid; het brood betekent al het goede des Hemels en der Kerk, en de wateren alle ware dingen van dat goede; met de ziekten wegdoen, wordt aangeduid verwijderen de boze en de valse dingen die uit de hel zijn, want

deze zijn de ziekten in den geestelijken zin; en met het land bezitten van de zee Suph tot de rivier de Eufraath, wordt aangeduid de Kerk met haar gehelen omvang, welke uit den Heer voor diegenen is die met Hem door het Goddelijk Ware worden verbonden. De dingen echter die van de zijde der mensen zullen zijn, worden vermeld in de drie Hoofdstukken die voorafgaan, en in de boven aangevoerde plaats in hoofdtrekken worden verstaan onder de woorden van Jehovah en de gerichten welke Mozes, nederdalende van den berg Sinai, aan het volk boodschapte, waarop het volk met één stem zeide: Alle woorden die Jehovah heeft gesproken, zullen wij doen en daarnaar luisteren. Vandaar was het, dat Mozes het bloed des brandoffers deelde, en de helft ervan, hetwelk voor den Heer was, achterliet in de bekkens, en de helft ervan sprenkelde op het volk. Dat door het Goddelijk Ware de verbinding geschiedt van den Heer met de mensen, wordt ook verstaan onder het bloed bij de Evangelisten: *“Jesus, den drinkbeker nemende, gaf hem aan hen, zeggende: Drinkt allen daaruit; dit is Mijn bloed, dat des nieuwen verbonds”*, Matth. xxvi: 27, 28; Markus xiv: 23, 24; Lukas xxii: 20; hier wordt het bloed genoemd het bloed des nieuwen verbonds, omdat het bloed betekent het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, en het verbond de verbinding: dat het bloed betekent het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, opgenomen door den mens, zie men boven, n. 329, 476; en dat drinken betekent opnemen, zich toeëigenen, en zo verbonden worden, ook boven, n. 617. Eender bij Zacharia: *“Door het bloed Uws verbonds zal Ik Uw gebondenen uitlaten uit den kuil waarin geen water is”*, ix: 11; deze dingen betreffen den Heer, over Wien in dat Hoofdstuk klaarblijkend wordt gehandeld; en onder het bloed des verbonds wordt, als boven, verstaan het Goddelijk Ware, door hetwelk met den Heer verbinding geschiedt; wie onder de gebondenen in den kuil waarin geen water is, worden verstaan, zie men boven, n. 537. Aangezien de Heer Zijn bloed, waaronder het uit Hem voortgaande Goddelijk Ware wordt verstaan, het bloed des nieuwen verbonds noemde, zo zal in het kort ook worden gezegd, wat onder het oude verbond, en wat onder het nieuwe verbond wordt verstaan; onder het oude verbond wordt verstaan de verbinding door het Goddelijk Ware zodanig als het gegeven is geweest aan de zonen Israëls, hetwelk uitwendig was, en vandaar uitbeeldend voor het inwendig Goddelijk Ware; zij hadden geen ander Goddelijk Ware, omdat zij niet iets anders konden opnemen; zij waren immers uitwendige en natuurlijke mensen, en niet inwendige of natuurlijke, zoals hieruit kan vaststaan, dat zij die iets over de Komst des Heren hebben geweten, niet iets anders over Hem hebben gedacht, dan dat Hij een Koning zou zijn, die hen zou verheffen boven alle volken in

het heelal, en zo dat Hij het koninkrijk op aarde bij hen zou vestigen, en niet in de Hemelen, en vandaar op aarde bij allen die in Hem geloven; en daarom is het oude verbond de verbinding geweest door een zodanig Goddelijk Ware als is bevat in de Boeken van Mozes, en geheten werd geboden, gerichten en inzettingen, waarin evenwel van binnen het Goddelijk Ware school zodanig als het in den Hemel is, hetwelk inwendig en geestelijk is: dit Goddelijk Ware is door den Heer geopend toen Hij in de Wereld was; en omdat er door dit alleen verbinding is van den Heer met de mensen, wordt derhalve dit verstaan onder het nieuwe verbond, en wordt eveneens dit verstaan onder Zijn bloed, hetwelk vandaar wordt genoemd het bloed des nieuwen verbonds; iets eenders wordt ook verstaan onder den wijn. Over dit nieuwe verbond, hetwelk moest worden ingegaan met den Heer, wanneer Hij in de wereld zou komen, wordt in het Woord van het Oude Verbond hier en daar gehandeld, zoals bij Jeremia: *“Zie, de dagen komende, waarop Ik met het huis Israëls en met het huis van Jehudah een nieuw verbond zal sluiten, niet zoals het verbond dat Ik heb gesloten met uw vaderen, omdat die Mijn verbond teniet hebben gedaan: maar dit is het verbond dat Ik zal sluiten met het huis Israëls na deze dagen; Ik zal Mijn wet geven in het midden van hen, en op hun hart zal Ik haar schrijven, en Ik zal hun tot God zijn, en zij zullen Mij tot volk zijn; en niet zullen zij de man leren langer zijn genoot, of de man zijn broeder, door te zeggen: Bekent Jehovah; allen immers zullen Mij bekennen, van hun kleinste tot hun grootste toe”*, xxxi: 31, 32, 33, 34; dat Jehovah, dat is, de Heer, een nieuw verbond zal sluiten met het huis Israëls en met het huis van Jehovah, daaronder wordt niet verstaan dat Hij het zal sluiten met de zonen Israëls en met Jehudah, maar met allen die in de ware dingen der leer en in het goede der liefde tot den Heer uit den Heer zijn; dat dezen onder de zonen Israëls en onder Jehudah in het Woord worden verstaan, zie men boven, n. 433; dat onder de komende dagen de Komst des Heren wordt verstaan, is duidelijk: dat de verbinding met den Heer dan zal zijn door het inwendig en geestelijk Goddelijk Ware, wordt onder deze dingen verstaan: Dit is het verbond dat Ik zal sluiten met het huis Israëls na deze dagen; Ik zal Mijn wet geven in het midden van hen, en op hun hart zal Ik haar schrijven; waarmede wordt aangeduid, dat zij het Goddelijk Ware van binnen in zich zullen opnemen; want het geestelijk Goddelijk Ware wordt van binnen door den mens opgenomen, anders dan bij de zonen Israëls en de Joden, die hetzelfde van buiten opnamen; want wanneer de mens het Goddelijk Ware opneemt binnen in zich, dat is, hetzelfde van zijn liefde en vandaar van zijn leven maakt, dan wordt het ware geweten vanuit het ware zelf, aangezien de Heer in Zijn ware bij den mens invloeit en leert; dit wordt verstaan onder deze

woorden: Niet zullen zij langer leren, de man zijn genoot, en de man zijn broeder, door te zeggen: Bekent Jehovah; allen immers zullen Mij bekennen, van den kleinste tot den grootste toe; de verbinding zelf door hetzelfde, welke wordt aangeduid met het nieuwe verbond, wordt verstaan onder: Ik zal hun tot God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. Bij denzelfde: *“Zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn, en Ik zal hun één hart en één weg geven, om Mij te vrezen al de dagen; en Ik zal hun een eeuwig verbond maken, dat Ik mij niet zal afkeren van achter hen, opdat Ik hun zal weldoen, en Mijn vreze zal Ik geven in hun hart, opdat zij niet terugtreden van bij Mij”*, xxxii: 38, 39, 40; ook deze dingen betreffen den Heer en het nieuwe verbond met Hem; de verbinding door hetzelfde wordt verstaan onder: Ik zal hun tot God zijn en zij zullen Mij tot volk zijn; en verder wordt het daarmee beschreven, dat Hij hun zal geven één hart en één weg, om Hem te vrezen al de dagen, en dat Hij Zich niet zal afkeren van achter hen, en dat Hij de vreze zal geven in hun hart, opdat zij niet terugtreden van bij Hem; met één hart en met één weg om Mij te vrezen, wordt aangeduid één wil van het goede en één verstand van het ware om den Heer te vereren; omdat de verbinding wederkerig is, van den Heer met hen, en van hen met den Heer, wordt gezegd dat Hij Zich niet zal afkeren van achter hen, opdat Ik hun zal weldoen, en dat zij niet zullen terugtreden van bij Mij; daaruit blijkt, wat er wordt aangeduid met het eeuwig verbond dat Hij met hen zal ingaan, namelijk de verbinding door het geestelijk Goddelijk Ware, hetwelk opgenomen zijnde, het leven des mensen maakt, waarvandaan de eeuwige verbinding in wording komt. Bij Ezechiël: *“Ik zal over hen één Herder opwekken, Die hen zal weiden, Mijn Knecht David; Ik Jehovah zal hun tot God zijn, en Mijn Knecht David Vorst in het midden van hen; dan zal Ik voor hen uithouwen een verbond des vredes, Ik zal het boze wilde dier doen ophouden, opdat zij vol vertrouwen wonen in de woestijn, en slapen in de wouden”*, xxxiv: 23, 24, 25; ook deze dingen betreffen den Heer, en onder David die hen zal weiden en die Vorst in het midden van hen zal zijn, wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, Die knecht wordt genoemd vanwege het van dienst zijn; de verbinding met den Heer door het Goddelijk Ware wordt verstaan onder het verbond dat Hij voor hen zal uithouwen [*excidere*]; dit wordt het verbond des vredes genoemd uit hoofde hiervan dat de mens door de verbinding met den Heer vrede heeft van de bestoking van het boze en het valse vanuit de hel; derhalve wordt ook gezegd: Ik zal het boze wilde dier doen ophouden, opdat zij vol vertrouwen wonen in de woestijn, en slapen in de wouden; onder het boze wilde dier wordt het valse en het boze vanuit de hel verstaan, en met vol vertrouwen

wonen in de woestijn, en slapen in de wouden, wordt aangeduid dat zij beschermd zullen zijn tegen alle bestoking ervan overal. Bij denzelfde: “*Mijn Knecht David zal Koning over hen zijn, opdat zij allen één Herder hebben; en Ik zal voor hen een verbond des vredes sluiten, een verbond der eeuwigheid zal het met hen zijn, en Ik zal ze geven en Ik zal ze vermenigvuldigen; en Ik zal Mijn Heiligdom in het midden van hen zetten tot in het eeuwige, en mijn habitakel zal bij hen zijn, en Ik zal hun tot God zijn, en zij zullen Mij tot volk zijn*”, xxxvii: 24, 26, 27; ook hier wordt onder David de Heer verstaan, want dat niet David zal komen die Koning en Herder van hen zal zijn, is duidelijk; maar de Heer wordt Koning genoemd krachtens het Goddelijk Ware, dit immers is het Koningschap des Heren, en het Goddelijk Goede is het Priesterlijke van Hem; en de Heer wordt Herder genoemd, omdat Hij hen zal leiden met het Goddelijk Ware, en door hetzelfde zal leiden tot het goede der liefde, en zo tot Zich; en omdat daaruit de verbinding is, wordt er gezegd: Ik zal met hen een verbond des vredes sluiten [*pangere*], een verbond der eeuwigheid; wat het verbond des vredes betekent, is vlak boven gezegd, voorts dat de verbinding wordt verstaan onder: Ik zal hun tot God zijn, en zij zullen Mij tot volk zijn; met het Heiligdom dat in hun midden zal worden gezet, en met het habitakel dat bij hen zal zijn, wordt aangeduid dat de Hemel en de Kerk het zullen zijn, welke heiligdom worden geheten krachtens het goede der liefde, en habitakel krachtens de ware dingen van dat goede, want de Heer woont in de ware dingen vanuit het goede. Bij Hoschea: “*Ik zal voor hen een verbond treffen [ferire] te dien dage met het wilde dier des velds, met den vogel der hemelen, en met het kruipende dier der aarde; en den boog, en het zwaard en den oorlog zal Ik verbreken van de aarde; en Ik zal hen zeker doen nederliggen, en Ik zal u Mij ondertrouwen tot in het eeuwige*”, ii: 17, 18; deze dingen betreffen de instauratie van de nieuwe Kerk uit den Heer; dat de Heer dan niet een verbond zal maken [*facere*] met het wilde dier des velds, met den vogel der hemelen en met het kruipende dier der aarde, is duidelijk; en daarom worden daarmee zulke dingen aangeduid die bij den mens zijn, met het wilde dier des velds de aandoening van het ware en het goede, met den vogel der hemelen de geestelijke denking, en met het kruipende dier der aarde het wetenschappelijke van den natuurlijken mens; wat met de overige dingen wordt aangeduid, zie men boven, n. 650; daaruit blijkt dat het verbond dat de Heer zal bedingen [*paciscor*], een geestelijk verbond is, of een verbond door het geestelijk ware, en niet een verbond door het natuurlijk ware, door hetwelk het met de zonen Israëls bedongen is; dit dus is het oude verbond, en het eerstgenoemde het nieuwe verbond. Aangezien met de Wet die door den

Heer werd verkondigd van den Berg Sinai uit, in den breiden zin het Woord wordt aangeduid, worden derhalve ook de Tafelen waaraan die Wet was ingegrift, de Tafelen des verbonds genoemd, bij Mozes: *“Ik klom op den berg om de stenen Tafelen te ontvangen, de Tafelen des verbonds dat Jehovah met u had uitgebouwen; aan het einde van veertig dagen en veertig nachten gaf Jehovah mij de twee stenen Tafelen, de Tafelen des verbonds”*, Deut. ix: 9, 11; onder die Tafelen, dat is onder de daaraan ingegrifte Wet, wordt het Goddelijk Ware verstaan, door hetwelk de verbinding met den Heer is; vanwege die verbinding werden zij de Tafelen des verbonds genoemd: en omdat elke verbinding, evenals elk verbond, geschiedt van de zijde van den een en van de zijde van den ander, aldus over en weer van weerskanten, waren die Tafelen er derhalve twee [*bina*], en uit steen; dat zij uit Steen waren, was omdat met den Steen ook het Goddelijk Ware in laatsten wordt aangeduid; men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 643, 3720, 6426, 8609, 10376. Vandaar is het, dat de Ark waarin die Tafelen waren nedergelegd, de Ark des verbonds werd geheten, en dat zij bij de zonen Israëls tot de heiligste dingen van den eredienst is geweest, waarover men het voorafgaande Artikel zie. III. Dat de geboden de gerichten en de inzettingen, die aan de zonen Israëls waren bevolen, voor hen het verbond zijn geweest, omdat door dezelve toen verbinding met den Heer is geweest, kan vaststaan uit de volgende plaatsen. Bij Mozes: *“Indien gij in Mijn inzettingen zult hebben gewandeld, en Mijn geboden zult hebben gehouden, en dezelve zult hebben gedaan, zo zal Ik tot u omzien, en Ik zal u vruchtbaar maken en u vermenigvuldigen, en mijn verbond met u bevestigen. Doch indien gij mijn inzettingen zult hebben verstoten zodat gij niet doet al Mijn geboden, als gij Mijn verbond teniet zult hebben gedaan, zo zal Ik het tegendeel met u doen”*, Levit. xxvi: 3, 9, 15, e.v.: in het voorafgaande Hoofdstuk worden de inzettingen en de geboden uiteengezet die gehouden en gedaan moesten worden, en in dit Hoofdstuk de goede dingen waarin zij zich zouden verheugen, indien zij die geboden en inzettingen hielden, en daarna de boze dingen die over hen zullen komen indien zij ze niet hielden; maar de goede dingen waarin zij zich zouden verheugen, waren aardse en wereldlijke goede dingen, eender de boze dingen, ter oorzaak hiervan dat zij aardse en natuurlijke mensen waren, en niet hemelse en geestelijke; en vandaar wisten zij ook niet iets aangaande de goede dingen die den mens innerlijk aandoen, noch aangaande de boze dingen die hem innerlijk ternederslaan [*affligere*]; maar nochtans waren de uitwendige dingen die zij gehouden waren in acht te nemen, zulke dingen die van binnen in zich de hemelse en de geestelijke dingen bevatten, door welke de verbinding zelf er is met den Heer; en omdat deze dingen in den Hemel werden doorvat,

worden derhalve de uitwendige dingen die de zonen Israëls moesten waarnemen, het verbond genoemd; maar hoedanig de verbinding van den Heer met de zonen Israëls door die dingen is geweest, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248. Eendere dingen worden onder het verbond verstaan in de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Jehovah zeide tot Mozes: Schrijf u deze woorden, omdat Ik op den mond dezer woorden een verbond heb gesloten met u en met Israël”*, Exod. xxxiv: 27; bij denzelfde: *“Houdt de woorden dezes verbonds, en doet ze, gij staande heden hier, uw hoofden, uw Stammen, uw bestuurders, en alle man Israëls; om over te gaan in het verbond van Jehovah, en in Zijn eed, hetwelk Jehovah God is uithouwende met u heden, opdat Hij u heden stelle tot een volk, en Hijzelf u tot God zij; niet met u alleen houw Ik dit verbond en dezen eed uit, maar ook met een elk die hier niet met u heden is”*, Deut. xxix: 9, 10, 12, 13, 14, 15. In het Tweede Boek der Koningen: *“Koning Joschiah zond, en tot hem vergaderden zich alle ouderen van Jehudah en Hierosolyma, en de Koning ging op in het huis van Jehovah, en alle man van Jehudah, en alle bewoners van Hierosolyma met hem, voorts de priesters en de profeten, en het ganse volk, van den kleine tot den grote toe; en hij las in hun oren alle woorden van het Boek des verbonds, gevonden in het huis van Jehovah; en de Koning stond aan de pilaar, en hij sloot een verbond vóór Jehovah, om te gaan achter Jehovah, en om te houden Zijn geboden en Zijn Getuigenissen, en Zijn inzettingen, met het gehele hart en met de gehele ziel, om te bestendigen alle woorden dezes verbonds, geschreven op dit Boek: en het gehele volk stond in het verbond”*, xxiii: 1, 2, 3; en bovendien elders, zoals in Jerem. xxii: 8, 9; Hfdst. xxxiii: 20, 21, 22; Hfdst. 1: 5; Ezech. xvi: 8; Mal. ii: 14; Psalm lxxxviii: 37; Psalm 1: 5, 16; Psalm ciii: 17, 18; Psalm cv: 8, 9; Psalm cvi: 45; Psalm cx1: 5, 9; Deut. xvii: 2; 1 Kon. xix: 14, in welke plaatsen het verbond wordt vermeld, en daarmede worden aangeduid de uitwendige dingen, die de zonen Israëls zouden waarnemen. Wat echter het verbond aangaat dat de Heer sloot met Abraham, Izak, Jakob, dit was niet zoals het verbond dat Hij sloot met de nakomelingen uit Jakob, maar het was een verbond van de zijde des Heren, dat hun zaad zou worden vermenigvuldigd en aan hem het land Kanaän zou worden gegeven, en van de zijde van Abraham, Izak en Jakob, dat alle manlijke zou worden besneden; dat iets anders het verbond is geweest met de nakomelingen van Jakob, staat vast bij Mozes: *“Jehovah God hieuw met ons een verbond uit in Choreb; niet met onze Vaderen hieuw Jehovah dit verbond uit, maar met ons”*, Deut. v: 2, 3; over dit verbond leest men aldus bij Mozes: *“Jehovah leidde Abraham uit naar buiten, en Hij zeide: Schouw naar den Hemel, en tel de sterren; en Hij zeide tot hem: Aldus zal uw zaad zijn: en Hij zeide tot*

hem: *Neem u een driejarige vaars, en een driejarige geit, en een driejarigen ram, en een tortelduif, en een jonge duif; en hij deelde ze in het midden, en hij gaf elks deel tegen het andere over; en het gevogelte deelde hij niet. En de zon ging onder, en er werd donkerheid, en zie, een oven van rook en een fakkel van vuur ging tussen de stukken door. Te dien dage sloot Jehovah met Abraham een verbond, door te zeggen: Aan uw zaad zal Ik dit land geven, van de rivier van Egypte af tot aan de grote rivier de Eufraath*", Gen. xv: 5 tot 18. En daarna: *"Ik zal Mijn verbond geven tussen Mij en tussen u, en Ik zal u tot veel vermenigvuldigen; Ik, zie, Mijn verbond met u, en gij zult zijn tot een vader van menigte der natiën, en Ik zal u vermenigvuldigen; en Ik zal geven aan u en aan uw zaad na u het land uwer vreemdelingschappen, het gehele land Kanaän, tot een eeuwige bezitting. Dit is Mijn verbond, dat gij zult houden tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u; alle manlijke zal u worden besneden; hij die niet zal besneden worden aan het vlees der voorhuid, die ziel zal worden uitgeroeid uit haar volken, hij heeft Mijn verbond teniet gedaan: en Mijn verbond zal Ik oprichten met Izak, dien Sarah u zal baren*", Gen. xvii: 1 tot 21; uit deze dingen kan vaststaan, hoedanig verbond met Abraham werd aangegaan, namelijk dat zijn zaad zeer zou worden vermenigvuldigd, en dat hem het land Kanaän tot een bezitting zou worden gegeven; de geboden, gerichten en inzettingen zelf, door welke het verbond is, worden niet vermeld, maar nochtans worden zij aangeduid met de driejarige vaars, geit, en ram, en met de tortelduif en het duivenjong; met die dieren immers worden zulke dingen aangeduid die der Kerk zijn, en met het land Kanaän zelf wordt de Kerk aangeduid; en omdat de Heer voorzag, dat de nakomelingen van Abraham uit Jakob het verbond niet zouden houden, verscheen vandaar aan Abraham een oven van rook en een fakkel van vuur, doorgaande tussen de stukken; en met den oven van rook wordt het dichte valse aangeduid, en met de fakkel van vuur het afgrijselijke boze, waarin de nakomelingen uit Jakob zouden zijn; hetgeen ook wordt bevestigd bij Jeremia, Hfdst. xxxiii: Vers 18, 19, 20: dat Abram de vaars, de geit en den ram deelde, en elks deel gaf [*dederit*] tegen het andere over, was volgens het ritueel der verbonden, welke zijn tussen twee: maar deze dingen zie men ten volle ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, van n. 1783 tot 1862. Dat het verbond is gemaakt [*factum*] door de besnijdenis, was omdat de Besnijdenis uitbeeldde de zuivering van de liefden van zich en van de wereld, zijnde lichamelijke en aardse liefden, en de verwijdering ervan; en daarom ook geschiedde de besnijdenis door zwaardjes uit steen, waarmede het ware der leer wordt aangeduid, door hetwelk alle zuivering van de boze en de valse dingen, en de verwijdering ervan geschiedt; maar de afzonderlijke

dingen die over dat verbond in dit Hoofdstuk zijn geschreven, zijn ook in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN ontvouwd, van n. 1987 tot 2095: en over de besnijdenis, n. 2039 einde, 2046 einde, 2632, 2799, 4462, 7044, 8093 aldaar. Omdat echter onder Abraham, Izak en Jakob in den inwendigen zin de Heer wordt verstaan, worden vandaar met hun zaad al degenen aangeduid die van de Kerk des Heren zijn, welke Kerk ook wordt verstaan onder het Land Kanaän, hetwelk hun zaad moest erven. Er was ook een verbond aangegaan met Noach *dat niet langer de mensen zouden vergaan door de wateren van den vloed, en dat de boog in de wolk tot een teken van dat verbond zou zijn*", Gen. VI: 17, 18; Hfdst. IX: 9 tot 17; dat ook dat verbond de verbinding van den Heer door het Goddelijk Ware in zich sluit, kan vaststaan uit de Ontvouwing ervan in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 659 tot 675, en n. 1022 tot 1059: dat de boog in de wolk of de regenboog daar betekent de wederverwekking, welke geschiedt door het Goddelijk Ware, en door het leven volgens hetzelfde, en dat het vandaar is, dat die boog werd aangenomen als een teken des verbonds, zie men ook daar, n. 1042. IV. Dat bovendien al wat verbindt, verbond werd geheten, zoals de Sabbath, bij Mozes: *"De zonen Israëls zullen den Sabbath houden in hun geslachten, een verbond der eeuw"*, Exod. XXXI: 16; dat de Sabbath een verbond der eeuw wordt geheten, was omdat de Sabbath in den hoogsten zin betekende het ééznij van het Goddelijke met het Menselijke in den Heer, en in den betrekkelijken zin de verbinding van den Heer met den Hemel en de Kerk, en in den universelen zin de verbinding van het goede en het ware, welke verbinding het hemels huwelijk wordt genoemd; de rust op den sabbathdag betekende vandaar den staat van dat ééznij en van die verbinding, omdat door dien Sabbath de Heer vrede en rust heeft, en door dien ook vrede en heil is in de Hemelen en op aarde; dat die met den Sabbath en met de rust alsdan worden aangeduid, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 8494, 8495, 8510, 10356, 10360, 10370, 10367, 10374, 10668, 10730. Dat het zout in de slachtoffers zout des verbonds wordt geheten, ook bij Mozes: *"Niet zult gij doen ophouden het zout des verbonds van uw God op uw gave, op al uw gave zult gij zout offeren"*, Levit. II: 13; dat het zout op de gave zout des verbonds wordt geheten, was ter oorzaak hiervan dat met het zout het verlangen van het ware tot het goede wordt aangeduid, vanuit hetwelk de verbinding van het ene en het andere is; over welke betekenis van het zout men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9207. Dat de echtgenote de echtgenote des verbonds wordt geheten, bij Malachia: *"Jehovah heeft getuigd tussen u en tussen de echtgenote uwer jeugd, tegen dewelke gij trouweloos hebt gehandeld, met die uw gezellin en de echtgenote uws verbonds"*,

11: 14; de echtgenote wordt daar echtgenote des verbonds genoemd vanwege de verbinding met haar man; doch met de echtgenote wordt daar de Kerk aangeduid, en met de echtgenote der jeugd de Oude Kerk, en gezegd wordt dat tegen haar de Joodse Kerk trouweloos heeft gehandeld; en omdat de ene en de andere uitbeeldend was geweest, en hierin eender, en zij zo verbonden moesten zijn, wordt derhalve gezegd: Met die uw gezellin en de echtgenote uws verbonds. Dat het verbond met de stenen des velds was, wordt gezegd bij Job: *“Voor het wilde dier des velds zult gij niet vrezen, want met de stenen des velds uw verbond, en het wilde dier des velds zal vreedzaam voor u zijn”*, v: 22, 23; met het verbond met de stenen des velds, wordt de verbinding met de ware dingen der Kerk aangeduid, want de stenen betekenen de ware dingen, het veld de Kerk, en het verbond de verbinding; met het wilde dier des velds wordt aangeduid de liefde van het valse, voor welk wilde dier gij niet zult vrezen, en hetwelk vreedzaam zal zijn, wanneer er de verbinding door de ware dingen is met de Kerk. Gezegd wordt ook het verbond met de wilde dieren en de vogels, bij Hoschea: *“Ik zal voor hen een verbond maken te dien dage met het wilde dier des velds, met den vogel der hemelen, en met het kruipende dier der aarde”*, 11: 17; en bij Mozes: *“God zeide tot Noach: Zie, Ik richt Mijn verbond op met u, en met alle levende ziel die met u is, tot den vogel, tot het beest en tot alle wilde dier der aarde met u, van alle uitgaanden uit de ark, ten aanzien van alle wilde dier der aarde”*, Gen. 1x: 9, 10; met het verbond met het beest, het wilde dier, den vogel en met het kruipende dier der aarde, wordt de verbinding aangeduid met zulke dingen bij den mens die met dezelve worden aangeduid; met het beest immers wordt de aandoening van het goede aangeduid, met het wilde dier de aandoening van het ware, met den vogel het denkende [*cogitativum*], en met het kruipende dier der aarde het wetenschappelijke, hetwelk vanuit die aandoeningen leeft. Gezegd wordt ook het verbond met den dood, bij Jesaja: *“Gij hebt gezegd: Wij hebben een verbond met den dood uitgehouden, en met de hel hebben wij een gezicht gemaakt: uw verbond met den dood zal worden afgeschaft, en uw gezicht met de hel zal niet bestaan”*, xxviii: 15, 18; een verbond met den dood uithouden, betekent de verbinding door het valse vanuit de hel, tengevolge waarvan de mens geestelijk sterft; Een gezicht [*visio*] met de hel maken, betekent een als het ware profetische waarzegging vanuit de hel. Uit deze nu in een reeks aangevoerde dingen kan vaststaan, dat met het verbond, waar wordt gehandeld over den Heer, de verbinding door het Goddelijk Ware wordt aangeduid: weliswaar is de verbinding met Hem door het goede der liefde, maar omdat de Heer invloeit bij den mens door het goede in de ware dingen, waarvandaan de mens de aandoening van het ware

heeft, en de mens het goede des Heren opneemt in de ware dingen, vanuit dewelke hij de erkenning, de belijdenis en de aanbidding des Heren heeft, verbindt vandaar het goede der liefde door het ware, vergelijkenderwijs zoals de warmte der zon in lente- en zomertijd met de vruchtmakingen der aarde.

702. En er werden bliksemen, stemmen en donderslagen; dat dit betekent toen in de lagere gebieden, waar de bozen zijn, botsingen en opschuddingen van de denkingen en de redeneringen vanuit de boze en de valse dingen over de goede en de ware dingen, staat vast uit de betekenis van de bliksemen, stemmen en donderslagen, zijnde de verlichtingen, de denkingen en de doorvattingen, waarover boven n. 273; en in den tegengestelden zin, zoals hier, de botsingen en de opschuddingen der denkingen, en der redeneringen vanuit de boze en de valse dingen over de goede en de ware dingen der Kerk, waarover ook boven, n. 498; in den strikten zin worden met de bliksemen de verdonkeringen van het verstand aangeduid, met de stemmen de redeneringen, en met de donderslagen de conclusies van het valse vanuit het boze; en omdat vanuit dezelve, volgens den staat der innerlijke dingen bij hen, dan botsingen en opschuddingen van de aandoeningen en de denkingen geschieden, en vandaar redeneringen vanuit de boze en de valse dingen over de goede en de ware dingen der Kerk, worden derhalve deze vanuit de reeks die volgt uit de voorafgaande dingen, met die woorden aangeduid. Dat bliksemen, stemmen en donderslagen, voorts ook aardbevingen en hagel ontstonden in de lagere gebieden, blijkt hieruit dat in de hogere gebieden de Tempel werd gezien, en de Ark des verbonds in den Tempel werd gezien, waarmede wordt aangeduid de verschijning van den nieuwen Hemel waar de eredienst des Heren is, en de uitbeelding van het Goddelijk Ware waardoor de verbinding is, zoals uit de ontvouwing van de voorafgaande dingen kan vaststaan; waaruit volgt, dat die dingen ontstonden in de lagere gebieden door den invloed vanuit de hogere Hemelen. Dat zulke dingen ontstonden in de lagere gebieden door den invloed vanuit de hogere Hemelen, is eerder in het licht gesteld; maar omdat het zulke dingen zijn, die niet vallen in het verstand van iemand, tenzij door levende onthulling en de erkentenis daaruit aangaande den invloed van de hogere gebieden in de lagere in de geestelijke Wereld, zo wil ik, omdat deze dingen mij zijn onthuld, en mij vandaar bekend zijn, deze verborgenheid in het kort uiteenzetten. In de geestelijke Wereld, waaronder zowel de Hemelen als de Hellen worden verstaan, is de ordening zodanig, dat de Hemelen zoals uitspansels zijn, de ene boven den anderen, en dat onder de Hemelen de Wereld der geesten is, en dat onder deze de Hellen zijn, de ene onder de andere; volgens deze opeenvolgende ordening geschiedt de invloed uit den

Heer, aldus door den binnensten Hemel in den middelsten, en door dezen in den laatsten, en vanuit die in hun orde in de Hellen die daaronder liggen: de Wereld der geesten is middellijk, en neemt den invloed op zowel vanuit de Hemelen als vanuit de hellen, een ieder daar volgens den staat van zijn leven. Maar die ordening der Hemelen en der hellen ondergaat veranderingen van het ene Gericht tot het andere, daardoor dat de mensen die van de aarde aanspoelden [*alluerunt*], vanuit wie de Hemelen en de Hellen zijn, van uiteenlopende aandoeningen zijn geweest, sommigen geestelijk of inwendig minder en meer, sommigen natuurlijk of uitwendig minder en meer; en omdat de Heer niemand het boze doet, maar allen het goede, liet Hij derhalve toe dat zij die een zedelijk en als het ware geestelijk leven in de uitwendige dingen vanuit zede en gewoonte in de wereld hadden geleid, hoezeer zij ook innerlijk verbonden waren met de hel, zich in de Wereld der geesten iets gelijk als een hemel vormden in verschillende plaatsen; en toen werden de ordeningen der Hemelen boven hen en der hellen beneden hen, zo geschikt dat hun innerlijke dingen, door welke zij verbonden waren met de hel, voor zoveel als mogelijk, gesloten werden gehouden, en de uiterlijke dingen, door welke zij verbonden waren met den laatsten Hemel, geopend; en toen was daarin voorzien dat de hogere Hemelen niet onmiddellijk invloeden, want door den onmiddellijken invloed zouden hun innerlijke dingen zijn geopend, welke hels waren, en de uiterlijke dingen gesloten, welke verschenen alsof zij geestelijk waren; de invloed immers der hogere Hemelen is in de innerlijke dingen, welke de eigen dingen van de geesten zijn, en niet in de uiterlijke dingen, welke niet de eigen dingen van hen zijn. Toen echter zulke hemelen als het ware, dermate waren vermenigvuldigd, en vandaar de invloed vanuit de hellen begon te overmogen den invloed vanuit de Hemelen, en daardoor de laatste Hemel, welke met hen verbonden was geweest, begon te wankelen, toen stond het Laatste Gericht voor de deur, en geschiedde bij beurten de scheiding der bozen van de goeden in voor hen nieuwe hemelen als het ware, en dit door den onmiddellijken invloed vanuit de hogere Hemelen; en door dien invloed werden hun innerlijke dingen geopend, welke hels waren, en werden de uiterlijke dingen gesloten die als het ware geestelijk waren, zoals boven is gezegd. Uit deze dingen nu blijkt, vanwaar het was dat de Tempel en de Ark in den Tempel verscheen, met dewelke wordt aangeduid het Goddelijk Ware, waarmede de hogere Hemelen waren verlicht, vanuit welke Hemelen de invloed geschiedde in de lagere gebieden waar de bozen waren; vanuit dezen invloed is het geschied, dat in de lagere gebieden, waar de bozen waren, bliksemen werden gezien, stemmen en donderslagen werden gehoord, voorts dat aardbevingen

geschiedden, en hagel neerregende; de invloed vanuit de Hemelen, dat is, door de Hemelen uit den Heer, is niet dan de invloed van de liefde van het goede en van de aandoening van het ware, maar die wordt bij de bozen verkeerd in zulke dingen die overeenstemmen met hun boze dingen en hun valse dingen daaruit, aldus die overeenstemmen met hun liefde van het boze en met hun aandoening van het valse; en omdat de botsingen en de opschuddingen van de denkingen en de redeneringen vanuit de boze en de valse dingen over de goede en de ware dingen der Kerk, waarin zij waren, overeenstemmen met de bliksemen, de stemmen, en de donderslagen, zijn het derhalve deze waarmede gene dingen worden aangeduid: hier wordt immers gehandeld over den staat des Hemels hoedanig die zal zijn vlak voor het Laatste Gericht. Dat botsingen en opschuddingen van de denkingen en de redeneringen vanuit de boze en de valse dingen over de goede en de ware dingen der Kerk ontstaan bij hen die innerlijk boos zijn, en uiterlijk goed verschijnen, nadat hun innerlijke dingen geopend en de uiterlijke dingen gesloten zijn, is vanwege de botsing van hun innerlijke dingen met de uiterlijke in den eersten staat der scheiding; maar zodra de uiterlijke dingen geheel en al gesloten zijn, en zij zijn overgelaten aan hun innerlijke dingen, houdt dan de botsing op; dan immers zijn zij volledig in de liefde van hun boze en in de aandoening van hun valse, en vandaar in het verkwikkelijke van hun leven; en daarom werpen zij zich dan in de hel tot huns gelijken, hetgeen geschiedt op den dag van het Laatste Gericht.

703. En aardbeving; dat dit betekent de veranderingen van den staat ten aanzien van de dingen die des Hemels en der Kerk zijn bij hen, staat vast uit de betekenis van de aardbeving, zijnde de verandering van den staat der Kerk, waarover boven, n. 400. Dat er in de geestelijke Wereld landen, heuvels, bergen zijn, en dat die worden geschokt wanneer de staat der Kerk bij hen wordt veranderd in het boze en in het valse, en dat die aardbevingen worden verstaan onder de aardbevingen, waarover in het Woord wordt gesproken, zie men ook boven, n. 400, 499.

704. En grote hagel; dat dit betekent het helse valse, vernietigende de ware en de goede dingen der Kerk, staat vast uit de betekenis van den hagel, zijnde het helse valse, vernietigende de ware dingen der Kerk, waarover boven n. 503; en omdat gezegd wordt grote hagel, en van groot wordt gesproken met betrekking tot het goede, en van veel met betrekking tot het ware, men zie ook boven n. 696, betekent vandaar de grote hagel ook het helse valse vernietigende de goede dingen der Kerk. Dat behalve de bliksemen, de donderslagen en de aardebeving, ook grote hagel werd gezien, is omdat in de geestelijke Wereld alle dingen verschijnen die in de natuurlijke Wereld

verschijnen, zoals nevels, wolken, regens, sneeuw en hagel, welke weliswaar schijnen zijn, maar werkelijke, opkomende vanuit de overeenstemmingen; want de Goddelijke hemelse en geestelijke dingen, welke de eigen dingen zijn van de aandoeningen en van de denkingen daaruit, aldus van het goede der liefde en van het ware van dat goede, bij de Engelen, trekken, wanneer zij nederdalen in de naastgelegen lagere sfeer, vormen aan eender aan de natuurlijke dingen, en aldus vertonen zij zich zichtbaar voor ogen; aldus worden de overeenstemmingen gevormd; eender de bliksemen, donderslagen, en hagel; deze, namelijk de hagel, wordt gevormd vanuit de nedervloeiing van het Goddelijk Ware, waar de bozen zijn, die door redeneringen valse dingen concluderen, en door die de ware dingen aanvallen en ze vernietigen; wanneer immers het Goddelijk Ware vanuit de Hemelen invloeit in de sfeer die rondom de bozen is en verschijnt zoals een nevel, gevormd vanuit hun boze aandoeningen en de valse dingen der denkingen daaruit, zo wordt die invloed verkeerd in verschillende dingen, en in hagel bij hen die vanuit de boze en de valse dingen denken tegen de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk, en dezelve heftig aanvallen; de oorzaak hiervan is deze, dat hun aandoeningen en de denkingen daaruit, welke die zijn van het valse tegen de ware dingen, zonder elke warmte des Hemels zijn; daaruit trekt zich een regen samen (of verdicht zich, *concrescit*) die ook dadelijk daarop vanuit de Hemelen in de lagere gebieden neervalt, tot sneeuw of tot hagel, en die hagel vernietigt alle dingen die bij hen groenen en groeien, en eveneens hun woningen, geheel en al zoals men leest over den hagel in Egypte; de oorzaak dat deze vernietigt, is omdat de dingen die groenen en groeien, de ware dingen der Kerk betekenen, en de woningen de goede dingen ervan, welke zij bij zich vernietigen; dit geschiedt, zoals boven is gezegd, vanuit de overeenstemming. De hagel verschijnt ook verdicht tot grotere en kleinere delen volgens de sterkere en minder sterke bestrijdingen van het ware door de valse dingen; de grotere delen worden in het Woord hagelstenen genoemd, omdat met de stenen ook de valse dingen worden aangeduid. Uit deze dingen nu kan vaststaan, vanwaar het is dat met den groten hagel wordt aangeduid het helse valse, vernietigende de ware en de goede dingen der Kerk.

De Apocalyps

Twaalfde Hoofdstuk

1. En een groot teken werd gezien in den Hemel; een Vrouw omgeven met de Zon, en de Maan onder haar voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren.
2. En, in de baarmoeder hebbende, schreeuwde zij, barensood hebbende, en zijnde in pijn om te baren.
3. En gezien werd een ander teken in den Hemel; en zie, een grote rossige draak, hebbende zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijn hoofden zeven diademen.
4. En zijn staart trok het derde deel der sterren des Hemels, en wierp die op de aarde; en de draak stond vóór de vrouw die baren zou, opdat hij, nadat zij zou gebaard hebben, haar vrucht zou verslinden.
5. En zij baarde een manlijken zoon, die al de natiën zal weiden met een ijzeren roede; en haar vrucht werd weggerukt tot God en Zijn troon.
6. En de vrouw vluchtte in de woestijn, waar zij een plaats heeft, bereid uit God, opdat zij haar aldaar voeden duizend twee honderd zestig dagen.
7. En er werd oorlog in den Hemel; Michaël en zijn Engelen streden met den Draak, en de Draak streed en zijn engelen.
8. En zij hebben niet overmocht, en hun plaats is niet meer gevonden in den Hemel.
9. En geworpen is die grote Draak, die oude slang, genaamd duivel en satan, verleidende het algehele wereldrond, geworpen is hij op de aarde, en zijn engelen zijn met hem geworpen.
10. En ik hoorde een grote stem, zeggende in den Hemel: Nu is het heil, en de macht, en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de mogendheid van Zijn Christus, omdat nedergeworpen is de verklager onzer broederen, verklagende hen vóór onzen God dagen en nachten.
11. En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord hunner getuigenis, en zij hebben hun ziel niet bemind tot den dood toe.
12. Hierom verheugt u, gij Hemelen, en gij die daarin woont: wee dengenen die de aarde en de zee bewonen, omdat de duivel tot u is afgekomen, hebbende groten toorn, wetende dat hij een geringen tijd heeft.

13. En toen de Draak zag, dat hij geworpen was op de aarde, heeft hij vervolgd de vrouw die den zoon had gebaard.
14. En gegeven zijn aan de vrouw twee vleugels eens groten arends, opdat zij zou vliegen tot de woestijn tot haar plaats, waar zij zou worden gevoed daar een tijd, en tijden, en de helft van een tijd, buiten het aangezicht der slang.
15. En de slang wierp achter de vrouw vanuit haar mond water evenals een stroom, opdat zij haar door den stroom zou doen verzwelgen.
16. En de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haar mond, en slokte den stroom op dien de Draak vanuit zijn mond had uitgeworpen.
17. En de draak vertoornde tegen de vrouw, en hij ging heen om oorlog te voeren met de overigen van haar zaad, die de bevelen Gods bewaren, en de getuigenis van Jezus Christus hebben.
18. En ik stond op het zand der zee.

De Ontvouwing.

705. *Vers 1, 2. En een groot teken werd gezien in den Hemel; een Vrouw omgeven met de Zon, en de Maan onder haar voeten; en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. En, in de baarmoeder hebbende, riep zij, barensnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren.* En een groot teken werd gezien in den Hemel, betekent de Goddelijke betuiging aangaande de toekomstige Kerk, en aangaande de opneming van haar leer, en door wie zij zal worden aangevallen: een Vrouw omgeven met de Zon, betekent de Kerk bij hen die in de liefde tot den Heer zijn, en daaruit in de liefde jegens den naaste: en de Maan onder haar voeten, betekent het geloof bij hen die natuurlijk zijn en in de naastenliefde: en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren, betekent de wijsheid en het inzicht van hen die van die Kerk zijn, door de leerstellige dingen en de erkentnissen van alle dingen van het ware en het goede vanuit het Woord: en in de baarmoeder hebbende, betekent de geboren wordende leer vanuit het goede der hemelse liefde riep zij, barensnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren, betekent de niet-opneming door hen die in de Kerk zijn, en den tegenstand van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn.

706. En een groot teken werd gezien in den Hemel; dat dit betekent de Goddelijke betuiging aangaande de toekomstige Kerk, en aangaande de opneming van haar leer, en door wie zij zal worden aangevallen, staat vast uit de betekenis van het grote teken in den Hemel, zijnde de Goddelijke openbaring en betuiging; dat zij is aangaande de Kerk en aangaande de opneming van haar leer, voorts aangaande de bestrijding ervan, staat vast uit hetgeen volgt; onder de Vrouw immers wordt de Kerk verstaan, onder haar manlijken zoon de leer, en onder den draak en de engelen, en daarna onder de beesten, worden degenen verstaan die de Kerk en haar leer zullen aanvallen. Dat dit gezicht een groot teken wordt geheten, is omdat onder het teken wordt verstaan de Goddelijke openbaring aangaande de toekomstige dingen, en de betuiging, hier aangaande de toekomstige Kerk en haar leer, en eveneens aangaande de bestrijding ervan door hen die onder den draak en onder de beesten worden verstaan; deze wordt een teken genoemd uit hoofde hiervan, dat zij openbaart en betwist wordt. In het Woord wordt in vele plaatsen gezegd teken en wonder, en onder het teken wordt verstaan dat wat aanwijst, getuigt, en overreedt aangaande de zaak in quaestie, doch onder het wonder wordt verstaan dat wat aanspoort, schokt en verbijstering teweegbrengt; aldus beweegt het teken het verstand en het geloof, en het wonder den wil en de aandoening ervan; want het is de wil en de aandoening ervan die wordt

aangespoord, geschokt en verbijsterd is, en het is het verstand en het geloof ervan dat wordt overreed, waaraan een aanwijzing wordt gegeven, en ten behoeve waarvan de betuiging geschiedt. Dat het teken en het wonder verschillen, kan hieruit vaststaan, dat de Joden, hoewel zij zoveel wonderen [*miracula*] door den Heer geschiedt zagen, nochtans van Hem tekenen vroegen; en eveneens dat de wonderdaden [*prodigia*] in Egypte en in de woestijn geschied, nu eens tekenen en dan weer wonderen worden geheten, en eveneens het ene en het andere; en bovendien staat het hieruit vast, dat in de afzonderlijke dingen des Woords het huwelijk van het goede en het ware is, bijgevolg ook van het verstand en den wil, want het ware is des verstands en het goede is des wils, en vandaar hebben eveneens de tekenen daar betrekking op de dingen die van het ware zijn, aldus op de dingen die des geloofs en des verstands zijn, en de wonderen op de dingen die van het goede zijn, aldus op de dingen die der aandoening en des wils zijn: daaruit nu blijkt wat onder de tekenen en wat onder de wonderen, waar deze en gene in het Woord worden genoemd, in het bijzonder wordt verstaan, zoals in de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Ik zal het hart van Farao verharden, opdat Ik Mijn tekenen en Mijn wonderen in het land van Egypte vermenigvuldige”*, Exod. vii: 3: bij denzelfde: *“Jehovah gaf grote en boze tekenen en wonderen in Egypte, in Farao, en in zijn gehele huis”*, Deut. vi: 22: bij denzelfde: *“Jehovah heeft verzocht te komen om Zich een natie uit het midden der natie aan te nemen door wonderen, door tekenen, en door verbijsterende dingen”*, Deut. iv: 34: bij David: *“Zij gedachten niet den dag waarop Jehovah in Egypte stelde tekenen, en wonderdaden in het veld van Zoan”*, Psalm lxxviii: 42, 43: bij denzelfde: *“Zij stelden onder hen de woorden Zijner tekenen, en de wonderen in het land van Cham”*, Psalm cv: 27: bij denzelfde: *“Hij zond tekenen en wonderen in het midden van u, o Egypte, in Farao, en al zijn knechten”*, Psalm cxxxv: 9: bij Jeremia: *“Die tekenen en wonderen heeft gesteld in het land van Egypte, en tot op dezen dag, ook in Israël, en in de mensen, en Uw volk Israël hebt uitgeleid uit het land van Egypte, door tekenen en door wonderen”*, xxxii: 20, 21; uit deze dingen blijkt, dat de wonderdaden geschied in Egypte, en daarna bij de zonen Israëls, tekenen en wonderen worden geheten, tekenen omdat zij betuigden en overreedden, wonderen omdat zij aanspoorden en verbijstering veroorzaakten; zij komen evenwel hierin samen, dat de dingen die aansporen en verbijstering veroorzaken, ook betuigen en overreden, zoals de dingen die den wil aansporen, ook het verstand overreden, of zoals de dingen die de aandoening bewegen, ook de denking bewegen door te overreden. Eender bij de Evangelisten: *“In de voleinding der eeuw zullen valse Christussen en valse*

profeten opstaan; zij zullen grote tekenen en wonderen geven, en in dwaling brengen, indien het mogelijk is, ook de uitverkorenen”, Matth. xxiv: 24; Markus XIII: 22; hier ook worden met de grote tekenen en wonderen eendere dingen aangeduid, namelijk om te betuigen en te overreden, en om te schokken en verbijstering te veroorzaken, tengevolge waarvan een sterke overreding; wie onder de valse christussen en onder de valse profeten, voorts wie onder de uitverkorenen worden verstaan, zie men boven in n. 624, 684. Bij Mozes: *“Wanneer in het midden van u zal zijn opgestaan een Profeet of een dromendromer, die u een teken of een wonder zal hebben gegeven, en het teken of het wonder komt dat hij tot u sprak, door te zeggen: Laat ons tot andere goden gaan, zo zult gij niet gehoorzamen”*, Deut. XIII: 1, 2, 3, 4; hier wordt gezegd profeet en dromendromer, en teken en wonder, omdat op den profeet het teken betrekking heeft, en op den dromendromer het wonder, ter oorzaak hiervan, dat onder den profeet degene wordt verstaan die de ware dingen leert, en in den abstracten zin de leer van het ware, en onder den dromer hij die aanspoort om aldus te doen, en in den abstracten zin de aansporing vanuit dewelke het geschiedt; dit is eveneens van het wonder, en dat van het teken; de profeten immers werden met levende stem uit den Heer onderricht, en de dromers door aansporende uitbeeldende dingen om te doen; deze dingen vloeiden in de aandoening van den dromer in, en daaruit in het gezicht der denking, want wanneer de mens droomt, sluimert zijn natuurlijk verstand, en wordt zijn geestelijk gezicht geopend, hetwelk al het zijne ontleent aan de aandoening; hier echter het gezicht dat het ontleent aan de boze aandoening, want het wordt gezegd van de profeten die valse dingen leren en ijdele dingen dromen, want onder de andere goden worden de valse en de ijdele dingen verstaan die zij gehoord en gezien hebben. Dat de tekenen betekenen de betuigingen die aanwijzen en overreden om te geloven dat het aldus is, staat vast uit de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Indien zij u niet zullen hebben geloofd, noch de stem van het eerste teken zullen hebben gehoord, zo zullen zij toch de stem van het latere teken geloven; en indien zij deze twee tekenen niet zullen hebben geloofd, noch uw stem zullen hebben gehoord, zo zult gij nemen van de wateren der rivier, en zij zullen bloed worden”*, Exod. iv: 8, 9; deze dingen betreffen de wonderen door Mozes gedaan, toen de Heer hem verschenen was, in den braamstruik, en die tekenen worden genoemd, omdat zij moesten betuigen en overreden opdat zij zouden geloven, dat Mozes gezonden was om hen uit Egypte uit te leiden; en daarom wordt er driemaal gezegd “opdat zij geloven”, en eveneens “opdat zij zijn stem horen”. Bij denzelfde: *“Jehovah zeide tot Mozes: Hoelang zullen zij, dit volk, niet geloven in Mij, terwille van alle tekenen*

die Ik gedaan heb in het midden van hen: alle mannen die gezien hebben Mijn heerlijkheid, en de tekenen die Ik gedaan heb in Egypte en in de woestijn, zij zullen het land niet zien”, Num. XIV: 11, 22, 23. Eender worden hier de wonderen tekenen genoemd, omdat gezegd wordt geloven; want, zoals is gezegd, de wonderen worden tekenen geheten deswege opdat zij overreden en het geloof aanbrengen; en omdat de tekenen bij hen die niet wilden binnengaan in het land Kanaän vanwege de vrees, niet het geloof aanbrachten, wordt derhalve van hen gezegd, dat zij het land niet zullen zien. Eendere dingen worden met de tekenen aangeduid in Exod. 1v: 17, en Hfdst. x: 1, 2. Bij de Evangelisten: “De Schriftgeleerden en de Farizeën zeiden: Meester, wij willen van U een teken zien; en Hij, antwoordende, zeide: Het slechte en overspelige geslacht verzoekt een teken, maar een teken zal hetzelfde niet worden gegeven dan het teken van Jonas den Profet: gelijkewijs Jonas was in den buik van den walvis drie dagen en drie nachten, zo zal de Zoon des mensen in het hart der aarde zijn drie dagen en drie nachten”, Matth. XII: 38, 39, 40; Lukas XI: 16, 29, 30; dat onder het teken wordt verstaan de betuiging opdat zij worden overreed en geloven dat de Heer was de Messias en de Zoon Gods, Die komen zou, is duidelijk; want de Wonderen die de Heer in overvloed had gedaan, en die zij hadden gezien, waren voor hen geen tekenen, ter oorzaak hiervan dat de wonderen geen tekenen zijn, zoals boven is gezegd, dan alleen bij de goeden: dat Jonas in den buik van den walvis 3 dagen en 3 nachten was geweest, en dat dit voor een teken werd aangenomen, was omdat dit des Heren begrafenis en wederopstanding betekende, aldus de verheerlijking van Zijn Menselijke ten volle; 3 dagen en 3 nachten betekenen ook ten volle. Bij Mattheus: “De Farizeën en de Sadduceën, verzoekende, vroegen Jezus dat Hij hun een teken vanuit de Hemelen zou tonen; Hij, antwoordende, zeide: Wanneer het avond geworden is, zegt gij: Schoon weder, de hemel immers is rood; en des morgens: Heden onweder, droevig rood immers is de hemel voor den dag komende: gij geveinsden, over het aangezicht des hemels weet gij oordeel te vellen, over de tekenen der tijden echter kunt gij het niet: de slechte en overspelige natie verzoekt een teken, maar haar zal geen teken worden gegeven dan het teken van Jonas den profet”, XVI: 1, 2, 3, 4; onder het teken dat zij vanuit den Hemel vroegen, wordt ook hier de betuiging verstaan opdat zij overreed worden en geloven, dat de Heer de Zoon Gods was, hoewel wonderen waren geschied, welke zij geen tekenen heetten; dat de Heer toen sprak over den avond en over den morgen, is omdat met den avond en den morgen de Komst des Heren wordt aangeduid, hier toen de Kerk bij de Joden verwoest was, voor wie het toen schoon weder [*serenitas*] was, omdat zij Hem niet bekenden, en verzekerd

leefden in de valse dingen vanuit het boze; dit is de avond; toen zij daarentegen Hem bekenden en vanwege de valse dingen vanuit het boze, waarin zij waren, Hem ontkenden en bestreden, dit wordt aangeduid met des morgens wanneer er onweder is: vandaar is het, dat de Heer zeide: Gij geveinsden, over het aangezicht des hemels weet gij oordeel te vellen, over de tekenen der tijden echter (namelijk Zijn Komst) kunt gij het niet: omdat zij een slechte en overspelige natie was, namelijk het Woord echtbrekende, zeide Hij derhalve dat aan hen geen teken zou worden gegeven: zoals eveneens bij Markus: *“De Farizeën begonnen met Jezus te redetwisten, vragende van Hem een teken vanuit den Hemel; en Deze, zuchtende in Zijn geest, zeide: Wat vraagt dit geslacht een teken; voorwaar, Ik zeg u: Niet zal aan dit geslacht een teken worden gegeven”*, VIII: 11, 12; dat het teken hier de betuiging betekent, vanuit dewelke zij klaarblijkend zouden weten, erkennen en geloven, dat de Heer de Messias en de Zoon Gods was, Dien zij vanuit de voorzeggingen bij de Profeten verwachtten, kan hieruit vaststaan, dat Hij zuchtende in Zijn geest zeide: Wat vraagt dit geslacht een teken; voorwaar, Ik Zeg u: Niet zal aan dit geslacht een teken worden gegeven; de oorzaak hiervan was deze, dat zij, indien hun dit vanuit den Hemel klaarblijkend was onthuld of gezegd, en zij zo overreed zijnde hadden erkend en geloofd, nochtans daarna zouden hebben verworpen; en dat verwerpen na de erkenning en het geloof, is ontwijden, en het lot der ontwijders is het allerergste in de Hel: dat hun derhalve geen klaarblijkende betuiging vanuit den Hemel werd gegeven, staat vast uit deze dingen bij Johannes: *“Hij heeft hun ogen verblind, en hun harten ver-hard, opdat zij niet zien met de ogen en verstaan met het hart, en zich bekeren, en Ik hen geneze”*, XII: 40; zich bekeren en genezen worden hier is ontwijden, hetgeen geschiedt wanneer de ware en de goede dingen worden erkend, en vooral wanneer de Heer wordt erkend en daarna ontkend; aldus zou het geweest zijn, indien de Joden door een teken zich hadden bekeerd en genezen waren geworden; zien met de ogen en verstaan met het hart, betekent opnemen met het verstand en den wil, of met het geloof en de liefde; uit deze dingen blijkt, dat het teken de klaarblijkende betuiging betekent: over het lot der ontwijders zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 172. Bij Johannes: *“De discipelen zeiden tot Jezus: Wat teken doet Gij, opdat wij zien en U geloven; wat werkt Gij: Onze vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, zoals geschreven is: Het brood vanuit den Hemel gaf Hij hun om te eten. Jezus zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Niet Mozes heeft u het brood vanuit den Hemel gegeven, maar MijnVader geeft u het ware Brood vanuit den Hemel; want het brood Gods is Hij Die nederdaalt vanuit den Hemel en der wereld het leven geeft”*, VI: 30, 31,

32, 33; hier eveneens wilden de discipelen een teken; dat daarmede de betuiging wordt aangeduid opdat zij geloven, staat vast, want zij zeiden: Opdat wij zien en geloven; wat werkt Gij? Dat zij toen spraken over het manna, en dat de Heer antwoordde over het Brood vanuit den Hemel, was omdat met het Brood al het goede en ware wordt aangeduid dat de ziel voedt, en in den hoogsten zin de Heer Zelf, uit Wien het al der leer en het al der geestelijke voeding is, door hetwelk Hij betuigde opdat zij zien en geloven. Dat nochtans de Betuiging, zijnde het teken vanuit den Hemel, is gegeven aan de drie discipelen, Petrus, Jakobus en Johannes, staat vast uit de Gedaanteverandering [*Transformatio*] des Heren; toen immers zagen zij Zijn heerlijkheid, en eveneens hoorden zij een stem vanuit den Hemel, zeggende: “Deze is Mijn beminde [*dilectus*] Zoon; hoort Hem”, Markus IX: 7; Lukas IX: 35; Matth. XVII: 5. Bij denzelfde: “Toen Jezus de verkopers uit den tempel had geworpen, zeiden de Joden: Wat teken toont Gij dat Gij deze dingen doet; Jezus antwoordde, en zeide tot hen: Breekt dezen Tempel af; in drie dagen evenwel zal Ik dien opwekken”, II: 16, 18, 19; dat hier met een teken tonen wordt aangeduid betuigen door een of ander verbazingwekkende of door een stem vanuit den Hemel, is duidelijk; maar omdat een zodanige betuiging hen eerder verdoemd dan gezaligd zou hebben, zoals vlak boven is gezegd, antwoordde Hij hun derhalve over den Tempel, waaronder Hij Zijn lichaam verstond, namelijk dat dit zou worden afgebroken, dat is, sterven, en verheerlijkt ten derden dage zou wederopstaan; dit eveneens is het, wat de Heer verstond onder het teken van Jonas in den buik van den walvis drie dagen en drie nachten. Dat met den Tempel in den hoogsten zin het lichaam des Heren wordt aangeduid, zie men in Joh. II: 21. Bij Lukas: “De Engel zeide tot de herders: Geboren is u heden de Zaligmaker, Die is Christus de Heer, in de stad Davids: en dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeke vinden in windselen gewonden, liggende in de kribbe”, II: 11, 12, 16; aangezien onder het teken de betuiging wordt verstaan opdat zij zouden geloven dat was geboren de Zaligmaker der wereld, werd derhalve gezegd, dat zij Hem zouden vinden liggende in de kribbe, in windselen gewonden; maar dat dit een betuiging was, kan niemand weten dan alleen hij die weet wat wordt verstaan onder de kribbe, en wat onder de windselen; onder de kribbe wordt de leer van het ware vanuit het Woord verstaan, uit hoofde hiervan dat met de paarden het verstand van het Woord wordt aangeduid, zoals kan vaststaan uit de dingen die boven zijn getoond in n. 355, 364, en in het Werkje OVER HET WITTE PAARD, n. 2, 3, 4; vandaar wordt met de kribbe, waar het voeder der paarden is, de leer van het ware vanuit het Woord aangeduid. Gezegd wordt ook in Vers 7 van dat Hoofdstuk, dat dit is

geschied omdat er geen plaats was in de herberg; met de herberg immers wordt de plaats van onderricht aangeduid; dit wordt ook met de herberg aangeduid in Lukas x: 34; Hfdst. xxii: ii; Markus xiv: 14; en elders; en dit was bij de Joden, die toen in louter valse dingen waren door de echtbreking van het Woord; dit dus is het, wat daarmede wordt aangeduid dat er geen plaats was in de herberg; want de Heer zou, indien het Hem behaagd had, geboren hebben kunnen worden in het schitterendste hof, en nedergelegd in een bed versierd met kostbare stenen; maar dit zou zijn geweest bij hen die in niet enige leer van het ware konden zijn, en zonder enige hemelse uitbeelding; gezegd wordt ook in windselen gewonden, omdat de windselen betekenen de eerste ware dingen, zijnde de ware dingen der onschuld, welke ook de ware dingen der Goddelijke Liefde zijn; want de naaktheid betekent, wanneer zij het kleine kind betreft, de ontbering van het ware: uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het was, dat door de Engelen was gezegd: Dit zal voor u het teken zijn: Gij zult het Kindeke vinden in windselen gewonden, liggende in de kribbe. Bij de Evangelisten: *“De discipelen zeiden tot Jezus: Wat is het teken van Uw Komst, en van de voleinding der eeuw”*, Matth. xxiv: 3; Markus xiii: 4; Lukas xxi: 7; met de Komst des Heren en de voleinding der eeuw, wordt de aanvang der nieuwe Kerk en het einde der vorige Kerk aangeduid, met de Komst des Heren de aanvang der nieuwe Kerk, en met de voleinding der eeuw het einde der oude Kerk; en daarom onderricht de Heer in die Hoofdstukken de discipelen aangaande de geleidelijke verwoesting der vorige Kerk, en aangaande de instauratie der nieuwe Kerk aan het einde van gene; maar Hij onderricht en leert hen door louter overeenstemmingen, welke niet dan alleen door den geestelijken zin kunnen worden ontwikkeld en geweten; en omdat het overeenstemmingen waren, door welke de Heer sprak, waren het derhalve alle tekenen, aldus betuigingen; zij werden ook door den Heer tekenen genoemd, zoals bij Lukas: *“Verschrikkelijke dingen eveneens en grote tekenen aangaande den Hemel zullen er zijn; er zullen tekenen zijn in de Zon, de Maan en de Sterren, en op de aarde benauwdheid der natiën in wanhoop, terwijl de zee en de deining weerklinken”*, xxi: ii, 25; bij Mattheus: *“En dan zal verschijnen het teken van den Zoon des mensen; en dan zullen alle stammen der aarde weeklagen, en zullen zien den Zoon des mensen komende in de wolken des Hemels met deugd en heerlijkheid”*, xxiv: 30; maar wat met deze en met de overige dingen in Hfdst. xxiv bij Mattheus in den geestelijken zin wordt aangeduid, is ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN; en wat met de verschijning van het teken van de Zoon des mensen in de wolken des Hemels, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL. n. i: en daarom wordt ervan

afgezien om die dingen verder te ontvouwen. Bij Markus: *“Jezus tot de discipelen: Hen die geloven zullen deze tekenen volgen: In Mijn Naam zullen zij de demonische dingen uitwerpen; met nieuwe tongen zullen zij spreken; slangen zullen zij opnemen; ook indien zij iets dodelijks zullen hebben gedronken, het zal hun niet schaden; op de ongestelden zullen zij de handen leggen, en zij zullen wel zijn. En zij, uitgaande, predikten overal, terwijl de Heer medewerkte, door de daarop volgende tekenen”*, xvi: 17, 18, 20; hoewel deze dingen wonderen zijn geweest, worden zij nochtans tekenen genoemd, omdat zij getuigden van de Goddelijke Macht des Heren, Die dezelve werkte; en daarom wordt er gezegd: Terwijl de Heer medewerkte door die tekenen. Wonderen zouden zij geheten zijn geweest, indien zij aan de bozen waren aangeplooid; bij dezen immers brengen zulke dingen slechts verbijstering teweeg, en schokken zij den animus, en nochtans overreden zij niet om te geloven; anders bij de goeden; voor hen immers zijn dezelfde dingen betuigingen die overreden om te geloven; en daarom worden zij tekenen genoemd, en wordt gezegd: Hen die geloven zullen deze tekenen volgen; maar hoe die tekenen hebben kunnen overreden om te geloven, zal ook in het kort worden gezegd; die wonderbaarlijke tekenen, zoals dat zij demonische dingen [*daemonia*] zouden uitwerpen, met vreemde tongen spreken, slangen opnemen, dat het dodelijke niet zou schaden indien zij het zouden gedronken hebben, en dat het den ongestelden wel zou zijn door de oplegging der hand, waren in hun wezen, en in hun oorsprong geestelijk, vanuit welke die dingen voortvloeiden en gebeurden als uitwerkingen; zij waren immers overeenstemmingen, welke al haar dingen ontleen aan de geestelijke Wereld door den invloed uit den Heer, zoals dat zij in den Naam des Heren de demonische dingen zouden uitwerpen; dit ontleent zijn uitwerking daaraan, dat de Naam des Heren geestelijk verstaan het al der leer vanuit het Woord uit den Heer is, en dat de demonische dingen de valse dingen van elk geslacht zijn, welke zo door de leer vanuit het Woord door den Heer worden uitgeworpen, dat is, verwijderd; dat zij met nieuwe tongen zouden spreken, ontleende zijn uitwerking hieraan, dat de nieuwe tongen de leerstellige dingen voor de nieuwe Kerk zijn; dat zij de slangen zouden opnemen, was omdat de slangen betekenen de hellen ten aanzien van de boosheid, en zo dat zij beschermd zouden zijn tegen de bestoking ervan; dat het dodelijke niet zou schaden indien zij het zullen hebben gedronken, was omdat de boosheid der hellen hen niet zou bestoken; dat de ongestelden wel zouden zijn door de handoplegging, was omdat zij door de vergemeenschapping en de verbinding met den Hemel, aldus met den Heer, van de geestelijke ziekten, welke ongerechtigheden en zonden worden

genoemd, zouden herstellen; de handoplegging der discipelen stemde overeen met de vergemeenschapping en de verbinding met den Heer, en zo met de verwijdering der ongerechtigheden door Zijn Goddelijke macht. Bij Jesaja: *“Jehovah zeide tot Achas: Vraag u een teken van Jehovah; richt in de diepte of hef omhoog; de Heer geeft u een teken: Zie, een Maagd zal ontvangen en een zoon baren, en zal Zijn Naam noemen: God met ons”*, VII: II, 14; dat deze dingen zijn gezegd tot Achas, den koning van Jehudah, is omdat de Koning van Syrië en de Koning van Israël oorlog voerden tegen hem tot aan Hierosolyma toe, aan wier zijden ook de Stam van Efraïm was, maar nochtans niet overmochten, ter oorzake hiervan dat de Koning van Syrië daar het uitwendige of het natuurlijke der Kerk heeft uitgebeeld, de Koning van Israël het inwendige of het geestelijke van haar, en Efraïm het verstandelijke van haar, die drie echter, namelijk het natuurlijke, het geestelijke en het verstandelijke, verdraaid; en deze wilden de leer van het ware, welke met den Koning Jehudah en met Hierosolyma wordt aangeduid, bestrijden; en daarom gelukte het hun niet; opdat echter Achas zeker zou zijn aangaande het vergeefse van hun streven, wordt tot hem gezegd, dat hij een teken zou vragen, dat is, een betuiging dat het zeker zou geschieden; en hem werd de keuze gelaten, of hij het vanuit den Hemel dan wel vanuit de hel wilde hebben; hetgeen wordt aangeduid met: Richt in de diepte, of hef omhoog; want de koning was boos; maar omdat Hierosolyma niet verwoest moest worden, met dewelke de leer van het ware vanuit het Woord wordt aangeduid, door dezulken vóór de Komst des Heren, werd hem derhalve een wonderbaarlijk teken gegeven, hetwelk aangaande die zaak getuigenis aflegde, namelijk dat een Maagd zal ontvangen en een Zoon baren, Wiens Naam zal zijn God met ons; dat daarna die Kerk zal worden vernietigd, volgt in dit Hoofdstuk. Bij denzelfde: *“Dit zal u een teken zijn van met Jehovah: Zie, Ik zal de schaduw der graden die nedergedaald is in de graden van Achas voor de zon, achterwaarts tien graden terugtrekken, zodat de zon tien graden terugtreedt in de graden waarin zij was nedergedaald”*, xxxviii: 7, 8; dit teken is gegeven aan Koning Hiskia ter betuiging, dat de Heer hem en Hierosolyma zou beschermen tegen den koning van Assyrië, zoals wordt gezegd in Vers 6 daar, met welken Koning werd aangeduid het verdraaide redelijke, hetwelk alle dingen der Kerk vernietigt; en daarom werd door dit teken eender uitgebeeld de nieuwe Kerk die door den Heer moest worden geïnstauréerd, maar hier dat de tijd verder zou worden gerekt dan gezegd was aan Achas vlak boven; met het terugtrekken van de schaduw die nedergedaald is in de graden van Achas voor de zon, wordt aangeduid het terugtrekken van den tijd voordat dit zal geschieden;

met de graden van Achas wordt de tijd aangeduid, hier tot aan de Komst des Heren toe; met de schaduw daar wordt de voortschrijding ervan aangeduid van den opgang tot den ondergang; daarmee dat zij tien graden achterwaarts teruggetrokken zou worden, wordt aangeduid de verlenging van den tijd met nog verscheidene jaren; tien immers betekent verscheidene dingen; met de zon die zal terugtreden, wordt de Komst des Heren aangeduid: maar dit moet verder worden toegelicht: de Komst des Heren geschiedde toen het einde der Joodse Kerk was gekomen, dat is, toen daar niet enig goede en ware over was; dit wordt verstaan onder “wanneer de ongerechtigheid voleindigd is”, en eveneens onder de volheid der tijden waarin de Heer zal komen; de volledige tijd van den duur der Joodse Kerk werd uitgebeeld door de graden van Achas, de aanvang ervan door den eersten graad daar, welke is wanneer de zon is in haar opgang, en het einde ervan door den laatsten graad in den ondergang; daaruit blijkt, dat onder het terugtrekken van de schaduw uit den ondergang naar den opgang, de verlenging van dien tijd wordt verstaan. Dat dit zou geschieden in de graden van Achas, was omdat Achas de koning boos was, en de heilige dingen der Kerk had ontwijfd; en daarom zou, indien zijn opvolgers eender hadden gedaan, het einde dier Kerk binnenkort zijn aangebroken; doch omdat Hiskia een rechtschapen koning was, werd de tijd verlengd, want de ongerechtigheid van die natie moest daardoor niet zo snel tot haar voleinding, dat is, tot haar einde, geraken. Bij denzelfde: *“Zeg tot Hiskia den koning: Dit zij u een teken; dit jaar zal men eten wat van zelf geboren is, en het tweede jaar wat verder opgroeit; doch in het derde jaar zaait, maait en plant wijngaarden, en eet hun vrucht”*, xxxvii: 30; dit werd gezegd tot koning Hiskia, toen Sancherib Koning van Assyrië hem den oorlog aandeed, en pochend sprak over zichzelf, en smadelijk over God en over Israël; en daarom ook werden in zijn kamp 185,000 geslagen, en werd hijzelf door zijn zonen gedood; de oorzaak waarom dit is geschied, was omdat met Assyrië het redelijke wordt aangeduid, en iets eenders met den koning van Assyrië; en met Judea het hemelse der Kerk, en het geestelijke der Kerk met den koning ervan; doch daar wordt met den koning van Assyrië het verdraaide redelijke aangeduid, hetwelk door de valse redeneringen alle hemelse en geestelijke dingen der Kerk, zijnde haar goede en ware dingen, vernietigt; en omdat met Judea en met den koning ervan het hemelse en het geestelijke der Kerk wordt aangeduid, hetwelk uit den Heer zal zijn wanneer Hij in de wereld zal komen, worden derhalve zulke dingen gezegd, waarmee wordt beschreven de wederverwekking van hen die van die Kerk zullen zijn; en daarom wordt met het teken dat zij het eerste jaar zullen eten wat van zelf geboren is, aangeduid

het hemels goede dat uit den Heer aan hen zal worden ingeplant; met dat wat verder opgroeit het tweede jaar, wordt aangeduid het ware van dat goede hetwelk daaruit zal zijn; met zaaien, maaien, wijngaarden planten, en hun vrucht eten, worden aangeduid alle goede en ware dingen die daaruit voortvloeien; met zaaien en maaien wordt de inplanting van het goede en de opneming ervan aangeduid; met wijngaarden planten de inplanting van het ware en de opneming ervan; en met hun vrucht eten de genieting van de goede en de gunstrijke dingen vanuit dezelve, welke den wederverwekten mens geworden: deze dingen worden het teken genoemd, omdat zij zijn de betuigingen aangaande de hemelse Kerk bij hen, die onder Jehudah in den geestelijken zin worden verstaan, wier wederverwekking geschiedt uit den Heer door de inplanting van het hemels goede, daarop door de inplanting van het geestelijk goede, hetwelk in zijn wezen het ware van het hemels goede is, en ten slotte door de vermenigvuldiging en de vruchtmaking in den natuurlijken mens. Bij denzelfde: *“Zo heeft gezegd Jehovah, de Heilige Israëls, en uw Formeerder: Tekenen hebben zij Mij gevraagd over Mijn zonen, en over het werk Mijner handen hebben zij Mij geboden; Ik heb Hem opgewekt in gerechtigheid, en al Zijn wegen zal Ik recht maken; Hijzelf zal Mijn stad bouwen, en Mijn gevangenschap zal Hij loslaten, niet voor prijs, noch voor geschenk”*, XLV: II, 13; gehandeld wordt ook daar over de Komst des Heren, en over de instauratie der Kerk uit Hem; de Heer wordt verstaan onder Jehovah, den Heilige Israëls en diens Formeerder; en Hij wordt de Heilige Israëls geheten krachtens het Goddelijk Ware, en diens Formeerder krachtens de instauratie der Kerk door hetzelfde; en Israël is de Kerk; derhalve worden onder Zijn zonen, over wie zij tekenen vroegen, diegenen verstaan die in de ware dingen zijn uit den Heer; en onder het werk Zijner handen wordt de formering van hen verstaan, en de instauratie der Kerk bij hen; Ik heb Hem opgewekt in gerechtigheid, en al Zijn wegen zal Ik recht maken, betekent dat Hij het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware heeft; gerechtigheid immers wordt in het Woord gezegd van het Goede, en de wegen betekenen de leidende ware dingen, hier de Goddelijke Ware dingen omdat zij den Heer betreffen; Hijzelf zal Mijn stad bouwen, en Mijn gevangenschap zal Hij loslaten, betekent dat Hij de leer van het ware zal herstellen, en dat Hij hen die in de valse dingen vanwege de onwetendheid zijn, zal bevrijden; de stad immers betekent de leer van het ware, en de gevangenschap de valse dingen der onwetendheid, waarin de natiën waren, en door dezelve in geestelijke gevangenschap; niet voor prijs, noch voor geschenk, betekent om niet vanuit de Goddelijke Liefde. Bij denzelfde: *“Laat hen u verkondigen de dingen die zullen gebeuren, de vorige*

dingen wist die aan, opdat wij ons hart stellen, en hun nageslacht weten, of doet ons de toekomstige dingen horen; wijst aan het teken in het toekomstige, opdat wij weten dat gij goden zijt", xli: 22, 23; dat de voorbije en de toekomstige dingen zeggen, van den Heer alleen is, en niet van enig mens of van enigen geest, wordt uitgedrukt met het teken aanwijzen in het toekomstige, opdat wij weten dat gij goden zijt; dit besluit de dingen die voorafgaan, en daarom is een teken aanwijzen betuigen door te overreden opdat men gelooft. Bij Ezechiël: *"Neem u een pan van ijzer, en stel die tot een wand van ijzer tussen u en tussen de stad, en schik uw aangezichten tegen haar, opdat zij in belegering zij, en gij haar benauwe; dit is een teken voor het huis Israëls"*, iv: 3; deze en de overige dingen in dit Hoofdstuk zijn uitbeeldend voor den staat der Kerk bij de Joodse natie, betekenende dat zij niet enig ware hadden dan een vervalst en verechtreukt ware, hetwelk in zich het valse is; zodanig ware wordt aangeduid met de pan van ijzer, die hij zou stellen tot een wand tussen zich en tussen de stad; en omdat dit zo hard is als ijzer, afsluitend en niet toelatend enig echt ware, wordt gezegd: *Opdat zij in belegering zij, en gij haar benauwe; dat dit teken getuigde aangaande de Kerk dat zij zodanig is, wordt aangeduid met: Dit is een teken voor het huis Israëls; het teken is de betuiging, en het huis Israëls is de Kerk. Bij David: "Alle dingen heeft de vijand verdorven in het heiligdom; gebruld hebben de vijanden in het midden van uw feest; zij hebben hun tekenen tot tekenen gesteld; wij zien onze tekenen niet; er is geen Profeet meer"*, Psalm LXXIV: 3, 4, 9; alle dingen heeft de vijand verdorven in het heiligdom, betekent dat het boze de heilige dingen der Kerk heeft vernietigd; de vijanden hebben gebruld in het midden van uw feest, betekent dat de valse dingen alle dingen van den eredienst hebben vernietigd; zij hebben hun tekenen tot tekenen gesteld, betekent dat zij hebben betuigd en overreed door alle dingen: *wij zien onze tekenen niet, betekent dat geen betuigingen van het ware worden aanvaard in de Kerk; er is geen profeet meer, betekent dat er geen leer van het ware is. Bij denzelfde: "Jehovah, doe met mij een teken ten goede, opdat mijn haters zien en beschaamd worden, dat Gij, Jehovah, mij geholpen, en mij vertroost hebt"*, Psalm LXXXVI: 17; een teken doen ten goede, betekent de betuiging dat Jehovah hem helpt en hem vertroost, zoals volgt; dit immers is het goede, waarin Jehovah het teken zou doen; omdat het teken de betuiging dienaangaande is, wordt derhalve gezegd: *Opdat mijn haters zien en beschaamd worden. Bij denzelfde: "God, Die de bergen vestigt door Zijn deugd, is aangegord met macht, Die het tumult der zeeën doet ophouden, het tumult harer golven, en het gedruis der volken, opdat de bewoners der einden vrezzen vanwege Uw tekenen"*, Psalm LXV: 7, 8, 9; aldus wordt beschreven de

Goddelijke macht des Heren door betuigende dingen opdat zij geloven; maar de betuigende dingen, welke de tekenen zijn, zijn niet dat Hij de bergen vestigt, het tumult der zeeën en der golven, en het gedruis der volken doet ophouden; deze dingen immers zijn niet zulke tekenen dat zij diegenen overreden die alle dingen aan de natuur toeschrijven; maar die dingen zijn de tekenen betuigende de Goddelijke macht des Heren, welke worden verstaan in den geestelijken zin, waarin over den Hemel en de Kerk wordt gehandeld; in dien zin immers worden onder de bergen die Hij met deugd [*virtus*] vestigt, de hogere Hemelen verstaan, omdat de Engelen dier Hemelen op bergen wonen; en in den abstracten zin wordt de liefde tot den Heer en de naastenliefde jegens den naaste verstaan: deze dingen zijn het, welke de Heer, aangejord met macht, door Zijn deugd vestigt, dat is, maakt dat zij tot in het eeuwige blijven bestaan; dat de bergen zulke dingen betekenen, zie men boven in n. 405; onder het tumult der zeeën en het tumult der golven, worden verstaan de redetwisten en de redeneringen van hen die beneden de Hemelen zijn, en natuurlijk en zinlijk zijn; dat de zeeën de dingen betekenen die van den natuurlijke mens zijn, aldus de natuurlijken, en vandaar het tumult en de golven hun redetwisten en redeneringen, zie men ook boven, n. 342; onder het gedruis der volken worden de tegenspraken uit de valse dingen verstaan; met de volken immers worden degenen aangeduid die in de ware dingen zijn, en in den tegengestelden zin zij die in de valse dingen zijn; men zie boven n. 175, 331, 625; opdat de bewoners der einden vrezen vanwege Uw tekenen, betekent den heiligen eredienst vanuit het geloof aangaande de Goddelijke macht bij hen die in de laatsten des Hemels en der Kerk zijn; dat vrezen is den Heer vereren vanuit de naastenliefde en het geloof, boven n. 696; en dat de bewoners der einden degenen zijn die in de laatsten des Hemels en der Kerk zijn, en daar in het geloof der naastenliefde, staat hieruit vast, dat de einden de laatsten des Hemels en der Kerk zijn: uit deze dingen blijkt, dat de tekenen hier de betuigingen aangaande des Heren Goddelijke macht betekenen. Bij Jeremia: *“Dit zal u het teken zijn, dat Ik bezoeking zal doen over u in deze plaats, opdat gij weet dat mijn woorden zullen bestaan over u ten boze; zie, Ik ben gevende den koning van Egypte in de hand zijner vijanden, en in de hand dergenen die zijn ziel zoeken”*, XLIV: 29, 30; gehandeld wordt daar over diegenen van de Kerk die natuurlijk zijn geworden, die worden verstaan onder hen die als vreemdeling hebben verkeerdt in Egypte, en daaruit zijn teruggekomen; dat die moeten worden vernietigd door de boze en de valse dingen, wordt daaronder verstaan dat Hij den koning van Egypte zal geven in de hand zijner vijanden, en in de hand dergenen die zijn ziel zoeken; de vijanden daar zijn zij

die in de boze dingen zijn, en degenen die de ziel zoeken, zij die in de valse dingen zijn, aldus abstract genomen de boze en de valse dingen; dat Egypte de natuurlijke mens is, zie men boven, n. 654; dit wordt het teken geheten, omdat het de betuiging is dat aldus zal geschieden; en daarom wordt ook gezegd: Opdat gij weet dat Mijn woorden zullen bestaan over u ten boze. Dat het teken de betuiging aangaande de zekerheid is, staat ook vast uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Hiskia zeide: Wat is het teken, dat ik zal opklimmen in het huis van Jehovah”*, xxxviii: 22. In het Boek der Richteren: *“Gideon zeide tot den Engel van Jehovah: Doe mij een teken, dat gij het zijt die tot mij spreek; welk teken was dat toen hij met den stok het vlees en de ongezuurde dingen aanraakte welke Gideon had opgedragen, een vuur opklom vanuit de rots en ze verteerde”*, vi: 17, 21. In het Eerste Boek van Samuël.: *“Dit zal u een teken zijn, hetwelk over uw twee zonen zal komen: op een dag zullen zij beiden sterven”*, ii: 34. In hetzelfde Boek: *“Zo zeiden de Filistijnen: Klimt tot ons op, dan zullen wij opklimmen, omdat Jehovah hen in onze hand heeft gegeven; dit zal ons een teken zijn”*, xiv: 10. Bijna eendere dingen worden aangeduid met DE TEKENEN DES VERBONDS, Gen. ix: 13; Hfdst. xvii: 11, Ezech. xx: 12, 20, en elders, namelijk de betuigingen aangaande de verbinding. De betuigingen worden ook aangeduid met de Tekenen die verschenen zoals wonderen, door de bozen gedaan, in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Jehovah doet teniet de tekenen der leugens; de waarzeggers maakt waanzinnig, verwerpende de wijzen achterwaarts, en Hij maakt hun wetenschap dwaas”*, xliv: 25; bij Jeremia: *“Jehovah zeide: Leert den weg der natiën niet; en ontzet u niet voor de tekenen der hemelen, want de natiën ontzetten zich voor dezelve; de inzettingen der natiën, Adelheid zijn zij”*, x: 2, 3; in de Apocalyps: *“Het beest opklimmende vanuit de aarde deed grote tekenen, zodat het ook vuur doet nederdalen vanuit den hemel tot de aarde vóór de mensen, en verleidt degenen die op de aarde aanbidden, vanwege de tekenen die aan hetzelfde zijn gegeven om te doen”*, xiii: 13, 14. Elders: *“Het zijn geesten der demonen, doende tekenen om uit te gaan tot de koningen der aarde, om die te vergaderen tot den oorlog van dien groten dag”*, xvi: 14; en elders: *“Het beest is gegrepen, en met hetzelfde de pseudoprofeet, die de tekenen heeft gedaan vóór hetzelfde, door welke hij hen had verleid die het merkteken van het beest hadden ontvangen”*, xix: 20. Wat echter wordt verstaan onder de tekenen op de hand en in het voorhoofd, zie men boven, n. 427. De tekenen echter, die gesteld waren op de bergen om het volk te vergaderen tot den oorlog, tot den veldslag, en zo voort, betekenden de aanwijzingen om de bevelen uit te voeren; zoals bij Jesaja’ *“Het zal te dien dage geschieden dat de natiën zullen vragen naar den wortel van Jischaï, welke is staande tot een teken der volken, en*

de rust ervan zal heerlijkheid zijn; wanneer Hij zal verheffen het teken der natiën, en zal vergaderen de verdrevenen van Israël, en de verstrooiden van Jehudah, van de vier vleugelen der aarde", xi: 10, 11, 12. Bij Jeremia: "Stel u tekenen op, stel u pilaren, zet uw hart tot het pad, tot den weg, dezelve", xxxi: 21; bij denzelfde: "Verkondigt onder de natiën, en doet horen, heft het teken op; ingenomen is Babel", l: 2 bij denzelfde: "Tegen de muren van Babel verheft het teken, houdt de wacht, stelt wachters op; verheft het teken in het land, blaast de bazuin onder de natiën", li: 12, 27; en elders, vooral in de Historische dingen des Woords. Uit deze en gene dingen die uit het Woord zijn aangevoerd, kan vaststaan, dat met het grote teken gezien in den Hemel, de Goddelijke Openbaring en Betuiging wordt aangeduid, zoals eveneens in het 3e Vers van dit Hoofdstuk, en daarna Hfdst. xv: 1.

707. Een vrouw omgeven met de Zon; dat dit betekent de Kerk bij hen die in de liefde tot den Heer zijn, en daaruit in de liefde jegens den naaste, staat vast uit de betekenis van de vrouw, zijnde de geestelijke aandoening van het ware, vanuit welke de Kerk de Kerk is, bijgevolg ook de Kerk ten aanzien van die aandoening; waarover boven n. 555; dat het de nieuwe Kerk is, welke na het einde van deze die in de Christelijke wereld is, moet worden geïnstauréerd uit den Heer, volgt en uit de betekenis van de Zon, zijnde de Heer ten aanzien van de Goddelijke Liefde, aldus eveneens de liefde tot den Heer uit den Heer, waarover ook boven, n. 401, 412; en uit de betekenis van omgeven, zijnde vanuit dezelve leven, want het leven der liefde van een ieder, zowel van den mens als van den geest en den Engel, vormt een sfeer rondom hen, vanuit welke zij worden doorvat, ook vanuit de verte, hoedanig zij zijn; door die sfeer geschieden ook de vergezelschappingen en de verbindingen in de Hemelen, en eveneens in de hellen; en omdat hier wordt gehandeld over de Kerk die in de liefde tot den Heer uit den Heer is, en die Kerk wordt verstaan onder de vrouw, en die liefde onder de Zon, wordt vandaar met de vrouw omgeven met de Zon aangeduid de Kerk bij hen die in de liefde tot den Heer uit den Heer zijn: dat ook wordt gezegd: En daaruit in de liefde jegens den naaste, is omdat de liefde jegens den naaste wordt afgeleid van de liefde tot den Heer, zoals het latere van zijn eerdere, of zoals het uiterlijke van zijn innerlijke, in een woord, zoals de uitwerking van haar uitwerkende oorzaak; want de liefde tot den Heer is de dingen liefhebben en willen die des Heren zijn, aldus de dingen die de Heer in het Woord had geboden; en de liefde jegens den naaste is vanuit dat willen doen, aldus bestaande in te betrachten nutten, zijnde de uitwerkingen. Dat met deze vrouw wordt aangeduid de nieuwe Kerk die na het einde van deze welke in de Christelijke wereld is, moet worden geïnstauréerd

uit den Heer, kan vaststaan uit hetgeen in dit Hoofdstuk volgt, namelijk dat zij den manlijken zoon baarde, dien de draak wilde verslinden, en die werd weggerukt tot God, en dat de vrouw heenvloog tot de woestijn, en dat de draak ook daar haar wilde verderven; uit hetgeen volgt immers zal vaststaan, dat onder den manlijken zoon het ware der leer dier Kerk wordt verstaan, en onder den draak degenen worden verstaan die tegen de ware dingen dier leer zijn: dat de Kerk welke onder de vrouw hier wordt verstaan, dezelfde Kerk is als Nova Hierosolyma, welke wordt beschreven in Hfdst. XXI, en de bruid des Lams, de echtgenote, Vers 9 aldaar, wordt genoemd, zal men zien in de ontvouwing van dat Hoofdstuk.

708. En de Maan onder haar voeten; dat dit betekent het geloof bij hen die natuurlijk zijn, en in de naastenliefde, staat vast uit de betekenis van de Maan, zijnde het geloof waarin de naastenliefde is, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de voeten, zijnde de natuurlijke dingen, waarover boven, n. 69, 600, 632; hier dus de natuurlijken, omdat het wordt gezegd van de vrouw, met wie de Kerk wordt aangeduid, en met de Zon waarmede zij omgeven was, de liefde tot den Heer uit den Heer, en de liefde jegens den naaste, zoals in het voorafgaande Artikel is getoond; vandaar wordt met de vrouw omgeven met de Zon aangeduid de Kerk bij hen die hemels en daaruit geestelijk zijn, en met de Maan onder de voeten wordt aangeduid de Kerk bij hen die natuurlijk en zinlijk zijn, en tevens in het geloof der naastenliefde: want de goede dingen en de ware dingen daaruit des Hemels en der Kerk, volgen in orde op elkander, zoals bij den mens het Hoofd, het Lichaam en de Voeten; in het Hoofd van den Grootsten Mens, zijnde de Hemel, zijn zij die in de liefde tot den Heer uit den Heer zijn, en dezen worden de hemelsen genoemd; in het Lichaam echter, van de borst tot aan de lenden toe van dien Grootsten Mens, zijnde de Hemel, zijn zij die in de liefde jegens den naaste zijn, en dezen worden de geestelijken genoemd; doch in de Voeten van den Grootsten Mens, zijnde de Hemel, zijn zij die duister in het geloof der naastenliefde zijn, en dezen worden de natuurlijken genoemd. Maar opdat dit in het heldere verstand kome, moet men weten, dat er twee Rijken zijn waarin de Hemelen zijn onderscheiden, het ene dat het hemels Rijk wordt genoemd, en het andere dat het geestelijk Rijk wordt genoemd; en dat er drie Hemelen zijn, de hoogste die de hemelse wordt genoemd, de middelste de geestelijke, en de laatste de hemelsen de geestelijk-natuurlijke. Doch behalve deze onderscheidingen der Hemelen, is er eveneens deze onderscheiding van dezelve, dat er zijn die het licht, dat is, het inzicht, opnemen uit den Heer als Zon, en er zijn die het licht en het inzicht opnemen uit den Heer als

Maan; zij die het licht van het inzicht uit den Heer als Zon opnemen, zijn zij bij wie het verstandelijke en het redelijke ervan geopend is, en vandaar vanuit de geestelijke aandoening van het ware redelijk hebben gedacht over de dingen die moeten worden geloofd; doch zij die het licht uit den Heer als Maan opnemen, zijn zij bij wie het verstandelijke en het redelijke innerlijk niet geopend is, maar slechts het natuurlijke, en vandaar vanuit het geheugen hebben gedacht over de dingen die moeten worden geloofd; en vanuit het geheugen over die dingen denken is alleen vanuit zulke dingen denken die zij hebben gehoord van den leermeester of den prediker, van welke dingen zij zeggen en eveneens geloven dat zij waar zijn, hoewel zij vals konden zijn, want niet zien zij die dingen verder; indien dezen ook in het leven der naastenliefde in de wereld zijn geweest, zijn zij in de Hemelen onder den Heer als Maan; want het schijnsel vanuit hetwelk hun inzicht is, is zoals het schijnsel der Maan in den tijd van den nacht; doch het Licht vanuit hetwelk het inzicht is van hen die in de Hemelen onder den Heer als Zon zijn, is zoals het licht van den dag; hoedanig het verschil is, kan vaststaan uit het verschil der schijnsels der zon overdag en der maan des nachts: zodanig is ook het verschil, dat zij die onder den Heer als Maan zijn, niets kunnen zien in het licht van hen die onder den Heer als Zon zijn, ter oorzake hiervan, dat bij hen niet het echte licht is, maar een weerkaatst licht, hetwelk valse dingen, als in die slechts het goede verschijnt, evenzeer als ware dingen kan opnemen. Aangezien zij die in de Hemelen onder den Heer als Maan zijn, alle natuurlijk en zinlijk zijn, en niet gemeen hebben met hen die in de Hemelen onder den Heer als Zon zijn, en eveneens zij die in valse dingen zijn waarin toch het goede is, werd vandaar de Maan gezien onder de voeten der vrouw, en daaronder wordt verstaan het geloof bij hen die natuurlijk zijn. Deze dingen betreffen het geloof bij hen die onder den Heer als Maan in den Hemel zijn; in het kort zal ook worden gesproken over hun aandoening, waaraan het geloof het leven ontleent; hun aandoening van het ware te weten en het goede te doen is evenals zijzelf zijn, natuurlijk, zo meer of minder ontleende aan den roem der geleerdheid, en aan de faam, eerbewijzen en gewin beogende als prijzen, anders dan de geestelijke aandoening van het ware te weten en van het goede te doen zodanig als zij is bij hen die onder den Heer als Zon in den Hemel zijn; deze aandoening bij laatstgenoemden is gescheiden van de natuurlijke aandoening, en wel aldus dat deze onder de voeten is; vandaar eveneens is het, dat de Maan, waarmede niet alleen het geloof, maar ook de aandoening ervan wordt aangeduid, hier werd gezien onder de voeten. Maar een vollere idee aangaande deze dingen kan men verwerven uit de dingen die in het

Werk OVER DE HEMEL EN DE HEL zijn gezegd en getoond, zoals dat de Hemel is onderscheiden in twee Rijken, n. 20 tot 28; over de Zon en de Maan in den Hemel, en over het Licht en de Warmte in de Hemelen, n. 116 tot 140; over de overeenstemming van den Hemel met alle dingen van den mens, n. 87 tot 102; en in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA over hen die in de valse dingen vanuit het goede zijn, n. 21. Dat de Zon den Heer betekent ten aanzien van de Goddelijke Liefde, en vandaar de Liefde tot den Heer uit den Heer, en de Maan het ware des geloofs, zie men boven, n. 401; en bovendien aangaande de Hemelen die onder den Heer als Zon zijn, en aangaande de Hemelen die onder den Heer als Maan zijn, ook boven, n. 411, 422, 527; aan welke dingen moet worden toegevoegd, dat die Hemelen welke onder den Heer als Maan zijn, eveneens er drie zijn, hogere, middelste, en lagere; of, wat hetzelfde is, innerlijke, middelste, en uiterlijke; maar nochtans zijn allen in deze Hemelen natuurlijk; de oorzaak dat er innerlijke, middelste, en uiterlijke zijn, is deze dat het natuurlijke in drie graden wordt onderscheiden, eender als het geestelijke; het uiterlijk natuurlijke heeft gemeenschap met de wereld, het innerlijke met den Hemel, en het middelste verbindt; maar nochtans kunnen zij die in de Hemelen onder den Heer als Maan zijn, niet binnentreden in de Hemelen die onder den Heer als Zon zijn, omdat hun innerlijk gezicht of dat van hun verstand gevormd is om het maanlicht daar op te nemen, en niet om het zonlicht daar op te nemen; zij zijn vergelijkenderwijs niet oneender aan die vogels die des nachts zien en niet overdag; en daarom wordt, wanneer zij komen in het zonlicht, hetwelk degenen hebben die onder den Heer als Zon zijn, hun gezicht verdonkerd. Maar diegenen zijn in die Hemelen, die in de naastenliefde zijn geweest volgens hun godsdienstige of volgens hun geloof: doch zij die zodanig zijn, namelijk natuurlijk, en niet in het geloof der naastenliefde, zijn in de hellen onder die Hemelen. Uit deze dingen kan vaststaan, dat onder de Maan hier het geloof wordt verstaan bij hen die natuurlijk zijn en in de naastenliefde; en dat de Maan onder haar voeten werd gezien, omdat zij die in de Hemelen onder den Heer als Maan zijn, niet gemeen hebben met hen die in de Hemelen onder den Heer als Zon zijn, dermate dat genen niet tot dezen kunnen oprijzen.

709. En op haar hoofd een kroon van twaalf sterren; dat dit betekent de wijsheid en het inzicht van hen die van die Kerk zijn, door de leerstellige dingen en de erkentissen van alle dingen van het ware en het goede vanuit het Woord, staat vast uit de betekenis van het Hoofd, zijnde de wijsheid en het inzicht, waarover boven n. 553, 577, hier van hen die zijn van deze Kerk, welke met de vrouw omgeven met de Zon, en de Maan onder haar voeten,

wordt aangeduid; uit de betekenis van de kroon, zijnde ook de wijsheid en het inzicht, waarover ook boven, n. 126, 218, 272; uit de betekenis van de sterren, zijnde de leerstellige dingen, en de erkentnissen van het ware en het goede vanuit het Woord, waarover nr. 72, 402, 535; en uit de betekenis van twaalf, zijnde alle dingen, en dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot de ware en de goede dingen, waarover boven n. 430: daaruit kan vaststaan, dat met de kroon van twaalf sterren op het hoofd der vrouw, wordt aangeduid de wijsheid en het inzicht van hen die van die Kerk zijn, door de leerstellige dingen en de erkentnissen van alle dingen van het ware en het goede vanuit het Woord. Dat deze dingen worden gezegd nadat gezegd is over de vrouw dat zij omgeven was met de Zon, en de Maan onder haar voeten was, is omdat met de Zon de hemelse en de geestelijke liefde wordt aangeduid, en met de maan het geloof der naastenliefde, en vanuit die alle wijsheid en inzicht voortvloeit; want vanuit den Heer als Zon gaat warmte en licht voort, en de warmte is het goede der liefde, en het licht is het ware vanuit dat goede, en die twee maken bij de Engelen en bij de mensen de wijsheid en het inzicht; het goede der liefde immers treedt hun wil binnen, en het ware vanuit dat goede treedt hun verstand binnen, en in den wil en tegelijk in het verstand zetelt de wijsheid.

710. En in de baarmoeder hebbende; dat dit betekent de geboren wordende leer vanuit het goede der hemelse liefde, staat vast uit de betekenis van in de baarmoeder hebben, wanneer het de Kerk betreft, welke met de vrouw wordt aangeduid, zijnde de geboren wordende leer van het ware vanuit het goede der hemelse liefde; met de baarmoeder immers wordt aangeduid de binnenste echtelijke liefde, en vandaar de hemelse liefde in de gehele samenvatting; en met het embryo dat in de baarmoeder is, het ware der leer vanuit het goede der hemelse liefde; met dat immers wordt iets eenders aangeduid als met den manlijken zoon dien zij baarde, waarover in het volgende 5de Vers, met wien de leer van het ware vanuit het goede der liefde wordt aangeduid, met dit verschil, dat het embryo, omdat het nog in de baarmoeder is, meer trekt uit het goede der onschuld, dan nadat het geboren is; vandaar wordt met hetzelfde evenzeer de leer van het ware aangeduid als met den zoon; maar met deze wordt de leer zelf aangeduid, met gene echter de geboren wordende leer; uit deze dingen blijkt, dat met “in de baarmoeder hebben” de geboren wordende leer van het ware vanuit het goede der hemelse liefde wordt aangeduid. Dat de baarmoeder het binnenste goede der liefde betekent, is omdat alle voor de verwekking bestemde delen, zowel bij mannen als bij vrouwen, de echtelijke liefde betekenen, en de baarmoeder het binnenste ervan, omdat daar de

lichaamsvrucht wordt ontvangen, en de aanwassing krijgt, totdat het wordt geboren; zij is ook het binnenste der geslachtsdelen; daaruit wordt ook de moederlijke liefde afgeleid die *storge* wordt genoemd. Aangezien de mens die wordt wederverwekt, ook wordt ontvangen, en als het ware in de baarmoeder wordt gedragen, en wordt geboren, en aangezien de wederverwekking geschiedt door de ware dingen vanuit het goede der liefde, wordt vandaar met in de baarmoeder dragen in den geestelijken zin de leer van het ware vanuit het goede der liefde aangeduid; er is ook overeenstemming van de baarmoeder met het binnenste goede der liefde; de algehele Hemel immers stemt overeen met alle dingen bij den mens, over welke overeenstemming men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 87 tot 102; aldus eveneens de voor de verwekking bestemde delen; deze stemmen daar overeen met de hemelse liefde; deze liefde vanuit den Hemel vloeit ook in bij de moeders die in de baarmoeder dragen, en eveneens bij de embryo's; daaruit ontstaat bij de moeders de liefde van het kleine kind, en bij de kleine kinderen de onschuld. Uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is, dat de baarmoeder het binnenste goede der liefde betekent, en dat in de baarmoeder dragen de vanuit het goede der liefde geboren wordende leer van het ware betekent. Dat zulke dingen worden aangeduid met de baarmoeder, en met in de baarmoeder dragen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Jesaja: *“Let op Mij, o huis van Jakob, en alle overblijfselen van het huis Israëls, gedragen van de baarmoeder af, gevoerd van de moederschede af; tot aan den ouderdom toe Ik de Zelfde, en tot aan de grijsheid toe zal Ik dragen: Ik heb gemaakt, Ik zal dragen, en Ik zal dragen, en Ik zal voeren en uitredde[n]”*, XLVI: 3, 4 ¹⁵); deze dingen betreffen de Hervorming van de Kerk, en de wederverwekking van de mensen daar uit den Heer; de Kerk wordt aangeduid met het huis van Jakob en met het huis van Israël; de uitwendige Kerk met het huis van Jakob, en de inwendige met het huis van Israël; met de gedragenen van de baarmoeder af worden degenen aangeduid die uit den Heer worden wederverwekt, en met de gevoerden van de moederschede af, worden de wederverwekten aangeduid: Omdat de mens die wordt wederverwekt, eerst uit den Heer wordt ontvangen, en daarna geboren, en ten slotte opgevoed en vervolmaakt, en omdat de wederverwekking hierin eender is aan de verwekking van den natuurlijken mens, wordt derhalve met gedragen worden van de baarmoeder af aangeduid de staat van den mens die moet worden wederverwekt, van de ontvangenis af tot de geboorte; de geboorte zelf en daarna de opvoeding en de vervolmaking

15 In dit Vers wordt vijfmaal met bijzonderen nadruk *Ego* (Ik) gezegd.

wordt, aangeduid met gevoerd worden van de moederschede af, tot aan den ouderdom toe Ik de Zelfde, en tot aan de grijsheid toe zal Ik dragen; eendere dingen worden aangeduid met: Ik heb gemaakt, Ik zal dragen, en Ik zal voeren en uitredden; maar onder de vorige dingen wordt de wederverwekking verstaan door de goede dingen der liefde en der naastenliefde, en onder de latere wordt de wederverwekking verstaan door de ware dingen vanuit die goede dingen; onder uit-redden wordt verstaan wegnemen en verwijderen de boze en de valse dingen die uit de hel zijn. Bij Hoschea: *“Efraïm, zoals een vogel zal zijn heerlijkheid wegvliegen, van de baring, en van den buik, en van de ontvangenis af: ja zelfs, indien zij hun zonen zullen hebben opgevoed, zo zal Ik hen toch kinderloos maken van den mens; geef hun, o Jehovah, een misdragende moederschede, en uitdrogende borsten. Geslagen is Efraïm, hun wortel is verdord; zij zullen geen vrucht maken; ook wanneer zij zullen verwekt hebben, zal Ik de verlangens van hun buik doden”*, IX: II, 12, 14, 16; onder Efraïm wordt de Kerk verstaan ten aanzien van het verstand van het ware en het goede; dat er niet langer enig verstand van het Goddelijk Ware in de Kerk zal zijn, wordt daarmee aangeduid dat Efraïm, zoals een vogel zal zijn heerlijkheid wegvliegen; met de heerlijkheid wordt het Goddelijk Ware aangeduid, met wegvliegen wordt verstrooid worden aangeduid; gezegd wordt wegvliegen, omdat vogel wordt gezegd, en vogel omdat met den vogel zulke dingen worden aangeduid die des verstands en daaruit der denking zijn; van de baring, en van den buik en van de ontvangenis af, betekent de verstrooiing van al het ware van deszelfs laatsten tot eersten; de baring betekent de laatsten ervan, omdat het dat is wat geboren is; van den buik af en van de ontvangenis af, betekent wat vóór de geboorte is; aldus alle dingen van laatsten tot eersten; want wanneer de laatsten vergaan, zullen ook de vorige dingen achtereenvolgens uiteenvallen; indien zij hun zonen zullen hebben opgevoed, zo zal Ik hen toch kinderloos maken van den mens, betekent hoewel zij zich ware dingen zullen hebben verworven, zullen zij nochtans zonder inzicht zijn; met de zonen worden de ware dingen der Kerk aangeduid, met den mens wordt het inzicht aangeduid; vandaar wordt met het kinderloos maken van den mens, aangeduid dat er nochtans geen inzicht is; geef hun, o Jehovah, een misdragende moederschede en uitdrogende borsten, betekent dat zij niet langer ware dingen vanuit enig goede hebben, maar valse dingen vanuit het boze; de misdragende moederschede betekent de valse dingen vanuit het boze, in plaats van het ware vanuit het goede; eender de uitdrogende borsten, maar de moederschede betekent de ware dingen vanuit het goede der liefde, en de borsten de ware dingen vanuit het goede der naastenliefde, hier de

daarmede strijdige valse dingen vanuit het boze; geslagen is Efraïm, hun wortel is verdroogd, betekent dat zij niet langer enig verstand van het ware tot aan de eersten toe zullen hebben; Efraïm is, hier als boven, het verstand van het ware der Kerk, en de wortel is het eerste ervan; zij zullen geen vrucht maken, betekent niet enig goede, want waar geen ware dingen zijn, daar is het goede niet; ook wanneer zij zullen verwekt hebben, zal Ik de verlangens van hun buik doden, betekent dat indien zij zich ware dingen zullen hebben verworven, dezelve nochtans zullen vergaan; de verlangens van den buik betekenen de verworven ware dingen; buik wordt gezegd in plaats van baarmoeder vanwege den schijn van de opzwellling van den buik bij zwangerschap, maar nochtans wordt buik gezegd waar gehandeld wordt over de ware dingen, en baarmoeder waar gehandeld wordt over het goede. Bij David: *“Aangezien Gij zijt mijn Uitleider vanuit de baarmoeder, mij doende vertrouwen hebben vanuit de borsten mijner moeder; op U ben ik voortgeworpen van de baarmoeder af, van den buik mijner moeder aan mijn God Gij”*, Psalm XXII: 10, 11; ook hier wordt de wederverwekking van den geestelijken mens beschreven met zulke dingen die van de natuurlijke verwekking vanuit de moeder zijn; vandaar wordt met Gij, mijn Uitleider van de baarmoeder af, aangeduid, dat hij uit den Heer wederverwekt en een mens der Kerk geworden is; met Gij doet mij vertrouwen hebben vanuit de borsten mijner moeder, wordt aangeduid dat hij daarna is geleid, en geestelijk opgevoed; de borsten der moeder betekenen de geestelijke voeding in zulke dingen die der Kerk zijn; de moeder is de Kerk; met op U ben ik voortgeworpen van de baarmoeder af, wordt aangeduid dat de Heer alle dingen heeft gewerkt vanuit het goede der liefde; en met van den buik mijner moeder aan zijt Gij mijn God, wordt aangeduid dat Hij alle dingen heeft gewerkt door de ware dingen; want, zoals boven is gezegd, baarmoeder wordt gezegd waar gehandeld wordt over het goede der liefde, en buik waar gehandeld wordt over de ware dingen vanuit dat goede; vandaar wordt gezegd “mijn God Gij”, want waar gehandeld wordt over het goede der liefde, wordt de Heer Jehovah genoemd, en waar over de ware dingen, wordt Hij God genoemd. Bij de Evangelisten: *“Wee den in de baarmoeder dragenden en zogenden in die dagen”*, Matth. XXIV: 19; Markus XIII: 17; Lukas XXI: 23; in die Hoofd-stukken wordt gehandeld over de voleinding der eeuw, waaronder wordt verstaan het einde der Kerk wanneer het Laatste Gericht daar is; vandaar worden onder de in de baarmoeder dragenden en onder de zogenden in die dagen, waarover de weeklacht is, diegenen verstaan die dan de goede dingen der liefde opnemen, en de ware dingen van dat goede; de in de baarmoeder dragenden zijn zij die het goede

der liefde opnemen, en de zogenden zijn zij die de ware dingen van dat goede opnemen, want de melk die gezogen wordt, betekent het ware vanuit het goede der liefde; dat gezegd wordt Wee hun, is omdat zij die de goede en de ware dingen opnemen, dezelve niet kunnen bewaren; dan immers heeft de hel de overhand en neemt die dingen weg, waarvandaan de ontwijding is; dat dan de hel de overhand heeft, is omdat aan het einde der Kerk de valse dingen van het boze regeren, en de ware dingen van het goede wegnemen; de mens immers wordt gehouden in het midden tussen den Hemel en de Hel, en vóór het Laatste Gericht heeft dat wat vanuit de hel oprijst de overhand op dat wat vanuit den Hemel nederdaalt; over welke zaak men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 538, 540, 541, 546, 589 tot 596; in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 73, 74. Bij Lukas: *“Zie, de dagen zullen komen, waarin zij zullen zeggen: Gezegend de onvruchtbaren, en de buiken die niet verwekt hebben, en de borsten die niet gezoogd hebben”*, XXIII: 29; deze dingen betekenen eendere, omdat zij ook over den laatsten tijd der Kerk zijn gezegd, en met de onvruchtbaren en met de buiken die niet verwekt hebben, worden degenen aangeduid die geen echte ware dingen, dat is, geen ware dingen vanuit het goede der liefde, hebben opgenomen; en met de borsten die niet gezoogd hebben, worden degenen aangeduid die geen echte ware dingen vanuit het goede der naastenliefde hebben opgenomen; alle ware dingen immers zijn vanuit het goede; en de goede dingen zijn van tweeërlei geslacht, het hemels goede, zijnde het goede der liefde tot den Heer, en het geestelijk goede, zijnde het goede der liefde jegens den naaste; iets eenders wordt met de borsten aangeduid als met de melk, namelijk het ware vanuit het goede. Bij denzelfde: *“Een vrouw, de stem verheffende vanuit het volk, zeide aangaande Jezus: Gezegend de buik die U heeft gedragen, en de borsten die Gij gezogen hebt: doch Jezus zeide: Inderdaad gezegend zij die het Woord Gods horen, en hetzelfde bewaren”*, XI: 27, 28; aangezien in den buik dragen en de borsten zuigen de wederverwekking van den mens betekenen, zoals boven is gezegd, antwoordt de Heer der-halve: *Gezegend zij die het Woord Gods horen en hetzelfde bewaren; met welke dingen de wederverwekking wordt beschreven, welke geschiedt door de ware dingen vanuit het Woord, en door het leven volgens die; met het Woord Gods horen wordt aangeduid de ware dingen vanuit het Woord aanleren, en met hetzelfde bewaren, wordt aangeduid volgens die dingen leven.* Bij Johannes: *“Nicodemus zeide: Hoe kan een mens verwekt worden wanneer hij oud is; niet kan hij andermaal in de baarmoeder zijner moeder ingaan. Jezus antwoordde: Voorwaar zeg Ik u: Tenzij iemand verwekt is geweest vanuit water en geest, zo kan h niet ingaan in het Koninkrijk der*

Hemelen; hetgeen geboren is vanuit vlees, is vlees, maar hetgeen verwekt is uit den geest, is geest", III: 4, 5, 6; dat Nicodemus in plaats van de geestelijke verwekking, waarover de Heer sprak, de natuurlijke verwekking verstond, is duidelijk, en daarom leert de Heer hem over de wederverwekking, namelijk dat die geschiedt door de ware dingen vanuit het Woord en door het leven volgens die, hetgeen wordt aangeduid met verwekt worden vanuit water en geest; het water immers in den geestelijken zin is het ware vanuit het Woord, en de geest is het leven volgens die ware dingen; dat de mens natuurlijk wordt geboren, en geestelijk wordt door het leven volgens de ware dingen vanuit het Woord, wordt aangeduid met: Hetgeen geboren is vanuit vlees, is vlees, maar hetgeen verwekt is uit den geest, is geest; dat de natuurlijke mens tenzij hij geestelijk wordt, niet kan worden gezaligd, wordt verstaan onder: Tenzij iemand verwekt is vanuit water en geest, kan hij in het Koninkrijk der Hemelen niet ingaan. Aangezien de Heer alleen den mens hervormt en wederverwekt, wordt Hij derhalve in het Woord Formeerder vanuit de baarmoeder genoemd, zoals bij Jesaja: *"Jehovah, uw Maker en Formeerder vanuit de baarmoeder, helpt u"*, XLIV: 2, 24; bij denzelfde: *"Jehovah heeft van de baarmoeder aan mij geroepen, van de ingewanden mijner moeder aan is Hij mijn naam indachtig geweest; Jehovah, mijn Formeerder van de baarmoeder aan, zeide tot Zijn knecht, om Jakob tot Hem weder te brengen, en opdat Israël Hem zal vergaderd worden"*, XLIX: 1, 5; de Heer werd in vele plaatsen in het Woord genoemd Schepper, Maker en Formeerder van de baarmoeder aan, en eveneens Verlosser, uit hoofde hiervan dat Hij den mens opnieuw scheidt, hervormt, wederverwekt, en heeft verlost; men kan geloven, dat de Heer aldus wordt genoemd uit hoofde hiervan dat Hij den mens heeft geschapen en dat Hij hem vormt in de baarmoeder, maar nochtans is het de geestelijke schepping en formering die daar wordt verstaan; want het Woord is niet slechts natuurlijk, maar ook geestelijk, natuurlijk voor de mensen, die natuurlijk zijn, en geestelijk voor de Engelen, die geestelijk zijn; zoals eveneens hieruit kan vaststaan, dat deze dingen welke gezegd zijn, aangaande Israël gezegd zijn, en in den hoogsten zin aangaande den Heer; onder Israël wordt de Kerk verstaan, aldus elk mens der Kerk; en omdat de Heer de hoedanigheid kent van een ieder ten aanzien van het goede der liefde en het ware des geloofs, wordt derhalve gezegd: Jehovah heeft van de baarmoeder aan mij geroepen, van de ingewanden mijner moeder aan is Hij mijn naam indachtig geweest; met roepen en den naam van iemand weten, wordt aangeduid kennen hoedanig hij is; ten aanzien van het goede der liefde is van de baarmoeder aan, en ten aanzien van de ware dingen van dat goede is van de ingewanden

mijner moeder aan; met Jakob die tot Hem zal worden wedergebracht, en met Israël die Hem zal worden vergaderd, wordt de Kerk aangeduid, met Jakob de uitwendige Kerk, en met Israël de inwendige Kerk; deze is in den geestelijken mens, gene in den natuurlijken. Bij Jeremia: *“Eer Ik u formeerde in de baarmoeder, heb Ik u gekend, en eer gij vanuit de baarmoeder uitgingt, heb Ik u geheiligd, u den natiën tot een profeet gegeven”*, 1: 5; deze dingen zijn weliswaar gezegd aangaande den Profeet Jeremia, maar nochtans wordt onder den profeet in den geestelijken zin degene verstaan die het ware leert, en in den abstracten zin de leer van het ware; vandaar wordt met formeren in de baarmoeder, en kennen eer hij uitging vanuit de baarmoeder aangeduid het Vooruitzien dat hij in de ware dingen vanuit het goede door de wederverwekking kan zijn, aldus dat hij het Woord kan opnemen en leren; dit eveneens is heiligen en den natiën tot profeet geven; de natiën zijn zij die in het goede en vanuit het goede de ware dingen opnemen. Bij David: *“Op U ben ik gesteld van de baarmoeder aan, vanuit de ingewanden miner moeder zijt Gij mijn Uitleider”*, Psalm LXXI: 6; met deze dingen worden er eendere aangeduid. Bij denzelfde: *“Zie, een erfenis van Jehovah de zonen, een loon de vrucht des buiks”*, Psalm CXXVII: 3; hier worden onder de zonen degenen verstaan die in de ware dingen vanuit het goede zijn, zoals eveneens elders in het Woord; en onder de vrucht des buiks worden degenen verstaan die in het goede zijn door de ware dingen, voor wie de Hemel is, zijnde de erfenis en eveneens het loon. Bij Jesaja: *“Vergeet een vrouw haar kleine kind, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks; ook al zouden dezen vergeten, zo zal Ik u toch niet vergeten”*, XLIX: 15; dit wordt gezegd, omdat in den geestelijken zin de wederverwekking wordt verstaan; en daarom geschiedt de vergelijking met een vrouw, en haar liefde jegens haar kleine kind; iets eenders geschiedt met den wederverwekte uit den Heer. Bij David: *“Jehovah heeft David de waarheid gezworen; van de vrucht uws buiks zal Ik u op den troon zetten”*, Psalm CXXXII: II; onder David wordt hier, zoals eveneens elders, de Heer verstaan ten aanzien van het geestelijk Rijk, zijnde Zijn Koningschap; en daarom wordt onder *“op den troon zetten van de vrucht zijns buiks”* diegene verstaan die uit Hem wordt wederverwekt; deze wordt de vrucht zijns buiks genoemd uit hoofde hiervan, dat hij in de ware dingen en in het leven volgens die is; onder den troon dien hij zal hebben, wordt de Hemel verstaan: dit zijn de dingen die in den geestelijken zin met die woorden worden aangeduid; in den hoogsten zin echter wordt onder die dingen de Heer en Zijn verheerlijking verstaan. Bij denzelfde: *“Gij bezit mijn nieren. Gij hebt mij bedekt in den buik miner moeder”*, Psalm CXXXIX: 13; met de nieren bezitten wordt aangeduid de ware

dingen zuiveren van de valse dingen; men zie boven n. 167; en met bedekken in den buik der moeder, wordt aangeduid beschermen tegen de valse dingen van het boze, welke uit de hel zijn, en dit van den aanvang der wederverwekking aan, en daarna aanhoudend. Bij denzelfde: “*Vervreemd zijn de goddelozen van de baarmoeder aan: de leugensprekers dwalen af van den buik aan*”, Psalm LVIII: 4; hier wordt niet verstaan dat de goddelozen zijn vervreemd van de baarmoeder aan, en dat zij afdwalen van den buik aan, dat is, van de eerste geboorte aan, want niemand vervreemdt vanuit dezelve van God en dwaalt af; maar vervreemden van de baarmoeder aan, betekent dat zij uit het goede tot het boze terugtraden van den eersten dag aan wanneer zij hervormd kunnen worden; ¹⁶⁾ en afdwalen van den buik aan betekent dat zij eender terugtraden uit de ware dingen tot de valse, leugen spreken betekent ook de valse dingen geloven; dat zij terugtraden van den eersten dag aan wanneer zij hervormd kunnen worden, ¹⁶⁾ is omdat de Heer daarnaar streeft allen, wie het ook mogen zijn, te hervormen, door aan te vangen van de knapen jaren aan en dit voort te zetten door de jongelingsjaren heen tot de jongemansjaren, maar dat zij die terstond terugtraden, zich niet laten hervormen. Bij Hoschea: “*Gebonden is de ongerechtigheid van Efraïm, verborgen zijn zonde; smarten ener barende zullen hem aankomen; hij, een zoon, niet wijs, omdat hij geen tijd staat in de baarmoeder der zonen*”, XIII: 12, 13; met Efraïm wordt het verstand van het ware aangeduid, hier het verdraaide verstand, zijnde dat van het valse als het ware; het valse ervan wordt aangeduid met de ongerechtigheid, en het boze van het valse met zijn zonde; vandaar wordt hij een niet wijze zoon genoemd; dat hij de hervorming niet opneemt, wordt daarmede aangeduid dat smarten ener barende hem zullen aankomen, en daarmede dat hij geen tijd staat in de baarmoeder der zonen; met “hij staat geen tijd in de baarmoeder der zonen”, wordt aangeduid dat hij niet volhardt in den staat der hervorming. Bij Jesaja: “*Ik heb geweten dat gij door trouweloos te handelen trouweloos zoudt handelen, en gij met den naam van overtreder van de baarmoeder aan genoemd zijt*”, XLVIII: 8; deze dingen betreffen het huis van Jakob, waaronder de verdraaide Kerk wordt verstaan; trouweloos handelen betekent tegen de onthulde ware dingen; en met den naam van overtreder van de baarmoeder aan worden genoemd, betekent het terugtraden van de ware dingen van den eersten tijd aan waarop hij zou kunnen worden hervormd; met genoemd worden met den naam, wordt haar hoedanige aangeduid ten aanzien van die

16 Op beide plaatsen is in het Manuscript “den eersten dag *der hervorming*” veranderd in “den eersten dag *wanneer zij hervormd kunnen worden*”; ook op de volgende pagina.

dingen. Bij Hoschea: *“Jakob heeft in de baarmoeder zijn broeder verdrongen, en in zijn sterkte machtig gestreden met God”*, XII: 4; wat met deze dingen in den inwendigen zin wordt aangeduid, kan niemand weten, dan alleen hij die weet dat Jakob en diens nakomelingen van hun vaderen aan louter natuurlijk zijn geweest, vandaar tegen het goede des Hemels en der Kerk; want hij die natuurlijk is en niet tevens geestelijk, is tegen dat goede; dit immers wordt alleen verworven door de verbinding van het ware en het goede eerst in den geestelijken mens, en daarna in den natuurlijken; met Ezau echter wordt het natuurlijk goede in den geestelijken mens aangeduid; omdat nu Jakob en diens nakomelingen zodanig zijn geweest, en omdat zij elk zodanig goede verwierpen, en dit van den eersten tijd aan, wordt derhalve gezegd van Jakob dat hij in de baarmoeder zijn broeder verdrong: bovendien wordt met den strijd van Jakob met den Engel, waarover wordt gehandeld in Genesis XXXII: 25 tot 32, hun halsstarrigheid beschreven, waarin zij erop stonden dat zij het land Kanaän zouden bezitten, waaronder wordt verstaan dat de Kerk bij hen zou worden ingesteld; deze halsstarrigheid wordt met dien strijd beschreven, en eveneens met de dingen die in het volgende Vers bij Hoschea daar worden gezegd, namelijk k: *“En machtig heeft hij met den Engel gestreden; hij weende en hij smeekte hem”*: maar dat zij nochtans zonder enig hemels en geestelijk goede zouden zijn, wordt daaronder verstaan *dat de Engel de kom van Jakob’s dij aanraakte, en dat de kom van zijn dij werd verwrongen in het worstelen met den Engel*”, Gen. XXXII: 25, 32; met de dij immers wordt de verbinding van het goede en het ware aangeduid, en met de verwringing ervan dat Jakob en zijn nakomelingen geen verbinding van het ware met het goede hadden; dit wordt daaronder verstaan, dat Jakob machtig met God heeft gestreden; maar over deze dingen zie men DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4281, waar zij zijn ontvouwd: dat de Israëlietische en de Joodse natie niet uitverkoren is geweest, maar aanvaard om de Kerk uit te beelden, vanwege de halsstarrigheid waarmede hun vaders en Mozes daarop stonden, aldaar n. 4290, 4293, 7051, 7439, 10430, 10535, 10632. Bij Mozes: *“De zonen stieten onderling samen in den buik van Rebekka: en Jehovah zeide: Twee natin zijn in uw baarmoeder, en twee volken zullen vanuit uw ingewanden gescheiden worden, en het ene volk zal het andere volk overmogen, en het meerdere zal het mindere dienen. En vervuld waren de dagen om te baren, en zie, tweelingen waren in haar baarmoeder, en de eerste ging uit, gans rossig, zoals een haren kleed; en zij noemden zijn naam Ezau: en daarna ging zijn broeder uit, en zijn hand was grijpende aan den hiel van Ezau, en hij noemde zijn naam Jakob”*, Gen. XXV: 20 tot 26; deze Historische dingen behelzen de dingen die

nu boven over Jakob en diens nakomelingen zijn gezegd, namelijk dat zij louter natuurlijk waren, en vandaar in niet enig natuurlijk goede vanuit het geestelijke, hetgeen wordt aangeduid met Ezau; dat Jakob's nakomelingen zonder hetzelfde waren, wordt daarmede aangeduid dat Jakob uitgaande vanuit de baarmoeder der moeder den hiel van Ezau vasthield; met den hiel wordt het laatste natuurlijke aangeduid: maar deze dingen zijn eveneens ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN. Bij denzelfde: *“Van den God uws vaders, en Hij zal u helpen, en met Schaddai, en Hij zal u zegenen, met zegeningen des Hemels van boven, met zegeningen des afgronds liggende beneden, met zegeningen der borsten en der baarmoeder”*, Gen. XLIX: 25; dit is de zegening van Jozef door den vader Israëel, waar-over ook in de HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6428 tot 6434, en daar dat de zegeningen der borsten de aandoeningen van het goede en het ware betekenen, en de zegeningen der baarmoeder de verbinding van het goede en het ware, aldus de wederverwekking. Bij denzelfde: *“Opdat Jehovah u liefhebbe, en u zegene, en u vermenigvuldige, zegene de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, uw koren en uw most, uw olie, de lichaamsvrucht uwer ossen, en der rammen uwer kudde van klein-vee”*, Deut. VII: 13; en elders: *“Gezegend zij de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, de lichaamsvrucht uwer ossen, en der stukken vee van uw kudde van kleinvee”*, Deut. XXVIII: 4; deze dingen tot de zonen Jacobs, die dezelve niet anders verstonden dan natuurlijk, dat is, volgens den zin der letter, omdat zij louter natuurlijk waren, en in het geheel niet geestelijk; doch met die zegeningen worden aangeduid de geestelijke zegeningen, zijnde die des Hemels en vandaar des eeuwigen Tevens; want met de vrucht des buiks wordt het goede der liefde en het ware van dat goede aangeduid; met de vrucht des lands wordt het al der Kerk aangeduid; met het koren en den most wordt al het goede en ware in den natuurlijke mens aangeduid; met de lichaamsvrucht der ossen en der stukken vee van de kudden van kleinvee, worden de uiterlijke en de innerlijke aandoeningen ervan aangeduid; in het algemeen worden met al die dingen de vruchtmaking en de vermenigvuldiging ervan aangeduid. Bij Jesaja: *“Zie, Ik opwekkende tegen u de Meden, die het zilver niet zullen achten, en aan het goud geen lust zullen hebben, wier bogen de jongemannen zullen verpletteren, zij zullen zich niet erbarmen over de vrucht des buiks; hun oog zal de zonen niet verschonen”*, XIII: 17, 18; onder de Meden worden degenen verstaan die het ware en het goede der Kerk voor niets achten, en de dingen die daaruit des verstands en der liefde zijn, vernietigen; met het zilver dat zij niet zullen achten, en met het goud waaraan zij geen lust zullen hebben, wordt het ware en het goede des Hemels en der Kerk aangeduid,

met het zilver het ware en met het goud het goede ervan; dat hun bogen de jongemannen zullen verpletteren, en zij zich niet zullen erbarmen over de vrucht des buiks, betekent dat de valse dingen van leer al het verstand van het ware, en al het goede der liefde zullen vernietigen; met den boog wordt het valse van leer aangeduid, met de jongemannen het inzicht van het ware, en met de vrucht des buiks het goede der liefde: dat hun oog de zonen niet zal verschonen, betekent, dat hun verdraaid verstand en de waanzin al het ware der Kerk zal verwoesten; de zonen zijn de ware dingen, en het oog is het verdraaide verstand, hetwelk waanzin is: men moet weten, dat onder den Meed niet de Meed wordt verstaan, maar dezulken en zulke dingen in de Kerk die haar verwoesten. Bij Mattheus: *“De Farizeën zeiden: Is het een mens geoorloofd zijn echtgenote heen te zenden om allerlei oorzaak; Jezus, antwoordende, zeide: Hebt gij niet gelezen dat Hij Die gemaakt heeft van den beginne, ze gemaakt heeft manlijk en vrouwelijk, en gezegd heeft: Deswege zal de mens vader en moeder verlaten, en zal zijn echtgenote aankleven, en de twee zullen tot één vlees zijn; en daarom zijn zij niet langer twee, maar een vlees; hetgeen dan God heeft samengevoegd, zal de mens niet scheiden. Mozes heeft vanwege de hardigheid uws harten toegelaten uw vrouwen-echtgenoten heen te zenden; van den beginne is het niet zo geweest. Ik zeg u, dat zo wie zijn echtgenote zal hebben heengezonden anders dan om ontucht, en een andere trouwt, echtbreuk begaat; en zo wie de heengezondene trouwt, begaat echtbreuk. De discipelen zeiden: Indien de zaak met zijn echtgenote zo staat, is het niet oorbaar echtverbintenis aan te gaan. Maar Jezus zeide: Niet allen vatten dit woord, maar zij wien het gegeven is; er zijn immers eunuchen die vanuit de baarmoeder der moeder zo geboren zijn; en er zijn eunuchen die eunuchen gemaakt zijn uit de mensen; en er zijn eunuchen die zichzelf eunuchen hebben gemaakt terwille van het Koninkrijk Gods; wie het vatten kan, die vatte het”*, XIX: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; dat aan deze dingen innerlijke verborgenheden inzijn, kan vaststaan uit des Heren woorden dat niet allen deze woorden vatten, maar zij wien het gegeven is: de innerlijke verborgenheid welke inis aan de dingen die de Heer gezegd heeft, vatten de mensen slechts weinig, maar alle Engelen in de Hemelen vatten het; de oorzaak hiervan is deze, dat dezen die woorden des Heren geestelijk doorvatten, en de verborgenheden die daaraan inzijn, geestelijk zijn, namelijk: in de Hemelen zijn evenzeer als op aarde huwelijken; maar in de Hemelen geschieden de huwelijken van eenderen met eenderen; de man immers is geboren opdat hij vanuit het verstand handele, de vrouw echter opdat zij vanuit de aandoening handele; en het verstand bij de mannen is het verstand van het ware en het goede, en de aandoening bij de vrouwen is de aandoening

van het ware en het goede; en omdat elk verstand het leven trekt vanuit de aandoening, worden zij derhalve daar samengevoegd zoals de aandoening, welke des wils is, wordt samengevoegd met de overeenstemmende denking, welke des verstands is; het verstand immers bij een ieder is verschillend, zoals de ware dingen, vanuit welke het verstand is, verschillend zijn; in het algemeen zijn er hemelse ware dingen, zijn er geestelijke ware dingen, zijn er zedelijke ware dingen, zijn er burgerlijke ware dingen, ja zelfs zijn er natuurlijke ware dingen; en van elk ware zijn er soorten en zijn er ontelbare verscheidenheden; en omdat het vandaar is dat nooit het verstand van den een eender is aan dat van den ander, noch de aandoening van den een eender aan die van den ander, worden zij derhalve, opdat nochtans het verstand en de aandoening het ene handelen, in den Hemel aldus samengevoegd dat de overeenstemmende aandoening, welke der vrouw is, wordt verbonden met het overeenstemmende verstand, hetwelk des mans is; vandaar is het, dat het leven van den een en de ander vanwege de overeenstemming, vol van liefde is: Omdat nu een tweetal [*bina*] verschillende aandoeningen niet kan overeenstemmen met een verstand, bestaat het vandaar in den Hemel nooit, noch kan het bestaan, dat een man meerdere vrouwen-echtgenoten heeft; uit deze dingen kan men zien en besluiten, wat onder die woorden des Heren ook geestelijk wordt verstaan; zoals wat daaronder dat de man vader en moeder zal verlaten en zijn echtgenote zal aankleven, en zij tot een vlees zullen zijn; namelijk, dat de man dat boze en valse zal verlaten, hetwelk hij vanuit den godsdienst heeft, en hetwelk zijn verstand bezoedelt, aldus vanuit den vader en de moeder; en dat zijn van die dingen gescheiden verstand verbonden zal worden met de overeenstemmende aandoening, welke der echtgenote is; vandaar worden de twee [*duo*] één aandoening van het ware en het goede; dit wordt verstaan onder één vlees tot hetwelk de twee zullen zijn; het vlees immers in den geestelijken zin betekent het goede dat der liefde of der aandoening is; en daarom zijn zij niet langer twee, maar een vlees, betekent dat zo het verstand van het goede en het ware, en de aandoening van het goede en het ware niet twee maar één zijn, eender als de wil en het verstand weliswaar twee zijn, maar nochtans één; en eender als het ware en het goede, voorts het geloof en de naastenliefde, welke weliswaar twee zijn, maar nochtans een, namelijk, wanneer het ware is van het goede, en het goede is van het ware, voorts wanneer het geloof is der naastenliefde, en de naastenliefde is des geloofs; ook is daaruit de echtelijke liefde; dat Mozes vanwege de hardigheid des harten heeft toegelaten de echtgenote heen te zenden om onverschillig welke oorzaak, was omdat de Israëlieten en de Joden natuurlijk waren, en niet geestelijk; en zij die louter

natuurlijk zijn, zijn ook hard van hart, omdat zij niet in enige echtelijke liefde zijn, maar in het wulpse zodanig als dat van de echtbreuk is; dat al wie de echtgenote zal hebben heengezonden anders dan om ontucht [*fornicatio*], en een andere trouwt, echtbreuk begaat, is omdat de ontucht het valse betekent, en bij de vrouw de aandoening van het boze en het valse, aldus de aandoening die geenszins samenstemt met het verstand van het ware en het goede, en omdat vanwege die nietsamenstemming de echtelijke liefde, zijnde die van het ware en het goede, en vandaar de Hemel en de Kerk bij den mens, geheel en al vergaat; want wanneer de innerlijke verbinding, zijnde die van de gemoederen en de animi, er gene is, wordt het huwelijk ontbonden: dat hij die de heengezondene trouwt, ook echtbreuk begaat, is omdat onder de heengezondene ter oorzaak van ontucht de aandoening van het boze en het valse wordt verstaan, zoals boven is gezegd, welke niet mag worden samengevoegd met enig verstand van het ware en het goede; daarvandaan immers wordt het verstand verdraaid, en wordt het eveneens van het valse en het boze; en de verbinding van het valse en het boze is geestelijke echtbreuk, zoals de verbinding van het ware en het goede het geestelijke huwelijk [*conjugium*] is. Dat de Heer daarna sprak over de Eunuchen, was omdat de discipelen zeiden: Indien de zaak des mensen met de echtgenote zo staat, is het niet oorbaar echtverbintenis [*matrimonium*] aan te gaan; en omdat de huwelijken bij de Joodse natie, welke hard van hart is geweest, uit hoofde hiervan dat zij in de valse dingen vanuit het boze waren, niet huwelijken maar echtbreuken waren in den geestelijken zin verstaan, waarom ook die natie door den Heer een overspe-lijke natie werd genoemd, sprak derhalve de Heer over de Eunuchen, onder wie degenen werden verstaan die geen huwelijk willen aangaan, dat is, verbonden worden, met de aandoening van het boze, omdat zo het verstand van het ware en het goede zou worden verdraaid en verstrooid; aldus worden onder de Eunuchen verstaan zowel de getrouwden als de ongetrouwden, bij wie het verstand van het ware en het goede is verbonden met de aandoening van het ware en het goede; dat zij eunuchen worden geheten, is omdat zij het wulpse niet hebben zodanig als degenen het hebben die vanwege de hardigheid des harten, waarin de Joden waren, meerdere vrouwenrechtgenoten trouwden, en onverschillig om welke oorzaak een echtgenote verstieten eerst moet men weten, dat het huwelijk van het verstand van het ware en het goede met de aandoening van het ware en het goede in het algemeen vanuit drievoudigen oorsprong, en vandaar in drievoudigen graad is; in den hoogsten graad is het huwelijk van hen die de hemelsen worden genoemd; in den lageren graad tussen hen die de geestelijken

worden genoemd; en in den laagsten graad tussen hen die de natuurlijke worden genoemd; evenzovele graden immers zijn er van de innerlijke dingen van den mens; vandaar zijn er drie Hemelen; zij die in den hoogsten Hemel zijn, worden de hemelsen genoemd, zij die in den lageren graad zijn, de geestelijken, en zij die in den laagsten graad zijn, de natuurlijke; het huwelijk van het verstand van het ware en het goede met de aandoening van het ware en het goede bij de hemelsen, wordt verstaan onder de Eunuchen die in de baarmoeder der moeder Eunuchen geboren zijn, ter oorzaak hiervan dat zij, als zij worden wederverwekt, de ware dingen terstond in het leven opnemen door hun liefde; vandaar is het, dat zij de ware dingen weten vanuit de ware dingen zelf; de wederverwekking van hen uit den Heer door de liefde tot Hem, wordt aangeduid met in de baarmoeder eunuchen worden, aldus zonder het wulpse der echtbreuk: het huwelijk echter van het verstand van het ware en het goede met de aandoening van het ware en het goede bij de geestelijken wordt verstaan onder de Eunuchen die uit de mensen eunuchen zijn gemaakt; dezen immers worden niet in de baarmoeder, dat is, door de liefde wederverwekt, maar door de ware dingen eerst opgenomen in het geheugen, en daarna verstandelijk in de denking, en zo ten slotte in het leven door een zekere geestelijke aandoening; van dezen wordt gezegd dat zij eunuchen zijn geworden vanuit de mensen, omdat zij door het verstand vanuit het geheugen worden hervormd, en de mens betekent dat verstand, zoals eveneens boven, waar wordt gezegd de mens en de echtgenote; het huwelijk echter van het ware en het goede met de aandoening van het ware en het goede bij de natuurlijke wordt verstaan onder de eunuchen die zichzelf eunuchen hebben gemaakt; de natuurlijke immers verwerven zich door de erkentissen en de wetenschappen een natuurlijk schijnsel, en door het goede des levens volgens dezelve de aandoening, en daaruit een geweten; en om-dat dezen niet iets anders weten dan dat zijzelf dit doen, want de natuurlijke mens verheugt zich niet in het bezit van het inzicht in het bezit waarvan de geestelijke mens zich verheugt, noch verheugt hij zich in het bezit van de doorvatting in het bezit waarvan zich de hemelse mens verheugt, is het vandaar dat zij het zijn die het zich zelf maken; maar het wordt aldus gezegd vanwege den schijn en vanwege het duistere geloof bij hen. Dit dus zijn de dingen, die worden verstaan onder eunuchen worden terwille van het Koninkrijk Gods: en omdat weinigen deze dingen vatten, wordt door den Heer gezegd: Wie het kan vatten, die vatte het. Maar ter toelichting van deze zaak zie men het-geen is gezegd en getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL over de twee Rijken, waarin de Hemelen zijn onderscheiden;

voorts over de drie Hemelen volgens de drie graden van de innerlijke dingen des mensen, n. 20 tot 40; en over de huwelijken in den Hemel, n. 366 tot 386. Gezegd wordt van Johannes den Doper *dat hij vervuld was van den Heiligen Geest in de baarmoeder der moeder: en dat het embryo in de baarmoeder bij de begroeting van Maria opsprong*, Lukas 1: 15, 41, 44; maar met dit werd aangeduid, dat hij den Heer zou uitbeelden ten aanzien van het Woord, zoals Elias; in het Woord immers, hetwelk het Goddelijk Ware is, is overal het huwelijk van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, en het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware, is het Goddelijke uit den Heer voortgaande, hetwelk de Heilige Geest wordt genoemd: het opspringen in de baarmoeder bij de begroeting van Maria beeldde uit de vreugde vanuit de liefde der verbinding van het Goede en het Ware, aldus de vreugde der hemelse echtelijke liefde, welke is in de afzonderlijke dingen des Woords: dat Johannes de Doper evenals Elias den Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van het Woord, zie men in de HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 7643, 9372. Wat betekent de manlijke die het eerst de baarmoeder opent, zal ook worden gezegd; over hem leest men aldus bij Mozes: *“Wanneer Jehovah u zal hebben beengeleid in het land Kanaän, zo zult gij Jehovah doen overgaan alle opening van de baarmoeder, en alle opening van de vrucht van het beest, hoeveel gij ook manlijke zult hebben, voor Jehovah: maar allen eerstverwekte onder uw zonen zult gil lossen. Indien het geschiedt, dat uw zoon u morgen vragen zal, door te zeggen: Wat is dit? zo zult gij tot hem zeggen: Door de sterkte der hand heeft ons Jehovah uit Egypte uitgeleid, uit het huis der knechten; toen doodde Hij allen eerstverwekte in het land, van den eerstverwekte des mensen tot het eerstverwekte van het beest toe; deswege slachtoffer ik Jehovah alle opening der baarmoeder, de manlijke, en allen eerstverwekte miner zonen los ik”*, Exod. XIII: 11 tot 15; Hfdst. xxxiv: 19, 20. Dat in hun plaats de Levieten werden aangenomen, bij denzelfde: *“Zie, Ik heb de Levieten aangenomen uit het midden van de zonen Israëls in de plaats van allen eerstverwekte, de opening van de baarmoeder, van de zonen Israëls, opdat zij Mij Levieten zijn: omdat Mij alle eerstverwekte is; ten dage waarop Ik alle eerstverwekte sloeg in het land Egypte, heb Ik Mij geheiligd alle eerstverwekte in Israël, van den mens tot het beest toe, zij zullen Mijne zijn”*, Num. III: 12, 13; Hfdst. VIII: 16, 17; het geestelijke dat in deze inzetten verborgen schuilt, blijkt niet tenzij men weet dat de natuurlijke verwekkingen en geboorten geestelijke verwekkingen en geboorten betekenen; voorts ook, dat alle geslachtsdelen overeenstemmen met de hemelse liefde en haar voortgebrachte dingen, zijnde de nutten, welke de ware dingen van die liefde worden genoemd: omdat het zo is, en omdat het huwelijk in den geestelijken

zin het huwelijk van het goede en het ware is, zoals boven is gezegd, kan daaruit vaststaan wat in dien zelfden zin wordt aangeduid met de opening van de baarmoeder, of het manlijke eerstverwekte: met de opening van de baarmoeder of met het manlijk eerstverwekte wordt datgene aangeduid wat het eerst wordt geboren vanuit de hemelse liefde en de doorvatting van het goede en het ware; dat dit het ware vanuit het goede is, hetwelk in de plaats van het beginsel is voor de overige dingen, is duidelijk; dat is in zijn wezen het geestelijk goede, want dit goede in zijn vorm is het ware vanuit het goede; of, wat hetzelfde is, het ware vanuit het goede is in zijn wezen het geestelijk goede; dit wordt aangeduid met de opening van de baarmoeder, het manlijk eerstverwekte, ter oorzaak hiervan dat de baarmoeder overeenstemt met de binnenste echtelijke liefde, welke in haar wezen de hemelse liefde is; en vanuit deze liefde wordt het geestelijk goede voortgebracht; hetwelk in zijn vorm het ware vanuit het goede is, en in het bijzonder dat ware vanuit het goede hetwelk in de plaats van het beginsel is voor de overige dingen; dat wat in de plaats van het beginsel is, is in de daarop volgende dingen het al ten aanzien van hun wezenlijke, omdat hetzelfde in deze dingen het regerende is: aangezien dit wordt aangeduid met de opening van de baarmoeder of het manlijk eerstverwekte, was dit derhalve voor Jehovah geheiligd, en waren door dit ook alle volgende vruchten geheiligd. Men moet weten dat de goede dingen des Hemels en der Kerk van drie graden zijn; het goede van den binnensten graad, aldus eveneens van den binnensten Hemel, wordt het goede der hemelse liefde genoemd; het goede van den lageren graad, hetwelk ook het goede van den middelsten Hemel is, wordt het goede der geestelijke liefde genoemd; en het goede van den laagsten graad, hetwelk ook het goede van den laatsten Hemel is, wordt het natuurlijk goede genoemd; deze goeden worden, zoals zij in de orde op elkander volgen, aldus eveneens in de orde geboren; het goede der natuurlijke liefde wordt geboren vanuit ¹⁷⁾ het goede der geestelijke liefde, en het goede der geestelijke liefde wordt geboren vanuit het goede der hemelse liefde; vandaar is het, dat met de opening van de baarmoeder, het manlijk eerstverwekte, wordt aangeduid het goede der geestelijke liefde geboren vanuit het goede der hemelse liefde. Aangezien met de beesten de aandoeningen worden aangeduid, met de beesten vanuit het grootvee de uiterlijke aandoeningen, en met de beesten vanuit het kleinvee de innerlijke aandoeningen, worden derhalve ook de eerstverwekte van die geheiligd. Dat het zo is, kan ook hieruit vaststaan, dat de Levieten in de

17 Hier is in het Manuscript *a* (uit) veranderd in *ex* (vanuit).

plaats van alle eerstverwekten werden aangenomen; met Levi immers, en vandaar met den Leviet, wordt het geestelijk goede vanuit het hemels goede aangeduid; vandaar ook werd het priesterschap, waarmede het hemels goede wordt aangeduid, aan Aharon en diens zonen gegeven, en de bediening van dit goede, waarmede het ware vanuit het goede wordt aangeduid, aan de Levieten gegeven; dat die dingen met den Stam van Levi waren aangeduid, zie men boven, n. 444. Dat de inzetting aangaande de eerstverwekte dingen was gegeven aan de zonen Israëls, omdat alle eerstverwekte dingen in Egypte waren gedood, was omdat met de eerstverwekte dingen daar worden aangeduid de valse dingen vanuit het boze, strijdig met of tegengesteld aan de ware dingen vanuit het goede, aldus het helse boze, strijdig met of tegengesteld aan het geestelijk goede, en omdat wanneer die valse dingen vanuit het boze bij den mens zijn gedood, dat is, verwijderd, dan eerst de ware dingen vanuit het goede, of het geestelijk goede, uit den Heer invloeit en door den mens wordt opgenomen, Uit deze dingen kan vaststaan, wat er door die inzetting werd uitgebeeld, en daarmede in den geestelijken zin werd aangeduid. Wat daarmede werd aangeduid *dat God alle baarmoeder sloot van het huis van Abimelech vanwege Sarah, de echtgenote van Abraham, en God, nadat Abraham voor hen had gebeden, Abimelech, zijn echtgenote, en hun dienstmaagden genas, zodat zij baarden*, Gen. XX: 17, 18, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, waar die dingen zijn ontvouwd.

7II. Schreeuwde zij, barensood hebbende en zijnde in pijn om te baren; dat dit betekent de niet-opneming door hen die in de Kerk natuurlijk en zinlijk zijn, en den tegenstand van hen, staat vast uit de betekenis van schreeuwen [*clamare*] barensood hebbende en in pijn zijn om te baren, wanneer het betreft de leer van het ware geboren wordende vanuit de hemelse liefde, welke leer wordt versta an onder den manlijke dien zij baarde, zijnde de niet-opneming ervan en eveneens de tegenstand; dat die is door hen die in de Kerk natuurlijk en zinlijk zijn, is omdat die worden verstaan onder den draak, waarover volgt. Dat in barensood zijn en baren is in barensood zijn en baren ten opzichte van zulke dingen die der Kerk zijn, hier die der leer van het ware en het goede zijn, kan vaststaan uit de dingen die in het voorafgaande Artikel zijn getoond aangaande de baarmoeder en het openen ervan, en aangaande de baring, en eveneens in de volgende dingen van dit Hoofdstuk, waar baren wordt gezegd. Ondertussen is het geoorloofd, dit slechts te vermelden dat onder den Manlijke dien de vrouw baarde, wordt verstaan de leer van Nova Hierosolyma, welke uit den Heer vanuit den Hemel gegeven werd; dat toen de draken er rondomheen stonden, en heftig en met inspanning van alle

krachten zich verzetten, en dit tot aan schreeuwen en in pijn zijn toe van hen die voor die leer waren, kan ik getuigen; dat ook de eenderen in de wereld zich zullen verzetten opdat zij niet wordt opgenomen, kan daaruit vaststaan; wie dezen zijn, zal worden gezegd in hetgeen volgt, waar sprake is van den draak en van de beesten. Wat echter in het bijzonder wordt aangeduid met schreeuwen, barensood hebbende en in pijn zijn om te baren elders in het Woord, zal men beneden zien in artikel 721, waar het wordt ontvouwd wat barensood hebben en baren betekent, hetgeen men zie.

712. *Vers 3, 4. En gezien werd een ander teken in den Hemel; en zie, een grote rossige draak, hebbende zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijn hoofden zeven diademen. En zijn staart trok het derde deel der sterren des Hemels, en wierp die op de aarde. En de draak stond vóór de vrouw die baren zou, opdat hij, nadat zij zou gebaard hebben, haar vrucht zou verslinden.* En gezien werd een ander teken in den Hemel, betekent de Goddelijke onthulling aangaande de bestrijding van de leer die voor de nieuwe Kerk is, en door wie: en zie, een grote rossige draak, betekent allen die louter natuurlijk en zinlijk zijn vanuit de liefde van zich en van de wereld, en nochtans meer of minder dingen weten vanuit het Woord, vanuit de leer daaruit en de prediking, en menen dat zij door de allene wetenschap zonder het leven gezaligd worden: hebbende zeven hoofden, betekent de wetenschap van de heilige dingen des Woords, welke zij hebben verechtbreukt: en tien hoornen, betekent veel macht: en op zijn hoofden zeven diademen, betekent de Goddelijke Ware dingen in het laatste der orde, zijnde de ware dingen van den zin der letter des Woords, verechtbreukt en ontwijd: en zijn staart trok het derde deel der sterren des Hemels, betekent de vervalsing en de echtbreking van alle waarheden des Woords: en wierp die op de aarde, betekent de uitblussing en de vernietiging van dezelve: en de draak stond vóór de vrouw die baren zou, betekent den haat van hen die onder den draak worden verstaan, tegen de Kerk bij hen die in de leer en daaruit in het leven der liefde en der naastenliefde uit den Heer zullen zijn: opdat hij, nadat zij zou gebaard hebben, haar vrucht zou verslinden, betekent opdat zij de leer dier Kerk in haar eerste opkomen zouden vernietigen.

713. En gezien werd een ander teken in den Hemel; dat dit betekent de Goddelijke onthulling aangaande de bestrijding van de leer die voor de nieuwe Kerk is, en door wie, staat vast uit de betekenis van het grote teken, zijnde de Goddelijke onthulling, openbaring en betuiging, waarover boven n. 706; dat het is de bestrijding van de leer die voor de nieuwe Kerk is, en door wie, staat vast uit de volgende dingen, waarin dit teken wordt beschreven;

zij die de leer zullen bestrijden, worden verstaan onder den groten rossigen draak, de oude slang; en de bestrijding zelf wordt daarmede beschreven dat die draak stond vóór de vrouw die baren zou, om haar vrucht te verslinden, en daarna met den strijd van den draak tegen Michael, en daarop daarmede dat hij de vrouw achtervolgde in de woestijn en daar achter haar water uitwierp zoals een stroom, en verder in hetgeen volgt. Wie echter onder den draak worden verstaan, zal in het volgende Artikel worden gezegd; hier alleen, dat het degenen zijn die vergemeenschapping met de Engelen des Hemels hebben, maar slechts door de uitwendige dingen, niet echter door de inwendige; want gezegd wordt dat die draak werd gezien in den Hemel; want zij die geen vergemeenschapping met den Hemel hebben, kunnen daar niet worden gezien; zij zijn immers in de hel, zijnde zij die God ontkennen, vooral den Heer, die het Woord van geen waarde achten en het lasteren, en die geen geloof aangaande het eeuwige leven hebben; in één woord, al degenen die boven alle dingen zichzelf en de wereld liefhebben, en in vijandschappen, haatgevoelens, wraaknemingen en arglisten het leven leiden, en in die dingen een verkwikkelijke voelen. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete, dat onder den draak niet dezulken worden verstaan, maar zij die terwijl zij in de wereld leven, uitwendige vergemeenschapping met den Hemel hebben, welke vergemeenschapping zij hebben vanuit de lezing van het Woord, vanuit de prediking daaruit, en vanuit den uitwendigen eredienst volgens de inzettingen hunner Kerk, maar nochtans in niet enig leven volgens de geboden des Heren zijn; vandaar is het, dat dezulken vergemeenschapping, maar niet een inwendige met den Hemel hebben: vanwaar het is, dat zij duivel en satan worden geheten, zal in hetgeen volgt ook worden gezegd.

714. En zie, een grote rossige draak; dat dit betekent allen die louter natuurlijk en zinlijk zijn vanuit de liefde van zich, en nochtans meer of minder dingen weten vanuit het Woord, vanuit de leer daaruit, of vanuit de prediking, en menen dat zij door de allene wetenschap zonder het leven gezaligd worden, staat vast uit de betekenis van den draak, zijnde de louter natuurlijke en zinlijke mens, en toch in de wetenschap van in zich geestelijke dingen, hetzij deze is vanuit het Woord, hetzij vanuit de prediking, hetzij vanuit den godsdienst, waarover aanstonds; en uit de betekenis van groot rossig, zijnde in de liefde van zich en in haar boze dingen zijn; groot immers wordt in het Woord gezegd van het goede, en in den tegengestelden zin van het boze, zoals veel van de ware dingen, en in den tegengestelden zin van de valse dingen; men zie boven n. 336, 337, 424; en rossig wordt gezegd van de liefde in den enen en den anderen zin, namelijk van de hemelse liefde, zijnde de liefde tot

den Heer, en in den tegengestelden zin van de duivelse liefde, zijnde de liefde van zich, over welke zaak men ook boven zie, n. 364; uit deze dingen kan vaststaan, dat onder den groten rossigen draak allen worden verstaan die louter natuurlijk en zinlijk zijn vanuit de liefde van zich, en nochtans meer en minder dingen weten vanuit het Woord, of vanuit de leer daaruit, of vanuit de prediking, en menen dat zij door de allene wetenschap zonder het leven der naastenliefde gezaligd worden; dat deze zelfden menen dat zij door de allene wetenschap zonder het leven der naastenliefde worden gezaligd, is omdat al diegenen louter natuurlijk en zinlijk worden die voor het lichaam en de wereld leven, en niet voor God en den Hemel; want een ieder wordt volgens zijn leven innerlijk gevormd, en leven voor het lichaam en de wereld, is het natuurlijke en zinlijke leven leven, doch leven voor God en den Hemel, is het geestelijke leven leven; ieder mens wordt uit de ouders zinlijk geboren, en door het leven in de wereld wordt hij innerlijker en innerlijker natuurlijk, dat is, redelijk, volgens het zedelijke en het burgerlijke leven, en het daaruit verworven schijnsel; doch daarna wordt die mens geestelijk door de ware dingen vanuit het Woord of vanuit de leer vanuit het Woord, en door het leven volgens die dingen; daaruit kan vaststaan, dat hij die de dingen weet welke het Woord, of welke de leer, of welke de prediker leert, en niet volgens dezelve leeft, hoe geleerd en ontwikkeld [*eruditus*, letterlijk ontruid, dus beschaafd] hij ook verschijnt, nochtans niet geestelijk is, maar natuurlijk, ja zelfs zinlijk; want de wetenschap en het vermogen van redeneren maakt niet den geestelijken mens, maar het leven zelf; de oorzaak dat het zo is, is deze dat de wetenschap en daaruit het vermogen van redeneren slechts natuurlijk is; en daarom ook is zij bestaanbaar bij de bozen, ja zelfs bij de slechtsten; doch de ware dingen vanuit het Woord tezamen met het leven volgens dezelve maken den geestelijken mens, want het leven is de ware dingen willen en dezelve doen vanuit de liefde ervan; dit is niet bestaanbaar vanuit den allenen natuurlijken mens, maar vanuit den geestelijken, en vanuit den invloed van dezen in den natuurlijken; want de ware dingen liefhebben, en vanuit de liefde dezelve willen, en vanuit dezen wil dezelve doen, is vanuit den Hemel, dat is, door den Hemel uit den Heer, en het is in zijn natuur hemels en Goddelijk; dit kan niet onmiddellijk invloeien in het natuurlijk gemoed, maar middellijk door het geestelijk gemoed, hetwelk geopend en geformeerd kan worden tot de opneming van het hemels licht en de hemelse warmte, dat is, tot de opneming van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede: de oorzaak dat deze dingen niet onmiddellijk in het natuurlijk gemoed kunnen invloeien, is deze dat in dat gemoed de erfboze dingen van den mens zetelen,

zijnde der liefde van zich en van de wereld; vandaar heeft de natuurlijke mens in zich beschouwd, niet dan alleen zichzelf en de wereld lief, en vanuit de liefde wil hij die dingen en vanuit het willen doet hij die dingen; en deze dingen zijn het die verhinderen, dat vanuit den Hemel daarheen iets kan invloeden, en daar opgenomen worden; deswege is daarin uit den Heer voorzien, dat deze dingen kunnen worden verwijderd, en zo een plaats kan worden gegeven voor de ware en de goede dingen der geestelijke liefde, namelijk door de opening en de formering van het geestelijk gemoed, hetwelk boven het natuurlijk gemoed is, en door den invloed vandaar van den Hemel uit den Heer door dat gemoed in het natuurlijk gemoed. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete dat de dingen weten die des Woords zijn en die van de leer der Kerk zijn, niet den geestelijken mens maakt, maar het leven volgens de dingen die de Heer in het Woord heeft geboden; bijgevolg dat zij, hoewel zij veel dingen vanuit het Woord weten, nochtans natuurlijk en zinlijk blijven. Dezen dus zijn het, die met den draak in het Woord worden aangeduid; dat zij het zijn die met den draak worden aangeduid, is omdat de draak een slangensoort is die niet slechts over den grond kruipt, maar ook vliegt, en vandaar in den hemel verschijnt; die vlucht en deze schijn is het, krachtens welke zij die in de wetenschap der waarheden vanuit het Woord zijn, en niet in het leven volgens die, worden verstaan onder den draak: met de slangen immers worden in het algemeen de zinlijke dingen van den mens aangeduid, men zie boven n. 58i; vandaar eveneens is het dat de draak in dit Hoofdstuk Vers 9, en eveneens in Hfdst. xx Vers 2, de oude slang wordt geheten. Aangezien in de volgende dingen van dit Hoofdstuk en eveneens daarna wordt gehandeld over den draak, zal gezegd worden wie in het algemeen en in het bijzonder met hem worden aangeduid: in het algemeen worden met hem degenen aangeduid die meer en minder natuurlijk zijn, en nochtans in de wetenschap van de geestelijke dingen vanuit het Woord zijn: in het bijzonder echter worden degenen aangeduid die zich hebben bevestigd in een geloof gescheiden van de naastenliefde, de leer en het leven; dezen stellen het hoofd van hem samen; zij echter die vanuit het eigen inzicht voor zich hebben uitbroed dogma's vanuit het Woord, dezen maken het lichaam van den draak: zij echter die zonder leer het Woord bestuderen, die vormen de uitwendige dingen van den draak; al dezen ook vervalsen en echtbreken het Woord, aangezien zij in de liefde van zich en daaruit in den trots van het eigen inzicht zijn, tengevolge waarvan zij louter natuurlijk, ja zelfs zinlijk zijn geworden; en de zinlijke mens kan de echte ware dingen des Woords niet zien, vanwege de begoochelingen, vanwege het duistere der doorvatting, en

vanwege de daar zetelende boze dingen des lichaams; het zinlijke immers kleeft aan het lichaam, vanwaar zulke dingen zijn. Wat het Iste betreft, namelijk dat onder den draak in het algemeen degenen worden verstaan die meer en minder natuurlijk zijn, en nochtans in de wetenschap van de geestelijke dingen vanuit het Woord, dit is omdat met de slangen in het algemeen de zinlijke dingen des mensen worden aangeduid, en vandaar de zinlijke mensen; en daarom wordt met den draak, zijnde een vliegende slang, aangeduid de zinlijke mens die nochtans naar den Hemel vliegt, daardoor dat hij spreekt en denkt vanuit het Woord, of vanuit de leer vanuit het Woord; het Woord zelf immers is geestelijk, omdat het in zich Goddelijk is, en vandaar in den Hemel is; doch omdat de allene wetenschap van de geestelijke dingen vanuit het Woord niet den geestelijken mens maakt, maar het leven volgens de dingen die in het Woord zijn, zijn vandaar allen van hen die in de wetenschap vanuit het Woord zijn, en niet in het leven volgens haar, natuurlijk, ja zelfs zinlijk. De zinlijken, die onder den draak worden verstaan, zijn zij die niets zien vanuit het licht des Hemels, maar slechts vanuit het licht der wereld, en die vanuit dit allene licht kunnen spreken over de Goddelijke dingen, en eveneens scherp en vaardig redeneren, aangewakkerd door het vuur van de liefde van zich en door den trots daaruit; maar nochtans kunnen zij niet zien of het ware dingen dan wel niet-ware dingen zijn, zeggende dat datgene waar is wat zij uit de knapen jaren hebben geput vanuit den meester of den prediker, en daarop vanuit de leer, en daarna hebben bevestigd uit enige niet innerlijk verstande plaatsen uit het Woord: omdat dezen niets zien vanuit het licht des Hemels, zien zij de ware dingen niet, maar in de plaats ervan valse dingen, welke zij ware dingen noemen; want de ware dingen zelf kunnen niet worden gezien dan alleen in het licht des Hemels, en niet in het licht der wereld, tenzij dit is verlicht door het eerstgenoemde licht: omdat zij zodanig zijn, hebben zij geen ander leven lief dan het lichamelijke en het wereldlijke leven; en omdat de wellusten en de begerigheden van dit leven zetelen in den natuurlijke mens, zijn vandaar hun innerlijke dingen schandelijk en verstopt met boze dingen van elk geslacht, welke elken weg sluiten voor den invloed van het licht en de warmte des Hemels; vandaar zijn zij innerlijk duivels en satans, hoezeer zij ook naar hun spreken en geveinsde gebaren als geestelijken en Christenen verschijnen: dezulken zijn niets anders dan zinlijken, want uiterlijk kunnen zij spreken over de heilige dingen der Kerk, en innerlijk geloven zij nochtans niets; en bij hen die menen dat zij geloven, is het het historische en vandaar het overredende vanuit den leermeester of vanuit het eigen inzicht, in zich het valse, dat geloofd wordt, waaraan evenwel geloof

wordt gehecht, omdat het als middel van dienst is tot faam, eer en gewin: dezulken in het algemeen zijn draken. Het zijn er echter verscheidenen in het bijzonder die met den draak worden aangeduid; er zijn er immers die betrekking hebben op zijn hoofd, die het hebben op zijn lichaam, en die het hebben op zijn uitwendige dingen. II. Zij die in het bijzonder betrekking hebben op het Hoofd van den draak, zijn zij die zich in het geloof-alleen, zijnde het van de naastenliefde gescheiden geloof, hebben bevestigd met leer en leven; dat die op het hoofd van den draak betrekking hebben, is omdat de meesten van hen ontwikkeld zijn, en voor geleerd worden gehouden; zij hebben zich immers daarin bevestigd, dat zij door alleen de dingen te denken die de Kerk leert, hetgeen zij geloven noemen, worden gezaligd; maar het zal worden gezegd, hoedanig hun leer is, en hoedanig hun geloof is: hun leer is dat God de Vader Zijn Zoon van het eeuwige aan geboren, in de wereld heeft gezonden om mens te worden, opdat Hij alle dingen der Wet zou vervullen, de ongerechtigheden van allen zou dragen, en het kruis zou lijden; en dat daardoor God de Vader werd verzoend, en met barmhartigheid bewogen, en dat diegenen in den Hemel zouden worden opgenomen die in het geloof aangaande die dingen vanuit vertrouwen waren, en dat het vertrouwen van dat geloof tezamen met den Heer tussenbeide komen en zaligen: bijgevolg, dat dit geloof wordt gegeven aan het menselijk geslacht, van God den Vader gescheiden, als een middel van opneming en heil, omdat de mens, nadat Adam had gegeten van den boom der wetenschap, niet langer in den staat van het goede te doen vanuit zich was, hij had immers vandaar met het beeld Gods de vrije keuze verloren: ten slotte dat bovengezegde dingen de verdienste des Heren zijn, door dewelke de mens enig en alleen kan worden gezaligd: deze dingen zijn de primaire van het geloof bij hen die in het geloof-alleen zijn, ten aanzien van de leer: dat niemand vanuit enig geestelijk gezicht, hetwelk des verstands is, wat dan ook vanuit die dingen kan doorvatten, en zo geloven, maar slechts zulke dingen vanuit het geheugen, zonder het verstand, kan weten en vandaar spreken, zo dat die leer niets van inzicht inheeft, zal elders, indien de Heer het wil, worden uiteengezet en toegelicht. Hoedanig echter de zelfden ten aanzien van het leven zijn, zal ook worden gezegd; zij leren dat de mens door het geloof-alleen wordt geleid uit God tot aan het streven toe van het goede te doen, en dat het goede zelf met de daad niets tot het heil bijdraagt, maar het geloofalleen, en dat dan niets van het boze hem verdoemt, omdat hij in de genade is, en gerechtvaardigd; zij dachten ook graden uit, welke zij noemen de voortschrijdingen van het geloof-alleen tot het laatste der rechtvaardigmaking; de eerste graad is de inlichting in

zulke dingen die des geloofs zijn, vooral in die welke boven zijn vermeld; de tweede is de bevestiging vanuit het Woord, of vanuit de prediking; de derde is de mentale onderzoeking of het wel zo is; en dat men omdat dan twijfel invloeit en vandaar wankelmoedigheid, zijnde de verzoeking, zich zal bevestigen vanuit het Woord aangaande de werking des geloofs, waarvandaan hem het vertrouwen gewordt, zijnde de overwinning, zij voegen daaraan toe, dat men zich ervoor moet wachten dat dan het verstand buiten de bevestigingen vanuit het Woord aangaande de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen gaat; en dat men, indien het verder gaat, en indien het verstand niet gevangen wordt gehouden onder de gehoorzaamheid des geloofs, bezwijkt; de vierde en laatste graad is het streven om het goede te doen, en dat dit de invloed uit God is, en in het geheel niet uit den mens, en dat het de vrucht des geloofs is; waarbij zij zeggen, dat wanneer de mens aldus ten volle is gerechtvaardigd, daarna niets van het boze hem verdoemt, en niets van het goede hem zaligt, maar het geloof-alleen: uit deze dingen kan vaststaan, hoedanig zij zijn ten aanzien van het leven, namelijk dat zij leven voor zich en niet voor God, en voor de wereld en niet voor den Hemel; dit immers volgt vanuit het geloof dat de boze dingen niet verdoemen en de goede dingen niet zaligen; ook weten zij niet dat het geloof zonder het leven der naastenliefde niet het geloof is, en dat de mens de boze dingen moet schuwen, en de goede dingen moet doen zoals uit zich, en nochtans geloven dat het uit den Heer is, en dat anders de boze dingen niet uiteengeslagen kunnen worden, noch de goede dingen toegeigend: Maar over deze dingen eveneens elders meer. Die leer en dit leven is bij hen die het hoofd van den draak vormen, zijnde voor het merendeel ontwikkelde voorgangers, weinigen echter uit het gewone volk; de oorzaak hiervan is deze, dat genen deze dingen achten te zijn de verborgen dingen der theologie, welke door het gewone volk vanwege de bezigheden die hen in beslag nemen, niet kunnen worden gevat: dat genen draken zijn ten aanzien van het hoofd, is eveneens omdat zij alle dingen des Woords, welke de liefde, de naastenliefde en het leven leren, verdraaien en vervalsen, want het Woord in zich beschouwd, is slechts de leer der liefde tot den Heer en der naastenliefde jegens den naaste, en nergens een leer van het afgescheiden geloof; die dingen vervalsen zij daardoor dat zij ze òf het geloof noemen, òf zulk een vrucht die zij, omdat zij in het geheel niet denken over het doen, niet eten; bijgevolg voeden zij zich niet met die vrucht; bovendien laten zij die beginselen niet verder toe dan in het geheugen, en vandaar in de denking die het geheugen het dichtst nabij is, welke een zinlijke denking is, waarin niets geestelijks is, welke denking niet navorst of het waar is; en daarom wachten zij zich ervoor, dat iets het innerlijk

gezicht binnentreedt, hetwelk des verstands is, niet willende weten dat al die dingen welke aangaande hun geloof gezegd zijn, tegen het verlichte verstand zijn, zoals zij zijn tegen den echten zin des Woords: vandaar eveneens is het dat zij die het hoofd van den draak uitmaken, niet enig echt ware hebben; vanuit het valse beginsel immers, hetwelk het geloof-alleen is, kunnen niet anders dan valse dingen in ononderbroken reeks voortvloeien, want het geloof zonder de naastenliefde is geen geloof; de ziel immers des geloofs is de naastenliefde; en daarom geloof-alleen zeggen is zeggen dat het zonder ziel is, aldus zonder leven is, hetgeen in zich het dode is. III. Dat zij die vanuit het eigen inzicht voor zich dogma's vanuit het Woord hebben uitgebroed, het lichaam van den draak uitmaken, kan hieruit vaststaan, dat allen uit hen die het Woord bestuderen, en in de liefde van zich zijn, ook in den trots van het eigen inzicht zijn; en allen die in dezen trots zijn, en tevens over vernuft vanuit het natuurlijk schijnsel beschikken, broeden dogma's daaruit voor zich uit; vanuit dezen oorsprong zijn alle ketterijen en alle valsheden in de Christelijke wereld: het moet worden gezegd wat het inzicht vanuit het eigene is, en wat het inzicht vanuit het niet-eigene; het inzicht vanuit het eigene is vanuit zichzelf, doch het inzicht vanuit het niet-eigene is uit den Heer; het inzicht vanuit het eigene hebben allen die in de liefde van zich zijn, want de liefde van zich is het eigene zelf van den mens, en diegenen zijn in de liefde van zich die het Woord lezen en daaruit dogma's verzamelen terwille van faam, roem en eerbewijzen; en omdat zij niet enige ware dingen kunnen zien, maar slechts valse dingen, zijn zij derhalve in het lichaam van den draak; zij verzamelen immers en broeden zulke dingen vanuit het Woord uit die hun liefden en de daaruit opwellende boze dingen begunstigen; en de dingen die tegen hun dogma's indruisen, zijnde de ware dingen vanuit het goede, zien zij niet, of zij verdraaien ze. Het inzicht echter vanuit den Heer hebben al degenen die in de geestelijke aandoening van het ware zijn, dat is, die het ware liefhebben omdat het het ware is, en omdat het het eeuwige leven en het leven van der menschen zielen van dienst is. Gezegd wordt dat hun inzicht niet vanuit het eigene maar vanuit den Heer is, omdat dezen uit hun eigene worden verheven wanneer zij het Woord lezen, en zulks tot in het licht des Hemels, en verlicht worden; in dit licht verschijnt het ware vanuit het ware zelf, omdat het licht des Hemels het Goddelijk Ware is. Doch zij die in de liefde van zich zijn, en vandaar in den trots van het eigen inzicht, kunnen niet vanuit hun eigene worden verheven; zij beschouwen immers zich aanhoudend, aldus in de afzonderlijke dingen die zij doen; vandaar eveneens is het, dat dezen in het geloof van hun dogma's het al des heils stellen, aldus in weten en

denken, en niet tevens in het leven, aldus niet tevens in willen en doen; vanuit dezen dus is het lichaam van den draak. Het hart van dit lichaam is de liefde van zich; en de ziel der ademhaling, of de geest van hem, is de trots van het eigen inzicht; krachtens deze twee werd de draak een grote rossige geheten, en rossig in den oorspronkelijken Grieksen Tekst is naar het vlammegeheten, aldus naar de liefde en den trots. iv. Dat zij die zonder leer het Woord bestuderen, en tevens in de liefde van zich zijn, de uitwendige dingen van het drakenlichaam maken: uitwendige dingen zijn de dingen die uit de innerlijke dingen voortgaan, en deze behelzen, omsluiten, en samenhouden, zoals daar zijn de huiden, de schubben, van overal vandaan naar voren komende; dat dezen de uitwendige dingen van het drakenlichaam maken, is omdat zij zonder het inzicht van de geestelijke dingen des Woords zijn; zij weten immers het Woord ten aanzien van de letter ervan, welke zin zodanig is dat hij, indien niet de leer vóórlicht, leidt in dwalingen en valse dingen van elk geslacht; bijgevolg dat zij die zonder leer het Woord bestuderen, zoveel ketterijen als zij maar willen, kunnen bevestigen, en eveneens omhelzen, en eveneens verdedigen met de liefden van zich en van de wereld, en met de daaruit opkomende boze dingen; want de zin der letter des Woords is de laatste zin van het Goddelijk Ware, aldus voor den natuurlijken en zinlijken mens, tot diens bevattig, en vaak te zijnen gunste; en daarom, indien die niet wordt gelezen en beschouwd vanuit de leer, zoals vanuit een lamp, zo voert hij de gemoederen in duisternis aangaande vele dingen die des Hemels en der Kerk zijn: en nochtans geloven zij dat zij wijzer zijn dan allen, terwijl zij toch in genen dele wijs zijn. v. Dat al degenen die den draak samenstellen, God den Vader aanbidden, en den Heer zien zoals een mens aan henzelf eender, en niet als God, en indien als God, dat zij Zijn Goddelijke beschouwen boven Zijn Menselijke, en niet binnen hetzelfde, zal worden toegelicht in hetgeen volgt, waar gehandeld wordt over den strijd van den draak met Michael. vi. Uit deze dingen nu kan vaststaan, dat onder den staart van den draak wordt verstaan de vervalsing en de echtbreking van het Woord vanuit hen die zijn hoofd, die zijn lichaam, en die zijn uiterste dingen samenstellen; de staart immers, evenals de staart van ieder dier, is de voortzetting van de ruggegraat, die zich voortstrekt uit de hersenen, en zo zich beweegt, buigt en trilt volgens de appetijten, de begerigheden en de wellusten van hoofd en lichaam, waarmede zij als het ware toelachen [*adblandiri*]: en aangezien al degenen die den draak samenstellen, omdat zij natuurlijk en zinlijk zijn vanuit de liefde van zich, en daaruit in den trots van het eigen inzicht, het Woord vervalsen en echtbreken, wordt derhalve gezegd dat de draak met zijn staart het derde

deel van de sterren des Hemels trok, en ze ter aarde wierp; met de sterren des Hemels worden de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord aangeduid, vandaar de ware dingen vanuit het goede daaruit; en met ter aarde werpen wordt aangeduid dezelve verdraaien en echtbreken, en zo vernietigen. Dat zij die boven zijn vermeld, den draak samenstellen, en dat de echtbreking en de vernietiging van de waarheden des Woords onder zijn staart wordt verstaan, is mij twee- en driemaal te zien gegeven in de geestelijke Wereld; in deze Wereld immers zijn alle dingen die verschijnen, uitbeeldend voor de geestelijke dingen; wanneer dezulken werden gezien in het licht des Hemels, werden zij gezien zoals draken met een langen staart; en wanneer er verscheidene zodanigen waren, werd de staart gezien uitgestrekt uit het zuiden door het westen tot het noorden; en eveneens werd het gezien, dat die staart vanuit den Hemel als het ware sterren wegtrok, en ze nederwierp ter aarde. Aangezien de bovengenoemden onder den draak worden verstaan, en de vervalsing en de echtbreking van het Woord onder zijn staart, wordt vandaar met het habitakel en de ligplaats der draken in het Woord aangeduid waar louter het valse en het boze is, zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De dorre plaats zal zijn tot een poel, en de dorstige tot springaders der wateren; in het habitakel der draken, de ligplaats ervan, gras voor riet en bies”*, xxxv: 7; deze dingen betreffen de Komst des Heren, en de instauratie van de nieuwe Kerk bij de natiën uit Hem; en onder die woorden wordt verstaan dat de ware en de goede dingen der Kerk zullen zijn waar zij tevoren niet waren, ja zelfs waar de valse en de boze dingen waren; waar de valse en de boze dingen tevoren waren, wordt aangeduid met de dorre en dorstige plaats, en met het habitakel der draken, voorts met het riet en de bies; de ware dingen echter en de goede dingen die zij zullen hebben, worden aangeduid met den poel, met de springaders der wateren, met de ligplaats waar tevoren de draken waren, voorts met het gras. Bij Jeremia: *“Ik zal Hierosolyma geven tot puinhopen, een habitakel der draken; en de steden van Jehudah zal Ik terugbrengen tot woestheid, dat er geen inwoner zij”*, ix: 11; en bij denzelfde: *“Een stem van gedruis, zie, er komt een groot tumult uit het land van het noorden, om de steden van Jehudah terug te brengen tot woestheid, een habitakel der draken”*, x: 22; onder Hierosolyma wordt de Kerk verstaan ten aanzien van de leer, en onder de steden van Jehudah de leerstellige dingen, zijnde de ware dingen vanuit het Woord; de vervalsing van het ware en de echtbreking van het goede, vanuit dewelke louter valse en boze dingen zijn, worden aangeduid met Hierosolyma geven [*dare*] tot puinhopen, en met de steden van Jehudah terugbrengen [*redigere*] tot woestheid, een habitakel der draken; want het vervalste ware is

louter het valse, en het verechtreukte goede is louter het boze; de stem van gedruis en het grote tumult uit het land van het noorden, betekent de valse dingen strijdende tegen de ware dingen, en de boze dingen tegen de goede dingen; het land van het noorden is waar degenen zijn die in de valse dingen van het boze zijn. Bij denzelfde: *“Chazor zal worden tot een habitakel der draken, een verlating tot in de eeuw; niet zal daar de man wonen, noch daar de zoon des mensen verblijven”*, XLIX: 33; met Chazor worden aangeduid de geestelijke schatten, zijnde de erkenningen van het ware en het goede vanuit het Woord; de verwoesting ervan totdat zij er niet zijn, maar in de plaats ervan valse en boze dingen, wordt daarmee aangeduid dat Chazor zal zijn tot een habitakel der draken, een verlating tot in de eeuw; dat er niet enig ware der Kerk over zal zijn, wordt daarmee aangeduid dat daar niet de man zal wonen, noch daarin de zoon des mensen zal verblijven; de zoon des mensen is het ware der Kerk. Bij Jesaja: *“Beklimmen zullen zijn paleizen de doornen, netel en distel in hun vestingen; opdat het een habitakel der draken zij, een voorhof voor de dochteren van den nachtuil”*, xxxiv: 13; deze dingen betreffen Edom en de natiën, waaronder degenen worden verstaan die in de valse en de boze dingen zijn; de valse en de boze dingen, waarin zij zijn, worden aangeduid met de doornen, de netel en de distel; de hen beschermende dogma's worden aangeduid met de paleizen en met de vestingen; de verwoesting van elk goede en ware wordt aangeduid met de woonplaats der draken, en met den voorhof der dochteren van den nachtuil; de nachtuilen zijn zij die in plaats van de ware dingen valse dingen zien; en de dochteren ervan zijn de begerigheden van de ware dingen te vervalsen. Bij denzelfde: *“De ijim zullen antwoorden in zijn paleizen, en de draken in de tempels”*, XIII: 22; deze dingen betreffen Babel, waarmee de echtbreking en de ontwijding van het goede en het ware wordt aangeduid; met zijn paleizen waarin de ijim zijn, en met de tempels waarin de draken zijn, worden aangeduid de goede en de ware dingen des Woords en der Kerk die verechtreukt en ontwijd zijn, met de ijim de verechtreukte en ontwijde ware dingen, en met de draken de verechtreukte en ontwijde goede dingen. Bij Micha: *“Over dit zal ik misbaar bedrijven en huilen; gaan zal ik beroofd en naakt; ik zal misbaar maken zoals de draken, en rouw zoals de dochteren van den nachtuil”*, I: 8; deze dingen betreffen de verwoesting van Samaria, waarmee wordt aangeduid de geestelijke Kerk ten aanzien van de leer, hier dezelve verwoest; de verwoesting ten aanzien van het ware en het goede wordt aangeduid met beroofd en naakt gaan; de weeklaging daarover wordt aangeduid met misbaar bedrijven en huilen; de weeklaging over het verwoeste

goede met misbaar maken zoals de draken, en over het verwoeste ware met rouw maken zoals de dochteren van den nachtuil; uitbeeldenderwijs worden zij draken en dochteren van den nachtuil geheten, namelijk dat de weeklaging daaraan eender was ten aanzien van het misbaar en den rouw, zoals ook dat hij beroofd en naakt zou gaan; beroofd betekent dat hij zonder goede dingen was, iets eenders als de draak; en naakt, dat hij zonder ware dingen was, iets eenders als de dochter van den nachtuil. Bij Jeremia: *“Nebuchadnezar, de koning van Babel, heeft mij gesteld tot een ledig vat, hij heeft mij verzwolgen zoals een walvis; hij heeft den buik gevuld van mijn lekkernijen, hij heeft mij verdreven: Babel zij tot puinhoop, een habitakel der draken, tot geffluit en verbijstering; en geen bewoner”*, LI: 34, 37; ook hier wordt met Babel en met Nebuchadnezar de echtbreking en de ontwijding van het goede en het ware aangeduid; de verstrooiing van elk ware en de vernietiging van elk goede daaruit, wordt daarmee aangeduid dat hij mij heeft gesteld tot een ledig vat, hij heeft mij verzwolgen zoals een walvis, den buik gevuld van mijn lekkernijen, hij heeft mij verdreven; met den walvis wordt iets eenders aangeduid als met den draak; ook is het hetzelfde woord voor den een en den ander in de oorspronkelijke Taal; de verwoesting van elk ware en goede vanwege de echtbreking en de ontwijding ervan, wordt daarmee aangeduid dat Babel tot een puinhoop zal zijn, een habitakel der draken, tot geffluit en verbijstering, geen bewoner; geen bewoner betekent geen goede bij iemand. Bij Job: *“Zwart heb ik gewandeld, zonder zon, ik stond in de vergadering, ik heb geschreeuwd, een broeder ben ik den draken geworden, en een metgezel voor de dochteren van de oehoe”*, xxx: 28, 29; dit betreft zijn staat in de verzoekingen, waarin de mens meent verdoemd te zijn; en daarom betekent zwart wandelen zonder de zon, zoals de duivel zonder het goede der liefde; staan in de vergadering en schreeuwen, betekent tussen de ware dingen en nochtans in de valse dingen; een broeder worden den draken, en een metgezel voor de dochteren van den oehoe [*fulula*], betekent in verbinding en een zijn met hen die in de boze dingen zonder het goede zijn, en die in de valse dingen zonder de ware dingen zijn; de draken zijn zij die de goede dingen hebben verechtbreukt, en dezelve tot boze dingen hebben verdraaid, en de dochteren van de oehoe zijn zij die het tevens de ware dingen hebben gedaan. Bij David: *“Ons hart is niet achterwaarts teruggetreden, en onze gang is niet afgeweken van Uw weg, want Gij hebt ons verbrijzeld in de plaats der draken, en over ons gedekt de schaduw des doods”*, Psalm XLIV: 19, 20; deze dingen eveneens betreffen de verzoekingen; dat hij toen, afgesloten van den invloed vanuit den Hemel, zoals de zinlijke mens, niet doorvatte wat het goede en wat het ware is, wordt

daarmede aangeduid dat God hem heeft verbrijzeld in de plaats der draken, en over hem heeft gedekt de schaduw des doods; de plaats der draken is waar degenen zijn die draken zijn in de hel, namelijk die elk goede bij zich hebben vernietigd; het valse waarin deze zelfden zijn, wordt de schaduw des doods genoemd. Bij denzelfde: *“Op den leeuw en de adder zult gij treden; vertreden zult gij den leeuw en den draak; omdat hij Mij verlangt, zal Ik hem uithelpen, zal Ik hem verhogen, omdat hij Mijn Naam kent”*, Psalm CXI: 13, 14; de innerlijke en de uiterlijke valse dingen vernietigen die de ware dingen der Kerk verwoesten, wordt aangeduid met op den leeuw en de adder treden; en de innerlijke en de uiterlijke valse dingen vernietigen die de goede dingen der Kerk verwoesten, wordt aangeduid met den leeuw en den draak vertreden; afleiden van de valse dingen, en leiden tot de innerlijke ware en goede dingen hem die in de leer vanuit het Woord is, wordt aangeduid met hem uithelpen, hem verhogen, omdat hij Mijn Naam kent; uithelpen is afleiden van de valse dingen, verhogen is leiden tot de innerlijke ware dingen, en Mijn Naam kennen is in de leer vanuit het Woord zijn. Bij Malachia: *“Ezau heb Ik gehaat, en Ik heb zijn bergen gesteld tot woestheid, en zijn erfenis voor de draken der woestijn”*, 1: 3; onder Ezau worden degenen verstaan die in het goede zijn ten aanzien van den natuurlijken mens, hier zij die in het boze zijn ten aanzien van dezen; en daarom wordt gezegd: Ezau heb Ik gehaat; dat de goede dingen der liefde van den natuurlijken mens zullen worden vernietigd, wordt aangeduid met: Ik heb zijn bergen gesteld tot woestheid; dat de ware dingen van dat goede zullen worden vernietigd door de valse dingen van den zinlijken mens, wordt aangeduid met: Ik heb zijn erfenis gesteld voor de draken der woestijn. Bij Ezechiël: *“Zie, tegen u, Farao, koning van Egypte, grote draak (of walvis), die ligt in het midden zijner rivieren; die zeide: Mijn rivier mijne, en ik heb mij gemaakt”*, xxix: 3, 4; Hfdst. xxxii: 2; hier wordt beschreven de trots van het eigen inzicht, dien de natuurlijke en zinlijke mens heeft; Farao, koning van Egypte, betekent den natuurlijken en zinlijken mens; de draak of de walvis denzelfde ten aanzien van de wetenschappelijke dingen die vals of vervalst zijn vanwege den trots van het eigen inzicht; maar deze dingen zie men boven in n. 513 ontvouwd. Bij Mozes: *“Van den wijnstok van Sodoma hun wijnstok, en van de velden van Gomorrha; zijn druiven van gal, trossen der bitterheden hebben zij; venijn der draken hun wijn, en wrede gal der aderend”*, Deut. xxxii: 32, 33; over deze dingen zie men boven n. 519, waar zij zijn ontvouwd; daar ook dat hun wijn, welke venijn der draken wordt genoemd, en wrede gal der adderen, betekent, dat het ware der Kerk bij de nakomelingen van Jakob uitwendig was, waarin innerlijk helse en boze dingen waren; de

draken en de adderen betekenen de zinlijke dingen, zijnde de laatsten van den natuurlijken mens, vol van schandelijke boze dingen en dezelve bevestigende valse dingen; de oorzaak hiervan is deze, dat het natuurlijke niets opneemt door het geestelijk gemoed uit den Heer; en daarom is dat wat het opneemt vanuit de hel. Dat met den draak zulke dingen als boven zijn vermeld, worden aangeduid, kan vollediger vaststaan uit hetgeen in dit Hoofdstuk volgt, namelijk uit zijn vijandschap tegen de barende en in de woestijn vluchtende vrouw, voorts uit zijn strijd tegen Michaël; en verder in Hfdst. xvi: 13, 14, 15; Hfdst. xx: 2, 7, 8, 10, 14, waar van hem wordt gezegd, dat hij gebonden was duizend jaren, en daarna, losgemaakt zijnde, is uitgegaan om de natin te verleiden, en om Gog en Magog te vergaderen tot den oorlog tegen de heiligen, doch dat hij daarna is geworpen in den poel des vuurs en des zwavels; en uit al deze dingen kan vaststaan, dat onder den draak degenen worden verstaan die niet enig goede der naastenliefde en der liefde bezitten, uit hoofde hiervan dat zij dit niet hebben erkend als enig middel het heil van dienst zijnde, maar enig wetenschappelijke, hetwelk zij vanuit overreding het geloof noemen; en wanneer het goede der naastenliefde en der liefde niet vanuit het leven des mensen is ingeplant, zo is het boze in de plaats ervan; en waar het boze is, daar is het valse. Aangezien met de slangen de zinlijke dingen worden aangeduid, zijnde de laatsten van den natuurlijken mens, en dezelve niet boos zijn dan alleen bij hen die boos zijn, en omdat de draken met hetzelfde woord in de Hebreeuwse Taal worden genoemd als waarmede de niet-vergiftige slangen worden genoemd, is het daarvandaan, dat met de draken, wanneer daaronder zulke slangen worden verstaan, in het Woord de niet-boze zinlijke dingen worden aangeduid, of, op personen toegepast, de niet-boze zinlijke mensen: dat met hetzelfde woord in de Hebreeuwse Taal de draken worden genoemd als waarmede zulke slangen worden genoemd, kan vaststaan bij Mozes *toen hem werd bevolen vanuit den braamstruik zijn stok ter aarde te werpen, en dat toen deze in een slang was verkeerd, Mozes zijn staart greep, en dit geschied zijnde de slang wederom werd verkeerd in een stok*, Exod. iv: 3, 4. En daarna *dat Mozes den stok nam en hem wierp vóór Farao, dat hij werd tot een slang* (draak): *en dat de magiërs lets eenders met hun stokken deden; maar dat de stok van Mozes, toen een slang* (draak), *de stokken-slangen* (draken) *der magiërs verzwolg*, Exod. vii: 9, 10, 11, 12; de slang wordt in de vorige plaats met een ander woord in de oorspronkelijke Taal genoemd dan in de latere; in de vorige plaats wordt de slang met het gemene woord genoemd waar-mede elders in het Woord de slang wordt genoemd, maar in de latere plaats met het woord waarmede de draak wordt genoemd, zo dat het ook is geoorloofd om

te vertalen dat de voor Farao nedergeworpen stok van Mozes werd verkeerd in een draak: hieruit volgt, dat met den draak evenzeer als met de slang in den goeden zin het zinlijke wordt aangeduid, zijnde het laatste van den natuurlijken mens, niet boos of niet boosaardig. In dezen milderen zin worden de draken ook genoemd bij Jesaja: *“Eren zal Mij het wilde dier des velds, de draken, en de dochteren van den nachtuil, deswege dat Ik heb gegeven in de woestijn wateren, rivieren in de verlatenheid, om te drenken Mijn uitverkoren volk”*, XLIII: 20. En bij Jeremia: *“De hinde heeft in het veld gebaard, maar al achterlatende, omdat er geen gros was; en de woudezels stonden op de heuvelen, zij snoven den wind zoals de draken, verteerd zijn hun ogen, omdat er geen kruid is”*, XIV: 5, 6; in deze plaatsen worden de draken met hetzelfde woord genoemd als waarmede de slangen in het algemeen worden genoemd, en eveneens worden met hetzelfde woord de walvissen in de zee genoemd, waarmede ook iets eenders wordt aangeduid, namelijk het natuurlijke van den mens in het gemeen, zijnde het zinlijke; en daarom is het in de latere plaats geoorloofd om ook te vertalen: Zij snoven den wind zoals de walvissen; eender bij Jesaja, Hfdst. LI: 9; bij Jeremia, Hfdst. LI: 34; bij Ezechiël, Hfdst. XXIX: 3, 4; en bij David, Psalm LXXIV: 13, 14. Er zijn ook louter natuurlijk mensen die goed zijn.

715. Hebbende zeven hoofden; dat dit betekent de wetenschap van de heilige dingen des Woords, welke zij hebben verechtreukt, en vandaar den waanzin, doch nochtans de geslepenheid, staat vast uit de betekenis van het hoofd, zijnde het inzicht en de wijsheid, en in den tegengestelden zin de waanzin en de dwaasheid, waarover boven n. 553, 577; dat het ook de geslepenheid is, n. 577; en uit de betekenis van zeven, zijnde allen en alle dingen, en het wordt gezegd met betrekking tot de heilige dingen, waarover boven n. 257, hier dus met betrekking tot de heilige dingen des Woords, welke zij hebben verechtreukt; omdat van zeven wordt gesproken met betrekking tot de heilige dingen, wordt daarvan ook in den tegengestelden zin gesproken met betrekking tot dezelve verechtreukt en ontwijd: ieder ding in het Woord heeft ook zijn tegengestelden zin, en aan het heilige tegengesteld is het profane: uit deze dingen blijkt, dat onder de zeven hoofden die de draak werd gezien te hebben, niet hoofden worden verstaan, noch zeven, maar de wetenschap van de heilige dingen des Woords, welke zij hebben verechtreukt, en vandaar de waanzin, doch nochtans de geslepenheid. Dat de waanzin met het hoofd van den draak wordt aangeduid, is omdat de mens der Kerk het inzicht heeft vanuit de echte ware dingen die vanuit het Woord zijn; het waarlijk menselijk verstand wordt geformeerd en vervolmaakt door

de natuurlijke, de burgerlijke, de zedelijke, en de geestelijke ware dingen; het innerlijk verstand door de geestelijke ware dingen, het uiterlijke echter door de zedelijke en de burgerlijke dingen; hoedanig vandaar de ware dingen zijn, zodanig is het verstand vanuit welke het is: alle geestelijke ware dingen zijn vanuit het Woord, en zij maken een uit met het goede der liefde en der naastenliefde; indien dus de mens het al der Kerk en des Hemels stelt in het geloof, en vanuit dit het goede der naastenliefde en der liefde afscheidt, zoals degenen doen die het hoofd van den draak samenstellen, zoals in het vlak voorafgaande Artikel is gezegd, dan kan het innerlijk verstand niet worden geformeerd; vandaar hebben zij in de plaats van het inzicht in de geestelijke dingen den waanzin; vanuit een vals beginsel immers vloeien valse dingen in een ononderbroken reeks voort, en vanwege de afscheiding van het goede der naastenliefde kan hun niet enig echt ware worden gegeven, aangezien elk ware is van het goede, ja zelfs het goede in vorm is; daaruit blijkt, dat met het hoofd van den draak de waanzin in de geestelijke dingen wordt aangeduid. Dat met het hoofd van den draak ook de geslepenheid wordt aangeduid, is omdat al degenen die zijn hoofd samenstellen, louter natuurlijk en zinlijk zijn; en dezen zijn, indien zij zich tevens op het Woord en op de leer der Kerk hebben toegelegd, en voor ware dingen valse dingen hebben opgevat, en deze wetenschappelijk ook hebben bevestigd, meer dan de overigen geslepen; maar die geslepenheid openbaart zich niet zo in de Wereld als daarna wanneer zij geesten zijn geworden, want in de Wereld hebben zij de geslepenheid oversluierd met uitwendige vroomheid en geveinsde zedelijkheid, welke de geslepenheid verbergen; doch omdat deze in hun geest zetelt, komt zij klaarblijkend uit wanneer de uitwendige dingen worden verwijderd, zoals geschiedt in de geestelijke wereld; doch men moet weten, dat de geslepenheid die met het hoofd van den draak wordt aangeduid, de geslepenheid is van te verdraaien de ware en de goede dingen des Woords door redeneringen vanuit begoochelingen en vanuit drogredenen, voorts vanuit overredende dingen, door welke het verstand wordt betoverd, zo over de valse dingen de gedaante brengende alsof het ware dingen waren: dat het zo is, kan vaststaan uit de slang waardoor de eerste ouders werden verleid, en van deze wordt gezegd *dat zij geslepener is geworden dan al het wilde dier des velds*, Gen. III: 1. Onder die slang wordt iets eenders verstaan als onder den draak; en daarom wordt deze ook genoemd de oude slang, verleidende het algehele wereldrond, vers 9 van dit Hoofdstuk.

716. En tien hoornen; dat dit veel macht betekent, staat vast uit de betekenis van den hoorn, zijnde de macht van het ware tegen het valse en het boze, en

in den tegengestelden zin de macht van het valse tegen het ware en het goede, waarover boven n. 316, 567; en uit de betekenis van tien, zijnde allen en alle dingen, voorts velen en vele dingen, waarover ook boven, n. 675; daaruit staat vast, dat met de tien hoornen veel macht wordt aangeduid. Dat de draak veel macht heeft gehad, staat vast uit hetgeen volgt, namelijk dat ter oorzaak daarvan de manlijke zoon, dien de vrouw had gebaard, werd weggerukt tot God; dat zijn staart vanuit den Hemel het derde deel der sterren neertrok; voorts dat hij streed met Michaël en met diens Engelen; en daarna dat hij tot den oorlog tegen de heiligen opwekte Gog en Magog, en de natiën in ontzaglijk aantal. Dat de draak zulk een macht heeft gehad, was omdat onder hem degenen worden verstaan die het geloof hebben gescheiden van de goede dingen der naastenliefde, zijnde de werken, en dit hebben bevestigd door den zin der letter des Woords, dien zij zo van zijn echten zin hebben afgewrongen, en als het ware vanuit den Hemel nedergetrokken; en aan het einde der Kerk, waarover in het Boek van de Apocalyps wordt gehandeld, is er geen naastenliefde; vandaar dan heeft de draak macht; een ieder immers aan het einde der Kerk wil leven voor zich, voor de wereld en naar zijn zin, en weinigen voor den Heer, den Hemel en het eeuwige leven; en het beginsel aangaande het geloof-alleen, zijnde het van de naastenliefde gescheiden geloof, begunstigt dat leven, en zoals de trekkende ader van een stroom sleurt het allen mede om dat te geloven en om zo te leven; vandaar is het, dat aan den draak, waar-onder dezulken en zulke dingen worden verstaan, tien hoornen verschenen. Tevoren werd gezegd, dat de valse dingen vanuit het boze hoegenaamd geen macht hebben; maar men moet weten, dat de valse dingen vanuit de boze dingen geen macht hebben tegen het ware vanuit het goede; het ware immers vanuit het goede is uit den Heer, en de Heer heeft alle macht door Zijn Goddelijk Ware; dat echter de valse dingen vanuit het boze macht hebben, welke macht wordt aangeduid met de tien hoornen van den draak, is omdat de valse dingen vanuit het boze zich geldend maken tegen¹⁸) hen die in de valse dingen vanuit het boze zijn; zij treden immers als een op; en de mens is in het boze en vandaar in de valse dingen erfelijk vanuit de ouders, en daarna van-uit het daadwerkelijke leven, vooral aan het einde der Kerk; en die valse dingen vanuit het boze kunnen niet in een oogwenk uit den mens verdreven worden, maar langzamerhand; indien zij immers in een oogwenk verdreven werden, zo zou de mens den laatsten adem uitblazen; zij maken immers zijn leven; en omdat de staat van den mens zodanig is aan het

18 In het Manuscript is *apud illos* (bij hen) veranderd in *contra illos* (tegen hen).

einde der Kerk, maken derhalve de valse dingen van het boze zich geldend, hoewel zij in het geheel niets vermogen tegen het ware vanuit het goede; de Heer zou door Zijn Goddelijk Ware de valse dingen van het boze die bij den mens zijn, terstond hebben kunnen verwerpen, maar dit zou gelijk staan met den mens terstond in de hel werpen; want eerst moeten zij worden verwijderd; en voorzoveel als zij worden verwijderd, voor evenzoveel wordt er plaats gegeven om de ware dingen vanuit het goede in te planten, en wordt de mens hervormd. Dezelfden die hier onder den draak worden verstaan, worden ook verstaan onder den bok die streed met den ram, bij Daniel, Hfdst. viii, en eveneens onder de bokken bij Mattheus, Hfdst. xxv; want met de bokken daar worden degenen aangeduid die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, en met den ram en met de schapen zij die in de naastenliefde zijn.

717. En op zijn hoofden zeven diademen; dat dit betekent de Goddelijke Ware dingen in het laatste der orde, zijnde de ware dingen van den zin der letter des Woords, hier dezelve verechtreukt en ontwijd, staat vast uit de betekenis van de hoofden van den draak, zijnde de wetenschappelijke ware dingen des Woords, welke verechtreukt en ontwijd zijn; dat zij den waanzin in de geestelijke dingen beteken, doch nochtans de geslepenheid van te bedriegen en te verleiden, zie men boven in n. 714; uit de betekenis van de diademen, of van de kostbare stenen, zijnde de Goddelijke Ware dingen in het laatste der orde, zijnde de ware dingen van den zin der letter des Woords, waarover aanstonds; en uit de betekenis van zeven, zijnde alle dingen en gezegd met betrekking tot de heilige dingen, en in den tegengestelden zin met betrekking tot de profane dingen, waarover boven n. 715, hier tot de profane dingen, omdat het wordt gezegd met betrekking tot de verechtreukte en zo ontwijde ware dingen des Woords; daaruit blijkt, dat de zeven diademen op de hoofden van den draak de Goddelijke Ware dingen in het laatste der orde beteken, hier dezelve verechtreukt en ontwijd. Dat de kostbare stenen, welke de diademen zijn, de Goddelijke Ware dingen in het laatste der orde beteken, zijnde de ware dingen van den zin der letter des Woords, is omdat de steen het ware betekent; vandaar beteken de kostbare stenen de Goddelijke Ware dingen; dat het de Goddelijke Ware dingen in het laatste der orde zijn, zijnde de ware dingen van den zin der letter des Woords, is omdat zij doorschijnend zijn; in dezelve immers is de geestelijke zin, en in dezen zin is het licht des Hemels, vanuit hetwelk alle dingen van den zin der letter des Woords doorschijnend zijn, en eveneens volgens de reeks in den geestelijken zin worden geschakeerd; waarvandaan de modificaties zijn van het hemelse licht, welke kleuren vertonen zodanig als zij in de Hemelen

verschijnen, en vandaar in de kostbare stenen van verschillende geslachten. Dat er zeven diademen op de hoofden van de draken werden gezien, is omdat de ware dingen van den zin der letter des Woords opblinken, waar zij ook zijn, zowel bij de bozen als bij de goeden; het geestelijk licht immers dat zij inhebben, wordt niet uitgeblust omdat zij bij de bozen zijn, want de Hemel vloeit nochtans in die ware dingen in: doch omdat de bozen die dingen echtbreken, en vandaar niet iets van het licht des Hemels daarin zien, maar omdat zij nochtans geloven dat zij heilig zijn, uit hoofde hiervan dat zij ze aanplooiën om de valse dingen van hun godsdienst te bevestigen, blinken zij vandaar vanwege het geloof van de heiligheid bij hen nochtans vóór hen op: en omdat het zo is, en zij zich door die ware dingen vergemeenschapping met de Hemelen verwerven, worden zij derhalve ten slotte van dezelve beroofd, en overgelaten aan hun valse dingen, waar-in niet enig licht is, hetgeen geschiedt wanneer zij in de hel worden nedergelaten. Dat de ware dingen van den zin der letter des Woords zoals diademen verschijnen, kan vaststaan uit de diademen in de geestelijke wereld; in de paleizen der Engelen in den Hemel flonkeren verscheidene dingen van kostbare stenen; en eveneens worden kostbare stenen vandaar somtijds nedergelaten in de lagere gebieden, en ten geschenke gegeven aan hen die iets goeds hebben gedaan; ja zelfs worden zij daar ook verkocht zoals in de Wereld, vooral door de Joden, die daarmede ook daar handel drijven; dat de Joden daarmede in de geestelijke Wereld zoals in de natuurlijke Wereld handel drijven, is gegeven en toegestaan omdat zij den zin der letter des Woords heilig houden: vandaar is het eveneens, dat de adellijke vrouwen beneden de Hemelen ook zich met diademen tooien, eender als in de wereld: en toen het werd gevraagd vanwaar die diademen in den Hemel zijn, en daaruit in de lagere gebieden, werd gezegd dat zij uit den Heer zijn, en uit het geestelijk licht hetwelk uit Hem is, en dat zij de laatsten van dat licht zijn, welke de uitwerkingen worden genoemd; en dat zij de uitbeeldende vormen der aandoeningen van het ware vanuit het goede zijn; aldus dat zij de Goddelijke Ware dingen in het laatste der orde zijn, zodanig als de ware dingen van den zin der letter des Woords zijn. Omdat de kostbare stenen daarvandaan zijn, is het derhalve enigen in de geestelijke wereld geoorloofd om diademen te vormen door samenhechting [*insitio*] van zekere waarheden vanuit den zin der letter des Woords; maar deze diademen zijn niet echt, met een hardheid zoals van kristal, omdat zij kunstmatig zijn. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat met de diademen, of met de kostbare stenen in de volgende plaatsen wordt aangeduid; bij Jesaja: *“Gij verdrukte en door wervel-stormen geteisterde, en geen vertroosting verkregen hebbende, zie, Ik*

zal met spiesglans uw stenen schikken, en uw fundamenten in saffieren, en Ik zal tot karbonkel stellen uw zonnen, en uw poorten in stenen van pyroop, en geheel uw einde in stenen van verlangen, en al uw zonen geleerd van Jehovah”, LIV: II, 12, 13; deze dingen zijn gezegd aangaande de onvruchtbare die niet heeft gebaard, en vele zonen zal hebben, en onder haar worden de nation verstaan, die de Goddelijke ware dingen niet hadden, omdat zij het Woord niet hadden; vandaar wordt gezegd: Gij verdrukte en door wervelstormen geteisterde, en geen vertroosting verkregen hebbende; verdrukt zijn en door wervelstormen geteisterd worden, wordt gezegd van de valse dingen, waardoor zij wordt bestookt en alle kanten uit gesleurd; dat de Heer wanneer Hij zal komen, de Goddelijke ware dingen aan hen zal onthullen, en hen zal onderrichten, wordt daarmee aangeduid, dat Hij met spiesglas haar stenen zal schikken, de fundamenten in saffieren, de zonnen tot karbonkel, de poorten in stenen van pyroop, en de einden in stenen van verlangen; het is duidelijk dat onder deze kostbare stenen die genoemd worden, de Goddelijke ware dingen in het laatste der orde worden verstaan, zodanig als de ware dingen van den zin der letter des Woords zijn, waarin de inwendige ware dingen zijn, zijnde de ware dingen zodanig als zij in den geestelijken zin des Woords zijn; want met de fundamenten, en met de poorten en met de einden, welke Hij zal stellen vanuit die kostbare stenen, worden de laatsten aangeduid; daaruit volgt dat daar met de stenen in het algemeen, en met de saffieren, karbonkels en stenen van pyroop worden aangeduid zodanige ware dingen als er in den zin der letter des Woords zijn, welke de laatste zijn, omdat zij voor den natuurlijken en zinlijken mens zijn; omdat het onderricht van de natin in de Goddelijke ware dingen onder die dingen wordt verstaan, volgt derhalve: En al uw zonen geleerd van Jehovah; wat echter de saffier, de karbonkel en de pyroop in het bij-zonder betekenen, dit is hier niet ter plaatse om dat te zeggen; slechts dit dat kostbare stenen in het algemeen de laatste ware dingen be-tekenen. Aangezien de stad Nova Hierosolyma de leer van de Nieuwe Kerk betekent, en de fundamenten van haar muur de laatste Goddelijke ware dingen, en de poorten de binnenleidende Goddelijke ware dingen, worden derhalve de fundamenten beschreven met twaalf kostbare stenen, en de poorten met paarlen, in de Apocalyps: “De fundamenten van den muur der stad Nova Hierosolyma was met allen kostbaren steen versierd; het eerste fundament was Jaspis, het tweede Saffier, het derde Chalcedon, het vierde Smaragd, het vijfde Sardonix, het zesde Sardius, het zevende Chrysoliet, het achtste Beryl, het negende Topaas, het tiende Chrysopraas, het elfde Hyacinth, het twaalfde Amethyst. De twaalf poorten twaalf Paarlen, een iedere poort een Paarl. En de straat der stad

zuiver goud, als het ware doorschijnend glas”, XXI: 19, 20, 21; met deze twaalf kostbare stenen waaruit de fundamenteën waren, en met de twaalf paarlen waaruit de poorten waren, worden de laatste Goddelijke ware dingen aangeduid, zijnde de ware dingen van den zin der letter des Woords, waarop de leer dier Kerk wordt gegrondvest, en door welke de mens zoals door poorten wordt binnengeleid: dat van de fundamenteën wordt gezegd dat zij uit kostbare stenen waren, en van de poorten dat zij uit paarlen waren, is omdat de zin der letter des Woords in zich den geestelijken zin bevat, aldus het licht des Hemels, vanuit hetwelk de zin der letter des Woords doorschijnend is, zoals die stenen uit het licht en uit het vuur; maar over deze dingen zal worden gehandeld in hetgeen volgt, waar de afzonderlijke dingen moeten worden ontvouwd. Eendere dingen worden aangeduid met de kostbare stenen die den Borstlap des Gerichts, Urim en Thummim genoemd, welke op den Efod van Aharon was, uitmaakten, en eveneens die welke op de schouders van den Efod waren gesteld, bij Mozes: *“Zij zullen den Efod maken van goud, hemelsblauw, purper, dubbelgedoopt scharlaken en fijngetweerd linnen, het werk eens uitdenkers; gij zult nemen twee stenen schoham, en daarop graveren de namen der zonen Israëls, het werk eens steenbewerkers; met zegelgravingen zult gij de twee stenen zetten op de namen der zonen Israëls, omgeven met vattingen van goud zult gij ze maken; en stellen de twee stenen op de schouders van den efod. En gij zult een Borstlap des Gerichts maken, het werk eens uitdenkers; zoals het werk des Efods zult gij hem maken, en gij zult hem vullen met opvulsel van stenen; vier rijen stenen zullen het zijn: de eerste rij Robijn, Topaas, Karbonkel: de tweede rij Chrysopraas, Saffier, en Diamant: de derde rij Cyaan, Agaat, en Amethyst: en de vierde rij Tharschisch, Schoham, en Jaspis: de stenen zullen zijn op de namen der zonen Israëls, twaalf op hun namen, zegelgravingen voor een ieder op zijn naam; voor de twaalf Stammen zullen zij zijn: dit is de Borstlap des Gerichts, de Urim en de Thummim”*, Exod. XXVIII: 6 tot 30; wat deze dingen behelzen, kan niemand weten, tenzij men weet wat Aharon uitbeeldde, en wat vandaar zijn klederen betekenden, en wat in het bijzonder den Efod; zijn klederen immers werden uit hoofde hiervan dat zij aanduiden, klederen der heiligheid geheten; voorts wat de Borstlap op den Efod, die de Borstlap des Gerichts, Urim en Thummim, wordt genoemd; voorts ook wat de twaalf Stammen Israëls, en wat de twaalf stenen op hun namen: wat Aharon zelf aangaat, die beeldde den Heer uit ten aanzien van het Priesterschap, zijnde Zijn hemels Rijk; zijn klederen echter in het algemeen beeldden het geestelijk Rijk uit; dit immers in de Hemelen bekleedt het hemels Rijk: het zijn immers twee Rijken waarin de Hemelen zijn onderscheiden, het hemels Rijk en het

geestelijk Rijk; het hemels Rijk wordt geheten waar wordt opgenomen het uit den Heer voortgaande Goddelijk Goede, en het geestelijk Rijk waar wordt opgenomen het Goddelijk Ware; en daarom wordt het Goddelijk Ware met de klederen van Aharon in het algemeen aangeduid, en met den Efod het Goddelijk Ware in laatsten, aangezien deze het laatste bekleedsel was; dat de klederen in het algemeen de ware dingen beteken, en de klederen des Heren, die zoals het licht blinkend wit verschenen toen Hij vóór de drie discipelen van gedaante was veranderd, het uit Hem voortgaande Goddelijk Ware hebben aangeduid, en eender de door de soldaten verdeelde klederen, zie men boven, n. 64, 65, 195, 271, 395, 475, 476, 637; daaruit kan vaststaan, dat met de twaalf stenen in den Borstlap des Efods de Goddelijke ware dingen in laatsten werden aangeduid, eender als met de twaalf zonen Israëls en met de twaalf Stammen; dat met dezen en genen in het Woord de ware dingen der Kerk in de gehele samenvatting worden aangeduid, zie men boven in n. 431, 657. Dat die Borstlap vervaardigd is geweest uit kostbare stenen, waarop de namen van de twaalf zonen Israëls waren, was opdat zij door denzelfde antwoorden vanuit den Hemel kregen, welke zich vertoonden in den Borstlap en vanuit dien door de schakeringen der kleuren, opflonkerende vanuit die stenen, volgens de uitbeeldingen der Goddelijke Ware dingen in de Hemelen, waar de Goddelijke Ware dingen, welke uit den Heer door de Hemelen naar de lagere gebieden nedervloeiën, zich vertonen door schakeringen der kleuren; uit welke dingen kan vaststaan, dat met die kostbare stenen ook de Goddelijke Ware dingen in laatsten werden aangeduid: maar deze dingen zie men ten volle ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9856 tot 9909: en over de beide stenen Schoham, die op de schouders van den Efod waren, n. 9831 tot 9855. Dat de Efod het uitwendige van het geestelijk Rijk heeft aangeduid, zijnde het Goddelijk Ware in laatsten, n. 9824; wat echter in het bijzonder de Robijn, de Topaas, en de Karbonkel heeft betekend, n. 9865. Wat de Chrysopraas, de Saffier, en de Diamant, n. 9868. Wat de Cyaan, de Agaat en de Amethyst, n. 8970; en wat de Tharschisch, de Schoham, en de Jaspis, n. 9872. Eendere dingen worden ook aangeduid met de kostbare Stenen waarmede wordt beschreven de wetenschap van het ware en het goede en het inzicht daaruit van den Koning van Tyrus, bij Ezechiël: *“O koning van Tyrus, gij vol van wijsheid en volmaakt van schoonheid, in Eden, den tuin Gods, zijt gij geweest; alle kostbare steen was uw deksel, Robin, Topaas en Diamant, Tharschisch, Sardonyx en Jaspis, Saffier, Chrysopraas en Smaragd, en goud. Gij een Cherub, uitspansel voor de overdekkende dingen, en Ik heb u gesteld, in den berg der heiligheid Gods zijt gij geweest, in het midden der stenen van vuur hebt*

gij gewandeld”, xxviii: 12, 13, 14; aangezien met den Koning van Tyrus worden aangeduid de erkentissen van het ware der Kerk vanuit het Woord, en wel vanuit den letterlijken zin ervan, wordt derhalve gezegd dat hij in Eden, den tuin Gods, is geweest; met Eden, den tuin Gods, wordt aangeduid het inzicht door het Woord vanuit den Heer, want Eden, evenals het oosten, is de Heer; en de tuin Gods is het inzicht uit Hem; en omdat het ware inzicht enig en alleen wordt verworven, dat is, gegeven, door de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord volgens zijn echten zin verstaan, wordt vandaar gezegd: Alle kostbare steen was uw deksel; alle kostbare steen betekent de erkentissen van het ware en het goede, en het deksel betekent het uitwendige des Woords hetwelk zijn Inwendige dekt; het uitwendige des Woords is de zin der letter ervan, bedekkende het inwendige, zijnde zijn geestelijken zin: omdat de mens daaruit de wijsheid en het inzicht heeft, wordt derhalve gezegd: o Koning van Tyrus, gij vol van wijsheid en volmaakt van schoonheid; de schoonheid betekent het inzicht, omdat alle schoonheid in de Hemelen volgens hetzelfde is; ook wordt de zin der letter des Woords verstaan onder den Cherub, uitspansel voor de overdekkende dingen; want de Cherubim betekenen de bescherming opdat de Heer niet wordt toegegaan dan alleen door het goede der liefde; en de zin der letter des Woords beschermt, omdat hij de innerlijke dingen ervan overdekt: de berg der heiligheid betekent de Kerk ten aanzien van de leer der liefde en der naastenliefde; en de stenen van vuur, in het midden waarvan hij heeft gewandeld, betekenen de ware dingen vanuit het goede der liefde, volgens welke het leven is: dat met de kostbare stenen hier de ware dingen worden aangeduid doorschijnend vanuit het licht des Hemels, zijnde het Goddelijk Ware, kan klaarblijkend vaststaan hieruit, dat met Tyrus in het Woord de erkentissen van het ware en het goede worden aangeduid, welke erkentissen de laatste ware dingen zijn, zodanig als die van den zin der letter des Woords zijn; dat Tyrus de erkentissen van het ware en het goede betekent, zie men boven, n. 514. Bij denzelfde: *“Syrië uw koopvrouw vanwege de veelheid uwer werken, met chrysopraas, purper en borduursel, en fin finnen en ramoth en pyroop gaven zij in uw koophandels: de kooplieden van Scheba en Raäma, dezen uw kooplieden met het voornaamste van alle specerij, en met allen kostbaren steen, en goud”*, xxvii: 16, 22; ook deze dingen betreffen Tyrus, waarmede worden aangeduid de erkentissen van het ware en het goede der Kerk vanuit het Woord, zoals boven; omdat met Syrië, en met Scheba en Raäma eender de erkentissen van het ware en het goede worden aangeduid, en met de koophandels de verwervingen ervan worden aangeduid, wordt derhalve gezegd dat die streken

kostbare stenen in zijn koophandels gaven: de erkenenissen van het ware en het goede zijn de ware dingen in laatsten, zodanig als zijn de ware dingen van den zin der letter en van den letterlijken zin des Woords. Bij Job: *“In de plaats van saffier haar stenen, en stofjes van goud heeft zij; de wijsheid, van waar wordt zij gevonden, en wat is de plaats van het inzicht; het goud wordt voor haar niet gegeven, en met zilver wordt haar prijs niet opgewogen; zij wordt niet gelijkgesteld met goud van Ofir, kostbaar onyx en saffier; niet zal wedijveren met haar goud en diamant; ramosh en gabish zal niet worden gedacht, en de keur der wijsheid is meerder dan paarlen; niet zal wedijveren met haar de topaas van Ethiopië; zie, de vreze des Heren is de wijsheid, en terugtreden van het boze is het inzicht”*, xxviii: 6, 12, 13, 15 tot 19, 28; aangezien door de laatste Goddelijke Ware dingen, geestelijk verstaan, alle wijsheid en inzicht is, en omdat met de daar genoemde kostbare stenen, onyx, saffier, diamant, topaas, en met de paarlen, die ware dingen worden aangeduid, en deze stenen qua stenen vanuit aardse materie zijn, en voor kostbaar worden gehouden in de wereld, van geen waarde zijn ten opzichte van het inzicht en de wijsheid, wordt derhalve gezegd, dat die stenen niet zijn gelijk te stellen met het inzicht en de wijsheid, noch het goud en het zilver; de vergelijkingen geschieden met die dingen, omdat zij ook aanduiden, en dat zij overigens niets zijn naar verhouding. Bij David: *“Gij Jehovah, zult opstaan en U ontfermen over Zion, omdat Uw knechten haar stenen verlangen”*, Psalm cii: 14, 15; onder de stenen van Zion, die de knechten van Jehovah verlangen, worden de Goddelijke ware dingen verstaan, want onder Zion, waarover Jehovah Zich zal ontfermen, wordt verstaan de Kerk die in de hemelse liefde is. Bij Zacharia: *“Zie, de steen dien Ik heb gegeven vóór den hogepriester Jehoschuah, op den enen steen zeven ogen; zie, Ik graverende zijn graveersel: te dien dage zal de man roepen tot zijn metgezel, onder den wijnstok en onder den vijgeboom”*, iii: 9, 10; deze dingen betreffen de Komst des Heren, en met den steen gegeven vóór Jehoschuah den priester, wordt aangeduid het Goddelijk Ware, zijnde het Woord; zeven ogen in een steen, betekenen de Goddelijke Wijsheid en het Goddelijk inzicht, zijnde van het Goddelijk Ware, aldus des Woords; zeven wordt gezegd van de heilige dingen des Woords en der Kerk, en de ogen betekenen het inzicht en de wijsheid; graveersel graveren betekent het uitbeeldende en het aanduidende ervan; met den wijnstok en met den vijgeboom waaronder zij zullen komen, wordt aangeduid de Kerk en de leer vanuit de inwendige ware dingen en vanuit de uitwendige ware dingen; het zijn de inwendige ware dingen die de geestelijke dingen worden genoemd, en het zijn de uitwendige ware dingen die de natuurlijke dingen worden genoemd; deze worden met den vijgeboom,

en gene met den wijnstok aangeduid. Bij Mozes: *“Zij zagen den God Israëls, en onder Zijn voeten als een werk van saffiersteen, zoals de substantie des Hemels naar de reinheid”*, Exod. xxiv: 10; onder den God Israëls wordt de Heer verstaan; onder het werk van saffiersteen onder Zijn voeten, wordt verstaan het Goddelijk Ware in laatsten, zodanig als het Woord in de letter is; de zool immers van den voet betekent het laatste, en dit alleen kon de Joodse natie zien, want zij waren in de uitwendige dingen van het Woord, de Kerk, en den eredienst, en niet in de inwendige dingen; de saffier betekent het doorschijnende uit de inwendige ware dingen; zoals de substantie des Hemels naar de reinheid, betekent de doorschijnendheid van den engellijken Hemel; waar deze dingen zijn ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9406, 9407, 9408. Aangezien de kostbare Steen het Goddelijk Ware in laatsten betekent, doorschijnend uit de innerlijke ware dingen, wordt het derhalve met den Schijnselgever [*Luminare*] van de stad [*civitas*] Nova Hierosolyma beschreven in de Apocalyps, *namelijk dat hij eender was aan een kostbare Steen, zoals aan den steen jaspis, gelijk als kristal blinkende*, xxi: 11. En aangezien met het witte Paard het verstand van het Woord wordt aangeduid, en met den op dat paard zittende de Heer ten aanzien van het Woord, *werd derhalve gezien dat op het Hoofd van Hem Die op dat paard zat, vele diademen waren, en dat Zijn Naam wordt genoemd het Woord Gods*, Apoc. xix: 12, 13. Deze dingen aangaande de kostbare Stenen bij hen die in de Goddelijke ware dingen zijn; nu iets aangaande de kostbare Stenen bij hen die in de helse valse dingen zijn; bij dezen bestaan, terwijl zij in de wereld leven, evenzeer kostbare Stenen, omdat er evenzeer bestaan erkentnissen van het ware en het goede vanuit den natuurlijken zin des Woords, zijnde de zin der letter; vandaar is het, dat aan hen evenzeer kostbare stenen of diademen worden toegekend, zoals hier aan den draak, op welks hoofden zeven diademen werden gezien; de oorzaak hiervan is deze, dat het Woord nochtans het Woord is, en de ware dingen ervan nochtans ware dingen in zich zijn, hetzij zij bij de bozen zijn, hetzij zij bij de goeden zijn; dat de bozen de ware dingen des Woords verdraaien en vervalsen, verandert nochtans het wezen ervan niet. Daarvandaan is het, dat in hetgeen volgt in de Apocalyps eendere dingen werden gezien op de vrouw zittende op het scharlaken beest, met wie Babylon wordt beschreven; aangaande haar deze dingen: *“De vrouw was zittende op het scharlaken beest vol van namen der lastering; en het had zeven hoofden en tien hoornen; zij was bekleed met purper en scharlaken, en versierd met goud en kostbaren steen en paarlen; en op het voorhoofd een naam geschreven: het grote Babylon”*, Apoc. xvii: 3, 4, 5; maar over deze dingen in hetgeen volgt. Eender

elders in de Apocalyps: *“De kooplieden der aarde zullen wenen en misbaar maken over het grote Babylon, omdat niemand de koopwaren van haar meer koopt, koopwaren van goud en zilver en kostbaren steen en paarlen fijn lijnwaad en purper en zijde en scharlaken: en de kooplieden zullen zeggen: Wee, wee, de grote stad, die bekleed was met fijn lijnwaad en purper en scharlaken versierd met goud, kostbaren steen, en paarlen”*, XVIII: 11, 12, 15, 16. Omdat met de kostbare Stenen, en met het purper en fijn lijnwaad, de erkenningen van het ware en het goede vanuit het Woord worden aangeduid, wordt derhalve van den rijken Mens gezegd, *dat hij was bekleed met purper en fijn lijnwaad, aan wien voorportaal Lazarus nederlag*, Lukas XVI: 19, 20; onder den rijke wordt de Joodse natie verstaan, en omdat deze het Woord had, waarin de Goddelijke ware dingen zijn, wordt van hem gezegd dat hij met purper en fijn lijnwaad was bekleed; en onder den armen Lazarus worden verstaan de natiën die niet het Woord, en vandaar niet de ware dingen hebben; daaruit blijkt dat de rijke, hoewel hij boos was, en daarna in de hel was geworpen, klederen uit purper en fijn lijnwaad had. Zulke dingen worden ook gezegd van den Koning van het noorden, die oorlog voerde tegen den koning van het zuiden, bij Daniël: *“De koning van het noorden zal zulk een groten god, de vestingen op zijn standplaats eren; den god dien zijn vaders niet hebben gekend, zal hij eren met goud, zilver, en kostbaren steen, en verlangenswaardige dingen; hij zal bolwerken der vestingen maken met den vreemden god; hem die erkend zal hebben, zal met grote eer worden aangedaan”*, XI: 38, 39; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over den oorlog van den koning van het noorden met den koning van het zuiden; en onder den koning van het noorden worden degenen verstaan die in de wetenschap vanuit het Woord zijn, en toch niet in het leven, aldus eveneens zij die in het zogenaamde geloof-alleen zijn, en nochtans niet in de naastenliefde, door deze te verwerpen als niet bevorderlijk tot het heil; onder den koning van het zuiden echter worden degenen verstaan die in het inzicht vanuit het Woord zijn, omdat zij in de naastenliefde zijn; dezen zijn de koning van het zuiden of van den koning van het zuiden, omdat het zuiden het licht betekent, en het licht het inzicht; en het licht van het inzicht is vanuit het Woord voor hen die in de naastenliefde zijn, en deze is het leven des geloofs; dat echter de bovengenoemden de koning van het noorden zijn, of van den koning van het noorden, is omdat het noorden den nacht betekent, en eveneens het koude licht, zodanig als het licht des winters is, vanuit hetwelk, omdat het geen warmte inheeft, geen vruchtmaking is; de geestelijke warmte immers is de naastenliefde, en vanuit de warmte door het licht is alle ontkieming. Gehandeld wordt over den oorlog tussen die koningen, omdat er

wordt gehandeld over den laatsten tijd der Kerk, wanneer het al des heils wordt gesteld in de wetenschap vanuit het Woord, en niets in het leven; bij de Joodse natie in de overleveringen, door welke zij het Woord hebben vervalst; en de ware dingen des Woords worden overleveringen, wanneer het leven der naastenliefde er geen is; eender worden de ware dingen des Woords valse dingen, wanneer het geloof wordt gescheiden van de naastenliefde: uit deze dingen kan vaststaan, dat onder den koning van het noorden ook degenen worden verstaan, die in het geloof-alleen zijn, dat is, die in het geloof zonder de naastenliefde zijn: dezelfden worden bij Daniël ook verstaan onder den bok die streed met den ram: dezelfden ook onder den draak in dit Hoofdstuk, met dit verschil, dat onder den draak eigenlijk de Ontwikkelden [*Eruditi*] worden verstaan, die zich met leer en leven hebben bevestigd in het van de naastenliefde gescheiden geloof; dezen immers hebben het venijn, zoals de draken, dat de naastenliefde doodt; vandaar is het, dat bij Daniël ook de Engel Michaël wordt genoemd, Hfdst. XII: 1. Dat diegenen de ware dingen des Woords verdraaien en vervalsen, die het al der Kerk stellen in de wetenschap der erkentissen daaruit, en niets in het leven, wordt daaronder verstaan dat de Koning van het noorden een vreemden god eerde, dien hun vaders niet hebben gekend, en dat hij hem heeft geëerd met goud, zilver, kostbaren steen, en paalen; onder zijn god worden de vervalste ware dingen des Woords verstaan, aangezien waar in het Woord gezegd wordt God, de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, aldus eveneens het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, en waar gezegd wordt Jehovah, de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Goede, aldus eveneens het Goddelijk Goede voortgaande uit den Heer; en daarom wordt onder den vreemden god dien de vaders niet hebben gekend, de vervalste ware dingen des Woords verstaan, welke in zich valse dingen zijn, en niet erkend door hen die tevoren van de Kerk waren geweest: die ware en goede dingen zelf des Woords, hoewel vervalst, worden aangeduid met de kostbare stenen en met de verlangenswaardige dingen [*desirabilia*], voorts met het zilver en het goud; de ware dingen des Woords immers veranderen het wezen niet uit hoofde hiervan dat zij bij de bozen zijn; met de vestingen op de standplaats, en met de bolwerken der vestingen, worden aangeduid de dingen die van het eigen inzicht zijn, bevestigd door den zin der letter des Woords, welke letter zodanig is dat zij, indien zij niet innerlijk wordt verstaan, naar onverschillig welke ketterijen ter bevestiging kan worden getrokken. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat wordt aangeduid met de zeven diademen op de hoofden van den draak.

718. En zijn staart trok het derde deel der sterren des Hemels; dat dit de vervalsing en de echtbreking van alle waarheden des Woords betekent, staat vast uit de betekenis van de staart trekken, wanneer het den draak betreft, zijnde de vervalsing en de echtbreking, waarover aanstonds; uit de betekenis van het derde deel, zijnde alles, en gezegd zijnde van de ware dingen, waarover boven n. 384, 506; en uit de betekenis van de sterren des Hemels, zijnde de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord, waarover ook boven, n. 72, 402; aldus eveneens de ware dingen, want de erkentissen van het ware en het goede zijn de ware dingen van den natuurlijken mens, vanuit welke de redelijke en geestelijke mens het inzicht heeft; uit welke dingen kan vaststaan, dat met de staart trok het derde deel der sterren des Hemels, wanneer het den draak betreft, wordt aangeduid de ware dingen des Woords vervalsen en echtbreken; dat dit wordt aangeduid, is omdat onder den draak in het algemeen allen worden verstaan die het Woord erkennen, en hetzelfde lezen, en toch niet volgens hetzelfde leven, en zulks omdat zij het leven, zijnde de naastenliefde, scheiden van het geloof, en geloven dat het genoeg is de dingen te denken die in het Woord zijn, en zich overreden dat zij gezaligd worden indien zij zekere dingen daaruit vanuit stellige verwachting en vertrouwen denken en spreken, en dat het geloof-alleen rechtvaardigt en zaligt, en niet iets van het leven of van het werk; dat dezen het zijn die onder den draak worden verstaan, zie men boven, n. 714: omdat zij ter bevestiging van hun dogma's vanuit het Woord plaatsen aanvoeren waar het geloof wordt vermeld, en waar geloof wordt gezegd; doch waar de naastenliefde en de liefde wordt vermeld, en doen wordt gezegd, verdraaien zij door aanplooiing aan het geloof-alleen dezelve, en zo vervalsen zij het Woord, hetwelk van den aanvang tot het einde de leer der liefde tot den Heer en der liefde jegens den naaste is; deze vervalsing en echtbreking van de waarheden des Woords wordt verstaan onder "de staart trok het derde deel der sterren des Hemels"; dat dit onder die woorden wordt verstaan, is omdat de staart de voortzetting is van het cerebrum door de ruggegraat, waarvan hij het aanhangsel is, en de staart zo wordt aangezet vanuit het hoofd en vanuit het lichaam volgens de verlangens en de appetijten van den natuurlijken mens; en daarom zijn de bewegingen van den staart de uitwerkingen voortvloeiende vanuit de verkwikkelijke dingen der liefden waarin de zinlijke mens is, en de liefden van den zinlijken mens vervalsen en echtbreken de ware dingen des Woords: dat de staart het zinlijke betekent, zijnde het laatste van den natuurlijken mens, zie men boven, n. 559: of gij zegt dat de liefden van den natuurlijken mens de ware dingen des Woords vervalsen en echtbreken, dan wel of gij zegt

dat het zinlijke dit doet, is het zelfde, want het zinlijke heeft het lief te leven voor het lichaam en de wereld, aldus naar zijn eigen zin, en dat leven neemt het zinlijke waar, niet echter het innerlijk leven, en daarom ontkent het dit.

719. Gezegd is dat het zinlijke de ware dingen des Woords vervalst en echtbreekt; doch het is van belang om te weten hoe het zinlijke de ware dingen des Woords kan vervalsen en echtbreken; want wie niet weet hoe dit geschiedt en hoedanig het Woord is, kan geloven dat de ware dingen des Woords, omdat zij waar zijn, en in den letter ervan uitkomen, niet vals kunnen worden; doch ter toelichting diene een voorbeeld in de natuur, en vandaar doorvattelijk voor den natuurlijken mens: het schijnt namelijk voor ogen alsof de zon dagelijks rondom den aardbol wordt gevoerd, en eveneens eenmaal jaarlijks; vandaar wordt in het Woord gezegd, dat de zon opgaat en ondergaat, dat zij dag, middag, avond en nacht maakt, ja zelfs de tijden van lente, zomer, herfst en winter, en zo dagen en jaren; terwijl toch de zon onbewegelijk staat, en de aardbol zich dagelijks rondwentelt en jaarlijks wordt rondgevoerd, en dat het alleen een schijn en vandaar een begoocheling is, dat de zon aldus voortschrijdt: wanneer dus die waarheid bekend is en aanvaard, dat niet de zon zich beweegt maar de aardbol, dan wordt het ene en het andere waar, namelijk dat de zon in het middelpunt van haar wereld onbewegelijk staat, en eveneens dat zij voortschrijdt; dat zij onbewegelijk staat wordt een ware voor den redelijken mens, en dat zij voortschrijdt voor den zinlijken mens; aldus wordt het ene en het andere waar, daadwerkelijk voor den redelijken mens, en schijnbaar voor den zinlijken: indien echter dit fenomeen niet is verlicht door den redelijken mens, zo wordt het valse geloofd, namelijk dat de zon daadwerkelijk voortschrijdt, en zo wordt dat ware vervalst dat niet de zon zich beweegt uit de plaats, maar de aardbol, doch het wordt niet vervalst wanneer het redelijke dat verlicht. Iets eenders is het geval met de afzonderlijke dingen des Woords in den zin der letter ervan; deze zin is, omdat hij de laatste is, natuurlijk, en aangepast aan de bevatting van den zinlijken mens, aldus van de kleine kinderen en de eenvoudigen; en daarom zijn de meeste dingen daar schijnbaarheden van het ware, en indien deze niet tevens worden doorvat met het geestelijk verstand, dat is, met het verlichte verstand, zo worden zij valse dingen, want dan worden zij geloofd alsof zij daadwerkelijk en niet schijnbaar waren; anders is het gesteld, wanneer zij tegelijk verstandelijk en geestelijk worden doorvat; dan worden alle ware dingen des Woords in den echten zin daadwerkelijk waar, en in den zin der letter schijnbaar waar, zoals aangaande de zon is gezegd: uit deze dingen kan vaststaan, hoe ontelbare dingen in het Woord worden vervalst en verechtbreekt, zoals dat God verzoekt, dat Hij

toorn, dat Hij het boze doet, dat Hij in de hel werpt; eender dat op den dag van het Laatste Gericht de Heer zal komen in de wolken des Hemels, dat dan de zon en de maan haar lichten zullen verliezen en dat de sterren zullen vallen van de Hemelen, voorts dat de wereld met de aarde zal vergaan, en opnieuw een schepping van alle dingen zal gebeuren, behalve andere dingen die ware dingen van den zin der letter des Woords zijn, welke valse dingen worden indien zij niet tevens met het verlichte verstand worden doorvat: in hetgeen volgt zal echter worden gezegd, hoe het geloof-alleen, zijnde het van de naastenliefde gescheiden geloof, alle dingen des Woords vervalst.

720. En wierp die op de aarde; dat dit de uitblussing en de vernietiging van dezelve betekent, staat vast uit de betekenis van ter aarde werpen, wanneer het de sterren betreft, met welke worden aangeduid de erkentnissen van het ware en het goede vanuit het Woord, dus de waarheden, zijnde dezelve uitblussen en vernietigen, aangezien de ware dingen worden uitgeblust en vernietigd wanneer zij worden vervalst en verechtreukt; vervalste en verechtreukte ware dingen zijn meer vals dan de valse dingen vanuit anderen oorsprong, want de valse dingen vanuit anderen oorsprong blussen niet aldus de ware dingen uit en vernietigen ze niet aldus; zij geven immers enige plaats aan de ware dingen in zich of dezelve nabijkomend: onder de valse dingen vanuit anderen oorsprong worden voornamelijk verstaan de valse dingen vanuit onwetendheid, vanuit begoochelingen, en vanuit den godsdienst bij hen bij wie het Woord niet is. Men moet weten, dat zij die boos leven, en nochtans zeggen dat zij gezaligd worden, omdat zij het geloof hebben, nauwelijks enig echt ware hebben, hoezeer zij ook verscheidene dingen vanuit den zin der letter weten en tevoorschijn halen; de zin der letter des Woords immers is zodanig, dat hij, indien hij niet innerlijk wordt begrepen, op verschillende wijze kan worden ontvouwd; en indien die zin niet vanuit de echte ware dingen wordt beschouwd, zo wordt hij geloofd volgens de letter, en vervalst, volgens de dingen die in het vlak voorafgaande Artikel door een vergelijking aangaande de voortschrijding en de stilstand der zon zijn getoond: dat zij nauwelijks enig echt ware hebben, werd bevonden bij sommigen in de geestelijke Wereld, die het geloof-alleen hadden bevestigd met leer en leven, namelijk dat zij zelfs niet een echt ware hebben geweten en erkend; de Engelen vorsten dit uit en waren verwonderd; daaruit bleek, dat zij de ware dingen des Woords bij zich hadden uitgeblust en vernietigd: dit dus wordt daarmee aangeduid, dat de draak met zijn staart het derde deel der sterren des Hemels trok en ze ter aarde wierp, zoals ook de geitenbok bij Daniël: *“De hoorn van den geitebok groeide tot aan het heir der Hemelen, en wierp ter aarde van het heir, en van de*

sterren, en vertrad ze; en hij wierp de waarheid ter aarde”, VIII: 10, 12; onder het heir der Hemelen worden alle ware en goede dingen des Hemels en der Kerk verstaan. Iets eenders wordt aangeduid met *de sterren die van den Hemel zullen vallen*, Matth. XXIV: 29.

721. En de draak stond vóór de vrouw die baren zou; dat dit betekent den haat van hen die onder den draak worden verstaan, tegen de Kerk bij hen die in de leer en daaruit in het leven der liefde en der naastenliefde uit den Heer zullen zijn, staat vast uit de betekenis van den draak, zijnde zij die in de wetenschap der erkentnissen van het ware vanuit den zin der letter des Woords zijn, en niet in het levens volgens haar, waarover boven n. 714; uit de betekenis van de vrouw, zijnde de Kerk die in de leer en daaruit in het leven der liefde tot den Heer en der naastenliefde jegens den naaste is, waarover boven n. 707; dat het is de haat van hen die met den draak worden aangeduid, tegen die Kerk en haar leer, wordt verstaan onder staan voor de vrouw die zou baren, en de baring [*partus*] willen verslinden; en uit de betekenis van baren, zijnde zulke dingen voortbrengen die der Kerk zijn, zijnde de leerstellige dingen, hier aangaande de liefde tot den Heer en aangaande de naastenliefde jegens den naaste; met den manlijken zoon immers, dien de vrouw baarde, wordt de leer dier Kerk aangeduid: dat zulke dingen met baren worden aangeduid, is omdat onder de verwekkingen, de baringen en de geboorten in het Woord geestelijke verwekkingen, baringen en geboorten worden verstaan, welke geschieden door de ware dingen en door het leven volgens die; vandaar is het, dat waar in het Woord wordt gehandeld over de geestelijke verwekking, welke de wederverwekking wordt genoemd, dezelve wordt beschreven met de natuurlijke verwekking en baring, zoals bij Johannes: *“Jezus zeide tot Nicodemus: Indien iemand niet opnieuw wordt verwekt, zo kan hij het Koninkrijk Gods niet zien. Nicodemus zeide: Hoe kan de mens verwekt worden wanneer hij oud is; kan hij andermaal in de baarmoeder zijner moeder ingaan en verwekt worden? Jezus zeide: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Indien iemand niet verwekt zal zijn geweest vanuit water en geest, zo kan hij in het Koninkrijk Gods niet ingaan; hetgeen geboren is van het vlees, is vlees, maar hetgeen verwekt is uit den geest, is geest”*, III: 3, 4, 5, 6; aangezien Nicodemus niet den geestelijken zin van des Heren woorden verstond, dat het nodig is dat de mens opnieuw wordt verwekt, ontvouwde de Heer dat onder verwekt worden wordt verstaan verwekt worden met water en geest, aldus wederverwekt worden, namelijk door de ware dingen vanuit het Woord en door het leven volgens die; het water immers betekent de ware dingen, en de geest het leven volgens die. Doch elders in het Woord waar in baren nood zijn, baren, voorttellen en

verwekken wordt gezegd, wordt het niet ontvouwd; en nochtans wordt onder die dingen de geestelijke barensnood, baring, geboorte en verwekking aangeduid, aangezien het Woord in de letter natuurlijk is, in den schoot echter geestelijk is; dat baren geestelijk baren betekent, is omdat de mens die wordt wederverwekt, eender als het ware wordt ontvangen, gedragen in de baarmoeder, geboren en opgevoed, zoals de mens vanuit den vader is ontvangen, en door de moeder gedragen en geboren, en daarna opgevoed. Doch om te bevestigen dat onder de baringen en de geboorten in het Woord de geestelijke baringen en geboorten worden verstaan, zou ik enige plaatsen daaruit willen aanvoeren; Bij Jesaja: *“Bloos, o Zidon; de zee heeft gezegd, het bolwerk der zee, door te zeggen: Ik heb geen barensnood gehad, ik heb niet gebaard, en niet jongemannen opgevoed, maagden doen opgroeien; met het gerucht voor Egypte, met smart zullen zij worden aangegrepen, zoals tot het gerucht van Tyrus”*. xxiii: 4, 5; met Zidon en Tyrus worden de erkenningen van het goede en het ware vanuit het Woord aangeduid; dat de Kerk niet iets van inzicht en wijsheid voor zich door dezelve heeft verworven, en nut heeft verricht, wordt aangeduid met: *Ik heb geen barensnood gehad, ik heb niet gebaard, niet jongemannen opgevoed, maagden doen opgroeien; de jongemannen zijn de ware dingen der Kerk, en de maagden zijn de goede dingen ervan; maar deze dingen zie men boven in n. 275 ontvouwd. Bij denzelfde: “Uw kast ding voor hen, zoals een zwangere nadert om te baren, schreeuwt in haar smarten; zo zijn wy geweest voor U, o Jehovah; wij hebben ontvangen, wij hebben barensnood gehad, als het ware hebben wij wind gebaard, heilen hebben wij niet gemaakt voor het land, noch vielen de bewoners van het wereldrond; uw doden zullen leven”*, xxvi: 16, 17, 18, 19; deze dingen betreffen de laatste tijden der Kerk, wanneer de valse en de boze dingen dermate aangroeien, dat zij niet hervormd en wederverwekt kunnen worden; die staat wordt verstaan onder de kastijding van Jehovah voor hen; dat zij dan met moeite enig ware zou kunnen worden doorvat en verworven, wordt aangeduid met *“zoals een zwangere nadert om te baren, schreeuwt in haar smarten”*; dat zij in plaats van waarheden ijdelheden putten waarin niet-ware dingen zijn, wordt aangeduid met: *Wij hebben ontvangen, wij hebben barensnood gehad en wij hebben wind gebaard; de wind betekent zulke ijdelheden; dat vanuit dezelve in het geheel geen nut des levens is, wordt aangeduid met: Heilen hebben wij niet gemaakt voor Jehovah; dat zij nochtans door den Heer wanneer Hij in de wereld zal komen, moeten worden geleerd en wederverwekt door de ware dingen uit Hem, wordt aangeduid met: Uw doden zullen leven, en met de dingen die daar volgen. Bij denzelfde: “Zing, gij onvruchtbare die*

niet hebt gebaard, maak geschal met gezang en jubel, die geen barensood hebt gehad, omdat de zonen der eenzame meer zijn dan de zonen der getrouwde”, LIV: 1; deze dingen betreffen de Komst des Heren, en de nieuwe Kerk uit Hem, welke moet worden geïnstaurerd bij de natiën; deze dingen worden aangeduid met de onvruchtbare die niet heeft gebaard, en met de eenzame die veel zonen zal hebben; zij worden onvruchtbaren geheten, omdat zij den Heer niet kenden, noch het Woord hadden, waar de ware dingen zijn, en deswege niet konden worden wederverwekt; de zonen zijn de ware dingen uit den Heer door het Woord; de Kerk, welke het Woord heeft, vanuit hetwelk de Heer bekend is, wordt verstaan onder de getrouwde, die geen zonen heeft; de vreugde van hen die vanuit de nieuwe Kerk zijn, welke tevoren geen ware dingen had, wordt aangeduid met: *Maak geschal met gezang en jubel, gij die geen barensood hebt gehad; barensood hebben is in de baarmoeder hebben.* In het Eerste Boek van Samuël: *“Die voortgedreven zijn, hebben sterkte rondom aangegord, de verzadigden hebben zich om brood verhuurd, en de uitgehongerden hebben opgehouden, totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaard, en die veel kinderen had krachteloos is geworden*”, II: 4, 5; dit is een profetische uitspraak van Channa, de moeder van Samuël; onder de voortgedrevenen, met sterkte rondom aangegord zijnde, worden verstaan de natiën, bij wie de Kerk zal zijn; en dezen worden voortgedrevenen geheten vanwege het gemis aan erkentissen van het ware, en vandaar door hen die van de Kerk waren, toenmaals de Joodse, verworpen waren; met sterkte omgord worden, betekent dat zij de ware dingen vanuit het goede hadden, en daaruit macht; onder de verzadigden om brood verhuurd, en onder de uitgehongerden die hebben opgehouden, worden degenen verstaan die van de Joodse Kerk zijn, die verzadigden worden geheten uit hoofde hiervan dat zij ware dingen in overvloed hebben, en om brood verhuurden uit hoofde hiervan dat zij niet daartoe konden worden gebracht om die dingen aan te leren en te doen, tenzij zoals huurlingen; dat zij ook niet verlangden die dingen te weten, wordt daarmee aangeduid dat de uitgehongerden hebben opgehouden; dezelfde Kerk wordt ook verstaan onder die veel kinderen had en krachteloos is geworden; doch de natiën die den Heer zullen erkennen en het Woord zullen opnemen, en zich vandaar in de Kerk zullen laten wederverwekken, worden verstaan onder de onvruchtbare die zeven zal baren; zeven betekent alle en vele dingen, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot de heilige dingen der Kerk. Bij Jeremia: *“Zij die zeven had gebaard, zal verkwijnen, zij zal haar ziel uitblazen; haar zon zal ondergaan wanneer het nog dag is*”, XV: 9; dat de Kerk die alle ware dingen heeft omdat zij het Woord heeft, zal vergaan totdat

er niets van het ware en niets van het goede over is, wordt met die woorden aangeduid; met zeven baren wordt aangeduid begiftigd worden met alle waren dingen vanuit het Woord; met verkwijnen en het ondergaan der zon, wordt aangeduid geleidelijk en ten slotte geheel en al vergaan; met de ziel uitblazen wordt aangeduid vergaan ten aanzien van alle ware dingen, en met het ondergaan der zon, ten aanzien van alle goede dingen der liefde; wanneer het nog dag is, betekent terwijl nog het Woord wordt erkend. Bij Jesaja: *“Voordat zij barensnood had, heeft zij gebaard; voordat haar de smart komt, is zij verlost van den manlijke; wie heeft dergelijk gehoord, wie heeft dergelijk gezien; heeft een land barensnood gehad op één dag; zal een natie op eenmaal verwekt worden; Zion heeft barensnood gehad en ook haar zonen gebaard: zou Ik breken en niet genereren, vraagt Jehovah; doende genereren en toesluiten; verheugt u met Hierosolyma, springt op in haar, alle gij die haar liefhebt; opdat gij moogt zuigen en verzadigd worden van de mam harer vertroosting”*, LXVI: 7, 8, 9, 10, 11; deze dingen eveneens betreffen de Komst des Heren en de instauratie van de Kerk bij de natiën; de hervorming en de wederverwekking van haar wordt beschreven met barensnood hebben, baren, verlost worden van den manlijke, en met de matrix breken en genereren; want, zoals boven is gezegd, de mens die opnieuw wordt verwekt, wordt eender als het ware ontvangen, in de baarmoeder gedragen, geboren, opgevoed en groeit op, als uit een vader en moeder; onder Zion en onder Hierosolyma wordt de Kerk en haar leer verstaan; en met zuigen en verzadigd worden van de mam harer vertroosting, wordt aangeduid ten volle onderricht worden in de ware dingen vanuit het goede vanuit het verkwikkelijke der liefde, op verlangen; met één dag waarop die dingen zullen geschieden, wordt de Komst des Heren aangeduid. Bij David: *“Van vóór den Heer hebt gij barensnood, gij land, van vóór den God Jakobs”*, Psalm CXIV: 7; met *“gij hebt barensnood, gij land”* wordt de instauratie der Kerk aangeduid, of de hervorming van hen die van de Kerk zullen zijn; barensnood hebben is de ware dingen opnemen en hervormd worden, en het land is de Kerk; gezegd wordt van vóór den Heer en van vóór den God Jakobs, omdat verstaan wordt de hervorming ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware; de Heer immers wordt Heer geheten naar het goede, en God naar het ware. Bij Jeremia: *“Zie, Ik aanbrengende hen uit het land van het noorden, en Ik zal hen vergaderen van de zijden der aarde; onder hen de blinde en de lamme, de zwangere en de barendte tezamen; zij zullen, een grote gemeente, herwaarts wederkeren”*, xxxi: 8; ook deze dingen betreffen de hervorming der Kerk bij de natiën uit den Heer; de natiën die in de valse dingen en die in de schijnbaarheden van het ware zijn,

zodanig als de ware dingen des Woords zijn in den zin der letter ervan, worden verstaan onder het land van het noorden en onder de zijden der aarde; het noorden betekent de valse dingen, en de zijden der aarde betekenen dergelijke laatste ware dingen; vandaar wordt ook gezegd: “tussen hen de blinde en de lamme, de zwangere en de barende”; de blinde is hij die niet in de ware dingen is, en de lamme hij die niet in de goede dingen is; de zwangre zij die de ware dingen opneemt, en de barende zij die dezelve doet; dat vanuit hen de Kerk moet worden geïnstaurerd, wordt aangeduid met: Zie, Ik aanbrengende hen, Ik zal hen vergaderen, en zij zullen, een grote gemeente, herwaarts wederkeren”. Bij Jesaja: *“Ziet om tot de rots, vanuit welke gij gehouwen zijt, en tot de uitgraving van den kuil vanuit welken gij uitgegraven zijt; ziet om tot Abraham uw vader, en tot Sarah die u gebaard heeft; want als enige [unicum] heb Ik hem geroepen, en Ik zal hem zegenen, en Ik zal hem vermenigvuldigen, want Jehovah zal Zion troosten, troosten zal Hij al haar woestheden, en Hij zal haar woestijn stellen zoals Eden, en haar verlatendheid zoals den tuin van Jehovah”*, LI: 1, 2, 3; deze dingen eveneens betreffen den Heer en de nieuwe Kerk uit Hem; de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware en ten aanzien van de leer van het ware, wordt verstaan onder de rots vanuit welke zij gehouwen zijn, en onder den kuil vanuit welken zij uitgegraven zijn; men zie boven n. 4II: de Heer echter ten aanzien van het Goddelijke vanuit hetwelk de hervorming is, wordt verstaan onder Abraham tot wien zij zullen omzien, en tot Sarah die hen heeft gebaard; want dat onder Abraham, Izak en Jakob in het Woord niet dezelve worden verstaan, maar de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1893, 2833, 2836, 3245, 3251, 3305, 3439, 3703, 4615, 6098, 6185, 6276, 6804, 6847; het hemels huwelijk echter, zijnde dat van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk alle hervorming en vandaar de Kerk is, wordt aangeduid met Abraham en Sarah die gebaard heeft; omdat de Heer onder Abraham wordt verstaan, wordt derhalve gezegd: Enig en alleen [unice] heb Ik hem geroepen, en Ik zal hem zegenen, en Ik zal hem vermenigvuldigen; en daarna dat Jehovah Zion zal troosten, troosten al haar woestheden; dat Jehovah Zion zal troosten, troosten al haar woestheden; onder Zion wordt de nieuwe Kerk verstaan, onder de woestheden worden de teloorgegangene ware dingen verstaan, en onder troosten wordt verstaan de Kerk restaureren; dat zij die van die Kerk zullen zijn, den Heer zullen erkennen, en de liefde tot Hem zullen opnemen, en daaruit de wijsheid, wordt daarmee aangeduid, dat Hij de woestijn zal stellen zoals Eden, en de verlatendheid zoals de tuin van Jehovah; Eden betekent de liefde tot den Heer,

en de tuin van Jehovah de wijsheid daaruit. Bij Micha: *“Gij helling der dochter Zions, tot u zal komen en terugkeren het koninkrijk, het koninkrijk der dochter van Hierosolyma; nu, waarom krijt gij met gekrijt; is de koning niet in u; is uw raadgever vergaan, dat smart u aangrijpt zoals ene die barensnood heeft; heb barensnood en leid uit, dochter Zions; weldra zult gij uitgaan uit de stad, en zult wonen in het veld”*, iv: 8, 9, 10; daar wordt gehandeld over de geestelijke gevangenschap, waarin de gelovigen zijn wanneer zij in de Kerk, waar niet langer het ware en het goede is, vertoeven; de weeklacht van hen dat zij in die Kerk zijn, wordt aangeduid met: Waarom krijt gij met gekrijt; voorts met: “dat smart u aangrijpt zoals ene die barensnood heeft; terwijl zij toch de ware dingen der leer hebben, en eveneens het verstand ervan, hetgeen wordt aangeduid met: Is de koning niet in u, is uw raadgever vergaan; de koning betekent het ware der leer vanuit het Woord, en de raadgever het verstand ervan; dat bij degenen de Kerk zal zijn die in het goede der naastenliefde zijn en daaruit in de ware dingen der leer, wordt aangeduid met de dochter Zions tot wie het koninkrijk zal komen, en met de dochter van Hierosolyma; het koninkrijk betekent ook de Kerk; de instauratie der Kerk en de hervorming van hen die van de Kerk zijn, wordt verstaan onder: Heb barensnood, leid uit, dochter Zions; weldra zult gij uitgaan uit de stad, en zult wonen in het veld, betekent dat zij zullen terugtreden van de leer waarin niet langer het ware en het goede is, en dat zij zullen verblijven waar die in overvloed zijn; de stad is de leer waaruit zij zullen terugtreden; het veld is waar de ware en de goede dingen in overvloed zijn; en uitgaan is terugtreden, namelijk uit die leer, en zo bevrijd worden van de geestelijke gevangenschap. Bij David: *“Jehovah richt uit het stof den bedroefde op, uit den drek verhoogt Hij den nooddruftige, om te plaatsen met de vorsten, met de vorsten Zijns volks Die het onvruchtbare huis doet wonen, een blijde moeder van zonen”*, Psalm CXIII: 7, 8, 9; dat zij die in de valse dingen vanwege de onwetendheid, en vandaar niet in de goede dingen zijn, uit den Heer moeten worden onderricht in de ware dingen, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah uit het stof den bedroefde opricht, en uit den drek den nooddruftige verhoogt; bedroefden en nooddruftigen zijn zij die in de valse dingen vanwege de onwetendheid zijn, en vandaar niet in de goede dingen; de primaire ware dingen der Kerk waarin zij moeten worden onderricht, worden aangeduid met de vorsten, de vorsten des volks met wie zij moeten worden geplaatst; en dat het leven vanuit het huwelijk van het ware en het goede niet eerder bij dezen zal zijn, wordt aangeduid met het onvruchtbare huis doen wonen, een blijde moeder van zonen; wonen betekent leven, het onvruchtbare huis daar waar niet het huwelijk van het ware en het

goede is; de blijde moeder van zonen is de Kerk waar de ware dingen zijn geboren wordende vanuit het goede. Bij Hoschea: *“Aangaande Efraim, zoals een vogel zal zijn heerlijkheid heenvliegen, van de baring en van den buik en van de ontvangenis af”*, IX: II; met deze dingen wordt aangeduid dat alle verstand van het ware zal vergaan van laatsten tot eersten; men zie boven n. 710, waar deze dingen zijn ontvouwd. Bij Lukas: *“Wee den in den buik dragenden en den zogenden in die dagen; want er zal grote benauwdheid zijn, en toorn in dit volk”*, XXI: 23; en bij denzelfde: *“Zie, de dagen zullen komen waarin zij zullen zeggen: Gezegend de onvruchtbaren, en de buiken die niet hebben verwekt, en de borsten die niet hebben gezoogd”*, XXIII: 29; eender in Matth. XXIV: 19; Markus XIII: 7; dat deze dingen aangaande degenen zijn gezegd die aan het einde der Kerk, wanneer er niet enige echte ware dingen zijn of zij worden vervalst, kunnen worden opgenomen, zie men ook boven in n. 710. Bij Jeremia: *“Het veldhoen verzamelt, maar baart niet, makende rijkdommen maar niet met oordeel; in het midden der dagen verlaat hij dezelve, en in zijn laatste zal hij dwaas worden”*, XVII: II; onder het veldhoen worden degenen verstaan die verscheidene dingen vanuit het Woord en vanuit de leren der Kerken aanleren, maar niet terwille van het nut des levens; baren is nut doen, aldus leven, en zo hervormd worden; met de rijkdommen welke hij niet met oordeel maakt, worden aangeduid de geestelijke rijkdommen, zijnde de erkentissen van het ware en het goede; dezelve zich verwerven niet terwille van het nut des levens, is rijkdommen maken niet met oordeel; dat die erkentissen welke niet des levens zijn gemaakt, vergaan, wordt daarmede aangeduid, dat hij dezelve in het midden zijner dagen zal verlaten; dat zij tenslotte geen erkentissen van het ware hebben dan alleen vervalste, wordt daarmede aangeduid, dat hij in zijn laatste dwaas zal worden. Aangezien de moeder de Kerk betekende, en de zonen en dochteren haar ware en goede dingen, en aangezien in de Oude Kerken, en daarna in de Joodse Kerk, alle dingen uitbeeldend en vandaar aanduidend waren, was het derhalve voor de vrouwen een smaad en een schande, onvruchtbaar te zijn; en daarom *“ontstak Rachel tegen Jakob dat zij niet baarde, en zeide zij toen zij Jozef had gebaard: God heeft mijn smaadheid weggenomen”*, Gen. xxx: 1, 2, 3. Om dezelfde oorzaak zeide Elizabeth nadat zij had ontvangen: *“Zo heeft de Heer mij gedaan in de dagen, waarin Hij heeft omgezien om mijn versmaadheid onder de mensen weg te nemen”*, Lukas I: 24, 25; daaruit eveneens blijkt, dat barensood hebben, baren en verwekken, betekenen zulke dingen voortscheppen die der Kerk zijn. Bij Jesaja: *“Wee hun die tot den vader zeggen: Wat genereert gij, of tot de vrouw: Wat baart gij”*, XLV: 10; deze dingen zijn eveneens gezegd aangaande de hervorming van den mens,

namelijk dat die is uit den Heer, en niet uit den mens. Bij denzelfde: *“De koning Hizkias zeide, toen hij de woorden van Rabschakes hoorde: Dag der benauwdheid en der schelding en der smaadheid, deze dag, en de zonen zijn gekomen tot den mond der matrix, en geen krachten om te baren”*, xxxvii: 3; dat de ware dingen vanuit het Woord worden gehoord en geweten, en er toch door dezelve geen hervorming geschiedt, wordt daarmee aangeduid, dat de zonen zijn gekomen tot de matrix, en geen krachten om te baren; baren betekent de ware dingen bevruchten door doen, waarvandaan de hervorming is; dat dit de smart van het hart en den animus was, en dat dit het smadelijke der Kerk was, wordt aangeduid met den dag der benauwdheid, der schelding en der smaadheid. Bij Ezechiël: *“Ik zal Mijn ontsteking uitgieten over Sin, de sterkte van Egypte, en Ik zal de menigte van No uitroeien; Ik zal een vuur geven in Egypte; Sin zal barensood hebben, en er zal niet zijn om te doorbreken”*, xxx: 15, 16; met Egypte, Sin en No, worden de wetenschappelijke dingen en de begoochelingen aangeduid welke van den natuurlijken mens zijn, en deze verhinderen dat de mens door de ware dingen vanuit het Woord wordt hervormd; dat deze dingen worden geweten, maar dat zij nochtans niet het leven zullen aannemen, en zij niet hervormd kunnen worden, wordt aangeduid door: Sin zal door barensood te hebben baren, en er zal niet zijn om te doorbreken, namelijk de matrix. Aangezien met barensood hebben wordt aangeduid de ware dingen des Woords opnemen door aanhoring of lezing, en met baren wordt aangeduid dezelve bevruchten en met de daad voortbrengen, zijnde leven volgens dezelve en zo hervormd worden, wordt derhalve wanneer deze dingen geschieden met benauwdheid en moeilijkheid vanwege de valse en de boze dingen die in de Kerk regeren, welke verhinderen en welke de ware en de goede dingen ervan verdraaien, dan gezegd dat zij worden aangegrepen met de smart zoals van een in barensood verkerende: omdat dit geschiedt aan het einde der Kerk, wordt derhalve dit in het Woord gezegd aangaande hen die in dien tijd leven, zoals in dit Hoofdstuk van de Apocalyps, *“dat de vrouw, in de baarmoeder hebbende, riep, barensood hebbende, en zijnde in pijn om te baren”*, Vers 2; waarmee wordt aangeduid, dat de geestelijke ware en goede dingen, welke vanuit het Woord zijn, niet dan met de grootste moeilijkheid en met benauwdheid konden worden opgenomen, terwijl de boze en de valse dingen die toen in de Kerk waren, en die de den godsdienst toegedane animi in beslag hadden genomen, in den weg stonden. Dit wordt eveneens aangeduid met de smarten zoals van een in barensood verkerende bij Jeremia: *“Ik heb de stem gehoord als het ware van een krank zijnde, als het ware van een in des eerstverwekten nood zijnde, de stem der dochter Zions; zij*

hijgt, zij breidt haar handen uit: Wee mij nu, omdat mijn ziel verlaten is vanwege de doodslagers”, 1v: 31; onder de dochter Zions wordt verstaan de Kerk die in de ware dingen der leer vanuit het goede der liefde is; van deze wordt gezegd dat zij hijgt en de handen uitbreidt, omdat haar ziel vermoeid is vanwege de doodslagers; de doodslagers zijn zij die het geestelijk leven van den mens vernietigen door de valse en de boze dingen; en omdat deswege niet dan met benauwdheid en moeite de geestelijke ware en goede dingen kunnen worden opgenomen, geschiedt derhalve een weeklagen zoals van een krank zijnde en van een in des eerstverwekten nood zijnde; met den eerstverwekte wordt het eerste der Kerk aangeduid, vanuit hetwelk de overige dingen zoals vanuit hun beginsel volgen. Bij denzelfde: *“Wij hebben het gerucht gehoord van een volk komende vanuit het land van het noorden, onze handen zijn afgezakt; benauwdheid grijpt ons aan, smart zoals van een barensood hebbende: gaat niet uit in het veld, en op den weg gaat niet heen, omdat des vijands zwaard er is, schrik van rondom”*, v1: 24, 25; onder het volk komende uit het land van het noorden worden degenen verstaan die in de valse dingen van het boze zijn, en abstract genomen de valse dingen van het boze die in de dan verwoeste Kerk zijn; dat dan de ware dingen hoogst bezwaarlijk met geloof en liefde worden opgenomen, terwijl de valse dingen van het boze in den weg staan, en dat er vandaar kwelling en smart van den animus en van het hart is, wordt daarmede aangeduid, dat de handen zijn afgezakt, de benauwdheid aangrijpt, de smart zoals van een barensood hebbende; dat dan niet de dingen moeten worden geraadpleegd die der Kerk en die van haar leer zijn, om voor zichzelf te zorgen, wordt aangeduid met: *Gaat niet uit in het veld, en op den weg gaat niet heen; het veld is de Kerk, en de weg is de leer; de oorzaak omdat het valse uit de hel binnendringt, tengevolge waarvan het ware wordt vervalst en uitgeblust, wordt daarmede aangeduid dat des vijands zwaard er is, schrik van rondom; het zwaard is het valse vernietigende het ware, de vijand is de hel, en de schrik is de geestelijke dood. Uit deze dingen kan vaststaan, wat wordt verstaan onder des Heren woorden bij Mattheus: “*Alsdan, die op het huis is, kome niet afom iets uit zijn huis weg te nemen; en die in het veld is, kere niet weder terug: wee den in de baarmoeder dragenden en den zogenden in die dagen; er zal dan grote verdrukking zijn hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe*”, xxiv: 17, 18, 19, 21; deze dingen eveneens zijn gezegd aangaande den staat der Kerk omstreeks haar einde, wanneer de valse dingen van het boze en de boze dingen van het valse regeren, en de ware dingen des Woords niet worden opgenomen tenzij vervalst en verechtbreukt; dit wordt verstaan onder: *Wee den in de baarmoeder dragenden en den zogenden in die dagen; en eveneens**

onder de grote verdrukking; maar deze dingen met de overige van dat Hoofdstuk zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN in volgorde ontvouwd. Bij Jeremia: *“Vraagt en ziet, of een manspersoon baart; waarom zie ik elken man, zijn handen op zijn lenden, zoals een die barensood heeft; en alle aangezichten zijn in bleekheid verkeerd; omdat die dag groot is, zodat er geen is zoals deze”*, xxx: 6, 7; dit eveneens betreft den laatsten staat er Kerk, wanneer het Laatste Gericht daar is; de grote dag is de Komst des Heren, en dan uit Hem het Gericht; met vragen en zien of een manspersoon [*mas*] baart, wordt aangeduid of het ware des Woords zonder het goede des levens iets van de Kerk kan voortbrengen, aangezien het al der Kerk wordt voortgebracht vanuit het huwelijk van het goede en het ware; de manspersoon betekent het ware der Kerk, en de echtgenote het goede der Kerk; en daarom betekent “waarom zie ik elken man [*vir*], zijn handen op zijn lenden zoals een die barensood heeft” waarom meent men alsof het ware zonder het goede zulke dingen voortbrengt die der Kerk zijn; de lenden betekenen het huwelijk, in den geestelijken zin het huwelijk van het ware en het goede; de lenden echter van een man zoals van een die barensood heeft, betekenen alsof het huwelijk was van het ware alleen zonder goede: alle aangezichten zijn in bleekheid verkeerd, betekent dat er niets van het goede is, omdat er niets van liefde en naastenliefde is; het aangezicht betekent de aandoeningen welke der liefde van het goede zijn; vandaar betekent de bleekheid dezelve uitgeblust. Bij Jesaja: *“Vervuld zijn mijn lenden van grote smart; smarten grijpen mij aan, zoals de smarten van een die barensood heeft”*, xxi: 3; deze dingen eveneens zijn gezegd aangaande den laatsten staat der Kerk, wanneer haar ware en goede dingen vanwege de boze en de valse dingen die dan in den weg staan, niet dan met de grootste smartelijke inspanning kunnen worden opgenomen; de lenden die vervuld van smart worden geheten, betekenen het huwelijk van het goede en het ware, vanuit hetwelk de Hemel en de Kerk is, en dit wordt van smart vervuld geheten, wanneer het ware niet met het goede kan worden verbonden; die dingen worden aangeduid met de smarten zoals wanneer een die barensood heeft, welke aangrijpen. Dat de smart zoals van een die barensood heeft, ook wordt gezegd van hen die vanwege de valse dingen verbonden met de boze dingen des levens de ware dingen niet langer kunnen opnemen, en deze toch willen opnemen, wanneer de ondergang dreigt, vooral in de geestelijke Wereld wanneer het Laatste Gericht daar is, maar dat met vergeefs streven en met vergeefse inspanning is, wordt aangeduid met de smarten van een die barensood heeft, in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Huilt, omdat de dag van Jehovah nabij is; daarom worden alle handen nedergelaten, en alle hart des*

mensen versmelt, en zij zijn verschrikt; kwellingen en smarten grijpen aan, zoals een barende hebben zij barensnood; de man is verbaasd jegens zijn genoot, aangezichten der vlammen hun aangezichten", XIII: 6, 7, 8; de dag van Jehovah die nabij is, betekent het Laatste Gericht, hetwelk er was uit den Heer toen Hij in de wereld was; de schrik van hen toen vanwege den dreigenden ondergang, wordt daarmee aangeduid dat alle handen worden nedergelaten, en alle hart versmelt, en zij verschrikt zijn; dat zij dan de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk kunnen opnemen, maar tevergeefs, vanwege de valse dingen van het boze waarin zij geweest waren en dan zijn, wordt aangeduid met: Kwellingen en smarten grijpen hen aan, zoals een barende hebben zij barensnood; dat zij de boze dingen van den haat en den toorn hebben, wordt daarmee aangeduid dat aangezichten der vlammen hun aangezichten zijn. Bij Jeremia: *"Gij wonende op den Libanon, een nest hebbende in de cederen, hoeveel genade zult gij vinden, wanneer u de smarten zullen gekomen zijn, de smart zoals van een die barensnood heeft; Ik zal u geven in de hand dergenen die uw ziel zoeken"*, XXII: 23, 25; deze dingen betreffen degenen bij wie het Woord is, en daarvandaan zijn de ware dingen en het verstand ervan; dezen zijn het, van wie wordt gezegd dat zij wonen op den Libanon, en een nest hebben in de cederen; hun ondergang wanneer het Laatste Gericht daar is, en dan het streven van de ware dingen op te nemen, maar tevergeefs, vanwege de in den weg staande valse dingen van het boze, wordt aangeduid met: Hoeveel genade zult gij vinden, wanneer u de smarten zullen gekomen zijn, de smart zoals van een die barensnood heeft; dat dan de valse dingen van het boze die vanuit de hel zijn, hen zullen wegsleuren, wordt aangeduid met: Ik zal u geven in de hand dergenen die uw ziel zoeken. Bij denzelfde *"Damascus is slap geworden; zij heeft zich gekeerd om te vluchten, en siddering heeft haar aangegrepen, benauwdheid en smarten hebben haar bevangen zoals van een die barensnood heeft"*, XLIX: 24. Bij denzelfde: *"De koning van Babel heeft het gerucht gehoord van een volk komende uit het noorden; vandaar zijn zijn handen slap geworden, benauwdheid heeft hem aangegrepen, smart zoals van een die barensnood heeft"*, I: 43. Bij Mozes: *"De volken hebben gehoord, smart van barensnood hebbenden heeft de bewoners van Filisthea aangegrepen"*, Exod. xv: 14; met de smarten van een die barensnood heeft, worden in deze plaatsen eendere dingen aangeduid als boven. Bij Hoschea: *"Smarten van een die barensnood heeft zullen Efraim aankomen; deze is een zoon die niet wijs is, omdat hij geen tijd staat in de baarmoeder der zonen"*, XIII: 13; deze dingen zie men boven ontvouwd in n. 710. Bij Mozes: *"Jehovah God zeide tot de vrouw: Door te vermenigvuldigen zal Ik uw smart vermenigvuldigen, en uw ontvangenis;*

in smart zult gij zonen baren, en tot uw man uw gehoorzaamheid zijn, en deze zal over u heersen", Gen. III: 16; onder deze dingen wordt niet verstaan dat de vrouwen in smart zonen zullen baren, maar onder de vrouw wordt verstaan de Kerk, die van hemels natuurlijk is geworden; eten van den boom der wetenschap betekent dit; dat de mens der Kerk bezwaarlijk kan worden wederverwekt door de ware dingen en door het leven volgens die, en dat hij verzoekingen zal ondergaan opdat de ware dingen worden ingeplant en met het goede verbonden, wordt daarmede aangeduid dat de smart en de ontvangenis vermenigvuldigd zal worden, en daarmede dat zij in smart zonen zou baren; de ontvangenis betekent de opneming van het ware dat vanuit het goede is; en zonen baren betekent ware dingen voortbrengen vanuit het huwelijk van het ware en het goede; aangezien de natuurlijke mens begerigheden heeft vanuit de liefde van zich en van de wereld, en die niet kunnen worden verwijderd dan door de ware dingen, wordt derhalve gezegd, dat tot den man haar gehoorzaamheid zal zijn, en deze over haar zal heersen; met den man wordt hier als elders in het Woord het ware der Kerk aangeduid; dat de mens door de ware dingen en door het leven volgens die wordt hervormd en wederverwekt, is boven getoond. Uit deze dingen nu kan vaststaan dat met de ontvangenis, de baring, de geboorten en de verwekkingen in het Woord geestelijke ontvangenis, baring, geboorten en verwekkingen worden aangeduid.

722. Opdat hij, nadat zij zou gebaar hebben, haar vrucht zou verslinden; dat dit betekent opdat zij de leer der Kerk in haar eerste opkomen zouden vernietigen, staat vast uit de betekenis van de vrucht die de vrouw zou baren, zijnde de leer der Kerk; dat deze wordt verstaan onder den manlijken zoon dien zij baarde, zal men zien in het terstond volgende Artikel; en uit de betekenis van verslinden, zijnde vernietigen; de praedicaten immers volgen hun subjecten; wanneer de draak het subject is, dan is zijn praedicaat verslinden, doch wanneer de leer der Kerk het subject is, dan is haar praedicaat vernietigen; vandaar is het, dat vernietigen hier met verslinden wordt aangeduid; dat vernietigen in haar eerste opkomen wordt aangeduid, is omdat gezegd wordt dat hij nadat de vrouw zou gebaar hebben, haar vrucht zou verslinden. Dat verslinden en eten ook elders vernietigen betekent, wanneer het wordt gezegd van de wilde dieren, waarmede de valse en de boze dingen worden aangeduid, staat vast bij Ezechiël: *"Een van de leeuwenwelpen stond op, die een jonge leeuw werd, die roof leerde roven; hij verslond den mens"*, XIX: 3, 6; den mens verslinden betekent het verstand van het ware en het inzicht vernietigen. Bij Hoschea: *"Ik zal hen ontmoeten zoals een van jongen*

berooft de beer, en Ik zal hen eten zoals een geweldige leeuw; het wilde dier des velds zal hen vaneensplijten", XIII: 8. Bij Daniël: "*Zie, een beest, den beer gelijk, dat drie ribben had in den mond tussen de tanden, waaraan werd gezegd: Sta op, verslind veel vlees*", VII: 5. Bovendien wordt in de Hebreeuwse Taal in vele plaatsen eten gezegd voor verteren, verderven en vernietigen; zoals bij Jeremia: "*Zij hebben Jakob gegeten, zij hebben hem gegeten, en zij hebben hem verteerd, en zij hebben zijn woningen verwoest*", X: 25, en elders.

723. Vers 5. *En zij baarde een manlijken zoon, die al de natiën zal weiden met een ijzeren roede; en haar vrucht werd weggerukt tot God, en Zijn Troon.* En zij baarde een manlijken zoon, betekent de leer van het ware die der Kerk is, welke Nova Hierosolyma wordt genoemd: die al de natiën zal weiden met een ijzeren roede, betekent, welke met de macht van het natuurlijk ware vanuit het geestelijk ware diegenen zal overtuigen en berispen die in de valse en de boze dingen zijn, en toch in de Kerk waar het Woord is: en haar vrucht werd weggerukt tot God en Zijn Troon, betekent de bescherming der leer uit den Heer, omdat zij voor de Nieuwe Kerk is.

724. En zij baarde een manlijken zoon; dat dit betekent de leer van het ware die voor de nieuwe Kerk is, welke Nova Hierosolyma wordt genoemd, staat vast uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware, en van den manlijken zoon, zijnde het echte ware der Kerk, vandaar eveneens haar leer, want het ware der Kerk vanuit het Woord is haar leer; deze immers bevat de ware dingen die voor de Kerk zijn: doch de echte leer der Kerk is de leer van het goede, aldus de leer des levens, welke is der liefde tot den Heer en der naastenliefde jegens den naaste; doch nochtans is zij de leer van het ware, want de leer leert het leven, de liefde en de naastenliefde, en voor zover zij leert is zij het ware; want wanneer de mens weet en verstaat wat het goede is, wat het leven, wat de liefde en wat de naastenliefde, dan weet en verstaat hij dezelve als ware dingen; hij weet immers en verstaat hoedanig het goede is, hoe men moet leven, en wat de liefde en de naastenliefde is, en hoedanig de mens is die het leven der liefde en der naastenliefde heeft; en zolang deze dingen der wetenschap en des verstands zijn, zijn zij niets dan ware dingen en vandaar der leer; doch zodra die dingen uit de wetenschap en vanuit het verstand overgaan in den wil en daaruit in de daad, zijn zij niet langer ware dingen, maar zijn zij goede dingen; de mens immers wil innerlijk niet iets anders dan wat hij liefheeft, en dat wat hij liefheeft, is voor hem het goede: uit deze dingen kan vaststaan, dat alle leer der Kerk de leer van het ware is, en dat het ware der leer het goede wordt en der liefde en der naastenliefde wordt, wanneer het uit de leer overgaat in het leven. Deze leer, welke hier met den

manlijken zoon wordt aangeduid, is voornamelijk de leer der liefde tot den Heer en der liefde jegens den naaste, aldus de leer van het goede des levens, welke nochtans de leer van het ware is: dat de leer van het goede der liefde en vandaar des levens, hier wordt aangeduid met den manlijken zoon, kan hieruit vaststaan, dat de vrouw die den zoon baarde, werd gezien omgeven met de zon, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren, en met de zon wordt de liefde tot den Heer aangeduid, en met de kroon van twaalf sterren worden de erkentnissen van het goede en het ware aangeduid; en vanuit een zodanige vrouw en moeder wordt niet iets anders verwekt dan dat wat der liefde en van het goede is, aldus de leer aangaande dezelve; dit dus is de manlijke zoon. Dat die leer is voor de nieuwe Kerk, welke Nova Hierosolyma wordt genoemd, is omdat deze vrouw, over wie in dit Hoofdstuk wordt gehandeld, het is die de bruid en de echtgenote des Lams wordt genoemd, en deze was de heilige stad [*civitas*] Hierosolyma nederdalende vanuit den Hemel uit God, Hfdst. XXI: 9, 10; vandaar is het, dat zij werd gezien omgeven met de zon; en onder de zon immers wordt de Heer verstaan ten aanzien van de Goddelijke Liefde; men zie boven n. 401, 525, 527, 708. Dat de manlijke zoon de leer der Kerk betekent, is eveneens omdat de zoon in het Woord het ware betekent, en de leer der Kerk is het ware in de gehele samenvatting. Dat de zoon in het Woord het ware betekent, kan vaststaan uit de dingen die eerder zijn gezegd over de vrouw, over de baarmoeder en over baren, namelijk dat de vrouw de Kerk betekent, de baarmoeder het binnenste der liefde en de opneming van het ware vanuit het goede, en baren de voortbrenging en de vruchtmaking ervan; over de vrouw zie men boven n. 707; over de baarmoeder n. 710; en over baren n. 721; daaruit volgt, dat met de zonen en de dochteren, omdat zij degenen zijn die gebaard zijn, de ware en de goede dingen der Kerk worden aangeduid, met de zonen de ware dingen, en met de dochteren de goede dingen van haar; in één woord, dat met alle namen die van het huwelijk zijn, en vandaar van de voorttelling op aarde, zulke dingen worden aangeduid die van het huwelijk van het goede en het ware zijn, zoals met den vader, de moeder, de zonen, de dochteren, de schoonzonen, de schoondochteren, de kleinzonen, en met meer namen de voorttelende goede en ware dingen worden aangeduid, en de voortgeteelde goede en ware dingen, en verder de in volgorde afgeleide goede en ware dingen; maar men moet weten, dat de voorttelende goede en ware dingen zijn in den geestelijken mens, en dat de voortgeteelde goede en ware dingen in den natuurlijken zijn; en dat die welke in den geestelijken mens zijn, zijn zoals vader en moeder, en dat die welke in den natuurlijken mens zijn, omdat zij daaruit zijn, zijn zoals broeders en

zusters; en dat daarna de ware en de goede dingen die opnieuw worden voortgeteeld zoals vanuit getrouwde zonen binnen de verwantschap, en vanuit de gehuwde dochteren ook binnen de zelfde, in den natuurlijken mens zijn, nadat gene als ouders zijn opgeheven in den geestelijken mens; daar immers geschiedt alle ontvangenis en alle in zwangerschap verkeren of dracht in de baarmoeder, maar de baring zelf geschiedt in den natuurlijken mens; vandaar wordt de geestelijke mens door de verheffing van de ware en de goede dingen, welke zoals ouders nieuwe zullen voorttellen, vanuit den natuurlijken mens daarheen, aanhoudend verrijkt, waar alle dingen worden vergezelschappt zoals gezelschappen des Hemels, volgens de aandoeningen van het ware en het goede, en haar bloedverwantschappen en aanverwantschappen; daaruit blijkt, dat die geestelijke voorttellingen, zoals de natuurlijke voorttellingen, vanuit een vader en een moeder, worden vermenigvuldigd zoals de familiën en de huizen op aarde, en zoals vanuit de zaden de bomen worden bevrucht, waarvandaan de tuinen zijn, welke paradijzen worden geheten in den geestelijken mens, doch bossen en boomgaarden in den natuurlijken, en schaduwachtige wouden in den zinlijken. Maar omdat in het Woord in zeer vele plaatsen zonen wordt gezegd, en het nog niet bekend is dat met hen de ware dingen der Kerk en der leer worden aangeduid, zou ik uit de vele plaatsen slechts de volgende ter bevestiging daaruit willen aanvoeren; bij de Evangelisten: *“Jezus zeide: Wie verlaat huizen, broeders, zusters, vader, moeder, echtgenote, kinderen, velden, om Mijns Naams wil, zal honderdvoud ontvangen, en de erfenis des eeuwigen levens deelachtig worden”*, Matth. xix: 29; Markus x: 29, 30. *“Een elk die tot Mij komt en niet haat zijn vader, moeder, echtgenote, kinderen, broeders, en zusters, ja zelfs zijn ziel, is niet Mijn discipel”*, Lukas xiv: 26; wie kan niet zien, dat hier niet vader, moeder, echtgenote, kinderen, broeders en zusters, noch huizen en velden worden verstaan, maar dat het zulke dingen zijn die van den mens zelf zijn, en diens eigen dingen worden genoemd? deze immers zal de mens verlaten en haat toedragen, indien hij den Heer wil vereren en Zijn discipel zijn, en honderdvoud ontvangen en de erfenis des eeuwigen levens deelachtig worden; de eigen dingen des mensen zijn van zijn liefde en daaruit van zijn leven waarin hij geboren is; bijgevolg zijn het boze en valse dingen van elk geslacht; en omdat die dingen van zijn liefde en leven zijn, wordt derhalve gezegd dat hij ook zijn ziel moet haten: deze boze en valse dingen worden aangeduid met vader en moeder, echtgenote, kinderen, broeders en zusters; want alle dingen die van des mensen liefde en leven zijn, of die der aandoening en daaruit der denking zijn, of die des wils en daaruit des verstands van hem zijn, zijn gevormd en

verbonden zoals de nederdalende geslachten vanuit één vader en één moeder, en eveneens zijn zij onderscheiden in familiën en huizen als het ware; de liefde van zich en daaruit de liefde van de wereld, zijn hun vader en moeder, en de daaruit afkomstige begeerten en de boze en valse dingen van deze, zijn de kinderen die de broeders en de zusters zijn: dat deze worden verstaan, kan klaarblijkend hieruit vaststaan, dat de Heer niet wil dat iemand vader en moeder haat, noch echtgenote, noch kinderen, noch broeders en zusters, omdat dit zou zijn tegen de geestelijke liefde welke een ieder vanuit den Hemel is ingeënt, zijnde die van de ouders jegens de kinderen, en van de kinderen jegens de ouders; voorts tegen de echtelijke liefde, zijnde die van den echtgenoot jegens de echtgenote, en van de echtgenote jegens den echtgenoot, alsmede tegen de wederzijdse liefde, zijnde die van de broeders en de zusters onderling; ja zelfs leert de Heer, dat men ook de vijanden [*inimici*] niet moet haten, maar liefhebben. Uit deze dingen blijkt, dat onder de namen van bloedverwantschappen, aanverwantschappen en nabestaanden in het Woord bloedverwanten, aanverwanten, en nabestaanden in den geestelijken zin worden verstaan. Bij de zelfder *“Jezus zeide tot de discipelen: De broeder zal den broeder overleveren tot den dood, de vader den zoon, en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en hen aan den dood overgeven”*, Matth. x: 21; Markus XIII: 12. *“De vader zal tegen den zoon verdeeld worden, en de zoon tegen den vader, de moeder tegen de dochter en de dochter tegen de moeder, de schoonmoeder tegen de schoondochter, en de schoondochter tegen de schoonmoeder”*, Lukas XII: 53; dat ook deze dingen niet moeten worden verstaan volgens de letter, staat vast uit de voorafgaande dingen daar, waar Jezus zegt, dat Hij niet is gekomen om vrede te geven op de aarde, maar verdeling, en dat er vijf in één huis verdeeld zullen zijn, drie tegen twee en twee tegen drie, waarmede wordt aangeduid dat de valse en de boze dingen zullen strijden tegen de ware en de goede dingen, en omgekeerd, hetgeen geschiedt wanneer de mens in de verzoeking komt en wordt hervormd; die strijd wordt met de verdeling en den opstand aangeduid; dat de vader zal verdeeld worden tegen den zoon en de zoon tegen den vader, betekent dat het boze zal strijden tegen het ware, en het ware tegen het boze; daar is de vader het boze, hetwelk het eigene des menschen is; en de zoon is het ware dat de mens heeft uit den Heer; dat de begeerte van het valse zal strijden tegen de aandoening van het ware, en de aandoening van het ware tegen de begeerte van het valse, wordt daarmede aangeduid dat de moeder zal verdeeld worden tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder; de moeder daar is de begeerte van het valse, en de dochter is de aandoening van het ware; en zo voort. Dat het aldus is, kan ook hieruit

vaststaan dat de Heer elders zegt, zoals in Johannes XIV: 27; Hfdst. XVI: 33, dat zij in Hem vrede zullen hebben, aldus niet verdeling. Bij Lukas: *“De Engel zeide tot Zacharias aangaande Johannes: Hij zal vóór den Heer heengaan in den geest en de deugd van Elias, om te bekeren de harten der vaderen tot de zonen”*, I: 17; en bij Malachia: *“Ik zal u Elias den profheet zenden, voordat de grote en verschrikkelijke dag van Jehovah komt, om te bekeren het hart der vaderen tot de zonen, en het hart der zonen tot hun vaderen, opdat Ik niet kome en sla de aarde met den ban”*, IV: 5, 6; dat Johannes de Doper was voorafgezonden om het volk voor te bereiden tot de opneming van den Heer, was door den doop; de doop immers beeldde uit en betekende de zuivering van de boze en de valse dingen, en eveneens de wederverwekking door het Woord uit den Heer; en indien deze uitbeelding niet was voorafgegaan, zo zou de Heer Zich niet in Judea en in Hierosolyma hebben kunnen openbaren, leren, en verblijven, omdat de Heer de God des Hemels en de God der aarde onder den Menselijken vorm was, Die niet tezamen kon zijn met een natie die in louter valse dingen was ten aanzien van de leer, en in louter boze dingen ten aanzien van het leven; en daarom zou die natie, indien niet het uitbeeldende van de zuivering van de valse en de boze dingen door den doop die natie tot de opneming van den Heer had voorbereid, vanwege de tegenwoordigheid van het Goddelijke Zelf vergaan zijn door ziekten van elk geslacht; dit dus is het, wat wordt aangeduid met: *Opdat Ik niet korne en sla de aarde met den ban*; dat het zo is, is in de geestelijke wereld overbekend; daar immers worden zij die in de valse en de boze dingen zijn, bij de tegenwoordigheid des Heren afgrijsselijk gemarteld en zij sterven geestelijk. Dat de doop van Johannes die uitwerking heeft kunnen voortbrengen, was omdat de Joodse Kerk een uitbeeldende Kerk was, en alle verbinding van den Hemel met hen geschiedde door uitbeeldende dingen; zoals eveneens kan vaststaan uit de daar bevolen wassingen, zoals dat alle onrein gewordenen zich en de klederen zouden wassen, en vandaar voor rein gelden; eender dat de priesters en de Levieten zich zouden wassen voordat zij de Tent der samenkomst binnentraden, en toen den Tempel, en de heilige ambten vervullen; eender dat Naäman was gereinigt van melaatsheid door de wassing in den Jordaan; de Wassing en de Doop zelf zuiverde hen weliswaar niet van de valse en de boze dingen, maar zij beeldde slechts uit en betekende vandaar de zuivering van dezelve, hetgeen evenwel in den Hemel was aanvaard alsof zijzelf gezuiverd waren; aldus was de Hemel verbonden met het volk dier Kerk door den doop van Johannes; en toen de Hemel aldus met hen was verbonden, kon de Heer, Die de God des Hemels was, Zich daar openbaren, leren, en verblijven; dat *tot Johannes*

uitging Hierosolyma en algeheel Judea, en het gehele land rondom den Jordaan, en zij gedoopt werden door hem in den Jordaan, belijdende hun zonden, kan vaststaan bij Mattheus, Hfst. III: 5, 6; en dat hij tot hen zeide: Gij adderengebroedsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn, Lukas III: 7; dat de verbinding van den Hemel met de Joden en met de Israëlieten is geweest door uitbeeldende dingen, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248. Dit nu was de oorzaak, waarom Johannes was voorafgezonden om den weg voor den Heer te bereiden, en om voor Hem het volk voor te bereiden. Uit deze dingen kan men opmaken, wat er wordt aangeduid met het hart der vaderen bekeren tot de zonen, en het hart der zonen tot de vaderen, namelijk dat het is binnenleiden de uitbeelding van de verbinding van de geestelijke goede dingen met de ware dingen, en omgekeerd, aldus van de wederverwekking door het Woord uit den Heer; want de wederverwekking is de verbinding ervan, en het is de Heer Die wederverwekt, en het Woord leert. Dat van dien Johannes wordt gezegd, dat hij zou heengaan vóór den Heer in den geest en de deugd [virtus] van Elias, en dat hij Elias was, was ter oorzake hiervan, dat die Johannes evenals Elias den Heer uitbeeldde ten aanzien van het Woord, en vandaar het Woord betekende dat uit den Heer is; en omdat in het Woord de Goddelijke Wijsheid en de Goddelijke Macht is, is die het welke wordt verstaan onder den geest en de deugd van Elias. Aangaande het Woord hetwelk zodanig is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 303 tot 310; en in het Werkje OVER HET WITTE PAARD. Dat de zonen de ware dingen vanuit het Woord betekenen, kan ook vaststaan uit de volgende plaatsen; Bij David: “Zie, een erfenis van Jehovah zijn de zonen, een beloning de vrucht des buiks; zoals de pijlen zijn in de hand van den machtige, zo zijn de zonen der jongelingsjaren; gezegend de man die den pijlkoker met dezelve gevuld heeft; niet zullen zij beschaamd worden wanneer zij zullen spreken met de vijanden in de poort”, Psalm CXXVII: 3, 4, 5; onder de zonen die de erfenis van Jehovah zijn, en onder de vrucht des buiks die de beloning is, worden de ware en de goede dingen der Kerk verstaan, onder de zonen de ware dingen, en onder de vrucht des buiks de goede dingen; want deze en gene zijn de beloning en de erfenis van Jehovah, dat is, de Hemel, welke is vanuit de ware en de goede dingen, namelijk vanuit de opneming ervan; met de zonen der jongelingsjaren die zoals pijlen zijn in de hand van den machtige, worden de ware dingen der Oude Kerk aangeduid, welke de natuurlijke ware dingen vanuit het geestelijke waren; deze Kerk wordt verstaan onder de jongelingsjaren; en omdat die ware dingen alle macht hebben tegen de valse en de boze dingen, wordt derhalve gezegd: Zoals de

pijlen in de hand van den machtige; de pijlen betekenen de ware dingen vernietigende de valse dingen; de leer vanuit de ware dingen wordt aangeduid met den pijlkoker, omdat zij met den boog wordt aangeduid; en omdat zij die in de leer vanuit de waren dingen zijn, niets vrezen van de valse dingen, wordt gezegd: Gezegd de man die met dezelve den pijlkoker heeft gevuld, niet zullen zij beschaamd worden wanneer zij zullen spreken met de vijanden [*hostes*] in de poort; niet beschaamd worden is niet overwonnen worden; en de vijanden in de poort zijn de valse dingen van het boze, welke vanuit de hel zijn. Bij denzelfde *“Ontruk mij aan de hand der zonen van den vreemde, wier mond ijdelheid spreekt, en hun rechterhand is de rechterhand der leugen; want onze zonen zijn zoals planten, groot geworden in hun jongelingsjaren, onze dochters zoals hoeken uitgesneden naar de figuur van een paleis”*, Psalm CXLIV: II, 12; dat hier onder de zonen van den vreemde de valse dingen worden verstaan, is duidelijk, want gezegd wordt: Wier mond ijdelheid spreekt, en hun rechterhand is de rechterhand der leugen; en dat met onze zonen de ware dingen worden aangeduid, is ook duidelijk, want gezegd wordt dat zij zijn zoals planten groot geworden in de jongelingsjaren; de planten zijn ook de ware dingen, en de jongelingsjaren zijn hier, als boven, de Oude Kerk, welke echte ware dingen heeft gehad; met onze dochters worden de aandoeningen van het ware aangeduid, welke derhalve worden vergeleken met de hoeken uitgesneden naar de figuur van een paleis; omdat het paleis uitbeeldend voor het verstand is, waarin de waarheden in schonen vorm zijn, en zij zijn in een schonen vorm wanneer zij vanuit de aandoening van het ware zijn. Bij Micha: *“Breng kaalheid aan, en scheer u, vanwege de zonen uwer verrukkingen; verwijd uw kaalheid zoals de arend, omdat zij van u zijn weggetrokken”*, I: 16; de rouw vanwege de teloor gegane ware dingen der Kerk wordt beschreven met kaalheid aanbrengen en verwijden, en met zich scheren; de lokken immers betekenen de ware dingen in laatsten, en zij die zonder ware dingen in laatsten zijn, zijn ook zonder inwendige ware dingen; vandaar is het, dat in de geestelijke Wereld diegenen kaal verschijnen die in geen ware dingen vanuit het goede zijn; dat de ware dingen teloor zijn gegaan, wordt daarmede aangeduid dat de zonen der verrukkingen zijn weggetrokken van u; zonen der verrukkingen worden zij geheten vanwege de liefde ervan en de verkwikkelijke dingen daaruit. Bij Zacharia: *“Hij zag twee olijfbomen aan de rechterzijde van den kandelaar en aan de linkerzijde; en hij zeide: Deze zijn de twee zonen des olijfbooms staande naast den Heer der ganse aarde”*, IV: II, 14; met de twee olijfbomen worden aangeduid de beide Kerken, de hemelse Kerk en de geestelijke Kerk, gene die aan de rechterzijde van den Kandelaar was,

deze die aan de linkerkant was; met de zonen des olijfbooms worden haar ware dingen aangeduid, zijnde de leerstellige dingen. Bij denzelfde *“Ik zal Mij Jehudah spannen, met den boog zal Ik Efraïm vullen, en Ik zal uw zonen opwekken, o Zion, met uw zonen, o Javan; en Ik zal u stellen zoals het zwaard van een machtige”*, ix: 13; met de zonen van Zion en met de zonen van Javan worden de inwendige en de uitwendige ware dingen des Woords aangeduid, met de zonen van Zion de inwendige ware dingen, en met de zonen van Javan de uitwendige ware dingen; wat de overige dingen betekenen, zie men boven, n. 357, 443, waar zij zijn ontvouwd: omdat met de zonen de ware dingen worden aangeduid, wordt gezegd dat zij zullen worden gesteld zoals het zwaard van een machtige; het zwaard van een machtige betekent het ware machtig vernietigende het valse. Bij Jesaja *“Ik zal de Meden tegen hen opwekken, wier bogen de jongemannen zullen verpletteren, en zij zullen zich niet ontfermen over de vrucht des buiks; hun oog zal de zonen niet verschonen”*, xiii: 17, 18; aangezien onder de Meden degenen worden verstaan die de ware en de goede dingen voor niets achten, wordt derhalve ook gezegd: Hun oog zal de zonen niet verschonen; want de zonen zijn de ware dingen des Woords en der Kerk; maar men zie deze dingen boven in n. 710 ontvouwd. Bij Jeremia: *“Mijn Tent is verwoest, en al Mijn zelen zijn verscheurd; Mijn zonen zijn van Mij uitgegaan, en zij zijn er niet”*, x: 20; met de tent die verwoest is, wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van het goede der liefde en den eredienst vanuit dit; alle eredienst immers werd oudtijds gehouden in tenten, en daarna in de Tent der samenkomst, ter gedachtenis waarvan het feest der Tenten of der Tabelnakels was ingesteld; al Mijn zelen zijn verscheurd, betekent dat er geen verbinding is van het ware met het goede, noch van de waarheden onderling, welke zo uiteengevallen zijn, en er vandaar geen verbinding is van den Hemel met de Kerk; Mijn zonen zijn van Mij uitgegaan, en zij zijn er niet, betekent dat de ware dingen der Kerk vanuit het Woord zijn verstrooid, en dat zo de mens zich van den Heer heeft verwijderd. Bij denzelfde: *“Zie, ik wendende de gevangenschap der Tenten Jakobs, en Ik zal Mij over zijn habitakels ontfermen, opdat de stad worde gebouwd op haar hoop, en het paleis naar zijn wijze zal worden bewoond; en zijn zonen zullen zijn zoals eertijds, en zijn vergadering zal vóór Mij vaststaan”*, xxx: 18, 20. Met de Tenten Jakobs en diens habitakels worden alle dingen der Kerk en van haar leer aangeduid, met de Tenten de goede dingen ervan, en met de habitakels de ware dingen ervan; met de gevangenschap van dezelve wordt de geestelijke gevangenschap aangeduid, welke er is wanneer vanwege de valse dingen die regeren, de ware en de goede dingen des Woords niet kunnen worden doorvat; de valse dingen uiteenslaan

en de ware dingen leren, wordt aangeduid met de gevangenschap wenden; opdat de stad [*urbs*] worde gebouwd op zijn hoop, betekent de leer vanuit de ware dingen, ineengestort door de valse dingen; de stad is de leer; en het paleis zal naar zijn wijze worden bewoond, betekent het geestelijk verstand van de waarheden, zoals bij de Ouden; het paleis is het verstand van de geestelijke waarheden, want in het verstand zijn de geestelijke waarheden in hun vormen, welke, wanneer zij zich aldus zichtbaar vertonen, verschijnen zoals paleizen; zijn zonen zullen zijn zoals eertijds, en zijn vergadering zal vóór Mij vaststaan, betekent dat de ware dingen der Kerk zullen zijn zoals bij de Ouden, en dat de vormen ervan in behoorlijke verbinding zoals bij genen zal blijven; de zonen daar zijn de ware dingen, en de vergadering is de verbinding ervan en de schikking in vormen, zodanig als zij is bij den mens der Kerk in het verstand, waarvandaan hij inzicht heeft; volgens de wijze en zoals eertijds, is zoals bij de Ouden. In de Klaagliederen: *Mijn oog loopt af van water, omdat verre van mij is de raadgever, verkwikkende mijn ziel; mijn zonen zijn verwoest geworden, omdat de vijand de overhand had*", 1: 16; de rouw deswege dat de Kerk verwoest is, wordt daaronder verstaan dat mijn oog afloopt van water; haar verwoesting ten aanzien van de ware dingen wordt daarmee aangeduid dat de zonen verwoest zijn geworden; dat dit was door de valse dingen van het boze, wordt daarmee aangeduid dat de vijand de overhand had; de vijand [*hostis*] is het valse van het boze, en de hel vanwaar hetzelfde is. Bij Jesaja: "*Waak op, waak op, sta op, Hierosolyma, gij die gedronken hebt uit de hand van Jehovah den beker Zijns toorns, de droesems van den beker der verwarring hebt gij uitgezogen; geen die haar leidt van al de zonen die zij gebaard heeft, noch die haar hand grijpt van al de zonen die zij heeft opgevoed; uw zonen zijn in onmacht gevallen, zij zijn nedergelegen aan het hoofd van alle straten*", LI: 17, 18, 20; het herstel van de Kerk die in louter valse dingen van het boze is gevallen, wordt aangeduid met: Waak op, waak op, sta op, Hierosolyma, gij die gedronken hebt uit de hand van Jehovah den beker Zijns toorns, de droesems van den beker der verwarring hebt hij uitgezogen; Hierosolyma is de Kerk ten aanzien van de leer; opwaken en opstaan is het herstel van haar; den beker des toorns drinken, is het valse; de droesems des bekera zijn louter valse dingen vanuit welke de boze dingen zijn; dezelve naar zich toe trekken wordt aangeduid met drinken en uitzuigen; geen die haar leidt van al de zonen die zij gebaard heeft, noch die haar hand grijpt van al de zonen die zij heeft opgevoed, betekent dat geen van de ware dingen vanuit het Woord die zij heeft geleerd en geput, haar uit de valse dingen wegleidt; de zonen daar zijn de ware dingen; uw zonen zijn in onmacht gevallen, zij zijn

nedergelegd aan het hoofd van alle straten, betekent dat de ware dingen verstrooid zijn door valse dingen van elk geslacht; omdat de zonen de ware dingen zijn, wordt met in onmacht vallen verstrooid worden aangeduid, en met nederliggen aan het hoofd van alle straten wordt aangeduid door valse dingen van elk geslacht; de straten immers der stad betekenen de ware leerstellige dingen, hier de valse leerstellige dingen. Bij denzelfde: *“Vrees niet, Jakob, uit het oosten zal Ik uw zaad aanbrengen, en uit het westen zal Ik u verzamelen; Ik zal zeggen tot het noorden: Geef, en tot het zuiden: Verhinder niet; breng aan mijn zonen van verre, en mijn dochters van het uiteinde der aarde”*, XLIII: 5, 6; deze dingen zijn niet gezegd over Jakob's nakomelingen, maar over de natiën, uit dewelke de Kerk moet worden geformeerd; onder Jakob en diens zaad worden degenen verstaan die van die Kerk zullen zijn; dat zij moet worden geformeerd uit hen die in valse dingen vanwege de onwetendheid zijn, en vandaar in het duister ten aanzien van de ware dingen, wordt aangeduid met: *Uit het westen zal Ik u verzamelen, en Ik zal zeggen tot het noorden: Geef; en dat zij door hen die in het goede der liefde en in de ware dingen der leer vanuit de klaarte zijn, niet moeten worden verstoten, maar aangenomen, wordt aangeduid met: Uit het oosten zal Ik uw zaad aanbrengen, en Ik zal zeggen tot het zuiden: Verhinder niet; het oosten immers betekent het goede der liefde in de klaarte, het zuiden het ware der leer in de klaarte; het westen het goede der liefde in het duister, en het noorden het ware der leer in het duister, zodanig als het voor degenen is die vanwege de onwetendheid van het ware in valse dingen zijn, en nochtans de ware dingen verlangen; deze dingen immers worden aangeduid met die windstreken, omdat in de geestelijke Wereld allen streng onderscheiden woen in die windstreken volgens het licht van het ware en de aandoening van het goede; met die dingen worden eendere aangeduid als met deze bij Mattheus “dat de uitverkorenen moeten worden vergaderd van de vier winden, van de grenzen der Hemelen tot aan de grenzen ervan, xxiv: 31: dat allen die in valse dingen vanwege de onwetendheid zijn, en toch in het verlangen van het ware, tot die Kerk moeten worden aangebracht, wordt aangeduid met: Breng aan Mijn zonen van verre, en de dochters van het uiteinde der aarde; de zonen betekenen hen die in de ware dingen zijn, en de dochters hen die in de aandoening ervan zijn, en vandaar eveneens betekenen zij los van personen de ware dingen en de aandoeningen ervan; en de verte en het uiteinde der aarde betekenen het verwijderd zijn van het licht van het ware, omdat zij in valse dingen zijn vanwege de onwetendheid, uit hoofde hiervan dat zij het Woord niet hadden, of omdat zij niet het verstand van den*

zin des Woords hadden. Bij denzelfde: *“Uw zonen zullen zich haasten, de vernietigers van u en de verwoesters van u zullen van u uitgaan; zie, Ik zal Mijn hand jegens de natiën opheffen, en jegens de volken zal Ik Mijn banier opsteken, opdat zij uw zonen aanvoeren in den schoot, en uw dochters op den schouder aandragen”*, XLIX: 17, 22; ook deze dingen betreffen de instauratie van de nieuwe Kerk uit den Heer; en onder de zonen die zullen haasten en die zij zullen aanvoeren in den schoot, en onder de dochters die zij op den schouder zullen aandragen, worden al degenen aangeduid die in de ware dingen en in de aandoening ervan zijn, en los van personen de ware dingen zelf en de aandoeningen ervan bij hen die van de nieuwe Kerk zullen zijn; de vernietigers en verwoesters betekenen de valse dingen van het boze; dat deze moeten worden verwijderd, wordt aangeduid met: Van u zullen zij uitgaan. Bij denzelfde: *“De eilanden zullen op Mij vertrouwen, en de schepen van Tharschisch in het beginsel, om uw zonen van verre aan te brengen, hun zilver en hun goud met hen”*, LX: 9; deze dingen eveneens betreffen de Kerk der natiën, en met de zonen die zullen worden aangebracht, worden degenen aangeduid die de ware dingen zullen opnemen; de overige dingen zie men boven ontvouwd in n. 50, 406, 514. Bij Hoschea: *“Ik zal Efraïm niet verderven; achter Jehovah zullen zij gaan; zoals een leeuw zal Hij brullen, omdat Hij zal brullen, en met eer zullen de zonen toetreden uit de zee; met eer zullen zij aankomen, zoals een vogel vanuit Egypte, en zoals een duif vanuit het land van Assyrië; en Ik zal hen doen wonen in hun huizen”*, XI: 9, 10, 11; met de zonen vanuit de zee worden de wetenschappelijke ware dingen en de redelijke ware dingen aangeduid; en daarom wordt gezegd dat zij zullen aankomen zoals een vogel vanuit Egypte, en zoals een duif vanuit het land van Assyrië; met Egypte wordt het natuurlijke aangeduid, en met Assyrië het redelijke, het ene en het andere ten aanzien van de ware dingen; maar deze dingen zijn eveneens boven ontvouwd, in n. 275, 601, 654. Bij David: *“Hoort dit, alle gij volken, neemt ter orde, alle gij bewoners der eeuw, zowel de zonen des mensen als de zonen des mans, tezamen rijk en behoeftig; mijn mond zal wijsheden spreken, en de overdenking mijns harten inzichten”*, Psalm XLIX: 2, 3, 4; met de zonen des mensen worden de geestelijke ware dingen aangeduid, welke uit den Heer door het Woord zijn, zijnde de leerstellige dingen; en met de zonen des mans worden de redelijke en de natuurlijke ware dingen aangeduid, welke vanuit het verstand zijn, aldus het verstand des Woords; met den rijke en den behoeftige worden degenen aangeduid die vanuit dezelve in vele dingen en die vanuit dezelve in weinig dingen wijs zijn. Bij denzelfde: *“Jehovah, keer weder, aanschouw vanuit de Hemelen, en zie en bezoek dezen wijnstok, en het stekje dat Uw rechterhand heeft*

geplant, en over den zoon dien Gij U gesterkt hadt; Uw hand zij voor den man Uwer rechterhand, voor den zoon des mensen dien Gij U gesterkt hadt”, Psalm LXXX: 15, 16, 18; deze dingen zeide David aangaande de Kerk en aangaande zich, hetgeen de zin der letter is; hij verstond immers zich onder het stekje en onder den zoon; maar in den geestelijken zin wordt met den wijnstok en met het stekje dat Jehovah heeft geplant, de geestelijke Kerk aangeduid, uitgebeeld door de zonen Israëls; met den zoon over wien Hij Zich had gesterkt, wordt het ware der leer vanuit het Woord aangeduid; met den man der rechterhand voor wien de hand zij, en met den zoon des mensen over wien Hij Zich had gesterkt, wordt aangeduid het ware des Woords in den natuurlijken zin, zijnde de zin der letter, en het ware des Woords in den geestelijken zin, zijnde de inwendige zin. Bij Ezechiël: *“Zie, Ik zal mijn heiligdom ontwijden, de grootheid Mijner sterkte, het verlangen uwer ogen, en de goedgunstigheid uwer ziel; en uw zonen en uw dochters, die gij hebt verlaten, zullen vallen door het zwaard”*, xxiv: 21, 25; aldus wordt beschreven de verwoesting van elk ware dat zij hebben die van de Kerk zijn; met het heiligdom dat Hij zal ontwijden, wordt aangeduid het Woord vanuit hetwelk de Kerk is; dit immers is het Heiligdom zelf, omdat het het Goddelijk Ware is; vanwege de macht ervan tegen de valse en de boze dingen die uit de Hel zijn, wordt hetzelfde genoemd de grootheid der sterkte van Jehovah; vanwege het inzicht en het hemels leven daaruit, wordt het genoemd het verlangen uwer ogen, en de goedgunstigheid uwer ziel; dat alle ware dingen met de aandoening ervan door de valse dingen zullen vergaan, wordt daarmede aangeduid dat uw zonen en uw dochters door het zwaard zullen vallen; de zonen zijn de ware dingen, de dochters de aandoeningen van het ware, en het zwaard het valse dat het ware vernietigt. Bij Mozes: *“Toen de Allerhoogste aan de natiën de erfenis gaf, toen Hij de zonen des mensen scheidde, stelde Hij de grenzen der volken naar het getal der zonen Israëls”*, Deut. xxxii: 8; deze dingen zijn gezegd over de Oude Kerken, welke vóór de Israëlitische waren geweest, en over de instauratie ervan uit den Heer; onder de natiën worden degenen verstaan die in het goede der liefde waren, en onder de zonen des mensen zij die in de ware dingen der leer vanuit dat goede zijn; dat zij alle ware en goede dingen hadden, wordt aangeduid met: Hij stelde de grenzen der volken naar het getal der zonen Israëls; dat de twaalf zonen Israëls of de twaalf Stammen de Kerk hebben uitgebeeld en vandaar betekend ten aanzien van alle ware en goede dingen, zie men boven in n. 39, 430, 657. Bij Jeremia *“De schaamte heeft den arbeid onzer vaderen opgegeten, van onze knapen jaren aan, hun vee en hun kudden van grootvee, hun zonen en hun dochters; wij liggen in onze schaamte, en*

onze schande overdekt ons”, III: 24, 25; bij denzelfde: “*Zie, Ik aanbrengende over u een natie van verre, o huis Israëls, en deze zal eten uw oogst en uw brood, zij zal eten uw zonen en uw dochters, zij zal eten uw kudde van kleinvee en uw kudde van grootvee, zij zal eten uw wijnstok en uw vijgeboom, zij zal arm maken de steden uwer vestingen op dewelke gij vertrouwt, door het zwaard*”, v: 15, 17; met deze dingen wordt in den geestelijken zin beschreven de verwoesting van alle dingen der Kerk bij de Israëlieten; onder de natie van verre wordt verstaan het valse van het boze, zijnde het valse van den zinlijken mens, vernietigende de ware dingen; met den oogst, het brood, de zonen, de dochters, de kudde van kleinvee, de kudde van grootvee, den wijnstok en den vijgeboom, welke die natie zal eten, worden alle dingen der Kerk aangeduid, met den oogst en het brood haar ware en goede dingen ten aanzien van de voeding, met de zonen en de dochters haar ware en goede dingen ten aanzien van de verwekking, met de kudde van kleinvee en van grootvee de geestelijke en de natuurlijke ware en goede dingen, met den wijnstok en den vijgeboom de inwendige en de uitwendige geestelijke Kerk vanuit dezelve. Bij Ezechiël: “*Indien drie mannen, Noach, Daniël en Job, in het midden ervan waren, de levende Ik; indien zij de zonen of indien zij de dochters zouden uitredden, die alleen zullen worden uitgered, en het land zal verlating worden; Ik zal het zwaard aanbrengen over het land, en uitroeien zal Ik daarvan den mens en het beest*”, XIV: 14, 16, 17, 18, 20; met deze dingen wordt eveneens de verwoesting van de Kerk beschreven ten aanzien van alle ware dingen van het goede en van alle goede dingen van het ware, uitgezonderd bij hen die door de ware dingen vanuit het Woord en door de verzoekingingen worden hervormd; dezen worden aangeduid met Noach, Daniël en Job; dat bij de overigen alle ware dingen van het goede en alle goede dingen van het ware zullen vergaan, wordt daarmede aangeduid dat zij de zonen of de dochters niet zullen uitredden, maar dat die alleen zullen worden uitgered; de verwoesting van de Kerk door de valse dingen wordt daarmede aangeduid dat het land verlating zal worden, en dat Ik het zwaard zal aanbrengen over het land; het land is de Kerk, en het zwaard is het valse vernietigende het ware; dat alle geestelijk en natuurlijk ware zal worden vernietigd, en dat vandaar alle inzicht en wetenschap van het ware zal vergaan, wordt daarmede aangeduid dat Ik daarvan zal uitroeien den mens en het beest. Bij denzelfde: “*De vaders zullen de zonen eten in het midden van u, en de zonen zullen hun vaders eten; Ik zal in u gericht maken, en Ik zal al uw overblijfselen in allen wind verstrooien*”, v: 10; bij Mozes behoorde het tot de vervloekingingen *dat zij het vlees der zonen en der dochters zouden eten*, Levit. XXVI: 29; daarmede dat de vaders de zonen zullen eten, en de zonen de

vaders, wordt aangeduid dat de boze dingen de ware dingen zullen vernietigen, en de valse dingen de goede dingen; de vaders zijn de boze en de goede dingen, en de zonen zijn de valse en de ware dingen; en omdat zo het al van het geestelijk leven bij den mens vergaat, wordt gezegd dat Hij gericht zal maken, en de overblijfselen in allen wind zal verstrooien; de overblijfselen zijn de ware en de goede dingen bij den mens van de kindsheid en de knapen jaren aan door den Heer weggeborgen. Ook leest men dat zij hun zonen hebben overgegeven aan de afgoden om te verslinden, en tot spijs, en door het vuur, in de volgende dingen; bij Ezechiël *“Gij hebt uw zonen genomen die gij Mij gebaard hadt, en gij hebt ze aan hen geslactofferd om te verslinden; is het wat kleins van uw hoerereien: gij hebt mijn zonen geslacht, en gij hebt hen overgeleverd, als gij dezelve voor hen hebt doen doorgaan: gij zit de dochter uwer moeder, en de zuster uwer zusters; zij walgden van haar echtgenoten en van haar zonen”*, xvi: 20, 21, 45; deze dingen betreffen de gruwelen van Hierosolyma; en met de zonen en de dochters slachtofferen aan de afgoden om te verslinden, wordt aangeduid alle ware en goede dingen der Kerk vernietigen en verteren; eender de ware dingen vanuit het Woord, met de zonen slachten, en dezelve voor hen doen doorgaan; dat zij de ware en de goede dingen des Woords hebben vernietigd door vervalsingen en echtbrekingen, wordt aangeduid met de hoerereien daar en elders in dit Hoofdstuk. Bij denzelfde: *“Ik zal hen met hun gaven bevelken, deswege dat zij alle opening van de baarmoeder hebben overgeleverd, opdat Ik hen verwoeste: waarom offert gij gaven, wanneer gij uw zonen heenleidt door het vuur; gij zijt bevelkt door al uw afgoden”*, xx: 26, 31; de ware dingen vernietigen door de boze dingen van de liefde van zich, en door de begeerten vanuit het eigene, wordt aangeduid met de zonen heenleiden door het vuur; en vernietigen door de valse dingen, wordt aangeduid met bevelkt worden door de afgoden; dat de afgoden betekenen de valse dingen van leer en eredienst welke vanuit het eigen inzicht zijn, zie men boven in n. 587. Bij denzelfde: *“Oholiba en Oholiba hebben gehoereerd, en bloeden zijn in haar handen, en met haar afgoden hebben zij gehoereerd; en ook haar zonen die zij Mij hebben verwekt, hebben zij aan hen overgegeven tot spijze”*, xxiii: 37; onder Oholiba worden Samaria en Hierosolyma verstaan, en onder Samaria wordt de geestelijke Kerk verstaan, en onder Hierosolyma de hemelse Kerk, de ene en de andere ten aanzien van de leer; de vervalsingen en de echtbrekingen van het Woord worden daarmede aangeduid, dat zij hebben gehoereerd, en dat de bloeden in haar handen zijn; de valse dingen daaruit vanuit het eigen inzicht worden daarmede aangeduid dat zij met haar afgoden hebben gehoereerd; daaruit blijkt wat daarmede wordt aangeduid dat zij haar

zonen hebben overgegeven aan de afgoden tot spijze, namelijk dat zij de ware dingen vanuit het Woord hebben vernietigd door valse dingen. Aangezien de zonen de ware dingen betekenen, worden derhalve de zaden die vielen in de goede aarde, door den Heer ZONEN DES KONINKRIJKS genoemd, en het onkruid, zijnde de valse dingen, ZONEN VAN HET BOZE, Matth. XIII: 38. Voorts worden zij die in de ware dingen zijn, ZONEN DES LICHTS genoemd, Joh. XII: 36; zij die in het huwelijk van het ware en het goede uit den Heer zijn, ZONEN DER BRUILOFT, Markus II: 19; en zij die zijn wederverwekt, ZONEN GODS, Joh. I: 11, 12, 13. Omdat met de Stenen in het Woord de ware dingen worden aangeduid, zeide Johannes de Doper *dat God vanuit deze stenen Abraham zonen kan opwekken*, Lukas III: 8; dat met de stenen worden aangeduid de ware dingen waarop de innerlijke ware dingen worden gegrondvest, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 643, 1298, 3720, 6426, 8609, 10376. Zoals met de zonen de ware dingen worden aangeduid, evenzo worden met hen ook in den tegengestelden zin de valse dingen aangeduid, zoals in sommige boven aangevoerde plaatsen; bij Jesaja: *“Bereidt voor zijn zonen een slachting vanwege de ongerechtigheid hunner vaders, opdat zij niet opstaan en het land bezitten, en de aangezichten des lands met steden worden vervuld: Ik zal tegen hen opstaan, en uitroeien zal Ik van Babel den naam en het overschot, en den zoon en den zoonszoon; en Ik zal haar stellen tot een erfenis van de eend, en tot poelen der wateren, en Ik zal haar uitvegen met bezemen door te verderven”*, XIV: 21, 22, 23; deze dingen betreffen Babel, waarmede de echtbreking van het Woord en de ontwijding wordt aangeduid; hier wordt gehandeld over de totale verwoesting van het ware bij hen die onder Babel worden verstaan; dat de ware dingen bij hen volslagen zijn vernietigd door de echtbreking van het Woord, wordt aangeduid met: *Bereidt voor zijn zonen een slachting, opdat zij niet opstaan en het land bezitten, en de aangezichten des lands met steden worden vervuld; onder het land wordt de Kerk verstaan waarin de ware dingen zijn, en onder de steden worden de leerstellige dingen vanuit louter valse dingen verstaan; dat alle ware dingen zullen vergaan van eersten tot laatsten, wordt daarmede aangeduid dat van Babel zal worden uitgeroeid de naam en het overschot, de zoon en den zoonszoon; dat er hoegenaamd niets van het ware zal overblijven, wordt aangeduid met: Met bezemen zal zij worden uitgeveegd door te verderven.* Men moet weten, dat met de zonen in de boven aangevoerde plaatsen degenen worden aangeduid die in de ware dingen of die in de valse dingen zijn; doch omdat de geestelijke zin des Woords niet iets gemeen heeft met personen, worden derhalve in dien zin met de zonen de ware of de valse dingen

aangeduid los van de idee van den persoon; dat de geestelijke zin zodanig is, is omdat de idee van den persoon de denking en haar uitbreiding in den Hemel elken kant uit eindig maakt; elke denking immers die vanuit de aandoening van het ware voortgaat, gaat door den Hemel overal heen, en zij wordt ook niet begrensd dan alleen zoals het licht in de schaduw; doch wanneer er tevens de persoon wordt gedacht, dan wordt de idee begrensd daar waar de persoon is, en met dezelve ook het inzicht: dit is de oorzaak dat met de zonen in den geestelijken zin de ware dingen of de valse dingen abstract genomen worden aangeduid.

725. Dat de manlijke zoon betekent de leer van het ware voor de Kerk die Nova Hieroslyma wordt genoemd, is omdat met de zoon het ware wordt aangeduid, zoals nu boven is getoond; en met den manlijken zoon wordt het ware der leer vanuit het Woord aangeduid, bijgevolg de leer van het echte ware, welke voor de Kerk is; dat het de leer is voor de Kerk die Nova Hierosolyma wordt genoemd, is omdat onder de vrouw die den manlijken zoon baarde, die Kerk wordt verstaan, zoals eveneens boven is getoond. De leer van het ware die voor de Kerk is, wordt ook met het manlijke aangeduid in de volgende plaatsen; bij Mozes: *“God schiep den mens in Zijn beeld, in het beeld Gods schiep Hij hem, manlijk en vrouwelijk schiep Hij hen”*, Gen. “i: 27. *“Manlijk en vrouwelijk schiep Hij hen, en Hij zegende hen, en Hij noemde hun naam Mens, ten dage waarop zij geschapen werden”*, Gen. v: 2; wat de dingen die in de eerste Hoofdstukken van Genesis over de Schepping van den Hemel en de Aarde, over het Paradijs, over het eten van den boom der wetenschap worden vermeld, behelzen, kan niemand weten dan alleen vanuit den geestelijken zin; die Historische dingen immers zijn gemaakte Historische dingen, maar nochtans heilig, omdat de afzonderlijke dingen van binnen of in den schoot geestelijk zijn: met die dingen wordt de restauratie van de Oudste Kerk beschreven, welke de uitmuntendste van alle op deze Aardbol is geweest; haar restauratie met de schepping van den Hemel en de aarde, haar inzicht en wijsheid met den Tuin in Eden, en haar afneming en val met het eten van den boom der wetenschap; daaruit blijkt dat onder den Mens, die genoemd werd Adam en Chavah, die Kerk wordt verstaan; want gezegd wordt: Manlijk en vrouwelijk schiep Hij hen, en Hij noemde hun naam Mens; en omdat die Kerk onder den een en de ander wordt verstaan, zo volgt dat onder manlijk wordt verstaan het ware ervan, en onder vrouwelijk het goede ervan; aldus eveneens onder manlijk de leer, en onder vrouwelijk het leven, aangezien de leer van het ware eveneens de leer der liefde en der naastenliefde is, aldus de leer des levens, en het leven van het goede eveneens

het leven der liefde en der naastenliefde is, aldus het leven der leer, dat is, het leven volgens de leer; deze twee worden verstaan onder manlijk en vrouwelijk, en tezamen genomen en door het huwelijk verbonden worden zij Mens genoemd, en eveneens maken zij de Kerk welke onder den Mens, zoals boven is gezegd, wordt verstaan; deswege eveneens is Adam geheten naar *humus*, en *humus* betekent vanwege de opneming der zaden de Kerk ten aanzien van de ware dingen der leer; de zaden immers betekenen in het Woord de ware dingen; en Chavah is geheten naar *leven* “*omdat zij de moeder zal zijn van al het levende*”, zoals gezegd wordt in Gen. III: 20. Dat die twee, namelijk de leer en het leven, tezamen genomen en verbonden door een huwelijk als het ware, Mens worden geheten, en eveneens de Kerk maken, is omdat de mens een mens is krachtens het verstand van het ware en krachtens den wil van het goede, bijgevolg krachtens de leer des levens, omdat deze des verstands is, en krachtens het leven der leer, omdat dit des wils is; iets eenders is het geval met de Kerk; de Kerk immers is in den mens, en zij is de mens zelf. Dat die twee, welke worden aangeduid met manlijk en vrouwelijk, niet twee zullen zijn maar één, leert de Heer bij de Evangelisten: “*Jezus zeide: Hebt gii niet gelezen dat Hij Die gemaakt heeft van het begin der schepping aan, hen manlijk en vrouwelijk heeft gemaakt, en de twee zullen tot één vlees zijn; daarom zijn zij niet langer twee, maar een vlees*”, Math. XIX: 4, 5, 6; Markus X: 6, 8; deze dingen eveneens moeten, evenzeer als de afzonderlijke dingen des Woords, niet alleen natuurlijk maar ook geestelijk worden verstaan; en als het niet ook geestelijk geschiedt, weet niemand wat het betekent dat de manlijke en de vrouwelijke [*faemina*], of echtgenoot en echtgenote, niet langer, twee zijn, maar een vlees, zoals eveneens wordt gezegd in Gen. II: 24; onder den manlijke en de vrouwelijke wordt in den geestelijken zin hier zoals boven het ware en het goede verstaan, bijgevolg ook de leer van het ware, zijnde de leer des levens, en het leven van het ware, zijnde het leven der leer; deze twee zullen niet twee zijn, maar één, aangezien het ware niet het ware bij den mens wordt zonder het goede des levens, noch het goede bij wien ook het goede wordt zonder het ware der leer; want het goede wordt niet het geestelijk goede tenzij door de ware dingen, en het geestelijk goede is het goede, niet echter het natuurlijk goede zonder dat; wanneer die één zijn, dan is het ware van het goede, en is het goede van het ware; dit ene wordt verstaan onder één vlees; iets eenders is het geval met de leer en het leven; deze eveneens maken één mens der Kerk, wanneer de leer des levens en het leven der leer bij hem verbonden zijn; de leer immers leert hoe men moet leven en doen, en het leven leeft dat en doet dat: uit deze dingen eveneens kan vaststaan, dat met den

manlijken zoon de leer der liefde en der naastenliefde wordt aangeduid, bijgevolg de leer des levens. Aangezien het ware der leer of de leer van het ware, wordt aangeduid met den manlijke, was derhalve de Wet gegeven *dat elk manlijke openende de baarmoeder, Jehovah heilig zou zijn*, Exod. XIII: 12, 15; Deut. xv: 19; Lukas II: 23; vanuit het huwelijk immers van het ware en het goede, hetwelk in den geestelijken zin wordt verstaan onder het huwelijk van den man en de vrouw, zoals boven is gezegd, worden ware en goede dingen geboren, welke vandaar in dien zin worden aangeduid met de zonen en de dochters, de ware dingen met de zonen, en de goede dingen met de dochters; en omdat elk mens wordt hervormd en wederverwekt door ware dingen, want zonder de ware dingen weet de mens niet wat en hoedanig het goede is, aldus weet hij den weg tot den Hemel niet, is het daarvandaan, dat het ware dat het eerst geboren is vanuit het huwelijk van het ware en het goede, Jehovah geheiligd werd; het eerst geboren ware is eveneens de leer van het ware, want dat wat het eerste is, is in de volgende dingen het al, aldus is het alle ware, en alle ware is de leer: doch men moet terdege weten, dat met den eerstverwekte het ware wordt aangeduid dat van het goede der naastenliefde is, bijgevolg het goede der naastenliefde in zijn vorm en in zijn hoedanige, aldus het ware; want de vorm van het goede en het hoedanige van het goede is het ware; dat dit met het eerstverwekte wordt aangeduid, is omdat vanuit het goede der liefde, hetwelk met de baarmoeder en het kleine kind daar wordt aangeduid, niet iets anders kan worden geboren dan het goede der naastenliefde; en dit goede wordt niet het goede tenzij wanneer het geformeerd en gequalificeerd is, aldus tenzij het in den vorm is waarin het zijn hoedanige heeft; en de vorm ervan wordt het ware genoemd, maar nochtans is hetzelfde het goede in een vorm. Uit de bovengezegde dingen kan ook vaststaan, waarom het bevolen was *dat elk manlijke zou verschijnen driemaal in het jaar voor het aangezicht van den Heer Jehovah*, Exod. XXIII: 17; Hfdst. XXXIV: 23; Deut. XVI: 16; namelijk op de drie feesten, waarmede werd aangeduid het al der wederverwekking van haar eerste tot het laatste; en omdat het al der wederverwekking geschiedt door de des levens geworden ware dingen der leer uit den Heer, moesten zich derhalve alle manlijken, met wie de ware dingen werden aangeduid, zich aan den Heer vertonen, opdat zij door Hem worden gemonsterd en daarna geleid; met driemaal in het jaar wordt ook aangeduid bij voortduur, en met het aangezicht van Jehovah de Goddelijke Liefde, vanuit dewelke de mens wordt geleid: ook is dit geschied, omdat met Hierosolyma de Kerk werd aangeduid ten aanzien van de leer, en vandaar eveneens de leer der Kerk. Aangezien de Brandoffers en de Slachtoffers de

hemelse en de geestelijke dingen betekenden, de Brandoffers de hemelse, en de Slachtoffers de geestelijke, was derhalve de Wet gegeven *dat de Brandoffers zouden geschieden vanuit volkomen mannetjes, óf vanuit het kleinvee, óf vanuit het grootvee: doch de Slachtoffers óf vanuit mannetjes, of vanuit wijfjes*, Levit. I: 2, 3; Hfdst. III: 1, 6; de oorzaken hiervan waren deze, dat de hemelse dingen die dingen zijn welke der liefde tot den Heer zijn, aldus van het huwelijk van het goede en het ware; doch de geestelijke dingen zijn die dingen welke der naastenliefde jegens den naaste zijn, aldus niet des huwelijks, maar der bloedverwantschap van het ware met het goede; in de bloedverwantschap zijn de ware en de goede dingen zoals zusters en broeders, in het huwelijk echter zijn de ware en de goede dingen zoals echtgenoot en echtgenote; vandaar was het, dat de Brandoffers waren vanuit volkomen mannetjes [*masculus*], waarmede de echte ware din gen worden aangeduid vanuit het Woord, of vanuit de leer vanuit het Woord welke verbonden waren met het goede der liefde tot den Heer, welk goede met het altaar en met deszelfs vuur werd aangeduid; dat de Slachtoffers zouden geschieden of vanuit mannetjes, of vanuit wijfjes [*faemellis*], was omdat met de mannetjes de ware dingen werden aangeduid, en met de wijfjes de goede dingen, doch niet door huwelijk maar door bloedverwantschap verbonden; en omdat de ene en de andere zoals broeders en zusters vanuit een ouder zijn, behaagde de eredienst vanuit de ware dingen evenzeer als die vanuit de goede dingen, dat is, vanuit de mannetjes evenzeer als vanuit de wijfjes. Omdat alle geestelijke voeding geschiedt vanuit de ware dingen die uit het goede zijn, is derhalve ook de Wet gegeven *dat de manlijke onder de priesters de heilige dingen zou eten*, Levit. VI: 18, 29; Hfdst. VII: 6; dit was ingesteld, omdat met de mannelijken de ware dingen der leer worden aangeduid, zijnde de leerstellige dingen, zoals boven; en met de priesters de goede dingen der liefde, zijnde de goede dingen des levens; en met de samenetingen [*commessiones*] uit de heilige dingen, welke voor Aharon en zijn zonen waren, werd de geestelijke voeding aangeduid. Bij Mozes: *“Wanneer zij zouden toetreden tot een stad om tegen haar te strijden, zo zult gij haar uitnodigen tot den vrede; Indien zij niet aanneemt, zo zult gij al den manlijke van haar slaan met den mond des zwaards, doch de vrouwen, de kleine kinderen, de beesten en den buit zult gij nemen”*, Deut. XX: 10 tot 14; de oorzaak dat al den manlijke in de stad die den vrede niet aannam, zou worden geslagen met den mond des zwaards, niet echter de vrouwen, de kleine kinderen en de beesten, was omdat met de stad de leer wordt aangeduid, en met de stad der natiën in het land Kanaän de leer van het valse; eender met de manlijken dier stad; en met den vrede niet aannemen wordt aangeduid niet samenstemmen

met de ware en de goede dingen der Kerk, welke met de zonen Israëls werden aangeduid; met den mond des zwaards, waarmede de manlijken zouden worden geslagen, wordt aangeduid het ware dat het valse vernietigt; en omdat de valse dingen enig en alleen strijden tegen de ware en de goede dingen, en dezelve vernietigen, niet echter de boze dingen zonder de valse dingen, werden derhalve de vrouwen, de kleine kinderen en de beesten, waarmede bij de natiën de boze dingen werden aangeduid, niet geslagen; de boze dingen immers kunnen door de ware dingen getemd, verbeterd, en hervormd worden. Bij Jeremia: *“Vervloekt zij de man die zijn vader heeft geboodschapt door te zeggen: U is een manlijke zoon geboren; door te verblijden heeft hij hem verblijd; deze man zij zoals de steden die Jehovah omkeert”*, xx: 15, 16; deze dingen betreffen hen die in de Kerk verwoest zijn, waarin niets anders dan valse dingen regeren en worden aangenomen; vandaar wordt met *“vervloekt zij de man die zijn vader heeft geboodschapt [evangelizavit] door te zeggen: U is een manlijke geboren”* degene aangeduid die het valse erkent en voor waar verklaart, aldus de leer van het valse voor de leer van het ware; met *“door te verblijden heeft hij verblijd”* wordt de aanvaarding vanuit de aandoening van het valse aangeduid; deze man zij zoals de steden die Jehovah omkeert, betekent dat het hiermede is gesteld zoals met de leren die vanuit louter valse dingen zijn, welke de Heer uit de Kerk heeft verbannen, en evenals de steden in de natie Kanaän heeft vernietigd; de vergelijking geschiedt met steden, omdat de steden ook leren betekenen. Bij Ezechiël: *“Gij hebt genomen de vaten uws sieraads vanuit mijn goud, en vanuit mijn zilver, hetwelk Ik u gegeven had, en gij hebt u mansbeelden gemaakt, waarmede gij hebt gehoereerd”*, xvi: 17; deze dingen betreffen de gruwelen van Hierosolyma, waarmede de vervalsingen en de echtbrekingen van het Woord worden aangeduid, welke geschied zijn door aanplooiingen aan de begeerten van de lichamelijke en aardse liefden; de vaten des sieraads vanuit het goud en vanuit het zilver des Heren, betekenen de erkenningen van het goede en het ware, zijnde de goede en de ware dingen van den zin der letter des Woords; die worden vaten geheten, omdat zij in zich de geestelijke ware en goede dingen bevatten, en vaten des sieraads omdat zij schijnbaarheden en zo vormen der innerlijke dingen zijn; die welke vanuit het goud zijn, betekenen die welke vanuit het goede zijn, en vanuit het zilver die welke vanuit het ware zijn; gij hebt u mansbeelden gemaakt, waarmede gij hebt gehoereerd, betekent de valse schijnbaarheden alsof zij de ware dingen der leer zijn, dewelke vervalst zijn; mansbeelden zijn schijnbaarheden van het ware, en toch valse dingen, en hoereren is vervalsen. Bij Malachia: *“Vervloekt zij de bedriegende die in de kudde van kleinvee een mannetje heeft, en den Heer*

het verdorvene belovende en slachtofferende”, 1: 14; met het mannetje in de kudde van kleinvee wordt het echte ware der leer vanuit het Woord aangeduid; met het verdorvene wordt het vervalste aangeduid; en met beloven en slachtofferen wordt vereren aangeduid, aldus vanuit de vervalste dingen, wanneer het ware wordt geweten; dat die erediens, omdat die bedriegelijk is, hels is, wordt aangeduid met: Vervloekt zij de bedriegende. Uit deze en gene dingen, welke aangaande de betekenis van den manlijke en aangaande de betekenis van den zoon vanuit het Woord zijn getoond, kan vaststaan, dat met den manlijken zoon, dien de vrouw, omgeven met de zon, en op wier hoofd een kroon van twaalf sterren was, baarde, de leer van het ware wordt aangeduid, aldus de leer der liefde en der naastenliefde voor de Kerk, die Nova Hierosolyma wordt genoemd, waarover in Hfdst. XXI van dit Boek.

726. Die al de natiën zal weiden met een ijzeren roede; dat dit betekent welke met de macht van het natuurlijk ware vanuit het geestelijk ware diegenen zal overtuigen en berispen die in de valse en de boze dingen zijn, en toch in de Kerk waar het Woord is, staat vast uit de betekenis van weiden, zijnde leren, waarover boven n. 482; hier editer overtuigen en berispen, omdat gezegd wordt dat hij zal weiden met een ijzeren roede; uit de betekenis van alle natiën, zijnde zij die in de valse en de boze dingen zijn, waarover ook boven, n. 175, 331, 625; en uit de betekenis van de ijzeren roede, zijnde de macht van het natuurlijk ware vanuit het geestelijk ware; met de roede immers of den stok wordt de macht aangeduid, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het geestelijk Goddelijk Ware, en met ijzer het ware in den natuurlijken mens: dat het de macht is van het ware van den natuurlijken mens vanuit den geestelijken, welke wordt aangeduid met de ijzeren roede, is omdat alle macht die de ware dingen hebben in den natuurlijken mens, is vanuit den invloed van het ware en het goede vanuit den geestelijken mens, dat is, vanuit den invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer door den geestelijken mens in den natuurlijken; de Allene Heer immers heeft de macht, en Hijzelf oefent die uit door het Goddelijk Ware hetwelk uit Hem voortgaat. Maar opdat deze dingen klaarder worden doorvat, moet het worden getoond: i. Dat de Heer Oneindige Macht heeft. ii. Dat de Heer die heeft vanuit Zich door Zijn Goddelijk Ware. iii. Dat alle Macht tezamen is in laatsten, en dat vandaar de Heer Oneindige Macht heeft vanuit eersten door laatsten. iv. Dat de Engelen en de mensen voor zoveel als zij opnemingen zijn van het Goddelijk Ware uit den Heer, voor evenzoveel machten zijn. v. Dat de macht zetelt in de ware dingen van den natuurlijken mens, voor zoveel als deze den invloed uit den Heer door den geestelijken mens opneemt. vi. Dat de ware dingen van den

natuurlijken mens niets van macht hebben zonder dien invloed. 1. *Dat de Heer Oneindige Macht heeft*, kan hieruit vaststaan, dat Hij de God des Hemels en de God der aarde is, dat Hij het Heelal heeft geschapen, van zo ontelbaar vele sterren, welke zonnen zijn, vol; en zoveel werelden daarin, en in die werelden aardbollen, welke werelden en de aardbollen daarin, in getal verscheidene honderdduizenden te boven gaan; en dat Hij dezelve, omdat Hij ze geschapen heeft, alleen in stand houdt en aanhoudend ondersteunt; voorts dat Hij evenals Hij de natuurlijke Werelden heeft geschapen, aldus eveneens de geestelijke Werelden boven dezelve heeft geschapen, en deze voortdurend vult met Engelen en geesten, ten getale van myriaden en myriaden; dat Hij onder dezelve hellen heeft verborgen even talrijk als er Hemelen zijn; en dat Hij aan alle en de afzonderlijke dingen welke in de werelden der natuur en in de werelden boven de natuur zijn, Alleen het leven geeft; en dat, omdat Hij Alleen het leven geeft, geen Engel, geest en mens, een hand en voet kan bewegen dan alleen door Hem: hoedanige Oneindige Macht de Heer heeft, blijkt vooral hieruit, dat Hij Alleen allen die vanuit zo vele aarden in de geestelijke werelden komen, zijnde ettelijke myriaden vanuit onzen aardbol alleen al iedere week, en bijgevolg zo vele myriaden vanuit zo vele duizenden aardbollen in het heelal, opneemt, en door duizenden verborgenheden der Goddelijke Wijsheid leidt, een ieder tot de plaats zijns levens, de gelovigen tot hun plaatsen in de Hemelen, en de ongelovigen tot hun plaatsen in de hellen; en dat Hij overal, van elke zijde, de denkingen, bedoelingen, en willen van allen afzonderlijk evenals universeel bestuurt, en maakt dat allen en ieder afzonderlijk in de Hemelen zich in de gelukzaligheid verheugen, en dat allen en ieder afzonderlijk in de hellen in hun banden zijn, en wel dermate dat zelfs niet een van hen de hand durft oplichten, te minder in opstand komen, en enig Engel nadeel berokkenen; en dat allen aldus in orde, en in banden, worden gehouden, hoezeer ook de Hemelen en de hellen tot in het eeuwige worden vermenigvuldigd; deze dingen en meer, welke vanwege de menigte niet kunnen worden opgesomd, kunnen niet bestaan tenzij de Heer Oneindige Macht [*Potentia*] heeft. Dat de Heer Alleen alle dingen bestuurt, leert Hijzelf bij Mattheus: “*Mij is gegeven alle mogendheid [potestas] in den Hemel en op aarde*”, xxviii: 18; en *dat Hijzelf het leven is*, Joh. v: 26; Hfdst. xi: 25, 26; Hfdst. xiv: 6. II. *Dat de Heer de Oneindige Macht heeft vanuit Zich door Zijn Goddelijke Ware*, is omdat het Goddelijk Ware is het Goddelijke voortgaande; en vanuit het Goddelijke dat vanuit den Heer voortgaat, geschieden alle dingen die boven aangaande de Oneindige Macht des Heren zijn gezegd; het Goddelijk Ware in zich beschouwd, is de Goddelijke Wijsheid, welke zich

naar alle kanten heen uitbreidt, zoals het licht en de warmte in onze Wereld uit de zon; de Heer immers verschijnt in de geestelijke Wereld, waar de Engelen en de geesten zijn, als Zon, vanuit de Goddelijke Liefde; al wat voortgaat vanuit die Zon, wordt het Goddelijk Ware genoemd; en dat wat voortgaat, brengt voort; dat wat voortgaat, is eveneens Hijzelf, omdat het vanuit Hemzelf is; en daarom is de Heer in de Hemelen het Goddelijk Ware. Opdat men evenwel wete, dat de Heer Oneindige Macht heeft door het Goddelijk Ware, zal iets worden gezegd over het wezen en het bestaan ervan; dit kan vanuit den natuurlijke mens en diens schijnsel niet worden begrepen dan alleen door zulke dingen die voortgaan vanuit de zon der wereld, vanuit welke dingen en door welke dingen zij alle macht heeft in haar wereld, en in de aardbollen die onder haar licht en warmte zijn; vanuit de zon der wereld zijn als vanuit haar bron uitgegaan de aura's en atmosferen welke aethers en luchten worden genoemd; weswege het naast rondom haar de zuivere aether is, en verder van haar verwijderd de minder zuivere aethers, en ten slotte de luchten, maar deze en gene rondom de aardbollen: die aethers en luchten volume-gewijs aangedreven geven de warmte, doch afzonderlijk gemodificeerd geven zij het licht; door deze oefent die zon al haar macht uit, en brengt zij al haar uitwerking buiten zich voort, aldus door de aethers en door de luchten door middel van de warmte en tegelijk door middel van het licht. Vanuit deze dingen kan men enige idee vormen aangaande de Oneindige Macht des Heren door het Goddelijk Ware; vanuit Hem als Zon stroomden eender aura's en atmosferen uit, maar geestelijke, omdat zij vanuit de Goddelijke Liefde zijn, welke die Zon maakt; dat er zulke atmosferen in de geestelijke Wereld zijn, kan vaststaan uit de ademhaling der Engelen en der geesten; die geestelijke aura's en atmosferen, welke den Heer als Zon het naast zijn, zijn allerzuiverst, doch bij graden werden zij verwijderd door minder en minder zuivere graden; vandaar is het, dat er drie Hemelen zijn, de binnenste Hemel in een zuiverder aura, de middelste Hemel in een minder zuivere aura, en de laatste Hemel in een nog minder zuivere aura; omdat die aura's of atmosferen, welke geestelijk zijn, vanuit den Heer als Zon zijn ontstaan, brengen zij, in het gemeen aangedreven, warmte teweeg, en afzonderlijk gemodificeerd brengen zij licht teweeg; die Warmte, welke in haar wezen de Liefde is, en dat Licht, hetwelk in zijn wezen de Wijsheid is, worden in het bijzonder het Goddelijk Ware genoemd, en dezelve tezamen met de aura's welke eveneens geestelijk zijn, worden het Goddelijke voortgaande genoemd: vanuit deze nu zijn de Hemelen geschapen, en eveneens de werelden; want vanuit de geestelijke wereld zijn alle dingen die in de natuurlijke wereld ontstaan, voortgebracht,

zoals de uitwerkingen vanuit haar uitwerkende oorzaken. Vanuit deze dingen nu kan zoals in een natuurlijken spiegel worden beschouwd de schepping van den Hemel en de Aarde door het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer als de Zon, welke boven de engellijke Hemelen is; en eveneens kan enigermate begrepen worden, dat de Heer Oneindige Macht heeft door het Goddelijke Voortgaande, hetwelk in het algemeen het Goddelijk Ware wordt genoemd: dit eveneens wordt verstaan onder deze woorden bij Johannes: *“In den aanvang was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord; alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is niets gemaakt dat gemaakt is: en de wereld is door Hetzelve gemaakt”*, 1: 1, 3, 10; en bij David: *“Door het Woord van Jehovah zijn de Hemelen gemaakt”*, Psalm xxxiii: 6; het Woord betekent het Goddelijk Ware. III. *Dat alle Macht tezamen is in laatsten, en dat vandaar de Heer Oneindige Macht heeft vanuit eersten door laatsten*; wat onder laatsten wordt verstaan, zal eerst worden gezegd; eersten zijn de dingen die in den Heer zijn, en die het naast uit Hem voortgaan; laatsten zijn de dingen die het verst van Hem verwijderd zijn, welke in de natuur zijn, en laatsten daar; deze worden laatsten geheten, omdat de geestelijke dingen, zijnde de eerdere dingen, in dezelve stilhouden, en op dezelve als op hun basissen blijven staan en rusten; en daarom zijn zij onbewegelijk; vandaar worden deze de laatsten der Goddelijke orde genoemd. Dat in de laatsten is alle macht, is omdat de eerdere dingen in dezelve tegelijk zijn; zij bestaan immers daar samen in volgorde, welke de gelijktijdige orde wordt genoemd; er is immers een nexus van alle dingen uit den Heer Zelf door de dingen die des Hemels zijn en die der wereld zijn tot aan de laatsten toe; en omdat in de laatsten de eerdere dingen, welke opeenvolgend voortschrijden, tegelijk zijn, zoals is gezegd, zo volgt dat in laatsten uit eersten de macht zelf is; maar de Goddelijke macht is de macht door het Goddelijke voortgaande, hetwelk het Goddelijk Ware wordt genoemd, zoals in het vlak voorafgaande Artikel is getoond. Uit hoofde hiervan is het, dat het Menselijk geslacht als het ware de basis tot de pilaar is, of als het ware het fundament tot het paleis is, voor de Hemelen; bijgevolg dat de Hemelen in volgorde blijven bestaan op de dingen die der Kerk zijn bij de mensen in de wereld, aldus op de Goddelijke Ware dingen in laatsten, zijnde de Goddelijke Ware dingen zodanig als zij van het Woord zijn in den zin van haar letter: hoedanige sterkte die dingen inhebben, kan niet in het kort worden beschreven; in die laatsten vloeit bij den mens de Heer in uit Zich, aldus uit Eersten, en bestuurt, en in volgorde en in een nexus houdt Hij alle dingen samen die in de geestelijke Wereld zijn. Omdat nu de Goddelijke Macht zelf in die laatsten zetelt, kwam derhalve de Heer Zelf in de wereld, en

is Hij Mens geworden, opdat Hij in laatsten tegelijk zou zijn zoals Hij in eersten is, ten dien einde opdat Hij door laatsten vanuit eersten alle dingen, welke ongeordend waren geworden, in de orde zou kunnen terugbrengen, namelijk alle dingen in de hellen en eveneens in de Hemelen; dit is de oorzaak van de Komst des Heren geweest; want vlak vóór de Komst der Heren was er niet enig Goddelijk Ware in laatsten bij de mensen in de wereld, en in het geheel niet in de Kerk, welke toen bij de Joodse natie was, tenzij vervalst en verdraaid, en vandaar hadden de Hemelen ook niet enige basis; en daarom zouden indien niet de Heer in de wereld was gekomen, en Hij zo Zelf het laatste had aangenomen, de Hemelen, welke vanuit de inwoners van dezen aardbol waren, naar elders zijn overgebracht, en zou het gehele menselijke geslacht op dezen Aardbol met een eeuwig dood zijn vergaan: doch nu is de Heer in Zijn volle, en zo in Zijn Almacht op aarde zoals Hij het is in de Hemelen, omdat Hij is in laatsten en in eersten: aldus kan de Heer al degenen zaligen die in de Ware Goddelijke dingen vanuit het Woord zijn, en in een leven volgens dezelve; want bij dezen kan Hij in de laatste Ware dingen vanuit het Woord tegenwoordig zijn, en wonen, aangezien de laatste ware dingen ook van Hem zijn, en zij Hemzelf zijn omdat zij uit Hem zijn, volgens Zijn woorden bij Johannes: *“Wie mijn geboden heeft, en dezelve doet, die is het die Mij liefheeft, en Mijn vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen en woning bij hem maken”*, XIV: 21, 23. *iv. Dat de Engelen en de mensen, voor zoveel als zij opnemingen zijn van het Goddelijk Ware uit den Heer, voor evenzoveel machten zijn*, kan vaststaan uit de dingen die nu boven zijn gezegd, namelijk dat de Heer Oneindige Macht heeft, en Hij Alleen de macht door Zijn Goddelijk Ware; en hieruit dat de Engelen niets anders zijn dan de opnemende vormen van het Goddelijk Ware; eender de mensen; vandaar is het, dat met de Engelen in het Woord de Goddelijke Ware dingen worden aangeduid, en dat zij goden worden geheten: hieruit volgt, dat zij voor zoveel en hoedanig zij het Goddelijk Ware uit den Heer opnemen, voor evenzoveel en zodanig machten zijn. *v. Dat de macht zetelt in de Ware dingen van den natuurlijken mens, voor zoveel als deze den invloed uit den Heer door den geestelijken mens opneemt*, volgt uit de dingen die voorafgaan, namelijk dat de Goddelijke Ware dingen alle macht hebben in laatsten vanuit eersten, en de natuurlijke mens is het receptakel der laatsten. Maar er zijn tot het natuurlijk gemoed des mensen twee wegen, de ene vanuit den Hemel, de andere vanuit de wereld; de weg vanuit den Hemel leidt door het geestelijk gemoed in het redelijk gemoed en door dit in het natuurlijk gemoed; en de weg vanuit de wereld door het zinlijk gemoed, hetwelk het naast in de wereld uitstaat en aan

het lichaam kleeft: daaruit kan vaststaan, dat de Heer met het Goddelijk Ware niet invloeit in den natuurlijken mens dan alleen door den geestelijken, en voor zoveel als de natuurlijke mens daaruit den invloed opneemt, voor evenzoveel is daar macht. Onder de macht daar wordt verstaan de macht tegen de hellen, zijnde de macht om de boze en de valse dingen te weerstaan, en die te verwijderen; en voor zoveel als zij worden weerstaan en verwijderd, voor evenzoveel komt de mens in de engellijke macht, en eveneens in het inzicht, en wordt hij een zoon des Koninkrijks: over de macht der Engelen zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 228 tot 233; en over het inzicht en de wijsheid van hen, n. 265 tot 275. VI. *Dat de ware dingen van den natuurlijken mens niets van macht hebben zonder dien invloed*, volgt als consequentie uit hetgeen vlak tevoren is gezegd; de ware dingen van den natuurlijken mens zonder den invloed door den geestelijken mens, hebben niets van den Heer in zich, vandaar eveneens niets van leven; en ware dingen zonder het leven zijn geen ware dingen, ja zelfs zijn het innerlijk beschouwd valse dingen; en valse dingen hebben hoegenaamd niets van macht, omdat zij zijn tegengesteld aan de ware dingen, welke alle macht hebben. Deze dingen nu zijn aangevoerd opdat men wete wat er wordt verstaan onder de macht van het natuurlijk ware vanuit het geestelijke, welke wordt aangeduid met de ijzeren roede waarmee de uit de vrouw geboren manlijke zoon alle natiën zal weiden.

727. Dat de Roede en de Stok de macht betekenen, en wel de macht van het Goddelijk Ware, is voornamelijk daarvandaan, dat het twijgen of takken van bomen waren, en deze betekenden de erkentissen van het ware en het goede, zijnde de ware dingen van den natuurlijken mens; en omdat zij ook het lichaam ondersteunden, betekenden zij de macht: en nog meer de ijzeren roede, omdat het ijzer eender betekent het ware van den natuurlijken mens, en vanwege de hardheid de macht waaraan geen weerstand kan worden geboden. Dat de Roeden en de Stokken daaraan de betekenis ontleen van de macht van het Goddelijk Ware, is vanwege de overeenstemming; daarvandaan is het gebruik van stokken in de geestelijke Wereld, waar alle dingen die verschijnen, overeenstemmingen zijn, uitbeeldend voor de macht ervan; eender in de Joodse Kerk, welke, evenals de Oude Kerk, een uitbeeldende Kerk was; vandaar is het, dat de wonderen en de tekenen in Egypte en daarna in de woestijn, door Mozes zijn geschied door het uitsteken van een stok, zoals *dat de wateren, met den stok geslagen, in bloed werden verkeerd*, Exod. VII: 1 tot 21; *dat uit de stromen en de poelen waarover de stok was uitgestoken, kikvorsen opklommen*, Exod. VIII: 1 e.v.; *dat uit het met den*

*stok geslagen stofluizen werden, Exod. VIII: 12 e.v.; dat op het uitsteken van den stok tot den Hemel dander en hagel werd, Exod. IX: 23 e.v.; dat sprinkhanen voortkwamen, Exod. X: 12 e.v.; dat de zee Suph nadat de stok daarover was uitgestoken, werd verdeeld, en daarna terugkeerde, Exod. XIV: 16, 21, 26; dat van de rots in Choreb, met den stok geslagen, wateren uitgingen, Exod. XVII: 5 e.v.; Num. XX: 7 tot 13; dat Joshua overmocht tegen Amalek wanneer Mozes de hand met den stok ophief, en dat Amalek overmocht wanneer Mozes dezelve liet zakken, Exod. XVII: 9 tot 12. Eender dat vuur uitging van de rots, en het vlees en de ongezuurde dingen verteerde, die Guideon offerde, toen de Engel van Jehovah met het uiteinde van den stok dezelve aanraakte, Richt. VI: 21; dat die wonderen zijn geschied door het uitsteken van den stok, was omdat de stok vanwege de overeenstemming de macht des Heren door het Goddelijke Ware betekende, over welke macht in het vlak voorafgaande Artikel is gehandeld. Dat het Goddelijk Ware ten aanzien van de macht ook elders in het Woord met roeden en stokken wordt aangeduid, kan vaststaan uit de volgende plaatsen. Bij David: *“Ook wanneer ik zal ge wandeld hebben in een schaduwachtig dal, zo zal ik mij het boze niet vrezen; Uw roede en Uw stok zullen mij vertroosten; richt vóór mij een tafel toe voor het aangezicht mijner onvrienden, en maak met olie het hoofd vet; mijn beker zal overvloeien”*, Psalm XXIII: 4, 5; wandelen in een schaduwachtig dal betekent in den geestelijken zin het duistere verstand, waaraan de ware dingen vanuit het licht niet verschijnen; Uw roede en Uw stok zullen mij vertroosten, betekent dat het geestelijk Goddelijk Ware tezamen met het natuurlijk Goddelijk Ware zal beschermen, omdat die de macht hebben; de roede is het geestelijk Goddelijk Ware, de stok het natuurlijk Goddelijk Ware, het ene en het andere tegelijk ten aanzien van de macht van beschermen, want vertroosten is beschermen: omdat de roede en de stok het Goddelijk Ware ten aanzien van de macht betekenen, volgt derhalve: Richt vóór mij een tafel toe, maak met olie het hoofd vet, en mijn beker zal overvloeien; waarmede wordt aangeduid de geestelijke voeding door het Goddelijke Ware, want met een tafel toerichten wordt aangeduid geestelijk gevoed worden, met het hoofd vet maken met olie wordt aangeduid door het goede der liefde, en met den beker wordt aangeduid door het ware der leer vanuit het Woord; de beker staat daar voor den wijn. Bij Ezechiël: *“Uw moeder was zoals een wijnstok, aan de wateren geplant, weswege hij roeden der sterkte had, tot schepters der heersers; maar zijn gestalte verhief zich boven tussen de ineengevlochten takken; en daarom werd hij omgekeerd in toorn, hij is ter aarde geworpen, en de oostenwind heeft zijn vrucht verdroogd; de roeden zijner sterkte zijn verscheurd en zijn uitgedroogd; het vuur heeft elkeen verteerd:**

nu is hij geplant in een woestijn, in een land van dorheid en dorst; een vuur is uitgegaan van de roede zijner takken, het heeft zijn vrucht verteerd, zodat in hem niet is een roede der sterkte, een scepter der heersers”, XIX: 10 tot 14; met deze dingen wordt beschreven de verlating van al het ware in de Joodse Kerk; de vorsten tegen wie de klacht is, betekenen de ware dingen, en de moeder die een leeuwin is geworden, betekent de Kerk; over deze en over genen zijn deze dingen gezegd; uw moeder was zoals een wijnstok, aan de wateren geplant, betekent dat van de restauratie aan de geestelijke Kerk in de ware dingen onderricht is geweest; de moeder is de Kerk in het algemeen, de wijnstok is de geestelijke Kerk in het bijzonder; de wateren zijn de ware dingen, geplant worden is geïnstaurerd worden; weswege hij roeden der sterkte had, tot scepters der heersers, betekent dat zij het Goddelijk Ware in zijn macht had, en zij vandaar de heerschappij had over de valse dingen van het boze welke uit de hel zijn; de roeden der sterkte betekenen het Goddelijk Ware ten aanzien van de macht, en de scepters betekenen het Goddelijk Ware ten aanzien van de heerschappij; de scepters immers der koningen waren korte stokken uit een aanduidende boom, deze uit den wijnstok; maar zijn gestalte verhief zich boven tussen de ineengevlochten takken, betekent den trots van het eigen inzicht vanuit de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens; die trots wordt aangeduid met: Zijn gestalte verhief zich; en de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens worden aangeduid met de ineengevlochten takken; hij is omgekeerd in toorn, hij is ter aarde geworpen, betekent de vernietiging van haar door de valse dingen van het boze; de oostenwind heeft zijn vrucht verdroogd, betekent de vernietiging van haar goede; de oostenwind betekent de vernietiging, en de vrucht het goede; dit goede, hetwelk degenen hebben die in de valse dingen van het boze zijn, over zijnde vanuit het Woord, wordt verstaan, en de vernietiging ervan wordt aangeduid met de verdroging van de vrucht vanwege den oostenwind; de roeden zijner sterkte zijn verscheurd en uitgedroogd, betekent dat al het Goddelijk Ware is verstrooid, weswege die Kerk geen macht heeft tegen de hellen; het vuur heeft elkeen verteerd, betekent den trots vanuit de liefde van zich, welke vernietigde; nu is hij geplant in de woestijn, in een land van dorheid en dorst, betekent dat zij verlaten is dermate dat er niet enig goede van het ware en ware van het goede is; een vuur is uitgegaan van de roede zijner takken, betekent den trots in haar afzonderlijke dingen; het heeft zijn vrucht verteerd, betekent de vertering van het goede; zodat in hem niet is een roede der sterkte, een scepter der heersers, betekent de verlating van het Goddelijk Ware ten aanzien van de macht en ten aanzien van de heerschappij, zoals

boven. Bij Jeremia *“Zegt Hoe is gebroken de stok der sterkte, de stok des sieraads; daal neder van de heerlijkheid, en zit in dorst, gij bewoonster, dochter van Dibon, omdat de verwoester van Moab is opgeklommen tegen u, en uw vestingen heeft verdorven”*, XLVIII: 17, 18; met de dochter van Dibon wordt het uitwendige der Kerk aangeduid, en vandaar het uitwendige des Woords, zijnde de zin der letter ervan; en de verwoester van Moab betekent de echtbreking ervan; daaruit blijkt wat het betekent dat gebroken is de stok der sterkte, de stok des sieraads, namelijk dat zij niet het Goddelijk Ware in zijn macht hebben; de stok der sterkte is dat in den natuurlijken zin, en de stok des sieraads is dat in den geestelijken zin; daal neder van de heerlijkheid, en zit in dorst, gij bewoonster, dochter van Dibon, betekent de beroving en de ontbering van het Goddelijk Ware; nederdalen van de heerlijkheid is de beroving ervan; de heerlijkheid is het Goddelijk Ware in het licht, en de dorst is de ontbering ervan; omdat de verwoester van Moab is opgeklommen tegen u, betekent de echtbreking van het Woord ten aanzien van den letterlijken zin ervan; en hij heeft uw vestingen verdorven, betekent de wegneming van de bescherming; de vesting is de bescherming tegen de valse en de boze dingen, en de letterlijke zin des Woords is die bescherming. Bij David: *“Den stok Uwer sterkte zal Jehovah zenden vanuit Zion”*, Psalm cx: 2; met den stok der sterkte wordt ook hier het Goddelijk Ware in zijn macht aangeduid, en met Zion de Kerk die in de liefde tot den Heer is, en vandaar de hemelse Kerk wordt genoemd. Bij Micha: *“Weid Uw volk met Uw roede, de kudde Uwer erfenis; zij zullen weiden in Baschan en Gilead naar de dagen der eeuw”*, VII: 14; weid het volk met Uw roede, betekent de onderrichting van hen die van de Kerk in de Goddelijke ware dingen vanuit het Woord zijn; weiden betekent onderrichten; het volk zijn zij die van de Kerk in de ware dingen zijn, en de roede daar is het Woord, omdat dit het Goddelijk Ware is; met de kudde [van kleinvee] der erfenis worden degenen van de Kerk aangeduid die in de geestelijke dingen des Woords zijn, zijnde de ware dingen van den inwendigen zin ervan; laten zij weiden in Baschan en Gilead, betekent de onderrichting in de goede dingen der Kerk en in de ware dingen ervan vanuit den natuurlijken zin des Woords. Bij Jesaja: *“Hij zal de aarde slaan met de roede Zijnsmonds, en met den geest Zijner lippen zal Hij den goddeloze doden”*, XI: 4; met de roede desmonds van Jehovah wordt ook hier het Goddelijk Ware of het Woord in den natuurlijken zin aangeduid, en met den geest Zijner lippen wordt het Goddelijk Ware of het Woord in den geestelijken zin aangeduid, het ene en het andere vernietigende de valse dingen van het boze in de Kerk, hetgeen wordt aangeduid met de aarde slaan en den goddeloze doden. Iets eenders wordt

aangeduid met *slaan met de roede* bij Micha Hfdst. IV: 14, en met *het hoofd der ongelovigen doorboren met stokken*, Hab. III: 14. Bij Mozes *“Israël zong een lied op de bron in Beër; Gij bron, vorsten hebben gegraven, de eersten des volks hebben uitgegraven, door den Wetgever, met hun stokken”*, Num. XXI: 17, 18; met de bron in Ber wordt hier de leer vanuit het Woord aangeduid; Ber betekent ook in de oorspronkelijke Taal bron; met de vorsten die groeven, en met de eersten des volks die uitgroeven, worden de inzichtsvollen en de wijzen vanuit den Heer aangeduid, Die daar de Wetgever is; met de stokken waarmee zij groeven en uitgroeven, wordt het in de Goddelijke ware dingen verlichte verstand aangeduid. Bij Zacharia: *“Nog zullen wonen oude mannen en oude vrouwen in de straten van Hierosolyma, en de man in wiens hand een staf is vanwege de veelheid der dagen”*, VIII: 4; met de oude mannen en de oude vrouwen worden de inzichtsvollen vanuit de leer en vanuit de aandoening van het ware aangeduid; met den man in wiens hand een staf [*scipio*] is vanwege de veelheid der dagen, worden de wijzen aangeduid die in het geheel niet op zichzelf maar op den Allenen Heer vertrouwen; dat dezen in de Kerk zijn waar de leer van het echte ware is, wordt aangeduid met *“in de straten van Hierosolyma”*; Hierosolyma is de Kerk ten aanzien van de leer, en de straten zijn de ware dingen der leer, hier de echte ware dingen. Bij Jeremia: *“Elk mens is dwaas geworden van de wetenschap, elke goudsmid is met schaamte aangedaan van het gesneden beeld; niet zoals die is het deel van Jakob, maar de Formeerder van allen Hij, en Israël is de stok Zijner erfenis; Jehovah Zebaoth Zijn Naam”*, X: 14, 16; Hfdst. LI: 19; elk mens is dwaas geworden van de wetenschap, betekent van de wetenschappelijke dingen van den natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken; elke goudsmid is met schaamte aangedaan van het gesneden beeld, betekent van de valse dingen die vanuit het eigen inzicht zijn; maar de Formeerder van allen Hij, betekent den Heer uit Wien alle inzicht van het ware is; Israël is de stok Zijner erfenis, betekent de Kerk waarin het Goddelijk Ware is, en de macht ervan tegen de valse dingen; en omdat hier over het inzicht door het Goddelijk Ware wordt gehandeld, wordt daaraan toegevoegd: *Jehovah Zebaoth Zijn Naam*; de Heer wordt Jehovah Zebaoth genoemd vanwege de Goddelijke ware dingen in de gehele samenvatting; Zebaoth immers betekent Heirleger, en het Heirleger alle ware en goede dingen der Kerk en des Hemels. Toen de zonen Israëls in de woestijn murmureerden tegen Mozes en Aharon vanwege Korach, Dathan en Abiram, namelijk dat zij verzwolgen waren door de aarde, werd bevolen *dat de vorsten der twaalf Stammen hun stokken zouden leggen in de Tent der samenkomst, vóór de Getuigenis: nadat dit was geschied, bloeide de stok van Aharon en bracht*

amandelen voort, Num. xvii: 2 tot 10; dit is geschied, omdat zij murmureerden tegen Jehovah, dat is, den Heer, en wel tegen het Goddelijk Ware dat uit Hem is; Mozes immers en Aharon beeldden den Heer uit ten aanzien van de Wet, zijnde het Woord; derhalve was het bevolen, dat de vorsten der twaalf Stammen hun stokken zouden leggen in de Tent der samenkomst, vóór de Getuigenis; met de twaalf Stammen immers, en in het bijzonder met de vorsten ervan, werden de ware dingen der Kerk in de gehele samenvatting aangeduid, eender met hun twaalf stokken; en met de Tent der samenkomst werd de Hemel uitgebeeld en vandaar aangeduid, vanwaar de ware dingen der Kerk zijn; en met de Getuigenis de Heer zelf: dat de stok van Aharon bloeide en amandelen voortbracht, was omdat zijn stok het ware vanuit het goede der liefde uitbeelde en vandaar betekende; en omdat enig en alleen het ware vanuit het goede der liefde vrucht voortbrengt, zijnde het goede der naastenliefde, bloeide derhalve zijn stok en bracht amandelen voort; de amandelen betekenen dat goede, eender de Stam van Levi; men zie boven n. 444. Men moet we-ten, dat Stam met het zelfde woord wordt geheten als Stok, zoals in Num. i: 16; Hfdst. ii: 5, 7; vandaar worden met de twaalf stokken eendere dingen aangeduid als met de twaalf Stammen, namelijk de Goddelijke Ware dingen der Kerk in de gehele samenvatting. Aangaande de twaalf Stammen zie men boven n. 39, 430, 431, 657. Aangezien de stok de macht van het Goddelijk Ware betekent, betekent hij ook de macht van de valse en de boze dingen te wederstaan; bij Jesaja: “*Zie, de Heer Jehovah Zebaoth verwijderende vanuit Hierosolyma en vanuit Jehudah den stok en den staf, allen stok des broods, en allen stok des waters, den sterke en den man des krijgs, den rechter en den profeet*”, iii: 1, 2; hier wordt met allen stok des broods en allen stok des waters, aangeduid al het goede en ware der Kerk wegnemen; en wanneer die zijn weggenomen, zo is er niet langer enige macht om de boze en de valse dingen te wederstaan, dat ze niet vrij binnentreden; het brood betekent het goede der Kerk, het water het ware ervan, en de stok dezelve ten aanzien van de macht van de boze en de valse dingen te wederstaan; vandaar volgt: de sterke en de man des krijgs, de rechter en de profeet, die ook zullen worden verwijderd; met den sterke en den man des krijgs wordt aangeduid het ware strijdende tegen het boze en het valse, en met den rechter en den profeet de leer van het goede en het ware. Bij Ezechiël: “*Zie, Ik brekende den stok des broods in Hierosolyma, opdat zij het brood eten met gewicht en met kommer, en de wateren drinken met maat en met verbijstering*”, iv: 16; met den stok des broods breken, wordt aangeduid dat het goede en het ware in de Kerk zal ontbreken, want het brood betekent hier het ene en het andere; en

daarom volgt: opdat zij het brood eten met gewicht en met kommer, en de wateren drinken met maat, waarmede wordt aangeduid het gebrek aan het goede en het ware, en vandaar aan de macht van de boze en de valse dingen te wederstaan. Eendere dingen worden aangeduid met *den stok des broods en des waters breken* in Ezech. Hfdst. v: 16; Hfdst. xiv: 13; Psalm cv: 16; Levit. xxvi: 26. Zoals de Roede en de Stok de macht van het Goddelijk Ware betekenen, en vandaar het Goddelijk Ware ten aanzien van de macht, betekenen derhalve de roede en de stok in den tegengestelden zin ook de macht van het helse valse, en vandaar het helse valse ten aanzien van de macht; in dezen zin wordt roede en stok gezegd in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Jehovah heeft verbroken den stok der goddelozen, de roede der heersers”*, xiv: 5; met den stok der goddelozen verbreken, wordt aangeduid de macht van het valse vanuit het boze vernietigen; en met de roede der heersers verbreken, wordt aangeduid de heerschappij van het valse. Bij David: *“De stok der goddeloosheid zal niet rusten op het lot der gerechten, opdat niet de gerechten hun handen uitstrekken tot verdraaidheid”*, Psalm cxxv: 3; de stok der goddeloosheid betekent de macht van het valse vanuit het boze; op het lot der gerechten, betekent op de ware dingen vanuit het goede, welke zijn bij de gelovigen, in het bijzonder bij hen die in de liefde tot den Heer zijn, want die worden in het Woord de gerechten geheten; opdat niet de gerechten hun banden uitstrekken tot verdraaidheid, betekent opdat dezen niet de ware dingen vervalsen. In de Klaagliederen: *“Ik de man die ellende heeft gezien door de roede Zijner woede; Hij heeft mij geleid in de duisternis, en niet in het licht”*, iii: 1, 2; deze dingen zijn gezegd over de verwoesting van de Kerk, en met de roede der woede wordt de heerschappij van het helse valse aangeduid; Hij heeft mij geleid en heengeleid in de duisternis, en niet in het licht, betekent in louter valse dingen, en zo niet tot de ware dingen. Bij Jesaja: *“Het juk van zijn last, en den stok van zijn schouder, de roede van hem die hem dreef, hebt Gij verbroken”*, ix: 3; deze dingen betreffen de natin die in valse dingen waren vanwege de onwetendheid omdat zij het Woord niet hadden, en hun vandaar de Heer niet bekend was; het boze waarmede zij bezwaard waren, en het valse waardoor zij bestookt waren, worden aangeduid met het juk van den last, met den stok van den schouder, en met de roede van hem die dreef; dezelve vernietigen wordt aangeduid met verbreken; van verbreken immers wordt gesproken met betrekking tot het juk, den stok en de roede, doch van vernietigen met betrekking tot het boze en het valse, welke zwaar drukken, en machtig overreden, en tot gehoorzamen aandrijven. Bij denzelfde: *“Door de stem van Jehovah zal Aschur verbijsterd worden; met den stok zal hij geslagen*

worden: dan zal de roede van het fundament allen doorgang hebben, waarop Jehovah zal doen rusten, met trommelen en citers”, xxx: 31, 32; deze dingen betreffen den tijd van het Laatste Gericht, wanneer ook de nieuwe Kerk er is; met Aschur, die door de stem van Jehovah zal worden verbijsterd, en met den stok geslagen, wordt de redenering vanuit de valse dingen aangeduid, welke door het Goddelijk Ware zullen worden verstrooid; dat dan de ware dingen van den letterlijken zin des Woords met vreugde zullen worden verstaan en opgenomen, wordt daarmede aangeduid dat dan de roede van het fundament doorgang zal hebben met trommelen en citers; de doorgang betekent de openstelling en de vrije opneming; en de trommelen en de citers betekenen de verkwikkelijke dingen van de aandoening van het ware; dat de ware dingen van den letterlijken zin des Woords onder de roede van het fundament worden verstaan, is omdat die zin het fundament is voor de ware dingen van den geestelijken zin ervan; en omdat deze op genen rust, wordt gezegd: Waarop Jehovah zal doen rusten. Bij Zacharia: *“De hoogmoed van Aschur zal worden nedergeworpen, en de stok van Egypte zal wegwijken*”, x: 11; met den hoogmoed van Aschur wordt de trots van het eigen inzicht aangeduid, en met den stok van Egypte wordt aangeduid de macht vanuit de bevestiging van de valse dingen ervan door de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens. Bij Jesaja: *“Wee Aschur, de roede Mijns toorns, en de stok die in hun hand is, Miner verontwaardiging; vrees niet gij volk, bewoner van Zion, voor Aschur, dat de roede u slaat, en hij den stok over u opheft in den weg van Egypte*”, x: 5, 24, 26; met Aschur worden ook hier aangeduid de redeneringen vanuit het eigen inzicht, waardoor de ware dingen worden verdraaid en vervalst; de valse dingen daaruit en de verdraaiingen van het ware, worden aangeduid met de roede Mijns toorns, en met den stok Mijner verontwaardiging die in hun hand is; dat de ware dingen niet zouden worden verdraaid bij hen die van de Kerk in de hemelse liefde zijn en daaruit in de ware dingen, wordt aangeduid met: Vrees niet, bewoner van Zion; dat het valse aandringt en aanspoort, en door zulke dingen die van den natuurlijken mens zijn, tracht te verdraaien, wordt daarmede aangeduid dat de roede u slaat, en hij den stok over u opheft in den weg van Egypte; de weg van Egypte betekent de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens, vanuit welke de redeneringen geschieden. Aangezien Egypte betekent den natuurlijken mens met de dingen die in hem zijn, en deze gescheiden van den geestelijken mens in louter valse dingen is, wordt derhalve Egypte genoemd *een stok van gebroken riet die binnengaat en de hand doorboort wanneer iemand daarop leunt*, Ezech. xxix: 6, 7; Jes. xxxvi: 6, welke dingen boven in n. 627 zijn ontvouwd. Bij Jesaja: *“Verblijd*

u niet, Filisthea, dat gebroken is de roede die u sloeg, want vanuit den wortel der slang zal een basilisk uitgaan, welke vrucht een vliegende vurige slang is”, XIV: 29; dat met Filisthea wordt aangeduid de godsdienst aangaande het van de naastenliefde gescheiden geloof, met den wortel der slang dat valse beginsel, met de basilisk de vernietiging van het goede en het ware der Kerk, en met de vliegende vurige slang de redenering vanuit de valse dingen van het boze, zie men boven, n. 386; aldus worden eendere dingen met deze slangen aangeduid als met den draak in dit Hoofdstuk van de Apocalyps; dat Filisthea zich niet daarover verblijde dat gebroken is de roede die haar sloeg, betekent dat zij niet zich daarop beroeme dat de heerschappij van dat valse nog niet vernietigd is. Bij Hoschea: *“Mijn volk ondervraagt het hout, en zijn stok zal hem antwoorden, omdat de geest der hoererijen heeft verleid, en zij hoereerden onder hun god”*, IV: 12; deze dingen betreffen de vervalsing van het Woord; en met het hout ondervragen, of den afgod uit hout, wordt aangeduid het inzicht vanuit het eigene raadplegen, hetwelk de liefden ervan begunstigt; daarmee dat de stok hem antwoordt, wordt aangeduid het valse waaraan geloof wordt gehecht; want wanneer het eigene wordt geraadpleegd, antwoordt hem het valse; het eigene is des wils, aldus der liefde, en het valse daaruit is des verstands, aldus der denking; met den geest der hoererijen welke heeft verleid, wordt de begeerte van vervalsen aangeduid; met hoereren onder hun god, wordt aangeduid de ware dingen des Woords vervalsen. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat wordt aangeduid met de roede en met den stok in den enen en den anderen zin; vandaar nu kan men weten, wat wordt aangeduid *met de ijzeren roede waarmede de manlijke zoon alle natiën zal weiden*: eender met deze dingen in de Apocalyps: *“Vanuit den mond van Hem Die op het witte Paard zat, gaat een scherp slagzwaard uit, opdat Hij daarmede de natiën sla, en Hij zal ze weiden met een ijzeren roede”*, XIX: 15; voorts met de dingen boven: *“Die overwint, Ik zal hem mogendheid geven over de natiën, opdat hij ze besture met een ijzeren roede; zoals pottenbakkervaten zullen zij vermorzeld worden”*, II: 26, 27; de ontvouwing waarvan men zie boven in n. 176: eendere dingen dus worden aangeduid met deze bij David: *“Gij zult hen vermorzelen met een ijzeren roede, zoals een pottenbakkervat zult gij hen verstrooien”*, Psalm II: 9.

728. En haar vrucht werd weggerukt tot God en Zijn Troon; dat dit betekent de bescherming der leer uit den Heer, omdat zij voor de Nieuwe Kerk is, staat vast uit de betekenis van de vrucht of van den manlijken zoon dien had gebaard de vrouw omgeven met de zon, onder wier voeten de maan was, en op wier hoofd een kroon van twaalf sterren was, zijnde de leer vanuit het Woord, en wel de leer van het Ware, dat is, de leer der liefde tot den

Heer en der naastenliefde jegens den naaste, en ten slotte des geloofs; en uit de betekenis van weggerukt worden tot God en tot Zijn Troon, zijnde de bescherming uit den Heer tegen den draak, die bij de barenden stond met de gezindheid [*animus*] en de begeerte om hem te verslinden; die bescherming uit den Heer tegen hen die onder den draak worden verstaan, wordt hier met die woorden aangeduid; en omdat die leer zal zijn de leer der Kerk welke Nova Hierosolyma wordt genoemd, wordt derhalve bescherming gezegd omdat zij is voor de Nieuwe Kerk; weggerukt tot God en Zijn Troon wordt gezegd, en onder God wordt de Heer verstaan, en onder Zijn Troon de Hemel; dat het is tot den Heer en tot den Hemel, is omdat die leer uit den Heer is, en de Hemel in die leer is. Eender als hier van de uit de vrouw verwekte vrucht wordt gezegd dat zij is weggerukt tot God, wordt het ook gezegd van Chanoch, den zoon van Jared, maar met deze woorden: *“Chanoch wandelde met God, en niet langer, omdat God hem nam”*, Gen. v: 24; Wie onder dezen Chanoch werden verstaan, en wat er werd aangeduid, is mij vanuit den Hemel ontdekt, namelijk dat zij die uit de mensen der Oudste Kerk waren, de uitbeeldende dingen en de overeenstemmingen van de natuurlijke met de geestelijke dingen tot een hebben verzameld; de mensen immers der Oudste Kerk waren in het geestelijk verstand en de geestelijke doorvatting geweest van alle dingen die zij met de ogen zagen; en vandaar doorzagen zij vanuit de objecten in de wereld de geestelijke dingen welke met de objecten overeenstemden; en omdat de Heer voorzag, dat die geestelijke doorvatting bij hun nakomelingen zou vergaan, en met die doorvatting eveneens de erkenning van de overeenstemmingen, door welke het menselijk geslacht verbinding heeft met den Hemel, heeft derhalve de Heer daarin voorzien, dat sommigen, die bij de Oudsten hadden geleefd, de overeenstemmingen tot een verzamelden, en in een codex samenbrachten; dezen waren het, die onder Chanoch werden verstaan, en die codex was het die wordt aangeduid; deze codex werd, omdat hij de toekomstige Kerken die na den vloed uit den Heer moesten worden geïnstalleerd, van dienst moest zijn als wetenschap en als erkenning van de geestelijke dingen in de natuurlijke dingen, tot nut van dezelve door den Heer in stand gehouden en eveneens beschermd, opdat niet het laatste nageslacht der Oudste Kerk, hetwelk boos was, aan die codex schade zou toevoegen: dit dus is het wat in den geestelijken zin daarmede wordt aangeduid, dat Chanoch niet langer was, omdat God hem nam. Uit deze dingen kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat de vrucht der vrouw werd weggerukt tot God en tot Zijn Troon.

729. Vers 6. *En de vrouw vluchtte in de woestijn, waar zij een plaats heeft bereid uit God, opdat zij haar aldaar voeden duizend twee honderd zestig dagen.* En de vrouw vluchtte in de woestijn, betekent de Kerk onder weinigen, omdat er bij hen zijn die niet in het goede zijn, en vandaar ook niet in de ware dingen; waar zij een plaats heeft bereid uit God, betekent haar staat opdat ondertussen voorziening worde getroffen onder meerderen; opdat zij haar aldaar voeden duizend twee honderd zestig dagen, betekent totdat zij groeit tot het volle.

730. En de vrouw vluchtte in de woestijn; dat dit betekent de Kerk onder weinigen, omdat er bij hen zijn die niet in het goede zijn, en vandaar ook niet in de ware dingen, staat vast uit de betekenis van de vrouw, zijnde de Kerk, waarover boven, n. 707; en uit de betekenis van de woestijn, zijnde waar niet de ware dingen zijn omdat er niet het goede is, waarover aanstonds; en uit de betekenis van daarheen vluchten, zijnde verblijven bij hen die niet in de ware dingen zijn, omdat zij niet in het goede zijn; en omdat het er aan het einde der Kerk weinigen zijn die in de ware dingen vanuit het goede zijn, wordt er aangeduid onder weinigen: uit deze dingen kan vaststaan, wat die woorden behelzen, namelijk dat de Nieuwe Kerk, die Sancta Hierosolyma wordt genoemd, welke met de vrouw wordt aangeduid, nog niet kon worden ingesteld dan bij weinigen, ter oorzaak hiervan dat de vorige Kerk een woestijn was geworden; en de Kerk wordt een woestijn genoemd, wanneer er niet langer het goede is; en waar niet het goede is, daar zijn ook niet de ware dingen; en wanneer de Kerk zodanig is, dan regeren de boze en de valse dingen, welke verhinderen dat haar leer, zijnde de leer der liefde tot den Heer, en der naastenliefde jegens den naaste, met haar ware dingen wordt opgenomen; en wanneer de leer niet wordt opgenomen, is de Kerk er niet, want de Kerk is vanuit de leer. Eerst zal iets worden gezegd daaromtrent dat de ware dingen er niet zijn waar niet het goede is; onder het goede wordt verstaan het goede des levens volgens de ware dingen der leer vanuit het Woord; de oorzaak hiervan is deze, dat de Heer nooit onmiddellijk invloet in de ware dingen bij den mens, maar middellijk door het goede van hem; het goede immers is van diens wil, en de wil is de mens zelf; vanuit den wil wordt het verstand voortgebracht en gevormd, want het verstand is den wil aangebonden, zodat hetgeen de wil liefheeft het verstand ziet, en eveneens in het licht te voorschijn brengt; en daarom, als de wil niet in het goede is, maar in het boze, zo is de invloed van het ware uit den Heer in het verstand niet bevorderlijk, want hij wordt verstrooid, omdat hij niet wordt geliefd, ja zelfs wordt hij verdraaid, en het ware wordt vervalst; hieruit blijkt, waarom de Heer niet onmiddellijk invloet in het verstand van den mens, tenzij voor

zoveel als de wil in het goede is: de Heer kan het verstand bij ieder mens verlichten, en zo met Goddelijke Ware dingen invloeien, aangezien aan elk mens het vermogen is gegeven van het ware te verstaan, en dit terwille van zijn hervorming; maar nochtans vloeit Hij niet in, aangezien de ware dingen niet blijven tenzij voor zoveel als de wil is hervormd; het verstand verlichten met ware dingen tot aan het geloof toe, tenzij voor zoveel als de wil één maakt, is ook gevaarlijk; de mens immers kan dan de ware dingen verdraaien, echtbreken en ontwijden, hetgeen hoogst verderfelijk is: bovendien zijn ware dingen voor zover als zij geweten en verstaan en niet tevens geleefd worden, niets anders dan onbezielde ware dingen; en onbezielde ware dingen zijn als het ware standbeelden die zonder leven zijn: uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is dat er geen ware dingen zijn waar niet het goede is, tenzij ten aanzien van den vorm, en niet ten aanzien van het wezen. Dat zodanig is de mens der Kerk aan haa einde, is omdat hij dan boven alle dingen zulke dingen liefheeft die des lichaams en die der wereld zijn; en wanneer deze boven alle dingen worden geliefd, dan worden de dingen die des Heren en die des Hemels zijn, niet geliefd; niemand immers kan tegelijk twee heren dienen, of hij heeft den een lief en draagt den ander haat toe; het zijn immers tegengestelden; vanuit de liefde des lichaams immers, zijnde de liefde van zich, en vanuit de liefde der wereld, zijnde de liefde der rijkdommen, vloeien, wanneer zij boven alle dingen worden geliefd, alle boze dingen voort, en vanuit de boze dingen de valse dingen, welke tegengesteld zijn aan de goede en de ware dingen, welke voortkomen vanuit de liefde tot den Heer en vanuit de liefde jegens den naaste: uit deze weinige dingen kan vaststaan, vanwaar het is dat van de vrouw wordt gezegd dat zij was gevlucht in de woestijn, dat is, onder weinigen, omdat zij was gevlucht bij hen die niet in het goede, en vandaar ook niet in de ware dingen zijn. In het Woord wordt op zeer vele plaatsen gezegd woestijn, en eveneens verlatenheid en woestheid, en daarmede wordt aangeduid de staat der Kerk, wanneer daar niet langer enig ware is, omdat er niet het goede is; dat die staat der Kerk een woestijn wordt geheten, is omdat in de geestelijke Wereld daar waar degenen verblijven die niet in de ware dingen zijn omdat zij niet in het goede zijn, als het ware een woestijn is, waar niet het groen in de velden is, noch gewas in de akkers, noch een vruchtboom in de tuinen, maar onvruchtbaar, dor en droog land: bovendien wordt met de woestijn in het Woord aangeduid de staat der Kerk bij de natiën die in de onwetendheid van het ware zijn, en nochtans in het goede des levens volgens hun godsdienstige, vanuit hetwelk zij de ware dingen verlangen: en eveneens wordt met de woestijn in het Woord aangeduid de staat van hen die

in de verzoeken zijn, omdat in deze de goede en de ware dingen zijn ingesloten door de boze en de valse dingen die oprijzen en den animus voor ogen zweven. Dat gene en deze dingen met de woestijn in het Woord worden aangeduid, kan vaststaan uit de plaatsen daar waar woestijn wordt gezegd. Wat HET EERSTE aangaat, namelijk *dat onder de woestijn de staat der Kerk wordt verstaan wanneer daar niet langer enig ware is, omdat er niet het goede is, staat vast uit de volgende dingen; bij Jesaja: "Is dat de man beroerende de aarde, doende beven de koninkrijken, die het wereldrond stelde tot een woestijn, en de steden ervan vernietigde"*, xiv: 16, 17; deze dingen betreffen Lucifer, onder wien Babel wordt verstaan; en met de aarde beroven, de koninkrijken doen beven, en het wereldrond tot een woestijn stellen, wordt aangeduid alle ware en goede dingen der Kerk vernietigen; de aarde (het land) is de Kerk, de koninkrijken zijn haar ware dingen, het wereldrond zijn haar goede dingen, en de woestijn is er wanneer die dingen er niet zijn; met de steden ervan vernietigen worden de leerstellige dingen aangeduid; de stad betekent de leer; de echtbreking van het Woord, waardoor de leer en vandaar de Kerk wordt vernietigd, wordt hier aangeduid met Babel. Bij denzelfde: *"Over het land Mijns volks klimt de doorn van den doornstruik op, omdat hij opklimt over alle huizen der blijdschap, de vrolijke stad; want het paleis zal een woestijn zijn, de menigte der stad achtergelaten: de helling en de uitkijkhoopte zal over spelonken zijn tot in het eeuwige, een vreugde der woudezelen, een weide der kudden"*, xxxii: 13, 14; over het Land Mijns volks klimt de doorn van den doornstruik op, betekent het valse van het boze in de Kerk; de doorn van den doornstruik is het valse van het boze, het land is de Kerk; over alle huizen der blijdschap, de vrolijke stad, betekent waar de goede en de ware dingen der leer vanuit het Woord met aandoening worden opgenomen; wat er echter daarmede wordt aangeduid dat het paleis een woestijn zal zijn, de menigte der stad achtergelaten, de helling en de uitkijkhoopte over spelonken, een vreugde der woudezelen, een weide der kudden (van kleinvee), zie men boven, n. 410, waar zij zijn ontvouwd. Bij denzelfde: *"Door Mijn schelding droog Ik de zee uit, Ik stel de rivieren tot een woestijn, haar vis verrot deswege dat er geen water is, en sterft van dorst"*, l: 2; met de rivieren stellen tot een woestijn, wordt aangeduid het verstand beroven van ware dingen, aldus den mens van het inzicht; de overige dingen zie men boven in n. 342 ontvouwd. Bij Jeremia: *"Ik zag, toen zie, Karmel een woestijn, en alle steden waren verlaten vóór Jehovah; woestheid zal zijn het ganse land"*, iv: 26, 27; met Karmel wordt aangeduid de geestelijke Kerk welke in de ware dingen vanuit het goede is; dat zij een woestijn was, betekent dat daar niet de ware dingen vanuit het goede waren; met de steden

die verlaten waren, worden de leerstellige dingen zonder ware dingen aangeduid; met het ganse land dat woestheid zal zijn, wordt de Kerk aangeduid, namelijk dat zij zonder het goede en vandaar zonder de ware dingen zal zijn. Bij denzelfde: *“Vele herders hebben Mijn wijngaard verdorven; zij hebben mijn akker vertreden, zij hebben den akker van mijn verlangen tot een woestijn der verlatenheid gemaakt; op alle heuvels in de woestijn zijn verwoesters gekomen, omdat het zwaard van Jehovah ver-terende is van het einde des lands tot het einde ervan”*, XII: 10, 12; dat de ware en de goede dingen der Kerk geheel en al vernietigd zijn door de valse dingen vanuit het boze, wordt daarmede aangeduid dat zij den wijngaard hebben verdorven, den akker hebben vertreden, den akker van het verlangen tot een woestijn der verlatenheid hebben gemaakt, en dat op alle heuvels in de woestijn de verwoesters zijn gekomen, omdat het zwaard van Jehovah verterende is; de wijngaard en den akker betekenen de Kerk ten aanzien van het ware en het goede, de akker van het verlangen dezelve ten aanzien van de leer; de woestijn der verlatenheid betekent waar die dingen niet zijn; de verwoesters in de woestijn betekenen de boze dingen vanuit niet-ware dingen; het zwaard van Jehovah verterende betekent het vernietigende valse; van het einde des lands tot het einde des lands, betekent alle dingen der Kerk. In de Klaagliederen: *“Met gevaar onzer zielen halen wij ons brood, vanwege het zwaard der woestijn”*, v: 9; met gevaar der zielen brood halen, betekent de moeilijkheid en de neteligheid van zich de ware dingen des levens vanuit het Woord te verwerven; vanwege het zwaard der woestijn, betekent vanwege het valse van het boze regerende in de Kerk, vervalsende de ware dingen en zo dezelve vernietigende. Bij Ezechiël: *“De wijnstok is nu geplant in de woestijn, in een land van dorheid en dorst”*, XIX: 13; met den wijnstok wordt de Kerk aangeduid, welke in den aanvang van het Hoofdstuk wordt genoemd de moeder die een leeuwin is geworden; geplant in de woestijn wordt zij geheten wanneer in haar niet langer het ware is, omdat er niet het goede is; een land van dorheid is niet het goede, maar in plaats ervan het boze; en een land van dorst is niet het ware, maar in plaats ervan het valse. Bij Hoschea: *“Twist met uw moeder, opdat zij haar hoererijen verwijdere van haar aangezichten, opdat Ik niet misschien haar naakt uitstroepe, en haar zette volgens den dag als zij gebaard werd, en haar stelle zoals een woestijn, en haar schikke zoals een land der dorheid, en haar dode door dorst”*, II: 1, 2; deze dingen betreffen de Kerk die de ware dingen des Woords heeft vervalst; de moeder is de Kerk, en de hoererijen zijn de vervalsingen van het ware; haar beroven van al het ware zoals zij geweest was voordat zij was hervormd, wordt aangeduid met naakt uitstropen, en haar zetten volgens den

dag als zij gebaard werd; de Kerk zonder het goede wordt aangeduid met de woestijn en het land der dorheid, en de beroving van het ware met doden door dorst; dorst wordt gezegd van de ware dingen, omdat het water waarnaar gedorst wordt, het ware is; en de dorheid wordt gezegd van het gebrek aan het goede, omdat de dorheid komt vanwege de verbranding. Bij denzelfde: *“Hij is driest onder de broeders; een oostenwind zal komen van Jehovah, uit de woestijn opklimmende, en zijn springader zal uitdrogen, en zijn fontein zal verdrogen”*, XIII: 15; deze dingen betreffen Efraïm, onder wien het verstand van het Woord wordt verstaan, en dit wordt driest onder de broeders geheten, wanneer het de valse dingen onstuimig verdedigt, en voor dezelve tegen de ware dingen strijdt; met den oostenwind van Jehovah wordt aangeduid de gloed der begeerte vanuit de liefde en den trots om de ware dingen te vernietigen; daarvan wordt gezegd dat hij vanuit de woestijn opklimt, wanneer hij is vanuit het verstand waarin niet de ware dingen vanuit het goede zijn, maar de valse dingen vanuit het boze; zulk een verstand is een woestijn, omdat het ijl en ledig is; dat vanuit dien gloed en trots het al der leer en het al des Woords wordt vernietigd, wordt aangeduid met *“zijn springader zal uitdrogen en zijn bron verdrogen”*; de spring-ader is de leer, en de bron is het Woord. Bij Joël: *“Tot U, Jehovah, roep Ik, omdat een vuur de habitakels der woestijn heeft verteerd, en een vlam alle bomen des velds heeft aangestoken, omdat de beesten des velds, het heeft tot U gekakeld, omdat de beken der wateren zijn uitgedroogd, en een vuur de habitakels der woestijn heeft verteerd”*, I: 19, 20; een vuur heeft de habitakels der woestijn verteerd, en een vlam alle bomen des velds aangestoken, betekent dat de liefde van zich en de trots van het eigen inzicht heeft verteerd alle doorvatting van het goede en alle verstand van het ware der leer vanuit den zin der letter des Woords; het vuur betekent de liefde van zich, en de vlam den trots van het eigen inzicht; de habitakels der woestijn betekenen de goede dingen der leer vanuit den zin der letter des Woords, en de bomen des velds de erkentissen van het ware ervan; die zin wordt woestijn genoemd, wanneer de dingen slechts natuurlijk, aldus volgens de schijnen, en niet tevens geestelijk, aldus volgens den echten zin, worden verstaan; de beesten des velds kakelen tot U, betekent de weklachten van hen die natuurlijk zijn, en nochtans de ware dingen verlangen; dat de beesten de aandoeningen van den natuurlijke mens betekenen, zie men boven, n. 650; omdat de beken der wateren zijn uitgedroogd, en een vuur de habitakels der woestijn heeft verteerd, betekent dat er niet langer de ware dingen en de goede dingen des levens daaruit zijn. Bij denzelfde: *“De dag van Jehovah komt, voor hetzelfde verteert een vuur, en achter hetzelfde brandt een vlam; zoals een tuin*

van Eden is het land vóór hetzelve, maar achter hetzelve is een woestijn der woestheid, en ook is er geen ontkomen geschied voor hetzelve”, II: 1, 3; onder den dag van Jehovah wordt het einde der Kerk verstaan, welke de voleinding der eeuw wordt genoemd, en dan de Komst des Heren; dat aan het einde der Kerk de liefde van zich en daaruit de trots van het eigen inzicht alle goede en ware dingen der Kerk verteert, wordt aangeduid met: “Vóór hetzelve verteert een vuur, en na hetzelve brandt een vlam”; het vuur betekent de liefde van zich, de vlam den trots van het eigen inzicht, zoals boven; zoals een tuin van Eden is het land vóór hetzelve, maar achter hetzelve is een woestijn der woestheid, betekent dat in den aanvang, toen die Kerk bij de Ouden was geïnstaurerd, het verstand van het ware vanuit het goede was geweest, maar aan het einde het valse vanuit het boze; de tuin van Eden betekent het verstand van het ware vanuit het goede, en daaruit de wijsheid; en de woestijn der woestheid betekent geen verstand van het ware vanuit het goede, en vandaar den waanzin vanuit de valse dingen die vanuit het boze zijn; en ook is er geen ontkomen geschied voor hetzelve, betekent dat er hoegenaamd niets van het ware vanuit het goede is. Bij Jesaja: *“Het land rouwt, het kwijnt, de Libanon is schaamrood, hij verwelkt; Scharon is geworden zoals een woestijn, geschud is Baschan en ook Karmel”*, xxxiii: 9; met deze dingen eveneens wordt de verwoesting van het goede en de verlating van het ware in de Kerk beschreven; met den Libanon wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van het redelijk verstand van het goede en het ware; met Scharon, Baschan en Karmel dezelve ten aanzien van de erkentissen van het goede en het ware vanuit den natuurlijken zin des Woords, welker verwoesting en verlating wordt aangeduid met rouwen, kwijnen, verwelken, en zoals een woestijn worden; de woestijn is waar niet het ware is omdat er niet het goede is. Bij Jeremia: *“Omdat van echtbrekers het land vol is, omdat vanwege den vloek het land rouwt, zijn de weiden der woestijn uitgedroogd”*, xxiii: 10; met het land vol van echtbrekers wordt de Kerk aangeduid, waarin de goede en de ware dingen van haar vanuit het Woord verechtreukt zijn; met den vloek, weswege het land rouwt, wordt al het boze des levens en valse der leer aangeduid, en met de weiden der woestijn die zijn uitgedroogd, worden de erkentissen van het goede en het ware vanuit het Woord aangeduid; de weiden zijn die erkentissen, omdat zij den animus voeden, en de woestijn is het Woord wanneer het verechtreukt is. Bij David: *“Jehovah stelt de rivieren tot een woestijn, en de uitgangen der wateren tot droogte, het land der vrucht tot zoutigheid, vanwege de boosheid dergenen die daarin wonen”*, Psalm cvii: 33, 34; met de rivieren die tot een woestijn worden gesteld, wordt aangeduid het

inzicht vanuit het verstand van het ware, en eveneens van het Woord ten aanzien van den innerlijken zin ervan, verwoest door de valse dingen vanuit het boze; de rivieren zijn zulke dingen die van het inzicht zijn, en de woestijn is waar die niet zijn, maar in de plaats ervan de valse dingen vanuit het boze; met de uitgangen der wateren die gesteld worden tot droogte, wordt aangeduid dat de laatsten van het verstand, welke de erkentissen van het ware en het goede worden genoemd, zonder elk geestelijk licht en geestelijke aandoening van het ware zijn; de wateren betekenen de ware dingen, de droogte de beroving ervan vanwege geen licht en aandoening, en de uitgangen de laatsten ervan, zodanig als de ware dingen van den zin der letter des Woords zijn; met het land der vrucht hetwelk tot zoutigheid wordt gesteld, wordt het goede der liefde en des levens aangeduid, grondig verwoest door de valse dingen; de zoutigheid is de verwoesting van het ware door de valse dingen; en omdat alle verwoesting door de valse dingen is vanuit het boze des levens, wordt derhalve daaraan toegevoegd: vanwege de boosheid dergenen die daarin wonen. Bij Jeremia: *“Hef uw ogen op tot de heuvels, en zie waar gij zijt geschoffeed; op de wegen hebt gij gezeten zoals een Arabier in de woestijn; deswege hebt gij het land ontwijd met uw hoererijen en uw boosheid”*, III: 2; Eveneens met deze dingen wordt de echtbreking en de vervalsing van het Woord beschreven; met geschoffeed worden en hoereren, worden dezelve aangeduid; vandaar betekent *“Hef de ogen op tot de heuvels, en zie waar gij zijt geschoffeed”*, betekent de aandacht vestigen op de erkentissen van het ware en het goede in het Woord, namelijk dat zij verechtbreukt zijn; de ogen ophffen betekent de aandacht vestigen; de heuvels betekenen die erkentissen, vanwege de bossen en de bomen die daarop zijn, waarmede dezelve worden aangeduid; ook worden met de heuvels de goede dingen der naastenliefde aangeduid, welke zo vernietigd zijn; op de wegen hebt gij gezeten zoals een Arabier in de woestijn, betekent belagen opdat niet enig ware te voorschijn kome en worde opgenomen; de wegen zijn de ware dingen der Kerk; op die zitten is belagen; en de Arabier in de woestijn is hij die zoals een dief in de woestijn doodt en berooft; gij hebt het land ontwijd met hoererijen en boosheid, betekent de vervalsing van de waarheden des Woords vanwege de boze dingen die des levens zijn geworden. Bij denzelfde *“O geslacht, ziet gijlieden het Woord van Jehovah; ben Ik Israël een woestijn geweest, een land der duisternissen?”*, II: 31; dat al het goede des levens en ware der leer wordt geleerd in het Woord, en niet het boze des levens en het valse, wordt verstaan onder: Ziet het Woord van Jehovah; ben Ik Israël een woestijn geweest, een land der duisternissen. Bij Joël: *“Egypte zal tot woestheid zijn, en Edom tot een woestijn der woestheid,*

vanwege het geweld der zonen van Jehudah, van wie zij het onschuldig bloed hebben vergoten in hun land”, III: 19; met Egypte en met Edom wordt aangeduid de natuurlijke mens, die de ware en de goede dingen des Woords had verdraaid; dat hij moet worden vernietigd, opdat hij niet zie dan alleen zulke dingen door welke hij gene bevestige, wordt daarmede aangeduid dat Egypte tot woestheid zal zijn, en Edom tot een woestijn der woestheid; dat dit is vanwege de echtbreking van al het goede en ware in het Woord, wordt aangeduid met: Vanwege het geweld der zonen van Jehudah, van wie zij het onschuldig bloed hebben vergoten; met het geweld der zonen van Jehovah wordt aangeduid de echtbreking van het Woord ten aanzien van het goede, en met de vergieting van het onschuldig bloed wordt aangeduid de echtbreking van het Woord ten aanzien van de ware dingen ervan; dat Jehudah de hemelse Kerk betekent, en eveneens het Woord, zie men boven in n. 211, 433; en dat onschuldig bloed vergieten betekent het Goddelijk Ware geweld aandoen, aldus het ware des Woords echtbreken, n. 329; de echtbreking van het Woord geschiedt door de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens, wanneer die worden toegepast om de valse en boze dingen te bevestigen, en hij wordt een woestheid en een woestijn, wanneer zijn wetenschappelijke dingen de bevestigingen van het valse en het boze worden; Egypte betekent die wetenschappelijke dingen, en Edom den trots die door dezelve vervalst. Bij Malachia: *“Ezau heb Ik gehaat, en Ik heb zijn bergen tot woestheid gesteld, en zijn erfenis voor de draken der woestijn”*, I: 3; met Ezau wordt de liefde van den natuurlijken mens aangeduid; met zijn bergen worden de boze dingen vanuit die liefde aangeduid, en met de erfenis de valse dingen vanuit die boze dingen; en met de draken der woestijn worden aangeduid louter de vervalsingen vanuit welke dezelve zijn. Aangezien bij de Joodse natie alle dingen des Woords waren verechtbreukt, en daar niet langer het ware was, omdat er niet het goede was, was derhalve Johannes de Doper in de woestijn, door hetwelk werd uitgebeeld de staat dier Kerk, over welke zaak aldus bij de Evangelisten: *“Johannes de Doper was in de woestijnen tot aan den dag zijner verschijning aan Israël”*, Lukas I: 80; *dat hij heeft gepredikt in de woestijn van Judea*, Matth. III: 1,2,3; Markus I: 2, 3, 4; Lukas III: 2, 4, 5; en bij Jesaja: *“De stem des roepende in de woestijn: Bereidt den weg voor Jehovah, effent in de verlatenheid een pad voor onzen God”*, XL: 3. En daarom ook zeide de Heer aangaande Hierosolyma, waaronder de Kerk wordt verstaan ten aanzien van de leer, *dat uw huis woest zal worden achtergelaten*, Lukas XIII: 35; het huis woest betekent de Kerk zonder ware dingen omdat zij zonder het goede is. Wat echter met deze dingen wordt aangeduid bij Mattheus: *“Indien zij u*

zullen gezegd hebben: Zie, de Christus is in de woestijn, gaat niet uit; indien in de binnenkameren, gelooft het niet", xxiv: 26, zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3900; onder Christus immers wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, bijgevolg ten aanzien van het Woord en ten aanzien van de leer vanuit het Woord; en met de valse Christussen, over wie die dingen worden gezegd, worden de valse dingen der leer vanuit de vervalste ware dingen des Woords aangeduid. Vanuit de uit het Woord aangevoerde plaatsen kan vaststaan, dat onder de woestijn de Kerk wordt verstaan waar niet de ware dingen zijn omdat er niet het goede is, bijgevolg waar het valse is omdat er het boze is, want waar niet het ware en het goede is, daar is het valse en het boze; er bestaat niet het ene en het andere tegelijk, hetgeen wordt verstaan onder des Heren woorden dat niemand twee heren kan dienen. II. *Dat met de woestijn ook wordt aangeduid de staat der Kerk bij de natiën die in de onwetendheid van het ware zijn geweest, en nochtans in het goede des levens volgens hun godsdienstige, vanuit hetwelk zij de ware dingen hebben verlangd*, kan ook vaststaan uit de plaatsen in het Woord, waar gehandeld wordt over de Kerk die bij de natiën moet worden geïnstauréerd; bij Jesaja: *"Uitgegoten worde over u de geest vanuit de hoogte, dan zal de woestijn zijn tot bouwland, en het bouwland zal voor een woud geacht worden; in de woestijn zal het gericht wonen, en de gerechtigheid zal in het bouwland zich nederzetten"*, xxxii: 15, 16; hier betreft het hen die in het natuurlijk goede zijn, en worden hervormd; de invloed vanuit den Hemel in hen wordt aangeduid met: *Uitgegoten worde over u de geest vanuit de hoogte*; dat hun dan het ware vanuit geestelijken oorsprong zal worden ingeplant, wordt daarmede aangeduid, dat de woestijn tot bouwland zal zijn; de woestijn is de natuurlijke mens verstoken van ware dingen, en het bouwland of het land van oogst is de natuurlijke mens bevrucht met ware dingen; dat hij vandaar de wetenschap der erkentissen van het ware en het goede zal hebben, wordt daarmede aangeduid dat het bouwland voor een woud zal worden geacht; van woud wordt gesproken met betrekking tot den natuurlijke mens, zoals van tuin met betrekking tot den geestelijken; en daarom wordt met het woud de wetenschap aangeduid, en met den tuin het inzicht; dat vandaar in hem het rechte en het gerechte is, wordt daarmede aangeduid dat in de woestijn het gericht zal wonen, en de gerechtigheid in het bouwland zal zetelen; het gericht en de gerechtigheid betekenen in den geestelijken zin het ware en het goede, maar in den natuurlijke het rechte en het gerechte. Bij denzelfde: *"Ik zal op de hellingen rivieren openen, en in het midden der dalen zal Ik bronnen stellen, de woestijn tot een poel der wateren, en het dorre land tot springaders der wateren:*

Ik zal in de woestijn geven den ceder van schittim, den mirteboom en den boom der olie; Ik zal in de verlatenheid stellen den denneboom, den pijnboom en den busboom", xli: 18, 19; deze dingen betreffen eveneens de hervorming en de verlichting van de natiën, en met op de hellingen rivieren openen, en in het midden der dalen bronnen stellen, wordt aangeduid inzicht geven vanuit de geestelijke ware dingen en vanuit de natuurlijke ware dingen; de rivieren op de hellingen betekenen het inzicht vanuit de geestelijke ware dingen, en de bronnen in het midden der dalen het inzicht vanuit de natuurlijke ware dingen; met de woestijn stellen tot een poel der wateren, en het dorre land tot springaders der wateren, wordt aangeduid den geestelijken mens en den natuurlijke vullen met ware dingen, waar tevoren niet enige ware dingen waren; de geestelijke mens in wien geen ware dingen waren, wordt verstaan onder de woestijn, aangezien daar tevoren niet enig ware was; en de natuurlijke mens in wien geen ware dingen waren, wordt verstaan onder het dorre land, omdat tevoren in hem geen geestelijke invloed was; de ware dingen in voorraad voor den geestelijken mens worden verstaan onder poel der wateren, en de ware dingen in voorraad voor de natuurlijke mens worden verstaan onder de springaders der wateren; met in de woestijn stellen den ceder van Schittim, den mirteboom en den boom der olie, wordt aangeduid redelijke ware dingen en de doorvatting ervan geven; en met in de verlatenheid stellen den denneboom, den pijnboom en den buksboom, wordt aangeduid eender de natuurlijke ware dingen, zijnde de wetenschappelijke dingen en de erkenenissen, met het verstand ervan; de ceder is het hoger redelijk ware, de mirteboom het lager redelijk ware, de boom der olie de doorvatting van het goede en van het ware daaruit; de denneboom is het hoger natuurlijk ware, de pijnboom is het lager natuurlijk ware, en de buksboom is het verstand van het goede en het ware daar. Bij David: *"Hij stelt de woestijn tot een poel der wateren, en het dorre land tot uitgangen der wateren; en Hij doet daar de hongerigen wonen, opdat zij een stad der bewoning oprichten"*, Psalm cvii: 35, 36; deze dingen betreffen desgelijks de verlichting van de natiën; en met de woestijn stellen tot een poel der wateren, worden eendere dingen aangeduid als vlak boven; en Hij doet daar de hongerigen wonen, betekent voor hen die de ware dingen verlangen; dezen worden onder de hongerigen en de dorstigen in het Woord verstaan; opdat zij een stad der bewoning oprichten, betekent opdat zij vanuit dezelve voor zich een leer des levens maken; de stad is de leer, en wonen is leven. Bij Jesaja: *"Zie, Ik ben makende iets nieuws; nu zal het uitspruiten; ook zal Ik in de woestijn een weg stellen, in de verlatenheid rivieren: eren zal het wilde dier des velds, de draken en de dochters van de nachtuil,*

deswege dat Ik zal gegeven hebben in de woestijn wateren, rivieren in de verlatenheid, om Mijn volk, Mijn uitverkorene, drinken te geven”, XLIII: 19, 20; ook deze dingen betreffen de nieuwe Kerk bij de natiën welke door den Heer moet worden geïnstaureerd; en met de woestijn wordt de staat der Kerk aangeduid bij hen die in de onwetendheid van het ware zijn, en nochtans in het verlangen van die dingen te weten; wat echter de afzonderlijke dingen in den geestelijken zin beteken, zie men boven, n. 518, waar zij zijn ontvouwd. Bij denzelfde: *“Jehovah zal Zion troosten, Hij zal troosten al haar woestheden, en Hij zal haar woestijn stellen zoals Eden, en haar verlatenheid zoals den tuin van Jehovah; blijdschap en vreugde zal daarin gevonden worden, belijdenis en een stem des gezangs”*, LI: 3; ook deze dingen betreffen de nieuwe Kerk bij de natiën, welke den Heer zullen erkennen; die Kerk wordt verstaan onder Zion, en de instauratie ervan en de hervorming van hen onder troosten; met de woestijn die zal worden gesteld zoals Eden, en met de verlatenheid die zal worden zoals de tuin van Jehovah, wordt de wijsheid en het inzicht vanuit de liefde tot den Heer aangeduid, welke degenen zullen hebben die tevoren in geen verstand van het ware en in geen doorvatting van het goede zijn geweest; maar deze dingen zie men boven in n. 721 ontvouwd. Bij David: *“Zij bedruipen de habitakels der woestijn, en met opspringing gorden zich de heuvels; de weiden zijn bekleed met kudde van kleinvee, en de dalen zijn bedekt met koren”*, Psalm LXV: 13, 14; deze dingen eveneens betreffen de Kerk bij de natiën; en met “zij bedruipen de habitakels der woestijn” wordt aangeduid, dat hun gemoederen welke tevoren in de onwetendheid van het ware zijn geweest, de ware dingen erkennen en opnemen; druipen wordt gezegd van den invloed, de erkenning en de opneming van het ware, habitakels wordt gezegd van de innerlijke dingen van den mens, die van zijn gemoed zijn; en woestijn wordt gezegd van den staat der onwetendheid van het ware; dat de heuvels zich gorden met opspringing, betekent dat de goede dingen bij hen de ware dingen opnemen met de vreugde des harten; dat de weiden zijn bekleed met kudde van kleinvee, en de dalen zijn bedekt met koren, betekent dat het ene en het andere gemoed, het geestelijke en het natuurlijke, de met dezelve overeenkomende ware dingen opneemt; de weiden zijn de dingen die van het geestelijk gemoed en daaruit van het redelijk gemoed zijn, en de dalen de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, en de kudde van kleinvee is het geestelijk ware, en het koren het natuurlijk ware. Bij Jesaja: *“Laten zij den lof zingen, de uitersten der aarde, nederdalende ter zee, en de volheid ervan, de eilanden en hun bewoners; laten zij de stern verheffen, de woestijn en haar steden, de dorpen die Arabie bewoont; laten zij zingen, de bewoners der rots, laten zij*

schreeuwen van het hoofd der bergen af", XLII: 10, II; deze dingen betreffen de Kerk bij hen die verwijderd zijn geweest van de ware dingen der Kerk, omdat zij natuurlijk en zinlijk waren; de staat van hun onwetendheid wordt verstaan onder de woestijn, en hun vreugde vanwege de prediking en de erkenenis van het ware onder den lof zingen en de stem verheffen: wat de overige dingen betekenen, is boven ontvouwd in n. 406. Aangezien de staat der onwetendheid van het ware, waarin de natiën waren geweest, wordt aangeduid met de woestijn, en het verlangen naar het ware met den honger, en het onderricht uit den Heer met de spijziging, is het derhalve geschied, dat de Heer Zich terugtrok in de woestijn, en daar de schare heeft geleerd, die Hem zocht, en daarna hen heeft gespijzigd; dat dit is geschied in de woestijnen, kan vaststaan bij Mattheus, Hfdst. XIV: 13 tot 22; Hfdst. XV: 32 tot 38; Markus VI: 31 tot 34; Hfdst. VIII: 1 tot 9; Lukas IX: 12 tot 17; alle dingen immers die uit den Heer zijn geschied, en eveneens die met den Heer zijn geschied, zijn uitbeeldend geweest, omdat het overeenstemmingen waren; aldus eveneens deze; uit welke dingen, zoals uit de boven aangevoerde plaatsen uit het Woord, blijkt, dat de woestijn iets zodanigs bij den mens betekent dat niet opgekweekt en bewoond is, aldus dat nog niet levenskrachtig vanuit het geestelijke is geworden, bijgevolg dat, op de Kerk toegepast, niet is levend gemaakt door de ware dingen, aldus het godsdienstige bij de natiën, hetwelk bijna ijl en ledig was, omdat zij niet hadden het Woord, waar de ware dingen zijn, en vandaar ook niet den Heer kenden, Die dezelve leert; en omdat zij niet de ware dingen hadden, kon derhalve hun goede ook niet iets anders zijn dan zodanig als het ware bij hen was; het goede immers is eender aan zijn ware, omdat het ene van het andere is. Uit deze dingen kan vaststaan, wat wordt aangeduid met de woestijn waar over de natiën wordt gehandeld, namelijk het nietware, en nochtans het verlangen om hun goede levend te maken. III. *Dat ook met de woestijn wordt aangeduid de staat van hen die in de verzoeking en de verleiding zijn, omdat in deze de ware en de goede dingen zijn ingesloten door valse en boze dingen, welke oprijzen en den animus voor ogen zweven*, kan vaststaan uit de omzwerfing van de zonen Israëls in de woestijn 40 jaren lang; door die werd de gehele staat der verzoeking en de verleiding uitgebeeld waarin degenen komen die worden wederverwekt, vanuit wie de Kerk zal zijn: elk mens wordt natuurlijk geboren, en eveneens leeft hij natuurlijk, totdat hij redelijk wordt; en wanneer hij redelijk is geworden, kan hij door den Heer worden geleid, en geestelijk worden; hetgeen geschiedt door de inplanting van de erkenissen van het ware vanuit het Woord, en tevens door de opening van het geestelijk gemoed, hetwelk de dingen opneemt die des Hemels zijn, en door het oproepen en het

opheffen van die erkenenissen vanuit den natuurlijken mens, en door de verbinding met de geestelijke aandoening van het ware: die opening en verbinding kunnen niet bestaan dan alleen door verzoeken, omdat de mens in dezelve innerlijk strijdt tegen de valse en de boze dingen die in den natuurlijken mens zijn: in een woord, de mens wordt binnengeleid in de Kerk, en hij wordt Kerk door verzoeken. Deze dingen zijn uitgebeeld geweest door de omzwerving en de rondleiding van de zonen Israëls in de woestijn: de staat van den natuurlijken mens, voordat hij wordt wederverwekt, werd uitgebeeld door hun verblijf in het land van Egypte, want het land van Egypte betekende den natuurlijken mens met de wetenschappelijke dingen en de erkenenissen, tezamen met de begeerten en de appetijten welke in hem zetelen, zoals kan vaststaan uit hetgeen boven aangaande Egypte in n. 654 is gezegd en getoond: doch de geestelijke staat, zijnde de staat der Kerk bij den mens, werd uitgebeeld door het binnenleiden van de zonen Israëls in het land Kanaän, want het land Kanaän betekende de Kerk met haar ware en goede dingen, tezamen met haar aandoeningen en verkwikkelijkheden welke in hem zetelen: doch de hervorming en de wederverwekking van den mens, voordat hij van natuurlijk geestelijk wordt, en zo de Kerk, werd uitgebeeld door hun dwalingen en omzwervingen in de woestijn veertig jaren lang. Dat het aldus is, en dat die woestijn den staat der verzoeken heeft aangeduid, kan vaststaan bij Mozes: *“Gij zult gedenken aan al den weg diep u Jehovah uw God heeft geleid deze 40 jaren in de woestijn, opdat Hij u zou teisteren en u verzoeken, en Hij zou bekennen, wat in uw hart is, of gij Zijn geboden zoudt houden of niet; en Hij heeft u geteisterd, en Hij liet u hongeren, en Hij spijsde u met het man, hetwelk gij niet kendet, noch uw vaders gekend hadden, opdat Hij u zou Teren dat niet door het brood alleen de mens leeft, maar door alle uitspraak van den mond van Jehovah de mens leeft: uw kleed is niet verouderd van op u, en uw voet is niet gezwollen deze 40 jaren”*, Deut. VIII: 2, 3, 4. Bij denzelfde: *“In de woestijn, hetgeen gij hebt gezien, had Jehovah uw God u gedragen, zoals een man zen zoon draagt; Hij ging vóór u op den weg, om voor u de plaats op te sporen waar gij zoudt legeren, in het vuur des nachts om den weg te tonen, en in de wolk overdag”*, Deut. I: 31, 33; bij denzelfde: *“Jehovah Die u heeft geleid door de grote en verschrikkelijke woestijn, van de slang, de vurige vliegende slang en den schorpioen en den dorst, waar geen wateren waren, Die u wateren voortbracht vanuit de rots der kei, en u spijsde met man in de woestijn, opdat Ny u zou teisteren en verzoeken, om u wel te doen in uw nageslacht”*, Deut. VIII: 15, 16. Bij denzelfde: *“Jehovah vond Jakob in een land der woestijn, in ijlheid, gehuil, verlatenheid; Hij voerde hem randoom, Hij onderrichtte hem, Hij bewaarde hem*

zoals Zijn oogappel”, Deut. xxxii: 10; met de afzonderlijke dingen die hier worden gezegd, voorts met de afzonderlijke dingen die in het Boek Exodus vermeld worden over de reizen der zonen Israëls in de woestijn, van hun uittocht uit Egypte tot den ingang in het Land Kanaän, worden beschreven de Verzoeking en waarin de gelovigen zijn, voordat zij geestelijk worden, aldus voordat de goede dingen der liefde en der naastenliefde met haar ware dingen worden ingeplant, welke de Kerk bij den mens maken. Wie daarmee bekend is hoedanig de geestelijke Verzoeking is, die is daarmee bekend dat de mens, wanneer hij in dezelve is, dan wordt bestookt door boze en valse dingen, dermate dat hij nauwelijks anders weet dan dat hij in de hel is: voorts dat de Heer bij den mens strijdt tegen dezelve vanuit het innerlijke: alsmede dat Hij hem ondertussen ondersteunt met geestelijke spijs en drank, zijnde de goede en ware dingen des Hemels; dat de natuurlijke mens van die dingen walgt: dat de natuurlijke mens zo nochtans wordt getemd en als het ware sterft met zijn begerigheden; en dat hij zo wordt onderworpen aan den geestelijken mens, en dat de mens zo wordt hervormd en wederverwekt, en binnengeleid in de Kerk: dit zijn de dingen die alle dingen welke over de zonen Israëls in de woestijn worden vermeld, behelzen. Opdat men wete dat zij zulke dingen behelzen, is het geoorloofd om sommige van de aangevoerde dingen afzonderlijk uiteen te zetten. 1. Dat de mens in de verzoeking wordt bestookt door boze en valse dingen, dermate dat hij nauwelijks anders weet dan dat hij in de hel is, wordt daaronder verstaan, dat Jehovah u heeft geleid in een grote en verschrikkelijke woestijn, van de slang, de vurige vliegende slang, den schorpioen, en den dorst, waar geen wateren waren; met de grote en verschrikkelijke woestijn worden de zware verzoeking aangeduid; met de slang, de vurige vliegende slang, den schorpioen worden aangeduid de boze en de valse dingen, met overredingen oprijzende vanuit den zinlijken en natuurlijke mens; de slangen zijn de boze dingen daaruit, de vurige vliegende slangen zijn de valse dingen daaruit, en de schorpioenen zijn de overredingen; met den dorst waar geen wateren waren, wordt het gebrek aan en de insluiting van het ware aangeduid. Die dingen worden eveneens daaronder verstaan dat Jehovah u heeft geteisterd en u heeft verzocht, opdat Hij bekennen zou wat in uw hart is. 2. Dat de Heer bij den mens strijdt tegen de boze en de valse dingen die uit de hel zijn, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah Jakob heeft gevonden in de woestijn, in ijlheid, gehuil, verlatenheid, hem heeft bewaard zoals Zijn oogappel: dat Hij hem heeft gedragen zoals een man zijn zoon draagt: en dat Hij hem vooruitging in een vuur des nachts, en in de wolk overdag. 3. Dat de Heer ondertussen den mens ondersteunt met geestelijke

spijs en drank, zijnde de goede en de ware dingen des Hemels, wordt daarmede aangeduid dat Hij hen spijsde met het man, dat Hij hun wateren voortbracht vanuit de rots der kei, en dat Hij hen leidde en onderrichtte; onder het man wordt het goede der hemelse liefde verstaan, en onder de wateren vanuit de rots der kei worden de ware dingen van dat goede uit den Heer verstaan. 4. Dat de natuurlijke mens in de verzoeking van die dingen walgt, wordt daaronder verstaan dat de zonen Israëls zo vaak klaagden over het man, en dat zij de spijzen van Egypte verlangden; en daarom wordt hier gezegd, dat Jehovah u geteisterd heeft, u heeft doen hongeren, en spijsde met het man. 5. Dat nochtans de natuurlijke mens wordt getemd, en als het ware sterft met zijn begerigheden, en wordt onderworpen aan den geestelijken mens, is daardoor uitgebeeld dat allen die Egypte waren uitgegaan en daarheen begeerden terug te keren, en in het land van Kanaän weigerden binnen te gaan, stierven in de woestijn, en dat hun kleine kinderen daarin werden binnengeleid: dat deze dingen door gene zijn uitgebeeld en aangeduid, kan men niet weten en zien dan alleen vanuit den geestelijken zin. 6. Dat de mens na de verzoeking geestelijk wordt, en wordt binnengeleid in de Kerk, en door de Kerk in den Hemel, werd uitgebeeld door het binnenleiden van hen in het land Kanaän, want het land Kanaän betekende de Kerk en eveneens den Hemel; en dit wordt daarmede aangeduid, dat Jehovah u heeft geteisterd en u heeft verzocht, om u wel te doen in uw nageslacht: hun geestelijk leven wordt daarmede beschreven dat Jehovah hen leerde dat niet door brood alleen de mens leeft, maar door alle uitspraak [*enuntiatio*] van den mond van Jehovah. Dat hun kleed niet verouderd is geweest, en hun voet niet is gezwollen, betekent dat de natuurlijke mens niet is gekwetst door die verslagenheden; de klederen immers betekenen de ware dingen van den natuurlijke mens, en de Voet den natuurlijke mens zelf. Bovendien wordt met 40, hetzij jaren, hetzij dagen, de volledige duur der verzoeking aangeduid; men zie boven n. 633. Eendere dingen behelzen deze bij David: *“Zij dwaalden in de woestijn, in de verlatenheid van den weg, de stad der bewoning vonden zij niet, uitgehongerd en verdorst; toen hun ziel op den weg bezweek, riepen zij tot Jehovah; Hij leidde hen op een rechten weg om te gaan tot een stad der bewoning”*, Psalm CVII: 4, 5, 6, 7; deze dingen zijn in het algemeen gezegd over de verlost, in het bijzonder over de zonen Israëls in de woestijn, en met die woorden worden de verzoeking beschreven van hen die worden wederverwekt uit den Heer; en met de stad der bewoning die zij niet vonden, wordt de leer des levens aangeduid, welke bij den mens de Kerk maakt; en omdat de Kerk wordt geformeerd bij den mens door het leven volgens de leer,

na de voltrokken verzoeking, wordt gezegd dat Jehovah hen leidde op een rechten weg om te gaan tot een stad der bewoning; het gebrek aan het ware tot aan de wanhoop toe, en nochtans het verlangen daarnaar, wordt daarmede aangeduid dat zij uitgehongerd en verdorst waren, zodat hun ziel op den weg bezweek. Bij Jeremia: *“Ik gedenk uwer jeugd, der liefde uwer ondertrouwingen, toen gij gingt achter Mij in de woestijn: zij zeiden niet: Waar is Jehovah, Die ons deed opklimmen uit het land van Egypte, Die ons leidde in de woestijn, in een land van verlatenheid en van den kuil, in een land van droogte en van dichte schaduw, in een land door hetwelk geen man doorging, noch een mens woonde; en Ik leidde u in een land van vrucht, om te eten de vrucht ervan en het goede ervan”*, II: 2, 6, 7; met de jeugd en de liefde der ondertrouwingen [*deponsationes*], waaraan Jehovah gedenkt, wordt aangeduid de staat der hervorming en wederverwekking van den mens, als hij van natuurlijk geestelijk wordt; omdat de mens daardoor met den Heer wordt verbonden, en als het ware Hem wordt ondertrouwd, is het dit wat wordt verstaan onder de liefde der ondertrouwingen; omdat dit geschiedt door verzoeking, wordt gezegd: Toen gij gingt achter Mij in de woestijn; de staat der verzoeking wordt beschreven met: Hij leidde mij in de woestijn, in een land van verlatenheid en van den kuil, in een land van droogte en dichte schaduw; de woestijn betekent dien staat; een land van verlatenheid en van den kuil betekent dien ten aanzien van de boze en de valse dingen die oprijzen; een land van droogte en van dichte schaduw betekent de doorvatting van het goede en het verstand van het ware verduisterd; de staat van den mens na de verzoeking wordt beschreven met: Hij leidde u in een land van vrucht [*frux*], om te eten de vrucht [*fructus*] ervan, en het goede ervan; waarmede wordt aangeduid dat zij werden binnengeleid in de Kerk, waar de ware dingen der leer zijn, waardoor er toeëigening is van het goede der liefde en der naastenliefde; het land betekent de Kerk, het land van vrucht haar ten aanzien van de ware dingen der leer; eten betekent toegeëigend worden; de vrucht het goede der liefde, en het goede der naastenliefde en des levens. Bij Ezechiël: *“Ik zal u uitleiden uit de volken, en u vergaderen uit de landen, en Ik zal u leiden in de woestijn der volken, en Ik zal daar met u rechten, van aangezicht tot aangezicht gelijk als Ik gerecht heb met uw vaders in de woestijn van het land van Egypte; dan zal Ik u doen doorgaan onder de roede, en Ik zal u toeleiden tot den band des verbonds”*, XX: 34, 35, 36, 37; hier eveneens staat de woestijn voor den staat der verzoeking, en deze staat wordt hier de woestijn der volken genoemd, en eveneens de woestijn van het land van Egypte, omdat verstaan wordt de staat van den natuurlijke mens vóór de wederverwekking, die uit hoofde daarvan

dat daar dan niet goede en niet ware dingen zijn, maar boze en valse dingen, een woestijn en een veilatenheid is; doch wanneer daaruit de boze en de valse dingen verbannen zijn, en de ware en de goede dingen in de plaats ervan ingeplant, dan wordt hij van een woestijn een Libanon en een Tuin; rechten met hen in de woestijn, van aangezicht tot aangezicht, betekent hen aantonen ten leven toe en tot de erkenning hoedanig zij zijn, want in de verzoeking en rijzen de boze en valse dingen van den mens op en verschijnen zij; van aangezicht tot aangezicht is ten leven toe en tot de erkenning; dat er nadat de mens het hard te verduren heeft gehad, verbinding geschiedt met den Heer, welke de hervorming is, wordt aangeduid met: Dan zal Ik u doen doorgaan onder de roede, en Ik zal u toeleiden tot den band des verbonds; doen doorgaan onder de roede is het hard te verduren hebben, en de band des verbonds is de verbinding met den Heer. Bij Hoschea: *“Ik zal over haar bezoeken de dagen der baäls, voor wie zij ging achter haar boeiev; deswege zie, Ik zal u heenleiden in de woestijn, en daarna zal Ik spreken over haar hart; en Ik zal haar geven haar wijngaarden van daar af, en het dal van Achor, tot een deur der hoop, en aldaar zal zij antwoorden naar de dagen harer jeugd, en naar de dagen van haar opklimmen uit het land van Egypte; en te dien dage zult gij roepen: Mijn Echtgenoot, en gij zult Mij niet langer noemen Mijn Baäl”*: 12, 13, 14, 15; met de baäls en de boelen [*amasios*] achter wie zij ging, worden de dingen aangeduid die van den natuurlijken mens zijn en geliefd worden, namelijk de begeerten en daaruit de valsheden; dat die moeten worden verwijderd door verzoeking, wordt aangeduid met: Ik zal u heenleiden in de woestijn; dat zij daarna moeten worden vertroost, wordt aangeduid met: Daarna zal Ik spreken over haar hart; dat zij dan geestelijke en natuurlijke ware dingen zullen hebben, wordt aangeduid met: Ik zal haar geven haar wijngaarden van daar af, en het dal van Achor; dat daarna de invloed van het goede vanuit den Hemel en daaruit vreugde zal zijn zoals bij hen die vanuit de Oude Kerken waren, en vanuit natuurlijk geestelijk zijn geworden, wordt daarmee aangeduid, dat zij aldaar zal antwoorden of zingen naar de dagen harer jeugd, en naar de dagen van haar opklimmen uit het land van Egypte; de dagen der jeugd betekenen de tijden der Oude Kerk; naar de dagen van haar opklimmen uit Egypte, betekent toen zij vanuit natuurlijk geestelijk zijn geworden; de verbinding dan met den Heer door de aandoeningen van het ware, nadat de begeerten vanuit den natuurlijken mens zijn verworpen, wordt aangeduid met: Te dien dage zult gij Mij noemen: Mijn Echtgenoot, en gij zult Mij niet langer noemen: Mijn Baäl. Aangezien de woestijn den staat der verzoeking betekent, en veertig, hetzij jaren, hetzij dagen, een volledigen

duur van aanvang tot einde, worden derhalve de boven de overige dingen meer dan afgrijselijke verzoeken des Heren welke Hij doorstond van de knapen jaren tot aan het lijden des kruises toe, verstaan onder de Verzoeken van veertig dagen in de woestijn, waarover aldus bij de Evangelisten: *“Jezus werd uit den geest in de woestijn geleid, om verzocht te worden door den duivel, en toen Hij veertig dagen en veertig nachten had gevast, hongerde Hem daarna; en de Verzoeker trad op Hem toe”*, Matth. iv: 1, 2, 3; Lukas iv: 1, 2, 3. *“De geest, Jezus aandrijvende, deed Hem uitgaan in de woestijn; en Hij was in de woestijn veertig dagen, verzocht, en Hij was met de beesten”*, Markus i: 12, 13; onder deze dingen wordt niet verstaan dat de Heer slechts alleen 40 dagen, en aan het einde ervan door den duivel verzocht is, maar dat Hij het was Zijn gehele leven lang tot aan het laatste, toen Hij in Gethsemane een ontzaglijke angst des harten had, en daarna het afgrijselijke kruislijden; want de Heer heeft door de Verzoeken toegelaten in het Menselijke ¹⁹⁾ dat Hij vanuit de moeder had, alle hellen onderjukt en tevens Zijn Menselijke verheerlijkt: maar over deze Verzoeken des Heren zie men de dingen die in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN geschreven zijn, welke bijeengezameld zijn in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 201; al die Verzoeken des Heren worden aangeduid met de Verzoeken in de woestijn 40 dagen en 40 nachten, aangezien de woestijn den staat der verzoeken betekent, en veertig dagen en nachten den gehelen duur ervan. De oorzaak dat niet meer dingen over dezelve bij de Evangelisten zijn geschreven, is deze dat over dezelve niet meer dingen zijn onthuld; doch nochtans worden zij bij de Profeten, en vooral in de Psalmen van David, in den brede beschreven; met de beesten, waarvan wordt gezegd dat de Heer met deze was, worden de helse gezelschappen aangeduid, en met het vasten daar wordt het terneder geslagen zijn aangeduid zodanig als het is in de worstelingen der verzoeken. iv. *Dat met de woestijn ook de hel wordt aangeduid*, is omdat van woestijn wordt gesproken waar geen oogst noch bewoning is, voorts waar zijn de wilde dieren, slangen, draken, waarmede wordt aangeduid waar niet het ware der leer en het goede des levens is, bijgevolg waar de begerigheden vanuit de boze liefden zijn, en daaruit de valsheden van elk geslacht; en omdat deze dingen in de hel zijn, en gene in de woestijn, betekent derhalve vanwege de overeenstemming de woestijn ook de hel. Bovendien is de natuurlijke mens bij een ieder, zolang deze gescheiden is van den geestelijken, zodanig als hij is vóór de wederverwekking, een hel, ter oorzake hiervan dat al het erfboze

19 In het Handschrift staat *Humanum* hier met een hoofdletter.

waarin de mens wordt geboren, zetelt in zijn natuurlijken mens, en daaruit niet wordt uitgeworpen, dat is, verwijderd, dan door den invloed van het Goddelijk Ware door den Hemel uit den Heer; en deze invloed wordt niet gegeven in den natuurlijken mens dan alleen door den geestelijken; de natuurlijke mens immers is in de wereld, en de geestelijke in den Hemel; en daarom moet eerst de geestelijke mens worden geopend, voordat vanuit den Hemel uit den Heer de hel kan worden verwijderd, welke in den natuurlijken mens is. Hoe die wordt verwijderd, werd uitgebeeld door den Bok, Asasel genoemd, uitgeworpen in de woestijn; met den Bok immers wordt vanwege de overeenstemming aangeduid de natuurlijke mens ten aanzien van diens aandoeningen en erkentnissen, en in den tegengestelden zin ten aanzien van diens begeerten en valsheden: over dezen Bok leest men aldus bij Mozes: *“Dat Aharon zou nemen twee geitebokken, en over dezelve geven loten, het ene lot voor den te slachtofferen geitebok, het andere voor Asasel; en nadat hij door het bloed van den geslachteofferden var en den geslachteofferden geitebok de Tent der Samenkomst en het Altaar zal hebben verzoend, zo zal hij zen handen leggen op het hoofd van den bok Asasel, en daarop belijden de ongerechtigheden en de zonden der zonen Israëls, welke hij zal geven op het hoofd des boks, en hem daarna door de hand van een beatemden man in de woestijn zenden. Zo zal de bok op zich dragen alle ongerechtigheden der zonen Israëls in het land der afsnijding en de woestijn; en eveneens zullen in de woestijn worden verbrand de huid, het vlees en de mest van den geslachteofferden var en bok: zo zouden zij worden verzoend en gereinigd van alle zonden”*, Levit. xvi: 5 tot 34; deze dingen waren bevolen opdat daarmee zou worden uitgebeeld de verzoening, dat is, de zuivering van de boze en de valse dingen; dat de beide bokken om haar uit te beelden waren aangenomen, was omdat de bok vanwege de overeenstemming den natuurlijken mens betekende, de bok die moest worden geslachteofferden den natuurlijken mens ten aanzien van het gezuiverde deel, en de bok die in de woestijn moest worden gezonden, den nietgezuiverden natuurlijken mens; en omdat deze krioelt van begeerten en onreinheden van elk geslacht, zoals boven is gezegd, werd derhalve die uit het kamp heengezonden in het land der afsnijding en de woestijn, opdat hij zou wegdragen de ongerechtigheden en de zonden van allen in die Kerk; met het land der afsnijding en de woestijn wordt de hel aangeduid; de oplegging der handen door Aharon op het hoofd ervan, en de belijdenis der zonden, beeldde uit de vergemeenschapping en overdraging; aldus immers geschiedt wanneer de mens van zonden wordt gezuiverd of verzoend, want de zonden worden dan tot de hel teruggezonden, en in de plaats ervan worden de aandoeningen van het goede en het ware

ingeplant; deze werden voor een deel uitgebeeld door de vetten die werden geofferd uit den var en uit den anderen bok, en door het bloed van dezelve, en vooral door het Brandoffer uit den ram, waarover daar Vers 5 en 24; want de ram betekent vanwege de overeenstemming den natuurlijken mens ten aanzien van het goede der naastenliefde. Doch men moet weten, dat het Israëlitische volk door deze dingen niet in het minst van zonden gezuiverd is geweest, maar dat alleen aldus is uitgebeeld geweest de zuivering van den natuurlijken mens als hij wordt wederverwekt; alle dingen van des mensen wederverwekking werden door zulke uitwendige dingen, vooral door de slachtoffers, uitgebeeld, en dit terwille van de verbinding van den Hemel met die Kerk door de uitwendige dingen van den eredienst, welker inwendige dingen, die werden uitgebeeld, werden beschouwd in de Hemelen: wie kan niet zien, dat de zonden van een ganse menigte niet kunnen worden overgebracht op een geitebok, en door dien heengevoerd tot de hel? Uit deze dingen kan vaststaan, wat de woestijn in den verschillenden zin betekent.

731. Waar zij een plaats heeft bereid uit God; dat dit betekent haar staat opdat ondertussen voorziening worde getroffen bij meerderen, staat vast uit de betekenis van de plaats, zijnde de staat, waarover aanstonds; en uit de betekenis van bereid worden uit God, zijnde voorziening getroffen worden door den Heer; want dat wat uit den mens geschiedt, wordt voorbereid; dat wat echter uit den Heer geschiedt, daarin wordt voorziening getroffen; aangaande den staat ook die met de plaats wordt aangeduid, wordt gesproken van voorziening getroffen worden, als aangaande de plaats wordt gesproken van bereid worden: dat er wordt aangeduid dat in den staat ondertussen bij meerderen voorziening wordt getroffen, is omdat daarmee dat de vrouw in de woestijn vluchtte, wordt aangeduid dat de Kerk nog onder weinigen is, omdat zij bij degenen is die niet in het goede zijn en vandaar ook niet in de ware dingen; men zie het vlak voorafgaande Artikel n. 730; daaruit volgt, dat met deze dingen, namelijk waar de vrouw een plaats heeft bereid uit God, wordt aangeduid de staat der Kerk opdat ondertussen voorziening worde getroffen onder meerderen; en dat met de nog volgende dingen, namelijk opdat zij haar voeden duizend twee honderd zestig dagen, wordt aangeduid totdat zij groeit tot het volle, waarover vlak beneden n. 732. Maar over dezen staat der Kerk, welke wordt verstaan onder de plaats der vrouw in de woestijn, wordt in de volgende dingen van dit Hoofdstuk uitvoeriger gehandeld; gezegd wordt immers dat aan de vrouw werden gegeven twee vleugels van een groten arend, opdat zij zou vliegen in de woestijn tot haar plaats, waar zij zou worden gevoed een tijd, en tijden, en de helft van een tijd, buiten het aangezicht

van den draak, behalve meer dingen. Dat de plaats den staat betekent, is daarvandaan dat ruimten, plaatsen, afstanden in de geestelijke Wereld in hun oorsprong staten des levens zijn; zij verschijnen weliswaar geheel zoals in deze Wereld, maar nochtans verschillen zij hierin dat een ieder aan de plaats waar hij woont, wordt gekend hoedanig hij is, en een ieder aan zijn hoedanige wordt gekend waar hij woont; aldus in het gemeen ten aanzien van de plaatsen van allen volgens de windstreken, en aldus in het bijzonder ten aanzien van de plaatsen in de gezelschappen, en eveneens in het afzonderlijke ten aanzien van de plaatsen in de huizen, ja zelfs in de kamers; daaruit blijkt, dat de plaats en het hoedanige van den staat een maken, en dit ter oorzaak hiervan, dat alle dingen die in de geestelijke Wereld zijn, welke voor de ogen verschijnen, tot aan de landen toe, overeenstemmingen van geestelijke dingen zijn; vandaar is het, dat de plaats den staat betekent; dat de ruimten, plaatsen en afstanden, in hun oorsprong staten zijn en vandaar in het Woord staten beteken, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 191 tot 199, waar over de ruimte in den Hemel is gehandeld: vandaar eveneens is het, dat het in onze wereld aanvaard is om een staat een plaats te noemen, zoals dat iemand is gesteld in een verheven plaats, in een uitmuntende plaats, en in een aanzienlijke plaats, voor in een verheven, uitmuntenden en aanzienlijken staat. Uit deze dingen kan vaststaan, wat daaronder wordt verstaan dat de Heer tot de discipelen zeide *“dat in het huis Zijns Vaders vele woningen zijn, en dat Hij heengaat om voor hen een plaats te bereiden, en dat Hij als Hij zal zijn heengegaan en voor hen een plaats zal hebben bereid, komen zal en hen tot Zich zal nemen”*, Joh. XIV: 2, 3; met voor hen een plaats bereiden, wordt aangeduid voor een ieder in den Hemel voorzien volgens den staat van zijn leven; want onder de discipelen worden allen verstaan die van de Kerk van Hem zullen zijn. En bij Lukas: *“Wanneer de onreine geest uitgaat van den mens, gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust”*, XI: 24; onder den onreinen geest uitgaande van den mens, wordt verstaan de verwijdering van de boze dingen en daaruit van de valse dingen uit den mens die boete doet; met de dorre plaatsen die hij doorgaat, zoekend rust, worden aangeduid de staten van het boze en het valse welke van zijn leven zijn. Behalve elders in het Woord, waar plaats en plaatsen wordt gezegd.

732. Opdat zij haar aldaar voeden duizend twee honderd zestig dagen; dat dit betekent tot dat zij groeit tot het volle, staat vast uit de betekenis van duizend twee honderd zestig dagen, zijnde van den aanvang tot het einde, en zo het volle, waarover boven n. 636; dat getal immers sluit $31\frac{1}{2}$ jaar in, en $31\frac{1}{2}$, hetzij jaren hetzij dagen, betekent het volle; men zie boven n. 532, 658; dat opdat zij

haar voeden zovele dagen, betekent totdat zij groeit tot het volle, is omdat dit volgt uit de voorafgaande dingen, zijnde deze, dat de vrouw vluchtte in de woestijn, waar zij een plaats heeft bereid van God, waarmede wordt aangeduid dat de nieuwe Kerk, welke onder de vrouw wordt verstaan, eerst is bij weinigen, opdat ondertussen daarin worde voorzien onder verscheidenen; vandaar nu volgt: totdat zij groeit tot het volle; en bovendien wordt met voeden aangeduid het leven ondersteunen en groeien. Dat deze nieuwe Kerk, welke de Heilige Hierosolyma wordt genoemd, eerst zal inzetten bij weinigen, daarna bij meerderen, en ten slotte gevuld wordt, heeft verscheidene oorzaken; de eerste is, dat haar leer, zijnde de leer der liefde tot den Heer en der naastenliefde jegens den naaste, niet erkend en vandaar ook niet opgenomen kan worden dan door hen die innerlijk door de ware dingen worden aangedaan, en dezen zijn geen anderen dan zij die dezelve kunnen zien; en diegenen alleen zien, die hun verstandelijk vermogen hebben opgekweekt, en hetzelfde niet door de liefden van zich en van de wereld bij zich hebben vernietigd. De tweede oorzaak is, dat de leer dier Kerk niet erkend en vandaar niet opgenomen kan worden dan door hen, die met de leer en tevens met het leven zich niet bevestigd hebben in het geloof-alleen; indien slechts met de leer, zo hindert het niet; doch indien tevens met het leven, zo hindert het; want dezen weten niet wat de liefde tot den Heer is, noch wat de naastenliefde jegens den naaste, en zij willen het niet weten. De derde oorzaak is, dat de nieuwe Kerk op aarde groeit volgens haar aanwassing in de Wereld der geesten; de geesten immers daarvanuit zijn bij de mensen, en zij zijn vanuit hen die in het geloof hunner Kerk waren geweest toen zij op aarde leefden; en geen anderen vanuit hen nemen de leer op dan zij die in de geestelijke aandoening van het ware zijn geweest; dezen alleen zijn verbonden met den Hemel, waar die leer is, en zij verbinden den Hemel met den mens: het getal van dezen in de Wereld der geesten groeit nu dagelijks; en daarom groeit volgens de aanwassing van hen die Kerk, welke Nova Hierosolyma wordt genoemd, op aarde. Die oorzaken eveneens zijn het geweest, dat de Christelijke Kerk, nadat de Heer de wereld heeft verlaten, in het Europese gebied zo langzaam is gegroeid, en tot haar volle niet dan na een eeuw is gekomen.

733. *Vers 7, 8. En er werd oorlog in den Hemel; Michaël en zijn Engelen streden met den draak, en de draak streed en zijn engelen. En zij hebben niet overmocht, en hun plaats is niet meer gevonden in den Hemel.* En er werd oorlog in den Hemel, betekent den strijd van het valse tegen het ware, en van het ware tegen het valse: Michël en zijn Engelen streden met den draak, en de draak streed en zijn engelen, betekent den strijd tussen hen die voor het leven der

liefde en der naastenliefde zijn, en voor het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke, tegen hen die voor het geloof-alleen of het gescheiden geloof zijn, en die tegen het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke zijn: zij hebben niet overmocht, en hun plaats is niet meer gevonden in den Hemel, betekent dat zij zijn bezweken, en dat nergens in de Hemelen na dezen een plaats bestaat overeenstemmende met den staat huns levens, zijnde van de allene denking, en van geen aandoening van het goede en het ware.

734. En er werd oorlog in den Hemel; dat dit betekent den strijd van het valse tegen het ware, en van het ware tegen het valse, staat vast uit de betekenis van den oorlog, zijnde de geestelijke oorlog, welke die is van het valse tegen het ware, en van het ware tegen het valse, waarover aanstonds; onder het valse wordt hier het valse vanuit het boze verstaan, en onder het ware wordt hier het ware vanuit het goede verstaan; want er bestaan verscheidene geslachten van valse dingen, doch die valse dingen welke vanuit het boze zijn, strijden alleen tegen de ware dingen vanuit het goede, ter oorzake hiervan dat het boze tegen het goede is, en al het ware is van het goede. Al degenen zijn in het valse van het boze die niets hebben gedacht over den Hemel en over den Heer in hun leven, maar slechts over zichzelf en over de wereld; denken over den Hemel en over den Heer in het leven, is denken dat aldus moet worden gedaan, omdat het Woord het leert en gebiedt; omdat dezen leven vanuit het Woord, leven zij vanuit den Heer en den Hemel; doch slechts over zichzelf en over de wereld denken, is denken dat aldus moet worden gedaan terwille van de wetten des rijks, en terwille van faam, eerbewijzen en gewin; dezen leven niet voor den Heer en den Hemel, maar voor zichzelf en de wereld; dezen zijn het, die ten aanzien van het leven in het boze zijn, en vanuit het boze in de valse dingen zijn; zij die in de valse dingen vanuit dien oorsprong zijn, strijden tegen de ware dingen. Maar hun strijd is niet tegen het Woord, dit immers noemen zij heilig en Goddelijk, maar de strijd van hen is tegen de echte ware dingen des Woords; zij bevestigen immers hun valse dingen vanuit het Woord, maar niet dan alleen vanuit den zin der letter ervan, welke zodanig is in sommige plaatsen dat hij kan worden getrokken om de ergst ketterse beginselen te bevestigen, zulks ter oorzake hiervan, dat het Woord in dien zin is volgens het bevattingsvermogen der kleine kinderen en der eenvoudigen, van wie de meesten zinlijk zijn, en deze nemen niet dan zulke dingen op die voor ogen verschijnen; en omdat zodanig het Woord is in de letter, bevestigen derhalve zij die in de valse dingen vanuit het boze des levens zijn, hun valse dingen vanuit het Woord, en zo vervalsen zij het Woord: ja zelfs vervalsen zij die het geloof afscheiden van de naastenliefde, het Woord aldus dat zij waar

ook maar gezegd wordt doen, en vermeld worden daden en werken, die plaatsens, welke er duizenden zijn, zo ontvouwen dat niet doen, noch daad of werk wordt verstaan, maar geloven en geloof; aldus in de overige dingen. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete wie er worden verstaan onder hen die in de valse dingen vanuit het boze zijn, door wie er oorlog werd met Michaël en zijn Engelen, over wie in het volgende Artikel. Dat de oorlog in het Woord den geestelijken oorlog betekent, zijnde die van het valse vanuit het boze tegen het ware vanuit het goede, en omgekeerd, of, wat hetzelfde is, zijnde van de zijde van hen die in de valse dingen vanuit het boze zijn tegen hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, staat vast uit verscheidene plaatsens in het Woord, waaruit de volgende in het midden mogen worden gebracht; bij Jesaja: *“Vele volken zullen gaan, en zeggen: Gaat, en laat ons opklimmen tot den berg van Jehovah, tot het huis van den God Jakobs, Die ons zal leren van Zijn wegen, opdat wij gaan in de paden van Hem; want vanuit Zion zal uitgaan de Wet, en het woord van Jehovah vanuit Hierosolyma, opdat Hij rechte tussen de natiën, en bestraffe de volken, die hun zwaarden zullen slaan tot spaden, en hun spiesen tot snoeimessen; niet zal een natie tegen een natie het zwaard opheffen, en zij zullen geen oorlog meer leren; gij huis van Jakob, gaat, en laat ons gaan in het licht van Jehovah”*, II: 3, 4, 5; Micha IV: 3; deze dingen betreffen de Komst des Heren, en dat zij die vanuit Zijn nieuwe Kerk zullen zijn, moeten worden geleerd in de ware dingen, door dewelke zij tot den Hemel zullen worden geleid; met den berg van Jehovah en het huis van Jakob, wordt aangeduid de Kerk waar de liefde tot den Heer en de eredienst vanuit die liefde is; de samenroeping tot die Kerk en zo tot den Heer, wordt daarmede aangeduid dat vele volken zullen gaan en zeggen: Gaat, en laat ons opklimmen tot dien berg; dat zij moeten worden geleerd in de ware dingen, door dewelke zij zullen worden geleid, wordt aangeduid met: Hij zal ons leren van Zijn wegen, opdat wij gaan in de paden van Hem; de wegen zijn de ware dingen, en de paden zijn de geboden des levens; dat het is door de leer van het goede der liefde en door de leer van het ware vanuit dat goede, welke zijn voor de Kerk vanuit den Hemel uit den Heer, wordt daarmede aangeduid dat vanuit Zion de Wet zal uitgaan, en het woord vanuit Hierosolyma; de Wet is de leer van het goede der liefde, en het woord is het ware vanuit dat goede; dat dan de boze dingen des levens en de valse dingen der leer zullen worden verstrooid, wordt daarmede aangeduid dat Hij zal rechten tussen de natiën en de volken zal bestraffen; met de natiën worden degenen aangeduid die in de boze dingen zijn, en met de volken zij die in de valse dingen zijn, aldus abstract genomen de boze dingen des levens en de valse dingen der leer; dat dan vanuit

de samenstemming van allen de gevechten zullen ophouden, wordt daarmede aangeduid dat zij hun zwaarden zullen slaan tot spaden, en hun spiesen tot snoeimessen; het zwaard en de spies zijn de valse dingen vanuit het boze strijdende tegen de ware dingen vanuit het goede, en omgekeerd; de spaden zijn de goede dingen der Kerk welke door de ware dingen worden opgekweekt, want de akker die door de spaden wordt bewerkt, is de Kerk ten aanzien van het goede des levens; en de snoeimessen zijn de ware dingen der leer, uit hoofde hiervan dat de bomen in de tuinen de doorvattingen en de erkentnissen van het ware betekenen; eendere dingen worden aangeduid met: Een natie zal niet tegen een natie het zwaard opheffen, en zij zal geen oorlog meer leren; de oorlog betekent de gevechten in de gehele samenvatting; dat zij het leven der wijsheid zullen voeren, wordt aangeduid met: Gaat, en laat ons gaan in het licht van Jehovah; het licht van Jehovah is het Goddelijk Ware, en in hetzelfde gaan is leven volgens dat, aldus in het leven der wijsheid: dat hier de oorlog den geestelijken oorlog betekent, zijnde die van de valse dingen tegen de ware en de goede dingen, en omgekeerd, en dat de zwaarden en spiesen, welke oorlogswapenen zijn, zulke dingen betekenen waarmede de geestelijke gevechten geschieden, staat klaarblijkend vast, want daar wordt gehandeld over den Heer en over de door Hem te instaureren Kerk, en over de leer voor die Kerk, en gezegd wordt dat Hij ons zal leren van Zijn wegen, opdat wij gaan in de paden van Hem, voorts: Gaat, en laat ons gaan in het licht van Jehovah. Bij Hoschea: *“Ik zal voor hen een verbond maken te dien dage met het wilde dier des velds, en met den vogel der hemelen, en met het kruipende dier der aarde, en den boog en het zwaard en den oorlog zal Ik verbreken van de aarde, en Ik zal hen zeker doen nederliggen”*, II: 17; wat er wordt aangeduid met het wilde dier des velds, den vogel der hemelen, en het kruipende dier der aarde, waarmede Jehovah te dien dage een verbond zal maken, zie men boven in n. 388, 701, ontvouwd; en dat met den boog, het zwaard en den oorlog verbreken, wordt aangeduid het ophouden van allen strijd van het valse en het ware; en daarom wordt er ook aan toegevoegd: En Ik zal hen zeker doen nederliggen, namelijk voor de bestokingen vanuit de boze en de valse dingen welke vanuit de hel zijn. Bij Zacharia: *“Ik zal uitroeien den wagen vanuit Efraïm, en het paard vanuit Hierosolyma, en uitgeroeid zal worden de boog des oorlogs; daarentegen zal Hij den natiën vrede spreken”*, IX: 10; deze dingen eveneens zijn boven in n. 355 en 357 ontvouwd, waaruit blijkt, dat met den boog des oorlogs de leer van het ware wordt aangeduid strijdende tegen de valse dingen, want deze dingen zijn gezegd aangaande den Heer. Bij David: *“Jehovah, Die woestheden stelt op de aarde, de oorlogen*

doet ophouden tot aan het uiteinde der aarde, den boog verbreekt, en kapt de spies, de wagens verbrandt met vuur”, Psalm XLVI: 9, 10; hier eveneens wordt daarmede dat Jehovah de oorlogen zal doen ophouden tot aan het uiteinde der aarde, aangeduid dat Hij zal doen ophouden de gevechten, in den geestelijken zin verstaan, zijnde die van de valse dingen tegen de ware en de goede dingen der Kerk; men zie boven n. 357. Bij denzelfde: “*God verbreekt de vonken van den boog, het schild, en het zwaard, en den oorlog*”, Psalm LXXVI: 4; eendere dingen worden hier aangeduid; men zie boven n. 357 en 365. Bij Jesaja: “*Vóór de zwaarden vluchten zij, vóór het uitgetrokken zwaard, en vóór den gespannen boog, vanwege de zwarigheid des oorlogs*”, XXI: 15; wat er met deze dingen wordt aangeduid, zie men boven in n. 131, 357, en dat vanwege de zwarigheid des oorlogs is vanwege den hevigen aanval der valsheden tegen de erkentissen van het goede, welke met Arabië daar, of Kedar, worden aangeduid. Bij David: “*Jehovah, Die mijn handen den oorlog leert, zodat een bronzen boog zich nederlaat op mijn armen*”, Psalm XVIII: 35; onder “de handen den oorlog leren” wordt niet verstaan de oorlog tegen de vijanden in de wereld, maar tegen de vijanden in de hel, hetgeen geschiedt door gevechten van het ware tegen de valse dingen en tegen de boze dingen; het schijnt weliswaar alsof onder den oorlog daar een oorlog wordt verstaan, zodanig als David voerde tegen zijn vijanden, en zo dat Jehovah hem zulk een oorlog leerde, en hoe hij een bronzen [*aenus*] boog op de armen zou nederlaten, maar nochtans wordt de geestelijke oorlog verstaan, en eveneens een geestelijke boog, zijnde de leer van het ware, en de bronzen boog betekent de leer van het goede des levens, en dit omdat het Woord in zijn wezen beschouwd geestelijk is; maar over deze dingen eveneens zie men boven n. 357. Bij denzelfde: “*Jehovah, twist met mijn twisters, strijd met mijn bestrijders; grip het schild en de rondas, en sta op tot mijn hulp; breng voort de spies, en kom tussenbeide tegen mijn vervolgers; zeg tot mijn ziel: Uw heil Ik*”, Psalm XXXV: 1, 2, 3; dat hier met strijden, schild en rondas grijpen en de spies voortbrengen, niet wordt aangeduid die oorlogswapenen grijpen, aangezien het wordt gezegd van Jehovah, is duidelijk; maar het wordt aldus gezegd, omdat alle oorlogswapenen zulke dingen betekenen die van den geestelijken oorlog zijn; met het schild wordt, omdat hetzelfde het hoofd beschermt, aangeduid de bescherming tegen de valse dingen die het verstand van het ware vernietigen; met de rondas wordt, omdat zij de borst beschermt, aangeduid de bescherming tegen de valse dingen vernietigende de naastenliefde, welke de wil van het goede is; en met de spies wordt, omdat zij alle dingen des lichaams beschermt, de bescherming in het gemeen aangeduid; omdat zulke dingen worden aangeduid, wordt derhalve

daaraan toegevoegd: Zeg tot mijn ziel: Uw heil Ik. Aangezien Jehovah, dat is, de Heer, den mens beschermt tegen de hellen, dat is, tegen de daaruit aanhoudend oprijzende boze en valse dingen, wordt derhalve de Heer genoemd *Jehovah Zebaoth*, dat is, Jehovah der Heirscharen; en met heir (of het leger) worden aangeduid de ware en de goede dingen des Hemels en vandaar der Kerk in de gehele samenvatting door welke de Heer de hellen verwijdert in het gemeen, en bij een ieder in het bijzonder; vandaar is het, dat het aan Jehovah wordt toegekend, dat Hijzelf strijdt en krijgvoert zoals een held en een krijgsman in de veldslagen, zoals kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Jehovah Zebaoth zal nederdalen om krijg te voeren op den berg Zions, en op den heuvel ervan”*, xxxi: 4; bij Zacharia: *“Jehovah zal uitgaan en strijden tegen de natiën, naar den dag van Zijn strijden ten dage van den veldslag”*, xiv: 3; bij Jesaja: *“Jehovah zal zoals een Held uitgaan, zoals een man der oorlogen zal Hij den ijver opwekken; Zijn vijanden zal Hij overweldigen”*, xlii: 13; bij Mozes: *“De oorlog van Jehovah tegen Amalek van geslacht tot geslacht”*, Exod. xvii: 16; deze dingen zijn gezegd, omdat met Amalek worden aangeduid die valse dingen van het boze welke de ware en de goede dingen der Kerk aanhoudend bestoken. Bovendien worden met de Oorlogen in de Historische dingen des Woords, zowel die welke worden vermeld in de Boeken van Mozes, als die welke worden vermeld in de Boeken van Jozua, van de Richteren, van Samuel en van de Koningen, ook de geestelijke oorlogen aangeduid, zoals de oorlogen tegen de Assyriërs, de Syriërs, de Egyptenaren, de Filistijnen, en in den aanvang tegen de afgodische natiën in het land Kanaän aan deze en gene zijde van de Jordaan; wat zij echter betekenen, blijkt wanneer men weet wat en hoedanig valse en boze wordt aangeduid met de Assyriërs, de Babyloniërs en de Chaldeërs, wat en hoedanig met de Assyriërs, de Syriërs, de Filistijnen en de overigen; alle natiën en volken immers die oorlogen met de zonen Israëls voerden, beeldden de hellen uit die de door de zonen Israëls uitgebeelde Kerk geweld wilden aandoen: nochtans zijn de oorlogen daadwerkelijk zo gebeurd als zij beschreven zijn; maar nochtans beeldden zij de geestelijke oorlogen uit en betekenden zij vandaar dezelve, aangezien er niets in het Woord wordt gezegd, dat niet van binnen geestelijk is; het is immers Goddelijk, en dat wat uit het Goddelijke voortgaat, is geestelijk en wordt begrens in het natuurlijke. Dat ook de Ouden een zowel Profetisch als Historisch Woord hebben gehad, heden ten dage teloor gegaan, staat vast bij Mozes, Numeri xxi, waar de Profetische dingen ervan worden vermeld, welke daar DE UITSPRAKEN werden genoemd, en de Historische dingen, welke DE OORLOGEN VAN JEHOVAH werden genoemd, Vers 14 en 27;

die Historische dingen werden de Oorlogen van Jehovah genoemd, omdat daarmede de oorlogen des Heren met de hellen worden aangeduid, zoals ook met de Oorlogen in de Historische dingen van ons Woord. Vandaar nu is het, dat vijanden, onvrienden [*hostes, inimici*], bestrijders, achtervolgers, opstandelingen, en bovendien oorlogswapenen zoals spies, schild, rondas, zwaard, boog, pijlen, wagens, in het Woord zulke dingen betekenen die van den strijd en van de bescherming zijn tegen de helse dingen. Bij Mozes: *“Wanneer gij zult uitgaan tot den oorlog tegen de vijanden, en zult zien paard en wagen, een volk meerder dan gij, zo zult gil niet vrezen voor hen, omdat Jehovah uw God met u is. De priester zal zeggen tot hen, wanneer zij toetreden tot den slag: Gij nadert heden tot den slag tegen uw vijanden; uw hart worde niet week, en vrees niet, en beeft niet, en zit niet verbijsterd vóór hen, want Jehovah uw God gaat met u om te strijden voor u met uw vijanden, om u te behouden”*, Deut. xx: 1, 2, 3, 4; wie niet weet, dat er een geestelijke zin in de afzonderlijke dingen des Woords is, kan geloven dat onder deze dingen niet iets innerlijkers wordt verstaan dan zoals wordt verstaan in de letter; maar nochtans wordt met den oorlog hier als elders de geestelijke oorlog aangeduid, en vandaar worden met paard, wagen, en veel volk, de valse dingen van godsdienst aangeduid waarop zij vertrouwen, en vanuit welke zij tegen de ware dingen der Kerk strijden; met het paard de valse dingen des verstands en de redeneringen daaruit, met den wagen de valse dingen van leer, en met veel volk de valse dingen in het algemeen; of ge zegt valse dingen, dan wel zij die in de valse dingen zijn, komt op het zelfde neer: dat zij niet voor hen zullen vrezen en beven, omdat zij in de ware dingen der Kerk zijn vanuit den Heer, en omdat de Heer in dezelve bij den mens is, en zo vanuit dezelve voor den mens strijdt tegen de hellen, welke in den geestelijken zin de vijanden zijn, daarom wordt gezegd: Omdat Jehovah God met u is, en gaat met u om te strijden voor u met uw vijanden, om u te behouden: deze beide zinnen, namelijk de natuurlijke en de geestelijke, maken een door de overeenstemmingen welke er zijn tussen alle dingen der wereld en alle dingen des Hemels; daarvandaan is de verbinding van den Hemel met den mens door het Woord: doch de geestelijke zin welke schuilt in de Historische dingen des Woords, kan moeilijker worden gezien dan die welke schuilt in de Profetische dingen, ter oorzaak hiervan dat de Historische dingen het gemoed in dezelve vasthouden, en het vandaar ervan afleiden om iets anders te denken dan dat wat verschijnt in de letter; doch nochtans zijn alle Historische dingen des Woords uitbeeldend voor de hemelse dingen, en de woorden aanduidend. Dat al degenen zullen strijden die in de ware dingen der leer waren, en

vandaar mensen der Kerk waren geworden, en niet zij die het nog niet geworden waren, wordt aangeduid met deze dingen die volgen in dit Hoofdstuk: *“Daarop zullen de bestuurders tot het volk spreken, door te zeggen: Wie is de man die een nieuw huis heeft gebouwd, en het niet heeft ingewijd; hij ga heen en kere weder naar zijn huis, opdat hij niet misschien sterve in den oorlog, en een ander man hetzelfde inwijde. Of wie is de man die een wijngaard heeft geplant, en niet heeft vervolmaakt en dien gewijnoogst; hij ga heen en kere weder naar zijn huis, opdat hij niet misschien sterve in den oorlog, en een ander man dien vervolmake en wijnoogste. Of wie is de man die een echtgenote heeft ondertrouwd, en haar niet huwt; hij ga heen en kere weder naar zijn huis, opdat hg niet misschien sterve in den oorlog, en een ander man haar huwt. Wie is de man vreesachtig en week van hart; hij ga heen en kere weder tot zijn huis, opdat het hart zijner broederen niet smelte zoals zijn hart”*, Deut. xx: 5, 6, 7, 8; dat zij die nieuwe huizen hebben gebouwd en ze nog niet hebben ingewijd, en die wijngaarden hebben geplant en ze nog niet hebben gewijnoogst, en die echtgenoten hebben ondertrouwd en ze nog niet hebben gehuwd, thuis zouden achterblijven, opdat zij niet zouden sterven in den oorlog, en andere mannen de huizen zouden inwijden, de wijngaarden wijnoogsten [*vindemiare*], en de echtgenoten huwen, was bevolen en plechtig verordend vanwege oorzaken in de geestelijke wereld, welke niemand kan zien, tenzij hij weet wat er wordt aangeduid met een huis bouwen, een wijngaard planten, en een echtgenote trouwen, voorts wat er wordt aangeduid met sterven in den oorlog; met een huis bouwen wordt aangeduid de Kerk instaureren, met een wijngaard planten eender, maar met het huis wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het goede, en met den wijngaard de Kerk ten aanzien van het ware, want het ene en het andere, zowel het goede als het ware, moet den mens worden ingeplant, opdat in hem de Kerk zij; de verbinding van het ene en het andere, namelijk van het goede en het ware, wordt aangeduid met zich een echtgenote ondertrouwen en haar huwen; en met den oorlog wordt de geestelijke oorlog aangeduid, zijnde de strijd tegen de boze en de valse dingen die uit de hel zijn; en met sterven in den oorlog wordt aangeduid bezwijken voordat de Kerk door die dingen is ingeplant, hetgeen ook geschiedt door verzoeking, welke eveneens met oorlogen in het Woord worden aangeduid: uit deze dingen kan worden geconcludeerd, wat met die inzetten in den geestelijken zin wordt aangeduid, namelijk dat de mensen der Kerk, dat is, de mensen in wie de Kerk is, die met de zonen Israëls uitgaande ten oorlog worden aangeduid, zullen hebben te strijden tegen de vijanden, zijnde de hellen, en niet zij die nog niet mensen der Kerk geworden zijn, dat is, mensen in wie de Kerk is; en

daarom wordt gezegd dat diegenen niet ten oorlog zullen gaan, die huizen hebben gebouwd en ze nog niet hebben ingewijd, voorts die wijngaarden hebben geplant en ze nog niet gewijnoogst hebben, alsmede die echtgenoten hebben ondertrouwd en ze nog niet gehuwd hebben; want met al dezen worden diegenen aangeduid aan wie de Kerk nog niet is ingeplant, aldus die nog niet mensen der Kerk geworden zijn; en gezegd wordt dat zij zullen heengaan en terugkeren tot hun huis, opdat zij niet zouden sterven in den oorlog, waaronder wordt verstaan dat die niet de vijanden zullen overmogen, maar de vijanden hen, aangezien alleen diegenen de geestelijke vijanden overmogen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, of bij wie het ware is verbonden met het goede; gezegd wordt ook: opdat niet een ander man het huis inwijde, den wijngaard wijnoogste, en de echtgenote huwe, waarmede wordt aangeduid opdat niet de valse en de boze dingen zich verbinden met het goede, of het ware van een ander geslacht met de aandoening van het goede; met een ander man wordt het valse aangeduid, en eveneens een ander ware, aldus een niet-samenstemmend ware. Dat de vreesachtigen en weken van hart ook zullen terugkeren tot hun huis, betekende hen die nog niet in de ware en de goede dingen der Kerk waren, en door die in het vertrouwen in den Heer; dezen immers vrezen de bozen, en eveneens maken zij dat de anderen vrezen, hetgeen wordt aangeduid met: Opdat het hart zijner broederen niet smelte: dit nu zijn de innerlijke oorzaken of de oorzaken vanuit de geestelijke wereld, terwille waarvan die dingen waren geboden. Dat de Oorlog den geestelijken Oorlog betekent, zijnde tegen de helse dingen, staat klaarblijkend hieruit vast, dat de ambten en bedieningen der Levieten rondom de Tent der samenkomst Krijgdsdienst [*Militia*] worden geheten, zoals blijkt uit deze dingen bij Mozes: *“Het werd Mozes bevolen, dat zij de Levieten zouden tellen van den zoon van 30 jaren tot den zoon van 50 jaren, om den krijgdsdienst uit te oefenen, om te doen het werk in de Tent der samenkomst”*, Num. iv: 23, 35, 39, 43, 47. En elders: *“Dit is der Levieten ambt, van den zoon van 25 jaren en daarboven, hij kome om den krijgdsdienst te dienen in de bediening van de Tent der samenkomst: maar van den zoon van 50 jaren af zal hij terugtreden van den krijgdsdienst der bediening, en hij zal niet meer bedienen”*, Num. viii: 24, 25; dat de werken en de bedieningen der Levieten rondom de Tent der samenkomst krijgdsdienst worden geheten, is omdat de Levieten de ware dingen der Kerk uitbeeldden; en Aharon aan wien de Levieten waren gegeven en toegewezen om te dienen, beelde den Heer uit ten aanzien van het goede der liefde, en ten aanzien van het werk der zaliging; en omdat de Heer vanuit het goede der liefde door de ware dingen vanuit het Woord de mensen wederverwekt en

zaligt, en eveneens verwijderd de boze en de valse dingen, die uit de hel zijn, tegen welke Hij aanhoudend strijdt, werden derhalve de ambten en de bedieningen der Levieten krijgsveld dienstdiensten geheten: hetgeen ook hieruit blijkt, dat hun bedieningen krijgsveld dienstdiensten werden genoemd, hoewel zij geen krijgsveld voerden tegen de vijanden des lands: hieruit blijkt, dat het priesterschap een krijgsveld dienstdienst is, maar een krijgsveld dienstdienst tegen de valse en de boze dingen. Vanuit dit is het, dat de Kerk ook heden ten dage de strijdende Kerk wordt geheten. Bij Jesaja: *“Een stem der menigte in de bergen, de gedaante van een groot volk, een stem van tumult der koninkrijken der vergaderde natiën, Jehovah Zebaoth telt het leger des oorlogs”*, XIII: 4; deze dingen zie men boven in n. 453 ontvouwd; en dat met het leger des oorlogs tellen wordt aangeduid de ware dingen vanuit het goede ordenen tegen de valse dingen vanuit het boze, welke worden aangeduid met de koninkrijken der vergaderde natin. Bij denzelfde: *“Te dien dage zal Jehovah Zebaoth zijn tot een geest des gericht, zittende over het gericht, en tot een sterkte voor hen die den oorlog afweren van de poort”*, XXVIII: 5, 6; deze dingen betreffen hen die in den trots van het eigen inzicht zijn, die worden verstaan onder de krom der hoogmoedigheid, de dronkenen van Efraïm, Vers 1; aangaande hen die niet in dien trots zijn, worden die dingen gezegd; dat zij vanuit den Heer inzicht zullen hebben, wordt aangeduid met: Jehovah zal zijn tot een geest des gericht, zittende over het gericht; het gericht betekent het verstand van het ware, aldus het inzicht; dat Jehovah zal zijn tot een sterkte voor hen die den oorlog afweren van de poort, betekent dat de Heer macht geeft aan hen die het Woord en de leer vanuit het Woord verdedigen, en het verhoeden dat dezelve geweld wordt aangedaan; de stad is de leer, en de poort welke toegang tot haar geeft, zijn de natuurlijke ware dingen; vandaar was het, dat de ouderen de gericht hielden in de poorten der stad. Bij Jeremia: *“Helligt tegen de dochter Zions den oorlog; staat op en laat ons opklimmen in het zuiden; staat op en laat ons opklimmen in den nacht; en laten wij haar paleizen verderven: werpt tegen Hierosolyma een wal op; zie, een volk komende vanuit het land van het noorden, wreed is het, en zij ontfermen zich niet; hun stem weerklinkt zoals de zee, op paarden riden zij; het is bereid zoals een man ten oorlog, tegen u, o dochter Zions”*, VI: 3, 4, 5, 6, 22, 23; daar wordt gehandeld over de vervalsing van het Woord door hen die in het eigen inzicht zijn; dezen worden verstaan onder het volk komende vanuit het land van het noorden; dezulken immers in de geestelijke wereld wonen in het noorden, omdat zij in vervalste dingen zijn, vanuit welke de ware dingen niet worden gezien; de Kerk echter die in de echte ware dingen is, wordt verstaan onder de dochter Zions; de bestrijding van het ware en de vernietiging van de Kerk

door hen, wordt aangeduid met: Heiligt tegen de dochter Zions den oorlog, en werpt tegen Hierosolyma een wal op; Hierosolyma is de Kerk ten aanzien van de leer, en vandaar de leer der Kerk; het streven om openlijk de ware dingen te vernietigen, wordt aangeduid met: Staat op, laat ons opklimmen in het zuiden; het streven om in het geheim de ware dingen te vernietigen, wordt aangeduid met: Staat op, laat ons opklimmen in den nacht; het streven om het verstand van het ware te vernietigen, wordt aangeduid met: Laten wij haar paleizen verderven; dat zij volstrekt niet in de liefde van het ware zijn, maar in de liefde van het valse, wordt daarmede aangeduid dat dat volk wreed is, en zij zich niet ontfermen; dat zij redeneren vanuit de wetenschappen, en vanuit het eigen inzicht, wordt daarmede aangeduid dat hun stem zoals de zee weerklinkt, op paarden rijden zij; dat zij bestrijders van het ware zijn, wordt daarmede aangeduid dat het bereid is zoals een man ten oorlog. Bij David: *“Bevrijd mij van den bozen mens, en van den man der gewelddadigheden behoed mij, die boze dingen denken in het hart, den gansen dag vergaderen tot oorlogen, hun tong hebben zij gescherpt zoals de slangen”*, Psalm CXL: 2, 3, 4; met den bozen mens en den man der gewelddadigheden worden degenen aangeduid die de ware dingen des Woords verdraaien; man der gewelddadigheden wordt degene geheten die vanuit slechte bedoeling de ware dingen des Woords geweld aandoet, door ze te verdraaien; de slechte bedoeling wordt uitvoeriger beschreven met boze dingen denken in het hart, en het verdraaien van de ware dingen des Woords, met den gansen dag vergaderen tot oorlogen; de redeneringen waardoor zij de overhand hebben, worden met de oorlogen aangeduid; en daarom wordt er ook aan toegevoegd: Zij hebben hun tong gescherpt zoals de slangen. Bij Zacharia: *“Zij zullen zijn zoals machtigen vertredende het slijk der straten in den oorlog en zij zullen slag leveren, omdat Jehovah in hen is, en zij zullen beschaamd worden die op paarden rijden”*, x: 5; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over hen die in de ware dingen vanuit het goede vanuit Hem zijn; van dezen wordt gezegd, dat zij zullen zijn zoals machtigen vertredende het slijk der straten in den oorlog, waarmede wordt aangeduid dat zij de valse dingen der leer zullen verstrooien en geheel en al vernietigen; het slijk der straten betekent dat valse, omdat de stad de leer betekent, de straten der stad de ware dingen ervan, en het slijk daar het valse vanuit het vervalste ware; en zij zullen slag leveren, omdat Jehovah met [hier *cum*, niet *in*] hen is, betekent dat zij die valse dingen zullen aanvallen en bestrijden vanuit den Heer; en zij zullen beschaamd worden die op paarden rijden, betekent dat alle eigen inzicht zal bezwijken; beschaamd worden is bezwijken, omdat het wordt gezegd van hen die overwonnen

worden, en op paarden rijden betekent vertrouwen op het eigen inzicht. Bij Hoschea: *“Over het huis van Jehudah zal Ik Mij ontfermen, en Ik zal hen redden door hun God Jehovah; en niet zal Ik hen redden door boog, en door zwaard, en door oorlog, en door paarden, en door ruiters”*, I: 7; met het huis van Jehudah wordt de hemelse Kerk aangeduid; met Zich ontfermen en hen redden door Jehovah, hun God, wordt aangeduid de zaliging door den Heer; niet zal Ik hen redden door boog, zwaard, oorlog, paarden en ruiters, betekent niet door zulke dingen die van het eigen inzicht zijn; wat de boog, wat het zwaard, en wat paarden en ruiters zijn, is boven te hunner plaatse getoond; de oorlog betekent den strijd vanuit dezelve. Bij Ezechiël: *“Niet hebt gij beklommen de bressen, noch hebt gij den tuin vertuind voor het huis Israëls, om te staan in den oorlog ten dage van Jehovah”*, XIII: 5; deze dingen betreffen de dwaze Profeten met wie worden aangeduid de valse dingen van leer vanuit het vervalste Woord; dat zij niet de gevallen dingen der Kerk zouden kunnen herstellen en iets ervan verbeteren, wordt aangeduid met: Niet zijt gij geklommen in de bressen, noch hebt gij den tuin vertuind voor het huis Israëls; de bressen van het huis Israëls zijn de gevallen dingen der Kerk, haar tuin [*sepes*, omheining] is dat wat verdedigt tegen het binnenbreken van het valse, en zo verbetert; om te staan in den oorlog ten dage van Jehovah, betekent niet strijden tegen de valse dingen van het boze, die uit de hel zijn, ten dage van het Laatste Gericht. Bij Jeremia: *“Hoe is niet achtergelaten de stad der heerlijkheid, de stad Mijner vreugde. En daarom zullen haar jongemannen vallen in haar straten, en alle mannen des oorlogs zullen uitgeroeid worden te diep dage”*, XLIX: 25, 26; Hfdst. I: 30; de leer van het ware vanuit het Woord wordt verstaan onder de stad der heerlijkheid en onder de stad der vreugde van Jehovah; dat zij verkeerd is in de leer van het valse door vervalsingen van het ware, wordt daarmee aangeduid dat zij achtergelaten of verlaten is; dat alle verstand van het ware en zo het inzicht is vergaan, wordt aangeduid met: En daarom zullen haar jongemannen vallen in haar straten; de jongemannen zijn het verstand van het ware, en de straten dier stad zijn de valse dingen der leer; dat niet langer enige ware dingen over zijn die strijden tegen de valse dingen, wordt daarmee aangeduid dat alle mannen des oorlogs zullen worden uitgeroeid; de mannen des oorlogs (of de krijgslieden) zijn zij die in de ware dingen zijn en vanuit dezelve strijden tegen de valse dingen, en abstract genomen de ware dingen strijdende tegen dezelve. Bij Jesaja: *“Niet zijn wij doorboord met het zwaard, noch gedood in den oorlog”*, XXII: 2; deze dingen betreffen het dal des gezichts, waarmee wordt aangeduid de zinlijke mens die vanuit de begoochelingen van de zinnen des lichaams alle dingen ziet; en omdat deze de ware dingen

niet verstaat, en in de plaats ervan valse dingen aangrijpt, wordt gezegd dat de doorboorden niet doorboord zijn met het zwaard, noch gedood in den oorlog; waarmede wordt aangeduid, dat de ware dingen niet vernietigd zijn door redeneringen vanuit valse dingen, noch door deze of gene gevechten van het valse tegen de ware dingen, maar vanuit zich, omdat het geschiedde vanuit begoochelingen, vanuit welke de ware dingen niet verschijnen. Bij denzelfde: *“Ik zal Egypte vermengen tegen Egypte, zodat het zal strijden, man tegen broeder, en de man tegen zijn genoot, stad tegen stad, koninkrijk tegen koninkrijk”*, XIX: 2; deze dingen betreffen den natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken, die wordt aangeduid met Egypte; de zwerm van zijn valse dingen redenerende en strijdende tegen de ware en de goede dingen van den geestelijken mens, wordt aangeduid met: Ik zal Egypte vermengen tegen Egypte, zodat het zal strijden, man tegen broeder, en de man tegen zijn genoot; man en broeder betekenen het ware en het goede, en in den tegengestelden zin het valse en het boze; de man en de genoot betekenen de ware dingen onder elkander, en in den tegengestelden zin de valse dingen onder elkander; deze tweedracht en strijd geschiedt, wanneer de valse dingen regeren, aangezien de valse dingen met de valse dingen aanhoudend redetwisten, niet echter de ware dingen met de ware dingen; dat er eendere wrijvingen zullen zijn van leren onder elkander, of van kerken onder elkander, wordt daarmede aangeduid dat stad zal strijden tegen stad, en koninkrijk tegen koninkrijk; de stad is de leer, en het koninkrijk is de Kerk daaruit. Uit deze dingen kan vaststaan, wat wordt aangeduid met des Heren woorden bij de Evangelisten: *“Velep zullen komen in mijn Naam, zeggende: Ik ben de Christus, en zij rullen er velen verleiden: gij zult echter horen van oorlogen en rumoeren van oorlogen; ziet dat gij niet wordt verstoord: want natie zal tegen natie worden opgewekt, en koninkrijk tegen koninkrijk, en er zullen zijn hongersnoden, en pestilentiën, en aardbevingen”*, Matth. XXIV: 5, 6, 7; Markus XIII: 6, 7, 8; Lukas XXI: 8, 9, 10, 11; deze dingen werden door den Heer tot de discipelen gezegd aangaande de voleinding der eeuw, waarmede de staat der Kerk wordt aangeduid ten aanzien van haar laatste, welke in die Hoofdstukken wordt beschreven; en daarom ook wordt verstaan de geleidelijke verdraaiing en vervalsing van het ware en het goede des Woords, totdat er niet dan alleen het valse en daaruit het boze is; met hen die zullen komen in Zijn Naam, en zich de Christus zullen heten, en er velen zullen verleiden, wordt aangeduid dat er zullen komen die zullen zeggen dat dit het Goddelijk Ware is, terwijl het toch een vervalst ware is, hetwelk in zich het valse is; onder Christus immers wordt de Heer verstaan ten aanzien van het

Goddelijk Ware, doch daar in den tegengestelden zin het vervalste; dat zij zullen horen van oorlogen en rumoeren van oorlogen, betekent dat onenigheden en twisten over de ware dingen zullen ontstaan, en daaruit vervalsingen; dat natie tegen natie, en koninkrijk tegen koninkrijk zal worden opgewekt, betekent dat het boze met het boze, en het valse met het valse zal strijden; want de boze dingen komen onderling nooit overeen, noch de valse dingen onderling; hetgeen de oorzaak is, dat de Kerken onderling zijn verdeeld, en zovele ketterijen te voorschijn kwamen; de natie betekent hen die in de boze dingen zijn, en het koninkrijk hen die in de valse dingen zijn, vanuit wie de Kerk is; dat er zullen zijn hongersnoden, en pestilentiën, en aardbevingen, betekent dat er geen erkentnissen van het ware en het goede meer zullen zijn, en dat vanwege de valse dingen die zullen besmetten, de staat der Kerk zal worden veranderd; de hongersnoden zijn de beroving van de erkentnissen van het ware en het goede, de pestilentiën zijn de besmettingen door de valse dingen, en de aardbevingen zijn de veranderingen der Kerk. Aangezien de oorlogen in het Woord de geestelijke oorlogen betekenen, zijnde de gevechten van het valse tegen het ware, en van het ware tegen het valse, worden derhalve die gevechten beschreven met *den Oorlog tussen den Koning van het noorden tegen den Koning van het zuiden; en met den strijd tussen den Geitebok tegen den Ram*, bij Daniël; over den Oorlog tussen den Koning van het noorden en den Koning van het zuiden, Hfdst. XI: en over den strijd van den Geitebok tegen den Ram, Hfdst. VIII: en daar worden onder den Koning van het noorden degenen verstaan die in de valse dingen zijn, en onder den Koning van het zuiden zij die in de ware dingen zijn: met den Bok worden degenen aangeduid die in de valse dingen van leer zijn, omdat zij in het boze des levens zijn, en met den Ram zij die in de ware dingen der leer zijn omdat zij in het goede des levens zijn. Uit deze dingen kan vaststaan, wat met den Oorlog ook elders in de Apocalyps wordt aangeduid, zoals in de volgende dingen: “*Als de Getuigen hun getuigenis zullen geëindigd hebben, zal het Beest, dat opklimt vanuit den afgrond, Oorlog maken met hen, en het zal hen overwinnen, en zal hen doden*”, XI: 7: elders: “*Geesten der demonen, doende tekenen om uit te gaan tot de kovingen der aarde en van het ganse aardrijk, om die te vergaderen tot den Oorlog van dien groten dag des almachtigen Gods*”, XVI: 14. “*De satanas zal uitgaan om de natiën te verleiden, Gog en Magog, opdat hij hen vergadere tot den oorlog*”, XX: 8; met den Oorlog wordt ook in deze plaatsen de geestelijke oorlog aangeduid, zijnde die van het valse tegen het ware, en van het ware tegen het valse; gezegd wordt de oorlog van het valse tegen het ware, en van het ware tegen het valse, doch men moet

weten, dat zij die in de valse dingen zijn, strijden tegen de ware dingen, maar niet aldus zij die in de ware dingen zijn, tegen de valse dingen; want zij die in de valse dingen zijn, vallen altijd aan, doch zij die in de ware dingen zijn, verdedigen slechts; maar wat den Heer betreft, Die biedt zelfs niet weerstand, maar beschermt slechts de ware dingen; maar hierover uitvoeriger elders.

735. Michal en zijn Engelen streden met den draak, en de draak streed en zijn engelen; dat dit betekent den strijd tussen hen die voor het leven der liefde en der naastenliefde zijn, en voor het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke, tegen hen die voor het geloof-alleen en het gescheiden geloof zijn, en die tegen het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke zijn, staat vast uit de betekenis van Michaël en zijn Engelen, zijnde zij die voor het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke zijn, en voor het leven der liefde en der naastenliefde, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den draak, zijnde zij die zijn voor het geloof-alleen en gescheiden van het leven der liefde en der naastenliefde, en eveneens tegen het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke; dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, welk geloof het geloof-alleen wordt genoemd, worden verstaan onder den draak, is boven in n. 714, 715, 716 getoond: dat ook die zelfden zijn tegen het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke, dat is, tegen het Goddelijk Menselijke, is omdat de meesten van hen die zich hebben bevestigd in het geloof-alleen, louter natuurlijk en zinlijk zijn; en de natuurlijke en zinlijke mens afgescheiden van den geestelijken, kan niet enig idee van het Goddelijke in het Menselijke hebben; zij denken immers natuurlijk en zinlijk over het Menselijke des Heren, en niet tevens vanuit enige geestelijke idee; vandaar is het, dat zij over den Heer denken zoals over een gewoon mens, aan henzelf volstrekt eender, hetgeen zij ook lerep; vandaar is het, dat zij het Goddelijke des Heren boven Zijn Menselijke stellen in de idee hunner denking, en zo die twee, namelijk het Goddelijke en het Menselijke des Heren, geheel en al scheiden; en dit doen zij hoewel hun leer, zijnde de Leer van Athanasius aangaande de Drievuldigheid, iets anders leert; deze immers leert, dat het Goddelijke en het Menselijke een verenigd Persoon is, en het ene en het andere een zoals ziel en lichaam; laat een ieder van hen bij zichzelf te rade gaan, en hij zal doorvatten, dat zij een zodanige idee aangaande den Heer hebben. Hieruit kan vaststaan, wat er wordt verstaan onder Michaël en zijn Engelen, die men den draak streden, namelijk dat het degenen zijn die het Menselijke des Heren als Goddelijk erkennen, en die voor het leven der liefde en der naastenliefde zijn; want zij die voor dit zijn, kunnen niet anders dan het Goddelijk Menselijke des Heren erkennen, ter oorzaak hiervan, dat zij anders niet in enige liefde tot den

Heer en vandaar ook niet in de naastenliefde jegens den naaste kunnen zijn; deze naastenliefde immers en gene liefde is enig en alleen uit het Goddelijk Menselijke des Heren, en niet uit het Goddelijke gescheiden van Zijn Menselijke, noch vanuit het Menselijke gescheiden van Zijn Goddelijke; en daarom ook zeide, nadat de draak ter aarde was geworpen met zijn engelen, een stem vanuit den Hemel: *Nu is het heil, en de mathi, en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de mogendheid van Zijn Christus*, Vers 10. Uit deze dingen kan vaststaan wat onder Michaël en zijn engelen wordt verstaan. Wat Michaël in het bijzonder betreft, men gelooft vanuit den zin der letter, dat hij een uit de Aartsengelen is; maar niet iemand is aartsengel in de Hemelen; er zijn wel hogere en lagere Engelen, voorts meer en minder wijze, en eveneens zijn er in de gezelschappen der Engelen bestuurders, daar over de overigen aangesteld; maar nochtans zijn het niet aartsengelen, onder wier gehoorzaamheid krachtens enige eigen beschikking men staat; een zodanige regering bestaat niet in de Hemelen; allen immers daar erkennen met het hart geen ander boven zich dan den Allenen Heer, hetgeen wordt verstaan onder des Heren woorden bij Mattheus: *“Gijlieden, wilt niet leraar genoemd worden; Een immers is Uw Leraar, Christus; gij allen echter zit broeders. En gij zult niemand uw vader noemen op de aarde, want Eén is uw Vader, Die in de Hemelen is. Noch zult gij meesters genoemd worden; Een immers is uw Meester, Christus. Die de meeste is van u, zal uw dienaar zijn”*, xxiii: 8, 9, 10, 11; onder die Engelen echter die met name in het Woord worden genoemd, zoals onder Michaël en Rafaël, worden bedieningen en functies verstaan, en in het algemeen bepaalde en zekere gedeelten der bediening en der functie van alle Engelen; en daarom wordt hier onder Michaël datgene der functie van de Engelen verstaan waarover boven is gesproken, namelijk de verdediging van dat deel der leer vanuit het Woord, dat het Menselijke des Heren Goddelijk is, en eveneens dat het leven der liefde tot den Heer en der naastenliefde jegens den naaste moet geleefd worden, opdat er voor iemand heil uit den Heer zij; bijgevolg datgene der functie, dat gestreden worde tegen hen die het Goddelijke scheiden van het Menselijke des Heren, en die het geloof scheiden van het leven der liefde en der naastenliefde, ja zelfs die de naastenliefde in den mond dragen en niet in het leven. Bovendien worden onder de Engelen in het Woord in den geestelijken zin niet de Engelen verstaan, maar de Goddelijke ware dingen uit den Heer; men zie boven n. 130, 302, ter oorzaak hiervan, dat de Engelen niet Engelen zijn krachtens hun eigene, maar krachtens de opneming van het Goddelijk Ware uit den Heer; eender de aartsengelen, die dat Goddelijk Ware betekenen waarover boven is gesproken. Ook hebben

de Engelen in de Hemelen geen namen zoals de mensen op aarde, maar zij hebben de namen van hun functies, en in het algemeen wordt aan een ieder een naam gegeven volgens zijn hoedanige; vandaar is het, dat de naam in het Woord het hoedanige van een zaak en staat betekent; de naam Michaël betekent krachtens zijn afleiding in de Hebreeuwse Taal *Wie zoals God*; en daarom wordt met Michaël de Heer aangeduid ten aanzien van dat Goddelijk Ware, dat de Heer God is ook ten aanzien van het Menselijke; en dat men moet leven uit Hem, aldus in de liefde tot Hem uit Hem, en in de liefde jegens den naaste. Met name genoemd wordt ook Michaël bij Daniël, Hfdst. x: 13, 21; Hfdst. xii: 1, en met hem wordt daar het echte Ware vanuit het Woord aangeduid, dat voor hen zal zijn die van de door den Heer te instaureren Kerk zijn; eender zoals hier; want onder Michaël worden degenen verstaan die voor de leer van Nova Hierosolyma zullen zijn, welker leer twee wezenlijke dingen heeft, namelijk dat het Menselijke des Heren Goddelijk is, en dat men het leven der liefde en der naastenliefde moet leven. Met name wordt ook Michaël genoemd in den Brief van Judas den Apostel, met deze woorden: *“Michaël de aartsengel, toen hij, met den duivel redetwistende, weerlegde aangaande het lichaam van Mozes, durfde geen vonnis van lastering vellen; hij zeide: De Heer schelde u”*, Vers 9; deze dingen voerde de Apostel Judas aan uit oude Boeken die in overeenstemmingen waren geschreven, en in dezelve werd onder Mozes het Woord verstaan, en onder diens lichaam de zin der letter des Woords; en omdat diegenen onder den duivel werden verstaan, die hier in de Apocalyps onder den draak worden verstaan, welke ook satan en duivel wordt genoemd, is het duidelijk wat daarmee wordt aangeduid, dat Michaël redetwistende met den duivel weerlegde aangaande het lichaam van Mozes, namelijk dat zij den zin der letter des Woords hebben vervalst; en omdat het Woord in de letter zodanig is, dat het vanuit zijn echten zin door de bozen kan worden verwrongen, en toch door de goeden kan worden opgenomen volgens het verstand ervan, werd derhalve gezegd door de ouden, aan wie die woorden van Judas waren ontleend, dat Michaël geen vonnis van lastering durfde vellen. Dat Mozes in den geestelijken zin de Wet betekent, aldus het Woord, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4859 einde, 5922, 6723, 6752, 6827, 7010, 7014, 7089, 7382, 8787, 8805, 9372, 9414, 9419, 9429, 10234, 10563, 10571, 10607, 10614.

736. En zij hebben niet overmocht, en hun plaats is niet meer gevonden in den Hemel; dat dit betekent dat zij zijn bezweken, en dat nergens in de Hemelen na dezen een plaats bestaat overeenstemmende met den staat huns levens, zijnde van de allene denking, en van geen aandoening van het goede en het

ware, staat vast uit de betekenis van zij hebben niet overmocht, zijnde dat zij in den strijd zijn bezweken; en uit de betekenis van dat hun plaats niet meer is gevonden in den Hemel, zijnde dat in de Hemelen na dezen geen plaats bestaat overeenstemmende met den staat huns levens, waarover aanstonds; dat die na dezen niet bestaat, is omdat de staat des levens dergenen die onder den draak en zijn engelen wordt verstaan, is van de allene denking en van geen aandoening van het goede en het ware; zij immers die in het geloof alleen het al der Kerk en vandaar het al des heils stellen, kunnen niet in enige aandoening van het goede en het ware zijn, aangezien deze des levens is: ieder mens immers heeft een tweetal vermogens des levens, welke het verstand en de wil worden genoemd, en het is het verstand dat denkt, en het is de wil die wordt aangedaan; bijgevolg is de denking des verstands, en de aandoening des wils; zij dus die het geloof scheiden van het leven, denken alleen dat iets zo is, en door dat en terwille van dat wat zij denken, zeggen zij dat zij worden gezaligd: en omdat zij van het geloof het leven scheiden, kunnen zij in geen andere aandoening zijn dan in de natuurlijke aandoening, zijnde die der liefde van zich en van de wereld; vandaar is het, dat zij de aandoeningen van deze liefden verbinden met de dingen die van hun geloof zijn, welke verbinding niet het hemelse huwelijk maakt, hetwelk de Hemel is, maar de echtbreuk, welke de hel is; want het is een verbinding van het ware met de aandoening van het boze, en die echtbreuk stemt overeen met de echtbreking van een zoon met de moeder, zoals blijkt uit de overeenstemmingen in de geestelijke Wereld bekend: maar opdat er nochtans niet een verbinding van het ware met het boze zij, wordt daarin uit den Heer voorzien dat zij niet enige echte ware dingen hebben, maar vervalste ware dingen, welke in zich valse dingen zijn; en omdat het afgescheiden geloof een zodanige verbinding heeft, namelijk van het valse met het boze, wordt derhalve de draak, waaronder dezulken worden verstaan, satan en duivel genoemd, satan naar het valse, en duivel naar het boze; want, zoals boven is gezegd, de verbinding van het ware en het goede maakt den Hemel bij den mens, doch de verbinding van het valse en het boze maakt de hel bij hem. Dat zij niet enige echte ware dingen hebben, is omdat alle dingen van hun geloof vanuit den zin der letter des Woords zijn; en zij overwogen het niet, dat de ware dingen die in dien zin des Woords zijn, schijnbaarheden van het ware zijn; en deze voor de ware dingen zelf aannemen en verdedigen, is het Woord vervalsen, volgens de dingen die boven in n. 715, 719, 720 zijn gezegd. Vandaar nu is het, dat de draak met zijn engelen vanuit den Hemel ter aarde werd nedergeworpen. Dat hun plaats niet meer in den Hemel is gevonden, betekent, dat in de Hemelen na dezen geen

plaats bestaat overeenstemmende met den staat huns levens, is omdat alle plaatsen in de Hemelen overeenstemmen met het leven der Engelen; vandaar is het, dat de plaats overeenstemt met den staat des levens, zoals boven in n. 731 is gezegd; en omdat het leven van alle Engelen in de Hemelen het leven der aandoening van het goede en het ware is, en zij die in het geloof alleen zijn, die onder den draak en zijn engelen worden verstaan, niet enige aandoening van het goede en het ware hebben, bestaat er derhalve geen plaats in de Hemelen overeenstemmende met hun leven. Bovendien zijn alle Engelen in de Hemelen geestelijke aandoeningen, en een ieder hunner denkt vanuit zijn aandoening, en volgens die; daaruit volgt, dat zij die het al der Kerk en vandaar des Hemels stellen in denken en niet in leven, als zij geesten worden, denken vanuit hun aandoeningen, zijnde de aandoeningen van het boze en het valse, zoals boven is gezegd; bijgevolg dat hun geloof hetwelk zij alleen der denking hebben gemaakt en niet des levens, wordt verbannen en verstrooid. In een woord, niet heeft iemand geestelijke aandoening, welke van het goede en het ware is, tenzij vanuit het leven des geloofs, zijnde de naastenliefde; de naastenliefde zelf is de aandoening van het goede, en het geloof is de aandoening van het ware, en de ene en de andere verbonden tot een is de aandoening van het goede en het ware.

737. Gezegd wordt dat de draak werd gezien in den Hemel, Vers 3, en nu dat er oorlog werd met hem in den Hemel; en daarna dat de plaats van hem en van zijn engelen niet is gevonden in den Hemel; en nochtans wordt hij in het volgende 9de Vers genoemd die oude slang, voorts duivel en satan, en iemand kan zich daarover verwonderen, hoe de draak, die de duivel is, in den Hemel heeft kunnen zijn, en daar een plaats hebben alvorens hij werd nedergeworpen, terwijl toch de duivel nooit in den Hemel, maar in de hel een plaats heeft: doch het is hiermede aldus gesteld: onder den draak worden niet degenen verstaan die God en den Heer hebben ontkend, en die het Woord hebben verworpen, en de Kerk en haar leer voor niets hebben geacht; zij die zodanig zijn en aldus doen, worden terstond na den dood in de hel geworpen, en zij verschijnen nooit in den Hemel, en te minder hebben zij daar enige plaats; en daarom worden onder den draak en zijn engelen diegenen verstaan die God en den Heer erkennen en het Woord heilig heten, en eveneens voor de Kerk en haar leer instaan, maar alleen met den mond en niet met het hart; dat zij het niet met het hart doen, is omdat zij het leven voor niets achten; en zij die het leven voor niets achten, zijn innerlijk duivels, hoezeer zij ook uiterlijk als engelen kunnen verschijnen; daaruit kan vaststaan dat zij door de erkenning van God en van den Heer, en door de lezing en de prediking van

het Woord, uiterlijk verbonden waren met den Hemel; maar omdat zij in het geheel niet hebben geleefd volgens iets van den Heer in het Woord, waren zij innerlijk verbonden met de hel; dezen worden duivel en satan genoemd, omdat zij de ware dingen des Woords hebben bezoedeld door een leven van liefde van zich en van liefde van de wereld, en door de boze dingen die vanuit die liefden zoals springaders vanuit hun bronnen voortvloeiden, en omdat zij den letterlijken zin des Woords hebben aangeplooid om een zodanig leven te bevestigen; en zij die zodanig zijn, zijnmeer dan de overigen slangen, omdat zij schadelijker zijn dan de anderen; zij kunnen immers de eenvoudige goeden, die in den laatsten Hemel zijn, naar hun zijde overhalen, vooral door zulke dingen die zij vanuit den zin der letter des Woords te voorschijn halen, en verdraaien. Dat gezegd wordt dat zij in den Hemel werden gezien en daar met Michael en met diens Engelen streden, is, omdat het Woord hen verbond met de Hemelen, want de verbinding van de mensen met de Hemelen is door het Woord; doch toen het was bemerkt dat zij in andere aandoeningen dan de hemelse waren, werden zij uit den Hemel nedergeworpen. Maar toch is er, nadat het Laatste Gericht is voltrokken, toen in voorzien en is het verordineerd uit den Heer, dat na dezen niemand met den Hemel verbinding heeft dan hij die in het geestelijk geloof is; en het geestelijk geloof wordt verworven door een leven volgens de ware dingen des Woords, welk leven de naastenliefde wordt genoemd. Dit nu is het, wat daarmee wordt aangeduid dat de draak met zijn engelen op de aarde is geworpen, en dat hun plaats niet meer is gevonden in den Hemel.

738. *Vers 9. En geworpen is die grote draak, die oude slang, genaamd duivel en satan, verleidende het algehele wereldrond, geworpen is hij op de aarde, en zijn engelen zijn met hem geworpen.* En geworpen is die grote draak, die oude slang, betekent dat gescheiden van den Hemel en nedergeworpen in de hel degenen zijn die in de boze dingen des levens zijn, en vandaar zinlijk zijn geworden, door wie alle dingen des Woords en zo der Kerk verdraaid zijn: genaamd duivel en satan, betekent omdat zij innerlijk zijn in de boze en de valse dingen die uit de hel zijn: verleidende het algehele wereldrond, betekent welke alle dingen der Kerk hebben verdraaid: geworpen is hij op de aarde, en zijn engelen zijn met hem geworpen, betekent dat die boze dingen en de valse dingen daaruit verdoemd zijn tot de hel.

739. En geworpen is die grote draak, die oude slang; dat dit betekent dat gescheiden van den Hemel en nedergeworpen in de hel degenen zijn die in de boze dingen des levens zijn, en vandaar zinlijk zijn geworden, door wie alle dingen des Woords en zo der Kerk verdraaid zijn, staat vast uit de betekenis

van geworpen zijn, wanneer het den draak betreft, zijnde gescheiden van den Hemel zijn, en nedergeworpen in de hel; dat zij verbonden waren geweest met den Hemel, doch daarna gescheiden werden, zie men in het voorafgaande Artikel n. 737; dat zij werden nedergeworpen en verdoemd tot de hel, wordt daaronder verstaan dat hij op de aarde werd geworpen, waarover aanstonds; uit de betekenis van den groten draak, zijnde zij die in de boze dingen des levens zijn, en toch met den mond God en den Heer belijden, en het Woord heilig heten, en voor de Kerk spreken; dat dezen het zijn die onder den draak worden verstaan, zie men boven in n. 714, 715, 716, 718, 737; vandaar wordt ook gezegd grote draak; van groot immers wordt in het Woord gesproken met betrekking tot het goede, en in den tegengestelden zin, zoals hier, tot het boze; de valse dingen echter van hen worden aangeduid met zijn engelen, waarover aanstonds: en uit de betekenis van de oude slang, zijnde de zinlijken, hier dat zij daarvandaan zinlijk zijn geworden, door wie alle dingen des Woords en der Kerk zijn verdraaid; dat met de slang het zinlijke wordt aangeduid, zie men boven, n. 581, 715 einde; en deze wordt oud genoemd uit hoofde hiervan, dat dezulken er ook oudtijds zijn geweest, door wie alle dingen des Woords en der Kerk werden verdraaid. Volgens den historischen zin der letter wordt onder de oude slang de slang verstaan die Chaivah en Adam in het paradijs heeft verleid; maar onder die slang, zoals onder deze, worden alle zodanigen verstaan die het algehele wereldrond verleiden, zoals kan vaststaan uit het volgende in deze paragraaf. Hieruit kan vaststaan dat met geworpen is de grote draak, die oude slang, wordt aangeduid dat diegenen zijn gescheiden van den Hemel en nedergeworpen in de hel, die in de boze dingen des levens zijn, door wie alle dingen des Woords en zo der Kerk zijn verdraaid. Dat al degenen die in de boze dingen des levens zijn, zinlijk worden, en dat de daarvandaan zinlijk gewordenen alle dingen der Kerk verdraaien, kan vaststaan hieruit, dat er bij de mensen drie graden des levens zijn, een binnenste, een middelste en een laatste, en dat die graden bij den mens achtereenvolgens worden geopend, naar gelang hij wijs wordt: elk mens wordt in de hoogste mate zinlijk geboren, dermate dat ook de vijf zinnen van zijn lichaam door het gebruik moeten worden geopend; daarop wordt hij zinlijk ten aanzien van de denking; hij denkt immers vanuit de objecten die zijn binnengetreden door de zinnen van zijn lichaam; daarna wordt hij innerlijk zinlijk; doch voor zoveel als hij zich door de visuele ondervindingen, en door de wetenschappen, vooral door de nutten van het zedelijk leven, een natuurlijk schijnsel verwerft, voor evenzoveel wordt hij een innerlijk natuurlijk mens; dit is de eerste of de laatste graad van des mensen leven. Omdat hij dan

vanuit de ouders, en vanuit de leermeester en predikers, voorts vanuit de lezing van het Woord en van de boeken daaruit, geestelijke erkentnissen van het ware en het goede put, en die zoals de andere wetenschappelijke dingen aan het geheugen toevertrouwt, grondvest hij de Kerk bij zich; maar indien hij niet verder voortgaat, blijft hij nochtans natuurlijk; doch indien hij verder voortgaat, namelijk, indien hij leeft volgens die erkentnissen vanuit het Woord, zo wordt bij hem de innerlijke graad geopend, en wordt hij geestelijk, maar niet méér dan naar gelang hij door de ware dingen wordt aangedaan, ze verstaat, ze wil en ze doet; de oorzaak hiervan is deze, dat zo en niet anders de boze dingen, en daaruit de valse dingen, die in den natuurlijken en in den zinlijken mens krachtens overerving zetelen, worden verwijderd en als het ware verstrooid; de geestelijke mens immers is in den Hemel, en de natuurlijke in de wereld; en voor zoveel als de Hemel kan invloeien, dat is, de Heer door den Hemel, door den geestelijken mens in den natuurlijken, worden voor evenzoveel de boze dingen, en daaruit de valse dingen, verwijderd, welke, zoals gezegd is, in den natuurlijken mens zetelen; de Heer verwijdert die, zoals Hij de hel verwijdert van den Hemel; dat niet anders de innerlijke graad bij den mens kan worden geopend, is omdat de boze en de valse dingen, welke in den natuurlijken mens zijn, dien graad gesloten houden; de geestelijke graad immers, of het geestelijk gemoed, trekt zich samen bij elk boze en valse van het boze, onverschillig welk, zoals een lichaamsvezeltje bij een naald, want de lichaamsvezels trekken zich bij elke beetje hardere aanraking samen; een eender geval is het met het innerlijk gemoed van den mens, hetwelk het geestelijk gemoed wordt genoemd, bij de aanraking of aanblazing van het boze en van het valse daaruit; wanneer daarentegen de homogene dingen, zijnde de Goddelijke ware dingen vanuit het Woord, welke vanuit het goede hun wezen trekken, dat gemoed toegaan, dan opent het zich; maar de opening geschiedt niet anders dan door de opneming van het goede der liefde invloeiende door den Hemel uit den Heer, en door de verbinding ervan met de ware dingen die de mens aan het geheugen had toevertrouwd; dit geschiedt niet dan door een leven volgens de Goddelijke ware dingen in het Woord, want wanneer die ware dingen des levens worden, dan worden zij goede dingen genoemd: daaruit kan vaststaan, hoe de tweede of middelste graad wordt geopend. De derde of de binnenste graad echter wordt geopend bij hen die de Goddelijke ware dingen terstond op het leven toepassen, en niet tevoren vanuit het geheugen daarover redeneren, en daardoor dezelve in twijfel trekken: deze graad wordt de hemelse genoemd. Aangezien die drie graden des tevens bij ieder mens zijn, maar toch op verschillende wijze worden

geopend, zijn er vandaar drie Hemelen; in den derden of binnensten Hemel zijn zij bij wie de derde graad is geopend; in den tweeden of middelsten Hemel zijn zij bij wie slechts de tweede graad is geopend; en in den eersten of laatsten Hemel zijn zij bij wie de innerlijk natuurlijke mens, die ook de redelijke mens wordt genoemd, is geopend; degene immers die waarlijk redelijk is, neemt den invloed uit den Heer door den Hemel op: die allen komen in den Hemel: doch zij die de Goddelijke ware dingen slechts met het geheugen hebben opgenomen, en niet tevens met het leven, blijven natuurlijk, ja zelfs worden zinlijk; de oorzaak hiervan is deze, dat de boze dingen waarin de mens geboren is, zoals boven is gezegd, in den natuurlijken en zinlijken mens zetelen; ook zijn ze niet verwijderd en als het ware verstrooid door den invloed van het goede uit den Heer, en door de opneming van den invloed door dien mens; vandaar is het, dat bij hen de liefden des lichaams regeren, zijnde in het algemeen de liefde van zich en de liefde van de wereld, en vandaar de liefde en de trots van het eigen inzicht; deze liefden, en de vanuit dezelve vloeiende boze dingen en de valse dingen van deze, vervullen de innerlijke dingen van hun natuurlijk gemoed, welke evenwel worden overdekt met de eerbare en welvoegelijke dingen van het zedelijk leven terwille van de wereld en terwille van de voor den uitwendigen mens gegeven wetten: hoewel dezen het geheugen hebben gevuld met erkenningen vanuit het Woord, vanuit de dogma's van verscheidene godsdiensten, en vanuit de wetenschappen, zijn zij nochtans natuurlijk, ja zelfs zinlijk, want zij hebben de innerlijke dingen van het natuurlijk gemoed, welke aan het geestelijk gemoed meer nabij zijn, bij zich gesloten door bevestigingen, ook vanuit het Woord, tegen het geestelijk leven, zijnde het leven volgens de Goddelijke ware dingen, en hetwelk de naastenliefde jegens den naaste wordt genoemd; omdat deze zinlijk zijn, zijn zij de draak en worden zij slangen genoemd, want de slang betekent het zinlijke, ter oorzake hiervan dat het zinlijke het laagste van des mensen leven is, en als het ware over den aardbodem kruipt, en het stof likt, zoals een slang. Ter toelichting van deze dingen zou ik de dingen willen aanvoeren, die in Genesis worden vermeld over de Oude Slang, welke Chaivah en Adam verleidde, en dezelve ontvouwen naar wat zij in den geestelijken zin betekenen: welke dingen deze zijn: *“Jehovah God deed voortspruiten vanuit den aardbodem allen boom verlangenswaardig van aanblik, en goed tot spijsje, en den boom der levens in het midden van den tuin, en den boom der wetenschap van het goede en het boze. En Jehovah God gebood den mens, door te zeggen: Van allen boom des tuins zult gij door te eten eten, maar van den boom der wetenschap van het goede en het boze zult gij niet eten, omdat ten dage als gij daarvan zult*

hebben gegeten, door te sterven zult gij sterven. En de slang was geslepen boven alle wilde dier des velds, dat Jehovah God had gemaakt; en zij zeide tot de vrouw: Is het ook dat God gezegd heeft: Gij zult niet eten van allen boom des tuins? En de vrouw zeide tot de slang: Van de vrucht van den boom des tuins zullen wij eten; doch van de vrucht des booms die in het midden des tuins is, zeide God: Niet zult gij eten van die, noch die aanraken, opdat gij niet sterft; en de slang zeide: Niet door te sterven zult gij sterven, omdat God weet, dat ten dage als gij daarvan eet, en uw ogen zullen worden geopend, en gij zult zijn zoals God, wetende het goede en het boze: en de vrouw zag, dat de boom goed was om te eten, en dat hij appetijtelijk was voor de ogen, en een verlangenswaardige boom om inzicht te geven; en zij nam van zijn vrucht en zij at, en zij gaf ook haar man met haar, en hij at; en geopend werden beider ogen, en zij bekenden dat zij naakt waren; en zij hechtten een vijgeboomblad samen, en zij maakten zich gordels. En Jehovah zeide tot de slang: Omdat gij dit hebt gedaan, vervloekt zit gij boven alle beest, en boven alle wilde dier des velds; op uw buik zult gij wandelen, en stof zult gij eten al de dagen uws levens: en onmin zal Ik zetten tussen u en tussen de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; Hij zal u den kop vertreden, en gij zult den hiel van Hem kwetsen. En Jehovah God verzond den mens uit den tuin van Eden, en Hij deed wonen uit het oosten tot den tuin van Eden cherubim, en de vlam van het zich wendende zwaard, om te bewaren den weg van den boom der levens”, Gen. II: 8, 9, 16, 17; Hfdst. III: 1 tot 7, 14, 15, 23, 24; hoe de Historische dingen aangaande de Schepping van den Hemel en de Aarde, welke zijn bevat van het Eerste Hoofdstuk van Genesis, tot aan dat waar gehandeld wordt over den Vloed, moeten worden verstaan, kan niemand weten, dan alleen vanuit den geestelijken zin, welke gelegen is in den zin der letter des Woords in de afzonderlijke dingen ervan; die Historische dingen immers aangaande de Schepping van den Hemel en de Aarde, voorts aangaande den Tuin in Eden, en aangaande de nakomelingen van Adam, tot aan den Vloed toe, zijn verdichte Historische dingen, maar nochtans ten zeerste heilig, omdat de afzonderlijke zinnen en de afzonderlijke woorden daar overeenstemmingen zijn, en vandaar geestelijke dingen beteken; dit kan door een ieder die van scherpzinnig vernuft is, worden doorzien uit de Geschiedenis van de Schepping in het Eerste Hoofdstuk, welke aanving uit het Licht, terwijl er nog geen zon was ontstaan, en uit verscheidene andere dingen daar; voorts uit de schepping van Chaivah, de echtgenote van Adam, vanuit diens rib; alsmede uit de beide bomen in het Paradijs, en uit het verbod dat zij van den boom der wetenschap van het goede en het boze zouden eten, en dat zij nochtans verleid door de slang, daarvan aten, hoewel zij de wijsten van allen zijn geweest; en

dat Jehovah zulke bomen in het midden van den Tuin had gesteld, en het geduld heeft dat zij verleid werden door de slang om te eten van den verboden boom, terwijl Hij het toch had kunnen afwenden; en ten slotte dat vanwege het eten alleen van dien boom het algehele menselijke geslacht tot den eeuwigen dood werd veroordeeld; wie ziet niet dat deze dingen tegen de Goddelijke Liefde, en tegen de Goddelijke Voorzienigheid en het Goddelijk Vooruitzien zouden zijn, behalve andere dingen meer, welke een kortzichtig verstand eenvoudigweg zou geloven: maar nochtans schaadt het niets, als die dingen volgens de Historische letter door kleine kinderen en eenvoudigen worden geloofd, aangezien die dingen evenals de overige dingen des Woords de menselijke gemoederen met de engelijke gemoederen verbinden, want de Engelen zijn in den geestelijken zin, wanneer de mensen in den natuurlijken zin zijn. Wat echter die historische dingen in den geestelijken zin behelzen, zal in het kort worden gezegd: Er wordt in het eerste Hoofdstuk gehandeld over de nieuwe Schepping of de instauratie van de Kerk, welke de Oudste Kerk op dezen Aardbol is geweest, en eveneens de voortreffelijkste van alle; zij was immers een hemelse Kerk, omdat zij in de liefde tot den Heer was; vandaar zijn de mensen dier Kerk de wijsten geweest, een bijna onmiddellijke vergemeenschapping hebbende met de Engelen des Hemels, door wie zij uit den Heer wijsheid hadden; en omdat zij in de liefde tot den Heer waren, en vanuit den Hemel onthullingen hadden, en omdat zij de Goddelijke ware dingen terstond aan het leven overgaven, waren zij vandaar in een eenderen staat als waarin de Engelen van den derden Hemel zijn; en daarom bestaat die Hemel in de eerste plaats [*primario*] uit de mensen van die Kerk; deze Kerk wordt verstaan onder Adam en zijn echtgenote; met den tuin echter in Eden wordt het inzicht en de wijsheid van hen aangeduid, en zij wordt eveneens beschreven met al die dingen, in den geestelijken zin verstaan, welke van dien tuin worden vermeld; en hoe de wijsheid in hun nageslacht is teloor gegaan, wordt beschreven met het eten van den boom der wetenschap: onder de beide bomen immers, in het midden van den tuin gesteld, wordt verstaan de doorvatting uit den Heer, en de doorvatting uit de wereld; onder den boom der levens de doorvatting uit den Heer, en onder den boom der wetenschap van het goede en het boze de doorvatting uit de wereld, welke evenwel in zich slechts erkentenis en wetenschap is; met de slang echter, die hen verleidde, wordt het zinlijke van den mens aangeduid, hetwelk onmiddellijk gemeenschap heeft met de wereld; en daarom wordt onder de verleiding van hen door de slang verstaan de verleiding door het zinlijke, hetwelk al zijn dingen put vanuit de wereld, en niets vanuit den Hemel: de mensen immers

der hemelse Kerk zijn zodanig, dat zij alle ware en goede dingen des Hemels doorvatten uit den Heer door den invloed in hun innerlijke dingen; deswege zien zij de ware en de goede dingen van binnen in zich als het ware ingeënt; ook hebben zij het niet nodig die dingen langs den lateren weg aan te leren, en het geheugen met die dingen te verrijken; vandaar redeneren zij ook niet over de ware dingen of het zo dan wel niet zo is; wie immers de ware dingen in zich ziet, redeneert niet, want redeneren sluit twijfel in of het wel zo is; hetgeen ook de oorzaak is, dat zij nooit het geloof noemen, want het geloof sluit iets onbekends in, wat nochtans moet worden geloofd hoewel het niet wordt gezien. Dat de mensen der Oudste Kerk zodanig zijn geweest, is mij vanuit den Hemel onthuld; het is immers gegeven om met hen te spreken, en te worden ingelicht, zoals kan vaststaan uit verscheidene dingen die over de mensen dier Kerk in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN zijn medegedeeld. Doch men moet weten, dat het hun nooit verboden is geweest om zich erkentnissen van het goede en het boze vanuit den Hemel te verwerven; door dezelve immers werd hun inzicht en wijsheid vervolmaakt; ook was het niet verboden om zich erkentnissen van het goede en het boze vanuit de wereld te verwerven; daaruit immers had hun natuurlijke mens de wetenschap; maar het was verboden om deze erkentnissen te bezien [*intueri*] langs den lateren weg, omdat het hun gegeven was alle dingen die in de wereld voor hun ogen verschenen, te zien langs den eerderen weg; langs den eerderen weg de wereld en de dingen die daar zijn, bezien en daaruit erkentnissen putten, is dezelve bezien vanuit het licht des Hemels, en zo het hoedanige ervan bekennen; en daarom ook konden zij door de erkentnissen vanuit de wereld de hemelse dingen bevestigen, en zo hun wijsheid versterken; doch het was hun verboden de erkentnissen vanuit de wereld te bezien langs den lateren weg, hetgeen geschiedt wanneer vanuit die wordt geconcludeerd aangaande de hemelse dingen, zo in de omgekeerde orde, welke orde door de Geleerden [*Eruditi*] wordt genoemd de orde van den physischen invloed of van den natuurlijken invloed, welke geenzins bestaat in de hemelse dingen: zodanig zijn de mensen der Oudste Kerk geworden, toen zij aanvingen de wereldlijke dingen lief te hebben boven de hemelse dingen, en zich op hun wijsheid te verheffen en te beroemen; vandaar zijn hun nakomelingen zinlijk geworden, en toen verleidde hen hun zinlijke, hetwelk wordt verstaan onder de slang; en het zinlijke wil Met langs een anderen dan den lateren weg voortschrijden: dit dus is het, wat wordt aangeduid met den boom der wetenschap van het goede en het boze, waarvan te eten hun verboden was. Dat het hun geoorloofd was zich erkentnissen vanuit de wereld te verwerven, en dezelve langs den

eerderen weg te bezien, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah God deed voortspruiten vanuit den aardbodem allen boom verlangenswaardig van aanblik, en goed om te eten; met de bomen immers worden de erkentissen en de doorvattingen aangeduid; met verlangenswaardig van aanblik wordt aangeduid dat het verstand verlangt, en met goed tot spijze wordt aangeduid dat het de voeding van het gemoed bevordert: de erkentissen van het goede en het boze uit den Heer, vanuit dewelke de wijsheid is, en de erkentissen van het goede en het boze vanuit de wereld, vanuit dewelke de wetenschap is, werden uitgebeeld door den boom der levens, en door den boom der wetenschap van het goede en het boze in het midden van den tuin; dat het hun geoorloofd was zich erkentissen overal vandaan toe te eigenen, zowel vanuit den Hemel als vanuit de wereld, als zij slechts niet in de omgekeerde orde voortschreden door vanuit dezelve te redeneren over de hemelse dingen, en door niet te denken vanuit de hemelse dingen over de wereldlijke dingen, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah God gebod dat zij van allen boom des tuins mogen eten, maar niet van den boom der wetenschap van het goede en het boze; dat dan de hemelse wijsheid en de Kerk bij hen zal verloren gaan, wordt aangeduid met: Ten dage als gij daarvan zult hebben gegeten, door te sterven zult gij sterven; eten in den geestelijken zin betekent zich toeëigenen: dat het zinlijke hen heeft verleid, omdat dit het naast in de wereld uitstaat, en vandaar al het genoegelijke en verkwikkelijke vanuit de wereld voelt, vanuit dewelke het in begoochelingen is, en van de hemelse dingen onkundig is, en ze eveneens verwerpt, wordt aangeduid met de slang; de slang is het zinlijke, en niet een ander zinlijke dan dat van henzelf; dat de slang is de duivel en de satan, is omdat het zinlijke gemeenschap heeft met de hel, en daarmee één maakt; in hetzelfde immers zetelt al het boze van den mens in de samenvatting; en omdat de mens vanuit het zinlijke redeneert vanuit begoochelingen, en vanuit de verkwikkelijke dingen der liefden van de wereld en van het lichaam, en wel bedreven en geslepen, wordt derhalve de slang geheten geslepen boven alle wilde dier des velds dat Jehovah God had gemaakt; het wilde dier des velds betekent in den geestelijken zin de aandoening van den natuurlijken mens: aangezien het zinlijke meent, dat de wijsheid wordt verworven door erkentissen vanuit de wereld, en door natuurlijke wetenschappen, en niet door enigen invloed vanuit den Hemel uit den Heer, zeide derhalve de slang vanwege die onwetendheid en begoocheling, tot de vrouw: Gij zult niet sterven, omdat God weet [*novit*] dat ten dage als gij daarvan eet, en uw ogen worden geopend, en gij zijt zoals God, wetende he goede en het boze; de zinlijke mens immers gelooft, dat hij alle dingen weet, en niets hem verborgen

is, anders als de hemelse mens, die weet [*scit*] dat hij niets weet vanuit zich, maar vanuit den Heer, en dat hetgeen hij kent [*novit*], zo luttel is, dat het nauwelijks iets is ten opzichte van dat wat hij niet kent; ja zelfs heeft hun nageslacht geloofd, dat zij goden waren, en dat zij al het goede en al het boze wisten; doch vanuit het boze konden zij niet het hemels goede weten, maar slechts het aardse en lichamelijke goede, hetwelk evenwel in zich niet het goede is; maar vanuit het hemels goede kan de mens het boze weten: dat de aandoening van den natuurlijken mens, overreed zijnde door zijn zinlijke, heeft gemeend dat door de wetenschap der erkentnissen vanuit de wereld het inzicht in de dingen des Hemels en der Kerk wordt verworven, wordt daarmee aangeduid dat de vrouw zag dat de boom goed was om te eten, en dat hij appetijtelijk was voor de ogen, en verlangenswaardig om inzicht te geven; met de vrouw wordt hier de aandoening van den natuurlijken mens aangeduid, welke haar verlangens trekt vanuit het zinlijke, en die aandoening is zodanig: dat die aandoening ook het redelijke heeft verleid, wordt daarmee aangeduid, dat de vrouw nam van de vrucht van dien boom en at, en aan haar man met haar gaf, en dat deze mede gegeten heeft; met den man der vrouw wordt het redelijke aangeduid; dat zij toen zagen dat zij zonder ware en goede dingen waren, wordt daarmee aangeduid dat toen beider ogen geopend werden, en zij bekenden dat zij naakt waren; de naaktheid waarover wordt gebloosd, betekent de beroving van de hemelse liefde en van het goede en het ware daaruit; en dat zij zich toen bekleedden met natuurlijke ware dingen, opdat zij niet van de hemelse ware dingen beroofd verschenen, wordt daarmee aangeduid dat zij een vijgeboomblad samenhechtten, en zich gordels maakten; de vijgeboom betekent den natuurlijken mens, en het blad ervan betekent het wetenschappelijk ware: daarna wordt hun zinlijke beschreven zodanig als het geworden is, namelijk dat het zich geheel en al afwendde van den Hemel, en toekeerde tot de wereld, en zo niet enig Goddelijke opnam, met de vervloeking van de slang; want het zinlijke bij den mens kan niet worden hervormd, en daarom wordt het slechts verwijderd wanneer de mens wordt hervormd, aangezien het zinlijke aan het lichaam vastkleeft en uitstaat in de wereld, en derhalve de verkwikkelijke dingen daaruit naar gelang het ze voelt, goed noemt: vandaar is het, dat gezegd wordt dat het zaad der vrouw haar den kop zal vertreden, en zij den hiel van Hem zal kwetsen; onder het zaad der vrouw wordt de Heer verstaan, onder den kop der slang al het boze, en met den hiel des Heren wordt het Goddelijk Ware in laatsten aangeduid, hetwelk bij ons de zin der letter des Woords is; dezen zin verdraait en vervalst de zinlijke mens of het zinlijke van den mens, en kwetst

hij zo: dat de zin der letter daarvoor zorgt dat de Heer niet wordt toegegaan tenzij dan door de schijnbaarheden van het ware, en niet door echte ware dingen, van de zijde van hen die in de boze dingen zijn, wordt aangeduid met de Cherubim, die met de vlam van het zich wendende zwaard waren gesteld tot den tuin van Eden, om te bewaren den weg van den boom der levens: maar deze en de overige dingen van die Hoofdstukken zie men in *DE HEMELSE VERBORGENHEDEN* ontvouwd.

740. Genaamd duivel en satan; dat dit betekent omdat zij innerlijk zijn in de boze en in de valse dingen die uit de hel zijn, staat vast uit de betekenis van den duivel en den satan, zijnde de hel ten aanzien van de boze en ten aanzien van de valse dingen, waarover aanstonds; dat het degenen zijn die innerlijk in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn, is omdat zij die hier onder den draak worden verstaan, en die duivel en satan worden genoemd, niet uiterlijk zodanig zijn, maar innerlijk; uiterlijk immers spreken zij zoals mensen der Kerk, en sommigen zoals engelen des hemels, over God, over den Heer, over het geloof in en de liefde tot Hem, en over den Hemel en de hel, en vanuit het Woord halen zij vele dingen tevoorschijn, waarmede zij hun dogma's bevestigen; vandaar is het, dat zij door deze uiterlijke dingen verbonden zijn met den Hemel, doch innerlijk door dezelve niet worden aangedaan, te minder verlustigd, maar alleen worden aangedaan en verlustigd door de lichamelijke en wereldlijke dingen, en wel dermate, dat zij naar verhouding aan de hemelse dingen niet enig gewicht hechten; in een woord, de lichamelijke en wereldlijke dingen hebben zij boven alle dingen lief, en de hemelse dingen alleen als dienstbaarheden, zo dat zij de dingen die des lichaams en der wereld zijn, tot het hoofd maken, en de hemelse dingen tot de voeten; zij zijn zodanig, omdat zij het leven van geen waarde achten, zeggende dat het geloof-alleen zaligt, en niet enig goede des levens; vandaar is het, dat zij duivels en satans zijn, want de mens is zodanig als hij innerlijk is, en niet hoedanig hij alleen uiterlijk is, tenzij het uiterlijk spreekt en handelt vanuit het innerlijke; zodanig blijft hij ook na den dood; want hoedanig de mens innerlijk is, zodanig is hij ook ten aanzien van den geest, en de geest des mensen is de aandoening, vanuit welke de wil is en daaruit het leven; daaruit volgt, dat zij die het leven van geen waarde achten, innerlijk duivels en satans zijn, en eveneens na het volbrachte leven in de wereld, als zij geesten worden, duivels en satans worden. Dat zij duivel en satan worden geheten, is omdat met den duivel de hel wordt aangeduid, desgelijks met den satan; maar met den duivel wordt de hel aangeduid vanwaar de boze dingen zijn, en met den satan de hel vanwaar de valse dingen zijn; dat deze hel satan wordt geheten, is

omdat allen die daarin zijn, satans worden genoemd; en dat gene hel duivel wordt geheten, is omdat allen die daar zijn, duivels worden geheten: dat er niet enig duivel en satan vóór de schepping der wereld is geweest, die een engel des lichts was, en daarna met zijn bende in de hel werd nedergeworpen, kan vaststaan uit hetgeen in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 311 tot 316, is getoond, waar daarover is gehandeld dat de Hemel en de Hel zijn vanuit het Menselijk geslacht. Men moet weten, dat er twee rijken zijn waarin de Hemelen zijn onderscheiden, namelijk het hemels Rijk en het geestelijk Rijk, waarover men ook zie het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 20 tot 28; deze twee Rijken stemmen vanuit het tegengestelde overeen met de twee Rijken waarin de hellen zijn onderscheiden; het hemelse Rijk stemt vanuit het tegengestelde overeen met het helse Rijk, dat uit duivels bestaat, en vandaar Duivel wordt genoemd; en het geestelijk Rijk stemt vanuit het tegengestelde overeen met het helse Rijk dat uit satans bestaat, en vandaar Satan wordt genoemd; en omdat het hemels Rijk uit Engelen bestaat die in de liefde tot den Heer zijn, bestaat aldus het helse Rijk vanuit het tegengestelde overeenstemmend met het hemels Rijk, uit duivels, die in de liefde van zich zijn; vandaar is het, dat vanuit die hel boze dingen van elk geslacht uitvloeien; en omdat het geestelijk Rijk bestaat uit Engelen die in de naastenliefde jegens den naaste zijn, bestaat aldus het helse Rijk, vanuit het tegengestelde overeenstemmend met het geestelijk Rijk, uit satans, die in de valse dingen vanuit de liefde van de wereld zijn; vandaar is het, dat vanuit die hel valse dingen van elk geslacht uitvloeien. Uit deze dingen kan vaststaan, wat de duivel en wat de satan betekent in de volgende plaatsen; bij de Evangelisten: *“Jesus werd heengeleid in de woestijn, om van den duivel verzocht te worden”*, Matth. iv: 1 e.v.; Lukas iv: 1 tot 13. Wat met de woestijn, en wat met de verzoeken des Heren 40 dagen en 40 nachten wordt aangeduid, is boven in nr. 730 getoond; dat wordt gezegd dat Hij door den duivel werd verzocht, betekent, dat Hij het werd door de hellen waarvandaan de boze dingen zijn, aldus door de ergste; want die hellen voornamelijk streden tegen de Goddelijke Liefde des Heren, want de in die hellen regerende liefde is de liefde van zich, en deze liefde is tegengesteld aan de Liefde des Heren, aldus aan de liefde die uit den Heer is. Bij Mattheus: *“Het onkruid zijn de zonen van het boze; de vand die zaait, is de duivel”*, XIII: 38, 39; het onkruid betekent de valse dingen van leer, van godsdienst en van eredienst, welke vanuit het boze zijn; en daarom ook worden zij de zonen van het boze genoemd; en omdat het boze ze voortbrengt, wordt gezegd dat de duivel ze zaait. Bij Lukas: *“Die op den weg, zijn de horenden; daarna komt de duivel en neemt het woord weg uit hun hart,*

opdat zij niet geloven en gezaligd worden”, VIII: 12; en bij Markus: “Dezen zijn het, die op den weg, waar het woord wordt gezaaid, en wanneer zij het hebben gehoord, komt terstond de satan, en neemt weg het woord dat gezaaid was in hun harten”, IV: 15; aangaande dit wordt bij Lukas duivel gezegd, en bij Markus satan, ter oorzaak hiervan, dat met het zaad dat op den weg viel, het ware vanuit het Woord wordt aangeduid dat alleen wordt opgenomen met het geheugen, en niet met het leven; omdat dit wordt weggenomen zowel door het boze als door het valse, wordt derhalve duivel en satan gezegd; vandaar is het, dat bij Lukas wordt gezegd dat de duivel komt en het woord wegneemt uit hun hart, opdat zij niet geloven en gezaligd worden; en bij Markus dat de satan komt en wegneemt het woord dat gezaaid was in hun harten. Bij Mattheus: “De Koning zal zeggen tot hen aan de linkerzijden: *Wijkt van Mij, gij vervloekten, tot het eeuwige vuur, dat den duivel en zijn engelen bereid is*”, XXV: 41; dat hier duivel wordt gezegd, is omdat deze dingen werden gezegd aangaande hen die niet goede dingen, en derhalve boze dingen hebben gedaan; want zij die niet goede werken doen, die doen boze werken; opgesomd worden immers de werken in het voorafgaande, welke zij niet hebben gedaan; want wanneer de goede dingen worden geminacht, worden de boze dingen geliefd. *Judas Ischarioth wordt door den Heer genoemd Duivel*, Joh. VI: 70; en gezegd wordt *dat de duivel aan diens hart had ingegeven*, Joh. XIII: 2; en *dat na de aangenomen bete de satan in hem binnenging*, Joh. XIII: 27; Lukas XXII: 3; de oorzaak dat het aldus wordt gezegd, is deze dat door Judas Ischarioth de Joden werden uitgebeeld, die, omdat zij in de valse dingen vanuit het boze waren, vanwege het boze duivel worden genoemd, en vanwege de valse dingen satan; en daarom wordt gezegd dat de duivel aan diens hart had ingegeven; aan het hart ingeven is aan de liefde die van diens wil is; en dat de satan na de aangenomen bete, in hem binnenging; in hem binnengaan met de bete, is in den buik; en binnengaan in den buik is in de denking, en de valse dingen vanuit het boze zijn der denking. Bij Johannes: “*Jezus tot de Joden: Gij, vanuit den vader den duivel zit gij, en de verlangens uws vaders wilt gij doen; deze was een mensenmoorder van den beginne, en in de waarheid stond hij niet, omdat niet de waarheid is in hem; wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij vanuit het eigene*”, VIII: 44; hier wordt de Joodse natie beschreven zodanig als zij van den beginne was geweest, namelijk in het boze en daaruit in valse dingen; onder den vader den duivel wordt het boze vanuit de hel verstaan waarin hun vaders in Egypte en daarna in de woestijn waren geweest; dat zij in de boze dingen van hun begeerten wilden zijn, wordt daaronder verstaan dat gij de verlangens uws vaders wilt doen; dat zij al het ware des verstands hebben vernietigd,

wordt daarmee aangeduid dat hij een mensenmoorder van den beginne was, en in de waarheid niet stond, omdat niet de waarheid in hem is; de mens betekent het ware van het inzicht; vandaar is de mensenmoorder de vernietiger ervan; de valse dingen vanuit hun boze wordt daarmee aangeduid dat wanneer hij de leugen spreekt, hij vanuit het eigene spreekt; het eigene betekent het boze des wils, en de leugen betekent het valse daaruit. Bij Mattheus: *“De Farizeëen zeiden van Jezus: “Niet werpt Hij de demonische dingen uit dan door Beëlzebul, den vorst der demonen; Jezus, wetende hun denkingen, zeide tot hen: Indien de Satan den satan uitwerpt, zo is hij tegen zichzelf verdeeld; hoe zal zijn rijk bestaan: indien Ik in den geest Gods de demonische dingen uitwerp, zo is dan tot u het Koninkrijk Gods gekomen”*, XII: 24, 25, 26, 28; dat hier satan, en niet duivel wordt gezegd, is omdat onder Beëlzebul, die de god van Ekron was, de god van alle valse dingen wordt verstaan; want Beëlzebul is, indien gij het vertaalt, de heer der vliegen, en de vliegen betekenen de valse dingen van den zinlijken mens, aldus valse dingen van elk geslacht; vandaar is het dat Beëlzebul Satan wordt geheten; en daarom ook zeide de Heer: Indien Ik in den geest Gods de demonische dingen [*demonia*] uitwerp, zo is dan tot u het Koninkrijk Gods gekomen; onder den geest Gods wordt verstaan het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; en met het Koninkrijk Gods daaruit wordt verstaan de Hemel en de Kerk die in de Goddelijke ware dingen is. Bij de Evangelisten: *“Petrus was Jezus berispande daarover dat Hij wilde lijden; en Jezus, Zich omkerende, zeide tot Petrus: Ga weg achter Mij, Satan; een aanstoot zijt gij, omdat gij niet wijs zijt in de dingen die Gods zijn, maar in de dingen der mensen”*, Matth. XVI: 22, 23; Markus VIII: 32, 33; dat deze dingen door den Heer zijn gezegd tot Petrus, is omdat Petrus in den uitbeeldenden zin het geloof betekende; en omdat het geloof is van het ware, en eveneens van het valse, zoals hier, wordt derhalve Petrus Satan genoemd; want, zoals is gezegd, satan is de hel vanwaar de valse dingen zijn. Petrus beeldde het geloof in den enen en den anderen zin uit, namelijk het geloof vanuit de naastenliefde, en het geloof zonder de naastenliefde; en het geloof zonder de naastenliefde is het geloof van het valse; ook ergeren zij die in het geloof zonder de naastenliefde zijn, zich deswege dat de Heer Zich heeft laten kruisigen; daarom wordt het ook een aanstoot (of ergernis) genoemd; omdat het kruislijden de laatste verzoeking des Heren is geweest, en de volledige overwinning over alle hellen, en eveneens het volledig éénzijn [*unio*] van het Goddelijke Zelf met het Goddelijk Menselijke, en dit onbekend is aan hen die in het geloof van het valse zijn, zeide derhalve de Heer: Gij zijt niet wijs in de dingen die Gods zijn, maar in de dingen der mensen. Bij Lukas: *“Jezus*

zeide tot Simon: *Zie, de satan heeft u zeer begeerd om u te ziften zoals de tarwe: Ik echter heb gebeden voor u, dat uw geloof niet ophoude; gij dan, wanneer gij bekeerd zult zijn geweest, bevestig uw broeders*", xxii: 31, 32; hier eveneens beeldt Petrus het geloof zonder de naastenliefde uit, welk geloof het geloof van het valse is; want deze dingen werden tot hem door den Heer gezegd vlak voordat hij Hem driemaal verloochende; omdat hij het geloof uitbeelde, zegt derhalve de Heer: Ik heb gebeden voor u dat uw geloof niet ophoude; dat hij het geloof van het valse heeft uitgebeeld, staat hieruit vast, dat de Heer zeide: Gij dan, wanneer gij bekeerd zult zijn geweest, bevestig uw broeders; omdat het geloof van het valse is zoals kaf voor den wind, wordt derhalve gezegd dat de satan hen zeer heeft begeerd om hen te ziften zoals de tarwe; de tarwe is het goede der naastenliefde gescheiden van het kaf; daaruit blijkt, waarom er satan wordt gezegd. Bij denzelfde: *"Ik zag den Satan zoals een bliksem vanuit den Hemel vallen"*, x: 18; met den satan wordt hier iets eenders aangeduid als met den draak, die eveneens in den Hemel werd gezien, en uit den Hemel werd geworpen; maar de draak is diegene eigenlijk die wordt verstaan onder den duivel, en zijn engelen zijn zij die worden verstaan onder den satan; dat onder de engelen van den draak de valse dingen van het boze worden verstaan, zal men in de hierna volgende paragraaf zien; dat de Satan neerviel vanuit den Hemel, betekent dat de Heer door het Goddelijk Ware, hetwelk Hij toen had, vanuit den Hemel alle valse dingen heeft verdreven, en dat Hij die hellen heeft onderjukt welke Satan worden genoemd, eender als Michael den draak en diens engelen heeft nedergeworpen, waarover vlak boven n. 737. Bij Job: *"Er was een dag als de zonen Gods kwamen om te staan bij Jehovah, en de Satan kwam in het midden van hen; en Jehovah zeide tot den Satan: Van waar komt gij. En de Satan antwoordde Jehovah, en hij zeide: Van te doorzwerfen de aarde, en van haar te doorwandelen. En Jehovah gaf aan den Satan in de hand alle dingen van Job, maar hij zou op hem niet de hand leggen; en daarna dat hij diens been en vlees zou aanraken"*, i: 6 tot 12; Hfdst. ii: 1 tot 7; dat deze dingen gemaakte Historische dingen zijn, kan uit verscheidene dingen in dat Boek vaststaan; het Boek Job is een Boek der Oude Kerk, vol van overeenstemmingen, volgens de gewoonte van schrijven van dien tijd; maar nochtans is het een voortreffelijk en nuttig Boek: de Engelen werden te dien tijde zonen Gods geheten, omdat onder de zonen Gods, eender als onder de Engelen, de Goddelijke ware dingen werden verstaan, en onder den Satan de valse helse dingen; en omdat de hellen de mensen verzoeken door valse dingen, zoals daarna Job, en omdat de valse helse dingen worden uiteengeslagen door de Goddelijke ware dingen, wordt derhalve gezegd dat de Satan stond in het

midden der zonen Gods: wat de overige dingen betekenen, zo wordt er hier van afgezien die te ontvouwen, aangezien dezelve in hun reeks moeten worden bekeken. Bij David: *“Zij hebben mij het boze voor het goede opgelegd, en haat voor mijn liefde; stel een onrechtchapene over hem aan, en de satan sta aan zijn rechterhand”*, Psalm CIX: 5, 6; dit is, zoals de meeste dingen in de Psalmen van David, een profetische uitspraak over den Heer, en over Zijn verzoeking, de afgrijselijkste, welke Hij meer dan allen heeft doorstaan; en omdat de Heer in Zijn verzoeking vanuit de Goddelijke Liefde tegen de hellen die Hem allervijandigst gezind waren, heeft gestreden, wordt er gezegd: Zij hebben mij het boze voor het goede opgelegd, en haat voor mijn liefde; en omdat het boze en valse helse de overhand heeft bij hen, wordt er gezegd: Stel een onrechtchapene over hem aan, en de satan sta aan zijn rechterhand; staan aan de rechterhand betekent geheel in beslag genomen worden, en de satan betekent het helse valse waardoor Hij in beslag zou worden genomen. Bij Zacharia: *“Daarna toonde hij mij Jehoschua, den hogepriester, staande vóór den Engel van Jehovah; en de Satan staande aan zijn rechterhand, om hem te wederstaan; en Jehovah zeide tot den Satan: U schelde Jehovah, uitverkiezende Hierosolyma; is zij niet een brandend stuk hout, ontruikt aan het vuur: en Jehoschua was bekleed met bevleete klederen, en zo was hij staande voor den Engel”*, III: 1, 2, 3; wat deze dingen behelzen, kan niet vaststaan dan uit de reeks der dingen die voorafgaan en volgen; vanuit die dingen kan men zien, dat door dezelve is uitgebeeld hoe het Woord vervalst was; met Jehoschua den hogepriester wordt daar de Wet of het Woord aangeduid, en de vervalsing ervan daarmede dat hij met bevleete klederen bekleed vóór den Engel stond; daaruit is het duidelijk, dat onder den Satan daar wordt verstaan het valse der leer vanuit het vervalste Woord; en omdat dit te dien tijde de overhand begon te krijgen, werd door Zacharia gezien, dat de Satan stond aan zijn rechterhand; staan aan de rechterhand betekent strijden tegen het Goddelijk Ware; daar de zin der letter des Woords alleen kan worden vervalst, ter oorzaak hiervan dat die dingen alleen schijnbaar ware dingen zijn, en zij die het Woord volgens de letter uitleggen, bezwaarlijk weerlegd kunnen worden ten aanzien van de valse dingen, zeide Jehovah: U schelde Jehovah, zoals boven, in n. 735, waar het wordt ontvouwd, wat het betekent dat Michael met den duivel redetwiste over het lichaam van Mozes, en dat Michael tot den duivel zeide: De Heer schelde u (Brief van Judas, Vers 9). Omdat het ware der leer vanuit het Woord wordt verstaan, hetwelk vervalst is, wordt er gezegd: Jehovah, uitverkiezende Hierosolyma; is zij niet een brandend stuk hout, ontruikt aan het vuur; met Hierosolyma wordt de leer der Kerk aangeduid, en met het brandend stuk

hout [*titio*] ontruikt aan het vuur, wordt aangeduid dat er slechts weinig van het ware over is. In deze plaatsen in het Oude Testament wordt alleen de Satan genoemd, en nergens de duivel, maar voor hem in de plaats wordt er gezegd vijand [*hostis*], onvriend [*inimicus*], hater, tegenstander, aanklager, demon, voorts dood en hel. Uit deze dingen kan vaststaan, dat met den duivel wordt aangeduid de hel vanwaar de boze dingen zijn, en met den Satan de hel vanwaar de valse dingen zijn; zoals eveneens in de volgende dingen in de Apocalyps: *“Daarna zag ik een Engel nederdalen vanuit den Hemel, die den sleutel des afgronds had, en een grote keten op zijn hand; deze greep den draak, de oude slang, welke is de duivel en de satan, en hij bond hem duizend faren: en wanneer de duizend jaren voleindigd zullen zijn geweest, zal de satan uit zijn bewaring worden losgemaakt, en hij zal de natiën verleiden; en de duivel die hen verleidde, werd geworpen in den poel des vuurs en der zwavel”*, xx: 1, 2, 7, 8, 10; wat echter demon, het demonische, en de demonische geesten betekenen, zie men boven in n. 586.

74I. Verleidende het algehele wereldrond; dat dit betekent welke alle dingen der Kerk hebben verdraaid, staat vast uit de betekenis van het algehele wereldrond, zijnde alle dingen der Kerk, waarover aanstonds; en omdat alle dingen der Kerk met het algehele wereldrond worden aangeduid, wordt met hetzelfde verleiden aangeduid die dingen verdraaien; want alle dingen der Kerk worden verdraaid, wanneer het goede der naastenliefde, zijnde het goede des levens, van het geloof wordt gescheiden en verwijderd als in het geheel niets bevorderend en toedoende tot het heil; vandaar worden vervalst alle dingen des Woords, en vandaar alle dingen der Kerk: want gezegd wordt door den Heer dat de Wet en de Profeten afhangen van de twee geboden, welke zijn God liefhebben boven alle dingen, en den naaste zoals uzelf; deze twee geboden betekenen leven en doen volgens de voorschriften des Woords; want liefhebben is willen en doen; wat immers de mens innerlijk liefheeft, dat wil hij, en wat hij wil dat doet hij; met de Wet en de Profeten worden alle dingen des Woords aangeduid. Het zijn twee Beginselen van het boze en het valse, waarin de Kerk geleidelijk wegglijdt, namelijk in de heerschappij over alle dingen der Kerk en des Hemels, welke heerschappij in het Woord wordt verstaan onder Babel of Babylonië; hierin glijdt de Kerk weg krachtens het boze; het tweede is de scheiding des geloofs van de naastenliefde, tengevolge van welke scheiding al het goede des levens vergaat; dit wordt in het Woord verstaan onder Filisthea, en aangeduid met den bok bij Daniël en met den draak in de Apocalyps; hierin glijdt de Kerk weg krachtens het valse. Maar omdat in dit Hoofdstuk wordt gehandeld over den draak, waarmede

voornamelijk de van de naastenliefde gescheiden godsdienst des geloofs wordt aangeduid, zou ik enige dingen in het midden willen brengen, door welke de verdedigers van het afgescheiden geloof het wereldrond verleiden; door dit verleiden zij vooral, dat zij leren dat, omdat niemand het goede vanuit zichzelf kan doen hetwelk in zich het goede is, en tenzij daarin verdienste is, de goede werken niets tot hst heil kunnen bij dragen; maar dat nochtans de goede dingen moeten worden gedaan terwille van het staatsbelang [*usus reipublicae*], en dat het deze goede dingen zijn die in het Woord worden verstaan, en vandaar in de predikingen, en in sommige gebeden der Kerk: maar hoezeer zij dwalen, zal nu worden gezegd; de mens doet niet het goede uit zichzelf, maar vanuit den Heer, wanneer hij het goede doet vanuit het Woord, dat is, omdat het bevolen is door den Heer in het Woord; want de Heer is het Woord, Joh. 1: 1, 14; en de Heer is in de dingen die vanuit het Woord zijn bij den mens, gelijkewijs ook de Heer leert bij Johannes: “*Wie Mijn Woord bewaart, tot hem zal Ik komen, en verblijf bij hem maken*”, XIV: 23; vandaar is het, dat de Heer zo vaak beveelt, dat zij Zijn woorden en geboden zullen doen, en dat diegenen het eeuwige leven zullen hebben die ze doen, voorts dat een ieder volgens zijn werken zal worden geoordeeld: daaruit nu volgt dat zij die het goede doen vanuit het Woord, het goede doen vanuit den Heer; en het goede uit den Heer is waarlijk het goede, en voor zoveel als het uit den Heer is, voor evenzoveel is in hetzelfde niet verdienste. Dat het goede vanuit het Woord, aldus vanuit den Heer, waarlijk het goede is, staat ook vast uit deze dingen in de Apocalyps: “*Ik sta aan de deur, en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal gehoord hebben, en de deur zal geopend hebben, Ik zal binnengaan tot hem, en Ik zal avondmalen met hem, en hij met mij*”, III: 20; daaruit blijkt, dat de Heer bij voortduur en aanhoudend aanwezig is, en het streven geeft van het goede te doen, maar dat de mens de deur [*ostium*, binnendeur] zal openen, dat is, den Heer opnemen; en dan neemt hij Hem op, wanneer hij het goede doet vanuit Zijn Woord: hoewel dit den mens toeschijnt te geschieden zoals uit zich, is het nochtans niet des mens, maar des Heren bij hem: dat het den mens aldus toeschijnt, is omdat hij niet anders voelt dan dat hij denkt vanuit zich, en doet vanuit zich, terwijl het toch als hij vanuit het Woord denkt en doet, is zoals uit zich; en daarom ook gelooft hij dan, dat het uit den Heer is: uit deze dingen kan men zien, dat het goede dat de mens doet vanuit het Woord, het geestelijk goede is, en dat dit den mens verbindt met den Heer en den Hemel; doch het goede dat de mens doet voor de wereld en voor de gezelschappen in de wereld, hetwelk het burgerlijk goede en het zedelijk goede wordt genoemd, verbindt hem met de wereld en niet met den Hemel;

en bovendien, de verbinding van het ware des geloofs is met het geestelijk goede, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste, ter oorzaak hiervan, dat het geloof in zich geestelijk is, en het geestelijke kan niet met een ander goede worden verbonden dan dat wat evenzeer geestelijk is; het burgerlijk en het zedelijke goede echter, gescheiden van het geestelijk goede, is niet het goede in zich, omdat het uit den mens is; ja zelfs, voor zoveel als van zich en van de wereld daarin schuilt, voor evenzoveel is het boos; en daarom kan dit niet met het geloof worden verbonden; ja zelfs zou, Indien het werd verbonden, het geloof worden verstrooid. Dat het algehele wereldrond verleiden betekent alle dingen der Kerk verdraaien, is omdat met het wereldrond [*orbis*] in het algemeen de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van al haar dingen, zowel de goede als de ware dingen; doch in het bijzonder wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van het goede, en dit wordt aangeduid met het wereldrond wanneer ook aarde (of land) wordt gezegd; dat met de aarde (of het land) in het Woord de Kerk wordt aangeduid, is boven in n. 304, 697 getoond; maar wanneer tevens wereldrond wordt gezegd, wordt met de aarde de Kerk ten aanzien van het ware aangeduid: het zijn immers twee dingen die de Kerk maken, namelijk het ware en het goede; deze twee worden aangeduid met aarde en wereldrond in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Met mijn ziel heb ik U verlangd in den nacht; ook met mijn geest in het midden van mij heb ik U verwacht des morgens, want wanneer Gij Uw gerichten aan de aarde leert, leren de bewoners van het wereld rond de gerechtigheid”*, xxvi: 9; met den nacht wordt aangeduid de staat wanneer er niet het licht van het ware is, en met den morgen wordt aangeduid de staat wanneer er het licht van het ware is; deze staat is vanuit de liefde, gene echter wanneer er nog geen liefde is; en daarom wordt met de ziel waarmede hij Jehovah heeft verlangd in den nacht, het leven aangeduid dat nog niet in het licht van het ware is; en met den geest in het midden van hem waarmede hij Jehovah heeft verwacht des morgens, wordt het leven aangeduid dat in het licht van het ware is; vandaar volgt dit daar: Want wanneer Gij Uw gerichten aan de aarde leert, leren de bewoners van het wereldrond de gerechtigheid; waarmede wordt aangeduid, dat de Kerk uit den Heer in de ware dingen is, en door de ware dingen in het goede; de aarde betekent de Kerk ten aanzien van de ware dingen, en het wereldrond de Kerk ten aanzien van het goede; want gericht wordt in het Woord gezegd van het ware, en gerechtigheid van het goede; en eveneens betekenen de bewoners de mensen der Kerk die in de goede dingen der leer en daaruit des levens zijn; dat gericht in het Woord wordt gezegd van het ware, en gerechtigheid van het goede, zie men in DE HEMELSE

VERBORGENHEDEN, n. 2235, 9857; en dat wonen betekent leven, en vandaar de bewoners hen die in het goede der leer en daaruit des levens zijn, zie men boven in n. 133, 479, 662. In de Klaagliederen: *“De koningen der aarde, alle bewoners van het wereldrond, hebben niet geloofd dat de onvriend en de vijand zou komen tot de poorten van Hierosolyma”*, IV: 12; met de koningen der aarde worden de mensen der Kerk aangeduid die in de ware dingen zijn, en met de bewoners van het wereldrond de mensen der Kerk die in het goede zijn; dat de koningen degenen betekenen die in de ware dingen zijn, zie men boven, n. 31, 553, 625; en dat de bewoners degenen betekenen die in het goede zijn, is vlak boven getoond; daaruit blijkt dat de aarde de Kerk betekent ten aanzien van de ware dingen, en het wereldrond de Kerk ten aanzien van het goede; en omdat door de valse en de boze dingen alle dingen van de leer der Kerk zijn vernietigd, wordt gezegd dat zij niet hebben geloofd dat de onvriend en de vijand [*inimicus et hostis*] zou komen tot de poorten van Hierosolyma; de onvriend betekent de valse dingen die de ware dingen der Kerk hebben vernietigd, welke worden verstaan onder de koningen der aarde; en de vijand betekent de boze dingen die de goede dingen der Kerk hebben vernietigd, welke worden verstaan onder de bewoners van het wereldrond; Hierosolyma is de Kerk ten aanzien van de leer. Bij David: *“Laten zij vrezen voor Jehovah, de gehele aarde, voor Hem laten zij bevreesd worden, alle bewoners van het wereldrond”*, Psalm XXXIII: 8; hier eveneens worden met de aarde degenen aangeduid die in de ware dingen der Kerk zijn, en met de bewoners van het wereldrond zij die in de goede dingen der Kerk zijn. Bij denzelfde: *“Van Jehovah is de aarde en haar volheid, het wereldrond en zij die daarin wonen; Hij heeft hetzelfde gegrond op de zeeën, en op de stromen heeft Hij hetzelfde gevestigd”*, Psalm XXIV: 1, 2; met de aarde wordt ook hier de Kerk ten aanzien van het ware aangeduid; haar volheid betekent alle ware dingen in de samenvatting; en met het wereldrond wordt de Kerk ten aanzien van het goede aangeduid; zij die wonen betekenen de goede dingen in de samenvatting; wat er wordt aangeduid met hetzelfde gronden op de zeeën, en hetzelfde vestigen op de stromen, zie men boven in n. 275, 518. Bij Jesaja: *“Wij hebben ontvangen, wij hebben barensnood gehad, wij hebben als het ware wind gebaard; heilen hebben de aarde niet gemaakt, en de bewoners van het wereldrond zijn niet gevallen”*, XXVI: 18; hier eveneens staat de aarde voor de Kerk ten aanzien van de ware dingen, en het wereldrond voor de Kerk ten aanzien van de goede dingen: de overige dingen zijn boven in n. 721 ontvouwd. Bij denzelfde *“Nadert, gij natiën, om te horen, en gij volken, luistert; de aarde hore, en haar volheid, het wereldrond en alle voortgesprotenen ervan”*, XXXIV: 1; dat onder de natiën

degenen worden verstaan die in de goede dingen zijn, en onder de volken zij die in de ware dingen zijn, zie men boven in n. 175, 331, 625; en daarom ook wordt gezegd: De aarde hore, en haar volheid, het wereldrond en alle voortgesprotenen ervan; want met de aarde en haar volheid wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van alle ware dingen ervan, en met het wereldrond en alle voortgesprotenen ervan de Kerk ten aanzien van alle goede dingen. Bij denzelfde: *“Alle gij bewoners van het wereldrond, en gij inwoners der aarde, wanneer de banier der bergen zal worden opgeheven, aanschouwt; en wanneer de bazuin zal worden geblazen, hoort”*, xviii: 3; met de bewoners van het wereldrond en de inwoners der aarde, worden aangeduid allen in de Kerk die in de goede en in de ware dingen zijn, zoals boven; de Komst des Heren wordt aangeduid met: Wanneer de banier der bergen zal worden opgeheven, aanschouwt, en wanneer de bazuin zal worden geblazen, hoort; de banier op de bergen betekent de samenroeping tot de Kerk, eender de bazuin waarop werd geblazen. Bij David: *“Vóór Jehovah, omdat Hij komt; omdat Hij komt om de aarde te richten; Hij zal richten het wereldrond in gerechtigheid, en de volken in waarheid”*, Psalm xcvi: 13; Pslam xcvi: 9; deze dingen betreffen de Komst des Heren en het Laatste Gericht alsdan; omdat met het wereldrond degenen van de Kerk worden aangeduid die in het goede zijn, en met de volken zij die in de ware dingen zijn, wordt derhalve gezegd dat Hij zal richten het wereldrond in gerechtigheid, en de volken in waarheid; gerechtigheid wordt gezegd van het goede, eender als wereldrond. Bij denzelfde: *“Voordat de bergen geboren waren, en geformeerd was de aarde en het wereldrond, uit het eeuwige en tot aan het eeuwige, Gij God”*, Psalm xc: 2; met de bergen worden degenen aangeduid die op de bergen in de Hemelen wonen, zijnde zij die in het hemelse goede zijn; met de aarde echter en het wereldrond wordt de Kerk aangeduid vanuit hen die in de ware en in de goede dingen zijn. Bij denzelfde: *“Jehovah regeert; Hij trekt majesteit aan; Jehovah trekt sterkte aan, Hij gordt Zich aan; ook zal het wereldrond bevestigd worden, en niet heenbewogen; gevestigd is Uw troon van toen af, uit het eeuwige Gij”*, Psalm xciii: 1, 2; deze dingen betreffen den Heer Die in de wereld zou komen; en omdat Hij heerlijkheid en mogendheid [*potestas*] heeft vanuit het Menselijke hetwelk Hij heeft verenigd met Zijn Goddelijke, wordt gezegd dat Hij majesteit en sterkte aantrekt, en dat Hij Zich aangordt; want de Heer heeft het Menselijke aangenomen om in de macht [*potentia*] te zijn de hellen te onderjukkan; de Kerk die Hij zal instaureren, en zal beschermen tot in het eeuwige, wordt aangeduid met het wereldrond dat zal worden bevestigd en niet zal worden heenbewogen; en met den troon die zal worden gevestigd; met het wereldrond

immers wordt aangeduid de Hemel en de Kerk ten aanzien van de opneming van het Goddelijk Goede, en met den troon de Hemel en de Kerk ten aanzien van de opneming van het Goddelijk Ware. Bij denzelfde: *“Zegt onder de natiën: Jehovah regeert; ook zal het wereldrond bevestigd worden en niet worden heenbewogen; Hij zal de volken richten in rechtmatigheden; de Hemelen zullen zich verblijden, en de aarde zal zich verheugen”*, Psalm xcvi: 10, 11. Ook deze dingen betreffen den Heer Die zal komen, en de Kerk die door Hem moet worden geïnstauraerd en beschermd tot in het eeuwige, welke wordt aangeduid met het wereldrond dat zal worden bevestigd en niet heenbewogen, zoals boven; en omdat met het wereldrond de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van het goede, wordt derhalve ook gesproken van de volken die Hij zal richten in rechtmatigheden; met de volken immers worden degenen aangeduid die in de ware dingen der Kerk zijn, eender als met de aarde; en daarom wordt gezegd volken der aarde en bewoners van het wereldrond; en de rechtmatigheden zijn de ware dingen; de vreugde van hen die in de Kerk in de Hemelen zijn, en in de Kerk op aarde, wordt daarmede aangeduid dat de Hemelen zich zullen verblijden, en de aarde zich zal verheugen. Bij denzelfde: *“Jehovah zal het wereldrond richten in gerechtigheid, Hij zal de volken richten in rechtmatigheden”*, Psalm ix: 9; aangezien onder het wereldrond de Kerk wordt verstaan ten aanzien van het goede, en gerechtigheid wordt gezegd van het goede, wordt derhalve gezegd: Jehovah zal het wereldrond richten in gerechtigheid; en aangezien volken diegenen worden geheten die in de ware dingen zijn, en de rechtmatigheden de ware dingen zijn, zoals boven, wordt derhalve gezegd: Hij zal de volken richten in rechtmatigheden. Bij Jeremia: *“Jehovah maakt de aarde door zijn deugd, en Hg bereidt het wereldrond door Zijn wijsheid, en door Zijn inzicht breidt Hij de Hemelen uit”*, x: 12; Hfdst. li: 15; Jehovah maakt de aarde door Zijn deugd [*virtus*], betekent dat de Heer de Kerk vestigt door de macht van het Goddelijk Ware; Hij bereidt het wereldrond door Zijn wijsheid, betekent dat Hij de Kerk die in het goede is, formeert vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware; door Zijn inzicht breidt Hij de Hemelen uit, betekent dat Hij zo de Hemelen verruimt. Bij David: *“Uw Hemelen en Uw aarde, het wereldrond en zijn volheid hebt Gij gegrond”*, Psalm lxxxix: 12; met de Hemelen en de aarde wordt de Kerk in de Hemelen en op aarde aangeduid, de ene en de andere ten aanzien van de ware dingen; en met het wereldrond en de volheid ervan wordt de Kerk in de Hemelen en op aarde aangeduid, de ene en de andere ten aanzien van de goede dingen; de volheid zijn de goede en de ware dingen in de ganse samenvatting. Bij denzelfde: *“Indien Mij hongerde, Ik zou het u niet zeggen,*

omdat *Mijne is het wereldrond en zijn volheid*", Psalm 1: 12; deze dingen zijn gezegd aangaande de slachtoffers, namelijk dat de Heer geen lust heeft in dezelve, maar in de belijdenis en de werken; want er volgt *"Zou Ik het vlees der stevigen eten, of het bloed der bokken drinken; offert Gode belijdenis, en betaalt den Allerhoogste uw geloften"*, Vers 13, 14; en daarom wordt met indien Mij hongerde, aangeduid indien Ik slachtoffers verlangde; maar omdat de Heer een erediens wil vanuit de goede en de ware dingen, wordt gezegd: Omdat *Mijne is het wereldrond en zijn volheid*; de volheid betekent de goede en de ware dingen in de ganse samenvatting, zoals boven; dit wordt weliswaar gezegd van de beesten die moesten worden geslachtofferd, maar met dezelve worden in den geestelijken zin de verschillende geslachten van het goede en het ware aangeduid. Bij Mattheus: *"Dit Evangelie des Koninkrijks zal gepredikt worden in het ganse wereldrond, tot een getuigenis voor alle natiën; en dan zal het einde komen"*, xxiv: 14; aangezien met het wereldrond wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van het goede, wordt derhalve gezegd dat dit Evangelie zal worden gepredikt aan alle natiën; met de natiën immers die zullen horen en opnemen, worden al degenen aangeduid die in het goede zijn; voorts worden ook met de natiën al degenen aangeduid die in de boze dingen zijn, welke ook zullen horen; maar dan wordt met het wereldrond de algehele Kerk alreeds in de boze dingen aangeduid; vandaar ook wordt gezegd dat dan het einde zal komen. In het Eerste Boek van Samuël: *"Jehovah richt op vanuit het stof den nedergedrukte, vanuit de drekken richt Hij op den behoeftige, om te doen zitten met de vorsten, en den troon der heerlijkheid zal Hij hen doen er ven, want van Jehovah zijn de grondvesten der aarde, en Hij heeft op dezelve het wereldrond gesteld"*, ii: 8; dit is een profetische uitspraak van Channah, de uroeder van Samuël; en met oprichten vanuit het stof den nedergedrukte, en vanuit de drekken den behoeftige, wordt aangeduid de onderrichting van de natiën, en de verlichting in de innerlijke ware dingen, welke uit den Heer zullen worden onthuld; aldus eveneens de verwijdering van de boze en de valse dingen; met de grondvesten [*bases*] der aarde worden de uiterlijke ware dingen aangeduid, zodanig als de dingen van den zin der letter des Woords zijn, want op dezelve worden de innerlijke ware dingen gegrond; en daarom wordt met het wereldrond dat Hij op dezelve heeft gesteld, aangeduid de Kerk ten aanzien van al haar goede en ware dingen: maar hierover zie men boven n. 253, 304. Bij Jesaja: *"De toekomstigen zal Jakob wortelen, Israël zal bloesemen en bloeien, aldus dat de aangezichten van het wereldrond met inkomen worden vervuld"*, xxvii: 6; onder Jakob wordt de uitwendige Kerk verstaan, en onder Israël de inwendige Kerk; en omdat het inwendige der Kerk wordt gegrond op de

uitwendige dingen ervan, en de inwendige dingen vandaar worden vermenigvuldigd en bevrucht, wordt gezegd dat Jakob de toekomstigen zal wortelen, en dat Israël zal bloesemen en bloeien; de vruchtmaking der Kerk daaruit wordt aangeduid met opdat de aangezichten van het wereldrond met inkomen worden vervuld. Bij denzelfde: *“Is deze de man beroerende de aarde, doende beven de koninkrijken, die het wereldrond stelde tot een woestijn, en de steden ervan vernietigde. Maakt voor zijn zonen de slachting gereed, vanwege de ongerechtigheid hunner vaders, opdat zij niet opstaan en de aarde bezitten, en de aangezichten van het wereldrond worden vervuld met steden”*, XIV: 16, 17, 21; deze dingen betreffen Lucifer, onder wien Babel wordt verstaan, dat is, de liefde van heersen over den Hemel en over de aarde; en daarom wordt met de aarde beroeren, de koninkrijken doen beven, het wereldrond stellen tot een woestijn, en de steden ervan vernietigen, aangeduid alle dingen der Kerk vernietigen; de aarde is de Kerk ten aanzien van het ware, de Koninkrijken zijn de Kerken onderscheiden volgens de ware dingen; het wereldrond is de Kerk ten aanzien van het goede, en de steden zijn de leerstellige dingen; met voor zijn zonen een slachting stellen vanwege de ongerechtigheid hunner vaders, wordt aangeduid de vernietiging van de valse dingen opkomende vanuit hun boze dingen; opdat zij niet de aarde bezitten, en de aangezichten van het wereldrond worden vervuld met steden, betekent opdat niet de valse en de boze dingen, en vanuit die de leerstellige dingen, de algehele Kerk in beslag nemen. Bij denzelfde: *“De aarde zal rouwen en verward worden; het wereldrond zal verkwijnen en verward worden; zij zullen verkwijnen, de hoogte van het volk der aarde, en de aarde zelf zal ontwijfd worden onder haar bewoners”*, XXIV: 4, 5; de verlating van de Kerk ten aanzien van haar ware en goede dingen vanwege den trots van het eigen inzicht, en de ontwijding van de waarheden die vanuit het goede zijn, wordt aldus beschreven; de verlating wordt beschreven met rouwen, verward worden, en verkwijnen; de Kerk ten aanzien van de ware en ten aanzien van de goede dingen, wordt aangeduid met de aarde en met het wereldrond; de trots van het eigen inzicht met de hoogte van het volk der aarde; en de ontwijding van de waarheden die vanuit het goede zijn, daarmee dat de aarde zal ontwijfd worden onder haar bewoners. Bij Nahum: *“De bergen zullen beven vóór Hem, en de heuvelen zullen versmelten; de aarde zal verbrand worden vóór Hem, en het wereldrond en allen die daarin wonen”*, I: 5; wat wordt aangeduid met de bergen die zullen beven, en met de heuvelen die zullen versmelten, zie men boven, n. 400, 405; met de aarde echter en met het wereldrond, en hen die daarin wonen, welke zullen worden verbrand, wordt aangeduid dat de Kerk ten aanzien van al haar

ware en goede dingen, zal vergaan door de helse liefde. Bij David: *“De kolken der wateren verschenen, en de fundamenten van het wereldrond werden onthuld, van Uw schelden, o Jehovah, van het geblaas van den geest van Uw neus”*, Psalm XVIII: 16; 2 Sam. XXI: 16; dat alle dingen der Kerk ten aanzien van haar ware en ten aanzien van haar goede dingen tot den grond toe zijn omgekeerd, wordt aangeduid met: De kolken der wateren verschenen, en de fundamenten van het wereldrond zijn onthuld; de kolken der wateren zijn de ware dingen, en de fundamenten van het wereldrond zijn haar goede dingen; verschijnen en onthuld worden betekent tot den grond toe omgekeerd worden; dat deze ondergang er is vanwege den haat en vanwege de woede der bozen tegen de Goddelijke dingen, wordt aangeduid met: Van Uw schelden, o Jehovah, en van het geblaas van den geest van Uw neus; met het schelden en den geest [*spiritus*] van den neus van Jehovah wordt iets eenders aangeduid als met den toorn en de ontsteking van Hem elders in het Woord; doch omdat de Heer niet enigen toorn en ontsteking heeft tegen de bozen, maar de bozen die hebben tegen den Heer, en deze haat en ontsteking hun toeschijnt, wanneer zij vergaan, alsof die uit den Heer was, wordt het derhalve volgens den schijn aldus gezegd; ook wordt onder het geblaas van den geest van den neus van Jehovah de oostelijke wind verstaan, die al uitdrogende vernietigt, en al doordringende omkeert. Bij denzelfde *“De stem des donders in het wereldrond; de bliksemen verlichtten het wereldrond; de aarde werd bewogen en dreunde”*, Psalm LXXVII: 19: *“Zijn bliksemen zullen het wereldrond verlichten, de aarde zal zien en vrezen; de bergen zullen zoals was smelten vóór Jehovah, vóór den Heer der ganse aarde”*, Psalm XCVII: 4, 5; met deze dingen wordt beschreven de staat der goddelozen tengevolge van de tegenwoordigheid des Heren in Zijn Goddelijk Ware, welke staat eender is aan den staat der zonen Israëls, toen de Heer op den berg Sinai aan hen verscheen; dat zij toen donderslagen hoorden, bliksemen zagen, en dat de berg verscheen in een verterend vuur zoals van een oven, en dat zij sidderden, is uit het Woord bekend; en dit omdat zij boos van hart waren; want de Heer verschijnt aan een ieder volgens zijn hoedanige, aan de goeden zoals een verkwikkend vuur, en aan de bozen zoals een verterend vuur; daaruit blijkt, wat wordt aangeduid met de stem des donders in het wereldrond, dat bliksemen het wereldrond verlichtten, de aarde werd bewogen en dreunde, en dat de bergen zullen smelten voor Jehovah, den Heer der ganse aarde; onder het wereldrond worden al degenen verstaan die van de Kerk in de goede dingen zijn, hier die in de boze dingen zijn; en onder de aarde al degenen die van de Kerk in de ware dingen zijn, daar die in de valse dingen zijn. Bij Jesaja: *“Bezoeken zal Ik over het wereldrond*

de boosheid, en over de goddelozen hun ongerechtigheid”, XIII: II; onder het wereldrond worden ook hier degenen van de Kerk verstaan die in de boze dingen zijn, en onder de goddelozen zij die in de valse dingen zijn; en daarom wordt gezegd: Bezoeken zal Ik over het wereldrond de boosheid, en over de goddelozen de ongerechtigheid; de boosheid is het boze, en ongerechtigheid wordt gezegd van de valse dingen. Bij Job: *“Zij zullen hem stoten vanuit het licht in de duisternis, en vanuit het wereldrond zullen zij hem uitbannen”*, XVIII: 18; aangezien met het licht het ware wordt aangeduid, en met het wereldrond het goede der Kerk, en de goddeloze zich, als hij zich werpt vanuit het ware in het valse, ook werpt vanuit het goede in het boze, wordt derhalve gezegd: Zij zullen hem stoten vanuit het licht in de duisternis, en vanuit het wereldrond zullen zij hem uitbannen; de duisternissen zijn de valse dingen; en uitbannen vanuit het wereldrond is uitwerpen vanuit het goede der Kerk. Bij Lukas: *“Terwijl de mensen ontzield zijn van vrees en verwachting der dingen die over het wereldrond der landen zullen komen; want de krachten der Hemelen zullen worden bewogen; en dan zullen zij zien den Zoon des mensen komende in de wolk der Hemelen met kracht en veel heerlijkheid”*, XXI: 26, 27; deze dingen betreffen de voleinding der eeuw, zijnde de laatste tijd der Kerk, wanneer er niet enig ware meer is, omdat er niet enig goede is; de staat des Hemels dan wordt met die woorden beschreven, dat namelijk de mensen ontzield zullen zijn van vrees en verwachting der dingen die over het wereldrond der landen zullen komen, waarmede de vrees wordt beschreven van hen die in de Hemelen zijn, dat het al der Kerk zal vergaan ten aanzien van het goede en daaruit ten aanzien van het ware ervan, en de verwachting van hulp uit den Heer; dat de macht van het Goddelijk Ware aan het wankelen is gebracht, wordt aangeduid met de beweging van de krachten [*virtutum*] der Hemelen; de krachten der Hemelen zijn de Goddelijke ware dingen ten aanzien van de macht; dat dan de Heer het Goddelijk Ware zal openbaren, hetwelk macht heeft, en vanuit hetwelk het inzicht is, wordt aangeduid met: Dan zullen zij zien den Zoon des mensen komende in de wolk der Hemelen met kracht [*virtus*] en veel heerlijkheid. Eendere dingen worden aangeduid met de aarde en het wereldrond in de volgende dingen in de Apocalyps: *“Het zijn geesten der demons doende tekenen om uit te gaan tot de koningen der aarde en van het ganse wereldrond der tanden, om hen te vergaderen tot den oorlog”*, XVI: 14; gezegd wordt tot de koningen der aarde en van het ganse wereldrond der landen, omdat iets anders der Kerk met de aarde, en iets anders met het wereldrond wordt aangeduid. Aangezien met het wereldrond de Kerk ten aanzien van het goede wordt aangeduid, worden derhalve met het wereldrond

alle dingen der Kerk aangeduid; het wezenlijke immers der Kerk is het goede; en daarom, waar het goede is, daar is ook het ware, want al het goede verlangt het ware, en wil verbonden worden met het ware, en vanuit hetzelfde geestelijk gevoed worden; aldus ook wederkerig.

742. Geworpen is hij op de aarde, en zijn engelen zijn met hem geworpen; dat dit betekent dat die boze dingen en de valse dingen daaruit verdoemd zijn tot de hel, staat vast uit de betekenis van geworpen worden op de aarde, zijnde gescheiden worden van den Hemel, en verdoemd worden tot de hel, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de engelen van den draak, zijnde de valse dingen vanuit het boze, dat met den draak wordt aangeduid; met de Engelen des Hemels immers worden in het Woord de Goddelijke ware dingen aangeduid, omdat zij de opnemingen ervan zijn; men zie boven n. 130, 302; vandaar worden met de engelen van den draak de helse valse dingen aangeduid, die voortgaan vanuit het boze dat met den draak wordt aangeduid; die valse dingen welke met de engelen van den draak worden aangeduid, zijn merendeels vervalste ware dingen, welke in zich vals zijn, zoals boven is gezegd. Dat op de aarde geworpen is tot de hel verdoemd worden, is omdat dit wordt aangeduid wanneer gezegd wordt geworpen vanuit den Hemel; er zijn in de geestelijke wereld landen zoals in de natuurlijke wereld, vol van bergen en heuvels, voorts van dalen, alsmede van stromen; wanneer deze tezamen genomen Aarde (of Land) worden genoemd, dan wordt met het land de Kerk aangeduid; doch wanneer de laagste dingen der aarde worden verstaan, zoals wordt verstaan onder geworpen worden vanuit den Hemel op de aarde, dan wordt met de aarde het verdoemde aangeduid, omdat onder die laagste dingen (of gebieden) de hellen zijn, en er eveneens in de hellen landen zijn, maar verdoemde landen; vanuit deze oorzaak is het, dat geen Engel de gewoonte heeft voorover of met nikkend hoofd te gaan en de aarde te schouwen, ja zelfs ook niet op de aarde in de laagste dingen ervan neder te liggen, of iets van het stof daaruit op te nemen; vandaar is het, dat zij die in de wereld anderen tot de hel hebben verdoemd, stof vanuit die aarde genomen plegen te werpen op den ander, want dit stemt overeen met die verdoemenis; ja zelfs is het ook niemand geoorloofd om met blote voeten op die landen te wandelen: die landen, welke verdoemd zijn, worden terdege onderkend van de landen die niet verdoemd zijn, en wel hieraan dat de verdoemde aarde (of land) geheel en al onvruchtbaar en slechts stof is, en hier en daar bezaaid met doorns en distels; doch de nietverdoemde aarde is vruchtbaar, vol kruiden, struiken, bomen en eveneens velden. Vandaar was het een in de uitbeeldende Joodse Kerk gebruikelijke ritus, om zich ter aarde neder te werpen, zich

daarin te wentelen, en van daar stof op het hoofd te strooien, wanneer zij in grote rouw waren vanwege nederlagen van de zijde der vijanden, en vanwege het hun heiligdommen aangedane geweld; en met deze dingen beeldden zij uit, dat zij erkenden vanuit zichzelf verdoemd te zijn; zo drongen zij door het nederigste gebaar erop aan, dat hun zonden mochten worden vergeven. Dat zij die onder den draak en onder diens engelen worden verstaan, gescheiden waren van den Hemel, en verdoemd tot de hel, toen het Laatste Gericht werd voltrokken, en eveneens daarna, is mij als ooggetuige te zien gegeven, over welke zaak evenwel aan het einde van dit Werk ²⁰⁾ meer dingen zullen worden gezegd. Hieruit kan vaststaan, dat met geworpen worden vanuit den Hemel op de aarde, wordt aangeduid tot de hel verdoemd worden.

743. Vers 10, 11, 12. *En ik hoorde een grote stern, zeggende in den Hemel: Nu is het heil en de macht en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de mogendheid van Zijn Christus, omdat nedergeworpen is de verklager onzer broederen, verklagende hen vóór onzen God dagen en nachten. En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het Woord hunner getuigenis, en zij hebben hun ziel niet bemind tot den dood toe. Hierom verheugt u, gij Hemelen, en gij die daarin woont; wee dengenen die de aarde en de zee bewonen, omdat de duivel tot u is afgekomen, hebben groten toorn, wetende dat hij een geringen tijd heeft.* En ik hoorde een grote stem, zeggende in den Hemel, betekent de vreugde van de Engelen des Hemels vanuit het licht en de wijsheid toen bij hen: nu is het heil en de macht en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de mogendheid van Zijn Christus, betekent dat nu de Heer de macht heeft diegenen te zaligen die van Zijn Kerk zijn, door Zijn Goddelijk Ware, die met hart en ziel hetzelfde opnemen: omdat nedergeworpen is de verklager onzer broederen, betekent nadat degenen zijn gescheiden van den Hemel, en verdoemd tot de hel, die het leven des geloofs, hetwelk de naastenliefde is, hebben aangevallen: verklagende hen vóór onzen God dagen en nachten, betekent en hen hebben berispt en met hen hebben getwist vanuit het Woord, aanhoudend: en zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, betekent den weerstand en de overwinning door het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren: en door het Woord hunner getuigenis, betekent en door de belijdenis en de erkenning van het Goddelijke in Zijn Menselijke: en zij hebben hun ziel niet bemind tot den dood toe, betekent de gelovigen die terwille van die ware dingen verzoeking en hebben ondergaan, en het leven der wereld vergeleken bij het leven des Hemels voor niets hebben geacht:

20 Zie voetnoot pagina 651.

hierom verheugt u, gij Hemelen, en gij die daarin woont, betekent de zaliging en vandaar de vreugde van hen die geestelijk worden door de opneming van het Goddelijk Ware: wee dengenen die de aarde en de zee bewonen, betekent de weeklacht over hen die louter natuurlijk en zinlijk worden: omdat de duivel tot u is afgekomen, betekent omdat zij de boze dingen vanuit de hel opnemen: hebbende groten toorn, betekent den haat tegen de geestelijke ware en goede dingen, zijnde des geloofs en des levens vanuit het Woord, bijgevolg tegen hen die in dezelve zijn: wetende dat hij een geringen tijd heeft, betekent omdat de staat veranderd is.

744. En ik hoorde een grote stem, zeggende in den Hemel; dat dit betekent de vreugde van de Engelen des Hemels vanuit het licht en de wijsheid toen bij hen, staat vast uit de betekenis van de grote stem zeggende, zijnde de betuiging der vreugde vanuit het hart, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den Hemel, zijnde bij de Engelen des Hemels; dat zij is vanuit het licht en de wijsheid dan bij hen, volgt daaruit; want toen de draken, onder wie degenen werden verstaan die weliswaar in enige wetenschap der erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord zijn, maar nochtans niet in de ware en de goede dingen, omdat zij niet in het leven ervan zijn, waren nedergeworpen, en zo niet langer in verbinding met den Hemel waren, toen kwamen de Engelen in het licht en de wijsheid; vandaar hun vreugde: dat de Engelen toen in het licht en de wijsheid kwamen, was ter oorzaak hiervan, dat er een nexus is van allen in de Hemelen uit hun eersten tot de laatsten; dat is, uit de eersten, die in den binnensten of derden Hemel zijn, tot de laatsten die in den laatsten of eersten Hemel zijn; de Heer immers vloeit door den derden Hemel in den laatsten in, en door dien invloed verbindt Hij de Hemelen; vandaar is het, dat de algehele Hemel in den aanblik des Heren zoals en Mens is; en daarom, wanneer de laatsten der Hemelen een nexus hebben met zodanigen die verbonden zijn met de hel, aldus met hen die met den draak en diens engelen worden aangeduid, dan wordt in den zelfden graad waarin de verbinding is van den laatsten Hemel met dezulken, het licht en het inzicht van de Engelen des Hemels verminderd: het is hiermede eender gesteld als met de laatsten in den mens, welke de uiterste huiden zijn, die het lichaam in het gemeen en in het deel bekleden, voorts de spieren binnen die huiden, en eveneens de zenuwen in de laatsten, vanuit welke de ligaturen en de vliezen over de innerlijke dingen zijn uitgebreid; indien die uiterste dingen gekwetst of op enige wijze besmet zijn, of indien zij peesachtig zijn geworden, vergaat in dien zelfden graad het leven van handelen en voelen voor de innerlijke dingen, welke door die uitersten zijn bekleed en omsloten; daaruit blijkt,

dat het heil van het lichaam afhangt van den staat der uitersten, zoals een huis van zijn fundamenten; dit treedt vooral aan den dag bij van ouderdom verteerde mensen; bij hen verharden de uitersten het eerst, en vandaar worden zij beroofd van het vermogen van handelen en voelen, en allengs verharden de innerlijke dingen, waarvandaan hun dood intreedt. Een gelijke verhouding gaat op voor de Hemelen, die zoals een Mens in den aanblik des Heren zijn, wanneer de uitersten ervan als het ware vereelten, hetgeen geschiedt wanneer zij die verbinding met de hellen hebben: aldus was het gesteld met de Hemelen, zolang de draken daar werden gezien; want de draken hadden, zoals eerder is gezegd, verbinding met de laatsten des Hemels ten aanzien van de uitwendige dingen, maar met de hellen ten aanzien van hun inwendige dingen vandaar is het, dat gezegd is dat de draak gezien werd in den Hemel, en dat er strijd was met hem en met Michaël in den Hemel, en ten slotte dat hij geworpen werd vanuit den Hemel, waarmede wordt aangeduid, dat hij afgescheiden is. Vandaar nu is het, dat met de in den Hemel gehoorde grote stem wordt aangeduid de betuiging van de vreugde vanuit het hart bij de Engelen des Hemels; dat zij vreugde hadden vanuit het licht en de wijsheid toen, volgt uit de dingen die voorafgaan; namelijk, zoals de mens in zijn actieve en sensitieve leven is uit de innerlijke dingen, wanneer de uitersten in hun ongereptheid zijn, aldus zijn eveneens de lagere en de hogere Hemelen in hun inzicht en wijsheid, en vandaar in de vreugde huns harten; en daarom ook wordt onder dezelfde woorden verstaan, dat de Engelen vreugde hadden vanuit het licht en de wijsheid toen bij hen.

745. Nu is het heil en de macht en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de mogendheid van Zijn Christus; dat dit betekent dat nu de Heer de macht heeft diegenen te zaligen die van Zijn Kerk zijn, door Zijn Goddelijk Ware, die met hart en ziel hetzelfde opnemen, staat vast uit de betekenis van het heil, zijnde de zaliging; uit de betekenis van de macht, zijnde dat Hij kan, aldus de mogelijkheid, waar-over aanstonds; uit de betekenis van het koninkrijk, zijnde de Hemel en de Kerk, waarover boven n. 48, 685; uit de betekenis van onzen God, zijnde de Heer ten aanzien van Zijn Goddelijke; en uit de betekenis van de mogendheid van Zijn Christus, zijnde de uitwerkende dingen [*efficacia*] van het Goddelijk Ware, aldus door het Goddelijk Ware; dat onder Christus de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, zie men boven, n. 684, 685; en dat de mogendheid, wanneer het den Heer betreft, de zaliging van het menselijk geslacht betekent, boven n. 293; en dat de Heer de mogendheid heeft van te zaligen door Zijn Goddelijk Ware, ook boven n. 333, 726; en omdat de Heer niet anderen kan zaligen dan hen die

met ziel en hart het Goddelijk Ware uit Hem opnemen, wordt derhalve dit ook aangeduid; daaruit kan vaststaan, dat met: Nu is het heil en de macht en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de mogendheid van Zijn Christus, wordt aangeduid dat nu de Heer de macht heeft diegenen te zaligen die van Zijn Kerk zijn, door Zijn Goddelijk Ware, die met hart en ziel hetzelfde opnemen: gezegd wordt die opnemen met hart en ziel, en daaronder wordt verstaan met liefde en geloof, voorts met wil en verstand; met de ziel immers in het Woord, waar gezegd wordt ziel en hart, wordt het geloof aangeduid, voorts het verstand, en met het hart de liefde, voorts de wil; want daar wordt onder de ziel in den laatsten zin de ademhaling van den mens verstaan, welke ook zijn geest wordt genoemd; en daarom wordt er bezielen gezegd voor ademen, voorts de ziel uitblazen en den geest geven, wanneer de mens sterft; dat ook de ziel het geloof betekent, alsmede het verstand, en het hart de liefde, alsmede den wil, is vanuit de overeenstemming; het geloof immers en het verstand stemt overeen met de bezieling of de ademhaling der longen, en de liefde en de wil stemt overeen met de beweging en den pols van het hart; over welke overeenstemming men zie boven n. 167, en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 2930, 3883 tot 3896, 9050. Dat nu het heil en de macht is geworden onzes Gods, betekent dat nu de Heer kan zaligen, zó dat de macht daar betekent dat Hij kan, aldus de mogelijkheid ²¹⁾, is omdat de Heer niet degenen die van Zijn Kerk waren, niet heeft kunnen zaligen voordat de draak met diens engelen was verdreven, dat is, gescheiden van den Hemel; hij die de wetten der Goddelijke orde niet weet, kan geloven dat de Heer een ieder, onverschillig wien, kan zaligen, aldus de bozen evenzeer als de goeden; vandaar is het de mening van sommigen, dat aan het einde ook alien die in de hel zijn, zullen worden gezaligd; maar dat niemand kan worden gezaligd vanuit onmiddellijke barmhartigheid, maar vanuit de middellijke, en dat nochtans vanuit zuivere Barmhartigheid diegenen worden gezaligd die het Goddelijk Ware met ziel en hart uit den Heer opnemen, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 521 tot 527: dit wordt eveneens verstaan onder deze woorden bij Johannes: *“De eigenen hebben Hem niet opgenomen; zo velen echter hebben opgenomen, dien heeft Hij mogendheid gegeven zonen Gods te zijn, die geloven in Zijn Naam, die niet vanuit de bloeden, noch vanuit den wil des vlezes, noch vanuit den wil des mans, maar vanuit God geboren zijn”*, 1: 11, 12, 13; onder de eigenen die niet hebben opgenomen, worden degenen

21 In het Latijn hangen *posse* (kunnen), *potentia* (macht) en *possibilitas* (mogelijkheid) samen

verstaan die van de Kerk zijn waar het Woord is, en waardoor de Heer hun bekend heeft kunnen zijn; en daarom worden zij die van de Joodse Kerk waren, onder de eigenen daar verstaan; dat de Heer aan hen die in Zijn Naam geloven de mogendheid heeft gegeven om zonen Gods te zijn, betekent dat Hij aan hen die uit Hem de Goddelijke ware dingen hebben opgenomen met ziel en hart, of met geloof en leven, den Hemel heeft gegeven; met geloven in Zijn Naam, wordt aangeduid den Heer opnemen met geloof en leven, want met den Naam des Heren wordt aangeduid alles waardoor Hij wordt vereerd; onder de zonen Gods worden degenen verstaan die uit den Heer worden wederverwekt; die niet vanuit de bloeden, betekent die niet het Woord hebben vervalst en verechtbreukt; die niet vanuit den wil des vlezes, betekent die niet in de boze dingen vanuit hun eigene zijn; die niet vanuit den wil des mans, betekent die niet in de valse dingen vanuit hun eigene zijn; de wil immers betekent het eigene van den mens, het vlees betekent het boze, en de man betekent het valse; maar vanuit God geboren zijn, betekent die zijn wederverwekt door de ware dingen vanuit het Woord en door een leven volgens die. Uit deze dingen eveneens kan vaststaan, dat niet diegenen gezaligd kunnen worden die niet willen worden hervormd en wederverwekt door den Heer, hetgeen geschiedt door de opneming van het Goddelijk Ware met geloof en leven.

746. Omdat nedergeworpen is de verklager onzer broederen; dat dit betekent nadat degenen zijn gescheiden van den Hemel, en verdoemd tot de hel, die het leven des geloofs, hetwelk der naastenliefde is, hebben aangevallen, staat vast uit de betekenis van nedergeworpen zijn, wanneer het den draak betreft, zijnde dat zij die onder den draak worden verstaan, gescheiden zijn van den Hemel, en tot de hel verdoemd, waarover boven n. 739, 742; uit de betekenis van den verklager onzer broederen, zijnde zij die het leven des geloofs, hetwelk de naastenliefde is, aanvallen; met den verklager immers wordt aangeduid de aanvaller, berisper, en verwijter, want hij die beschuldigt (of verklaagt) valt ook aan, berispt en verwijt; het zelfde woord betekent eveneens in de oorspronkelijke Taal den tegenstander en berisper; en, wat wonderlijk is, zij die draken zijn, beschuldigen, hoewel zij het leven voor niets achten, nochtans in de geestelijke wereld de gelovigen, indien zij enig boze der onwetendheid bemerken; zij zoeken immers het leven van dezen uit om het rechtschapene aan te tasten en te veroordelen; vandaar worden zij verklagers genoemd; onder de broeders echter, die zij beschuldigen, worden allen verstaan die in de Hemelen zijn, voorts allen die op aarde zijn die in het goede der naastenliefde zijn; de oorzaak dat zij broeders worden geheten, is deze dat Eén de Vader

voor hen allen is, namelijk de Heer; en zij die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en in het goede der liefde jegens den naaste, zijn de zonen van Hem, en worden eveneens zonen Gods genoemd, zonen des Koninkrijks, en erfgenamen; daaruit volgt dat zij, omdat zij zonen van den énen Vader zijn, ook broeders zijn; ook is het primaire bevel vanuit den Heer Vader dat zij elkander wederzijds liefhebben; vandaar is het de liefde vanuit welke zij broeders zijn; de liefde eveneens is geestelijke verbinding; vanuit dit is het afgeleid, dat bij de Ouden in de Kerken waarin de naastenliefde het wezenlijke was, allen broeders werden genoemd; eender in onze Christelijke Kerk in haar aanvang: vandaar nu is het, dat de broeder in den geestelijken zin de naastenliefde betekent. Dat allen die van de éne Kerk oudtijds waren, elkander broeders noemden, en dat de Heer hen die in de liefde tot Hem en in naastenliefde jegens den naaste zijn, broeders noemt, kan vaststaan uit vele plaatsen in het Woord; maar opdat men helder onderscheiden doorvatte wat broeder betekent, zal het vanuit het Woord worden toegelicht. 1. *Dat allen die van de Israëlietische Kerk waren, elkander broeders noemden*, staat vast uit deze plaatsen; bij Jesaja: “*Dan zullen al uw broeders, vanuit alle natiën, een gave voor Jehovah aanbrengen*”, LXVI: 20; bij Jeremia: “*Niet zullen zij doen dienen een Jood, hun broeder, wie dan ook*”, xxxiv: 9; bij Ezechiël: “*Zoon des mensen, het zijn uw broeders, uw broeders, de zonen uwer verwantschap, en het ganse huis van Israël*”, xi: 15; bij Micha: “*Totdat zij, het overblijvende Zijner broederen, mogen wederkeren tot de zonen Israëls*”, v: 2; bij Mozes: “*Mozes ging uit tot zijn broeders, om te zien hun lasten*”, Exod. ii: 11; “*Mozes zeide tot Jethro, zijn schoonvader: Ik kere weder tot mijn broeders die in Egypte zijn*”, Exod. iv: 18; “*Wanneer uw broeder zal verarmd zijn*”, Levit. xxv: 25, 35, 47. “*Dat tot uw broeders, de zonen Israëls, de man in zijn broeder niet zal heersen met wreedheid*”, Levit. xxv: 46; “*Och, of wij uitgestorven waren toen onze broeders gestorven waren vóór Jehovah*”, Num. xx: 3. “*Zie, een man van de zonen Israëls kwam, en bracht tot zijn broeders een Midianietische*”, Num. xxv: 6. “*Gij zult uw hand openen voor uw broeder; wanneer aan u uw broeder wordt verkocht, een Hebreër of een Hebreïenne, hij zal u dienen zes jaren*”, Deut. xv: 11, 12. “*Indien iemand van zijn broeders een ziel zal gestolen hebben en voordeel zal getrokken hebben uit hem*”, Deut. xxiv: 17. “*Met veertig zal hij hem slaan, en zal er niet toedoen, opdat uw broeder in uw ogen niet verachtelijk worde gehouden*”, Deut. xxv: 3, en elders; hieruit kan vaststaan, dat alle zonen Israëls onder elkander broeders werden geheten; dat zij aldus werden geheten, daarvan was de naaste oorzaak deze, dat zij allen vanuit Jakob waren, die hun gemeenschappelijke vader was geweest; doch de verder afgelegene oorzaak was deze, dat de broeder het goede

der naastenliefde betekent, welk goede, omdat het het wezenlijke der Kerk is, ook allen geestelijk verbindt; voorts omdat Israël in den hoogsten zin den Heer betekent, en vandaar de zonen Israëls de Kerk. II. *Dat zij elkander ook heetten man en broeder, voorts metgezel en broeder*, zoals in de volgende dingen; bij Jesaja: *“Het land is verduisterd, en het volk is zoals een spijs des vuurs geworden, zij zullen, de man zijn broeder, niet sparen; zij zullen, de man, het vlees huns arms eten, Menascheh Efraïm, en Efraïm Menascheh”*, IX: 18, 19, 20; met man en broeder wordt het ware en het goede aangeduid, en in den tegengestelden zin het valse en het boze; en daarom ook wordt gezegd Menascheh zal Efraïm eten, en Efraïm Menascheh; met Menascheh immers wordt het willijk goede aangeduid, en met Efraïm het verstandelijk ware, het ene en het andere van de uitwendige Kerk, en in den tegengestelden zin het boze en het valse; maar deze dingen zie men boven ontvouwd in n. 386, 440, 600, 617. Bij denzelfde: *“Ik zal Egypte met Egypte vermengen, zodat zij zullen strijden de man tegen zijn broeder, en de man tegen zijn metgezel, stad tegen stad, en koninkrijk tegen koninkrijk”*, XIX: 2; met Egypte wordt hier aangeduid de natuurlijke mens gescheiden van den geestelijken; en omdat deze in geen licht van het ware is, redetwist hij aanhoudend over het goede en het boze, en over het ware en het valse; die redetwist wordt aangeduid met: *Ik zal Egypte met Egypte vermengen, zodat zij zullen strijden, de man tegen zijn broeder, en de man tegen zijn metgezel*; met den broeder en den metgezel wordt aangeduid het goede vanuit hetwelk het ware is, en het ware vanuit het goede, en in den tegengestelden zin het boze vanuit hetwelk het valse is, en het valse vanuit het boze; en daarom wordt ook gezegd stad tegen stad, en koninkrijk tegen koninkrijk; met de stad wordt de leer aangeduid, en met het koninkrijk de Kerk vanuit haar, welke eender zullen strijden. Bij denzelfde: *“Zij helpen de man zijn metgezel, en tot zijn broeder zegt hij: Bevestig u”*, XLI: 6; eendere dingen worden hier met den metgezel en den broeder aangeduid als nu boven. Bij Jeremia: *“Wacht u, de man van zijn metgezel, en vertrouwt niet op enigen broeder; want elke broeder verdringt, en elke metgezel lastert”*, IX: 4; bij denzelfde: *“Ik zal hen verstrooien, den man met zijn broeder”*, XIII: 14; bij denzelfde: *“Zo zult gij zeggen, de man tot zijn metgezel, en de man tot zijn broeder: Wat antwoordt Jehovah”*, XXIII: 35; bij denzelfde: *“Gij hebt niet gehoord naar Mij, om vrijheid uit te roepen, de man voor zijn broeder, en de man voor zijn metgezel”*, XXXIV: 9, 17; bij Ezechiël: *“Het zwaard des mans zal tegen zijn broeder zijn”*, XXXVIII: 21; bij Joël: *“Niet drijven zij voort de man zijn broeder”*, II: 8; bij Micha: *“Allen loeren op bloeden, zij jagen de man zijn broeder in het net”*, VII: 2; bij Zacharia: *“Doet goedertierenheid en barmhartigheid, de man*

met zijn broeder”, vii: 9; bij Malachia: *“Waarom handelen wij trouweloos, de man tegen zijn broeder”*, ii: 10; Bij Mozes: *“Er werd donkerheid der duisternis in het gehele land van Egypte; en niet zag de man zijn broeder”*, Exod. x: 22, 23; bij denzelfde: *“Ten einde van zeven jaren zal elke schuldheer zijn hand nederlaten, wanneer hij zijn metgezel iets geleend heeft; en hij mane zijn metgezel niet, noch zijn broeder”*, Deut. xv: 1, 2; en elders; in den naasten zin wordt onder den man iedereen verstaan, onder den broeder zij die vanuit denzelfden stam zijn, omdat zij in verwantschap zijn; en onder den metgezel zij die vanuit een anderen stam zijn, omdat zij alleen in aanverwantschap zijn; doch in den geestelijken zin wordt met den man een elk aangeduid die in de ware dingen is, voorts die in de valse dingen is; met den broeder een elk die in het goede der naastenliefde is, en abstract genomen dat goede zelf; en met den metgezel een elk die in het ware vanuit dat goede is, en abstract genomen dat ware zelf; en in den tegengestelden zin het boze tegengesteld aan het goede der naastenliefde, en het valse tegengesteld aan het ware vanuit dat goede: dat zij broeder en metgezel worden geheten, is omdat het twee dingen zijn die de Kerk maken, namelijk de naastenliefde en het geloof, zoals het twee dingen zijn die des mensen leven maken, de wil en het verstand; vandaar ook zijn het het er twee die zoals één handelen; zoals twee ogen, twee oren, twee neusvleugels, twee handen, twee voeten, twee longlobben twee hartkamers, twee hersenhalfronden, en zo voort, waarvan het ene betrekking heeft op het goede vanuit hetwelk het ware is, en het andere op het ware vanuit het goede; vandaar is het dat gezegd wordt broeder en metgezel, en dat broeder het goede betekent, en metgezel het ware ervan. III. *Dat de Heer hen die van Zijn Kerk in het goede der naastenliefde zijn, broeders noemt*, staat uit deze dingen vast; bij de Evangelisten: *“Jezus, Zijn hand uitstreckende over Zijn discipelen, zeide: Zie mijn moeder en mijn broeders; een ieder die zal gedaan hebben den wil Mijns Vaders, die is Mijn broeder en zuster en moeder”*, Matth xii: 49; Markus iii: 33, 34, 35; met de discipelen over wie de Heer de hand uitstreckte, worden allen aangeduid die van Zijn Kerk zijn; met Zijn broeders worden degenen aangeduid die in het goede der naastenliefde uit Hem zijn; met de zusters zij die in de ware dingen vanuit dat goede zijn; en met de moeder wordt de Kerk vanuit hen aangeduid. Bij Mattheus: *“Jezus zeide tot Maria Magdalena en de andere Maria: Vreest niet, gaat, verkondigt aan mijn broeders, opdat zij heengaan tot Galilea, en daar zullen zij Mij zien”*, xxviii: 10; onder de broeders worden ook hier de discipelen verstaan, met wie worden aangeduid allen die van de Kerk in het goede der naastenliefde zijn. Bij Johannes: *“Jezus zeide tot Maria: Ga heen tot mijn broeders, en zeg hun: Ik klim op tot mijn*

Vader”, xx: 17; eender worden hier de discipelen broeders genoemd, omdat met de discipelen evenzeer als met de broeders allen worden aangeduid die van Zijn Kerk in het goede der naastenliefde zijn. Bij Mattheus: *“Antwoordende zeide de Koning tot hen: Ik zeg u, voor zoveel als gij het een van deze Mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan”*, xxv: 40; dat zij die de goede dingen der naastenliefde hebben betracht, hier door den Heer broeders worden geheten, staat vast uit de voorafgaande dingen daar; doch men moet weten, dat de Heer, hoewel Hij hun Vader is, hen nochtans broeders noemt; maar hun Vader is Hij vanuit de Goddelijke Liefde, maar Broeder vanuit het Goddelijke dat voortgaat vanuit Hem; de oorzaak hiervan is deze, dat allen in de Hemelen opnemingen zijn van het Goddelijke hetwelk voortgaat vanuit Hem, en het Goddelijke dat voortgaat vanuit den Heer, waarvan zij de opnemingen zijn, is de Heer in den Hemel, en eveneens in de Kerk; en dit is niet van den Engel, noch van den mens, maar van den Heer bij hen; en daarom noemt de Heer het goede zelf der naastenliefde bij hen, hetwelk het Zijne is, broeder; bijgevolg ook de Engelen en de mensen, omdat zij de opnemende subjecten van dat goede zijn: in één woord, het Goddelijke voortgaande, zijnde het Goddelijke des Heren in de Hemelen, is het Goddelijke geboren uit den Heer in den Hemel; en daarom worden krachtens dat Goddelijke de Engelen die de recipiënten ervan zijn, zonen Gods genoemd; en omdat dezen vanuit dat bij hen opgenomen Goddelijke broeders zijn, is het de Heer in hen Die zegt Broeder; de Engelen immers spreken niet vanuit zich maar vanuit den Heer als zij spreken vanuit het goede der naastenliefde; vandaar nu is het, dat de Heer zegt: Voor zoveel gij het een van deze Mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan; het zijn dus de goede dingen der naastenliefde, welke in het voorafgaande worden opgesomd, die in den geestelijken zin des Heren broeders zijn, en die vanwege de vorengesegde oorzaak door den Heer broeders worden genoemd; met den Koning ook, die hen aldus noemt, wordt het Goddelijke voortgaande aangeduid, hetwelk met één woord het Goddelijk Ware wordt genoemd, of het Goddelijk geestelijke, hetwelk in zijn wezen het goede der naastenliefde is. Men moet dus wel onthouden, dat de Heer niet hen broeders heeft genoemd uit hoofde hiervan dat Hij, de Mens zelf, geweest is zoals zij, volgens de aanvaarde mening in de Christelijke wereld; waaruit volgt, dat het derhalve niet enig mens geoorloofd is om den Heer broeder te noemen; Hij is immers God ook ten aanzien van het Menselijke, en God is niet broeder, maar is Vader: dat de Heer broeder wordt geheten in de Kerken op aarde, is omdat zij van Zijn Menselijke geen andere idee hebben opgevat dan zoals van het menselijke van een ander mens,

terwijl toch het Menselijke des Heren Goddelijk is. Aangezien de Koningen oudtijds den Heer uitbeeldden ten aanzien van het Goddelijk Ware, en het Goddelijk Ware opgenomen door de Engelen in het geestelijk Rijk des Heren is het zelfde als het geestelijk Goddelijk Goede, en het geestelijk Goede is het Goede der naastenliefde, noemden derhalve ook de Koningen over de zonen Israëls hun onderdanen broeders, hoewel het den onderdanen niet geoorloofd was andersom hun Koning broeder te noemen, te minder den Heer, Die de Koning der koningen en de Heer der heren is; zoals bij David: *“Ik zal Uw Naam vertellen aan mijn broeders, in het midden der vergadering zal ik U loven”*, Psalm XXII: 23. Bij denzelfde: *“Ik ben mijn broeders vreemd geworden, en een buitenlander voor de zonen mijner moeder”*, Psalm LXIX: 9. Bij denzelfde: *“Om mijn broeders, en mijn metgezellen, zal ik vrede in U spreken”*, Psalm CXXII: 8; deze dingen sprak David zoals over zichzelf, maar nochtans wordt onder David daar in den uitbeeldenden geestelijken zin de Heer verstaan. Bij Mozes: *“Vanuit het midden uwer broeders zult gij over hen een Koning stellen; niet zult gij over hen kunnen geven een vreemden man, die niet uw broeder zij; maar dat hij niet zijn hart verheffe boven zijn broeders”*, Deut. XVII: 15, 20; met de broeders vanuit wie een Koning zal worden gesteld, worden allen aangeduid die van de Kerk zijn; want gezegd wordt: Niet kunt gij over hen een vreemden man geven; met den vreemden man en met den vreemde wordt degene aangeduid die niet van de Kerk is. Bij denzelfde: *“Een Profet vanuit het midden van u, van uw broeders, zoals mij, zal u Jehovah uw God opwekken; Deze zult gij gehoorzamen”*, Deut. XVIII: 15, 18; dit is een profetie aangaande den Heer, Die wordt verstaan onder den Profet Dien Jehovah God zal opwekken van de broeders; en dezen worden de broeders van u, aldus van Mozes, genoemd uit hoofde hiervan dat onder Mozes in den uitbeeldenden zin de Heer ten aanzien van het Woord wordt verstaan, en onder den Profet hij die het Woord leert, aldus eveneens het Woord en de leer vanuit het Woord; vandaar is het, dat gezegd wordt: Zoals mij zal Hij opwekken. Dat Mozes de Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van de Wet, aldus ten aanzien van het Woord, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4859 einde, 5922, 6723, 6752, 6771, 6827, 7010, 7014, 7089, 7382, 9372, 10234. IV. *“Dat al diegenen door den Heer broeders worden geheten, die Hem erkennen, en in het goede der naastenliefde uit Hem zijn, volgt hieruit dat de Heer de Vader van allen, en de Leeraar van allen is, en vanuit Hem als Vader is al het Goede der naastenliefde, en vanuit Hem als Leeraar is al het ware van dat Goede; en daarom zegt de Heer bij Mattheus: “Gij lieden, wilt niet Leeraar genoemd worden; Eén immers is uw Leeraar, Christus; gij allen echter zijt*

broeders. En uw Vader zult gij niet noemen op aarde; want Een is uw Vader, Die in de Hemelen is”, xxiii: 8, 9; uit deze dingen blijkt duidelijk, dat de woorden des Heren geestelijk moeten worden verstaan; want wie kan niet leeraar worden genoemd die een leeraar is; en wie niet vader die een vader is; doch omdat met den Vader het goede wordt aangeduid, en met den Vader in de Hemelen het Goddelijk Goede, en omdat met den leeraar of rabbi het ware wordt aangeduid, en met den Leeraar Christus het Goddelijk Ware, wordt derhalve, terwille van den geestelijken zin in alle dingen des Woords, gezegd, dat zij niet een vader op aarde vader zouden noemen, noch iemand leeraar, namelijk in den geestelijken zin; niet echter in den natuurlijken zin; in den natuurlijken zin kunnen zij leeraars en vaders worden genoemd, maar op uitbeeldende wijze; namelijk dat de leeraren der wereld weliswaar het ware leren, maar niet uit zich maar uit den Heer; en dat de vaders der wereld weliswaar goed zijn, en de kinderen tot het goede leiden, maar niet uit zich maar uit den Heer; daaruit volgt, dat zij, hoewel zij leeraars en vaders worden genoemd, nochtans niet leeraars en vaders zijn, maar alleen de Heer het is; noemen en met name iemand noemen, betekent in het Woord ook het hoedanige van iemand erkennen: omdat allen in den Hemel en in de Kerk discipelen en zonen des Heren zijn als van den Leeraar en als van den Vader, zegt derhalve de Heer: Gij alien zijt broeders; de Heer immers noemt allen in den Hemel en in de Kerk, vanwege de vergezelschapping door de liefde uit Hem, en vandaar door de wederzijdse liefde, welke de naastenliefde is, zonen en erfgenamen; vandaar is het, dat zij uit den Heer broeders zijn; aldus moet het worden verstaan, dat volgens aangenomen gewoonte wordt gezegd dat allen broeders zijn in den Heer. Uit deze dingen kan eveneens vaststaan, wie onder broeders door den Heer worden verstaan, namelijk allen die Hem erkennen, en in het goede der naastenliefde uit Hem zijn, bijgevolg die van Zijn Kerk zijn. Dezen worden ook onder de broeders door den Heer verstaan in de volgende plaatsen; bij Lukas: *“Jezus zeide tot Petrus: Gij, wanneer gij bekeerd zult zijn geweest, bevestig uw broeders”*, xxii: 32; onder de broeders worden daar niet de Joden verstaan, maar verstaan worden al degenen die den Heer erkennen, en in het goede zijn vanuit de naastenliefde en het geloof, aldus allen die door Petrus het Evangelie zullen opnemen, zowel de Joden als de natiën; want onder Petrus wordt in het Woord der Evangelisten het ware vanuit het goede verstaan, bijgevolg ook het geloof vanuit de naastenliefde; doch daar wordt onder Petrus het van de naastenliefde gescheiden geloof verstaan; want kort tevoren wordt van hem gezegd: *“Simon, zie, de Satan heeft ulieden zeer begeerd om u te ziften zoals de tarwe; Ik echter heb voor u gebeden,*

opdat uw geloof niet ophoude", Vers 31, 32; en daarna wordt tot hem gezegd: *"Ik zeg u, Petrus, de haan zal heden niet kraaien eer gij driemaal zult verloochend hebben dat gij Mij kent"*, Vers 34: zodanig ook is het geloof zonder de naastenliefde; doch met den bekeerden Petrus wordt aangeduid het ware vanuit het goede dat uit den Heer is, of het geloof uit de naastenliefde, hetwelk uit den Heer is; deswege wordt gezegd: Gij dan, wanneer gij bekeerd zult zijn geweest, bevestig uw broeders. Bij Mattheus: *"Petrus zeide: Heer, hoeveel maal zal mijn broeder tegen mij zondigen, en moet ik hem vergeven"*, XVIII: 21: bij denzelfde: *"Alzo zal ook mijn hemelse Vader u doen, indien gij niet, een ieder zijn broeder zult vergeven hebben vanuit de harten [ex cordibus] hun misdaden"*, XVIII: 35: bij denzelfde: *"Indien uw broeder tegen u zal gezondigd hebben, ga heen, en berisp hem tussen u en hem alleen; indien hij u gehoord zal hebben, zo hebt gij uw broeder gewonnen"*, XVIII: 15; hier wordt onder den broeder in het algemeen de naaste verstaan, aldus elk mens; in het bijzonder echter hij die in het goede der naastenliefde en daaruit in het geloof uit den Heer is, wie hij ook zij; want in die plaatsen wordt over het goede der naastenliefde gehandeld, want iemand vergeven die tegen hem zondigt, is der naastenliefde; voorts indien hij gehoord zal hebben, zo hebt gij een broeder gewonnen, waarmede wordt aangeduid indien hij zijn misdaden erkent, en bekeerd zal zijn geweest. Bij denzelfde: *"Waarom ziet gij den splinter die in het oog uws broeders is, maar den balk die in uw oog is, merkt gij niet: of hoe zult gij tot uw broeder zeggen: Laat toe dat ik den splinter uit uw oog uitwerp, terwijl toch een balk in uw oog is. Gij geveinsde, werp eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien om den splinter uit het oog uws broeders uit te werpen"*, VII: 3, 4, 5; hier eveneens wordt, omdat over de naastenliefde wordt gehandeld, broeder gezegd; want met den splinter uit het oog des broeders uitwerpen, wordt aangeduid inlichten over het valse en het boze, en hervormen: dat er door den Heer wordt gezegd splinter uit het oog des broeders, en balk in eigen oog, is terwille van den geestelijken zin in de afzonderlijke dingen die de Heer sprak; want wat zou het zonder dien zin in hebben den splinter te zien in eens anders oog, en den balk niet merken in eigen oog; voorts den balk uitwerpen uit eigen oog alvorens den splinter uit eens anders oog; met den splinter immers wordt aangeduid een onbeduidend valse van het boze, en met den balk een groot valse van het boze; en met het oog wordt aangeduid het verstand en eveneens het geloof; dat met den splinter en den balk het valse van het boze wordt aangeduid, is omdat met het hout het goede wordt aangeduid, en vandaar met den balk het ware van het goede, en in den tegengestelden zin het valse van het boze; en met het oog het verstand en het geloof; daaruit blijkt, wat er

wordt aangeduid met den splinter en den balk zien, en met dezelve uit het oog werpen; dat het hout het goede betekent, en in den tegengestelden zin het boze, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 643, 3720, 4943, 8354, 8740; en dat het oog het verstand betekent en eveneens het geloof, n. 2701, 4403 tot 4421, 4523 tot 4534, 9051, 10569 daar, en eveneens boven, n. 37, 152; ook wordt de balk in enige plaatsen genoemd, en daarmee wordt het valse van het boze aangeduid, zoals in Gen. XIX: 8; II Kon. VI: 2, 5, 6; Hab. II: 11; Hooglied I: 17. Bij denzelfde: *“Wie doet en leert, die zal groot worden genoemd in het Koninkrijk der Hemelen: Ik zeg u: Tenzij uw gerechtigheid overvloediger zal zijn geweest dan der Schriftgeleerden en der Farizeën, zo zult gij niet ingaan in het Koninkrijk der Hemelen: gij hebt gehoord dat tot de ouden is gezegd: Gij zult niet doden; maar zo wie gedood zal hebben, die zal strafbaar zijn door het gericht; Ik echter zeg u, dat zo wie ten onrechte op zijn broeder toornig is, strafbaar zal zijn door het gericht; zo wie echter tot zijn broeder zal gezegd hebben: Raka, die zal strafbaar zijn door den groten raad; al wie echter zal gezegd hebben: dwaas, die zal strafbaar zijndoor de gehenna des vuurs. Indien gij uw gave zult geofferd hebben op het altaar, en hierbij gedachtig zult geweest zijn dat uw broeder iets tegen u heeft, laat daar de gave vóór het altaar, en gaat heen, verzoent u eerst met uw broeder, en dan, komende, offert uw gave”*, v: 19 tot 24; in dat ganse Hoofdstuk wordt gehandeld over het innerlijk leven van den mens, hetwelk van diens ziel is, bijgevolg van diens wil en van de denking daaruit, aldus over het leven der naastenliefde, zijnde het geestelijk-zedelijk leven, welk leven den zonen van Jakob tevoren onbekend was, ter oorzaak hiervan dat zij uitwendige mensen van hun vaders af waren geweest; derhalve werden zij ook gehouden om te leven in den uitwendigen eredienst, volgens de inzettingen welke uitwendige dingen waren uitbeeldende de inwendige dingen van den eredienst en van de Kerk; doch de Heer leert in dit Hoofdstuk dat niet alleen door de uitwendige daden de innerlijke dingen der Kerk moesten worden uitgebeeld, maar ook dat zij met ziel en hart moesten worden geliefd en gedaan; en daarom wordt het feit dat hij die vanuit het innerlijk leven de uitwendige dingen der Kerk doet en leert, gezaligd wordt, aangeduid met: *Wie doet en leert, die zal groot worden genoemd in het Koninkrijk der Hemelen*; dat tenzij er het inwendig leven en daaruit het uitwendig leven is, in den mens niet de Hemel is, en hij vandaar niet in den Hemel wordt opgenomen, wordt aangeduid met: *Tenzij uw gerechtigheid overvloediger zal zijn geweest dan der Schriftgeleerden en der Farizen, zo zult gij niet ingaan in het Koninkrijk der Hemelen*; met de gerechtigheid wordt het goede des levens vanuit het goede der naastenliefde aangeduid; en met overvloediger zijn dan

der Schriftgeleerden en der Farizen, wordt aangeduid dat het inwendige leven er zal zijn, en niet het uitwendige zonder het inwendige; de Schriftgeleerden en de Farizeën waren alleen in de uitbeeldende uitwendige dingen, en niet in de inwendige; het uitwendige leven vanuit het inwendige wordt geleerd in het gebod van den Decalog dat men niet moet doden; maar zij wisten niet dat den mens willen doden is hem doden; en daarom wordt eerst gezegd: Gij hebt gehoord dat tot de ouden is gezegd: Gij zult niet doden, en zo wie gedood zal hebben, die zal strafbaar zijn door het gericht; bij de Joden immers had van den ouden tijd aan het dogma zich geldend gemaakt, dat het vanwege de hen aangedane beledigingen geoorloofd was te doden, vooral de natiën, en dat zij deswege slechts op lichte of zware wijze moesten worden gestraft al naar de omstandigheden ten aanzien van de vijandschappen, bijgevolg alleen naar het lichaam, en niet naar de ziel; dit wordt daaronder verstaan dat hij strafbaar zal zijn door het gericht: dat hij die zonder geldige oorzaak slecht denkt over den naaste, en zich afkeert van het goede der naastenliefde, ten aanzien van de ziel licht geslagen zal worden, wordt daarmede aangeduid dat zo wie ten onrechte op zijn broeder toornig is, strafbaar zal zijn door het gericht; toornen betekent slecht denken, want het wordt onderscheiden van Raka zeggen, en gij dwaas zeggen; de broeder is de naaste, en eveneens het goede der naastenliefde; en strafbaar zijn door het gericht, is onderzocht worden en volgens de omstandigheden geslagen worden; dat hij die uit de slechte denking den naaste smaadheden aandoet, aldus die het goede der naastenliefde als minderwaardig veracht, zwaarder geslagen zal worden, wordt aangeduid met: Zo wie tot zijn broeder zal gezegd hebben: Raka, die zal strafbaar zijn door den groten raad. Met raka zeggen wordt aangeduid vanuit de slechte denking den naaste smaadheden aandoen, aldus het goede der naastenliefde geringschatten; want raka zeggen betekent voor ledig (ijl, hol, *vacuus*) houden, aldus voor minderwaardig; en de broeder is het goede der naastenliefde; dat hij die den naaste haat toedraagt, aldus die geheel en al van het goede der naastenliefde afkerig is, tot de hel verdoemd is, wordt aangeduid met: Al wie zal gezegd hebben: Gij dwaas, die zal strafbaar zijn door de gehenna des vuurs; “gij dwaas” zeggen, is geheel en al afkerig zijn; de broeder is het goede der naastenliefde, en de gehenna des vuurs is de hel, waar degenen zijn die dat goede en vandaar den naaste haat toedragen: de drie graden van haat worden met die drie dingen beschreven; de eerste is van de slechte denking, zijnde toornen; de tweede is van de slechts bedoeling daaruit, zijnde raka zeggen; en de derde is van den slechten wil, zijnde “gij dwaas” zeggen; al deze graden zijn graden van haat tegen het goede der naastenliefde, want de haat is tegengesteld

aan het goede der naastenliefde; en de drie graden van straf worden aangeduid met het gericht, den groten raad [*synedrium*], en de gehenna des vuurs; de straffen voor de lichtere boze dingen worden aangeduid met het gericht, de straffen voor de zwaardere boze dingen met den groten raad, en de straffen voor de zwaarste boze dingen met de gehenna des vuurs. Aangezien de algehele Hemel in het goede der naastenliefde jegens den naaste is, en de algehele hel in toornigheid, vijandschap en haat tegen den naaste is, en vandaar deze dingen tegengesteld zijn aan dat goede, en omdat de eredienst des Heren een eredienst vanuit den Hemel is, omdat hij inwendig is, en het geen eredienst is indien iets ervan vanuit de hel is, en de uitwendige eredienst zonder den inwendigen toch vanuit de hel is, wordt derhalve gezegd: Indien gij uw gave zult geofferd hebben op het altaar, en hierbij gedachtig zult zijn geweest dat uw broeder iets tegen u heeft, gaat heen, verzoent u eerst met uw broeder, en dan, komende, offert uw gave op het altaar; met de gave op het altaar wordt aangeduid de eredienst des Heren vanuit de liefde en de naastenliefde; onder den broeder wordt de naaste verstaan, en abstract genomen het goede der naastenliefde; met tegen u hebben wordt aangeduid de toornigheid, de vijandschap of de haat; en met verzoenen wordt aangeduid de verstrooiing ervan, en de daaruit volgende verbinding door de liefde. Uit deze dingen kan vaststaan, dat onder den broeder door den Heer iets eenders wordt verstaan als onder den naaste; en met den naaste wordt in den geestelijken zin het goede in de gehele samenvatting aangeduid, en het goede in de gehele samenvatting is het goede der naastenliefde. Iets eenders wordt onder den broeder in het Oude Testament in vele plaatsen in den geestelijken zin verstaan; zoals bij Mozes: *“Gij zult uw broeder in uw hart niet haten”*, Levit. XIX: 17; bij David: *“Zie, hoe goed en hoe verkwikkelijk is het dat broeders samenwonen”*, Psalm CXXXIII: 1. In dezen zin ook *noemde Loth de bewoners van Sodom broeders*, Gen. XIX: 7; en het wordt eveneens verstaan onder *het verbond der broeders tussen de zonen Israëls en Edom*, Amos I: 9, en onder *de broederschap tussen Jehudah en Israël*, Zach. XI: 14; want onder de zonen Israëls en Edom, voorts onder Jehudah en Israël worden in den geestelijken zin niet die verstaan, maar de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk, waarvan alle dingen onderling verbonden zijn.

747. Verklagende hen vóór onzen God dagen en nachten; dat dit betekent en hen hebben berispt en met hen hebben getwist vanuit het Woord, aanhoudend, staat vast uit de betekenis van verklagen, zijnde aanvallen, waarover boven n. 746; daaruit volgt, dat het ook berispen en twisten is, want wie verklaagt, twist en berispt ook; uit de betekenis van vóór God, zijnde

vanuit het Woord, waarover aanstonds; en uit de betekenis van dagen en nachten, zijnde aanhoudend, en zonder onderbreking; met dagen en nachten immers worden alle staten des levens aangeduid, met den dag de staat des levens wanneer het gemoed in een heldere idee is, en met den nacht wanneer het gemoed in een duistere idee is; dat met dit tweetal staten des levens het continue wordt aangeduid, is omdat er in de geestelijke Wereld niet enig onderscheid van tijden is in jaren, maanden, weken, dagen en uren, maar voor die in de plaats veranderingen van staat; daar zijn immers de Engelen en de geesten nu eens in een heldere idee, en dan weer in een duistere idee; dat de Engelen en de geesten beurtelings in een staat van heldere doorvatting, en in een staat van duistere doorvatting zijn, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 154 tot 161: in het bijzonder echter volgen de staten van hen verschillend op elkander, zoals het ware van de ene aandoening in de andere; het zijn deze staten waarnaar de Engelen en de geesten hun tijden tellen, aldus die in de plaats zijn van de tijden in de wereld, zijnde jaren, maanden, weken, dagen, nachten, uren; omdat nu de staten van hun leven in het algemeen worden veranderd ten aanzien van het heldere en het duistere verstand, en aldus aanhoudend opeenvolgen, wordt vandaar met dagen en nachten het continue aangeduid. Dat verklagen vóór God berispen en twisten vanuit het Woord betekent, is omdat zij die onder den draak worden verstaan, zijnde zij die het geloof scheiden van het leven, moeten redeneren en twisten vanuit het Woord; en twisten vanuit het Woord is vóór God; God immers is in het Woord, omdat het Woord uit God is, en is het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; vandaar is het, dat er bij Johannes wordt gezegd: *“In den aanvang was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord”*, 1: 1; dat zij twisten voor het van het leven der naastenliefde gescheiden geloof, is omdat zij hun ketterij bevestigen vanuit sommige plaatsen in het Woord die niet dan volgens de letter zijn verstaan; en wanneer zij haar hebben bevestigd, geloven zij dat zij het ware zelf der Kerk is; hoewel zij het valse is. In het algemeen wordt met verklagen dagen en nachten aangeduid de aanhoudende invloed van het valse vanuit hen die onder den draak worden verstaan; en omdat hun valse dingen zijn vanuit het vervalste Woord, wordt vandaar dit met verklagen vóór God aangeduid.

748. En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams; dat dit betekent den weerstand en de overwinning door het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, staat vast uit de betekenis van het bloed, wanneer het den Heer betreft, zijnde het Goddelijk Ware voortgaande, waarover boven n. 328, 329; uit de betekenis van het Lam, zijnde de Heer

ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, waarover ook boven, n. 314; uit welke dingen kan vaststaan dat met den draak overwinnen door het bloed des Lams, wordt aangeduid hem overwinnen, dat is, hen die met den draak en de engelen van hem worden aangeduid, door het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren. Gezegd wordt het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, ter oorzaak hiervan dat al het Goddelijk Ware, hetwelk de Hemelen vervult, en de wijsheid der Engelen in de Hemelen maakt, voortgaat vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren; het Goddelijk Menselijke des Heren immers is verenigd met het Goddelijke Zelf, hetwelk in Hem vanuit de ontvangenis was, dermate dat zij een zijn; het Goddelijke Zelf, hetwelk uit de ontvangenis in Hem was, is dat wat de Vader wordt genoemd; Dit met Zijn Menselijke is verenigd zoals de ziel met het lichaam; vandaar is het, dat de Heer zegt dat Hij een is met den Vader, Joh. x: 30, 38; en dat Hijzelf in den Vader is, en de Vader in Hemzelf, Joh. xiv: 7 tot 11; en omdat er zulk een éénzijn is, gaat derhalve het Goddelijk Ware na de verheerlijking van Zijn Menselijke voort vanuit Zijn Goddelijk Menselijke; het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren is dat wat de Heilige Geest wordt genoemd; dat Deze voortgaat vanuit het verheerlijkt Menselijke des Heren, leert Hijzelf bij Johannes: *“Nog was de Heilige Geest niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was”*, vii: 39; het Menselijke verheerlijkt is het Goddelijk Menselijke: maar over deze dingen zie men meer in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, ri. 280 tot 310; voorts in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, van den aanvang tot het einde: dat onder het bloed des Lams wordt verstaan het Goddelijke voortgaande vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren, zie men boven in n. 476. Uit deze dingen kan men zien, hoezeer de zin van de letter des Woords verschilt van zijn geestelijken zin; voorts op welke wijze het Woord wordt vervalst indien het slechts uiterlijk, en niet tevens innerlijk wordt beschouwd; hoezeer het verschilt, kan hieruit vaststaan, dat onder het bloed des Lams in den zin der letter wordt verstaan het Kruislijden des Heren, doch in den geestelijken zin het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Menselijke des Heren; en daarom indien voor het ware zelf wordt aangenomen dat Michaël den draak heeft overwonnen door het kruislijden des Heren, zo volgt daaruit, dat de Heer door dat lijden alle zonden der wereld heeft weggenomen, en eveneens door hetzelfde Zijn Vader tot barmhartigheid voor het Menselijk geslacht heeft bewogen; terwijl toch dit en dat niet samenstemt met het Goddelijk Ware dat bij de Engelen in den Hemel is, en eveneens niet samenstemt met het echte verstand van het Woord; wie kan ooit verstaan dat de Heer door

het kruislijden alle zonden der wereld heeft weggenomen, terwijl toch ieder mens na den dood zodanig wordt als zijn leven in de wereld is geweest, en zij die boze dingen hebben gedaan in de hel komen, en die de goede dingen hebben gedaan, in den Hemel; wie kan het verstaan, dat God Vader tot barmhartigheid werd bewogen vanwege het bloed des Zoons aan het Kruis, en dat Hij zulk een middel nodig had, terwijl Hij toch de Barmhartigheid Zelf, de Liefde Zelf, en het Goede Zelf in Zich is: uit deze dingen blijkt, dat het Woord hier en in duizend andere plaatsen wordt vervalst, indien het slechts uiterlijk, en niet tevens innerlijk wordt beschouwd; hetzelfde uiterlijk beschouwen, is vanuit de letter, doch het innerlijk beschouwen is vanuit de leer van het echte ware: indien vanuit de leer wordt geloofd, dat de Heer de hellen heeft onderjukt, en tegelijk Zijn Menselijke door verzoeking heeft verheerlijkt, en dat het kruislijden de laatste Verzoeking en de volledige overwinning is geweest, waardoor Hij de hellen heeft onderjukt, en Zijn Menselijke verheerlijkt, dan valt dit onder het verstand, en daaruit in het geloof, en wordt dit dat Michael heeft overwonnen door het kruislijden een schijnware, doch dat hij hem heeft overwonnen door het Goddelijk Ware voortgaande uit het Goddelijk Menselijke des Heren, wordt het werkelijk ware; doch indien het schijnware wordt genomen voor het werkelijk ware, en wordt bevestigd, dan wordt het Woord vervalst, volgens de dingen die boven in n. 719 terwille van de toelichting zijn aangevoerd.

749. En door het woord hunner getuigenis; dat dit betekent en door de belijdenis en de erkenning van het Goddelijke in Zijn Menselijke, staat vast uit de betekenis van het woord der getuigenis, zijnde de belijdenis des Heren en de erkenning van het Goddelijke in Zijn Menselijke, waarover boven n. 392, 635, 649; dat dit het woord der getuigenis is, blijkt uit deze volgende dingen in de Apocalyps: *“De Engel zeide tot Johannes: Ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen, hebbende de getuigenis van Jezus; aanbid God, want de getuigenis van Jezus is de geest der profetie”*, XIX: 10: en nadat de Engel die dingen zeide, verscheen het witte Paard, en Die daarop zat werd genoemd het Woord Gods, en eveneens Koning der koningen, en Heer der heren, Vers 13, 16; daaruit kan vaststaan, dat met het Woord hunner getuigenis, wordt aangeduid de belijdenis en de erkenning van het Goddelijke in het Menselijke des Heren; zij die in deze erkenning zijn, zijn eveneens in de erkenning dat het Menselijke des Heren Goddelijk is, want het Goddelijke Zelf kan niet ergens anders wonen dan in het Goddelijke dat uit Hem is: maar omdat dit onze geleerden bezwaarlijk kunnen geloven, scheiden zij derhalve in hun denking het Goddelijke af van het Menselijke des Heren, en stellen het

Goddelijke buiten of boven hetzelfde; hetgeen toch tegen de Christelijke leer over de Drievuldigheid is, welke de Athanasische of Niceaanse Belijdenis ²²⁾ wordt genoemd, welke zodanig is, dat het Goddelijke het Menselijke tot Zich heeft genomen, en dat zij niet twee zijn, maar een verenigde Persoon, geheel zoals ziel en lichaam.

750. En zij hebben hun ziel niet bemind [*dilexerunt*] tot den dood toe; dat dit betekent de gelovigen die terwille van die ware dingen verzoekingën hebben ondergaan, en het leven der wereld vergeleken bij het leven des Hemels voor niets hebben geacht, staat vast uit de betekenis van niet de ziel beminnen, zijnde het leven der wereld voor niets achten vergeleken bij het leven des Hemels, waarover aanstonds; en uit de betekenis van tot den dood toe, zijnde verzoekingën ondergaan; want zij die in de worstelingen der verzoekingën zijn, achten het leven der wereld voor niets vergeleken bij het leven des Hemels, bijgevolg achten zij den dood van hun lichaam voor niets vergeleken bij het leven van hun ziel, zoals kan vaststaan uit de martelaren; de oorzaak hiervan is deze, dat zij weten dat het leven in de wereld, hetwelk er een van ettelijke jaren is, niets is ten opzichte van het leven in den Hemel, hetwelk het eeuwige leven is; ja zelfs bestaat er geen verhouding tussen de tijden van het leven der mensen in de Wereld, en tussen het leven in den Hemel, hetwelk tot in het eeuwige zal duren; laat hij die denken kan, denken of er enige verhouding is tussen honderdduizend jaren en het eeuwige, en hij zal bevinden dat zij er niet is; zulke dingen met vele andere vloeien in vanuit den Hemel bij hen die geestelijke verzoekingën ondergaan; en daarom beminnen zij hun ziel, dat is, het leven in de wereld, niet tot den dood toe. Wat onder de ziel wordt verstaan, is slechts weinig in de wereld bekend, ter oorzaak hiervan, dat de geleerden over den zetel der ziel in het lichaam tal van dingen hypothetisch hebben opgesteld, voorts ook over haar wezen, en eveneens over haar invloed en werking in het lichaam, en vanuit de daaruit opgevatte ideeën over haat onsterfelijkheid; daaruit is voortgevloeid, dat men gelooft dat de ziel een of ander gedachtelijke is, in haar wezen aetherisch, en dat zij, gescheiden van het lichaam, is zonder beweeg- en zinzetels zodanig als die in de wereld zijn, voordat zij wederom wordt verbonden met het lichaam, waarvan zij zeggen dat het ten tijde van het Laatste Gericht zal gebeuren: omdat vandaar een ongerijmde idee over de ziel des mensen in de geleerde wereld is opgevat, is het van belang om vanuit het Woord toe te lichten wat onder de ziel wordt

22 Hier wordt bij uitzondering *Confessio* (Belijdenis) geschreven; elders gewoonlijk *Symbolum*.

verstaan. In het algemeen wordt onder de Ziel de mens verstaan, en in het bijzonder het leven van den mens; en omdat er in ieder mens drie graden des levens zijn, zijn er aldus even zovele graden der ziel. Doch omdat alle leven van den mens zetelt in het tweetal vermogens van hem, welke de wil en het verstand worden genoemd, worden zij ettelijke malen in het Woord levens in het meervoud geheten; en omdat onder de ziel het leven wordt verstaan, volgt dat zij is de ziel des wils en de ziel des verstands, en dat de ziel des wils de aandoening is, zijnde der liefde, en dat de ziel des verstands de denking daaruit is. Eigenlijk echter wordt onder de ziel in het Woord het leven van des mensen verstand verstaan, zijnde de denking, en onder het hart het leven des wils, zijnde de aandoening. En omdat de Ademhaling der longen overeenstemt met het leven des verstands, zijnde de denking, en de Pols van het hart overeenstemt met het leven des wils, zijnde de aandoening, wordt derhalve onder de ziel in den laatsten natuurlijken zin het leven der ademhaling verstaan; vandaar komt het, dat van stervenden wordt gezegd dat zij hun ziel of hun geest uitlaten, voorts dat zij niet langer ademen [*animant*], of dat vanuit hun mond niet enigen geest [*spiritus*] wordt bemerkt. Dat zulke dingen onder de ziel in het Woord worden verstaan, kan vaststaan uit de plaatsen daar waar zij wordt vermeld. I. Dat de ziel in het algemeen den mens betekent, staat vast uit deze volgende dingen; bij Mozes: *“Abram nam alle ziel die verkregen waren in Charan, en zij gingen heen tot het land Kanaän”*, Gen. XII: 5. *“De koning van Sodom zeide tot Abram: Geef mij de zielen, neem de substantie voor u”*, Gen. XIV: 21. *“Alle zielen der zonen en der dochteren vanuit Leah, drie-en-dertig”*, Gen. XLVI: 15. *“De zonen van Jozef, twee zielen; alle ziel van het huis Jakobs, die kwam in Egypte, zeventig”*, Gen. XLVI: 27. *“Alle ziel die een lijk of het verscheurde eet, die is onrein tot den avond”*, Levit. XVII: 15. *“Van de steden der volken zult gij niet enige ziel levend maken”*, Deut. XX: 16. *“Indien hij een ziel gestolen heeft van zen broederen, en voordeel getrokken zal hebben”*, Deut. XXIV: 7. *“De ziel etende vet en bloed, zal worden uitgeroeid”*, Levit. VII: 27. *“De ziel die niet zal worden besneden, zal worden uitgeroeid vanuit haar volken”*, Gen. XVII: 14; en elders; in welke plaatsen ziel wordt gezegd voor den mens. II. Dat de ziel in het bijzonder het leven des lichaams betekent staat vast uit deze dingen; bij Lukas: *“De rake dacht bij zich: Ik zal tot mijn ziel zeggen: Ziel, gij hebt veel goede dingen weggelegd tot vele jaren; neem rust; eet, drink, en wees goedsmoeds [animo]; maar God zeide tot hem: Gij onwijze, in dezen nacht zullen zij uw ziel afeisen van u, XII: 19, 20. Bij Mozes: “Toen de ziel van Rachel uitging, noemde zij zen naam Benoni”*, Gen. XXXV: 18. *“Gestorven zijn alle mannen die uw ziel zochten”*, Exod. IV: 19. En elders: *“Door de hand*

dergenen die uw ziel zoeken”, Jerem. XIX: 7, 9; Hfdst. XXXIV: 21. “Die zal zijn uitgeweken tot de Chaldeënen, zal leven, en hem zal de ziel tot een buit worden”, Jerem. XXI: 9. “Ik zal uw ziel tot een prooi geven”, Jerem. XLIV: 5. “Zal dit het vasten zijn dat Ik zal verkiezen, dat de mens zen ziel een dag kwellen zal”, Jes. LVIII: 5. “Ruben zeide tot de broeders aangaande Jozef. Laten hem niet slaan, de ziel”, Gen. XXXVII: 21. “Ziel voor ziel, oog voor oog, tand voor tand”, Deut. XIX: 21. “Gij zult niet een molen of een molensteen te pand nemen, want hij neemt de ziel te pand”, Deut. XXIV: 6. “Schimson zeide: Mijn ziel sterve met de Filistijnen”, Richt. XVI: 30. “Izabel zeide tot Elia, dat zij morgen zijn ziel zou stellen zoals de ziel van een hunner; en Elias ging heen terwille van zijn ziel”, I Kon. XIX: 2, 3. “Petrus zeide: Mijn ziel zal ik stellen voor U; Jezus antwoordde: Uw ziel zult gij voor Mij stellen; voorwaar Ik zeg u, niet zal de haan kraaien totdat gij Mij driemaal zult verloochend hebben”, Jon. XIII: 37, 38. In deze plaatsen wordt ziel gezegd voor het leven van het lichaam: eender zeide de Heer het aangaande het leven van Zijn lichaam, bij de Evangelisten: “Zoals de Zoon des mensen niet komt om Zelf bediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot verlossing voor velen”, Matth. XX: 28; Markus X: 45. En elders: “Zie, Ik, Ik heb U lief; derhalve zal Ik den mens geven in Uw plaats, en volken voor Uw ziel”, Jes. XLIII: 4. “Jezus zeide: Niemand heeft groter minne [dilectio] dan deze dat iemand zen ziel zette voor zijn vrienden”, Joh. XV: 13. “Jezus zeide: Ik, Ik ²³) ben de goede Herder; de goede Herder stelt Zijn ziel voor de schapen; Ik, Ik leg mijn ziel af, en wederom zal Ik haar nemen; niemand neemt haar van Mij, maar Ik leg haar van Mijzelf af; Ik, Ik heb de mogendheid van haar af te leggen, en Ik heb de mogendheid van haar wederom op te nemen”, Joh. X: 11, 12, 15, 17, 18. III. Dat de ziel het leven van des mensen geest betekent, hetwelk zijn geestelijk leven wordt genoemd, staat vast uit deze dingen; bij de Evangelisten: “Jezus zeide: Vreest niet voor hen die het lichaam kunnen doden; de ziel doden kunnen zij niet: vreest veel meer Hem Die kan zowel het lichaam als de ziel verderven in de gehenna”, Matth. X: 28; Lukas XII: 4, 5. “Zo wie zijn ziel wil vinden, zal dezelve verliezen; en zo wie zijn ziel zal verloren hebben om Jezus wil, zal dezelve vinden”, Matth. X: 39; Lukas XVII: 33. “Wie zijn ziel liefheeft, zal dezelve verliezen; maar wie zijn ziel haat in deze wereld, zal dezelve

23 In deze aanhalingen alweer wordt meermalen met nadruk *Ego* (Ik) gezegd, wat ook in het Grieks en in het Hebreeuws een verdubbeling van Ik medebrengt; in het Frans “*Moi, Je suis*”. Tot dusver is dit in vertalingen allerwegen verwaarloosd. Er dient op gelet, want het is van het grootste belang: de Heer, de Enige Mens, is de Allerenigste Ik: Ik in u; Ik op uw lippen; Ik in uw midden...

in het eeuwige leven behouden”, Joh. XII: 25. “Jezus zeide dat wie achter Hem wil komen, zichzelf verloochene, zijn kruis opneme, en Hem volge; wie zijn ziel zal hebben willen behouden, zal dezelve verliezen, doch wie zijn ziel zal hebben verloren om Zijntwil, zal dezelve vinden. Wat baat het den mens, indien hij de ganse wereld zal gewonnen hebben, zijn ziel echter schade zal berokkend hebben; of wat zal de mens voor pris geven voldoende voor de verlossing van zijn ziel”, Matth. XVI: 24, 25, 26; Markus VIII: 35, 36, 37; Lukas IX: 25. “Jezus zeide: Ik ben niet gekomen om de zielen te verderven, maar om te behouden”, Lukas IX: 56. “Maria zeide tot Elisabeth: mijn ziel maakt groot den Heer”, Lukas I: 46. “Simeon zeide tot Maria aangaande het Kind Jezus: Ook een zwaard zal uw ziel doordringen, opdat de denkingen vanuit vele harten zullen worden onthuld”, Lukas II: 35. “Jezus zeide aangaande de laatste tijden: Bezit uw zielen in lijdzaamheid”, Lukas XXI: 19. En elders: “De fundamenten zullen verbrijzeld zijn, allen die loon maken met de poelen der ziel”, Jes. XIX: 9, 10. “Met het gevaar onzer zielen halen wij brood vanwege het zwaard der woestijn”, Klaagl. V: 9. “Zij hebben mijn ziel een kuil gegraven”, Jerem. XVIII: 20. “Hun ziel zal worden zoals een gewaterde tuin”, Jerem. XXXI: 12. “Ik zal de vermoeide ziel bewateren, en alle ziel die treurt zal Ik vervullen”, Jerem. XXXI: 25. “Wee dengenen die kussens naaien onder alle okselen Mijner handen, en maken peplums over het hoofd van alle statuur, om zielen te jagen; dat gij voor mijn volk de zielen jage om u zielen levend te maken: gij hebt Mij ontwijfd bij Mijn volk, om zielen te doden die niet moeten sterven, en om zielen levend te maken die niet moeten leven”, Ezech. XIII: 18, 19. “Zie, alle zielen zijn Mijne; zoals de ziel des vaders, aldus de ziel des zoons, zijn Mine; de ziel die zal hebben gezondigd, die zal sterven”, Ezech. XVIII: 4, 20; “Ik zal heengaan, vanwege de bitterheid mijner ziel”, Jes. XXXVIII: 15. “De wateren hadden mij omgeven tot aan de ziel toe,” Jona II: 6. “De wateren zijn gekomen tot aan de ziel toe; ik ben gezonken in de modder der diepte”, Psalm LXIX: 2, 3. “Zij drukten mijn voet met de boei, in de aarde kwam mijn ziel”, Psalm CV: 18. “Leid mijn ziel uit de gevangenis”, Psalm CXLII: 8. “Gij hebt mijn ziel bevrijd van den dood”, Psalm LVI: 14. “Om hun ziel aan den dood te ontrukken, en om hen levend te maken in den honger”, Psalm XXXIII: 19. “Geef mij niet over tot de ziel mijner vijanden”, Psalm XXVII: 12; Psalm XLI: 3. “Ik kwelde mijn ziel met honger; laat hen niet in hun hart zeggen: Hea, de ziel van hem”, Psalm XXXV: 13, 25. “Gij zult mijn ziel niet achterlaten in de hel, noch Uw heilige geven dat hij de verderving zie”, Psalm XVI: 10. “De man vrezende Jehovah, Hij zal hem den weg leren dien hij zal verkiezen, zijn ziel zal in het goede vernachten”, Psalm XXV: 12, 13. “Die mijn is van handen en zuiver van hart, die zijn ziel niet opheft tot ijdelheid”, Psalm XXIV: 4. “De zielen

der behoeftigen zal Hij bewaren, hun ziel verlossen van arglist en geweld”, Psalm LXXII: 13, 14. “Zegen, mijn ziel, Jehovah”, Psalm CIII: 1, 22. “Alle ziel love Jah”, Psalm CL: 6. “Zij zullen de spijs hunner ziel vragen”, Psalm LXXVIII: 18. “Jehovah blies in de neusgaten van den mens den adem [spiraculum] der levens in, en de mens werd tot een levende ziel”, Gen. II: 7. In deze plaatsen wordt ziel gezegd voor het leven van des mensen geest, hetwelk zijn geestelijk leven wordt genoemd. iv. Aangezien de mens een tweetal vermogens des levens heeft, namelijk het vermogen van verstaan en het vermogen van willen, en het ene en het andere vermogen het geestelijk leven van den mens maakt, kan uit sommige boven aangevoerde plaatsen, voorts uit de volgende, vaststaan dat de ziel dat vermogen betekent hetwelk het leven van des mensen verstand wordt genoemd; zoals bij Mozes: “Gij zult liefhebben Jehovah uw God vanuit uw ganse hart, vanuit uw ganse ziel, en vanuit al uw krachten”, Deut. VI: 5; Hfdst. X: 12; Hfdst. XI: 13; Hfdst. XXVI: 16; en bij de Evangelisten: “Jezus zeide: Gij zult liefhebben den Heer uw God vanuit uw ganse hart, en vanuit uw ganse ziel, en vanuit uw ganse gemoed”, Matth. XXII: 37; Markus XII: 30, 33; Lukas X: 27; onder liefhebben Jehovah God met het ganse hart en de ganse ziel, wordt verstaan met geheel den wil en geheel het verstand, voorts met geheel de liefde, en geheel het geloof; het hart immers betekent de liefde en den wil, en de ziel betekent het geloof en het verstand; dat het hart die twee betekent, namelijk de liefde en den wil, is omdat de liefde des mensen van zijn wil is; dat de ziel ook twee dingen betekent, namelijk het geloof en het verstand, is omdat het geloof des verstands is; dat het hart en de ziel die dingen betekenen, is omdat het hart van den mens overeenstemt met het goede der liefde, hetwelk van zijn wil is; en de ziel (of adem) der longen overeenstemt met het ware des geloofs, hetwelk van des mensen verstand is; vanuit alle krachten en vanuit het ganse gemoed, betekent boven alle dingen. Bij Ezechiël: “Hun silver en hun goud zal hen niet kunnen uithelpen in den dag van den toorn van Jehovah; hun ziel zullen zij niet verzadigen, en hun ingewanden niet vullen”, VII: 19; hier eveneens staat de ziel voor het verstand van het ware, en daarvan wordt “niet verzadigd worden” gezegd, wanneer niet het ware in de Kerk is; en de ingewanden staan voor den wil van het goede, en daarvan wordt “niet vervuld worden” gezegd, wanneer niet het goede in de Kerk is: aangezien het silver vanwege de overeenstemming het ware betekent, en in den tegengestelden zin het valse, en het goud het goede betekent, en in den tegengestelden zin het boze, wordt derhalve gezegd: Hun silver en hun goud heeft hen niet kunnen uithelpen in den dag van den toorn van Jehovah; het silver en het goud is het niet-ware en het niet-goede, en eveneens het valse en het boze; de dag des

toorns is de dag des Gerichts. Bij Jesaja: *“Het Licht van Israël zal tot een vuur zijn, en Zijn Hellige tot een vlam, welke zal aansteken en eten de heerlijkheid zijns wouds en Karmel; van de ziel af tot het vlees toe zal het verteren”*, x: 17, 18; onder het Licht Israëls en onder zijn Heilige, die tot een vuur en een vlam zullen zijn, wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Laatste Gericht; met het vuur en de vlam wordt aangeduid de ondergang van hen die in de valse dingen van het boze zijn; met de heerlijkheid van het woud en met Karmel, welke het vuur en de vlam zal eten en verteren, wordt aangeduid het ware en het goede van het ware der Kerk, welke, omdat zij zijn verkeerd in valse dingen en boze dingen van het valse, zullen worden vernietigd; van de ziel af tot het vlees toe, betekent tot aan het verstand ervan toe en tot den wil ervan; de ziel is het verstand van het ware, en het vlees is de wil van het goede. Bij denzelfde: *“De dwaas spreekt dwaasheid, om de ziel des hongerigen uit te ledigen, en den drank des dorstigen te doen ontbreken”*, xxxii: 6; hier ook wordt met de ziel aangeduid de mens ten aanzien van het verstand van het goede en het ware, met de ziel des hongerigen het verstand van het goede, en met de ziel des dorstigen den drank het verstand van het ware; dat de mens die in de valse dingen van het boze is, daarnaar streeft dien mens ervan te heroven die in het ware vanuit het goede is, wordt daarmee aangeduid dat de dwaas dwaasheid spreekt om de ziel uit te ledigen en te doen ontbreken. Bij denzelfde: *“Het zal zijn zoals wanneer een hongerige droomt; als het ware was hij etende, maar wanneer hij ontwaakt, is zijn ziel nuchter; en wanneer een dorstige droomt; als het ware was hij drinkende; maar wanneer hij ontwaakt, zie, zo is hij mat, en zijn ziel is begerende; zo zal zijn de menigte aller natiën krijg voerende tegen den berg Zions”*, xxix: 8; deze dingen zijn gezegd aangaande hen die in de valse dingen vanuit het boze zijn, en menen dat het nochtans ware dingen vanuit het goede zijn; de valse dingen van het boze strijdende tegen de goede dingen der Kerk, worden aangeduid met de menigte aller natiën krijg voerende tegen den berg Zions; van menigte wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen; de natiën betekenen de boze dingen, en de berg Zions betekent de Kerk ten aanzien van het goede der liefde; de boze dingen waarvan wordt geloofd dat zij goede dingen zijn, terwijl zij toch de boze dingen van het valse zijn, worden aangeduid met: Het zal zijn zoals een dromende hongerige; als het ware was hij etende; maar wanneer hij ontwaakt, is zijn ziel nuchter; met den dromende hongerige als het ware etende, wordt de dwaalmening en het dwaalgeloof aangaande het goede aangeduid; dromen betekent de dwaalmening en het dwaalgeloof; de hongerige en als het ware etende, betekent als het ware het verlangen naar het goede om daarmee gevoed te

worden; wanneer hij ontwaakt, betekent wanneer wordt opengedekt wat het goede is; de ziel nuchter, betekent niet het verstand van het goede: eendere dingen worden gezegd van het ware, welke worden aangeduid met: Wanneer een dorstige droomt, was hij als het ware drinkende; maar wanneer hij ontwaakt, zie, hij is mat, en zijn ziel is begerende [*appetens*]; met den dorstige en als het ware drinkende terwijl hij droomt, wordt aangeduid de mening en het geloof alsof van het ware; maar wanneer hij ontwaakt, zie, hij is mat, en zijn ziel is begerende, betekent dat het nochtans niet het ware is, maar het valse; met de ziel daar wordt aangeduid het geloof van het valse vanuit het niet-verstane ware; want het boze en het valse, evenals het goede en het ware, zijn des geloofs en des verstands, wanneer zij van de allene denking zijn; want de mens kan denken, zoals hij kan verstaan en vandaar geloven, dat het boze het goede is, zoals dat het valse het ware is; zodanig zijn al degenen die in valse dingen van leer zijn, en alleen geloof hebben door leermeesters en boeken, en niet denken of het valse en boze dingen zijn, gelovende dat het ware en goede dingen zijn, omdat ze bevestigd kunnen worden, niet wetende dat het valse en het boze evenzeer bevestigd kunnen worden als het ware en het goede. Bij denzelfde: *“Indien gij uw ziel zult hebben geuit voor den hongerige, en de verslagen ziel zult hebben verzadigd, zo zal in de duisternis uw licht opgaan, en uw donkerheid zoals de middag”*, LVIII: 10; voor den hongerige de ziel uiten, en de verslagen ziel verzadigen, betekent hem die daarnaar verlangde, enig goede en enig ware leren; met den hongerige wordt aangeduid hij die het goede verlangt, en met den verslagene hij die het ware verlangt; en met de ziel uiten wordt aangeduid die dingen leren, aldus vanuit het verstand, de leer, en het geloof; dat aan hen die in de onwetendheid zijn, maar nochtans in het verlangen, het verstand van het ware en het goede zal worden gegeven, wordt aangeduid met: In de duisternis zal uw licht opgaan, en uw donkerheid zoals de middag; de duisternis en de donkerheid zijn de onwetendheid van het ware en het goede; het licht en de middag zijn het verstand ervan. In de Klaagliederen: *“Het gehele volk, zij zijn zuchtende, zoekende brood; zij hebben hun verlangenswaardige dingen gegeven voor spijs, om de ziel te verkwikken; verre is van mij de vertroostende, de mijn ziel verkwikkende; mijn zonen zijn verwoest geworden, deswege dat de vijand de overhand heeft gekregen; mijn priesters en mijn ouderen in de stad hebben den geest gegeven, omdat zij spijs voor zich hebben gezocht waarmede zij hun ziel mochten verkwikken”*, I: 11, 16, 19; deze dingen zijn gezegd aangaande de Kerk waarin niet langer het ware en het goede der leer is, weswege haar mensen die deze dingen verlangen, beginnen af te nemen; het ontbreken van het goede en het ware in de leer, en

het verlangen daarnaar om het leven des geloofs en des verstands te voeden, wordt aangeduid met: Het gehele volk, zij zijn zuchtende, zoekende brood; zij hebben de verlangenswaardige dingen gegeven voor spijs, om de ziel te verkwikken; het ontbreken wordt aangeduid met de zuchtenden; het verlangen naar het goede met de brood zoekenden; het verlangen naar het ware met hun verlangenswaardige dingen geven voor spijs; de voeding van het geloof en het verstand met om de ziel te verkwikken: dat er niet enige voeding van het geloof en het verstand is, omdat er niet langer ware dingen zijn vanwege de boze dingen des levens, wordt aangeduid met: Verre is van mij de vertroostende, de mijn ziel verkwikkende, mijn zonen zijn verwoest geworden, deswege dat de vijand de overhand heeft gekregen; de zonen verwoest betekenen niet langer de ware dingen; de vijand die de overhand heeft gekregen, betekent het boze uit de hel, aldus het boze des levens; dat er niet langer enigen zijn die het goede en het ware leren, wordt daarmee aangeduid dat mijn priesters en ouderen in de stad den geest hebben gegeven; de priesters betekenen hen die het goede leren, de ouderen hen die het ware leren; de stad betekent de leer; en den geest geven, dat zij er niet langer zijn; dat zij ook niet enige geestelijke voeding hebben, wordt aangeduid met: Omdat zij spijs voor zich hebben gezocht, waarmee zij hun ziel mochten verkwikken. In de Klaagliederen: *“Tot hun moeders zeggen zij: Waar is koren en wijn; wanneer zij in onmacht zinken zoals de doorboorde in de straat der stad, wanneer hun ziel wordt uitgestort over den schoot hunner moeders”*, II: 12; met deze dingen worden eendere dingen aangeduid als boven, namelijk dat er een zodanige verlating der Kerk is vanwege het ontbreken van het goede en het ware in de leer, zodat het geestelijk leven daar in onmacht zinkt en vergaat; met de moeders worden de ware dingen der Kerk aangeduid; dat zij tot dezelve zeggen: Waar is koren en wijn, betekent waar is nu het goede der leer en het ware ervan; dat over den schoot der moeders hun ziel wordt uitgestort, betekent dat het geestelijk leven in onmacht zinkt en vergaat vanwege de verlating tengevolge van het ontbreken der waarheden; omdat onder de ziel het leven des geloofs en des verstands van het goede en het ware wordt verstaan, zijnde het geestelijk leven van den mens, wordt gezegd dat zij in onmacht zinken zoals de doorboorde in de straat der stad; met den doorboorde wordt degene aangeduid die vergaat door de valse dingen, en met de straat der stad wordt het ware der leer aangeduid. Bij Jona: *“Toen mijn ziel over mij in onmacht zonk”*, II: 8; daar wordt gehandeld over de verzoeking, en daarmee dat zijn ziel over hem in onmacht zonk, wordt aangeduid dat het ware met het geloof en verstand begon te verdwijnen. Bij David: *“Van onwaardigheid is mijn oog weggeteerd,*

mijn ziel, en mijn buik”, Psalm XXXI: 10. Bij denzelfde: *“Ingekromd is tot het stof mijn ziel, onze buik kleeft aan de aarde”*, Psalm XLIV: 26; de staat der verzoeken wordt met deze dingen eveneens beschreven; met het oog wordt het verstand aangeduid, met de ziel het geloof en het verstand van het ware; met den buik het geloof en het verstand van het goede; dat dit met den buik wordt aangeduid, is omdat de buik het voedsel opneemt, en met de spijs en het brood wordt aangeduid dat wat het goede voedt, hier dat wat het verstand en het geloof voedt; het ontbreken ervan in de verzoeking, wordt aangeduid met wegteren van onwaardigheid, en met ingekromd worden tot het stof, en aan de aarde kleven. Bij Mozes: *“Zij zeiden: Nu is onze ziel dor, niet wat ook dan alleen tot het manna onze ogen”*, Num. XI: 6; aangezien met het manna wordt aangeduid de geestelijke voeding, is het ook het geloof en het verstand of het inzicht van den mens, welke geestelijk worden gevoed; en omdat het voor de zonen Israëls geen natuurlijke voeding was, welke zij evenwel verlangden, zeiden zij derhalve: *Onze ziel is dor; niet wat ook dan alleen tot het manna onze ogen; met de dorre ziel wordt aangeduid het in onmacht zinkende leven des geloofs en des verstands, wanneer er niet tevens de natuurlijke voeding is; met niet wat ook dan alleen tot het manna onze ogen, wordt aangeduid dat het alleen geestelijke voeding is; en omdat zij daarvan walgden, werd hun het vlees gegeven van de kwakkelen of de selav, met welker vlees de natuurlijke voeding wordt aangeduid. In het Eerste Boek van Samuël: “Channah zeide tot Eli: Ik heb mijn ziel uitgegoten vóór Jehovah”*, I: 15; met de ziel vóór Jehovah uitgieten, wordt aangeduid de denkingen van zijn animus en hart uiten. Bij de Evangelisten: *“Zijt niet bezorgd voor uw ziel, wat gij eten en wat gij drinken zult, noch voor het lichaam, waarmede gij u bekleeden zult; is de ziel niet meer dan het voedsel, en het lichaam dan het bekleedsel”*, Matth. VI :25; Lukas XII: 22, 23; hoewel deze dingen aangaande het leven des lichaams zijn gezegd, betekenen zij nochtans zulke dingen die van het leven des geestes zijn; want alle dingen van den zin der letter des Woords, welke natuurlijk is, bevatten in zich een inwendigen zin, welke geestelijk is; in dezen zin wordt met eten, drinken, en met voedsel, de geestelijke voeding aangeduid, zijnde de voeding des geloofs, en met haar de voeding des verstands, vanwaar het inzicht in de geestelijke dingen is; vandaar wordt gezegd: *Zijt niet bezorgd voor uw ziel wat gij eten en wat gij drinken zult; is de ziel niet meer dan het voedsel; eten is verstandelijk, aldus geestelijk, het goede doorvatten; drinken is verstandelijk, aldus geestelijk, het ware doorvatten; en het voedsel is het goede en het ware vanuit dewelke de voeding is; met het lichaam bekleeden en met het bekleedsel wordt aangeduid het ware dat het goede der liefde en des*

wils bekleedt; met het bekleedsel wordt dat ware aangeduid, en met het lichaam wordt het goede der liefde aangeduid, zijnde het goede des wils. Bij David: *“Mijn ziel, in het midden der leeuwen lig ik; in vlam gezet worden de zonen des mensen”*, Psalm LVII: 5; met de ziel wordt ook hier het geestelijk leven aangeduid, hetwelk het leven des geloofs is, aldus eveneens het leven des verstands; want het verstand wordt geformeerd vanuit de ware dingen, en bestaat vanuit dezelve, zoals ook het geloof; omdat deze met de ziel worden aangeduid, en daar wordt gehandeld over de verwoesting van het ware, wordt derhalve gezegd: In het midden der leeuwen lig ik; met de leeuwen worden aangeduid de valse dingen vernietigende de ware dingen der Kerk; ook wordt gezegd: In vlam gezet worden de zonen des mensen; met de zonen des mensen worden de ware dingen der leer en der Kerk aangeduid, en wanneer deze door de lichamelijke liefde in beslag worden genomen, en zo vergaan, wordt gezegd dat zij in vlam worden gezet. Bij Mozes: *“Abraham sprak met de zonen Cheths: Indien het is met uw ziel, dat ik mijn dode begrave”*, Gen. XXIII: 8; de ziel betekent daar de denking vanuit het ware; maar die dingen zijn in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 2930, ontvouwd. Bij Jeremia: *“De liefhebbers zullen u verafschuwen, uw ziel zullen zij zoeken”*, IV: 30; onder de liefhebbers worden degenen verstaan die in de liefde van het boze zijn; met de ziel wordt aangeduid het geloof en het verstand van het ware willen vernietigen door de valse dingen van het boze. Bij Ezechiël: *“Javan en Thubal met de ziel des mensen en vaten van brons dreven zij koophandel”*, XXVII: 13; deze dingen betreffen Tyrus, waarmede wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van de erkentissen van het ware en het goede; met den koophandel wordt de verwerving en de vergemeenschapping ervan aangeduid; met Javan en Thubal wordt de uitbeeldende uitwendige eredienst aangeduid, en met de ziel des mensen wordt aangeduid de wetenschap van het ware in den natuurlijken mens, en met de vaten van brons de wetenschap van het goede in den natuurlijken mens; de wetenschap van het natuurlijk ware wordt ook aangeduid met *de zielen der mensen* in Apoc. XVIII: 13; onder de zielen der mensen worden eigenlijk de slaven of de knechten verstaan, met wie ook in den geestelijken zin worden aangeduid de wetenschappelijke ware dingen van den natuurlijken mens, den geestelijken van dienst zijnde. v. Aangezien het leven des geloofs, en eveneens het leven des verstands van den mens, vanuit het Goddelijk Ware is, wordt daarom ook het Goddelijk Ware met de ziel aangeduid, zoals kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Ik zal hen planten in dit land, in waarheid, in mijn ganse hart, en in mijn ganse ziel”*, XXXII: 41; omdat het twee dingen zijn die voortgaan uit den Heer, het

Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, en deze opgenomen zijnde door de Engelen des Hemels en door de mensen der Kerk het hemelse leven bij hen maken, kan daaruit vaststaan, wat er wordt aangeduid met hen planten in het ganse hart en in de ganse ziel, namelijk dat het is in Zijn Goddelijk Goede en in Zijn Goddelijk Ware, want het hart betekent het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en de ziel het Goddelijk Ware. Bij denzelfde: *“Jehovah heeft gezworen bij Zijn ziel”*, LI: 14; Amos vi: 8; van Jehovah wordt gezegd dat Hij zweert bij Zijn ziel, wanneer Hij bevestigt door Zijn Goddelijk Ware; zweren immers betekent bevestigen, en de ziel van Jehovah het Goddelijk Ware. Bij David: *“Jehovah beproeft den gerechte; den goddeloze en hem die het geweld liefheeft, haat Zijn ziel”*, Psalm xi: 5; met de ziel van Jehovah wordt hier eveneens het Goddelijk Ware aangeduid, want met den gewelddadige wordt in het Woord aangeduid een ieder die het Goddelijk Ware geweld aandoet; en omdat dit geschiedt door het valse van het boze, wordt derhalve dit aangeduid met den goddeloze en met hem die het geweld liefheeft. Bij Jesaja: *„Mijn uitverkorene in Wien Mijn ziel een welbehagen heeft; Ik heb Mijn geest op Hem gegeven”*, XLII: 1; deze dingen betreffen den Heer, Die onder den Uitverkorene van Jehovah wordt verstaan; en omdat met den geest van Jehovah die op Hem gegeven is, het Goddelijke voortgaande wordt aangeduid, wordt derhalve met de ziel van Jehovah, welke een welbehagen in Hem heeft, het Goddelijk Ware aangeduid; in dit Goddelijke immers was de Heer ten aanzien van Zijn Menselijke in de wereld. Bij Jeremia: *“Jehovah zeide: Al stond Mozes en Samul vóór Mij, Mijn ziel is niet jegens dit volk”*, xv: 1; met Mozes en Samuël wordt in den uitbeeldenden zin het Woord aangeduid; en omdat het Woord het Goddelijk Ware is, en onder het volk daar de zonen Israëls worden verstaan, bij wie niet enig Goddelijk Ware was of dan vervalst en verechtbreukt, wordt gezegd: Mijn ziel is niet jegens dit volk. Bij denzelfde: *“Zal Mijn ziel wraak nemen”*, v: 9, 29; ook hier wordt onder de ziel van Jehovah het Goddelijk Ware verstaan; wanneer de Heer vanuit dit Gericht houdt, wordt gezegd dat Zijn ziel zal wraak nemen: iets eenders wordt aangeduid met den Zoon des mensen Die Gericht zal houden; de Zoon des mensen is eveneens de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware. Bij denzelfde: *“Laat kastijding toe, Hierosolyma, opdat niet Mijn ziel van u worde afgewrongen, en Ik u stelle tot een woestheid”*, vi: 8; met Hierosolyma wordt de Kerk ten aanzien van de leer aangeduid; met kastijding toelaten wordt aangeduid tucht aannemen; met opdatniet Mijn ziel van u worde afgewrongen, wordt aangeduid opdat niet het Goddelijk Ware terugtrede van hen; en met tot woestheid stellen wordt aangeduid opdat niet de Kerk verlaten worde ten aanzien van elk ware. Bij

Jesaja: *“Jehovah, gevende een ziel aan het volk op de aarde, en een geest aan hen die daarop wandelen”*, XLII: 5; met de ziel die Jehovah geeft aan het volk op de aarde, wordt aangeduid het Goddelijk Ware uit den Heer voor hen die van Zijn Kerk zullen zijn; met den geest dien Jehovah zal geven aan hen die daarop wandelen, wordt het leven volgens het Goddelijk Ware aangeduid; wandelen betekent leven. VI. Aangezien met de ziel, waar het den Heer betreft, het Goddelijk Ware wordt aangeduid, wordt vandaar met de ziel ook het geestelijk Leven vanuit het Ware aangeduid; bij Mozes: *“De ziel van alle vlees, het bloed is zij”*, Levit. XVII: 14; omdat het laatste leven van den mens, zijnde het leven van zijn lichaam, bestaat in bloed, wordt derhalve gezegd dat de ziel van alle vlees, dat is, zijn leven, zijn bloed is: doch omdat in de afzonderlijke dingen des Woords een geestelijke zin is, en in dien zin met het bloed het ware der leer vanuit het Woord wordt aangeduid, wordt derhalve eveneens dat met de ziel des vlezes aangeduid: dat het bloed betekent het ware der leer vanuit het Woord, zijnde het Goddelijk Ware, zie men boven in n. 328, 329, 476: aangezien het bloed dat betekende, was het derhalve den zonen Israëls verboden bloed te eten, en werd derhalve het bloed der branden slachtoffers gesprenkeld rondom het altaar, en geschiedden door het bloed de heiligingen en eveneens de inwijdingen; voorts werd ook door het bloed het verbond van den God Israëls, dat is, van den Heer, met het volk aangegaan, en is eveneens uit den Heer het nieuwe verbond met de huidige Kerk aangegaan; en daarom werd het bloed des Heren genoemd het bloed des verbonds, dat is, der verbinding met den Heer, en dit omdat het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer verbindt: uit deze dingen nu blijkt, waarom het bloed de ziel wordt geheten: ter oorzaak van deze betekenis van het bloed is het, dat het van den oudsten tijd af verboden is geweest bloed te eten, zoals kan vaststaan bij Mozes: *“Al het kruipende dat levend is, zij u tot spijs; doch het vlees met zijn ziel, zijn bloed, zult gij niet eten”*, Gen. IX: 3, 4; hier wordt eveneens gezegd, dat het bloed de ziel des vlezes is, en het was verboden dit te eten, omdat met het eten van het bloed de ontwijding van het ware wordt aangeduid. Bij denzelfde: *“Een ieder die enig bloed zal geheten hebben, Ik zal mijn aangezichten stellen tegen de bloed-etende ziel, om haar uit te roeien vanuit het midden haars volks: want de ziel van het bloed, in het bloed is zij; derhalve heb Ik het gegeven op het altaar, om verzoening te doen over uw zielen deswege dat het bloed zelf voor de ziel verzoening zal doen”*, Levit. XVII: 10, 11; omdat de ziel evenals het bloed betekent het ware vanuit het Woord, zijnde het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, en omdat alle eredienst des Heren geschiedt door het Goddelijk Ware, wordt derhalve gezegd: Omdat de ziel des

vlezes in het bloed is, derhalve heb Ik het gegeven op het altaar; bloed geven op het altaar betekent den eredienst vanuit het Goddelijk Ware; en aangezien alle bevrijding uit de boze en de valse dingen, zijnde de verzoening, geschiedt door het Goddelijk Ware en door het leven volgens hetzelfde, wordt derhalve gezegd: Om verzoening te doen over uw zielen, deswege dat het bloed zelf voor de ziel verzoening zal doen. Bij denzelfde: *“Voorwaar het bloed vanuit uw zielen zal Ik eisen, van de hand van alle wilde dier zal Ik het eisen, vooral van de hand des mensen, van de hand van den man zijns broeders zal Ik de ziel des mensen eisen”*, Gen IX: 5; dat hier onder het bloed, en eveneens onder de ziel, het geestelijk leven van den mens wordt verstaan, zijnde het leven volgens het Goddelijk Ware, kan hieruit vaststaan, dat hij die dat leven uitblust, met een eeuwig dood te gronde gaat; dat leven immers blust geen ander uit dan hij die in het helse boze en valse is; maar deze dingen zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN. VII. Dat met de levende ziel het leven in het algemeen wordt aangeduid, kan vaststaan uit de plaatsen, waar de beesten, vogels, kruipende dingen en vissen levende zielen worden genoemd, zoals in de volgende: *“God zeide: Dat de wateren doen voortkruipen het kruipende, de levende ziel; God schiep de grote walvissen, en alle levende ziel, kruipende, welke de wateren deden voortkruipen”*, Gen. I: 20, 21. *“God zeide: Dat de aarde levende ziel voortbrenge volgens haar soort, het beest en het wilde dier”*, Gen. I: 24. *“Jehovah bracht tot den mens alle beest des velds, en allen vogel der hemelen, om te zien wat hij het zou noemen: en al wat de mens dit noemde, de levende ziel, dat was zijn naam”*, Gen. II: 19. *“Alle levende ziel, die zwemt, overal waarheen de rivieren zullen komen, zal leven; deswege wordt veel vis”*, Ezech. XLVII: 9. *“Alle levende ziel is gestorven in de zee”*, Apoc. XVI: 3; met alle dieren worden in den geestelijken zin aangeduid de dingen die van den natuurlijken mens en van diens leven zijn; en omdat met het leven van den natuurlijken mens, zijnde het leven in laatsten, het leven in de gehele samenvatting wordt aangeduid, is het vandaar, dat zij levende zielen worden geheten. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat in het Woord wordt aangeduid met de ziel, namelijk het leven van den mens, zowel het natuurlijke als het geestelijke van hem, aldus zowel van diens lichaam als van diens geest: daaruit kan men zien, welk een verdraaide voorstelling er is opgevat aangaande des mensen ziel, eerst door de geleerden, en daarvandaan door het gemene volk, namelijk dat zij enig ondeelbaar zijnde [*ens individuuum*] is, zetelende op een of andere plaats van het lichaam, hetzij in het cerebrum, hetzij in het hart, hetzij elders; en dat dit door den dood losgemaakt van den mens, zonder lichaam is, en zonder zin- en beweegzetels, zodanige als het lichaam heeft, en dat deze op

hetzelve zullen toetreden ten dage van het Laatste Gericht; voorts dat het ondertussen een zeker fladderende in den aether is, of verblijvende in een zeker ergens, in afwachting van zijn toevoegsel, zijnde het lichaam: dit nu is de voorstelling der wereld aangaande de ziel van den mens, terwijl toch onder de ziel in het Woord niets zodanigs wordt verstaan, maar het leven van den mens wordt verstaan, hetwelk nooit bestaat afgescheiden van een lichaam, maar in een lichaam; want het lichaam is de uitwendige vorm van dat leven hetwelk de ziel wordt genoemd, uitvoerende haar beschikkingen en wenken in de ene en de andere Wereld, zowel de natuurlijke waarin de mensen leven, als de geestelijke waarin de geesten en de Engelen leven: en omdat het Goddelijke voortgaande uit den Heer het leven van allen maakt, wordt derhalve dit met de ziel in den hemelsen zin aangeduid. Omdat het Goddelijke voortgaande, overal waar het komt, een beeld des Heren formeert, aldus Engelen en geesten formeert, opdat zij menselijke vormen zijn volgens de opneming, volgt nu daaruit, dat onder de levende ziel na den dood moet worden verstaan de geest ervan, die mens is zowel naar ziel als naar lichaam, naar de ziel waarmede hij heerst over het lichaam, en naar het lichaam waarmede de ziel haar beschikkingen in de Wereld waarin hij is, uitvoert.

751. Hierom verheugt u, gij Hemelen, en gij die daarin woont; dat dit de zaliging betekent, en vandaar de vreugde van hen die geestelijk worden door de opneming van het Goddelijk Ware, staat vast uit de betekenis van zich verheugen, zijnde de vreugde vanwege de zaliging; uit de betekenis van de Hemelen, zijnde de geestelijken, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de wonenden, zijnde zij die leven, hier geestelijk; dat wonen leven betekent, zie men boven, n. 133, 479, 662. Dat de Hemelen de geestelijken betekenen, is omdat al degenen die in de Hemelen zijn, geestelijk zijn; en omdat de mensen die geestelijk zijn geworden, eender in de Hemelen zijn, hoewel zij ten aanzien van het lichaam in de wereld zijn, worden derhalve onder de in de Hemelen wonenden niet alleen de Engelen verstaan, maar ook de mensen: elk mens immers, bij wien het innerlijk gemoed, hetwelk het geestelijk gemoed wordt genoemd, geopend is, is in de Hemelen, ja zelfs verschijnt hij ook somtijds tussen de Engelen in de Hemelen; dat het aldus is, is in wereld nog onbekend; en daarom moet men weten, dat de mens ten aanzien van zijn geest tussen de geesten en de Engelen is, en wel in dat gezelschap van hen, waarin hij zal komen na den dood; de oorzaak hiervan is deze, dat het geestelijk gemoed van den mens geheel en al is geformeerd naar het beeld des Hemels, en wel dermate dat hij een Hemel in kleinsten vorm kan zijn; en daarom is hij niet ergens anders dan waar zijn vorm is, en dit hoewel dat gemoed nog in het lichaam

is; maar deze dingen zijn beter toegelicht in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 51 tot 58, waar het is getoond, dat iedere Engel, en eveneens ieder mens, ten aanzien van zijn innerlijke dingen, indien deze geestelijk is, een Hemel in kleinsten vorm is, overeenstemmend met den Hemel in den grootsten vorm. Vandaar is het, dat in het Woord waar gehandeld wordt over de schepping van den Hemel en de aarde, in het gemeen de inwendige en de uitwendige Kerk wordt verstaan, voorts in het bijzonder de inwendige en de uitwendige mens, of de geestelijke en de natuurlijke. Hieruit kan vaststaan, dat met de Hemelen en de daarin wonenden, allen daar worden aangeduid, voorts de mensen die geestelijk worden door de opneming van het Goddelijk Ware met leer en leven.

752. Wee dengenen die de aarde en de zee bewonen; dat dit de weeklacht betekent over hen die louter natuurlijk en zinlijk worden, staat vast uit de betekenis van wee, zijnde de weeklacht, waarover boven n. 531; uit de betekenis van hen die de aarde en de zee bewonen, zijnde de louter natuurlijken en zinlijken; want wanneer met de in de Hemelen wonenden de geestelijken worden aangeduid, worden met hen die de aarde en de zee bewonen de natuurlijken en de zinlijken aangeduid; het natuurlijk en het zinlijk gemoed immers is beneden het geestelijk gemoed, zoals de aarde en de zee beneden de Hemelen zijn; en eveneens verschijnen in de geestelijke Wereld de Hemelen op verhevenheden, en ver beneden die de landen en de zeeën; en in de Hemelen wonen de geestelijken, en op de landen ver beneden hen wonen de natuurlijken, en in de zeeën de zinlijken; een ieder immers woont hoog en diep al naar zijn innerlijke dingen, welke des gemoeds worden genoemd, geopend of gesloten zijn: vandaar is het, dat in het Woord met den Hemel en de aarde op sommige plaatsen de inwendige en de uitwendige Kerk wordt aangeduid, of de geestelijke en de natuurlijke Kerk; voorts in het bijzonder de geestelijke en de natuurlijke mens, ter oorzaak hiervan, dat de Kerk in den mens is, en vandaar de mens die geestelijk is, een Kerk is. Dat hier met de aarde en de zee de louter natuurlijken en zinlijken worden aangeduid, is omdat onder de aarde hier wordt verstaan die aarde waarheen de draak was geworpen, en waarnaar de duivel nederdaalde, zoals terstond volgt; en de louter natuurlijke of uitwendige mens is daar; want de natuurlijke mens zonder den geestelijken, of de uitwendige mens zonder den inwendigen, is op de verdoemde aarde (of land) waaronder de hel is; de mens immers wordt zinlijk en natuurlijk geboren, aldus als het ware in de hel, omdat hij het wordt in boze dingen van elk geslacht; doch door de wederverwekking wordt hij geestelijk, en door dezelve wordt de mens uit de hel getrokken, en verheven

tot den Hemel door den Heer; vandaar is het, dat deze weeklacht is over hen die louter natuurlijk en zinlijk zijn. Dat het een weeklacht is over dezen, is omdat degenen worden verstaan die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, aldus zij die zeggen dat zij in het geloof zijn, hoewel zij in geen leven des geloofs zijn; dat die louter natuurlijk en zinlijk worden, is boven in nr. 714, 739 getoond; die worden ook onder den draak en zijn engelen, en onder de oude slang verstaan; hier echter zij die zich gemakkelijk door den draak en zijn engelen laten verleiden: dezen dus zijn het, van wie wordt gezegd Wee dengenen die de aarde en de zee bewonen. Dat met den Hemel en de aarde wordt aangeduid de inwendige Kerk, welke geestelijk is, en de uitwendige Kerk, welke natuurlijk is, zie men boven in n. 304; dat met de aarde (of het land) ook de verdoemenis wordt aangeduid, n. 742: dat met de zeen de uitersten van des mensen leven worden aangeduid, welke de zinlijke dingen worden genoemd, n. 275, 342, 511: dat zij ook de hellen beteken, n. 537, 538.

753. Omdat de duivel tot u is afgekomen; dat dit betekent omdat zij de boze dingen vanuit de hel opnemen, staat vast uit de betekenis van den duivel, zijnde de hel vanuit welke de boze dingen zijn, waarover boven nr. 740; en uit de betekenis van tot hen afkomen (of nederdalen), wanneer het den duivel betreft, zijnde tussen hen zijn, hen verleiden, en door hen opgenomen worden; onder hen tot wie de duivel is nedergedaald, worden degenen verstaan die de aarde en de zee bewonen, met wie de louter natuurlijken en zinlijken worden aangeduid, die zodanig zijn geworden omdat zij het leven des geloofs hebben verworpen, hetwelk de naastenliefde wordt genoemd; en zij die dit verwerpen uit godsdienst, gelovende en zeggende in hun hart, dat daden niets tot het heil toedoen, maar alleen het geloof, en de vroomheid in den eredienst, blijven natuurlijk, ja zelfs worden zinlijk, voor zoveel als zij de goede dingen met de daad of de daden verwerpen, en zich overgeven aan de wellusten die opkomen uit de liefden van zich en van de wereld; omdat dezen natuurlijk blij ven, ja zelfs zinlijk worden, nemen zij de vanuit de hel opklimmende boze dingen met het verkwikkelijke op, want de natuurlijke mens is in dezelve vanuit geboorte, en indien hij niet ook geestelijk wordt, blijft hij in dezelve; want wanneer de mens geestelijk wordt, heeft hij gemeenschap met de Hemelen, en neemt hij daaruit de goede dingen op, en de goede dingen verwijderen, door den Hemel uit den Heer, de boze dingen, hetgeen enig en alleen geschiedt door een leven volgens de geboden vanuit dhet Woord.

754. Hebbende groten toorn; dat dit betekent den haat tegen de geestelijke ware en goede dingen, zijnde des geloofs en des levens vanuit het Woord,

bijgevolg tegen hen die in dezelve zijn, staat vast uit de betekenis van den groten toorn, wanneer het den duivel betreft, zijnde de haat; de toorn immers betekent, wanneer het den Heer betreft, den ijver, waarin evenwel van binnen de Hemel is; doch wanneer het den duivel betreft, is het de haat, waarin van binnen de hel is; dat deze en andere dingen meer met den toorn en de ontsteking worden aangeduid, zie men boven in nr. 413, 481 einde, 647, 693. Dat de haat van den duivel er een is tegen de geestelijke ware en goede dingen, is omdat de louter natuurlijke ware en goede dingen volstrekt tegengesteld zijn aan dezelve; de louter natuurlijke ware en goede dingen immers zijn in hun wezen vals en boos, hoewel zij voor hen die louter natuurlijk en zinlijk zijn, verschijnen als waar en goed, omdat de goede dingen ervan de wellusten en verkwikkelijkheden zijn die opwellen vanuit de liefden van zich en van de wereld, en de ware dingen ervan de dingen zijn welke die goede dingen begunstigen; en omdat die liefden van zich en van de wereld vanuit de hel zijn, zijn zij derhalve in hun wezen boos en vals: doch de geestelijke ware en goede dingen zijn in hun wezen waar en goed, omdat de goede dingen verkwikkelijkheden zijn opwellende vanuit de liefde tot den Heer en vanuit de liefde jegens den naaste, en de ware dingen zijn die welke de goede dingen leren; en omdat deze ware en goede dingen door den Hemel vanuit den Heer zijn, worden zij derhalve geestelijk genoemd; alles immers wat voortgaat vanuit den Heer, wordt geestelijk genoemd: en aangezien de mens deze ware en goede dingen niet kan opnemen, tenzij hij die gelooft en die doet, wordt er derhalve aan toegevoegd *welke zijn des geloofs en des levens vanuit het Woord*; leven vanuit het Woord is leven vanuit den Heer, want de Heer is in het Woord, ja zelfs is het Woord. Omdat nu de louter natuurlijke ware en goede dingen, welke in hun wezen vals en boos zijn, geheel en al tegengesteld zijn aan de geestelijke ware en goede dingen, welke in hun wezen waar en goed zijn, is derhalve de duivel, onder wien de hel wordt verstaan, in aanhoudenden haat tegen dezelve; vandaar is het, dat vanuit de hellen haten van verschillend geslacht aanhoudend opklimmen, en omgekeerd vanuit de Hemelen geestelijke liefden ook van verschillend geslacht nederdalen; en dat er tussen de haten der hellen en tussen de liefden der Hemelen een evenwicht is, waarin de mensen in de wereld worden gehouden, ter oorzaak hiervan dat zij vanuit het vrije volgens de rede kunnen handelen; deswege nemen zij die niet leven vanuit het Woord, maar vanuit de wereld, omdat zij natuurlijk blijven, vanuit de hel de boze en daaruit de valse dingen op, en vanuit dezelve vatten zij haat op tegen de geestelijke ware en goede dingen: hun haat verschijnt weliswaar niet in de wereld, omdat die van binnen in hun geest

verborgen schuilt, doch hij wordt geopenbaard na den dood, wanneer zij geesten worden; dan blaken zij tegen hen die in de geestelijke ware en goede dingen zijn, van zulk een groten haat, dat het niet kan worden beschreven; het is een dodelijke haat; zodra zij immers een Engel zien, die in deze ware en goede dingen is, ja zelfs indien zij den Heer slechts horen noemen, uit Wien die ware en goede dingen zijn, zo komen zij terstond in de woeden van den haat, en zij voelen niets dat verkwikkelijker is dan genen te achtervolgen, hen boos te doen; en omdat zij het lichaam van hen niet kunnen vermoorden, trachten zij met een brandend hart de ziel van hen te vermoorden. Dat gezegd wordt: Wee dengenen die de aarde en de zee bewonen, omdat de duivel tot u is afgekomen, hebbende groten toorn, is omdat na het Laatste Gericht de staat der geestelijke wereld geheel en al is veranderd; vóór het Gericht was het hun die een burgerlijk en zedelijk leven in uitwendige dingen konden leiden, hoewel zij niet geestelijk waren, toegelaten voor zich als het ware hemelen te formeren, en daar zodanige wellusten als in de wereld te genieten; doch nadat het Laatste Gericht is voltrokken, wordt dit dan niet langer toegelaten; nu immers wordt een ieder volgens zijn leven gevoerd, hij die louter natuurlijk is, tot de hel, en hij die geestelijk is tot den Hemel: dit is het eveneens, dat de draak en zijn engel vanuit den Hemel ter aarde is geworpen, namelijk dat het hun eerst gegeven was verbinding te hebben met de Engelen die in de laatste Hemelen waren, en deswege zich zulke hemelen te formeren; nu wordt dit niet langer toegestaan. Dit dus is het, wat in het bijzonder wordt verstaan onder den haat tegen hen die in de geestelijke ware en goede dingen zijn, welke haat wordt aangeduid met den groten toorn dien de duivel heeft tegen hen die de aarde en de zee bewonen.

755. Wetende dat hij een geringen tijd heeft; dat dit betekent omdat de staat veranderd is, staat vast uit de betekenis van den tijd, zijnde de voortschrijdende staat des levens, waaronder boven n. 571, 610, 664, 673; vandaar wordt daarmede dat hij een geringen tijd heeft, aangeduid dat de vorige staat veranderd is; de vorige staat immers wordt daarmede beschreven, dat de draak en zijn engel werden gezien in den Hemel, doch de latere staat wordt daarmede beschreven dat zij na den strijd van Michaël en zijn Engelen, ter aarde werden geworpen; hoedanig deze staat is, werd in het vlak voorafgaande Artikel in het kort gezegd; doch de beschrijving van dezen staat zal uitvoeriger worden gegeven na het einde van dit Werk ²⁴).

²⁴ Zie voetnoot pagina 651.

756. Vers 13, 14. *En toen de draak zag dat hij geworpen was op de aarde, heeft hij vervolgd de vrouw die den manlijk had gebaard. En gegeven zijn aan de vrouw twee vleugels eens groten arends, opdat zij zou vliegen tot de woestijn tot haar plaats, waar zij zou worden gevoed daar een tijd en tijden en de helft van een tijd buiten het aangezicht der slang.* En toen de draak zag dat hij geworpen was op de aarde, betekent toen de godsdienst van het geloof-alleen, gescheiden van het leven der naastenliefde, niet werd erkend, maar voor minderwaardig gehouden: heeft hij vervolgd de vrouw die den manlijke had gebaard, betekent dat zij die onder den draak worden verstaan, vanuit haat en vijandigheid de Kerk welke Nova Hierosolyma is, verwierpen en belasterden, omdat zij de leer des levens heeft: en gegeven zijn aan de vrouw twee vleugels eens groten arends, betekent het geestelijk inzicht en de geestelijke omzichtigheid, welke uit den Heer wordt gegeven aan hen die van deze Kerk zijn: opdat zij zou vliegen tot de woestijn tot haar plaats, betekent nog onder weinigen, wijl onder hen die niet in het leven der naastenliefde zijn, en vandaar ook niet in de ware dingen: opdat zij daar zou worden gevoed een tijd en tijden en de helft van een tijd buiten het aangezicht der slang, betekent totdat de Kerk groeit en komt tot haar volheid.

757. En toen de draak zag dat hij geworpen was op de aarde; dat dit betekent toen de godsdienst van het geloof-alleen, gescheiden van het leven der naastenliefde, niet werd erkend, maar voor minderwaardig gehouden, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde bemerken en doorvatten; uit de betekenis van den draak, zijnde zij die het leven voor niets achten in de Kerk; en omdat dit voornamelijk diegenen doen die de leer hebben dat het geloof-alleen rechtvaardigt, en in het geheel niet het leven des geloofs, zijnde de naastenliefde, waarover boven n. 714, 715, 716, 718, 737, wordt vandaar hier met den draak aangeduid de godsdienst van het geloof-alleen gescheiden van het leven der naastenliefde; en uit de betekenis van geworpen op de aarde, zijnde dat hij gescheiden is van den Hemel en ter helle verdoemd, waarover boven n. 739, 742, 746; dat hier met op de aarde geworpen zijn, wordt aangeduid dat die godsdienst niet werd erkend maar voor minderwaardig gehouden, is omdat als iets van godsdienst of van leer niet samenstemt met het ware en het goede, hetzelfde dan van den Hemel wordt gescheiden, en niet langer erkend, maar voor minderwaardig gehouden; dit geschiedt eerst in de geestelijke wereld, en daarna in de natuurlijke wereld; want in zulke dingen die des Hemels en der Kerk zijn, handelt de ene en de andere wereld één; de mens immers, die in de natuurlijke Wereld leeft, kan over de geestelijke dingen niet anders denken dan zoals de Engelen en de geesten bij hem denken, aangezien

de geestelijke dingen zijn boven de natuurlijke denking van den mens, en de dingen die boven zijn, hangen af van den invloed, hoewel slechts diegenen hem opnemen, die innerlijk geestelijk zijn, zijnde zij die in de aandoening van het ware terwille van het ware zijn, zijnde ook zij die leven volgens de ware dingen; door dezen wordt de godsdienst des geloofs die gescheiden is van het leven der naastenliefde, niet erkend, maar voor minderwaardig gehouden; anders door hen die niet worden aangedaan door de ware dingen dan alleen terwille van faam, eerbewijzen en gewin, bijgevolg die het leven der naastenliefde voor niets achten; dezen nemen niet enigen invloed vanuit den Hemel op, en daarom maken zij een met de hel; dezen zijn het die met den draak worden aangeduid.

758. Heeft hij vervolgd de vrouw die den manlijke had gebaard; dat dit betekent dat zij die onder den draak worden verstaan, vanuit haat en vijandigheid de Kerk welke Nova Hierosolyma is, verwierpen en belasterden, omdat zij de leer des levens heeft, staat vast uit de betekenis van vervolgen, wanneer het degenen betreft die onder den draak worden verstaan, zijnde vanuit haat en vijandigheid verwerpen en belasteren, waarover aanstonds; uit de betekenis van de vrouw, zijnde de Kerk die Nova Hierosolyma wordt genoemd, waarover boven n. 707, 721, 730; en uit de betekenis van den manlijke, zijnde de leer dier Kerk, welke de leer des levens is, waarover boven n. 724, 725; daaruit staat vast, dat “de draak heeft vervolgd de vrouw die den manlijke had gebaard”, betekent dat zij die onder den draak worden verstaan, vanuit haat en vijandigheid zullen verwerpen en belasteren de Kerk welke Nova Hierosolyma is, omdat zij de leer des levens heeft. Dat vervolgen hier betekent vanuit haat en vijandigheid verwerpen en belasteren, volgt uit deze voorafgaande dingen, dat de draak stond bij de vrouw die baren zou, opdat hij haar vrucht zou verslinden; voorts dat hij gestreden heeft met Michaël en zijn Engelen, en dat hij toen hij op de aarde was nedergeworpen, een groten toorn had, en dat hij vanuit dezen toorn, waarmede de haat wordt aangeduid, de vrouw heeft vervolgd; dat met zijn toorn de haat wordt aangeduid, zie men boven in n. 754; en verder wordt zijn haat in hetgeen volgt, daarmede beschreven dat hij vanuit zijn mond water uitwierp evenals een stroom achter de vrouw, opdat hij haar zou doen verzwelgen; en ten slotte dat hij toen hij alle dingen tevergeefs had geprobeerd, vertoornd heenging om oorlog te voeren met de overigen van haar zaad. Dat zij die onder den draak worden verstaan, zulk een haat hebben tegen hen die onder de vrouw worden verstaan, is omdat diegenen zulk een haat hebben die in het afgescheiden geloof zijn, tegen hen die in de naastenliefde zijn; en omdat zij die in het afgescheiden geloof zijn,

verbinding met de hellen hebben, hebben zij vandaar een eenderen haat als de hellen tegen de Hemelen hebben; waarvandaan deze haat is, zal in het kort worden gezegd; allen die in de hellen zijn, zijn in de liefden van zich en van de wereld, doch allen die in de Hemelen zijn, zijn in de liefden tot den Heer en jegens den naaste; en deze liefden zijn aan gene volslagen tegenovergesteld; zij die in de liefden van zich en van de wereld zijn, hebben niet dan alleen hun eigene lief, en het eigene van den mens is niet dan alleen het boze; doch zij die in de liefden tot den Heer en jegens den naaste zijn, hebben hun eigene niet lief, want zij hebben den Heer lief boven zich, en den naaste buiten zich; ook worden zij afgehouden van hun eigene, en gehouden in het eigene des Heren, hetwelk het Goddelijke is: bovendien zijn alle verkwikkelijke dingen des levens de verkwikkelijke dingen van liefden; de verkwikkelijke dingen der liefden van zich en van de wereld zijn de verkwikkelijke dingen van haat van verschillend geslacht, doch de verkwikkelijke dingen der liefden tot den Heer en jegens den naasten zijn de verkwikkelijke dingen van de naastenliefde van verschillend geslacht, en deze zijn aan gene lijnrecht tegenovergesteld; en omdat zij die in de hellen zijn, alle dingen die zij doen, vanuit de verkwikkelijke dingen hunner liefden doen, welke, zoals is gezegd, de verkwikkelijke dingen van haat van verschillend geslacht zijn, blijkt daaruit, vanwaar zulk een haat van den draak tegen de vrouw is; want onder den draak worden degenen verstaan die in de liefde van zich zijn; en daarom wordt hij de grote rossige draak genoemd; met "groot rossig" wordt die liefde aangeduid; en eveneens wordt hij duivel en satan genoemd; onder den duivel wordt verstaan al het boze dat vanuit de hel is, en onder den satan al het valse daaruit; en het boze is in den haat tegen het goede, en het valse is in den haat tegen het ware; en eveneens wordt hij de oude slang genoemd, waaronder het zinlijke wordt verstaan, zijnde het laatste van des mensen leven; en in dat zinlijke zetelt elk zodanige. Een eenderen haat hebben zij die in het afgescheiden geloof zijn, tegen hen die in de naastenliefde zijn, welke haat niet wordt geopenbaard in deze wereld, maar in de geestelijke wereld, wanneer zij geesten zijn geworden; dat die haat moordend is, en dat zij het verkwikkelijke zelf van het leven der boze geesten is, zie men boven in n. 754; maar dat een zodanig verkwikkelijke wordt verkeerd in een hels afgrijselijke, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 485 tot 490.

759. En gegeven zijn aan de vrouw twee vleugels eens groten arends; dat dit betekent het geestelijk inzicht en de geestelijke omzichtigheid, welke uit den Heer wordt gegeven aan hen die van deze Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de vrouw, zijnde de Kerk, die Nova Hierosolyma wordt genoemd,

waarover boven; bijgevolg zijnde de mensen dier Kerk; uit de betekenis van de vleugels, zijnde de geestelijke dingen, waarover boven nr 282, 283, 529; en uit de betekenis van den arend, zijnde het inzicht en de omzichtigheid, waarover ook boven n. 282; daaruit volgt, dat daarmede dat gegeven zijn aan de vrouw twee vleugels eens groten arends, wordt aangeduid het geestelijk inzicht en de omzichtigheid, welke uit den Heer wordt gegeven aan hen die van deze Kerk zijn. Wat onder deze dingen wordt verstaan, zal ook worden gezegd: aangezien allen die onder den draak en diens engelen worden verstaan, natuurlijk zijn, ja zelfs zinlijk, zoals boven is getoond, en die vanuit schijnen, welke merendeels begoochelingen zijn, redeneren, en daardoor de eenvoudigen verleiden, is het daarom gegeven aan de mensen der Kerk, welke Sancta Hierosolyma wordt genoemd, om de Goddelijke ware dingen welke in het Woord zijn, niet zinlijk, dat is, volgens de schijnen, te bezien, maar geestelijk, dat is, volgens de wezens; derhalve is de inwendige zin des Woords opgedekt, welke geestelijk is, en alleen voor hen die van die Kerk zullen zijn; vanuit dien zin verschijnt het Goddelijk Ware zodanig als het is in zijn geestelijk licht, en vanuit dit licht zodanig als het Goddelijk Ware is in zijn natuurlijk licht. Het Goddelijk Ware is het Woord; en zij die van deze Kerk zijn, worden verlicht vanuit het geestelijk licht des Woords door den invloed vanuit den Hemel uit den Heer, ter oorzaak hiervan dat zij het Goddelijke in het Menselijke des Heren erkennen, en uit Hem in de geestelijke aandoening van het ware zijn; door dezen en niet door anderen wordt het geestelijk licht, hetwelk bij voortduur invloeit door den Hemel uit den Heer bij allen die het Woord lezen, opgenomen; daarvandaan hun verlichting. Hoe de verlichting geschiedt, zal ook worden gezegd: ieder mens is ten aanzien van zijn denkingen en aandoeningen in de geestelijke Wereld, bijgevolg ten aanzien van zijn geest, want het is de geest des mensen die denkt en die wordt aangedaan; de mens die geestelijk is geworden door de wederverwekking uit den Heer, is ten aanzien van zijn geest in een hemels gezelschap; doch de natuurlijke mens, zijnde hij die niet is wederverwekt, is ten aanzien van zijn geest in een hels gezelschap; bij deze vloeien aanhoudend boze dingen in uit de hel, en eveneens worden zij met een verkwikkelijke opgenomen; bij gene echter vloeien aanhoudend goede dingen in vanuit den Hemel, en eveneens worden zij opgenomen; en omdat de goede dingen invloeien in zijn aandoening, en door de aandoening in de denking, heeft hij vandaar verlichting; het is deze verlichting, die wordt verstaan onder het geestelijk inzicht en de geestelijke omzichtigheid, welke wordt aangeduid met de arendsvleugels, die aan de vrouw zijn gegeven, waarmede zij heenvloog tot de woestijn; dezen, namelijk

de geestelijken zijn eveneens vergelijkenderwijs zoals hoogvliegende arenden; doch zij die louter natuurlijk zijn, zijn vergelijkenderwijs zoals slangen, die over den grond kruipen, en de arenden boven zich zien; en daarom ook wordt in het terstond volgende Vers de draak een slang geheten. Bovendien wordt met de arends vleugels die aan de vrouw zijn gegeven, het verstand van het ware aangeduid; want allen die van deze Kerk zijn, hebben een verlicht verstand, vanuit hetwelk zij het ware kunnen zien vanuit het licht van het ware, dat is, of het waar dan wel niet waar is; en omdat zij aldus het ware zien, erkennen zij dat, en nemen zij dat op met de aandoening welke des wils is; deswege worden de ware dingen bij hen geestelijk; bijgevolg wordt het geestelijk gemoed, hetwelk boven het natuurlijk gemoed is, bij hen geopend, en geopend zijnde neemt dit het engellijk gezicht aan, zijnde het gezicht van het ware zelf vanuit het licht ervan; daarentegen kunnen zij die niet van die Kerk zijn, zijnde zij die niet het Goddelijke in het Menselijke des Heren erkennen, en die niet het ware liefhebben omdat het het ware is, aldus geestelijk, geen verlicht verstand hebben, vanuit hetwelk zij kunnen zien of iets waar dan wel niet waar is; maar zij zien de schijnen van het ware als echte ware dingen, en zij bevestigen dezelve zoals echte ware dingen vanuit den zin der letter des Woords, in welken zin des Woords evenwel de meeste dingen schijnen van het ware zijn, welke, indien zij worden bevestigd als echte ware dingen, worden vervalst; en vervalste ware dingen zijn valse dingen; dezen zijn, omdat zij de ware dingen niet kunnen zien vanuit het licht van het ware, en zo met het verstand dezelve vatten, in een duister, ja zelfs in een blind geloof aangaande de dingen die moeten worden geloofd; en een blind geloof is zoals een oog dat slechts weinig of niets ziet; ja zelfs is een blind geloof niet geloof, maar slechts een overreding; en omdat die overreding vanuit een ander is, hetzij vanuit een leermeester, hetzij vanuit een prediker, hetzij vanuit het niet-verstane Woord, is het een historisch geloof, hetwelk natuurlijk is en niet geestelijk; omdat dezen de ware dingen niet zien, zeggen zij ook en willen zij, dat de leerstellige dingen der Kerk niet met enig verstand moeten worden toegegaan en gemonsterd, maar vanuit gehoorzaamheid, welke des geloofs wordt genoemd, moeten worden opgenomen, en van de dingen die vanuit de blinde gehoorzaamheid des geloofs worden opgenomen, weet men niet of zij waar dan wel vals zijn; en zulke dingen kunnen niet den weg tot den Hemel openen; in den Hemel immers wordt niet iets als waar erkend dan alleen dat wat gezien, dat is, verstaan wordt; het licht des Hemels ook is zodanig, dat vanuit hetzelfde de ware dingen moeten verschijnen voor het verstand des gemoeds, zoals de objecten der wereld verschijnen voor het gezicht van het

oog; deswege zien zij die in de wereld de ware dingen niet anders hebben gezien dan vanuit het blinde gezicht des geloofs, wanneer zij naar den Hemel tot de Engelen worden gevoerd, in het geheel niets, zelfs niet de Engelen daar, te minder hun prachtige dingen; en eveneens verstompen zij dan ten aanzien van het verstand, en worden zij vandaar verduisterd ten aanzien van de ogen, en zo treden zij terug. Doch men moet weten, dat al degenen zodanig zijn, die van het geloof de naastenliefde hebben Bescheiden; diegenen echter die het niet hebben gescheiden, waar het leven des geloofs hebben geleefd, hetwelk de naastenliefde wordt genoemd, zijn allen in het verlangen van de ware dingen te zien; en daarom wordt het hun als zij in de geestelijke Wereld komen, hetgeen na het overlijden geschiedt, gegeven deze dingen te zien; de oorzaak hiervan is deze, dat bij hen het geestelijk gemoed is geopend, en zij vandaar in het licht des Hemels zijn, in hetwelk zij na het uittreden uit de natuurlijke Wereld daadwerkelijk worden binnengelaten. Hieruit kan vaststaan, wat er met de arendsvleugels wordt aangeduid, namelijk het verstand van het ware; en omdat onder de vrouw Nova Hierosolyma wordt verstaan, wordt er aangeduid, dat het verstand van het ware gegeven is en gegeven zal worden aan hen die van die Kerk zullen zijn.

760. Opdat zij zou vliegen tot de woestijn tot haar plaats; dat dit betekent nog onder weinigen, wijl onder hen die niet in het leven der naastenliefde zijn, opdat er ondertussen in de Kerk wordt voorzien onder meerderen, staat vast uit hetgeen boven in n. 730, 731 is ontvouwd, waar iets eenders wordt gezegd; met dit verschil alleen, dat daar wordt gezegd dat zij vluchtte tot de woestijn, waar zij een plaats heeft bereid uit God, hier echter dat zij vloog tot de woestijn tot haar plaats.

761. Opdat zij daar zou worden gevoed een tijd en tijden en de helft van een tijd, buiten het aangezicht der slang; dat dit betekent totdat de Kerk groeit en komt tot haar volheid, staat vast uit de betekenis van gevoed worden, zijnde ondersteund worden en ondertussen groeien; uit de betekenis van een tijd en tijden en de helft van een tijd, zijnde de aanwassende staten der Kerk tot aan haar volheid; iets eenders immers wordt met die dingen aangeduid als boven in Vers 6 met 1260 dagen, want iets eenders wordt daar van de vrouw gezegd, namelijk dat zij vluchtte in de woestijn, waar zij een plaats heeft bereid uit God, opdat zij haar daar voeden 1260 dagen; dat met dit getal iets eenders wordt aangeduid als met het getal $3\frac{1}{2}$, voorts als met het getal 7, namelijk totdat zij groeit tot de volheid, zie men boven in n. 732; dat echter hier een tijd, tijden, en de helft van een tijd wordt gezegd, is omdat die vorengenoemde getallen op hun plaatsen ook tijden beteken, en met

tijden worden de staten des levens aangeduid die voortgaan; men zie boven n. 571, 610, 664, 673, 747; hier dus die welke voortgaan en groeien tot aan de volheid toe: dat gezegd wordt een tijd, tijden, en de helft van een tijd, is omdat de tijd in het enkelvoud den staat van het goede betekent; tijden in het meervoud betekenen den staat van het ware, den enen en den anderen staat ten aanzien van de inplanting ervan; en de helft van een tijd betekent het heilige der Kerk; de oorzaak dat zulke dingen worden aangeduid, is deze dat een zaak in het enkelvoud het goede behelst, in het meervoud de ware dingen, en de helft het heilige; dat de helft het heilige behelst, is omdat 3 het voile betekent, eender $3\frac{1}{2}$, en zeven; doch zeven betekent het volle als er wordt gehandeld over de heilige dingen, en die $\frac{1}{2}$, na 3 vervult en maakt het getal zeven; want $3\frac{1}{2}$, verdubbeld is zeven, en een verdubbeld en vermenigvuldigd getal betekent iets eenders als het getal dat verdubbeld of vermenigvuldigd wordt, zoals hier 7 iets eenders als $3\frac{1}{2}$: dat 7 het volle en het ganse betekent, en wordt gezegd van de heilige dingen, zie men boven in n. 20, 24, 257. Dat met een tijd, tijden en de helft van een tijd, zulke dingen worden aangeduid, kan vaststaan uit deze dingen bij Daniel: *“De man bekleed met Linnen hief op zijn rechter en zijn linkerhand tot de Hemelen, en hij zwoer bij den Levende tot in het eeuwige, dat tot een bestemde tijd van bestemde tijden en een helft, en wanneer zij zullen voleind hebben te verstrooien de hand van het volk der heiligheid, al deze dingen zullen moeten voleind worden”*, xii: 7; waaruit blijkt, dat met die tijden de voleinding wordt aangeduid; want gezegd wordt: Totdat al deze dingen zullen moeten worden voleind; onder de voleinding wordt de vervulling verstaan, aldus tot aan de volheid toe.

762. Vers 15, 16. *En de slang wierp achter de vrouw vanuit haar mond water evenals een stroom, opdat zij haar door den stroom zou doen verzwelgen. En de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haar mond, en Blokte den stroom op dien de draak vanuit zijn mond had uitgeworpen.* En de slang wierp achter de vrouw vanuit haar mond water evenals een stroom, betekent de geslepen redeneringen in overvloed aangaande de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen vanuit hen die zinlijk en niet geestelijk denken: opdat zij haar door den stroom zou doen verzwelgen, betekent opdat die Kerk door de redeneringen zou worden verblind en verstrooid: en de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haar mond, en slokte den stroom op dien de draak vanuit zijn mond had uitgeworpen, betekent dat zij die zijn van de Kerk die niet in de ware dingen is, hulp verleenden, en de geslepen redeneringen van hen die van het afgescheiden geloof waren, niet opnamen.

763. En de slang wierp achter de vrouw vanuit haar mond water evenals een stroom; dat dit betekent de geslepen redeneringen in overvloed aangaande de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen vanuit hen die zinlijk en niet geestelijk denken, staat vast uit de betekenis van de slang, zijnde de zinlijken, en abstract genomen zijnde het zinlijke, hetwelk het laatste van het natuurlijke bij den mens is, waarover boven n. 70, 581, 739; dat ook de draken de zinlijken zijn, zie men boven in n. 714; uit de betekenis van de vrouw, zijnde de Kerk, die Nova Hierosolyma zal zijn, waarover in dit Hoofdstuk meermalen boven; uit de betekenis van den mond, zijnde de denking, waarvandaan de spraak, waarover ook boven, n. 580; uit de betekenis van het water, zijnde het ware des geloofs, en in den tegengestelden zin het valse, waarover boven n. 483, 518, 537, 538; en uit de betekenis van den stroom, zijnde het inzicht vanuit het verstand van het ware, en in den tegengestelden zin de redenering vanuit de valse dingen, waarover ook boven, n. 518; vandaar wordt met het uitwerpen van water evenals een stroom, aangeduid de redenering vanuit valse dingen in overvloed; dat het geslepen redeneringen zijn aangaande de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen vanuit hen die zinlijk en niet geestelijk denken, is omdat onder den draak degenen worden verstaan die de rechtvaardigmaking vanuit het geloof-alleen verdedigen, en die zinlijk zijn, en vandaar zinlijk en niet geestelijk denken en redeneren; dat met den draak degenen worden aangeduid die de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen verdedigen, zie men boven in n. 714; en omdat met de draken en met de slangen de zinlijken worden aangeduid, en omdat de zinlijke mensen ook meer dan de overigen geslepen zijn, en vanuit valse dingen en vanuit begoochelingen scherp redeneren; dat met den draak zoals met de slang in den abstracten zin de geslepenheid wordt aangeduid, zie men boven in n. 715, 739, 581; uit deze dingen nu blijkt, wat daarmede wordt aangeduid dat de draak achter de vrouw vanuit zijn mond water wierp zoals een stroom. Omdat zulke dingen worden aangeduid, zal ook iets worden gezegd over de geslepen redeneringen van hen aangaande de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen: hun dogma is, dat de mens wordt gerechtvaardigd en gezaligd door het geloof-alleen zonder de werken der Wet, welke de goede dingen der naastenliefde zijn; doch omdat zij in het Woord van het ene en het andere Testament zien, dat zo vaak wordt gezegd werken en daden, voorts doen en liefhebben, kunnen zij wel niet anders dan beamen dat men goed moet leven; maar omdat zij de werken of de daden hebben gescheiden van het geloof als niet rechtvaardigmakende en zaligende, verbinden zij geslepen die dingen en het geloof, maar nochtans aldus dat zij veeleer scheiden dan

verbinden: maar omdat hun redeneringen in zulk een overvloed zijn, en met zulk een geslepenheid, dat zij niet in het kort te voorschijn kunnen worden gehaald, zullen zij in een afzonderlijk werkje OVER HET GEESTELIJK GELOOF worden opengedekt, en voor de bevassing, ook van de eenvoudigen, duidelijk zichtbaar worden voorgelegd. Het wordt onder het gewone volk geloofd, en eveneens geloven diegenen het zelf die de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen verdedigen, dat zij geestelijk denken en redeneren, omdat zij het scherp en geslepen doen: maar men moet weten, dat niemand geestelijk denkt en redeneert dan hij die in verlichting is uit den Heer, en vandaar in de geestelijke aandoening van het ware; dezen immers zijn in het licht van het ware, en het licht van het ware is het licht des Hemels, vanuit hetwelk de Engelen inzicht en wijsheid hebben; dat licht is het licht dat geestelijk wordt genoemd, en bijgevolg zijn zij die in dat licht zijn, geestelijk; zij echter die in valse dingen zijn, hoe scherp en geslepen zij ook denken en redeneren, zijn niet geestelijk, maar natuurlijk, ja zelfs zinlijk; de denkingen immers en daaruit de redeneringen van hen zijn merendeels vanuit de begoochelingen der zinnen, welke sommigen met welsprekendheid opsieren en met stijbloempjes samenvlechten [*flosculus concinnant*], en door schijnen vanuit de allene natuur bevestigen; sommigen echter voegen wetenschappelijke dingen aan de redeneringen toe en maken ze daarvoor pasklaar, en vanuit het vuur der liefde van zich en daaruit den trots van het eigen inzicht, spreken zij die dingen luide uit, aldus met een klank als van de aandoening van het ware: in zulke dingen bestaat hun geslepenheid, welke als wijsheid verschijnt voor hen die niet met enig verstand in zulke dingen die der Kerk en des Woords zijn, kunnen of durven binnengaan: dat de zinlijke mensen geslepen kunnen denken, spreken en handelen, is omdat al het boze zetelt in het zinlijke van den mens, en de boosheid daarin evenveel uitmunt als het inzicht bij den geestelijken mens; zoals voor mij heeft kunnen vaststaan uit de boosheid der helsen, welke zodanig is en zo groot, dat zij niet kan worden beschreven; en allen in de hellen zijn zinlijk: dit wordt verstaan onder des Heren woorden bij Lukas: *“Dat de zonen dezer eeuw voorzichtiger zen boven de zonen des lichts in hun geslacht”*, XVI: 8; en onder deze dingen over de slang bij Mozes: *“De slang was geslepen meer dan alle wilde dier des velds hetwelk Jehovah God gemaakt had”*; Gen. III: 1; met de slang wordt het zinlijke van den mens aangeduid.

[763. Opdat zij haar door den stroom zou doen verzwelgen; dat dit betekent opdat die Kerk door de redeneringen zou worden verblind en verstrooid, zie men vlak boven, n. 762.]

764. En de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haar mond, en slokte den stroom op dien de draak vanuit zijn mond had uitgeworpen; dat dit betekent dat zij die zijn van de Kerk die niet in de ware dingen is, hulp verleenden, en de geslepen redeneringen van hen die van het afgescheiden geloof waren, niet opnamen, staat vast uit de betekenis van de aarde die de vrouw te hulp kwam, zijnde de Kerk die niet in de ware dingen is, want onder de aarde (het land) hier wordt het land der woestijn verstaan waarin de vrouw vluchtte, en waar zij een plaats had bereid uit God; dat het land der woestijn de Kerk betekent die niet in de ware dingen is omdat zij niet in het goede is, staat vast uit de betekenis van het land(of de aarde), zijnde de Kerk, waarover boven n. 29, 304, 417, 697 741, 742, 752; en uit de betekenis van de woestijn, zijnde waar niet het ware is, waarover ook boven, n. 730; uit de betekenis van de vrouw te hulp komen, zijnde de Nieuwe Kerk, welke Sancta Hierosolyma wordt genoemd, hulp verlenen; en uit de betekenis van haar mond openen en den stroom opslokken dien de draak vanuit zijn mond had uitgeworpen, zijnde de scherpe redeneringen van hen die van het gescheiden geloof waren; de stroom immers der wateren dien de draak vanuit zijn mond wierp, betekent de scherpe redeneringen vanuit valse dingen, zoals uit de beide voorafgaande Artikelen blijkt; en den mond openen en opslokken, wanneer het de Kerk betreft, welke met de aarde of het land wordt aangeduid, betekent wegnemen; en omdat men wegneemt wanneer men niet opneemt, betekent het niet opnemen. Deze dingen moeten aldus worden verstaan: in de voorafgaande dingen wordt gezegd, dat de vrouw vluchtte tot de woestijn waar zij een plaats heeft bereid uit God, en daarna dat zij arendsvleugels verkreeg en vloog tot haar plaats, waarmede werd aangeduid, dat de Kerk, welke Nova Hierosolyma wordt genoemd, zal verblijven onder hen die in de leer van het afgescheiden geloof zijn, terwijl zij groeit tot de volheid, totdat in haar wordt voorzien onder meerderen; maar in deze Kerk zijn de draken die het geloof scheiden van de goede werken, niet alleen in de leer maar ook in leven; doch de overigen in dezelfde Kerk, die het leven des geloofs leven, zijnde de naastenliefde, zijn niet draken, hoewel zij onder hen zijn, want zij weten niet anders dan dat het vanuit de leer is dat het geloof vruchten voortbrengt, zijnde de goede werken, en dat het geloof dat rechtvaardig maakt en zaligt, is de dingen geloven die in het Woord zijn, en dezelve doen: doch de draken voelen geheel en al anders; maar hoe dezen voelen, vatten genen niet, en omdat zij het niet vatten, nemen zij ook niet op; uit welke dingen blijkt, dat de Kerk vanuit hen die niet draken zijn, wordt verstaan onder de aarde of het land dat de vrouw te hulp kwam, en dat het den stroom opslokte, dien de

draak vanuit zijn mond had uitgeworpen. Hoedanig echter, en hoe geslepen, en tevens hoe verderfelijk de redeneringen zijn van hen die onder den draak worden verstaan, aangaande de scheiding des geloofs van de goede werken, en aangaande de verbinding ervan, zal elders, wanneer de Heer het wil, worden onthuld; voorts dat die redeneringen slechts zijn bij de geleerde voorgangers, en niet bekend aan het volk der Kerk, omdat zij niet verstaan zijn, en dat het vandaar is, dat de Nieuwe Kerk, welke Sancta Hierosolyma wordt genoemd, door dezen wordt te hulp gekomen, en eveneens groeit.

766. *Vers 17. En de draak vertoornde tegen de vrouw, en hij ging heen om oorlog te voeren met de overigen van haar zaad, die de bevelen Gods bewaren, en de getuigenis van Jezus Christus hebben.* En de draak vertoornde tegen de vrouw, betekent den haat van hen die onder den draak worden verstaan, tegen de Kerk, zijnde Nova Hierosolyma, ontbrand vanwege de doorvatte begunstiging van verscheidenen: en hij ging heen om oorlog te voeren met de overigen van haar zaad, betekent en vandaar vanuit het leven van het boze het vurige streven om de ware dingen der leer van die Kerk aan te vallen: die de bevelen Gods bewaren, betekent bij hen die het leven des geloofs, zijnde de naastenliefde, leven: en de getuigenis van Jezus Christus hebben, betekent en het Goddelijke in het Menselijke des Heren erkennen.

767. En de draak vertoornde tegen de vrouw; dat dit betekent den haat van hen die onder den draak worden verstaan, tegen de Kerk, zijnde Nova Hierosolyma, ontbrand vanwege de doorvatte begunstiging van verscheidenen, staat vast uit de betekenis van den toorn, wanneer het den draak betreft, zijnde de haat, waarover boven n. 754, 758; vandaar vertoornen zijnde in haat zijn; dat die haat een felle haat is, ontbrand vanwege de doorvatte begunstiging van verscheidenen, vloeit voort uit de dingen die voorafgaan, en uit de dingen die volgen; uit deze dingen die voorafgaan, namelijk dat de aarde of het land den mond opende, en de vrouw te hulp kwam en den stroom opslokte dien de draak vanuit zijn mond uitwierp, waarmede wordt aangeduid dat de Kerk waarin ook de draken zijn, hulp verleende, en de scherpe redeneringen van hen aangaande het geloof alleen niet opnam; en uit deze dingen die volgen, namelijk dat de draak heenging om oorlog te voeren met de overigen van haar zaad, waarmede wordt aangeduid het vurige streven vanuit dien haat om de ware dingen van de leer dier Kerk aan te vallen; vandaar is het, dat met den toorn van den draak hier wordt aangeduid de haat ontbrand vanwege de doorvatte begunstiging van verscheidenen; want, zoals boven is gezegd, daarmede dat de vrouw vluchtte in de woestijn tot de plaats bereid uit God, wordt aangeduid dat de Kerk, zijnde Nova Hierosolyma, zou zijn onder

weinig, totdat voor haar wordt voorzien onder meerderen, en zij groeit tot de volheid.

768. En hij ging heen om oorlog te voeren met de overigen van haar zaad; dat dit betekent en vandaar vanuit het leven van het boze het vurige streven om de ware dingen der leer van die Kerk aan te vallen, staat vast uit de betekenis van heengaan, zijnde uit het leven van het boze het vurige streven, waarover aanstonds; uit de betekenis van oorlog voeren, zijnde aanvallen en willen vernietigen, waarover boven n. 573, 734; uit de betekenis van haar zaad, zijnde de ware dingen van de leer der Kerk, waarover ook aanstonds; dat zij de overigen van haar zaad worden geheten, is omdat diegenen worden verstaan die in deze ware dingen zijn, en in den abstracten zin de ware dingen dier Kerk, welke zij geloven te kunnen aanvallen en vernietigen. Dat heengaan betekent vanuit het leven van het boze vurig streven, is omdat gaan in den geestelijken zin betekent leven; vandaar wordt in het Woord gezegd gaan met den Heer, en wandelen met Hem, en achter Hem, waarmede wordt aangeduid leven uit den Heer; doch wanneer gaan wordt gezegd van den draak, wiens leven het leven van het boze is, zo wordt aangeduid vanuit dat leven streven; en omdat dit streven het streven vanuit den haat is, hetgeen wordt aangeduid met zijn toorn boven, n. 754, 758, wordt vandaar het vurig streven aangeduid; want wie vanuit haat streeft, die streeft vurig. Aangezien de haat van hen die onder den draak worden verstaan, de haat is tegen hen die in de ware dingen zijn van de leer der Kerk, zijnde Nova Hierosolyma, is het derhalve een haat tegen de ware dingen der leer, welke bij genen zijn; diegenen immers die in een liefde jegens iemand zijn, voorts die in een haat tegen iemand zijn, zijn juist in [de liefde jegens den persoon, of in] den haat tegen den persoon bij wien de dingen zijn die zij òf liefhebben òf haten, en deze dingen zijn de ware dingen der leer bij hen; derhalve zijn het de ware dingen der leer welke met de overigen van haar zaad worden aangeduid: daaruit kan vaststaan, dat in den geestelijken zin des Woords niet de persoon wordt beschouwd, maar de zaak los van den persoon, hier de zaak die bij den persoon is; dit kan nog verder worden toegelicht met dit: gezegd wordt in het Woord dat men den naaste moet liefhebben zoals men zichzelf liefheeft; doch in den geestelijken zin wordt niet verstaan, dat men den naaste naar den persoon aldus moet liefhebben, maar dat men de dingen moet liefhebben die bij den persoon uit den Heer zijn; de persoon immers wordt niet daadwerkelijk geliefd uit hoofde hiervan dat hij een persoon of mens is, maar dat hij zodanig of zodanig is; aldus wordt de persoon geliefd vanuit diens hoedanige; en daarom is het dat hoedanige hetwelk onder den naaste wordt verstaan; dat wat dus de geestelijke

naaste is, of de naaste in den geestelijken zin diep men moet liefhebben; en dit is bij hen die van de Kerk des Heren zijn, alles wat voortgaat uit den Heer, hetgeen in het algemeen betrekking heeft op al het goede, zowel het geestelijke, als het zedelijke en het burgerlijke; en daarom hebben zij die in deze goede dingen zijn, diegenen lief die in die zelfde dingen zijn; dit dus is den naaste liefhebben zoals zichzelf. Uit deze dingen kan vaststaan, dat onder de overigen van haar zaad, namelijk van de vrouw, met wie de Kerk wordt aangeduid, diegenen worden verstaan die in de ware dingen van de leer dier Kerk zijn; en in den van personen afgetrokken zin, zijnde de echte geestelijke zin, worden de ware dingen van de leer dier Kerk verstaan. Eender in het Woord elders, zoals in de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Vijandschap zal Ik zetten tussen u en tussen de vrouw, en tussen uw zaad en tussen het zaad der vrouw; Hij zal u het hoofd vertreden, en gij zult Hem den hiel kwetsen”*, Gen. III: 15; dit is een profetie aangaande den Heer; met de slang daar wordt het zinlijke van den mens aangeduid, waar des mensens eigene is, hetwelk in zich niets dan het boze is; en met de vrouw wordt de geestelijke Kerk aangeduid, of de Kerk die in de Goddelijke ware dingen is; en omdat het zinlijke des mensens te gronde is gegaan, en de mens der Kerk wordt opgeheven uit het zinlijke als hij geestelijk wordt, wordt vandaar gezegd dat er vijandschap [*inimicitia*, letterlijk onmin] zal zijn tussen u en tussen de vrouw; met het zaad der slang wordt al het valse vanuit het boze aangeduid, en met het zaad der vrouw al het ware vanuit het goede, en in den hoogsten graad het Goddelijk Ware; en omdat al het Goddelijk Ware uit den Heer is, en de Heer door hetzelfde het valse vanuit het boze vernietigt, wordt derhalve gezegd: Hij zal u het hoofd vertreden; Hij betekent den Heer, en het hoofd al het valse vanuit het boze; dat nochtans het zinlijke het Goddelijk Ware zal schaden in de laatste ervan, zijnde het Woord in den zin der letter, wordt daarmede aangeduid dat zij den hiel zal kwetsen; de hiel betekent dat laatste en dien zin: dat zij kwetsen en gekwetst hebben, kan vaststaan uit dit enige voorbeeld dat de Pauselij ken onder den vrouw verstaan Maria, en den erediens van haar; en daarom wordt niet Hij, maar dat en zij in hun Bijbels gelezen; aldus op duizend andere plaatsen. Bij Jeremia: *“Zie, de dagen zullen komen, waarop Ik zal bezaaien het huis van Israël en het huis van Jehudah, met zaad des mensens en met zaad van het beest”*, XXXI: 27; deze dingen betreffen den Heer en de Nieuwe Kerk uit Hem; Zijn Komst wordt aangeduid met: Zie, de dagen zullen komen; met het huis van Israël en het huis van Jehudah bezaaien, wordt aangeduid diegenen hervormen die van die Kerk zullen zijn; met het huis van Israël wordt de geestelijke Kerk aangeduid, en met het huis van Jehudah de hemelse Kerk; en omdat de

hervorming geschiedt door de geestelijke ware dingen en door de natuurlijke dingen daaruit, wordt gezegd zaad des mensen en zaad van het beest; met het zaad des mensen wordt aangeduid het geestelijk ware vanuit hetwelk de mens inzicht heeft; en met het zaad van het beest wordt aangeduid het natuurlijk ware vanuit hetwelk de mens wetenschap heeft, en volgens dat het leven; het ene en het andere vanuit de aandoening van het goede; dat de mens de aandoening van het geestelijk ware en het goede betekent, zie men boven in n. 280; en dat het beest de natuurlijke aandoening betekent, n. 650; aldus betekent zaad des mensen en zaad van het beest de ware dingen van die aandoeningen. Bij Malachia: *“Niet één maakt Hg Die geest heeft; wat, zoekt een het zaad Gods”*, II: 15; Wat, zoekt een het zaad Gods, betekent dat geen het Goddelijk Ware zoekt; dat hier het zaad Gods het Goddelijk Ware betekent, is duidelijk; vandaar worden onder de geborenen uit God diegenen verstaan die zijn wederverwekt uit den Heer door het Goddelijk Ware, en door het leven volgens dat. Bij Jesaja: *“Jehovah wilde Hem verbrijzelen, Hij heeft zwak gemaakt; indien Gij Zijn ziel tot schuldoffer zult hebben gesteld, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen, en de wil van Jehovah zal door Zijn hand gedijen”*, LIII: 10; deze dingen betreffen den Heer, en over Zijn verzoeken door welke Hij de hellen heeft onderjukt wordt daar in het ganse Hoofdstuk gehandeld; de verzwaring der verzoeken wordt daarmede beschreven, dat Jehovah Hem wilde verbrijzelen, en verzwakken; de zwaarste verzoeking, welke het kruislijden was, wordt aangeduid met: Indien Gij Zijn ziel tot schuldoffer zult hebben gesteld; met Zijn ziel tot schuldoffer stellen, wordt de laatste verzoeking aangeduid, door welke Hij de hellen ten volle heeft onderjukt, en Zijn Menselijke ten volle heeft verheerlijkt, door welke de Verlossing is; het Goddelijk Ware dat daarna voortgaat vanuit Zijn Goddelijk Menselijke, en de zaliging van allen die het Goddelijk Ware uit Hem opnemen, wordt aangeduid met: Hij zal zaad zien; dat het tot in het eeuwige zal duren, wordt aangeduid met: Hij zal de dagen verlengen; verlengen, wanneer het den Heer betreft, betekent den duur tot in het eeuwige; en de dagen betekenen de staten des lichts, zijnde staten der verlichtingen van allen door het Goddelijk Ware; dat dit is uit Zijn Goddelijke om het menselijk geslacht te zaligen, wordt aangeduid met: De wil van Jehovah zal door Zijn hand gedijen. Bij denzelfde: *“Vrees niet, omdat met U Ik; uit het oosten zal Ik Uw zaad brengen, en uit het westen zal Ik U verzamelen; Ik zal zeggen tot het noorden: Geef; en tot het zuiden: Houd niet terug; breng Mijn zonen van verre, en Mijn dochters van het uiteinde der aarde”*, XLIII: 5, 6; men gelooft dat met deze dingen het terugbrengen van de zonen Israels tot het land Kanaän wordt aangeduid; maar

dit wordt daar niet verstaan, maar verstaan wordt de zaliging uit den Heer van allen die uit Hem het Goddelijk Ware opnemen: uit wie de nieuwe Kerk zal zijn; deze dingen worden aangeduid met Zijn zaad hetwelk uit het oosten zal worden aangebracht, uit het westen zal worden verzameld, en hetwelk het noorden zal geven, en het zuiden niet zal terughouden; en daarom volgt ook: Breng Mijn zonen van verre, en Mijn dochters van het uiteinde der aarde; met de zonen worden degenen aangeduid die in de ware dingen der Kerk zijn, en met de dochters zij die in de goede dingen ervan zijn; maar deze dingen zie men boven in nr. 422, 724 ontvouwd. Bij denzelfde: *“Ter rechter- en ter linkerhand zult gij uitbreken, en uw zaad zal de natiën erven, en zij zullen de verlaten steden doen bewonen”*, LIV: 3; deze dingen betreffen de Kerk uit den Heer bij de natiën, welke Kerk daar wordt verstaan onder de onvruchtbare die niet had gebaard, die vele zonen zal hebben, Vers 1 aldaar; met het zaad dat de nation zullen erven, wordt aangeduid het Goddelijk Ware hetwelk aan de natiën zal worden gegeven; met ter rechter- en ter linkerhand uitbreken, wordt de uitbreiding en de vermenigvuldiging aangeduid; met de rechterhand wordt aangeduid het ware dat in het licht is, en met de linkerhand het ware dat in de schaduw is, ter oorzake hiervan dat in de geestelijke Wereld aan de rechterhand het zuiden is, waar degenen zijn die in het klare licht van het ware zijn, en aan de linkerhand het noorden is, waar degenen zijn die in een duister licht van het ware zijn; met de verlaten steden doen bewonen, wordt aangeduid hun leven volgens de Goddelijke ware dingen die voorheen teloor waren gegaan; de steden zijn de ware dingen der leer vanuit het Woord; bewoond worden betekent leven volgens die; de verlaten steden betekenen die ware dingen voorheen teloor gegaan, namelijk bij de Joodse natie. Bij denzelfde: *“Hun zaad zal onder de natiën bekend worden, en hun nazaten in het midden der volken; allen die hen zien, zullen hen erkennen, dat zij een zaad zijn dat Jehovah heeft gezegend”*, LXI: 9; deze dingen eveneens betreffen de Kerk die door den Heer moet worden geïnstaurerd, en met het zaad dat onder de natiën bekend zal worden, wordt aangeduid het Goddelijk Ware dat degenen zullen opnemen die in het goede des levens zijn; en met de nazaten in het midden der volken wordt het leven volgens hetzelfde aangeduid; met de zienden die hen zullen erkennen dat zij een zaad zijn, wordt aangeduid de verlichting dat het het echte ware is dat zij opnemen; dat Jehovah heeft gezegend, betekent dat het uit den Heer is; maar deze dingen worden met gene aangeduid in een zin los van personen, doch in den strikten zin worden degenen verstaan die het Goddelijk Ware uit den Heer zullen opnemen. Bij denzelfde: *“Het zaad der gezegenden van Jehovah zij, en hun nazaten met hen”*,

lxv: 23; ook hier betreft het de Kerk uit den Heer; en onder het zaad der gezegenden van Jehovah worden degenen verstaan die het Goddelijk Ware uit den Heer zullen opnemen; en onder hun nazaten worden degenen verstaan die volgens hetzelfde leven; in den zin echter los van personen, zijnde de echte geestelijke zin, wordt onder het zaad het Goddelijk Ware verstaan, en onder de nazaten het leven dienvolgens, zoals boven; dat onder de nazaten degenen worden verstaan die leven volgens het Goddelijk Ware, en in den abstracten zin het leven dienvolgens, is omdat in de oorspronkelijke Taal het woord nazaat [*prognatus*] is uit een woord dat betekent uitgaan en voortgaan; en dat wat uit-, en voortgaat van het opgenomen Goddelijk Ware is het leven volgens hetzelfde. Bij denzelfde: *“Gelijk als de nieuwe Hemelen en de nieuwe Aarde, die Ik zal makers, zullen staan vóór Mij, zo zal uw zaad en uw naam staan”*, lxvi: 22; deze dingen eveneens betreffen den Heer en de zaliging van de gelovigen uit Hem; de nieuwe Kerk uit Hem wordt verstaan onder de nieuwe Hemelen en de nieuwe Aarde, onder de nieuwe Hemelen de inwendige Kerk, en onder de nieuwe Aarde de uitwendige Kerk; dat het Goddelijk Ware en het hoedanige ervan zal staande blijven, wordt daarmee aangeduid, dat uw zaad en uw naam zal staan; met het zaad wordt het Goddelijk Ware aangeduid, hetwelk ook het ware der leer vanuit het Woord is, en met den naam wordt het hoedanige ervan aangeduid; dat met den naam het hoedanige van een zaak en het hoedanige van een staat wordt aangeduid, zie men boven in n. 148. Bij David: *“Gij hebt de aarde gegrond, en het werk Uwer handen, de Hemelen; die zullen vergaan, en Gij zult staande blijven; en zij alle zullen zoals klederen verouden, zoals een kleed zult Gij ze veranderen, en zij zullen veranderd worden: Gij echter zijt de Zelfde, en Uw jaren zullen niet voleindigd worden; de zonen Uwer knechten zullen wonen, en hun zaad zal vóór U bevestigd worden”*, Psalm cii: 26, 27, 28, 29; met de aarde die God heeft geformeerd, en met de Hemelen die het werk Zijner handen zijn, welke zullen vergaan, wordt iets eenders aangeduid als met de vorige aarde en den vorigen Hemel, welke waren voorbijgegaan, in de Apocalyps Hfdst. xxi: 1, waarover aldaar ²⁵⁾; en omdat het aangezicht der aarde en der Hemelen in de geestelijke Wereld ten dage van het Laatste Gericht geheel en al zal worden veranderd, en in de plaats van de vorige een nieuwe Aarde en nieuwe Hemelen zullen zijn, wordt derhalve gezegd, dat allen zoals klederen zullen verouden, zoals een kleed zult Gij ze veranderen, en zij zullen veranderd worden; zij worden met klederen

25 Maar niet in de *Apocalyps Ontvouwd*, doch in de *Apocalyps Onthuld*; zie voetnoot pagina 651.

vergeleken, omdat de klederen betekenen de uitwendige ware dingen die degenen hadden die in den vorigen Hemel en op de vorige aarde waren, welke niet blijvend zijn, omdat zij niet in de inwendige ware dingen zijn; de staat van het Goddelijk Ware, hetwelk uit den Heer tot in het eeuwige zal aanblijven, wordt aangeduid met: Gij zult staande blijven, en Gij zijt de Zelfde, en Uw jaren zullen niet voleindigd worden; met de jaren Gods worden de staten van het Goddelijk Ware aangeduid; de zonen Uwer knechten zullen wonen, en hun zaad zal vóór U bevestigd worden, betekent dat de Engelen en de mensen die opnemingen van het Goddelijk Ware zijn, het eeuwige leven zullen hebben, en dat de ware dingen der leer bij hen tot in het eeuwige zullen aanblijven; de zonen der knechten Gods zijn de Engelen en de mensen, die opnemingen van het Goddelijk Ware zijn; en hun zaad zijn de ware dingen der leer. Bij denzelfde: *“Het zaad dat Hem zal dienen, zal den Heer worden geteld tot in het geslacht”*, Psalm xxii: 31; hier betreft het eveneens den Heer; en onder het zaad dat Hem zal dienen, worden degenen verstaan die in de ware dingen der leer vanuit het Woord zijn; en met het zal den Heer worden geteld tot in het geslacht, wordt aangeduid dat zij van Hem zullen zijn tot in het eeuwige; geteld worden betekent geordend en geschikt worden, hier bijgerekend of toegevoegd worden, aldus van Hem zijn. In het Woord wordt in de meeste plaatsen gezegd het zaad van Abraham Izak en Jakob, voorts het zaad van Israël, en daaronder wordt in den Historischen zin der letter hun nageslacht verstaan, maar in den geestelijken zin wordt verstaan het Goddelijk Ware, en het Ware der leer vanuit het Woord, ter oorzake hiervan dat onder Abraham, Izak, Jakob, en Israël, in dezen zin de Heer wordt verstaan, zoals kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar zij worden genoemd; zoals uit deze: dat zij zullen komen van het oosten af en van het westen, en aanzitten met Abraham, Izak en Jakob, in het koninkrijk der Hemelen, Matth. viii: 11; waaronder wordt verstaan dat zij het hemels goede uit den Heer zullen smaken; aldus ook elders; en omdat de Heer onder hen in den inwendigen zin wordt verstaan, wordt derhalve met hun zaad aangeduid het Goddelijk Ware dat uit den Heer is, bijgevolg ook het ware der leer dat vanuit het Woord is, zoals in deze plaatsen; bij Mozes: *“Jehovah zeide tot Abram: Al het land dat gij ziet, zal Ik geven aan u en aan uw zaad voor altijd: en Ik zal uw zaad stenen zoals het stof der aarde”*, Gen. xiii: 15, 16. *“Zie op naar de Hemelen en tel de sterren; zo zal uw zaad zijn”*, Gen. xv: 15. *„In uw zaad zullen gezegend worden alle natiën”*, Gen. xxii: 18. Tot Izak: *Aan u en aan uw zaad zal Ik al deze landen geven, en Ik zal uw zaad vermenigvuldigen zoals de sterren des Hemels; en in uw zaad zullen gezegend worden alle natiën des lands”*, Gen. xxvi: 3, 4, 5. Tot

Jakob: *“Aan uw zaad na u zal Ik dit land geven”*, Gen. xxxv: 12. *“Het land gegeven aan Abraham, Izak en Jacob, en aan hun zaad na hen”*, Deut. i: 8. *“Het zaad van uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob”*, Deut. iv: 37; Hfdst. x: 15; Hfdst. xi: 9; aangezien onder Abraham, Izak en Jakob de Heer wordt verstaan, zoals gezegd is, onder Abraham de Heer ten aanzien van het Goddelijk hemelse der Kerk, onder Izak ten aanzien van het Goddelijk geestelijke der Kerk, en onder Jakob ten aanzien van het Goddelijk natuurlijke der Kerk, wordt derhalve met hun zaad aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; met het zaad van Abraham het hemels Goddelijk Ware, met dat van Izak het geestelijk Goddelijk Ware, en met dat van Jakob het natuurlijk Goddelijk Ware; bijgevolg worden ook degenen verstaan die in het Goddelijk Ware uit den Heer zijn; onder het land echter dat de Heer aan hen zal geven, wordt verstaan de Kerk welke in het Goddelijk Ware uit Hem is; daaruit kan men weten, wat daarmede wordt aangeduid, dat in hun zaad alle natin zullen gezegend worden; niet immers hebben zij in hun nageslacht, namelijk in de Joodse en de Israëlietische natie, gezegend kunnen worden, maar in den Heer en uit den Heer door de opneming van het Goddelijk Ware uit Hem. Dat onder het zaad van Abraham niet de Joden werden verstaan, staat vast uit des Heren woorden bij Johannes: *“De Joden antwoordden: Wij zen Abrahams zaad, en wy hebben niemand ooit gediend. Jezus antwoordde: Ik weet dat gij Abrahams zaad zijt; maar gij zoekt Mij te doden, omdat Mijn Woord geen plaats heeft in u; gij, vanuit den vader den duivel zijt gij”*, Joh. viii: 33, 37, 44; uit welke dingen blijkt, dat die niet werden verstaan onder het zaad van Abraham, maar dat onder Abraham wordt verstaan de Heer, en onder Abrahams zaad het Goddelijk Ware uit den Heer, zijnde het Woord; want gezegd wordt: Ik weet dat gij Abrahams zaad zijt, maar gij zoekt Mij te doden, omdat Mijn Woord geen plaats heeft in u; dat de Heer zeide: Ik weet dat gij Abrahams zaad zijt, betekent, dat Hij weet dat het ware der Kerk, zijnde het Woord, bij hen was; maar dat zij nochtans den Heer verwierpen, wordt aangeduid met: Gij zoekt Mij te doden; en dat zij niet in de Goddelijke Ware dingen uit den Heer waren, wordt aangeduid met: omdat Mijn Woord geen plaats in u heeft; en dat niet dan alleen het boze en daaruit het valse bij hen was, wordt aangeduid met: Gij, vanuit den vader den duivel zijt gij; en: Niet is de waarheid in hem; en daarna: Wanneer hij de leugen spreekt, zo spreekt hij vanuit de eigene dingen; met de leugen wordt het verechtbreukt Goddelijk Ware of het verechtbreukte Woord aangeduid; dat de Heer zeide: Ik weet dat gij Abrahams zaad zijt, was eveneens omdat met Jehudah de Heer ten aanzien van het Woord wordt aangeduid; men zie boven n. 119, 433. Bij David: *“Hij zal hen*

doen vallen in de woestijn, en Hij zal hun zaad doen vallen onder de natiën, en Hij zal hen verstrooien in de landen”, Psalm CVI: 26, 27; met hun zaad doen vallen onder de natin, hen verstrooien in de landen, wordt aangeduid dat het Goddelijk Ware bij hen zal vergaan door de boze dingen en door de valse dingen. Iets eenders wordt aangeduid met het zaad Israëls in deze plaatsen: “Gij Israël, Mijn knecht, Jakob dien Ik verkoren heb, het zaad van Abraham, Mijn vriend, dien Ik gegrepen heb van de einden der aarde”, Jes. XLI: 8, 9; “Ik zal Mijn geest uitgieten op het zaad van Israël en Jakob, en mijn zegen op hun geborenen”, Jes. XLIV: 3; “In Jehovah zullen zij gerechtvaardigd worden, en zij zullen zich beroemen, het gehele zaad van Israël”, Jes. XLV: 25; “Jehovah Die deed opklimmen en heeft teruggebracht het zaad van het huis Israëls, vanuit het land het noorden heen, en vanuit alle landen waarheen Ik hen verdreef, opdat zij wonen op hun land”, Jerem. XXIII: 8; onder Israël wordt in den hoogsten zin verstaan de Heer ten aanzien van het inwendige der Kerk; en daarom wordt onder diens zaad eender verstaan het Goddelijk Ware dat bij diegenen is die zijn van de Kerk welke met Israël wordt aangeduid; onder Israël wordt de Kerk verstaan bij hen die innerlijk natuurlijk zijn, en in de ware dingen daar vanuit geestelijken oorsprong; derhalve wordt met Israël de geestelijk-natuurlijke Kerk aangeduid. Aangezien onder David in het Woord wordt verstaan de Heer ten aanzien van het koningschap, en met het koningschap des Heren het Goddelijk Ware in de Kerk wordt aangeduid, worden vandaar eveneens onder diens zaad degenen verstaan die in de ware dingen der Kerk vanuit het Woord zijn, die ook zonen des konings en zonen des koninkrijks worden genoemd, bijgevolg ook dat Goddelijk Ware bij hen, in deze volgende plaatsen: “Zoals het heir der Hemelen niet zal worden geteld, en het zand der zee niet wordt gemeten, aldus zal Ik vermenigvuldigen het zaad van David, en de Levieten, mijn bedienaren”, Jerem. XXXIII: 22. “Ik heb een verbond gesloten met Mijn uitverkorene, Ik heb mijn knecht David gezworen, tot het eeuwige toe zal Ik uw zaad bevestigen, en uw troon bouwen tot in geslacht en geslacht. Ik zal tot in het eeuwige zijn zaad zetten, en zijn troon zoals de dagen der Hemelen. Zijn zaad zal zijn tot in het eeuwige, en zijn troon zoals de zon vóór Mij”, Psalm LXXXIX: 4, 5, 30, 37; dat onder David in het Woord de Heer wordt verstaan ten aanzien van het koningschap, zijnde het Goddelijk Ware in het geestelijk Rijk des Heren, zie men boven, n. 205; vandaar wordt met diens zaad aangeduid dat Goddelijk Ware bij hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, aldus eveneens zij die in de ware dingen der leer vanuit het Woord zijn; want de ware dingen der leer vanuit het Woord, of de ware dingen des Woords, zijn alle vanuit het goede; en omdat dezen onder het zaad van David

worden verstaan, wordt aldus ook in den abstracten zin daaronder verstaan het ware des Woords, of het ware der leer vanuit het Woord; dat onder het zaad van David niet diens nakomelingen worden verstaan, kan een ieder zien, want gezegd wordt dat zijn zaad zal worden vermenigvuldigd zoals het heir der Hemelen en het zand der zee, en dat het zal worden bevestigd en gezet tot in het eeuwige, en dat zijn troon zal worden gebouwd tot in geslacht en geslacht, en dat het zal zijn zoals de dagen der Hemelen en zoals de zon, welke dingen in het geheel niet van Davids zaad, dat is, van zijn nageslacht, en van zijn troon kunnen worden gezegd; want waar is nu zijn zaad en zijn troon; doch al die dingen dekken elkander, wanneer onder David de Heer wordt verstaan, onder zijn troon de Hemel en de Kerk, en onder zijn zaad het ware des Hemels en der Kerk. Bij Jeremia: *“Indien Mijn verbond niet is van dag en nacht, indlen Ik niet de inzettingen des Hemels en der aarde zal gesteld hebben, zo zal Ik ook het zaad van Jakob en van David mijn knecht vestoten, dat Ik van zijn zaad niet neme die daar heersen over het zaad van Abraham, Izak, en Jakob, en Ik de gevangenschap wende en Mij erbarme”*, xxxiii: 25, 26. Bij denzelfde: *“Jehovah zeide, gevende de zon ten lichte des daags, de inzettingen der maan en der sterren ten lichte des nachts: Indien deze inzettingen vóór Mij zullen zijn geweken, zo zullen zij ook ophouden, het zaad van Israëel, dat zij geen natie zijn vóór Mij al de dagen”*, xxxi: 35, 36; in deze plaatsen worden onder het zaad van Jakob en van David, voorts onder het zaad van Israëel ook degenen verstaan die in de Goddelijke ware dingen zijn; maar onder het zaad van Jakob zij die in het natuurlijk Goddelijk Ware zijn, onder David zij die in het geestelijk Goddelijk Ware zijn, en onder Israëel zij die in het geestelijknatuurlijk Goddelijk Ware zijn, hetwelk het midden is tussen het natuurlijk en het geestelijk Goddelijk Ware; er zijn immers graden van het Goddelijk Ware al naar er graden zijn van de opneming ervan door de Engelen in de drie Hemelen, en in de Kerk; met het verbond van dag en nacht, en met de inzettingen des Hemels en der aarde, wordt aangeduid de verbinding van den Heer met hen die in de Goddelijke ware dingen zijn in de Hemelen, en met hen die in de Goddelijke ware dingen zijn op de aarde; met het verbond wordt de verbinding aangeduid; met de inzettingen worden aangeduid de wetten der verbinding, welke ook de wetten der orde zijn, en de wetten der orde zijn de Goddelijke ware dingen; met den dag wordt aangeduid het licht van het ware, zodanig als het is bij de Engelen in de Hemelen; en met den nacht het licht van het ware zodanig als het is bij de mensen op aarde, voorts ook het licht van het ware zodanig als het is bij hen die in de Hemelen en op aarde onder den Heer als Maan zijn; en daarom wordt ook gezegd: Gevende de zon

ten lichte des daags, en de inzettingen der maan en der sterren ten lichte des nachts; onder het zaad echter van Abraham, Izak en Jakob, worden hier allen verstaan die van de Kerk des Heren zijn, in elken graad; en van dezen en van het zaad van Jakob en van David wordt gezegd, dat de Heer, indien zij niet den Heer zouden erkennen en niet uit Hem het Goddelijk Ware zouden opnemen, niet zal regeren over hen. Bij denzelfde *“Niet zal geden van zijn zaad wie ook die zitte op den troon van David, en heerse meer in Jehudah”*, xxii: 30; deze dingen betreffen Chonia, den koning van Jehudah, die daar wordt genoemd een afgod veracht en laag, en van wien wordt gezegd *dat hij en zijn zaad opgeheven en ter aarde geworpen is*, Vers 28 aldaar, met welken koning iets eenders wordt aangeduid als met den satan, en met zijn zaad het helse valse; dat dit niet zal heersen in de Kerk des Heren, waarin het hemels Goddelijk Ware is, wordt daarmede aangeduid dat niet wie ook vanuit zijn zaad zal zitten op den troon van David en meer zal heersen in Jehudah; Jehudah daar is de hemelse Kerk waarin de Heer regeert. Zoals door David het Koningschap des Heren werd uitgebeeld, aldus werd door Aharon Zijn Priesterschap uitgebeeld; en daarom worden onder het zaad van Aharon diegenen verstaan die in de aandoening van het echte ware zijn hetwelk uit het hemels goede is; terwille van de uitbeelding van zulke dingen, werd dit voor Aharon verordend: *“De hogepriester zal een weduwe, of verstotene, of verdorven loonhoer niet nemen, maar een maagd uit zijn volken zal hij tot echtgenote nemen, opdat hij zijn zaad niet ontwijde onder zijn volken; Ik Jehovah heiligende hem”*, Levit. xxi: 14, 15; aangezien met den man en de echtgenote in het Woord in den geestelijken zin ervan, het verstand van het ware en den wil van het goede wordt aangeduid, en omdat de denking is des verstands en de aandoening is des wils, wordt derhalve ook met den man en de echtgenote de denking van het ware en de aandoening van het goede aangeduid, voorts het ware en het goede; daaruit kan vaststaan, wat wordt aangeduid met een weduwe, met een verstotene, en met een verdorvene, en een loonhoer; met de weduwe wordt het goede zonder het ware aangeduid, omdat het van het ware, zijnde de man, is achtergelaten; met de verstotene wordt aangeduid het goede verworpen door het ware, aldus niet samenstemmend; met de verdorven loonhoer wordt aangeduid het door de valse dingen verechtbreukte goede, hetwelk niet langer het goede, maar het boze is; omdat zulke dingen werden aangeduid met die vrouwen, was het derhalve den hogepriester verboden de ene of andere van die tot echtgenote te nemen, omdat met den hogepriester werd uitgebeeld de Heer ten aanzien van het Priesterschap, waarmede het Goddelijk Goede werd aangeduid; en omdat met de maagd de wil of de aandoening van het echte

ware wordt aangeduid, en het echte ware een maakt en samenstemt met het Goddelijk Goede, en die twee in den Hemel en in de Kerk verbonden zijn, en zij verbonden zijnde het hemels huwelijk worden genoemd, was het derhalve verordineerd, dat de hogepriester een maagd tot echtgenote zou nemen; en omdat vanuit dit huwelijk het ware der leer wordt verwekt, doch vanuit het huwelijk met zulke dingen die worden aangeduid met een weduwe, een verstotene, een verdorven loonhoer, het valse der leer wordt verwekt, wordt derhalve gezegd: Opdat hij niet zijn zaad ontwijde onder zijn volken; met het zaad wordt het echte ware der leer aangeduid, en vandaar eveneens de leer van het echte ware vanuit het goede der hemelse liefde; en met zijn volken worden degenen aangeduid die van de Kerk zijn waarin de leer van het echte ware vanuit het Woord is; en omdat dit het uitbeeldende van het hemels huwelijk was, zijnde dat van den Heer met de Kerk, wordt derhalve gezegd: Ik Jehovah heiligende hem. Omdat door den hogepriester de Heer werd uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Goede, en met zijn zaad werd aangeduid het Goddelijk Ware, hetgeen het zelfde is als het echte ware der leer, was het derhalve ingesteld *dat geen vreemde man, die niet vanuit het zaad van Aharon is, zou toetreders om reukwerk te roken vóór Jehovah*", Num. xvi: 40; met den vreemden man wordt het valse der leer aangeduid, en met reukwerk roken wordt aangeduid de eredienst vanuit het geestelijk goede, hetwelk in zijn wezen het echte ware is; en met het zaad van den hogepriester wordt het Goddelijk Ware vanuit hemelsen oorsprong aangeduid; derhalve was die wet gegeven, opdat niet enig vreemdeling dan alleen hij die vanuit het zaad van Aharon was, reukwerk in de Tent der samenkomst vóór Jehovah zou geven. Wanneer het bekend is, wat van den Hemel en van de Kerk werd uitgebeeld door anderen ook in het Woord genoemden, weet men ook wat met hun zaad wordt aangeduid, zoals met het zaad van Noach, van Efraim, en van Kaleb in de volgende dingen: aangaande Noach: *"Ik zal mijn verbond met u oprichten, en met uw zaad na u"*, Gen. ix: 9. *Israël zeide aangaande Efraim: "Zijn zaad zal de volheid der aarde zijn"*, Gen. xlviii: 19. *En Jehovah zeide aangaande Kaleb: "Zijn zaad zal de aarde erven"*, Num. xiv: 24; wat met Noach en Efraim werd uitgebeeld en aangeduid, is in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN ontvouwd; door Kaleb echter werden degenen uitgebeeld die in de Kerk moeten worden binnengelaten; vandaar ook wordt met hun zaad het ware van de leer der Kerk aangeduid. Iets eenders als met het zaad des mensen wordt aangeduid, wordt ook aangeduid met het zaad des velds, ter oorzaak hiervan dat met het veld evenzeer de Kerk wordt aangeduid als met den mens; en omdat iets eenders wordt aangeduid, wordt derhalve in sommige plaatsen gezegd zaad en

eveneens zaaien met betrekking tot het volk des lands zoals met betrekking tot het veld, zoals in de volgende dingen; bij Jeremia: *“Ik, Ik had u geplant een edelen wijnstok, een zaad der waarheid; hoe zijt gij Mij verkeerd in ranken van een vreemden wijnstok”*, II: 21; bij David: *“Gij zult hun vrucht verdoen van de aarde, en hun zaad van de zonen des mensen”*, Psalm XXI: II; bij Hoschea: *“Ik zal Mij Israël zaaien op de aarde”*, II: 22; bij Zacharia: *“Ik zal Jehudah en Jozef zaaien onder de volken, en in de verwijderde plaatsen zullen zij Miner gedenken”*, x: 9; bij Ezechiël *“Ik zal tot u omzien opdat gij wordt bebouwd, en bezaaid; dan zal Ik vermenigvuldigen op u den mens, het gehele huis Israëls gans en al”*, xxxvi: 9, 10; bij Jeremia: *“Zie, de dagen zullen komen waarop Ik het huis van Israël en het huis van Jehudah zal bezaaien met zaad van den mens en met zaad van het beest”*, xxxi: 27; *“Het gezaaide zaad zijn de zonen des Koninkrijks”*, Matth. XIII: 38; dat echter het zaad des velds iets eenders betekent als het zaad des mensen, er wordt hier van afgezien dit te tonen, omdat hier slechts wordt ontvouwd en vanuit het Woord bevestigd, wat het zaad der vrouw betekent. Aangezien met het zaad het ware der leer vanuit het Woord wordt aangeduid, en in den hoogsten zin het Goddelijk Ware, wordt vandaar in den tegengestelden zin met het zaad het valse der leer en het helse valse aangeduid; zoals bij Jesaja: *“Gij, nadert hierheen, zonen der toveres, zaad der echtbreuk, en gij hebt gehoereerd; jegens wien scheidt gij behagen, jegens wien spert gij den mond wijd open, steekt gij den tong lang uit; zit gij niet geborenen der overtreding, zaad der leugen”*, LV: 3, 4; met de geborenen der toveres en met het zaad der echtbreuk, worden de valse dingen vanuit het vervalste en verechtbreukte Woord aangeduid; en met de geborenen der toveres de valse dingen vanuit hetzelfde vervalst, en met het zaad der echtbreuk het valse vanuit hetzelfde verechtbreukt; het Woord wordt vervalst geheten wanneer de ware dingen ervan worden verdraaid, en het wordt verechtbreukt geheten wanneer de goede dingen het eender worden, voorts wanneer de ware dingen aan de liefden van zich worden aangeplooid; met de geborenen der overtreding en het zaad der leugen worden aangeduid de valse dingen opwellende vanuit die vorige valse dingen; met behagen scheppen wordt aangeduid een verkwikkelijke scheppen vanuit de vervalste dingen; met den mond wijd opensperren, wordt het verkwikkelijke der denking daaruit aangeduid; en met de tong lang uitsteken, wordt aangeduid het verkwikkelijke van die dingen te leren en bekend te maken. Bij Jesaja: *“Wee de zondige natie, het valk van zware ongerechtigheid, het zaad der bozen, zonen verdervers, zij hebben Jehovah verlaten, zij hebben den Heilige Israëls getergd, zij hebben zich achterwaarts vervreemd”*, I: 4; met de zondige natie worden degenen aangeduid die in de

boze dingen zijn; en met het volk zwaar van ongerechtigheid worden degenen aangeduid die in de valse dingen daaruit zijn; want natie wordt in het Woord gezegd van de boze dingen, en volk van de valse dingen; men zie boven n. 175, 331, 625; het valse van hen die in de boze dingen zijn, wordt aangeduid met het zaad der bozen, en de valse dingen van hen die in de valse dingen vanuit dat boze zijn, worden aangeduid met de zonen verders; dat de zonen degenen betekenen die in de ware dingen zijn, en in den tegengestelden zin zij die in de valse dingen zijn, en abstract genomen de ware en de valse dingen, zie men boven, n. 724; met zij hebben Jehovah verlaten en den Heilige Israels getergd, wordt aangeduid dat zij het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware hebben verworpen; onder Jehovah wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder den Heilige Israels de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; en daarmee dat zij zich achterwaarts hebben vervreemd, wordt aangeduid dat zij geheel en al van dezelve zijn teruggetreden, en tot het helse boze en valse zijn heengegaan; want zij die in de boze en de valse dingen zijn in de geestelijke wereld, keren zich achterwaarts van den Heer af; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 123. Bij denzelfde *“Niet zult gij gevoegd worden met hen in het graf, want gij hebt uw land verdorven, uw volk gedood; het zaad der boosaardigen zal tot in het eeuwige niet genoemd worden”*, XIV: 20; deze dingen betreffen Lucifer, onder wien Babel wordt verstaan; en met het zaad der boosaardigen dat niet zal worden genoemd tot in het eeuwige, wordt het afgrijselijke valse van het boze aangeduid dat vanuit de hel is; de overige dingen zie men boven ontvouwd in n. 589, 659, 697. Bij Mozes: *“Wie van zijn zaad zal gegeven hebben aan Molech, door te sterven zal hij sterven; het volk des lands, met steen zullen zij hem stenigen; Ik, Ik zal Mijn aangezichten zetten tegen dezen man, en hem uitroeien uit het midden zijns volks, deswege dat hij van zijn zaad heeft gegeven aan Molech, opdat hij mijn heiligdom zou bevleken, en den naam Miner heiligheid ontwijden”*, Levit. xx: 2, 3; Hfdst. XVIII: 21; met van zijn zaad geven aan Molech, wordt aangeduid het ware des Woords en vandaar van de leer der Kerk, vernietigen door aanplooiing aan vuile liefden des lichaams, zoals aan moorden, haten, wraken, echtbreuken, en eendere dingen, weswege voor Goddelijke dingen helse valse dingen worden aangenomen; deze valse dingen worden aangeduid met het aan Molech gegeven zaad; Molech was de god der zonen van Ammon, I Kon. XI: 7, en hij was gesteld in het dal Hinnom, hetwelk Tofeth werd genoemd, waar zij zonen en dochters verbrandden, II Kon. XXIII: 10; met diens vuur werden die bovengenoemde liefden aangeduid; en omdat met het aan Molech gegeven zaad een zodanig helse valse wordt aangeduid, en de steniging de

doodstraf voor het gekwetste en vernietigde ware des Woords en vandaar der leer was, wordt gezegd dat de man die van zijn zaad aan Molech zal hebben gegeven, door te sterven zal sterven, en dat het volk des lands, met steen zullen zij hem stenigen; dat de steniging de straf van het gekwetste en vernietigde ware was, zie men boven in n. 655; dat dit valse vernietigend is voor elk goede des Woords en der Kerk, wordt aangeduid met: Ik zal Mijn aangezichten zetten tegen dezen man, en hem uitroeien uit het midden zijns volks, omdat hij Mijn heiligdom heeft bevlekt, en den naam Mijner heiligheid heeft ontwijd; met het heiligdom wordt het ware des Hemels en der Kerk aangeduid, en met den naam der heiligheid wordt al het hoedanige ervan aangeduid. Uit de aangevoerde plaatsen nu kan vaststaan, dat onder het zaad in den hoogsten zin wordt verstaan het Goddelijk Ware dat uit den Heer is, en vandaar het ware des Woords en van de leer der Kerk hetzelfde vanuit het Woord is; en in den slechten zin het aan dat Ware tegenovergestelde helse valse.

769. Die de bevelen Gods bewaren; dat dit betekent bij hen die het leven des geloofs, zijnde de naastenliefde, leven, staat vast uit de betekenis van de bevelen [*mandata*] Gods bewaren, zijnde leven volgens de geboden [*praecepta*] in het Woord; en omdat dat leven het leven des geloofs is, en omdat het leven des geloofs de naastenliefde is, wordt derhalve met de bevelen Gods bewaren aangeduid het leven des geloofs leven, zijnde de naastenliefde; dat het leven des geloofs is de liefde jegens den naaste, is omdat onder het geloof het geloof des Woords wordt verstaan, aldus het geloof van het ware in het Woord en vanuit het Woord; en met de naastenliefde wordt aangeduid de liefde van het geestelijk, zedelijk en burgerlijk goede en ware; en omdat de mens dat wat hij liefheeft, ook wil, en hij dat wat hij wil, doet, wordt vandaar met de bevelen Gods bewaren aangeduid het leven des geloofs, zijnde de naastenliefde, leven. Uit deze dingen kan vaststaan, dat allen die het geloof scheiden van de naastenliefde, niet weten wat het geloof, noch wat de naastenliefde is; aangaande het geloof immers hebben zij geen andere idee dan zoals aangaande elk geheugending, hetwelk wordt geloofd omdat zij het van geleerde mannen hebben gehoord; welk geloof evenwel een historisch geloof is, want zij zien niet of het zo is, hetzij dan vanuit een ander; en dat wat vanuit een ander wordt gezien, kan bevestigd worden zowel vanuit den niet-verstanen zin der letter des Woords, als vanuit redeneringen vanuit schijnen en wetenschappelijke dingen, ook al zou het een aan het ware tegenovergesteld valse zijn; en wanneer het bevestigd is, wordt het een overredend geloof; maar dit geloof, en het historische geloof, is niet het geestelijk geloof, aldus niet het zaligend geloof; het heeft immers nog niet het leven uit den Heer;

de mens echter zal, opdat hij dit leven ontvange, leven volgens de geboden des Heren in het Woord; want leven volgens dezelve, is leven uit den Heer, omdat de Heer is het Woord en in het Woord is; en dit leven is het leven des geloofs, zijnde de naastenliefde, en dan wordt zijn aandoening naastenliefde, en de denking vanuit die aandoening wordt geloof; elke denking immers van den mens trekt haar leven vanuit de aandoening, want denken zonder aandoening kan niemand; en daarom, wanneer de aandoening van den mens geestelijk wordt, dan wordt ook zijn denking geestelijk; hoedanig bijgevolg de naastenliefde bij den mens is, zodanig is zijn geloof; daaruit kan vaststaan, dat de naastenliefde en het geloof een handelen zoals de aandoening en de denking, of, wat hetzelfde is, zoals de wil en het verstand; want de aandoening is des wils, en de denking is des verstands; bijgevolg handelen zij een zoals het goede en het ware; daaruit blijkt, dat leven volgens de geboden des Heren vanuit het Woord, of de bevelen Gods bewaren, betekent leven het leven des geloofs, zijnde de naastenliefde.

770. En de getuigenis van Jezus Christus hebben; dat dit betekent en het Goddelijke in het Menselijke des Heren erkennen, staat vast uit de betekenis van de getuigenis van Jezus Christus, zijnde de belijdenis en de erkenning van het Goddelijke des Heren in Zijn Menselijke, waarover boven n. 392, 635, 649, 749.

771. Vers 18. *En ik stond op het zand der zee;* dat dit betekent de voortzetting van den staat dergenen die met den draak worden aangeduid, staat vast uit de betekenis van staan op het zand der zee, zijnde nog zien hoedanig degenen zijn die onder den draak worden verstaan; want er volgt dat hij vanuit de zee het beest zag opklimmen waaraan de draak zijn kracht [*virtus*] en zijn troon en zijn mogendheid gaf; en daarna dat hij een beest vanuit de aarde zag opklimmen, hetwelk sprak zoals de draak; behalve meer dingen die volgen; en omdat met die beesten wordt voortgezet de beschrijving van den staat dergenen die draken zijn, is het daarom dit wat er met staan op het zand der zee wordt aangeduid. Bovendien wordt met het zand der zee het onvruchtbare aangeduid, zodanig als het is bij hen die weliswaar over het geloof denken, maar niets over het leven des geloofs, zijnde de naastenliefde; waar immers dezulken in de geestelijke wereld wonen, daar verschijnt niet iets anders dan een opeenhoping van stenen, en eveneens zand, en zelden enig gral en struikgewas; vandaar eveneens is het, dat met het zand der zee wordt aangeduid de staat dergenen die onder den draak worden verstaan.

